

સસારરોગહરમૌષધમન્ત્રીયમ્ ॥ ૧ ॥

શ્રીગિવપ્રાત સ્મરણ

હન્ય ભયહરનાર મગાને ધનનાર, નદિવાહન, અખિકા પતિ અને નેના ચાર હાથમા ખડ્ગ, ત્રિગુણ વરદ અને અભય છે એવા, અને સમાર રૂપીને મો હરનાર અદિતીય ઔષધભૂત, દેવાધીદેવ શકરનું હું પ્રાત કાળમા સ્મરણ કરું છું ૧

પ્રાતર્નમાનિ ગિરિશ ગિરિજાઽર્ચદેહમ્ ।

સર્ગસ્થિતિપ્રલયકારણમાદિદેવમ્ ॥

ત્રિશ્વેશ્વર ત્રિજિતવિશ્વમનોઽભિરામમ્ ।

સસારોગહરમૌષધમન્ત્રીયમ્ ॥ ૨ ॥

જેણે અધશરીઃ ગિરિનાથી અવરૂત છે, જે જગતના ઉત્પત્તિ, પાલન અને પ્રલયના કારણ છે, જીતી રીધેલ વિશ્વના મનને આન દકારક, આદિદેવ અને સસાર રૂપીશોભને હરનાર અદિતીય ઔષધભૂત, વિશ્વના ધુસ્કર, શકરને હું પ્રાત કાળમા નમસ્કર કરું છું ૨

પ્રાતર્યેના પેમને દીર્ઘમેકમનન્તમાદ્યમ્ ।

વેદ્યુરુપ આપુર્ણ પુરુષ મહાન્તમ્ ॥

નામ ડંડમેદરહિતપદભાવશૂન્યમ્ ।

સસારોગહરમૌષધમન્ત્રીયમ્ ॥ ૩ ॥

એક, અનંત, આયુ, વેદાતથી ઓળખાય એવા અને નિર્દોષ, મહાન્ અને સર્વપ્રાણિવર્ગના અત્યર્થાત્મી, નામાદિલેહ્યરૂપિત, અસ્તિ ભાયતે ઇત્યાદિ પદ અભાવ રહિત અને મમાન્રૂપિશોભને હરનાર અદિતીય ઔષધભૂત, શકરનું હું પ્રાત કાળમા સ્મરણ કરું છું ૩

પ્રાતસ્તમુસ્થાય શિવ વિચિન્ત્ય ।

શ્લોકનય યેઽનુહિન પઠન્તિ ॥

તે દુસજાલ વહુજન્મસંચિતમ્ ।

સતપુરુષ મનુષ્ય પ્રાણીઓ વચ્ચે જેમ અનમિદ્ય છે અને ગરીબાઈમાં જેમ હોય છે તેવી જ રીતે કમળ પણ જળની છીતર કાઢવ કીચકમાંથી પોતાનો જ મ ધારણ કરે છે અને જે પ્રેમના પોતે અને પોતાને પેદા કરનારા ઇશ્વરી જ્ઞાતા છે એવા નિ સીમ પ્રેમથી સવદા-ઉત્તરાઈ જતી શ્રી જગદંબાની પ્રતિમ જેમ સતપુરુષની આબુમાબુ ત્રકાશે છે, તેવી જ રીતે તૃણાથી ટળવગતી મધુમ શિક્ષા માટેના ચુપકીદીવાળા પ્રેમમાં કમળ મસ્ત હોય છે

પોતાની આસપાસની દરેક વસ્તુમાં પોતાના પેદા કરનારને સતપુરુષ જુએ છે, અને શાત આનંદમાં મસ્ત રહી અહુભાવનો ત્યાગ કરે છે, તે પોતાની માતા શ્રી જગદંબાને જેટલા ઉત્ક્ર પ્રેમથી ચાહે છે તેટલા જ પ્રેમથી શ્રી જગદંબા તેને ચાહે છે અને તેને શ્રી જગદંબા પોતાના દેહ કરતા પણ વધારે મિય હોય છે જેવી રીતે તે આપણને ઘેટાના બચ્ચા જેવો નમ્ર અને નિર્દોષ, બકરીના કુદાકુદ કરતા બચ્ચા જેવો આનંદી અને સરત તેમજ તેજસ્વી સૂચના નમાન જ્ઞાન પ્રકાશથી વિભૂષિત અને દયાળુ જણાય છે તેવી રીતે ગદા અને નતિકુળ દેવમાં જ નમ ચયેલો હોવા છતાં મોહક કમળ એ પવિત્ર, નિમગ્ન અને સુદર વસ્તુ છે જેવી રીતે જીવાત્માનો ઉદાર કરનારી દયા અને માનમિક પવિત્રતા તેના ગરીબ દેહને ઢાકે છે તેવી જ રીતે જીવનપોષક જળ અને સુવાસિત વ્રાયુ લહરી સુદર કમળને સાફ તળી તેમાં માધુર્ય સુકે છે

સત પુરુષ આ આનંદદાયક યાત્રાની રચિતિમાં પ્રતિબુધિશાન આદેહલુ કરતો હતો મૃત્યુલોકમાંથી સુક્રપ્રદેશ તરફ — મહીનતામાંથી વધારે પવિત્રતા તરફ — સુસ્ત તામસ ત્રુતિમાંથી પ્રમશમય જ્ઞાન, શાંતિ અને આનંદ તરફ જાય છે, તે વીજ રીતે આપણે જોઈએ છીએ તેમ કીચક કે જે જાણ જલકા અને મહીન રજકહોવાળુ પૃથ્વિતત્વ છે તેમાંથી સુદર કમળ ચુપચાપ જી નીકળે છે, પછી તેમાં રહેતી ચુપ્ત ગરમીથી પ્રત ને શાતપણે પાણીની આરપર પસાર થતા છે વટે વાયુના અતિ પવિત્ર પ્રદેશમાં પ્રવેશ કરે છે ત્યાં તે પોતાની પાખડીઓનો કીર્તિવત પોષાક પુરબહારમાં વિસ્તારે છે અને તૃણાતુર મધુમશિક્ષ ને મિષ્ટ મી જળાની લેવા માટે એકદમ આમ ને છે આવી રીતે કમળ ચુપચાપપણે કૃપાળુ ચુષ્ટાએ સ્થાપિત કરેલ (બલેલુ) સતપુરુષનું મોહક જીવન જીવે છે તેનું પુષ્પ પોતાની મેળે સૌંદર્ય અને કીર્તિને રીજાને પહોંચે ત્યાં સુધી વિકાસક્રમની સઘળી ભૂમિકાઓમાંથી નિયમિત રીતે પસાર યાય છે

જ્ઞાન, પ્રેમ, શાંતિ, આસ્તિકતા, નિષ્કપટપણું, ઉદારતા અને પવિત્રતા એ સર્વ પવિત્ર જીવનના મુખ્ય લક્ષણો — સતપુરુષોના સંગીન લક્ષણો છે આવી રીતે કે મળ એ સત પુરુષના જીવનનો અથશ્ચિત કરતુ હોઈ સાંકેતિક શબ્દ છે સાક્ષ

સગીન ધર્મના બધારણુમાના આ સુખ્ય સુખ તત્વો— સિદ્ધાંતો છે કાળના પેટા
મા દટાઈ ગયેલા અથવાતો સાંકેતિક રહસ્યોમા ધુપાઈ રહેલા બધા ધર્મોમા તેઓ
મળી આવે છે અને તેમનું પ્રેમથી અનુસરણ થાય તો તેઓ આપણને સત્ય અ
ને અમરત્વને રસને સીધા દેરી જાય છે

સ્વાર્થપરાયણતા, અહંકાર, દેહઉપરની આમંત્રિ, મત્તા, ક્ષીર્તિ અને દ્રવ્ય
ઉપરની લોભપતા તે સર્વ ખન ધાર્મિક સ્વભાવને અપરિચિત હોય છે જૂનિયા
ઈ ગવૌ, નિષ્કર્મનો આનંદ, રમેદ્રિની મોજમબ્દહ અને રમજેશ્રી લોભવિવાસોનો
ભાષકો, એ સર્વ, પવિત્ર આત્મા કે જે પરમાત્મસ્વરૂપિણી શ્રી જગદબાની ભક્તિમા
ઓત પ્રોત થયેલો હોય છે તેને બંધન કરી શકતા નથી અથવા તેની વિશુદ્ધિને
ઠાઠ લગાડી શકતા નથી કે જેનીરીતે કમળની વદ્ધિ અને સાદ્યને ક્રીયકથી કાઢ
બાધા અડચણ થઈ શકતી નથી મનોનિગ્રહી, શાંત અને માયાળુ સતપુરૂષ જી
વનની સુરકેલીઓથી અમાધિત રહીને પોતાના આ મૃત્યુચોકના જીવનના હકપત્ર
નો સ્વસ્થતા અને આનંદમા રહી નિષ્કામ કરે છે આપણે તેને અખડ ધ્યાનારૂઢ
થયેલો અથવા તો પોતાના ધાર્મિક પરિશ્રમો અને દ્રષ્ટાંતિક નીતિમાન જીવન વડે
માપી અને હુ ખી મનુ રોને બચાવવામા પ્રીતિપૂર્વક રોકાયેલો જોઈએ છીએ કમ
ળની પેટે તેનું કાર્ય સુપરીદીવાળું છે અને તેનો વિનય નિશ્ચિત છે પરમહયાળુ
ભગવતીના પગલાને તે સંપૂર્ણ વિશ્વાસથી ઉત્કટ ઇચ્છા પૂવક અનુમરે છે અને
પરિણામે તેના આરા પુનનું મહા પ્રાપ્ત કરે છે ઇશ્વરી કાનુનો પ્રત્યેની તેની આ
સાધારકતા અને પક્ષ જ્ઞાનના હક વડે આ જૂનિયા તેની પોતાની જ છે પોતા
ની આસપાસની દરે- વસ્તુમા તે પેતાનું અકચ જાણે છે અને તેની આસપાસ
નું દરેક પ્રાણી તેની પવિત્ર, મિનનસાર અને પ્રકાશરેકતી હાજરીથી રાજી થાય
છે

સતપુરૂષનું હૃદય અને કમળ પરિચકાર અને ધાર્મિક મહાગુણોથી મરખા
વિભુષિત હોઈ તે ધાર્મિક મહાગુણોની મહત્તા જગતની દ્રષ્ટિએ દર્શાવવા માટે
સતપુરૂષનું હૃદય પરમત્મ સ્વરૂપિણી શ્રી જગદબાના નિવાસ માટે જ્યમ થો
અ ગણુવ મા આબ્ધ છે તેવીજ રીતે સાંકેતિક ચિન્હ તરીકે મહાવક્ત્રી દેવીને
કમળાસની તરિકે વર્ણવેલ છે અને તેમા કમળની મહત્તા તેને પોતાના આમન
તરીકે પ્રમદ કરી શ્રી જગદબાએ વધારેની છે વનસ્પતિ જેવી વિકાસક્રમમાની
પાછલી જૂમીકાએ પણ સદગુણોનો બદલો શ્રી જગદબા આપે છે ત્યારે વિકાસ
ક્રમમા મગળ વધેલ મનુષ્યપ્રાણી, શ્રી જગદબાની શક્તિરૂપ ભાવતામા આરૂઢ
આઈ તો તેના બદલો ઇશ્વરી કા ન આપે ? આપેજ એ સિદ્ધ વાર્તા છે

શરૂઆતના વિચારો

સુસ આહકો !

આ માસિકનું ગત વર્ષ ગત વિકમાર્ક મવત્ માર્ચે સમાપ્ત થઇ હત માર્ચ પૂર્ણિમાથી શરૂઆત થવી જોઇતી હતી, છતાં ગત વાનાજ અતિમ મમથમાની અમારી અનિયમિતતાથી આશ્વિનનો અક મા ૧ શીષમા પોસ્ટ થયો હતો ત્યાર પછી અમારા સ્વગૃથ માતૃશ્રીની માવતસંગિ ક્રિયા તેમ જ બીજા કેન્દ્રીક નૈમિત્તિક ક્રમક્રિયાઓમા એક દ માસ ગેકાણુ થયા કેડે પ્રેમમાના ટાઇપ વિગેરે ઘસાઈ ગયેલા જણાયાથી ક્ષી નવા મગાવવા, વિગેર પ્રેમમા હુધારો કરવાની આવશ્યકતા જણાઇ અને તેથી તેમા મદદ રૂપે આહકોમાના જેઓ સુલદ અને શ્રી પ્રત્યે અનન્ય ધદ્દાગુ હોઈ અમા ૧ પ્રત્યે સ્વભાવિષ્યજેજ વિશ્વાસનિયદ્રષ્ટિથી જુઓ છે તેમના તરફના લવાજમો અમાઉથીજ મગાવી લીધા ત્યાર બાદ પ્રેમમાના તમામ ઘસાયેલા ટાઇપો એકઠા કરાવી અમદાવાદ વઈ જઈ ક્ષાંડિગીમા આપ્યા અને નવા ટાઇપોનો ઓ ૨ આપ્યો છતાં મોડર પ્રમાણે તે માન શુકનમા આવતા અને તેો વ્યવસ્થાપુર્વક કેમોમા નાખતા વીગેરે કાયવાહીમા ધાર્યા ઉપરાત વિશેષ સમય ઘઈ ગયો અપુરામા પુરૂ તે કાયવાહીના ગાળામા મુવતવી રહેલુ સ્ટેટનુ છાપવાનુ કામ તેમજ બી તલમેશના આહકોનુ કામ ચલી ગયેલુ તે તેધાર કરી આ પવામા પણ કેટલોક સમય વ્યતિત થયો અને હૃદયમા માનિક શરૂ કરવાની તીવ ઇ હાહોવા છતાં અવગણ મળી શકયો નહિ અને તેથી આ છમાસના ગાળાના વિલબ ખાતે અમો અમારા સુસ આહકાની ક્ષમા ચાચીએ છીએ

ઉપર જણાવી ગયેલા બાદ કારણો જે કે વસ્તુત ખરા છે અને તે દ્વારા આહકોના ઉપાલબ્ધમાથી અમારો અચાવ છે છતાં અમારા અતરાતમાને અમો ઠગી શકતા નથી અને તેની પાસે તો અમારી બૂલ—અમારી પ્રમાદ પ્રિયતા—અમારો અધ પાત એ સર્વ અમારે કબુલ કરવા પડે છેજ કારણુ કે જેનામા કાય પરચ મુતાની અગોધ શમ્ભિ છે અને ચથાનિયમે જેણે અમુક કર્તવ્યનો સ્વિકાર કરેલો હોઈ તે કાર્ય સફળ કરવાનો નિરકુશ ઉત્સાહ જેની રગેરગમા વ્યાપ્ત છે તેને આ કૌ નિર્માન્ય ખ્ખાના વારવાર આગળ ધરવાનો સમય આવતોજ નથી એ અમો સમજીએ છીએ પણ ઉત્તતિની અવરોધક સત્તાઓની અસરમા જે શરિરત્ર સ પક્ષધલુ છે તેના પર અગો વિજય મેળવી શકતા નથી એ વાર્તા એ ઉપરધી સ્પષ્ટ ધાર્ય છે અને કર્તવ્યપરાયણતાથી વિમુખ થવા માટે ગમે તેવા કારણો ઉપર સ્થિત કરી દઇએ છીએ, છતાં સર્વ સાક્ષીભૂત અતરાતમાને ઠગી શકાતો નથી તે

તો આપણી ભૂલને સીંદે - આપણા અધ પાતને માટે હૃદયમા દશ દીધાજ કરે છે અને એજ એની મોટામા મોટી શિક્ષા છે

અસ્તોદયનો નિયમ પરાપૂર્વથી પ્રચલિત છે દિવસ અને રાત્રિ, સુખ અને દુઃખ, સંપત્તિ અને વિપત્તિ, જન્મ અને મૃત્યુ, વિગેરે પર્યાય શબ્દો એ સૂચની સાગિતી છે, અને એજ પ્રમાણે અમારી આ કર્તવ્યવિમુખતા તેનો સમય આવતા - અમારો પુરૂષ પ્રયત્ન હશે તો કર્તવ્યપરાયણતામા ફેરવાઈ જશે અને તે કર્તવ્યપરાયણતાની શરૂઆત તરિકે આજે છ મહિને પણ આ શ્રી અભિકા વિનય પુ. ૧૧ નો પ્રથમાક આપના હસ્તકમળમા મુકવા અમે શક્તિવાન થયા છીએ

આ દશ વર્ષના આપણા સળધ દરમીયાન અમે અનેકવાર કહી ચુક્યા છીએ કે અમોએ અમારૂં સર્વસ્વ શ્રી જગદળાના ચરણના શરણમા સમર્પણ કરેલું છે આ દેહથી એક નિમિત્ત તરિકે શ્રીની લાવનાતત્ત્વના આધારે તે જે નર્થમા ચોળે ત્યા તેની પ્રેરણા સુજાળ કાર્ય કર્ય જઈએ છીએ અને તોપણ ઉપાધિ રહિત અખંડ ચિત્તશાંતિના સમયમા અતરાત્માની સમતિથી જે કર્તવ્યપથ નિશ્ચિત કરેલો હોય છે, તેમા અવરોધક સત્ત્વોની અસરથી જે વિકૃતિ થઈ જાય, તે દૂર કરવા સારૂ શ્રી જગદળાના અનુગ્રહનીજ યાચના કરીએ છીએ કે તેઓ શ્રી અમને સ્વકર્તવ્યપાલનમા ઉત્સાહ, ધૈર્ય અને સ્થિરતા આપે

આપણું વય એ કે કાર્તિકથી શરૂ થતું હતું તો પણ વિવચના આ જાળાને લઈ હવે ચૈત્રથી શરૂ થાય છે અને ઇશ્વરીની ઇચ્છા તો આશ્વિન સુધીમા તેના ૧૨ અકો પુગ કરી નવું વર્ષ ફરી કાર્તિકથીજ શરૂ થશે તો પણ અભારે આ અઠથી આપણું નવું વય હોવાથી તત્ત્વજ્ઞે કેટલાક વિચારો જણાવીએ છીએ

દરક મનુષ્યો આખા વર્ષ દરમીયાન કરેલ પ્રગતિનો વિનય દીવાળીના તહેવારોમા કેવા આનંદથી ઉજવે છે અને નવા વર્ષની પ્રગતિ સફળ કરવાની આશામા મગજમય આરનો તહેવાર કેવાઉત્સાહથી અને નવીન ચૈત્ત્વનાઓના પાયા રૂપ શુભ વિચારોના ચરણમા શુભરે છે તે સહુ કોઈ જાણે છે તદ્દન મદલાગણી વાળા માણસને પણ જુના વય અને નવા વર્ષ વચ્ચે અધવચમા ઉપસ્થિત થવાની પળે પરસ્પર અભિનંદન આપતા લોકોના ટોળાને જોઈને અને લાવપૂર્વક શારદાપૂજન તેમજ દેવદશન કરતા જોઈને કાંઈક પાણુ અસર થાય છેજ અને તે વી તેવાના હૃદયમા પણ આત્મનિરિક્ષણ દ્વારા પોતાની ભુલકતાના જ્ઞાનની અને ઉન્નતિક્રમની ઇચ્છાઓના ઉત્સાહની ભરતી થાય છે

જુના અને નવા વચ્ચે જીવનના કડ઼ારસે ત્યાદક દ્રશ્યની અમર હમેશા રહેલી હોય છે જુના પ્રત્યે સમય આપણને ધીમે ધીમે બહાન ઉપત્ત કરવે છે જ્યારે નવા તરફની ગતિ અગાતના દ્વાર તરફનો આપણે પ્રવેશ છે જુનકાળરૂપી શહેર આપણે આપણી પછળ છોડી દીધું છે, અને આપણી આગળ કે તથ સ્વગતુ ન દનવન અથવા તો આફ્રીનોની ઉની ખીણે એ બેમાનુ શુ હશે, તેની અગાડી કોણ કરી શકે તેમ છે ? કારણ કે લાવિના પેટામાં દગાનવા જે અસ્થ્ય બનાવે સમય અપગા સન્મુખ રજુ કરે છે તેના નિશ્ચય, જ્યારે આપણા મનકો વર્તના બોલાવડે અને અજાતને જ્ઞાતમાં પરતવર્તન પમાડનારા અનુભવ વડે વધારે સમજ દાર થાય છે ત્યારે સમય પોતેજ માત્ર કરી શકે છે

પણ જગત્ જોતેજ વિકાસવાતનમય મહાન દ્રશ્ય છે, જેવી રીતે કે કુદરતની જીવન શક્તિઓ વિભાગક્રમવાળી હોય છે, અને આના કરતા વધી વિશેષમાં તેમની કૃતિ સખધી સગાજીમાં મનુષ્ય જેમ જેમ આગળ વધે છે તેમ તેમ તે જીવનશક્તિઓ લગ્નક્રમવાળી થાય છે, મારણ કે મનુષ્યે તેમને, પોતાની ઇચ્છાનુમાર આલતા સેવકોની પેઠે એકઠી કરીને બગવાન તત્તોના રૂપે કે દ્રમાં આણવી જોઈએ તેમછતા જોડે આપણે જીવકાળમાં આઢી હોય એવી ઘણી વસ્તુઓ વિકૃત્વા ધિન કાળ આપણી પાસેથી ખુશ્ચી લેછે છતા તેના રિતિરિવાજે સવ । હહાપણવાળા અને પ્રમણીક છે કાન્ણકે કુદરતને કાયદો જેમાં સવ માફજ અને દેડી હોય છે તે મયદાનો મમય પણ એ સહચર છે અને તે આપણી શ્રવણે દ્રિમાં દીલારા ભરેલા સદેશાના ઉપમાં એવી સૂચના કહે છે કે આપણા દરેક બે જામાંથી વિશેષ સપૂજા જીવનનું દળરૂપ ખીજ નીચે પડે છે

* * * * *

નવું વર્ષ નવી રૂતુ, નવી પેદશ, નવી જીવગી અ વિચારો ઉલ્લસ પ્રગતિ સખધે પરસ્પર કેવા સકળાયતા છે ! અપના અતરાતમ ઉપર જ્યારે તેની ઉડી અસર વાર છે ત્યારે લાવિ પ્રગતિ કયાથી શરૂ કરવી તે રચાન નિર્ધાર થાય છે, કે જનાની આપણે ઉચ્ચ જીવનની સુમદ્ધીમાં આગળ વધવું જોઈએ

સવ મનુષ્યો જે સુખને શોધે છે તે સુખ તેનેજ પ્રથમ પ્રવર અપ કરન રા જોડલા મગજે છે તેના પ્રમાણમાં પ્રથમ પ્રથમ તરેહનું વાસ્તવમાં હોય છે, છતા તે સુખ, વતનના વિકાસમાં અને સૌહ્યમાજ માત્ર મળી આવે છે અને તે પ્રાપ્ત પ્રવાના ત્રયતન તરિકે ઉત્તતિની અવરોધક પાશવ વૃત્તિઓ ઉપર સહજુઓનો વિજય થવજ ફરકાવીને — અજ્ઞાન રૂપી અધકારમાંથી નિકળી દેડી સ યો તરફ — જીવનના વર્તનમાંના અડગ સિદ્ધાંતો તરિકે સદગુણોનો સ્વિકાર કર્યાની નિશ્ચિત રિથિતિએ પહોચવા—પ્રગતિ કરવી

અસ્તુ !

કાવ્ય તરંગ.

(લખનાર — કલ્યાણસિંહ નવલસિંહ સન્નિધ, રાજકોટ)

દોહા.

નહિ પરાગ નહિ મધુર મધુ, નહિ વિકાસી यह काल ।
अली कलीहीसो बंध्यो, आगे कौन हवाल. ॥१॥

કવિની અન્વેષિત ભ્રમર પક્ષે છે કે — હે ભ્રમર ! આ કમળની કળી મા પનગ એટલે મુગધી રજકણે થયા નથી, તેમ મધમમજ્જ મન્દરન્દરસ મિટ થયો નથી તથા કળી વિજયને પાત્રી નથી છતા કળી વિશે હુમ્મ થયેન છે તો ન્યારે પરાગ મન્દરન્દ વિકાસ થશે ત્વ રે તારી શી દશા થશે અર્થાત્ તેમા હુમ્મ રહ્યાથી રાત્રિયે કમળ સકોચાય છે તે પ્રેમ બધનમા બધ રહ્યાથી રજનીમા હા થી કમળદળનો લક્ષ કરશે તે સાચે તારૂં પણ લક્ષણ થશે

ગાજાત્ ચૌવના નાયકા વિશે કામામકા પુરૂષ પક્ષે કહે છે — હે નરભ્રમર ! આ બાળાને હજુ રજોદશન પ્રાપ્ત થયેન નથી તેમજ ગૂળારાદિ રસ બ રિ તેની મીઠી વાણી પણ છે નહિ તથા શરિરને વિકાસ થયેલ નથી, છતા એ હવરા અનુક્રમ થયેલ ને તો ન્યારે તે મધ્યા પ્રાંટા અવસ્થાને પ્રાપ્ત થયેથી તેના અગમા પૂર્વોખ સર્વ ધર્મો ઉત્પન્ન થશે ત્યારે તારી શી દશા થશે ? અર્થાત્ રતિર મના બધનમા બધાઈ રહ્યાથી પરચોકના મુખમાધન થઈ શકશે નહિ એટલામા આયુષલ પુરૂ થશે

પ્રવૃત્તિ પરાયણ પુરૂષ પક્ષે કહે છે કે — ન્યા તું વને છે તે મુખિ દ્વાર તીર્થરાજ પ્રયાગ નથી તેમજ મધ મમાન મિટ સોજન જેવો અનંદ આપનાર મધુપુત્રી એટલે મધુરાપુત્રી નુ મન્દમરય નથી તેથી મઠા લણી યમુનાજીનુ સ્નાનપાન પણ કરતો નથી તેમજ વિશેષે કરી શ્રી કાશીનુ પવિત્ર દે । પણ । થી તેથી શ્રી ગંગાજીનુ સ્નાનપાન તથા શ્રી વિશ્વેશ્વરનુ સેવન પુજન કરતો નથી, અને આ યોગ કળીકાળની કુચાલમા પ્રવૃત્ત રહે છે એટલામા આયુષલ સમાપ્ત થયેથી પરતોખમા શી ઇતિ થશે ? અર્થાત્ પવિત્ર તીર્થાદિના સેવનથી પરમમત્તિ પ્રાપ્ત થાય છે

दया दत्त सजही कहे दया करो सज कोय ।

धरका धरा न पाहिये जो कर दया न होय ॥२॥

અથ — સઘળા પ્રભોતુ મુળ દયા હોવાથી, દયા કરવાતુ મવ કોઈ વારવાર કહે છે એટલા માટે સઘળાએ દયા કરવી ધટે છે કેમકે દયાગ્રુ પુરુષ ધનાદિ તથા અભયદાન આપી શકે છે ધરમા મતાડેય ધુન અધા રે હાથમા દીપક લીધા વીના મળતુ નથી તોપણી પોતાને હાથે દાનપૂરુષ કર્યાવિના ખાલી હાથે જેઓ જાય છે તેઓને પરત્રોકના સુખ મળતા નથી માટે હાથે આપે તે સારથે આવે, અથવા પૂવજ મંમરે દીપેલ કતના દીધવાન કુળથી આ જન્મમા ધનાદિ સમૃદ્ધિ પ્રાપ્ત થયેલ હોય છે માટે આ જ મમા હાથે કરી દીઓ કેમકે દીધાવિના ઘરમાનો ભરેલ ભંડાર સાથે આવથે નહિ એવો સર્વ ધર્મશાસ્ત્ર અને અને સત મહાત્માઓનો મત છે

જપ માલા છાપા તિલક સરે ન ઇકો કામ ।

મન કાચે નાચે વૃથા સાંચે રાચે રામ ॥૩॥

અથ —

“માળા, છાપ તિલક, ધારણ કરે તથાપિ કૃતાર્થ થવાતુ નથી વૈજ્ય વિ વેકાદી સાધન વિના નરવા સમાન મિથ્યાનાય નાચવાથી શ્રી રામ પ્રમત્ત થતા નથી”

ઉપદેશન અર્થ કરવાથી ભક્તિપથમા મોટે વિશેષ આવે તેનો સરસ્વતિ ઉપનાથ એવો થાય છે કે — જપમાળા, છાપા, તિલક ધારણ કરનારને એ એટલે એણે કે એટલે કયુ કાય સરે નહિ? અર્થાત્ મુખિ પર્યતની સિદ્ધિ થાય તેમ છે આહો તેવા કાચા મનથી પણ વૃથા નાચ નાચે તોપણ શ્રીરામ તો સાચેસાચા પ્રસન્ન થાય છે કારણકે ખાનાની પત રાખવાની મહારાજની ખીરદાવણી નિશ્ચિત છે જેમકે —

આપૂર્ણ

મહા કવીન્દ્ર શ્રી કેશવદામજી કૃત

શ્રી કવિ પ્રિયા

અથમાથી

શ્રી અલંકાર સંગ્રહ

(હાખનાર — કલ્યાણજીહ નવલસિંહ કાનિય, રાજકોટ)

ભૂમિકા

મહા કવીન્દ્ર શ્રી કેશવદામજી કૃત શ્રી કવિપ્રિયા અથમાથી આ અલંકાર સંગ્રહ નવમા પ્રકાશથી કરવામા આવેલ છે, તે પહેલાંના આઠ પ્રકાશની તથા

નવમા પ્રભાવના રજમા દોહાપર્યંત મૂલ સહિત ગુર્જર ભાષાની ટીકા “સરસ્વતિ શૃંગા” નામે માસિક ચોપાનિયામાં શ્રી કચ્છભૂજવાળા કવિવર શ્રી હવગમ અજરમગ ગોર તગ્ધી પ્રગટ થયેલ છે એટલે પછી આ નવમા પ્રભાવ પહેલાના આઠ પ્રભાવની ગુર્જર ટીકા તખવામાં પિંછપેપણ એટલે દળેલા આટાને ફરી દળ મે એ મિથ્યા શ્રમ લેખાય તેથી આ નવમા પ્રભાવથી જે અનકારો શરૂ થાય છે, ત્યાંથી તે ૧૬મા પ્રભાવ પર્યંતની ગુર્જર ભાષામાં ટીકા લખી છે

કવિકુલ ઝમન પ્રભાકર મહાકવિ શ્રી દેશવદાસજી બુદ્ધેલંબ ડમાના ઓડાના ધુમારશ્રી ધંદ્રજીત મહારાજના પ્રધાનપદ ઉપર હતા અને વળી કવીશ્વર હતા તે મણે સવત્ ૧૬૪૮ મા રસિકપ્રિયા તથા સવત્ ૧૬૫૮ મા આ કવિપ્રિયા નામે ગ્રંથો રચેલા છે તેમજ શ્રી રામચદ્ર ચદ્રિકા નામનો ગ્રંથ પણ સવત્ ૧૬૫૮ મા અને સવત્ ૧૬૬૭ મા વિજ્ઞાનગીતા નામના રચેલ ગ્રંથો છપાયેલા પ્રમિદ્ધ છે તેઓ ભાષાપડીતોમાં અગ્રેમ ગણાતા તેમની કાવ્યશક્તિ અદ્ભૂત હોવાથી એક ગણના એકથી અધિકે અથની ગાલિયતા રસિક જનોને ઘણા આનંદ ઉત્પન્ન કરનારી લેખાય છે

મહાત્મા શ્રી સૂરદાસજી તથા મહાત્મા શ્રી તુલસીદાસજી અને કવીવર શ્રી દેશવદાસજી એ ત્રણે મતરમી મહીમા યંદ ગયેલા હોવાથી સમકાલિન લેખાય છે શ્રી સૂરદાસજી કૃત સાહિત્ય લહેરી દ્રષ્ટકૃત નામે ગ્રંથ સવત્ ૧૬૦૭માં રચાયેલ છે, મહાત્મા શ્રી તુલસીદાસજી કૃત શ્રીરામાયણ સવત્ ૧૬૩૧ માં આરંભાયેલ છે અને મહાકવીશ્વર શ્રી દેશવદાસજી કૃત કવિપ્રિયા ૧૬૪૮ મા હોવાથી તેઓ સમકાલિન હોય તેઓ માટે કહેવામાં આવે છે કે —

દોહા — કવિતા કરતાં તોનહે તુલસી કેશવ સૂર ।

કવિતા સેતી ડન લુની શીલા વિનત મજુર ॥

चद छद पद सूके चोपाइ तुलसीदास ।

दोहोविहारी लालको केशव कवित विलास ॥ २ ॥

ઉપર કવીશ્વર શ્રી દેશવદાસજીના કવિત છંદ બહુ સુરમ છે તોપણ શ્રી રામચદ્ર ચદ્રિકા તથા વિજ્ઞાન ગીતામાં વિવિધ જાતિના છંદોની રચના છે શ્રી રામચદ્ર ચદ્રિકા એ ગ્રંથ શ્રી તુલસીકૃત રામાયણ સમાન સમકાલમય છે આ ચીન મંત્રિજનોએ કેવળ શ્રી ભગવાન રામચદ્રજી તથા પરમાત્મા શ્રી કૃષ્ણચંદ્રની બીજા — ચરિત્રોના ગુણાનુવાદનું ગાન કરવામાંજ પોતાને કૃતાર્થ માની કાવ્ય

પ્રબંધની રચના કરી — પરમાર્થને પદે ચાલી અન્ય જોનાતુ પણ કન્યાણુ
 રેલ છે અર્થાત્ જેઓ ઉક્ત મહાત્માઓના મધોતુ શ્રવણુ અધ્યયન ૩ છ તેઓ
 ઉભય યોગમા આનંદના ભાગી થાય છે

કા પ કથન રમિ જોનાને પણ અત્યંત આનંદ ઉપજાવે છે

વોહા — તત્રીનાદ કવિતરસ સરસરાગા રતિરગા।

અનબુડે બુડે તિરે જો બુડે સવઅગા ॥ ૩ ॥

મોરહો — કાવ્યને કીરતિ વોણુ, શુણુહીરા ગમાણુ
 જુમિ ઉપરે ભાર, શાને કીધો, શામલા ?

રમિ શુણીજનીની સમાજમા કાવ્યમોદય સત્કાર તથા શોભાને પ્રાપ્ત થાય છે

ચોપાડ

મળી માણિક મુક્તા છવિ જૈસી,

અહિ ગિરિગજ શિર સોહન તૈસી

નૃપ કિરીટ તરુની તનુ પાડ,

લહહિ સકલ શોભા અધિકાડ,

તૈસહિ સુકવિ કવિત બુધ કહહિ,

ઉપજહિ અનત અનત છવિ લહહી

અથ — મણિ નપના મૂળમા, માણિક પવતના શિખરે, ગજમુખતા હસ્તીના
 કુભચળમા ઉત્પન્ન થાય છે છતા તે ક્યણે તેની કે સ્થાનની શોભા જણાતી નથી
 પણ નૃપાણોના કીરીટ — મુગરોમા તથા યૌવન મહાભરી સૌંદર્યવતી બાળાના
 અ । ઉપગના આભુષણોમા અદૌકિક શોભા ઉત્પન્ન કરે છે તેમ સુકવિની કાવ્ય
 પણ મુજજનોની સમાજમા પ્રસશાને પોત્ર થાય છે

“ જો પ્રવધ બુધ નહિ આદરહી,

સો જમવાદિ ચાલકવિ કરહી ”

સુણેણુ કિ વહુના

શ્રી કાશિકા તીર્થ માલિકા

(યોગકે ક્ષેત્રશક્ટિ વિદેશર શાસ્ત્રી સુકાના સુભાવનગર)

ગણેશ ગિરીગ ચ વિષ્ણુ ભવાનીમ્ ।

પ્રણમ્ય પ્રભેશ મુદા પદ્મ દેવાન્ ॥

શુભા કાશિકાતીર્થમાલા પ્રકુર્વે ।

જનેભ્યશ્ચ મુક્તિપ્રદાં ઢર્ગનાદિ ॥ ૧ ॥

||પતિ, શક્ટ, દેવી, વિષ્ણુ અને સૂર્ય એ પાત્ર દેવોને હૃદયથી પ્રણામ કરી,
દગનથી માથાએ મુકિત દનાર સુદૃઢ કાશિકા તીર્થ માલિકાને હુ નમ્રુ છુ ॥

एकदा नेमिपारण्ये शौनकादिमहर्षय ।

सूत सम्प्रेक्ष्य सत्कृत्य दिव्यज्ञानाभिलाषिण ॥ २ ॥

एकीभूय समे ते वै सत्त्वरा भक्तिभाविता ।

शौनक च पुरस्कृत्य पप्रच्छुर्विन्नयान्विता ॥ ૩ ॥યુગ્મમ્

એક વાર નેમિપારણ્ય ક્ષેત્રને વિષે દિવ્ય જ્ઞાનની ઇચ્છાવાળા શૌનકાદિ મહર્ષિ
એ મૂત પુગલિના દર્શન કરી તેમનો અકાંક્ષ કરી, સક્તિરહિત અને વિનયવાળા
તે મર્વે એક મત વાળા યદી શૌનક મુનિને અગ્રેમર કરીને અતિવશથી પુછવા
લાગ્યા ૨ — ૩

॥ શૌનક ઉવાચ ॥

सूत सूत महाभाग कथय त्वं मम प्रभो ।

काशिका तीर्थमाला वै कृपाकृत्वा सुविस्तरात् ॥ ૪ ॥

શૌનક બોલ્યા — હે સૂતા હે સૂતા હે મહાભાગા હે અભો તમે મારા
ઉપર કૃપા કરીને અતિ વિસ્તારવાળી કાશિકા તીર્થ માલિકાને કહો ૪

॥ સૂત ઉવાચ ॥

शृणु शौनक हर्षात्ता मानवेप्सितदां पराम् ।

यामुवाच शिवो देवी कैलासे पर्वतोत्तमे ॥ ૫ ॥

સૂત બોલ્યા — હે શાનના પર્વતોત્તમ કૈલાસ ઉપર મહાદેવજી જેને પાર્વતીદેવી આગળ કહેતા હતા તે, મનુષ્યોના મનોગ્ધ પુરનાર ઉત્તમ કાશિકા તીથ માલિકાને તમે હવથી સાલજો ૫

કદાચિદગજા કાન્ત ગિરીશ પ્રેમસયુતા ॥

પપ્રચ્છ સુખમાસીન જીવોદ્ધારણહેતવે ॥૬॥

કોઈ વખત પ્રેમયુક્ત પાવતિ, આનંદમાં બેઠેલા પોતાના પતિ શ કરને જીવોના ઉદ્ધારમાટે પુછવા લાગ્યા ૬

॥ પાર્વત્યુવાચ ॥

ઓતુમિચ્છામિ હેકાન્ત! તીર્થાનામુત્તમ સ્થલમ્ ॥

નિવાસ યત્ર ત્વ કૃત્વા જીવાન્નુદ્ધરસે મયાત્ ॥૭॥

પાવતી બોલ્યા — હે કાત ! જે સ્થળમાં આપ નિવાસ કરીને આ મસારથી જીવોના ઉદ્ધાર કરો છો તે તીથમાં ઉત્તમ સ્થળને હું સાલજવા ઇચ્છુ છું ૭

॥ચન્દ્રશેખર ઉવાચ ॥

શૃણુ કાન્તે પ્રવક્ષ્યામિ તીર્થાનામુત્તમ સ્થલમ્ ॥

યત્રસ્થો ભૂરિપાપેભ્યો જીવાન્સત્તારયામ્યહમ્ ॥૮॥

શ્રી ચન્દ્રશેખર બોલ્યા — હે પતે ! ત્યા રહી હું જીવમનુષ્યને મહાપ પોથી તારું છું તે, તીર્થોના ઉત્તમ સ્થળ હું તમોને કહીશ ૮

કાશીતિ મોક્ષદા પૂર્વે મદ્રૂપા નાઽસ્તિ સદાય ॥

તત્રત્યદેવતીર્થેષુ નિવસામિ સદા પ્રિયે ॥૯॥

મોક્ષ દેનાર કાશી એ નામની પુરી ખરેખર માત્ર સ્વરૂપ છે અને ત્યાના દેવા અને તીર્થોમાં આજે સદા નિવાસ છે હે પ્રિયે ! તેમાં સદા ન પ્રવ્તી ૯

તાનિ તે વચ્ચિમ હેકાન્તે સાવધાનતયા શૃણુ ॥

શ્રુત્વાદૃષ્ટ્વા ચ યાનિ વૈ મોક્ષદાનિ ન સદાય ॥૧૦॥

હે કાતે ! નામના શ્રવણથી અને સ્વરૂપના દર્શનથી જે દેવો અને તીર્થો નિ સદાયપૂર્વે મોક્ષના આપનાર છે તે હું તમોને કહી આપુ છું તે સાવધાનપ થી સાલજો ૧૦

અપૂર્વ

સૌંદર્યવતી શ્વેતાંગ રાક્ષસી.

(એક અત્રેણ વાર્તાનો અનુવાદ)

પ્રકરણ ૧ હુ

સૌંદર્યવતી શ્વેતાંગ રાક્ષસીની વાત મ્હે કેવી રીતે સાલળી?

ચીન દેશના હોંગકોંગ બંદરે આપણી વાર્તાની શરૂઆત થાય છે સમુદ્રની શીતળ વાયુવહરિ ગતિમાન ન હોવાથી રાત્રિનો વખત છતાં મખત ગરમીના ઉ કળાટને લેધને સુમાફરો પમીનાથી તરબોળ થઈ અડળાઈ જવાથી ઓડસીડેન્ટલ હોટેલના દરેક ઓગડામા હોટેલના નોકરો પખાની દોરીઓ જોયી રહ્યાછે રાત્રિના મવાદમ વા યા ટે, તે વખતે આ હોટેલના બિનિનડ રૂમમા ચાર મનુષ્યો હાર છતાના જોયો ગમતા બેઠા છે આઈનીઝ રેવન્યુ ખાતાની સ્ટીમર વાય—એ ગ નો કપ્તાન બેનવેલ અને ઇંગ્લીશ ફુઝર ટાઈરિકનો કપ્તાન પેડલ એમને આ રમતમા પ્રતિસ્પર્ધિ હતા અને પે સ્ટખાતાની સ્ટીમર સાનફ્રાન્સીસ્કોનો કપ્તાન મેલોને અને હુ જ્યોર્જ ડી નોર્મન વિની પ્રેરકો તરિકે તે રમત ભેતા હતા, અને વખતે રમત સખ ધી કાઈડ સલાહ પણ આપતા હતા રમત બતાવર ભરી હતી તેવામા ખારણાને હડસેવો મારી એક મનુષ્ય અંદર ધસી આ યો.

“ ઓહો ! આ કોણ ? મનુષ્ય જાતિના મોગદ લેઈ કહુ છુ કે આતો પોડી ! કા, ઓકીમાન ! રાત્રિના શુ સમાચાર છે ? દોડતો કેમ આવ્હો ? ” પેકલે પુ છયુ

નવો આવનારવાળ બોડાવેલા લાલ ચહેરાને, સફેદ દાંત, વિશાળ નેનો, લાળા કાન અને પીળચટા વાળવાળો ડીગણો મનુષ્ય હતો પમીનાથી ઝેમેઝેમ તે ય ઇ ગયો હતો અને તેને એટલો તો શ્વામ ભસઈ ગયો હતો કે લગલગ બે મી નીટ સુધી ઉપરના સ્વાલે નો જવાબ આપવા તે અશક્ત હતો.

“ મનમા દબાવી રાખેલી કોઈ જાતમીના હુમવાથી તે પીડ ય છે ” બેનવેલ ને કે તેને ખારિકાઈથી તપાસતો હતો તે બોલ્યો “ ડી નોર્મનવિની ! તેને કાઈ દવા આપો તો માફ અહા, હુ ભૂલી ગયો કે તમે એમ્પીનલી અપરિચિત છો મ્હુને તમારી પરસ્પર ઓગળાણુ કરાવવા મળ્યો — મીસ્તર હે પ્રેસ વેન્ડગખન, મોકટર ડી નોર્મનવિત્તી, કારમમા ભનવાય છે તેમ તમે હવે પરિચિત છો ”

“ પોડી, જવદી કહે ” તેની પાસળીમા આગળી કરતા પેકલે અગ્રજ અલાબુ “ જો તું જવદીથી અમોને નહિ કહીય તો હુધી વેદી (સુધી ખીલ-

કીચનોને દફન વવાની જગ્યા) માની તારી રવાનગીના સાક્ષીબૂત થવા માટે અમારે અમારી આવતી કાલેની ડયુટી ઉપર નહિ, જવાની દીલગીરીભરેલી ફરજ પડશે ”

“ વારૂ, પહેલું તો, ” મીં વે ઠરખને શરૂ કર્યું, “ તમે જાણતા હશે કે— ”

“ પોલીસ કાલે મારા, મારા વાતની ઘણી સારી શરૂઆત ! ”

“ ચેકલ ! વચમા બોલવું રહેવા દે અને તેને બોલવાની તમ આપ વારૂ, વારૂ હવે અગાજ થાવવા દે ”

“ તમે જાણતા હશે કે ઉડનદત્ત — ”

“ વારૂ— વારૂ, તેનો મુખ્ય અમલદાર પરકી સ, સદગુણોત્તુ સુતિમાન સ્વરૂપ અને પરહેજગા પહેલો અમલદાર પ્રેમજી, અથવાતો ચીનાઇ મમુદનો બુદો તે સ્ટીમર સભાથી ૩ છે? આજ સાંજે તે શેઠાઈ જવા ઉપડી ગઈ હતી ને? ”

‘ દોઢ લાખ રોકડ લેઈને તે ઉપડી હતી સાતવાગે લાઈ—ઈ—સુન પામ મા કાઠે ગઈ તુરંજ ચાચીય ઓએ ઘેરી લીધી મુખ્ય અમલદારે મદ માટે ની જા અમલદારને સ્ટીમ લાયમા રવાના કર્યો ગનમેટ પાણ અતીશય ત્વરાથી ઉતરી પડી અને ઘણી ખરી ગનમેટો પ્રમાણે ઘણી મોડી પહોંચતા કાઈ ઉપયોગમા ન આવી મુખ્ય અમલદાર અને દસ માણસો ગોળીથી વીવાઈ ગયા, પહેલો અમલદાર ખડકથી ઘવાયો પહેલા વગના સહુન પેસેન્જરોની માલમતા લુટી લેવામા આવી અને તેમને તેમની ઓરડીઓમા પુરી ઉપર તાળા દેવાયા પછી તિતેરીના ઓરડાઉપર ધમારો થયો અને નાણાનો દરેકે દરેક સતો સે ટ (જઈ જેવો સીકો) લઈ ગયા—ઈશ્વર તણે કે કયા લઈ ગયા હવે, તમે આ ખબર વિશે શું ધારો છો ?

“ ચાચીયા કઈ જાતિના હતા ? ”

“ તે કોઈ જાપુરું નથી ”

“ વળી લાઈ—ઈ—સુન પાસ આગળ ! ખરાબર આપણા પગ પાસેજ ”

“ હું ધારૂ છું કે, ફરીને પાછી સાદ્યવતી ચેતાગ શક્તી ”

“ તેના જેવુંજ કામ છે કેમ નહિ ? ચેકલ ! હવે પેપરો આ બાબત ઉપડી લેશે અને યુસપેપરો સભા પે હું જે કાઈ જાણ છું તે ઉપરથી કહી શકું છું

કે તેઓ તમે ગનબોટવાળા માણસોનેજ હીક ખાસડા લગાવશે ”

“ જો હું શ્રીદીશ નોકાખાતામાનો છોઈ અને એક સ્ત્રીનાહાથથી છુટાઈ તો તો હું બહુક ખાઈ મરું ”

“ એ વાત હવે જવા દો હું હવે બુદ્ધો થયો છું અને મારે કોઈ સગાવહાલ પલ નથી પણ તમારા જેવા ઇન્સાનના ગૃહસ્થો માટે હીકજ છે કે આરામથી ઘર આગળ બેસી ગામ ગપાટા ચલાવવા અમે જેટલું તે સ્ત્રી વિશે જાણીએ છીએ તેટલુંજે તમે જાણતા હોત તો તેણીના સબધે આટલી છુટથી દીઝઓ ન થનાવત મારી જાતને માટે, હું તો માનુ છું કે તેણી એક રાક્ષસીજ છે ”

મે ધાયું કે હવે વચ્ચે બેસવાનો સમય આવ્યો છે

“ એક ગરીબ મુસાફર પર દયા કરી કોઈ ખુવામો ડરવ ની કૃપા કરશે ? ” હું જોયો, “ પૂવમા હું આવ્યો છું ત્યારથી માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી—માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી—માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી, એ ગિવાય બીજું કંઈ હું માલજાતોજ નથી, કોલબોમા ગવનમેન્ડ હાકેમ આગળ દીક્રીન વળતે—માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી, ચોટોટોમામા, કવળના મેળાવણ વખતે માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી નાગામાદ્રી, ક્યેગશીપ—માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી અને હુમળા આહી, મધળે / માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી, અને તેના પરાક્રમનું મથળ દન્ક વખતે અગાઉના મથળ કન્તા માઈવોના માઈવો દર મહુને તા ઘણું આશ્ચર્ય થાય છે ”

ચાં જણમાના દરેકે ત્રાત કહી સભાગવવામાટે શરૂઆત કરી મે મારા હાથ ગરજ કરવાની ઢબે જોડયા

“ મારા પર જરા દયા કરો ” મે કહ્યું, “ મધળા સાચે ન જોડો ”

ચુપચાપ પ રવવાળા સ્ત્રીના ઈછાગઓમાનો એક, મારી ઝીંગાગ મળગાવવા દીવાનળી લા ચો અને મે સગાવાવી ત્યા સુવી ધરી ગખી પડી એક લાખી આરામ ખુરશીમા આરો પડી મે તેમને વાતનો આરભ કન્વા આજ્ઞા ગખી

“ ધોડીને કહેવા દો ” પેકલે કહ્યું, “ ઘણીજ અસાધરણ કલ્પનાવખ્તિ માટે તેને અભિમાન લેવાનું છે બુદ્ધા ! વાત ચડાવ, અને તેની જીજ્ઞાસા ઉન્કેરવામા જરાપણ કૃપણતા ન કરતો ”

વે ડરજન દટાઈ થયો, સવને ચુપ રહેવા ઇશારત કરી અને ત્યાર પછી ના દટી ઢબે શરૂ કર્યું — “ માદ્યવતી શ્વેતાગ નારાક્ષી કોલ છે ? વાત અધારમા તેના પગવા પ્રથમ ક્યાથી થયા ? વાત અધોમા તેનું નમ શું ? માડ કહેલું એમ છે કે સ્ત્રીનાએએ તેને અપેલુ આ માદ્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી દો ના ન કિ પણ તેનું ખરૂ નામ ? વાત અધાગમા જે બાગત ચોકસ થઈ શકે છે તે

ત થતો જાય છે ”

“અને તેણીને માટે ઉત્ક્રાંતિ થવા યોગ્ય નથી ? હું તેનો ઇતિહાસ જાણવા ઇચ્છું છું ”

“અને તમે મને એમ કહેવા માગો છો કે આ જળપ્રદેશો ખેડતા ઇંગ્લીશ, અમેરિકન, ફ્રેંચ, ચાઇનીઝ અને જાપાનીઝ કાફલાઓ માટે તેણીને પકડવાનું કાર્ય શું અશક્ય છે ? ”

“હમણાં સુધી તો તેમજ છે સવ વૃત્તાત ઉપર લક્ષ આપો. તેણી આજે આઠી હોય તો આવની ધરે પતો ન હોય સફેદ સ્ટીમર અને સ્ત્રીગાપોર નજદીક દેખાય — આવતા ગુરુવારે માકાસર આગળ ત્રાખાના રગની સ્ટીમર દેખાય — આવતા અડવાડિયામા વગી રો વાહી નજીક કાળા રગની સ્ટીમર જણાય પોલીસ અને ખીચારો છુટ્ટો એડમીરલ આ માયાકુમ્મી કટાણી ગયા છે ”

“ઇન્ધરના સોગડ લેઇ કડુ છું કે તેણીને જોવાથી હું ઇચ્છું ખુશી માઠી ”

“એમ ન બોલો, નહિ તો તમે જોયોજ હવે કરી તે કયાથી નિકળી આવશે તે કોઇપણ માણસ કદી જાણવું નથી. એટલું તો જાણસ છે કે દરેક સ્થળે તેણીના આગતીયા હોય છે અને કાઠા ઉપરના ચાથીયામાના અર્ધાઅર્ધ સાથે તેણીને સામેવગીરીનો સળધ છે હું ખુશી છું કે મને સપડાવવા લાયકનો માણસ લેજે તેવો હું નથી ”

“તેણીના વિશે તમે આટલું બધું કહો છો છતાં પણ હું જાણ્યે માની ક છું કે એક સ્ત્રીને માટે આવો ધરો અનાવરો શક્ય હોય આતો એક વિલક્ષણ ઘટના જેવી જાણત છે ”

“વિનયુ ઘટના જેવી નહિ, પણ વિવ્રવણ ઘટના પોતેજ સુરખાયાનો સુવત્તાન અને ગરીમ છુટ્ટો વેચેઇ આ ઘટનાનો અત જોવા ઇચ્છું ખુશી હશે એમ હું માનું છું તે સફેદ સ્ટીમર અને તેમાની ગોઠવણનું વેચેઇ જે જ્યાન કરે છે તે તો તમે હજી સાલજુ નથી આ સ્ત્રી તુતક ઉપર બેસીને જ્યારે પોતાના અર્ધા નિથેવા પોષયામાથી તેના તરફ લાગે દ્રષ્ટિયાત નાખતી ત્યારે તેના મનમા એમ થતું કે જાણે ઓથ થઇ ચીસ પાડું કે બેઠો બેઠો જાડો બની જાઉં વગી તે સફેદ સ્ટીમર ઉપર તણે બે ત્રણ જાણતો એવી જોઇ છે કે તે કદી બુલી જશે નહિ એમ તેનું કહેવું છે અને હવે ઉત્ત સ્ત્રી સાથે તે વધારે સહિસગાર કરવા ખુશી નથી એવી હકીકત મહને મળી છે ”

“તે કે પન્નાશક્તિ વિનાનો મનુષ્ય હોય જોઇએ ”

“સારી, શાત અને સામાન્ય જુદિવાળો તે મનુષ્ય છે ”

“અને તેમ હોય પણ મેં જોયું કે તેમ હોતો તેણીની સુવાસનાથી મને
મળે ”

“વારૂ, તમારી ઇચ્છા થેડા વખતમાજ પરિપૂર્ણ થાય તો તેમા કાઈ નવાઈ
નથી. સઘળા તેણીને પડવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે, પણ મહેને આશ્ચર્ય એજ થા
ય છે કે મહિનાઓ થયા તેઓ કાડ કરી શક્યા નથી ”

“ તેણી આટલો હાળો વખત છટકવા પામી છે એજ વાત મને તો નહિ
માનવા ભેગ જણાય છે ”

હવે તેઓ ફરી રમત શરૂ કરવા જતા હતા તેવામા એક વૃદ્ધ મનુષ્ય દ્વાર
ઉઘાડી ઓરડામા આવ્યો તેણે આખે શરીરે સફેદ વસ્ત્ર પહેર્યા હતા, એક મોટી
છત્રી સાથે રાખી હતી અને પહોળી ધીનારીની ટોપી માથે પહેરી હતી

“ વગર રમતે અદર આવવા માટે મહેને માફ કરશો પણ આપ મહેને કે
હી શકશો કે હીનોર્મનનિતિ નામનો ગૃહસ્થ ક્યા હશે ? ”

“ તે માણસ હું છું ” મારી ખુશીમાંથી ઉઠતા મેં કહ્યું

“ હું આશા રાખુ છું કે આપ મને અસહ્યતાવાળો નહિ લેખશો ” તેણે
ચવાવ્યું, “ પણ આપ મને આપની સાથે વાત કરવા પાત્ર મિનિટ આપશો તો
આપને મહંદુપકાર ”

“ ઘણીજ ખુશીથી ”

તે ઉભો હતો ત્યાં હું ગયો અને કારણ નજીકની એક ખુશી પર બેસવા
ની મેં નિશાની કરી ”

“ મહેને માફ કરશો ” તે બોલ્યો, “ પણ જે કાર્ય માટે હું આપની સુવા-
સ લેવાની ઇચ્છા રાખુ છું તે ઘણું અગત્યનું અને ખાનગી છે આપણે એકાત્ર
કરી શકીએ એવો એમદ એરડો આ હોટેલમા હશે ? ”

“ ફક્ત મહારો સુવાનો એરડો છે ” મેં જવાબ આપ્યો, “ ત્યાં આપણે
તદન એકલા પડી શકીશું ”

“ તે ઘણું અનુકૂળ આવશે ચાલો, આપણ ત્યાં જઈએ ”

એટલી વાતચીત કરી અમે ઉપરને માળ ગયા તેને મારી સાથે શુ કામ
હશે તેની અટકળ કરવામા આખે રૂમ્સે હું મોગ મગજને શુ ચાલતો રહ્યો તે મા
જુસ એટલો તો એટલ્યો હતો અને તેમજતા મહેને ખુશી રાખવા એટલો અતુર
જણતો હતો કે તેનામા મને રસ પડવા લાગ્યો

અમારી ભૂલને અપાયલો અન્યાય.

વિનિમ્ન શ્રુતમાન્ય ૧૫, ૩ જી અક ૩૪-૩૫-૩૬ તરિકે “ હસ વત્તો ” નામે પુસ્તક પ્રગટ થયું છે અને જેમાની લગભગ સાતેક વાર્તાઓ “ રોમે સ્વયં દ્વીપ્તી-ઉદ્ધીઆ ” નામે અગ્રેજી પુસ્તકમાથી ભાષાતર છે અને જેમાની ચાર પાંચ અગાઉ આપણા શ્રી અંબિકા વિજયમા પ્રગટ થઈ ચુકેલી છે સદરકું પુસ્તકના પ્રકીર્ણ વિષયોમા કેટલાક ધતિગ એ હેતીગ તળે તેમની એક આના વૃણી ભગવત ગીતા સબધે કેટલીક હકીકત આપેલી છે તેમા તેમણે અમારૂં નામ સાથે જોડેલું હોય તે સબધી અમારા આહોકો સમક્ષ ખુલાસો કરવાની જરૂર પારીએ છીએ.

આજથી આશરે બેએક વર્ષ પહેલા અમારા કુટુંબના એક વડીલ બાઈને કેટલાક ગીતાના પુસ્તક પુવચાર્થ વહેંચવાની વૃત્તિ થઈ અને તેઓ અમારા એક વજમાન રાજકર્તાના જનાતામાની બાઈએ પાસે બળે અચ્ચારૂ માસ રહેતા હોવાથી ત્યાના કેટલાક બાઈઓને વાત કરતા તેમાના બે ચાર બાઈઓએ પણ પોનાની તેવી વૃત્તિ જણાવી આ ઉપરથી તેઓ મનુષ્યો મળી અમારે પ્રેસ થ નો બળી આગ્રહ સાથે પાચસો સાતસો ગીતાઓ તૈયાર કરી આપણ જણાવતા અમારે તૈયાર કરી અપવા હા કહી તેઓ સર્વને ઉપત ગીતાઓ પુરૂષોત્તમ માસમા વહેચાય તો કીક એ હેતુથી તે સમય પહેલા જોઈતી હતી અને તે અસ્સમા અમારૂં પ્રેસમા કામને ભતવો હોય તૈયાર થઈ ચૂકે તેમ નહોતું તેથી બીલકોઈ પ્રેસમા છપાવી લેવામાટે અમલવાદના કેટલાક પ્રેસોમા ભાવ અને તૈયાર કરી આપવાની મુદત સબધે પત્ર વ્યવહારૂ કરતા અમેજી જે ભાવથી આપવા ઠરાવેલ તે કરતા કિમત વધી જવાથી તેમજ મુદતસર તૈયાર પણ ન થાય તેવું તે ધારણા અમલમા ન આવી ભારે કોઈ પ્રેસમા છાપેલા કરમા તપામ કરી અને તેમા પણ અમારી ધારણા બર ન આવી જેથી છેવડ સરતા શાહિત્યની ગીતાઓ લેઈ તેમાંથી તૈયાર કરમાનો ઉપયોગ કરવા ધાર્યું અને તે તેમની વેચવાની કિમત મળી બચ્તો તો પછી તે આખી ચોપડીનો ઉપયોગ કરી એ કે પછી તેમાંથી અમને જરૂર પડતા ભાગનો ઉપયોગ કરીએ તેમજ અમને કોઈ વાધા પડતું લાગ્યું નહિ તેથી છીએ નકામો ભાગ દૂર કરી દક્ષીણીમામા કરવા મોકલે અને અર્થવાળાજ ભાગ રાખી અમેજીને મૂકીને જાણી ગીતાઓ

દેવીતત્ત્વ દીવાકર.

(પુરતક ૧૦ ના અક ૪ ના પૃષ્ઠ ૮૬ થી ચાલુ)

આ પ્રમાણે સ્ત્રીઓ માથે વિહાર કરતા યજ્ઞોજ્ઞ સમય વ્યતિત થઈ ગયો અને પામજવાવામાં રમણરૂપ પ્રત પડવાથી અધઃ મત્ત બની ગયો. સાક્ષારના વિચારથી અન્તણુ થઈ પોતાના પરિવર અને કાગ્જારી વગની કુલ સલાહનો અનાદર કરી તે અધર્માચરણમાં પ્રવૃત્ત વયો વે ની મર્યાદાનું તેણે ઉલ્લંઘન કર્યું. તેના રાજ્યમાં અને અનાચારો પ્રચલિત થયા મૃત્યુવૈક્રમા પણ મનુષ્યોને દુઃખ દેવા લાગ્યે. એક વખત પોતાની સેના સાથે તે મદર પવત ઉપર ગયો તેની માથે તેના જેવા દુષ્ટ સ્વભાવના દુર્યોધન અને વૈધસ નામના મંત્રિઓ હતા તે પવત ઉપર તેઓ આમતેમ ફરતા હતા તેવામાં એક મનોહર અને ખીલતા પુષ્પ જેવી સ્ત્રી તત્ત્વોની દ્રષ્ટિએ પગ અને એક ગુફામાં ઝુનીને ધ્યાન કરતા જોયા એટલે તુરત તેઓ બંને વ્યસન અધક પાસે આવી કહેવા લાગ્યા,— મહારાજ ! એક સ્ત્રીરત્ન અમ્મ ! જેવામાં આવન છે અને તેની નિકટમાં એક યોગી તપ કરે છે તે યોગી સ્વરૂપવાન હોવા માથે તેની જટામાં ચદ્ર રહેલો છે કદિની આસપાસ તેલે ચમ વિરેલુ છે અને તેનું શરીર સંપોવડે વિદાયલુ છે એક હાથમાં તનવાર પીળા લાગમાં શક્તિ અને નીળા હાથમાં તેણે ત્રિશૂળ ગ્રહણ કરેલ છે બાણ, ભાવો, ટક વિગેર પ્રવક મધક હાથમાં પકડેલા છે મ સ્તક ઉપર જટા શેલી રહી છે અને નેત્ર મઝા પ્રકાશિત છે તેની પાંચે એક શ્વેત પોઠીયો છે તે પણ વૃદ્ધ સરખો જલાય છે નમ્ય વસ્ત્રાલંકાર અને વિવિધ આભુષણોથી શોભાયમાન પ્રવા : મણિ, મોતિ વિગી શણગારેલ તે સ્ત્રી જેણે દેઈ છે તેની ચક્ર મળ છે તે સ્ત્રી તો દેવતાઈ છે એવી અમારી માન્યતા છે મરણાગ્નિઓના એવા વચના શ્રવણ કરી અધક દલના શરીરમાં પ્રતિરોમ પ્રાપ્ત વ્યાપી રહ્યો અને બોલે કે — જાઓ તે સુગિન જઈ પુછો કે તું કોણ છે અને આહી શા વાસ્તે બેઠો છું ? આ બી તારે શું થાય ?

એટલે તુરતજ તેઓ શઠર જે રથજે તપ કરતા હતા ત્યાં જઈ તેમને કહેવા લાગ્યા કે — તું આહી શું કરવા બેઠો ? અને ત્યાં મનોહર સ્ત્રી કોણ છે ? તે તારા શરીરે તાપ ચોપડી છે ગજામાં મનુષ્યના મરતક લટખરેલા છે અને હાથમાં બાણ તોમર, તેમ, બ્રગુડિ, ત્રિશૂળ વગેરે ધ્યાદિ વિવિધ પ્રકારના આકુરે ધરના છે ત્હારી જટામાં ગજા છે અને આ માથા ઉપર ચોપડીને મટકો અગર તો ચદ્રમાં છે અને વળી શરીરપર એવી સંપો લટકાવી રાખ્યા છે

એ નવ લ્હારા વિપરિત આચરણ કયા અને સ્થુલ સ્તનવાળી આ કેમળ ડામિ
ની કયા? ઘરડા પોઠીયા ઉપર બેસવું, મધ્યાહ્નને પ્રણામ કરવા અને લ્હાર
લોગન પણ દુનિયાથી જુદું, આવી રીતે તું મવ ઉધુલ કરે છે, પણ અમે
ત્હને સમજાવીને ઢીંચે છીએ કે આ સ્ત્રી તું અમને આપી દે કારણ કે અમારો
મહારાજ અધક ત્રણે લોકનો અધિપતિ છે તેથી આ નારી રત્ન તેને ત્યાજ
શેણે તારે માટે તે ચોચ નથી તે જે શસ્ત્ર અણુ ઝરેલા છે તે છોડી દઇ
પાછો તપ ઝીને શુદ્ધ થા અને અમારું રાજ્યને હુકમ ને તું નહિ આનીશ
તો અવશ્ય તને મૃત્યુનું ગ્રાસ થશે

અધકના હૃત પાસેથી ઉપરના વચનો શ્રવણ કરી જરા હાસ્યપૂર્વક શ્રી મદ
શિવ બોલ્યા કે — ભાઈ, તારે અધકને જઈને કહેવું કે, તે તો ભગવાન શ
કર જે રૂદ્ર કહેવાય છે, તે છે અને તારા માતાપિતા છે હું અજન્મા છું અ
ને આ શુદ્ધમા હું સર્વદા પાશુવત નામનું મત કરું છું માત્ર સ્વરૂપ દોષપણ
ભણી રહે તેમ નથી આ જગતનું મૂલ હું છું મારા આધારે આ જગત મા
ન રહેલું છે આ સ્ત્રી માની યત્નિ છે અને તે પણ જગત માનની સિદ્ધિ છે
તે અચોગ્ય માગણી ઢરી છે તેથી તને સક્ષમપણુ ગ્રાસ થશે અને નિરતર તું
પાપી થઈશ

શકરતું ગભીર વચન સાંભળી તેમને પ્રણામ કરીને હૃત તુરત અધકની
પાને આવ્યો અને તે અસાનીને પ્રણામ કરી શકરનો સદેશો કહી સભળાવતા
ઘેવટમા જ્ય જ્ય એવા શાંદો બોલીને કહેવા લાગ્યો, — મહારાજા તે ચોગીએ
હમીને કહ્યું કે, મયથી લય પામનારો તે સક્ષમ કયા અને પવત તથા સમુદ્ર
જેવા મહારા બાહુઓ કયા? ગાંગો નદીશ્વર કયા અને વાનર આકૃતિવાળો અને
જીર્ણ શરીરવાળો સદાશ્વ કયા? મુકપા પાવતી કયા અને મદ બાચવાળો તે
રાસ કયા? માટે ને તારે લડવાની ક્ષિત્તિ હોય તો અવશ્ય આવજે તાઝ ન
ગીર કેમળ જેવું કેમળ છે અને માત્ર વજ્ર અત્યંત કઠિન છે આવા શબ્દો
તેણે કહ્યા છે માટે આપજ વિચાર કરો કે તેણે આપનો કેટલો બધો વિરરાર
ઢર્યો છે!

તે સાંભળી અધકના શરીરમા અગ્નિ વ્યાપી ગયો અને ત્યજન ગાનિમા
ની હોમ્યુ હોય તેની પેઠે તેના શરીરમા પી કોષાગ્નિની જ્વાળાઓ નિકળવા લાગી
તે મૂખ તુરત હાથમા કટાંગ લેઈ ઉઠ્યો ચયો અને રનિ પીને તુરત અગળ
આવ્યો શુદ્ધના દારમા જઈ બેસ્યું તે પાર્વતીજી તંત્રી દ્રષ્ટિએ પડ્યા તેમજ શ
કર તથા તેમના નિહિદર અને અન્ય શસ્ત્રાન્ના પણ બોધ પાવતીજીને હરવા
તેણે એકદમ અદર પ્રવેશ કરવા માલ્યો એવામા શક ના હો તને અટકવી

નખ્યો તેથી અધિકના મેત્રો ગુરુગ્રાથી લાવયોજ થઈ ગયા અને અદર જવાનો વારવાર પ્રયાસ કરવા લાગ્યો છતાં દરે વખતે વીરકે તેને અટકાવ્યો.

આ વખતે અગ્નિને જોઈ તેમા પડવા માટે પતંગ જેમ ઉડ્યોનીચો થાય તેમ તે પણ થવા લાગ્યો અને છેવટમા વીર એવા નદીશ્વર આથે તેને પાંચાણ લગુડ, શસ્ત્ર અને અસ્ત્રથી બીંધણુ યુદ્ધ થયું અને તેમા તે પ્રહાર અને ઘાટથી વિહ્વળ થઈ હારીને નાશી ગયો અનામમાથી અધઃ જ્યારે નાશી ગયો ત્યારે તેની સાથમા આવે । ન હા વિગેરે દેત્યોએ પણ નદી વગ સાથે યુદ્ધ થયું અને તેમા તેઓ હારવાથી લજ્જિત થઈ પાંચાણ પછી વિરોચન, બાણાસુર, ણલી, ભજ, મુલજ રાખર, વૃનાસુર, વિગેર મહાગણવાન ત્યો લડાઈ કરવા આયા તેમને પણ મહાન ગુરુવીર નદીશ્વરે હરાવી અનેક દાનયોનો નાશ કર્યો.

અપૂર્ણ

વિનોદ વાટિકા

આપણા લોકોમા જે પ્રદેશમા ચોર છુટારાનો ઘણો લભ હોય તે પ્રદેશ ત્યાં કહેાય છે મેવામ શબ્દ મહીવાર્મી નો અપભ્રંશ થયેવ થાય જણાય છે તેનો અર્થ મહી નદીને માટે રહેનાર જેવો વાય છે મહીકાઠે અસલ ઘણી અડી હતી અને તેમા ચોર છુટારા લોકો રહેતા હતા કહ્યું છે કે —

ઉપભતિ પુત

મહી મહી મહલગા ત્રિભાતિ, ગગેઝ ગીતા સકલેશ્વ વેદૈ
વાલોપિ ચોર સ્તરુણોપિ ચૌર, શ્વોર વિના ન પ્રસૂતિ નાર્ય

અર્થ — પૃથ્વીમા જામા મહી નદી શોભે છે તેને બધા વેદોએ ગગા જેવી કહી છે પણ તેના બાગકે ચોર, જુવાને ચોર ત્યાની સ્ત્રીઓ ચોર સિવાય જણાવીજ નથી

પલાશ મુકુલ આત્મા શુક્લુદ પતત્પલિ
સોપિ જવુફલ આત્મા તમાલિ ધર્તુનિચ્છતિ

પોપટ ચાચ રાત્રી હોવાથી તેને જોઈ આ કેમુઠાનું કુવ છે એવું ધારી
ને ભમરો, તેમા પડયો અને પોપટે જાળ્યું કે આ જાળુડું છે તેથી તેને પકડયો.

ઘોડાની વહેચણી

એક માણસ ત્રણ દીડા મુદ્દી મળતું પાચ્યો અને પોતાની પાછળ તેણે
પુછમા ૧૭ ઘોડા મુક્યા હતા મૃત્યુપત્રમા તે લખી ગયો હતો કે મોટા દીડાએ
તે પુછનો અર્ધોભાગ, વચવાએ ત્રીજોભાગ, અને ન્હાનાએ નવનો ભાગ લેવો,
વહેચણી કરના હોના પરપર લડવા લાગ્યા કાળુ કે મતગનુ અથવા માટે
ગમે પોટો વધારે શી રીતે લેવાય ! એકેને ભાગ બધા બેને નહિ એવામા
એક નાધુ ઘોડે બેગી ત્યા આવી ચડ્યો તેણે સર્વ હમીકત માળાયા પડી કહ્યું કે
બાઈઓ, નામુદ્દ શુ કામ લડો છો ! હો ! મારો ઘોડો અને પડી વહેચ્યો ઘોડા
ની ચાખ્યા ૧૮ થવાથી તેનું અથ ૬ અને ત્રીજો ભાગ ૬ અને નવમે ભાગ ૭
એ રીતે ૧૭ ઘોડાની વહેચણી કરી ૧ રહ્યો તે પોતાનો ઘોડો સાધુએ પાછો
લીધો

દોષરાત્રી રોષ

હરિમ અને દયાશક નામના બે મિત્રો હતા તેઓ એકજ રાત્રિના
અને કાંઈક સગા પણ હતા એક વખત દયાશકર, હરિમને ઘેર ગયો ત્યારે
હરિમ ઘેર નહોતો, પણ તેની મા અને વડુ ઘરમા હતા તેઓએ ઘરમાથી આ
૬ પાટીને કહ્યું કે, પરજાળમા પાટ લાવેલી છે તે ઉપર બેસો, હરિમ બહાર ન
ચડે છે તે હમણા આવશે પડી તે પાટ ઉપર બેઠો.

હરિમનો દોકરો પાચ વગમનો હતો તેને એક દિવસ ઘોડો તાવ આ
યો હતો તેથી તેની માએ ગાનતા કરી મુઠે કે દોકરને આજનેઆજ તાવ ઉત
રી જશે તો માતાજીના નામનો ધીનો દીનો કરીને નાજીયેર વધેરી, તાવ ઉતરી
ગયો એટલે ઘરમા દીવો કરી નાજીયેર વધેયુ તેની રોયો પાટોચના દોકરાઓમા
વહેચી હતી

હરિમની માએ હરિમની વહુને કહ્યું કે આ માતાની રોષ દયાશકરના
બંને પરજાળમા જઈ આપી આવ લાદ વહુએ કહ્યું કે પદ જરા પહેલા ત
મારો દિકરો અને દયાશક ભાઈ કાંઈ કારણથી લડ્યા હતા ત્યારે દયાશકરના
ગુરમે ઘણ બેચારા કે આજથી મારે તારા ઘરનું પાટી હાથ છે ત્યારે મેં તમા
જ્ઞાને તો શુ પણ આપી રાત્રિ જામવી હશે તો પણ હું કે માતા ઘરનું એક

છોકરું સુદાત જન્મવા આવીશું નહિ પછી પાટાશીઓએ મળી તેમને કહ્યું
પતાવ્યો હતો તેથી તે બે જણ ઉપર ઉપરથી બોલે ચાલે છે, પણ હુ મારૂં છ
કે દયાશ કરનારને સોગન ખાધા છે, તેથી આપણા ઘરનું પાણીએ પીશે નહીં,
તો આ ટોપરાની શેષ માગ ધારવા પ્રમાણે લેશે નહિ હું તેમને શેષ આપવા
બહુ અને તે ના ખાટે તો નું બુની પડુ, મારે હું તો આપવા જનારી નથી, પણ
આપણા છોકરા માથે મોઢવો, એટલે તે ઠાકને છોડા ઉપર હેત આવશે તો છો
ડરાને હાથ પાછો ઠેલશે નહિ અને બે મનમા ઉડે અગ્નિ હશે તો લાત્રિ તનો
હાથ પાછો ઠેલશે એમ કહીને દયાશ કરનારને ટોપરાની શેષ આપવા મારૂં પોતા
ના છોકરાને મોકલે

છોકરે જીને દયાશ કરને કહ્યું કે, કાજા, આ લ્યો તમે ખાઓ ત્યારે દ
યાશ કરે જાણ્યું છે કેટલાએક છોકરાને ઝોલી ટેવ દોય છે કે પોતે કાંઈ ખાતું
હોય તે વખતે ઝીલું કોઈ માણસ આવે ત્યારે ઠે છે કે, લ્યો તમે ખાઓ તે
વીજ રીતે આ છો રા પણ અમરથો કહે છે તેથી દયાશ કરે કહ્યું કે ભાઈ, તુ
આ, મારે નથી ખાની પછી તે શેષ લેઈને છોકરા પાછો ઘરમા ગયો અને મહુ કે
કાકાએ શેષ લીધી નહિ અને દયાશ કરે છોડાને મહુ કે તુ આ એ શબ્દો માસુ
વહુએ ઘરમા પણ સાંભળ્યા હતા તેથી તેમને ઘણું મારું લાગ્યું અને વહુએ હ
ળવે રહીને સાસુને મહુ કે હું નહોતી કહેતી કે દયાશ કરનાર આપણા ઘરની
શેષ લેશે નહીં !

ચોડીવાર બેશીને દયાશ કરનાર તો તેને મે ૧૫ પછી હરિતમ ઘેર આ
વ્યો ત્યારની વહુએ અને માએ મહુ કે દયાશ કરનાર આપણા ઘેર આ યા હતા,
તે થે ડીવાર બેશી તમારી રાહ ભેઈને ગયા તેમની સાથેના ટટો આપણે પતાવ્યો
છે અને હવે કાંઈ વાધા દ્યા નથી તો પણ તેમના મનમા હજી ઘણો અટક
છે આપણા ઘરની શેષ એમણે લીધી નહિ અને આપણા ચકનોએ ખોટનો
ની રા છે તેનો હાથ પણ પાછો ઠેલ્યો મારે પરમ દહાડે દયાશ કરનારની વર્ષગા
ક છે તેથી સવ સગા હાલાને જમાનાર છે તો આપણે થે નોતરા મોઢવને
પણ આપણે થે થી મોઢવે તેમને ત્યા જન્મવા જવું નથી તેમજ નાનું છોકરું
પણ મોકલવું નથી

દયાશ કરની વપગાઈને વિસ નોતરા આવ્યા અને જન્મવાની વખતે તેવા
પણ આવ્યા છતાં હરિતમના ઘરના તો સહુ રિસાઈ બેઠા અને કહ્યું કે અગાધ
ઘરનું કોઈ તમારે ત્યા જન્મવા આવશે નહિ

દયાશ કરે કહ્યું કે હવે આપણે કાંઈ વાધો રહ્યો નથી અને તમે શા મારે

જન્મવા આવતા નથી ? તમારે ઘેર કાંઈ ટાણુ આવ્યું હોત તો હું પહેલો આવીને બેસત. ત્યારે હરિરામની વડુ બોલી કે, તને અમારા ઘરની શેષ ભેણુ લીધી નહિ અને સાતખોટના મારા દિકરાનો હાથ પાછો ઠેપ્યો, માટે અમારાવી તમારે ઘેર જન્મવા શી રીતે અવાય ? હજી તમારા મનમાં અટમ રહ્યો છે,

દયાશકર બોલ્યો કે, મેં તો જાણ્યું કે છોકરો ગામઝીંદો જશે છે તેથી મેં ટોપડ લીધું નહિ, પણ મને ખગર હોત કે માતાની શેષ છે અને તે મને આપવા આવ્યોછે તો હું લીધા વિના રહેત નહિ એમ કહીને કેટલાક સોગન ખાવા અને ઘણી આજીજી કરી ત્યારે હરિરામના ઘરના તેને ત્યાં જન્મવા ગયા

આ વાતને એકાદ વર્ષ થઈ ગયું ત્યાર પછી એક દહાડે દયાશકર પોતાના એક પાડોશીને ઘેર કાંઈ કામ વાસ્તે ગયો ત્યારે પાડોશીની સ્ત્રીએ કહ્યું કે પગલાળમાં પાટ ઉપર બેસો, તેઓ બહાર ગયા છે તે હમણા આવશે પછી તે પાટ ઉપર બેઠો એટલામાં તે પાડોશીને પાંચ વખતો છોકરો ઘરમાંથી પરસાળમાં આવ્યો તેના હાથમાં ટોપડ હતું તે છોકરે દયાશકરને કહ્યું કે, આ લ્યો, તમે ખાઓ, ત્યારે દયાશકરે ધાયું કે, કાંઈ માનતાનું નાળીયેર વધેયું હશે તેની શેષ આ છોકરાની માએ મને આપવા સાડી આને મોકલ્યો હશે માટે જો હું તે નહિ લઉં તો તેની માને રીસ ચડશે એમ ધારીને છોકરાના હાથમાંથી શેષ લઈને દયાશકર ખાઈ ગયો ચોરીવાર તો છોકરો તેના મોઢા નામે બેઠું રહ્યો, પણ પછી તો ખૂબ રોવા લાગ્યો, પેટ કુટવા મડ્યો અને લોચ પગડ ખાવા મડ્યો એટલે તેની માએ ઘરમાંથી બહાર નીકળીને છોકરાને પુછ્યું કે કેમ રોયો ? ત્યારે છોકરે કહ્યું કે, આ દયાશકર કાકો માડું ટોપડ ખાઈ ગયા પછી તે બાઈએ ઘણી રીમ ચડાવીને દયાશકરને કહ્યું કે જાઓ, જાઓ, મારા ભાઈ, તમે જો બાળક જેવા છો ? એટલા નાના છોકરાના હાથમાંથી ટોપડ ખુચીને ખાઈ ગયા ? દયાશકરે કહ્યું કે તેણે આવીને મને કહ્યું કે તમે લ્યો અને— (આટલામાં છોકરાની મા વચ્ચે બોલી) એ તો બાળક છે તે કહે તે વાસ્તે તેના હાથમાંથી લઈને ટોપડ અવાય ? સવારનો છોકરો રડતો હતો ને કજીઓ કરતો હતો કે મને ટોપડ આપ તેથી એક પાડોશીને ત્યાંથી કટકો ટોપડ મેં મારી લાવીને આવ્યું હતું ને માડમાડ દાનો રાખ્યો હતો

દયાશકર— મેં તે ધાયું કે માતાની શેષ હશે તે તમે—

છોકરાની મા— ટોપડ ખાવાનું તમને મન થયું એટલે માતાની શેષ કરાવી, તે છોમ્મરે તમને કહ્યું હતું કે આ માતાની શેષ છે ?

એવામાં તો તે બાઈનો ઘાંટો સાલગીને પાડોશની પાંચ સાત બાયડીએ

લેગી યદ્ય જઇ અને પેલો છોકરો તો બહુજ રડતો હતો વળી તેની માએ બે
છોકરાને લાતો મારી મારીને છાનો રાખવા માડ્યો

દયાશ કરે કહું કે હું આશુ નાગીધેર લાવી આપુ

છોકરાની મા— તમે શુ લાવીને આપતા હતા ? ચાટામાથી હું નહિ મ
માઉં ! પણ ચાટુ શુ આહી હું કહુ પડયુ છે ? એક ગાઉ જઇને આવીએ ત્યારે
પેપર આવે ત્યા સુધી આ છોકરા રડી મરે કે નહિ ? પેલી બીજી બાયડીઓએ
પણ દયાશ કરને ક્રીટખર ક્રીટખર કરવા માડ્યો અને દયાશ કરની આખમા તો
આશુ આવી ગયા પછી ત્યાથી ઉઠીને નીચુ ભેઇ ચાલી ગયા

કાવ્ય વિનોદ.

ગરીબો ઉપરે ભે ભે, અમીરોનો ગુજારો છે !

ગમ્મત

બનાવે હીરને ક્રીડા સહે તે મૃત્યુની પીડા,
મધુ રચનાર છે માખી, રહે છે હું ખ તે સાખી
હજારો મોર્તીને માટે, અવાચન મીન ધારો છે,
ગરીબો ઉપરે ભે ભે, અમીરોનો ગુજારો છે !

હવે તુ લખ લેખી લે પ્રોડો ભવ દેખી તે,
હજારો હેલને મારી બનાવે જત્તીઓ સારી,
પરે ગજરાજ ક કણ કાજ રણે સહાર તારો છે
ગરીબો ઉપરે ભે ભે, અમીરોનો ગુજારો છે !

વળી પ્રસ્તુતી ધરનારા મૃગો વિષ્ણુ મૃત્યુ મરનારા
બને છે હાલ તે માટે, ટપાતા કાચળા ઘાટે
મહિ મનમા વિચારે તો, બધાને ગ્રાણુ ખ્યારો છે
ગરીબો ઉપરે ભે ભે, અમીરોનો ગુજારો છે !

એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

નિજીત ૯૬

માળાપની આરા કદી અતર વિષે ધારે નહિ,
સતપુત્રના શુ ધમ તે વર્જી લેશ વિચારે નહિ,
સેવાતણી શુ આરા અવળા પથમા મતિ સચરે,
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

નહિ જાતિનુ અખિમાન કરવા કલેશ છે તત્પર સદા,
કાચા વચન ડર્ને થકી દે દીન જનને આપદા,
આડા ળની અવળેજ ધ ધે મર્વ શક્તિ વાપરે,
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

ખાચે પીચે રોચે બહુ સસારના સુખ ભોગને,
પરજોની લીતિ નથી ભડુ ભોગબુ જે આ ભવે
મલ્કમના રમ્તા નિશે જે પાછ એક ન વાપરે,
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

મદ મત્મરેથી અધ પડતા કામનાના ધ ધમા,
કુદધે ધરે અવળી મતિ વર્જી નિપુણતા છે કદમા,
હજન'ણ ગણી ભુવણ દુરા — ચરણમા પડીને મરે,
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

શમ દમ અને વર્જી શાંતિને શત્રુ ગટ્ટીને જે તરે,
વઠેલ વલખા મારતા દુબ્ય મનને ભાવે ભરે,
શ આતણા ઉદ્દેશ જેને લેશ કદિ ના સાલરે
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

નીતિ તણુ નહિ નામ ને સદ્ગુણમા પ્રીતિ નહિ,
સુખ દાણિકના ઉપભોગની વર્જી કામના છવી નહિ,
કરીન કુલાડો અન્યના ધન ધામ ધગતીને હરે,
એવા જનો આવી જગતમા કામ શુ સારા કરે ?

પારસીઓના શ્લોક.

પારસીઓ ઇ. નથી પ્રથમ હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા અને યોગક વર્ષ દીવળ દરમાં રહીને પાની સવત ૭૭૨ ના ધ્રુવશુ શુદી ૬ શુક્રવારે સંજાન બંદરે જ્યાં મુરત તથા મુબઈ વચ્ચે રેવવે રોગન લાવ છે ત્યાં રજપુત રાજાના રાજ્યમાં આવી રહ્યા અને રાજાએ નબોન ધ. વિરે પુછવાથી તઓએ ૧૨ સંસ્કૃત શ્લોક જાનાવીને સંભળ્યા તો વિદ્યવિદ્યાસી સજ્જનોના મનરજનાથ અન્ન આપીએ છીએ.

સુધરા ધ્રતમ્

સૂર્ય ધ્યાયતિ ચે વૈ હુતવહમનિલ ભૂમિમાકાશ માય
તોયેરા પચતત્ત્વ ત્રિભુવન સદન ન્યાયમત્રૈસ્ત્રિસધ્ય
શ્રી હોર્મજ્દ સુરેશ વહુણ ગરિમાણ ત્વમેક કૃપાલુ
ગૌરા ધીરા સુવીરા વહુવલનિલયા સ્તે વયં પારસીકા

જેઓ સૂર્યનું અને અગ્નિ, વાયુ, પ્રથિવ, આકાશ, જળદેવતા, વિગેરે ત્રિભુવના પચતત્ત્વનું નહે કાળ યામમત્રપડે ધ્યાન કરે છે, તેમજ જેઓ અહુરમઝદન, આપ સર્વ દેવોમાં ઘેર, અનેક મહાનગુણગણવડે વિભુવિત તેમજ દયાળુ છે. એવી સ્તુતિપૂર્વક યજે છે તેવા અમે ગૌર, ધીર, વીર અને બહુ બળવાળા પારસીઓ છીએ.

સ્નાને ધ્યાને સુપાઠે હુતવહ હવને પ્રાદાનોત્તર્મ કાલે
રાસ્ત્રોક્ત મૌનમાર્ગે નિજશુરુ વિહિત ધારયતીહ ચે વૈ
નાના ધ્રુપે સુપુષ્પે વૈર ફલ નિચયે પુજયતીહ ધેનુ
ગૌરા ધીરા સુવીરા વહુવલ નિલયા સ્તે વયં પારસીકા

જેઓ સ્નાનમાં, ધ્યનમાં પાઠ કરતાં અગ્નિ હોમ વખતે, જમતા અને (મળમુત્રોત્સર્ગ) વખતે, શાસ્ત્રમાં કહેલો અને પોતાના ગુરુએ દર્શાવેલો મન માત્ર એવે છે તથા જેઓ વિવિધ પ્રકારના ધ્રુપ, સુગંધી પુષ્પ, ઉત્તમ ફળો અને રસ્તે વડે ગાયત્રી પુજન કરે છે એવા અમે ગૌર, ધીર, વીર અને બહુ બળવાળા આ

રસીઓ છીએ

રમ્યં સ્વાગે સુવત્સ કવચ ગુણમયં વચ્ચુક યે ધરતિ,
યુક્તામુર્ગો સુપુષ્પ મહિમુલ્લ સામિતા વધન્ત સર્વ વદ્યા
મુદ્ધાન્ન ચિત્ર વલ્લૈ પટયુગલતલૈ શ્લોકાયતીહ નિત્ય
ગૌરા ધીરા સુવૌરા બહુવલ્લ નિલયા સ્તે વય પારસીકા

જેઓ (ની સ્ત્રીઓ) પોતાના અંગે સારા મનોહર વસ્ત્રો અને બધ્ધર
જેવી કસકસતી કાચળી ધારણ કરે છે, જેઓના સર્વ મત્રવિધાનથી પુટ કુચેલી,
અર્પનીમુખાકૃતી જેવી ઉનની (કસ્તી) કટિપ્રદેશ ઉપર બાધે છે અને જેઓ
(ની સ્ત્રીઓ) પોતાના મસ્તકે ચિત્રોમય વસ્ત્રોવડે બેવડાપદ્મથી નિત્ય ઢાકે છે,
તેવા અમે ગૌર, ધીર, વીર, અને બહુ બળવાળા પારસીઓ છીએ

યન્માગલ્ય વિવાહે સ્વથ શુભ દિવસેષૂત્સવ ગીત વાદ્ય
શ્રીલ્લહાદય સુધન્યં વપુષિ યુવતયો ધારયતીહ યેષા
આચારૈ ર્યે પવિત્રા વહુગુણ વિધયો રમ્ય શાસ્ત્રાર્થયુક્તા
ગૌરા ધીરા સુવૌરા બહુવલ્લ નિલયા સ્તે વય પારસીકા

વિવાહ અને તહેવા ના શુભ દિવસોમા ગીતવાદ્યથી ઉત્સવ કરવામા જેઓ
મગળ— કલ્યાણ માને છે, જેઓની સ્ત્રીઓ શીતળ ચંદનના કીરાથી ચરીરોને
અણુગારે છે અને અનેક પ્રકારના મનોહર રહસ્યોવાળા આચારોવડે જેઓ પવિત્ર
છે એવા અમે ગૌર, ધીર, વીર, અને બહુ બળવાળા પારસીઓ છીએ

યેષા મેહે સુરમ્ય મધુર રસમય ચાન્નદાન ચ નિત્ય
કાસારાન્ કુપ વાપીરિહ ધરણિતલે દાન મે તત્પ્રકાર
વસ્ત્રાદય દ્રવ્યદાન દ્વિજવર ગુણિના સર્વદા યે ચરતિ
ગૌરા ધીરા સુવૌરા બહુવલ્લ નિલયા સ્તે વય પારસીકા

જેઓના ઘરે રમ્ય, મધુર, અને રસમય અન્નના દાનો નિત્ય દેવાય છે,
આ ધરણિ તલ ઉપર તળાવો, કુવા, વાવ, ઇત્યાદિ પરોપકાર માટે કરાવવા—જે
પ્રકારના દાન પણ જેઓ આપે છે, અને સદ્ગુણી તેમજ શ્રેષ્ઠ દ્વિજો (મોખેદો)
ને સર્વદા જેઓ વસ્ત્રના ગાસડા અને દ્રવ્ય દાન તરિકે આપે છે એવા અમે

ગોર, ખીર, વીર, અને બાદુ બાવળા ખાઈ જો છો

અર્થ

ગરીબના આશિર્વાદની

શું જરૂર ?

એક નાસ્તિક માણસ હતો તેણે એવો નિશ્ચય કર્યો હતો કે
જ્યાં સુધી શરીર છે ત્યાં સુધી જ જીવ છે અને શરીરના નાગની સાથે જીવ પ
ણ નાશ પામશે માટે જીવતા સુધી શરીરને સુખી રાખવું એજ જીવનનું મા
યક છે મુશ્કેલી પડી ગઈ બેગવી શકાય નથી

કોઈ દુખી કે ગરીબ માણસ તેને ઘેર જઈને આશિર્વાદ દે અને કહે કે
તમે આમાન જેવા દુખી માણસો ઉપર ના ગમશે તો પરમેશ્વર તમારા ઉપર
કયા રીતે અને ગમ્યા ? જેવાના આશિર્વાદથી તમારું કન્યાય થશે ત્યારે તે
નાસ્તિક પડેનો કે, તમારું પડવું કે યાવું કરવું ની તો તારી શક્તિ નથી અને
જીવનનું ચલણ તારા આશિર્વાદથી તુરંત શી રીતે કરી રહીશ ? અથવા તારા કે
થી પરમેશ્વર કેઈવું સાડું કે પુરું કેમ કરશે ? એવું કહી ગઈના લોકોને
તિરસ્કાર કરી કંઠી મુકતા તો અત્યંત વાત ઘણા લોકોના બાલકામા આવી એ
વે કોઈ દુખી માણસ તેની મજદ માગવા જતું નહોતું

એક વખત એકે જગે બે થોડે કે તે નાસ્તિકે એક ગામથી ક્યાંઈ બીજે
ગામ જાયે હતો અને ઉનાગના વિત્ત હતા રસ જતા તેને પાણીની ખુબ ત
ગથ લાગી ત્યાં માથું બાધા વગરનો એક કુચો હતો તેમાંથી પાણી કાઢવા બ
યો ત્યાં પગ ખસી જવું થી તે પ્રત્યક્ષ પગે ગયો તે કુવાના એક ધાવડું હવે
તેને વગરની હોય અને ઘણી ખુબો પાણી ખાવું વગડામાં કોઈ માણસ હતું ન
હિ બે ઘડી પડી કોઈ માણસ આવ્યો અને તથે જોયું તો પેના નાસ્તિકને
કુવામાં પડેલો જોયો નાસ્તિકે તે માણસની ઘણી ાજી કરી અને કહ્યું કે
તું મને ખાસ કાઢ તે નાસ્તિકને મવ મનુષ્યે જોળખતા હતા અને સોની
માગ્યું તે કહેતો હતો કે રીબની આશિર્વાદ લેવાથી શું થયું ? આ વાક્યો તેના
અમિદ વચેના હતા તેથી તેના ઉપર કોઈને ક્યાં આવવી નહોતી પલે માણસે

તેને પુછ્યું કે તને બહાર કાઢવાથી અમને શો કાચો થાય ? હોવ તારી ખાસે
કંઈ માલમતા નથી કે તેમાથી તુ કાંઈ મને આપે એમ કરીને તેંતો આપ્યો ગયો.
વળી થોડી વાર પછી બીજા બે ચાર બહુ આવી અઢયા તેઓએ પણ નાસ્તિકને
એવો જવાબ આપ્યો, પછી । તે નાસ્તિક દુષ્ણને ઘણો પોર ને ને બોલ્યો કે
અરે ભાઈઓ, તમે આ વખતે ના । જીવને જ સાવશે તો મારું અતલ । તમને
આશીર્વાદ આપશે અને પરમેશ્વર તેનો બદલો તમને આપશે પછી પેલોના
મનમા દયા આવી અને નાસ્તિકને મોતથી બચાવ્યો અને કુવામાથી કાઢ્યો

દુષ્ણી માણુનનો આશીર્વાદ લેવાથી શુ દુષ્ણ થાય છે અને તે આશીર્વાદ
લેવો થોડો છે કે નહિ તે વિશે, પછી ખાતરી તે નાસ્તિકની થઈ મારે ગરીબ
અને દુષ્ણી માણુનનો આશીર્વાદ લેવાથી શુ થાય એવો સંગય જેના મનમા
જેકે ત્યારે તણે પોતાના દુષ્ણને અનુભવ કરી જોનો, એટલે ખાતરી થશે

પુરાણોમાંના દેશોનાં અર્વાચીન નામો.

આનંદદેશ — આખામડણ

સૌરાષ્ટ્ર — સોરઠ, ડાહ્યાવાડ

ગુર્જર — ગુજરાત

પાચાલ — લાહોરપ્રાંત પાટકોળ પુરાણ ગરીબાવાડનો ચોટીલો દુ
ગ છે તે જ નામ નામ લખ્યું છે, અર્થે ત્યાં હાલ પચાળ
દેશ હોવાય છે

દશાપુવ — પાટણવાડો

સોજકંટ — કચ્છદેશ

મરુ — મારવાડ

મેદપાટ — મેવાડ

માલવ — માલવા

વિહલ — વતડ

ત્રિપુ — સિંધ

સાવિર — સિંધમાંનો રૈતાળ અંદેશ.

- શૂનસેન — મથુરાપ્રાત
 મધુવ — આઆપ્રાત
 મૈથિલ — જનકપુર તથા ગૌરખપુરનો પ્રાત
 માગધ — ગયા છ લો
 મત્સ્ય — પ્રયાગ, કાનપુર મિરજપુર, વિગેરે પ્રાત
 ધાનાટ — ચિત્રકુટ, કાઠ્થી
 નૈપથ — બગાળનો એક ભાગ
 અવતિ — ઇંદોર પ્રાત, ઉજ્જયિની
 અગદેશ — બહાર જ્યા હાલ પાળુ છે તે પ્રાત
 કલિંગ — ઉડીસા, કટક શહેર છે તે પ્રાત
 આંધ્ર — તાન્યમહે દ્ર અને વિજય પટ્ટન પ્રાત
 કર્ણાટક — મહીસુર કાવેરી નદી છે તે પ્રાત
 કામરૂપ — આસામ
 કુરૂ — પાણીપત મિરત, બુધીયાના વિગેરે પ્રાત
 કૌશલ — અયોધ્યા પ્રાત
 ગૌડ — બગાળામાનો ગંગા તરફનો ભાગ
 ગ્વેરી — પૂવ હિંદુસ્થાનમા શીશુપાળનો દેશ
 જલધર — પંજાબનો દક્ષિણ ભાગ
 નેપાલ — હાલ નેપાળ છે તેજ
 મહારાષ્ટ્ર — હાલ પણ તેજ નામથી ઓળખાય છે
 પાલ્ય — મદુરા છ લો
 દ્રવિડ — ત્રાવણકોર છ લો
 ટકણ — મદ્રાસ પાસે કુડચ શહેરનો ભાગ
 ચોલ — અકાટ, ત્રિચિનાપલી, તાન્જેર, વિગેરે છે તે પ્રાત
 કૌકણ — હાલ તેજ નામથી ઓળખાય છે
 કેરલ — ગોવા અને કલિકોટ પ્રાત
 કુતલ — કલ્યાણી તથા કલપુર પ્રાત
 કિશત — પૂર્વ સમુદ્ર કાંઠે ઉત્તર
 કર્ણાટ — દક્ષિણ કૌકણ
 કાશ્મીર — હાલ તેજ નામ ચાલુ છે
 કૈંકેય — કાણુલ
 આધાર — કલહાર
 પુલિંદ — બલુચીસ્થાન
 ખારસિક — ઇરાન

ભદ્ર — મિસર

સિંહલ — લડા

હુલ્ — તિબેટ

બગ — બગાણા, હાલ કામાક્ષી દેવી છે તે પ્રાત

યવનદેશ — ગ્રીસ, યુરોપિયન તુર્કીનો દક્ષિણ ભાગ

બગર — આફ્રિકાખંડનો આર્બરી

કાબોજ — કાબોડીઆ, ક્ષત્રદેશનો દક્ષિણ ભાગ

વિજયી જીવન પ્રાપ્ત કરવાની કળા.

(ગતાકથી ચાલુ)

ચાતુર્ય — આ શબ્દની ઉત્પત્તિ, અસર અથવા ભાગણીની ભુદ્ધિ એ અર્થવાળા શબ્દથી થઈ છે પ્રથક પ્રથક સંજોગોમાંથી કરતું ઉત્તમ છે એ વાત તે બતાવે છે સામાન્ય સમજ અથવા ભુદ્ધિમતાપણ એવો તેનો અર્થ થઈ શકે યોગ્ય સ્થળમાં, યોગ્ય સમયે, યોગ્ય બાબત કરવાની શક્તિ, યોજનાભુદ્ધિ આપણને આપે છે

૧ બોલવામાં ધીમા થાઓ — એક ઝીક કહેવત છે કે, “ સુખ મનુષ્ય પોતાની જાન જીવ સંપત્તિ શકતો નથી ” તમારો સ્વભાવ કદી ન પોતા (શરસે ન થતા) અને કદાચ તેમ બની આવે તો બનતા પ્રયાસે તમારી જાને અથ સંપત્તિ અને તે નહીં બતાવવાનો યત્ન કરજો

૨ કાર્ય કરતા પહેલાં બરાબર વિચાર કરો — કેટલાક લોકો પ્રથમ કાર્ય કરે છે અને પછીથી વિચાર કરે છે ઘણી વખત તેઓને મારુંમ પડે છે કે પોતે જુ પો છે ઘણા મનુષ્યે એ પોતાના કૃષ્ણ એજ સુખાંધ ભરેલા કાંઈ પોતાના જીવન બરબાદ કર્યા છે

સાવધાની — ચેકસપીયર કહે છે કે —

There is a tide in the affairs of men
Which, taken at the flood leads on to fortune—
Omitted all the voyage of their life
Is bound in shallows and in miseries "

અર્થ — મનુષ્યના કાર્યોમા પણ ના તી ાય છે તેથી જો તેને પૂરની વજ્રે હાથ ધરવામા આવ તા—તેમા લાભ મળે છે અને જો તે તક જવા લીધી નો પછી તેમના જીવનની સઘળી સફર હીંછત પછી ના અને દુઝોમા નિર્માલ થઈ મુકી છે

મતવળ જો છે કે— કટલીક ચોકસ ના હોય છે જેનો લાભ લેવામા આવે તો વિજની જીવન તરફ દો ની જાય છે પણ જો તના અનાદર નીજો તો તે સદા અને કાગિનત ત ફેરની વચ છે

આ તા — સજોગોનો લાભ લેવા માટે મનુષ્યે માગધાન રહેવું જોઈ જો વિજથી મનુષ્યે સલાખ પૂવ જોનારા છે તઓ પોતાના અતુ ખુ લા ગળ છે ” અને જી તઓ જેને પસાર થઈ જવા દે છે એવા નજોગોને તેઓ ઝડપી લે છે

સહયતા — એ જુની અજોજ દેવત છે કે ‘ રીતજ ત વડ મનુષ્ય વવાય છે ’ — જો મનુષ્યના વિત્તના માધા ઘોષાગે તેની સહય વતણુ ઉપર છે

મનુષ્યે પડેલી પોતાની પ્રથમ છાપ વધારે દી છે છે માધા ઘ રીત લોકો એક દ્રષ્ટિપત્ત વડે અગિયાર જા ની લે છે અને તે અગિયાર જો પ્રતિ કુળ દોષ તો પળી તેન । મનુષ્ય વળુ સહેનાડી બદની શા નથી વિવે ની ખામીને લઈ ઘણા મનુષ્યે પોતાની વત વિરુદ્ધ અથો ન મત યાર્ધ બેસે છે અને તેમજો પોતાનામાથી ખરી લક્ષ્મતાઓ તરફ એદર રી બતાપી છે

જો કદાચ યુવક અમ અમજી શરૂ કે તઓનું જાનિય મુખ લોકપ્રિય તા, ઉત્તિ અને ઉપયાગિતા, જો સવનો આધર તેમના વતન ઉપર ડેટલે બ થે અશે રહેશે છે તો તેઓ વડન લીગમુજ જાની જાય

એક ગૃહસ્થ તકિની ચો વતાની પરી નજોમાની એક ઉત્તમ પરીખ તેના હાથ તગિના મનુષ્યે તરફ તનું વતન કેવું છે, જો છે ડયુકઓફ વેલીગટ નને લેના એક નોકરે ચ્હાના કપ લેવાની વિનતિ કરી ત્યાર તેના છેવડન મોલેલા શબ્દો એ કતા વે, “ જા તમારી ઝચ છે તો બલે હુ લઈશ ”

“ માયાજી શો માયાજી પ્રતિધને લપવ કરે છે ” સહય સરકાર પ્રાપ્ત કરવાનો સર્વોત્કૃષ્ટ ઉપાય જો છે જે તમરી જાવથી સારી વતલુકનું દ્રાવ બનો.

ઉપરીઓ તરફની વર્તણૂક — ઘણા ખરા યુવકો સામાજિક બ્યહ વારમા દાખલ થતાજ ખીજાઓના હાથ તળે સુકાય છે પોતાની ફરજ સલાજી પૂર્વક બજાવવી એ જેમ જાતેજ ઉત્તમ છે તેમ પોતાના ઉપરીઓની સહાનુભૂતિ મેળવવાનો પણ સર્વોત્તમ ઉપાય છે

સર્વ મનુષ્યો જૂલને પાત્ર છે પોતાનો વાક પુતના દીતથી ડબ્બલ કરવો એ દરેક બાબતમા સરલ રસ્તો છે કેટલાક મનુષ્યો પોતાના થયેલ વાકને માટે ખહાનું ક્ષમા કરવાને હુમેશા તૈયાર હોય છે એમ કહેવાયલું છે કે, “ જેઓ ખહાના બતાવવામા હુશીયાર છે તેઓ સામાન્યરીતે ખીજા કશા જામને લાયક નથી ”

પોતાને ઠપકો મળતો હોય ત્યારે કેવી વતણૂક રાખવી એ મોટી આવશ્યક બાબત છે કોઈ કોઈ વાર ઉપરી અધિકારી ઉતાવળીયા સ્વભાવનો હોય છે અને સખત લાખાનો તે ઉપયોગ કરે છે આવા પ્રસંગમા સોલોમનની શીખામણુ યાદ કરવી જોઈએ, “ નમ્રતા મહાન વાજોને ઝોલો કરે છે ”

આત્મચર્યા — ડોબેટ કહે છે કે, “ વિજયને માટે મહેરજાની, પક્ષપાત, અથવા ભિન્નતા, અથવા જેને લાગવજ કહી શકાય તે ઉપર ભરોઝો ન રાખતા મહેરજાની અથવા પક્ષપાત ઉપર મનુષ્ય જે હક રાખી શકે છે તેજ મહેરજાની અથવા તેજ પક્ષપાત સવદા તેની પાસેથી એવોજ હક માગી લેવાની યોગ્યતા ધરાવે છે તમારા હૃદય ઉપર લખી રાખો કે, તમે ક્ષત તમારા પોતા ના સદશુણુ ઉપર અને તમારા પોતાના પ્રયાસ ઉપરજ આધાર રાખો છો ”

કરકમર — આનો અર્થ નોંધા અને વખત એ બન્નેનો સલાજી પૂ વક ઉપયોગ, એ છે જહોનસનનો નિયમ અવલોકવો જોઈએ, “ તમારી યારો જે કાંઈ હોય તેમાથી હોય તે કરતા કાંઈ થોડું વાપરો— આ પ્રમાણે જ વા માટે તમારા ખચનો સલાજી પૂવક હિસાબ રાખો નહીંવા જણાતા ખર્ચ માટે ખાસ સલાજી આવશ્યક છે

શુભાવેલો પૈસા ખાદા મેળવી શકાય પણ શુભાવેલો મમય મેળવી શકા તો નથી નાણાના હિસાબની પેકેજ તમારા વખતના બ્યયનો પણ હિસાબ રાખો મ પુર્ણ ૨૪ કલાકના વખતના સલાજીથી અને રહ્યાપણથી વિભાગ પાઠવા જોઈએ

દરરોજ કેટલોક સમય આત્મા સુધારણામાં વાપરવો

આરામ — એક કહેવત છે કે, “ જે બાળકને માટે આપણે ધારી ગ

કીએ કે આપણે કરીજ શકીશુ તો તે બાબત આપણે અવશ્ય કરીજ શકીશુ ”
અને જે “ પ્રયાસ કરવોજ નિર્યક છે ” એમ કહે છે તે નિરાશમા કાઈ
બાબત હાથ ધરે. ૧૧ી ાહિ મન મનુષ્યો વિજની જીવન પ્રાપ્ત કરી શકતા
નથી પણ જેઓ આશાન્વિત્પણે પ્રારામ્ય બાબતના જોતા હોય આનંદી હો
ય છે તેઓજ વિજથી જીવન પ્રાપ્ત કર છે. સાથે સાથે જોઈતી સાવધાની રાખ
વાની પણ રૂઝ છે

ખત — કોઈ ચારજોવી બાબત પત્ની ન સુકવી એ તેની મતગણ છે
તેનો અભાવ આ જીવન માં નિષ્ફળતા મળવામા ઘણી વાર કારણભુત થાય છે. કો
પણ માથે લીધેતું કામ ચારતા પહેલા બરાબર વિચાર કરે. પણ જે તમારી
ખાતરી હોય કે તે કામ થોડું છે તો પછી તેમા સંપૂર્ણ વિજય મળે ત્યાં સુધી
ખતથી મહત્ત્વા રહે. જ્યાર તમે નિષ્ફળ થાઓ ત્યારે ‘ફરી ચત્ત કરો. “ પ
રિશ્તમ કરવાનું અને સમગ્રી રાખવાનું શીખો ”

મદાચરણી વર્તન — નૈતિ સંશુદ્ધો જેવા કે — સત્યપરાયણતા, ન
માણિકતા, પવિત્રતા, મિતાહાર, વિગરની પ્રતિ હોવાનું તે બતાવે છે આ સદ
શુભ શિવાયનો વિજય સાથે અને યમનો દોષ શકતો નથી. અપ્રમાણીક મ
નુષ્ય થોડા વખત માટે ઉનતિ પામતો આ રહે જોઈ શકીએ પણ અણચિત્તથી
અવનતિ તેના અતરૂપ બને છે એવા ઘણા દ્રષ્ટાતા છે

દુશ્વર ઉપર આધાર — જેની રીતે બાળકો પોતાના આ દુનિયાઈ બા
પ પાસે મદદની અને પોતાનાપર દેખરખ રાખવાની માગણી કરે છે તેવીજ રી
તે આપણે પણ પરમાત્મા તરફની તેવી મદદ અને દ્રષ્ટિની આશા રાખવી જોઈએ
“ તારી સવ બાબતોમા તેની સત્તાનો સ્વિકાર કર અને તે તને માર્ગ બતાવશે ”
વળી પરમેશ્વરે આપણને જે શુદ્ધિ અને સમજશક્તિ આપી છે તેનો પણ આપણે
યોગ કરવો જોઈએ

આ જીવનમા મનુષ્યોનો વિજય તેની પસેના દ્રવ્ય કે તેને મળેલા અધિ
કારવડે અટકાવાનો નથી ઉત્કૃષ્ટ નૈતિક જીવન એજ સર્વોત્કૃષ્ટ દોલત છે એના
વિનાશ જીવન એ એક નિષ્ફળતાજ છે

જ્ઞાન વાટિકા.

કેટલીક હસ કહેવતો

ખાલી ગાયો ખાલી પીડા

સાનુકુળ સ્થિતી શિવાયની સઘળી આખતોમા મનુષ્ય એકરગી રહી શકે છે,
લીના તળાવમા થોડો વરસાદ પુગ્તો થઇ પડે છે

આળસુ મનુષ્ય સેતાનનો તકીયો છે

ત્યારે દરેક માણુમ પોતા ॥ ઘર આગળ ઝાડુ કાઢે છે ત્યારે મહોત્સા

ઓ સ્વચ્છ હોય છે

તાજ માથાનુ દરદ મટારી શકતુ નથી

જમીનની ખારીદી અને મનગમતુ લગ્ન એ કાર્ડ રોન્ડ રોન્ડ થતા નથી
કેટલીકવાર એમ બને છે કે કુશળ ખલાસી વહાણમાજ મૃત્યુ પામે છે

કેટલીક એરીયેન્ટલ [યુર્વના સુલકોની] કહેવતો.

એક રતલ શીશુ મેળવવા માટે ઘરા રતલ સામાન્ય હાહાપણ (કોમન
સેન્સ) ની જરૂર પડે છે

અત્યંત તિક્ષણ ધારવાળી તુનવાળ સુનાયમ રેશમ કાપતી નથી

નમ્રતાવડે એક હાથીને તમો કાચે તાતલે બાધી શકશે

હા બિના મધ મળતુ નથી

ઘાટ અને બીલ્લીને એક ઝુસગીએ ન ભેડો

હા તેનો પોતાનો હાથો કાપતી નથી, તેવીજ રીતે તમારી પોતાની

અક્ષય તમને નુકસાનગરક થવી ન બોધએ

ચણવા લાયક પથરો રસ્તામા પડયો રહેતો નથી

મગજ બુદ્ધા બુદ્ધા હોય તોપણ હુદય એક મત થઇ શકે છે

આવશ્યકતા નગ્ન મનુષ્યને પણ દોહાવે છે

સૌદયમા સામર્થ્ય રહેલુ છે પણ પૈસો સર્વશક્તિમાન છે

આળસ ગરીબાઈની કુચી છે

સભ્યતા એ સદૃશ્યનો બુદ્ધા પાડી ન શકાય તેવો સોખતી છે

લોભવૃત્તિ હમેશા તળીયા વગરનુ વહાણુ ભર્યા કરે છે

જે કોઇ બે સસલાનો સાથે શિકાર કરે છે તે એકને પકડી શકતો નથી

અને બીજાને નાસી જવા દે છે

જેને મીણુનુ માથુ હોય તેણે તડકામા ચાલવુ ન બોધએ

જેલો પાણીનો પ્રવાહ જોળાઓ છે, તેજ પાણી કેટલું ઠંડુ છે તે જાણી શકે છે

જે કાંઈ કાંઈ બોલતો નથી તે કદી જુકુ બોલતો નથી
જે કાંઈ કદી નિષ્કૂળ થયો નથી તે કદી મૈસાદાર થયો નથી
જેને સતતિ નથી હોતી તે વાત્સ-ચત્રેમ શુ છે તે જાણતો નથી
ખરી દારને માટે મો આજો પણ ઘણીજ થોડી છે, વેચનારને માટે એ આખ પુરતી છે

જેને તમે તમારી દાની વાત કહો છો તેને હવાલો તમે તમારી સ્વતંત્રતા સોંપો છો

કેટલીક ક્રેશ કહેવતો

ત્રેમણ જે પ્રથમ ચી હ છે તેજ હાહાપણનો છેડો છે
જો ગરીબાઈ ગુન્હાઓની માતા છે તો હાથલુની ઉલ્લુખ તેમનો ચીતાછે
ઘણા મનુષ્યો તેઓના જીવનના પ્રથમ ભાગનો ઉપયોગ, જીવનના છે લાભો
લાગને કુળી બનાવવામા ર છે

શ્રીઓ લગ્ન પહેલાં હુકમદાર છે પણ લગ્નની પછી શુભાગડીઓ છે
આપણો શોક હું મ કલવવાથી જોછો થાય છે
આ ટુનીયાનું મુખ કાચ જેવું દાહલશુર છે
દાન પ્રતા ન આપવાની પદ્ધતિ વધારે મીમતી હોય છે
કપાળ ઉપરથી કોઈનું અત કરતું જોઈએવું ઘણું મુશ્કેલી છે
નરમાશથી જ્યાં દામ નથી થતું ત્યાં ખોરતા વાપરવી મુનાસબ છે
આહુ સમય પ્રત્યે લલ આપો અને લાવિને મળેજો ઉપર ડાગી દીઓ
જીવનની દરેક હીલચાલ મૃત્યુ તરફ જતું જોક કદમ છે
વચન આપવું જો આપવા માટે છે અને આશા રાખવી જો આનંદ લેવા માટે છે

મોટાઓની ભૂલોને માટે ન્હાનાઓને સહન કરવું પડે છે
લગણમા મધુરતા છે અને લગ્નમા ધાસ્તીઓ છે
હમેશા પરિણામ તરફ દ્રષ્ટિ ગણો
ઘણી વાર રોગ કરતા ડાકટરથી વધારે ખરીબું પડે છે
ખરાબ સમાચારને પાળો હોય છે
ઘસારે પડેલા રસ્તા ઉપર ઘાસ ઉગતું નથી
કઠોર શબ્દો તરફ ગહેરા બનેા

અનેકવ્રહ્માડસ્થિતિનિયમલીલાવિલસિતે
 વ્યાપીયૂષાભોર્નિવસહજસવાસભવને ।
 વિધોશ્ચિત્તાયમે હૃદયકમલે તે તુ કમલે
 મનાઢૂ મન્નિસ્તારસ્મૃતિરપિ ચ કોણે નિવસતુ ॥

શ્રી અંબિકા વિજય.

પુસ્તક ૧૧ મું અગાડ, પુર્ણિમા, ૧૯૭૦ અંક ૪ થો

શ્રી અંબિકા સ્તુતિ

હરિગીત૭૬

દુર્ગા દયાળી અંબિકા વિદ્યેશ્વરી છે ઈશ્વરી,
 સુખની પ્રદા તુ સર્વદા હૃદ આપદા આશાસુરી,
 આ અટપટો છે ડય પટ મસારનો કર ચપટ તુ,
 રહેલુ તટસ્થ ન થો ય મા તનુ બહારમા ધર જપટ તુ
 મનાર તાપ અમાપ હરો કલ્યાણ કરને સર્વતુ,
 રાખી ચરણના શન્દુમા તુ છેલ્લે સુખ ગવતુ,
 એવડ તણી સભાળ લઈ મા તાપ ટાળો ત્રીવિધે,
 જય કારિણી લય હારિણી રાખે સદા તુ સનિધે
 વિમળા કળા ન કળાય ખળ દગ ખટ મરનની જાની,
 લયકાં લવ-ધધન તણો પ્રળયો મનજ તુ ઈશ્વરી,
 વસીને સદા અમ અતરે મા મલ્ય પથ બતાવને,
 સેવક તણો મા આદ મુણિને મદ્ય બહારે આવને
 દશ યજ વિનાશિની દુર્ગા દયાળી આદ છે,
 મયરાયની માગલ્યમય જય વેદથી પ્રતિપદ છે,
 ભયપ્રદ ભવાળિધ માહિ છે તુ તારનાની નાવડી,
 સ્થાપો મુલક્રિત હૃદયમા એ માશુ માધવ માવડી.

દેવી તત્વ દીવાકર.

(ગતાન્ધી ચાલુ)

અણુધરે જ્ય જ્ય શબ્દ કરવા લાગ્યા ભૂમિ ઉપર ભાગનો ગારો પથસર્પ
અયો લોહીના ઝરણા વહેવા લાગ્યા માસપાસ ભૂત પ્રેત, વૈતાલ, વિગેરે નૃત્ય કે
રવા લાગ્યા આવી રીતે સંઘામનુ પગીલામ આવી જતા યન્ત્ર પાવતિને કંચુ કે
હે પ્રિયે ! મારે મતમા વિદ્યા આનંદુ તેડી તે પ્રત પુણ ફળ માપાડુ કોવાય
નહિ અને મારા પુણ્યના નાગરૂપે આ પ્રોશનો રાલવ છે કે તમને હવે એક
ગુફામાં સુકી, નદીકેશ્વરની ઘોડી સળી હુ બીજા હાલ વનમાં તપ કરવા લાઈશ
અને ત્યાં દારૂણ તપ કરીશ તમારી માથે રહેવામાં મરૂ મન વારવાર વિશેષ
પામે છે એમ મહી તુરત બીજા વનમાં ચાલ્યા ગયા અને ત્યાં ગુપ્ત કે અસુપ્ત કે
ઈથી ન અને તેવુ દારૂણ તપ ચારબુ

આણી તરફ મદર પવત ઉપર પાવતીજી ના રની માર્ગ પ્રતિષ્ઠા કરતા
પતિધ્યાનમાં નિમગ્ન રહેતા મગ નિમમવા લાગ્યા અને નદીશ્વર ત્યાં ચોડી ના
અવા લાગ્ય તેવામાં ઝટલાનું નમય પડી અધન પાછો તપ કરીને બળવાન બની
અસુર ગણની સેના સાથે શ્રી પાવતી દેવી રહેતા હતા તે ગુફાના દ્વાર નજીક
આવી હોય અને નદીશ્વર માથે રાસ રાસ તલવાર નિશુળ લાંગીપ લ, અકુશ,
કરવત, ઢાલ, વિગેરે વડે સંઘામ કરવા દા. એ દેવતાના પાન્સો વર્ષ સુધી રાત્રિ
દિવસ યુદ્ધ ચાલતા નદીશ્વર અનેક દલોને બાણથી વીધી નાખ્યા છતાં છેવટ
તેઓ દ્વાર વચ્ચે સુઈ પાછા પડ્યા

હવે દૈત્યની સેનાને ગુફાના દ્વારને રૂધી નાખ્યુ, તે પ્રેમ પાવતીજીએ જ
હા અને વિપ્રાનુ સ્મરણ કયુ તેથી શ્રી પાવતીજી સમિપ પુરૂષરૂપે કે
ઈથી ન જવાતુ હોવાથી તેઓ પોતપોતાની સેના સાથે શ્રી રૂપે શ્રી પાવતીજી
પાસે આ યા બીજા પણ મિટ, ગધવ ઉરગ, પગગ, વિગેરે આ યા સ્ત્રી રૂપે
આવેલ દેવોની હજારો શક્તિઓથી ગુફા ઉલસર્પ જવા લાગી તેથી પાવતીજી પ્ર
સન્ન થયા અને સવને યુદ્ધ કરવાની આજ્ઞા તેમણે આપી દીધી

યુદ્ધની આજ્ઞા મળતાજ તે સવ આવેલી શક્તિઓએ હુકાર કર્યો તેથી
દીશાઓ ગાળ ઉઠી બીજી દેવીઓ પણ લેરી, શરણાઈ દોલ, દલ્યાદિ રણોત્સાહ
ઉદ્દીપ્ત કરનારા વાજાગા વગાડવા લાયા તેના ચોરનાદથી નદીશ્વર સુઈમાંથી બા
ગૃત થયા અને પુણ્યના દાઓની પેઠે દાનવોના મસ્તક આકાશમાં ઉડાડવા લાગ્યા

ઐતહાસા હસ્તમા દડ ધારણ કરી બ્રાહ્મી કેધ કરીને બહાર આવ્યા થ
ખ, ચાક્ર, ગદા અને પદ ધારણ કરનારા નારાયણી અને આકાશ જેવા પ્રજાશિત
શકર્ષણની શક્તિ પોતાના હસ્તમા હલ લેઈ ત્યાં પધાર્યા ઈદ્રાણી સહજ આરા
પાણ અકચકિત વજ, લેઈને આવ્યા સેકડો દૈત્યથી છતી ન શકાય તેવા વેશ્વા
નરી નામની શક્તિ પધાર્યા યામ્યા શક્તિ પોતાના હાથમા દડ લઈને પધાર્યા
નિરુત્તિ શક્તિ હાથમા તિક્ષણ શસ્ત્ર સાથે ત્યાં પધાર્યા લડાઈમા ઉત્સાહવાળા
વારૂણી ગમ્તિ પણ પધાર્યા વાયુશક્તિ હાથમા અકુશ લેઈને પધાર્યા યાજ્ઞશક્તિ
અને ગાડીશક્તિ પણ પોતાના શસ્ત્રો લઈ ત્યાં હાજર થયા ખીજી પવુ અનેક
શક્તિઓ આવ્યાથી રણભૂમી છવાઈ ગઈ શક્તિઓના સમુહને નેઈ દાનવોની સે
ના આશ્ચર્ય પામી રતબ્ધ થઈ ગઈ અને ભયની ડપવા લાગી એનામા દેરી પા
વંતી પોતાની સખીઓ સાથે ત્યાં આવ્યા અને નદીશ્વરને સેનાપતિનો અધિકાર
સોંપી યુદ્ધનો આરંભ કર્યો અધકે પણ પોતાની સેનાનો વ્યુહ રચી મથામનો
આરંભ કર્યો આ યુદ્ધ જોવા માટે મોટા મોટા દેવો પણ આવવા લાગ્યા

આ યુદ્ધ કરતા ઘરતા હજારો પ્રયોગ વીતી ગયા તેવામા તપ મિદ્ધ કરી
વ્યાઘ્રામર ઝોદી શકર આવી પહોંચ્યા અને જુએ છે તો મથામ આવી રહ્યો છે
સદાશિવને જોઈ પાવતીજી તેમના ચરણમા પડ્યા અને નદીશ્વર પણ વદન કરી
ને સમીપમા ઠભા રહ્યા ત્યાં પછી પાવતીજી પોતાનું પરાક્રમ શકરને બતાવવા
ચાહું યુદ્ધ કરવા લાગ્યા અને તે રણ સથામમા અનેક અસુગેનો મહાર કરી
અને બાકીનાઓને નસાડી યુદ્ધમાં પછી જે જે શક્તિઓ આવી હતી તેઓ સર્વ-
ને રણ આપી અને નદીશ્વરને શુદ્ધાન્ત દ્વારની રથાનુ કાર્ય સોંપી પોતે પોતાના
પતિ શ્રી સદાશિવના કંભા હાથ નાખી શુદ્ધામા ગયા

અપુર્ણ

શ્રી કાશિકા તીર્થ માલિકા

(ગતાકથી ચાલુ)

દ્વિતીયોઽધ્યાય ॥૨॥

॥ ત્રીપાર્વતુનાચ ॥

શ્રુત્વા પ્રભો નિવિષતીર્થનરાણિ શસ્ત્રોઃ ।

તત્પાપહાનિ મમ માનસમોદદાનિ ॥

જાત કૃતીદ સકલેશ્વર જન્મ સય ॥

કાઝ્યા પુન કથય રાઢ્ઢરનામસઘમ્ ॥ ૧ ॥

અધ્યાય ૨ ને

શ્રી પાવતી યોત્યા — હે પ્રભો! હે શકરાંભારા અત કરણુને હર્ષ દેના પાપ ને દૂરકરનાર, નાના પ્રારના ઉત્તમતીથોને આપ પાસેથી સાલળીને, હે ન હેશ્વર! આ વખત જલદી મારો જ મ કૃતાર્થ થયો છે આપ હવે મશીમા રહે ન શકના નામ ડો ?

॥ શ્રીચન્દ્રશેસર ઉવાચ ॥

દેવિ ત્વદીયરભક્તિવરોઽસ્મિ નિત્યમ્ ।

ત્વદ્વાક્યલઘતવિદો ન હિ મે પ્રભાવ ॥

પક્ત્યાઽધિક મમ રાત શૃણુ તન્વિ નામ્નામ્ ।

શ્રુત્વા ન યાતિ મનુજા જનિતિવદુઃખમ્ ॥ ૨ ॥

શ્રી ચાંગેશ્વર યો યા — હે દેવિ! તમાગી ઉત્તમ ભક્તિને હુ આધીન હુ તમારા વચન હે નધન શ્રવામા મારી શક્તિ નથી દે તવિ! હે આકળી, મનુષ્યો જ મના તીન્દુ ણને પામતા નથી તે ૧૧૦ મારા નામ સાલળો ૨

હેદેવિ દર્શુપાણિશ્ચ તતો વૈ નન્દિકેશ્વર ॥

તારકસ્તારકેશ્ચ પ્રિયે ત્રિવિષ્ટપેશ્વર ॥ ૩ ॥

હે દેવિ! ૧ દડપાણિ પાટી ૨ નન્દિકેશ્વર અને હે પ્રિયે! (સસારથી) તારનાર ૩ તારકેશ્વર અને ૪ ત્રિવિષ્ટપેશ્વર છે

કૃત્તિવાસેશ્વરસ્તત્ર પ્રત્નો રત્નેશ્વર શુભ ॥

ચારુશ્ચન્દ્રેશ્વર સેવ્ય કેદારેશ પ્રિયેઽમય ॥ ૪ ॥

હે પ્રિયે! કાશીમા ૫ કૃત્તિવાસેશ્વર, પુરાતની સુદર ૬ રત્નેશ્વર, અને સેવવાલા ચક્ર મનોહર ૭ ચન્દ્રેશ્વર અને સસારથી સુખ કરનાર ૮ કેદારેશ્વર છે ૪

ધ્રુવો ધર્મેશ્વરસ્તત્ર સેવ્યો વીરેશ્વરો વર ॥

કામેજ કામદ કાન્તે વિશ્વકર્મેશ્વરો વિભુ ॥ ૫ ॥

હે કાતો! ત્યા ધ્યાન કરવા લાયક ૯ ધર્મેશ્વર, સેવવા લાયક ઉત્તમ ૧૦ વી
રેશ્વર, મને રચના દેનાર ૧૧મેશ્વર અને સમર્થ ૧૧ વિશ્વકર્મેશ્વર છે ૫

અવિમુક્તેશ્વરો વિઘ્ના મણિકર્ણિશ્વરસ્તથા ॥

વિરચાતો વિઘ્વનાયશ્ચ દક્ષો દક્ષેશ્વરોઽપિ ચ ॥ ૬ ॥

વળી ૧૨ અવિમુક્તેશ્વર તથા દિગ્ ૨૩ મણિકર્ણાશ્ચિત્ અને પ્રસિદ્ધ ૧૪
વિઘ્વનાથ અને દ્વાવિઘ્વશુક્ત ૧૫ દેવેશ્વર છે

પાવન પાર્વતીશ્ચ પુણ્ય પશુપતીશ્ચર ॥

ગેગ્ગો ગદ્ગેશ્વર જ્ઞાન્ત કર્મજો નર્મદેશ્ચર ॥ ૭ ॥

પવિત્ર ૧૬ પાવતીશ્ચ અને શુભ ૧૭ પશુપતિશ્ચર, જ્ઞાત અને લગ્નવાલા
થમ ૧૮ ગંગાશ્ચર અને કમનાશક ૧૯ નર્મદેશ્વર છે ૭

ગમસ્તીશ્વર ઈજ્ઞાનિ જન્યજર્મા જનીશ્ચર ॥

તત્રાગ્નીત્રેશ્વર સામ્વ ઉર્વશીશ સદાગ્નધે ॥ ૮ ॥

હે જ્ઞાનિ ! ૨૦ ગમસ્તીશ્વર જનિને દુઃખ દેનાર ૨૧ જનીશ્વર અને ત્યા
૨૨ આગ્નીધ્ર । નામતા રાહર અને હે નિરુપવિત્ર ૨૩ ઉર્વશીશ્વર છે ૮

કુલદા નકુલેજોઽસ્તિ આપાદેજશ્ચમુક્તિદ ॥

મારશ્ચુતેશ્વરો વર્યો લલિતો લાગૂલેશ્ચર ॥ ૯ ॥

મે ૧૦-૧૨ અર્ચ ૧૩ વશુદ્ધિ કરનાર ૧૪ નકુલેશ્વર અને મુક્તિદ ૨૬ આપાદેશ્વર,
સુદર ૨૬ લારભુતશ્વર અને સુશોભિત ૨૭ લાગુલેશ્વર છે ૯

મન પ્રમોદકેશશ્ચત્રિપુરાતકરેશ્ચર ॥

પ્રિયે આઽસ્તિ મદાલેજસ્તિલપર્ણેશ્વરોઽપિ ચ ॥ ૧૦ ॥

પ્રીતીકેશશ્ચ શૈલેશ સગહા સદ્ગમેશ્ચર ॥

સારશ્ચ શારલીનેશો મધ્યમેજ સુમધ્યમે ॥ ૧૧ ॥

હે પ્રિયે ! ૨૮ મન પ્રમોદકેશ્વર, ૨૯ ત્રિપુરાતકેશ્વર, ૩૦ મદાલેશ્વર, ૩૧
તિલપર્ણેશ્વર અને ૩૨ પ્રીતિકેશ્વર ૩૩ શૈલેશ્વર અને સસારાસન્નિ કરનાર ૩૪
મ ગમેશ્વર, શ્રેષ્ઠ ૩૫ શારલીનેશ્વર અને હે સુમધ્યમે ૩૬ મધ્યમેશ્વર છે ૧૦-૧૧

તત્પાપહાનિ મમ માનસમોદદાનિ ॥

જાત કૃતીહ સકલેશ્વર જન્મ સઘ ।

કાઝયા પુન કથય રાઢ્ઢરનામસઘમ્ ॥ ૧ ॥

અધ્યાય ૨ ને

શ્રી પાવતી યોત્યા — દે પ્રભો! હે શકર! મારા અત ડરણુને હર્ષ દેનામ પાપ ને દૂરકરનાર, નાના પ્રકરના ઉત્તમતીર્થોને આપ પાસેથી સાલળીને, હે તંડલેશ્વર! આ વખત જલદી મારો જ મ કૃતાય થયો છે આપ હો મે મે મારા રટે ન શકના નામ રટે! ?

॥ શ્રીચન્દ્રશેખર ઉવાચ ॥

દેવિ ત્વદીયવરભક્તિવરોઽસ્મિ નિત્યમ્ ।

ત્વદ્વાક્યલઘનત્રિધૌ ન હિ મે પ્રભાવ ॥

પક્ત્યાઽવિક મમ શત શૃણુ તન્વિ નાન્નામ્ ।

શ્રુત્વા ન યાતિ મનુજા જનિતિનદુ સમ્ ॥ ૨ ॥

શ્રી ચન્દ્રશેખર યોત્યા — હે દેવિ! તમાની ઉત્તમ ભક્તિને હું આધીન છું તમારા વચન ઉ નઘન કંવામા મારી શક્તિ નથી હે તત્ત્વિ! હે સાલળી, મનુષ્યો જ મના તીનદુ અને પ્રામતા નથી તે ૧૧૦ મારા નામ આજળો ૨

હેદેવિ દર્પુપાણિશ્ચ તતો વૈ નન્દિકેશ્વર ॥

તારકસ્તારવેશશ્ચ પ્રિયે ત્રિવિષ્ટપેશ્વર ॥ ૩ ॥

હે દેવિ! ૧ દડપાણિ પછી ૨ નન્દિકેશ્વર અને હે પ્રિયે! (સ સારથી) તારનાર ૩ તારકેશ્વર અને ૪ ત્રિવિષ્ટપેશ્વર છે

કૃત્તિવાસેશ્વરસ્તત્ર પ્રત્નો રત્નેશ્વર શુભ ॥

ચારુશ્ચન્દ્રેશ્વર સેવ્ય કેદારેશ પ્રિયેઽભય ॥ ૪ ॥

હે પ્રિયે! કાશીમા ૫ કૃત્તિવાસેશ્વર, પુરાતની મુદર ૬ રત્નેશ્વર, અને સેવવાલા ૭ મનોહર ૮ ચન્દ્રેશ્વર અને સ સારથી મુખત કરનાર ૯ કે દેશ્વર છે ૪

ધ્યેયો ધર્મેશ્વરસ્તત્ર સેવ્યો વીરેશ્વરો વર ॥

મેળાવડા સમક્ષ ભાષણુ આપતો હતો ત્યારે તેનું ચાલતું ભાષણુ વધારે
ભાષણવાને લોકો નાખુશ જણાયા-તેણે તેમને કહ્યું કે મારે તમોને ફક્ત
ટુંકી વાતજ કહેવાની છે ત્યારે તેઓ સર્વ શાંત રહ્યા ત્યારે તેમણે તેમને
માહ્યું કે એક જુવાને આયે-અથી મેગેરા જવામાટે એક ગધેડા ભાડે
। રસ્તામા જતા બપોર થયા ત્યારે વિક્રાંતિ લેવા બેસતા ગધેડાનો છાયો
તો તે જગ્યાએ તે ભાડે રાખનાર માણસ બેસવા લા થો તેવળાંતે ગધેડા-
કે તેને તે ઠાયો વાપરવા દેવાની ચોખી ના કહી અને તે છાયો પોતે
પોડે આપ્યો તે માથે ભાડે આપ્યો નથી પણ પોતાને વાપરવા માટે રા-
ખનાર ભાડે રાખનાર બોલ્યો કે પોતે ગધેડો ભાડે રાખ્યો

પાવન પાર્વતીશ્ચ જગતુ હોય તે સર્વનો તેમા પ્રમાવેશ

મેગો મહેન્દ્રાર શાન્ત કક્ષ અને પરસ્પર વાદ વિવાદ થવા

પનિ ૧૬ પાવતીશ્ચ અને ગુલ ૧૭ પશુપતિ જે પોતે જતો રહેતો હોય

થમ ૧૮ ગજેશ્વર અને ઢમ ૧૯ નર્મદેશ્વર છે ૭ વાતનું છેવટ ભાષણવા

ગમસ્તીઝર ઈશાનિ શાન્યશર્મા કે ચક્ર કેમ છે અને તે

તત્રાઝનીધેઝર સામ્વ ડર્વશીર રૂપળતા નથી । પછી

હે ઈશાનિ ૧૦ ગલમ્તીશ્વર શનિને ૮ બ દેનાર ૨૧ ગ હવે સર્વ કોઈ

૨૨ આગ્નીધ્રાજ નામના રાહર અને હે નિત્યપતિ ૨૩ ઉવગીશ્વર પુરી કરવાનું

હુલદા નકુલેગોઽસ્તિ ચાપાદેજશ્ચમુક્તિદ કે ગધેડાના

મારમુતેઝરો વર્ચો લલિતો લાગૂલેઝર ॥૯ । ત્યારથી તે

મો ૧૧૨ અ ૧૨ વ ૧૧ મુદ્ધિ ડરનાર ૨૪ નકુલેશ્વર અને મુક્તિદ ૨૬ આ
સુદર ૨૬ ભારમ્બનશ્વર અને સુસોલિત ૨૭ લાગુલેશ્વર છે ૯

મન પ્રસોદકેશશ્ચત્રિપુરાંતકરેઝર ॥

પ્રિયે ચાઽસ્તિ મદાલેજસ્તિલપર્ણેઝરોઽપિચ ॥૧૦

પ્રીતીકે બેકના મહામેશ્વર ॥

જ્ઞાન-વિનોદ વાટિકા

કેટલીક અશ્વધાન કહેવતો

પક્ષી અનાજનો દાણો જુએ છે પણ જાગ જોતુ નથી

નિયા એ એક મુસાફરખાતુ છે

જો કે વાદળ કાતુ હોય છે છતા તેમાથી સફેદ જળ પડે છે

ખોરાક ભવે ધીનજોનો હોય પણ મહો તો તમારૂં પોતાતુ છે

ભને તમારો દુર્ભન ક્રમ્પા એક રેતીના દોરડા મીસાવ હોય જતા તેને

ગપ તુ ય લેખો

જેમ દસ્તી ફેલી ધાનડી થયા કરે છે તેવી ગીતે આ પૃથ્વીતલ ઉપર કાઈ સ્થાથી નથી

દરેક કાણમા લમાગી આ જાળી ન નાખો (મતલબ કે જ્યાં જ્યાં માથુ ન મારો)

ગાય ભને માળી હોય પણ તેતુ હુધ મદે હોય છે (બહારના દેખાવ થી ચવિશ્વા ન કરા)

જેવી મા હોય તેવી તેની દીકરી, જેવી ઘટી તેવો તેનો આગે (મા એવી દીકરી, ઘટો તેવી ઠીકરી)

ચોક્કને ચોરી મરવાતુ અને ઘરધણીને આવેત રહેવાતુ એક સાથે ન હો (દોષ ધણીની નો રી ન કરો ધાળીને કહેશે કે ધા અને ચોરને કેંગે ઉભા રુડ)

અનુપમરી પુત્ર તેના પીતાના ચેરાપરના મન્ના જરાખરછે તેને વાપી ના ખતા

જેના પર નિદ્રાનો અમલ હોય તેને ઉગીકાની જરૂર રહેતી નથી, અ ત ફરજી ન્યારે જ્યાં મા પડે છે ત્યાં તેને સૌદમ્યની આવશ્યકતા રહેતી નથી

(નિદ્રા ન દેખે તૂટી ખાટ ભૂખ ન દેખે)

કોઠીતુ તળીયુ કંઈ ન ખુવો (કોઠી ખુચે કાદવું સુક)

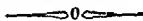
જ્યાં સુધી લોહા ઉપર ત્કમે હથોળના ઘા કરતા નથી ત્યાં સુધી તમે

તેને લખાવી શકો નહિ (એટલે કે દુરાચારી હથ સુધારવા માટે સજાની આવશ્યકતા છે)

ગધેકાનો છાયો

મહાન ગ્રીહ વક્તા કીમોસ્થેનીય એક વળત આધેનીયન પ્રજાના એક

બહેર મેળાવડા મમક્ષ લાપણુ આપતો હતો ત્યારે તેનું ચાલતું લાપણુ વધારે વાર સાભળવાને લોકો નાખુશ જણાયા-તેણે તેમને કહ્યું કે મારે તમોને કુક્ત એક ટુકડી વાત જ કહેવાની છે ત્યારે તેઓ સર્વ શાંત રહ્યા ત્યારે તેમણે તેમને કહેવા માડ્યું કે એક જીવાને આયેન્સથી મેગેરા જવામાટે એ- ગધેડા ભાડે લેવા હતા રસ્તામા જતા બપોર થયા ત્યારે વિશ્રાંતિ લેવા બેઠતા ગધેડાનો છાયો પડતો હતો તે જગ્યાએ તે ભાડે રાખનાર માણસ બેઠવા લાગ્યો તેવળતે ગધેડાના માલીકે તેને તે છાયો વાપરવા દેવાની ચોખી ના પડી અને તે છાયો પોતે ગધેડા ભાડે આપ્યો તે સાથે ભાડે આપ્યો નથી પણ પોતાને વાપરવા માટે રાખ્યો છે એમ જણાવ્યું ગધેડા ભાડે રાખનાર બોલ્યો કે પોતે ગધેડા ભાડે રાખ્યો છે તેથી ગધેડા માથે જે કાંઈ લાગતું વળગતું હોય તે સર્વનો તેમા અમાવેશ થયે તેમજ ગધેડાના માલીકે તે કબુલ ન કર્યું અને પરસ્પર વાદ વિવાદ વવા લાગ્યો આટલેથી વાત બંધ કરી ડીમેરથીનીને જાણે પોતે જતો રહેતો હોય તેવો દોગ કર્યો પણ લોકોનું ટોળું યુમપાકી ઉઠ્યું કે વાતનું છેવટ સાભળવા અમે બહુ આતુર છીએ તે ઉપરથી ડીમેરથીનીએ તેમને કપડો આપ્યો કે તમે વધણા ગધેડાના છાયા સખધી માભળવા આટલા બધા ઉત્સુક કેમ છો અને તે જગ્યા વધારે સારી જાણતો માગલાપણુમા કહ્યું હું તે શા માટે માભળતા નથી ! પછી તે પોતે આગળજે લાપણુ આપતો હતો તે પાછું શરૂ કર્યું અને હવે સર્વ કોઈ ગળગળટ કર્યા વગર સાભળવા લાગ્યા વધારામા તે પોતાની વાત પુરી કરવાનું તો ભૂલી ગયો અને તેથી ગધેડાના માલીક અને ભાડે રાખનાર વચ્ચે ગધેડાના છાયા સખધે જે વાદો ઉઠ્યો હતો તેમા કોનો હાર નિશ્ચિત થયો તેનો ત્યારથી તે આજ સુધીમા કદી નિષ્ણય થયો નથી

જેડા વિશે એક પાશ્ચાત લેખકના વિચાર

પહેલો મોચી કોણ થયો? બેનેડીન્ટ જણાવે નામનો મોળમી મદીનો એક વિદ્વાન (ધ ધે મોચી) થઈ ગયો તેણે પ્રાચીન કાળની જેડા બનાવવાની કળ વિશે એક નિબંધ લખ્યો છે તેમા તેણે આ કળાની શરૂઆત ટેક આદમથી કંઈ થઈ છે તે કહે છે કે આદમ મોચી હતો અને ધવિ દરજણ હતી આપણો

નિષ્ણુ ઇડન સુધી લખાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો વગર અપણે વગર હુમ્તે એટલું
તો નક્કી કરી શકીશું કે આપણા ગાઢ પરિચયવાળી પ્રાચીન પ્રત્યક્ષો જો નો
ઉપયોગ કરતી હતી અપવ એ સામાન્ય પગના હાડણીની શુદ્ધ આકૃતિ હતી
મિસરવાસીઓ શુદ્ધ અને અપવ એ જાને પહે ના પેપી અનામનો પો કે ?
પ્રથમ લખાણને માટે ઉપયોગમાં લેવાતો અને જેના ઉપરથી હમણા વપગતા
કાગળોને પેપરનું નામ આપાયું છે તે પેપીગમના જનાવેના છે । ધમશુદ્ધો
પહેરતા સ્ત્રીઓ અને ઉચ્ચવર્ગના મનુષ્યોને માટે કેઈ નરમ પાયાના છે । સારી
રીતે રાણગારીને જનાવવામાં આવતા અને તેના તળીયાની અદરના ભાગમાં ઘણી
વખત શુનામની આકૃતિ ચીતરવામાં આવતી, તે એવું સુવચવાને કે જેઓ પગ
ધિન છે તેઓ પ । તમે ક્યારાઈ જાન છે

ગ્રીક અને રોમનો ક જેમાં શુવ એ અને સુવાનો શિવાયના મવ મનુષ્યો
સામાન્યપણે છે । પહેરતા તેઓ પ્રથમ પોતાની મનુગતા ઉપર લ । આપતા
અને આ ર રગ તમા તેમાં વા વાના પાશ મળાથી નરી નરી શોધો ઠાગ
પોતાની પ પના શક્તિને ખીનવતા તેથી આપણે એવા મજ્યામવ નામે
જોડ્યો છીએ કે તંત્ર પાતા અથ નરી વા મુશ્કેલ છે પણ એટલું અટકાવી
શકાય કે જોડાની એકમ જાનો પ્રમા મા લવના । જેઓ ધારી । । ન તેવા
મનુ જેના નામ ઉપરથી મથવા તો તેની જે રંગે પ્રથમ આવે તથા તે રથગના
નામ ઉપરથી તે ન મો પડેલા હોવા જોઈએ એક રોમન કવિ જ્ઞા એરી હતી કે
જેઓ જોડાઈ ની ચેપીમાં નેડી કરતા હોય તમા નેડા મની રંગે પહેની
જહાર ફરી શકે તે શિવાયનો ડોઈ મનુષ્ય તે જા । વપા શક નહિ રોમન
રાજ્યરણના સહયોગુને મથાગે સોનાનો અથવા કાસને નેડેસો પાય
તેવા, । જ્ઞા આનના જુગ પહેતા આવી રીતે પાતા જુગ જાડીન—એક
જાતનો ઉચો જોડો કહેવાતા અને તેથી હજુ પણ નામની લેડોન સં અને
જાડીન એ શબ્દ લગાડાય છે, જેની મતનમ એ કે કે તેએ તરી આકૃતિના
જુગ દરમર વિના વાપયે તથ છે મરુપારસના એક ર જાડીન પહેરતા, અને
હાસ્યરસના એક્ટર એક જાતનો નીચો જોડો અથવા મોક પહેરતા એ નીચન
નામના શહેનશાહે નમરીન જાનુઓ વિના મવને મટે રંગીન જોડા પહેરવાની
મનાઈ કરી હતી તેના પ્રતા એજા દયાશુ હેનીઓગેમને અપેરાતવાગા જોડા
પહેરવાની જાનુએને મના કરી હતી રોમન શિપાહીઓના જોડા લોહના
ખીલાથી—અણીઓ જહારની જાણુ રહે તેમ—જેના હતા અને તેઓ આવ્યા
જે । પહેરને પ્રિનમ આ ધા હતા પોતાની સામે થનારા લોકો જો । ની વપરાશ
વિનની જગની જાતિના હશે એરી ધરણા તેઓએ રાખી હતી પણ આપણે
સઘળા જાણીએ છીએ તેમ તેઓ પોતાની આ ધારણામાં શૂંયા હતા કારણ કે

આપણા બ્રિટિશ વડિયોએ જહાડુરી ભાવે અટકાવ કર્યો ત્યારે તેમણે ગાયના નામકાના જોડા પહેરેના હતા તે જોડાના નમુનાઓ પુગણા બ્રિટિશ ખડેરામાં મળી આવ્યા છે

પ્રાચીન મેકમનેના જોડા રોમન જસ્ટીનના નમુનાની જાતના બનાવવામાં આવતા અને તેને હાડ શુ અથવા હાડ બુટ કહેતા સધરણ હોડોમાં લાકડાના જોડા વપગતા પણ તે એ ના લાકડાના જ બનાવતા કે લાકડા અને ચામડા એ બંનેના બનાવાત એ વાત જરા જાણ સરેથી કે મેકમનેના વખતમાં લાકડાના તળીયાવાળા જોડા મહાન પ્રખ્યાત મનુષ્યો વાપરતા આવી રીતે ચાર્લેમેનેના પાદ ઈંગનીના રાજા જર્જના જોડ તેની પર જોનાના મળી આવ્યાથી તેનું વર્ણન આવતા એક ઈંગનીયન લેગર ને એ છે કે, “તેના પગ લાકડાના જોડા આવળુ મુખી રહ્યા છે તે જાળીયા લાકડાના છે અને ઉપરનો ભાગ લાકડાના ચામડાને વાધરીઓથી સીકડ્યો છે તે પગ ઉપર એટલા તો બધા બેસતા છે કે આગળીઓ નો ક્રમ અચુકા આગળ અગ્રીય પદ રો એ તેના મુખી બગબગ દેખાય છે તેથી જમણા પગનો જોડો ડાબે પગે કે ડાબા પગનો જોડો જમણા પગે પહેરી શકાય નહિ” એ જાણી અગત્યનું છે કારણ કે તે લાકડાના તળાચાના પદાવ તરિકેનું માન લાકડાને આવડે છે બીજું કારણ એ છે કે તે આવળુ મહાન નાટ્ય ગ્રાસનેતાની મમત જાણનાની બુન બુની કરે છે

— ૦ —

વિદેશી જોમને આ જ બનાવવાનું

સમાજઓને લાગેલું ચેટક.

અમૃતમગ્ના સિંહસહાયે આ વાત ઉપર ચાન્ડોવન નું છે કે ખ્રીસ્તી, મુસલમાન, વિગેરે વિદેશી—અન્યધર્મી કામોને હિંદુ બનાવી શકાય એ અસંભવિત છે કે નહિ ? તે લખે છે કે મુસલમાન વિગેરેને તેમજ જે હિંદુ મુસલમાન કે ખ્રીસ્તી થઈ ગયા હોય તેને હિંદુઓમાં લેગવવાથી હિંદુઓની બરમાદી અને અવનતિ થાય છે ! તેમાં કોઈ પણ માને નિતિ નથી જે મનુષ્ય જાણીબુઝીને મુસલમાન કે ખ્રીસ્તી થઈ ગયો હોય તેને માટે તો હિંદુઓના ધર્મશાસ્ત્ર પ્રમાણે પ્રાયશ્ચિત્ત જ નથી એટલે કે તે કોઈ પણ માટે ફરી હિંદુ થઈ શકતો નથી હા, જે કોઈ અજ્ઞાનનાથી અથવા બળાત્કાર ગુજરવાથી પ્રાણ બચાવવા ખાતર અથવા અબલપણે મુસલમાન કે ખ્રીસ્તી થઈ ગયો હોય અને તે એવી દશ મા હોય

કે તેનું પ્રાયશ્ચિત્ત થઈ શકે તેમ હોય તો તે પ્રાયશ્ચિત્ત કરીને દોષમુક્ત થઈ હિંદુ
ઓમાં ભળી શકે ખરો આ હિંદુધર્મ એ છે કે જેને માટે બાદશાહ અકબર ઇ
-૦૪ કર્તો કર્તોજ આ મસારમાંથી આવ્યો ગયો આ હિંદુ ધર્મ એ છે કે જેની
નવાબ ખાનખાના, ફૈઝી અને દારા શિકોહ વિગેરે ઇસ્લામ કરતા રહ્યા પણ ત્રાસ
કરી શક્યા નહોતા આ હિંદુ ધર્મ એ છે કે મુલ આલોક અને બેનીગીસ ટ
તનમનથી જેનો આદર અને સન્માન કરે છે પણ ત્રાસ કરી શક્યા નથી
આ હિંદુધર્મ એ છે કે પ્રાચી શાહનશાહ પચમ જ્યોત્સ અથવા શ્રીમા
ન લોહ હાજિગ ત્રાસ કરવાની ઇલા કરે તોપણ ત્રાસ કરી શકે નહિ જે મનુષ્ય
હિંદુ માતાપિતાથી ઉત્પન્ન થયેલ છે તેજ હિંદુ ધર્મ એ છે અને જે હિંદુ
માતાપિતાના સત્તાન નથી તે કદી પણ હિંદુ બની શકતા નથી કોઈ પણ મનુષ્ય
ની એવી શક્તિ નથી કે તે અહિંદુઓના સત્તાનનો હિંદુ બનાવી શકે જેવી રીતે
રી દાડમ, ઘઉં, વિગેરે પ્રાકૃતિક વસ્તુઓ છે અને કોઈ મનુષ્યની એવી શક્તિ ન
થી કે તેના બીજ વગર તેને ઉત્પન્ન કરી શકે તેવી રીતે હિંદુ વિધિ અને હિંદુ
રજા વિના હિંદુ સત્તાન બની શકતા નથી

તમામ પ્રકારથી એટલી વાતતો નિશ્ચિત છે કે કોઈ અહિંદુ હિંદુ ધર્મ શ
કતો નથી પણ શોખની વાત એટલી છે કે જે પુરુષ હિંદુ હોય તે તેને
પ્રાકૃતિક રૂપથી ત્રાસ થયેલ હિંદુત્વને બગાડી શકે છે જેવી રીતે
હરે પ્રાકૃતિક વસ્તુ જે પ્રકૃતિદ્રાગ ઉત્પન્ન થાય છે તેને હરદાઈ બગાડી શકે છે
કે એક ઘઉંના દાણાને પ્રાકૃતિક નિયમથી ઘઉંપણ મળ્યું છે એ દાણાથી
આફે તેમના ઘઉં પે. ધર્મ શકે છે પરંતુ જો તેમાં કાંઈ ખોટાવાળી વસ્તુ તો પછી
તેની ઉત્પત્તિ થઈ શકતી નથી એટલે કે જો એ દાણાને તોડી નાખો દળી નાખો
અથવા શેરી નાખો તો તે ઘઉંપણની શક્તિથી હીન થઈ જશે જોડે મુસલમાન
અથવા ખ્રીસ્તી ધર્મ જનાર હિંદુ, શરીરના દેખાવમાં જેવો ને તેવો રહે છે પણ
જો એ દાણાની પેઠે તેમાંથી હિંદુપણ જતું રહે છે તેથી લિપિધર્મી
જો જેની ગોમાના રૂધિરના પરમાણુ દુષિત વધે ગયા છે તેમને હિંદુભૂતિથી
હાર રાખવા જોઈએ પ્રત્યક્ષ જોવામાં આવે છે કે દાડમના કોમલામાં એક દાણો
જો વળે અને તેને ત્યાજ હેવા દેવામાં આવે તો તે બીજને પણ અવશ્ય
જો છે દોષલામાં એક કેરી ચાદાવાળી થાય અને તે તેમાં જ પડી રહે તો તે
મધી કેરીઓને દુષિત કરી દીધે છે તેવી રીતે જે લોકો હિંદુધર્મની શ્રદ્ધ
વધે ગયા છે તેઓને હિંદુઓમાં મળેલા રાખાથી કાંઈપણ લાભ ન થતા હાનિ
થાય એ ખુબ જ છે જેઓ લિપિધર્મીઓને હિંદુઓમાં ભેળવવાનો પ્રયાસ
કરવામાં મહત્ત્વ માને છે તેઓ પોતેતો ભૂતિપ્રતિધી હાથ ધોઈ બેસા છે પણ

વળી ખીલને પણ હવે ભ્રષ્ટ કરવા ઇચ્છે છે તે હિંદુધર્મનાગૌરવો શુ બાણે હિંદુધર્મના નિયમોના એ વિભાગ છે એક આ લોકનો હિંદુધર્મ અને ખીલને પરચોકતુ સાધન હિંદુધર્મ આ લોકનો હિંદુધર્મ આ લોકના નિયમો પ્રમાણે પ્રાપ્ત કરવામા કોઈપણ ભિન્નધર્મીને પણ અટકાવ નથી એક મનુષ્ય (મુમલમાન હોય, ખ્રીસ્તી હોય કે ભવે આરાલહોય) એના આશ્રયથી મુક્તિ મેળવી શકે છે ડબીર, મંત્રી, વિગે તેના અનેક દ્રષ્ટાંત છે તાત્પર્ય એ છે કે મચારમા એવા ડોઢપણ મનુષ્ય નથી કે જે પાગનૈકિત હિંદુ ધર્મને પ્રાપ્ત કરી ન શકે હા, એવા મનુષ્યને હિંદુધર્મ ઉપર પુરેપુરી શ્રદ્ધા દોવી જોઈએ

આજ કાલ જે મુમલમાન, ખ્રીસ્તી, વિગેરેને હિંદુ બનાવવાનો ઢાંગ કરવામા આવે છે તેમા તેમને ધર્મ ઉપર વિશ્વાસ નથી, તેઓ તો ટેવળ હિંદુઓની માથે ખાવાપીવાને માટેજ હિંદુ થવા ઇચ્છે છે મુક્તિ અથવા ધર્મ તરફ તેમનું લક્ષ્ય નથી પણ જે મુમલમાનો વિગેરેને હિંદુ ધર્મ ઉપર સત્ય પ્રેમ થયો છે તેમણે તો ડોઢ વખત ડોઢની પણ સાચે ખાવા પીવા તરફ લક્ષ્ય આપ્યું નથી અને તે હિંદુ ધર્મ પ્રેમી મુમલમાન વિગેરે માથે, તેઓ પુણ ભગવદ્ભક્ત હોવા છતાં ડોઢએ કદી ખાનપાનનો બહેવાર કર્યો નથી કારણ કે હિંદુપણ તો હિંદુ માતા પિતાના ગૃહીર્થથીજ મળી શકે છે હિંદુ બનાવવાથી તે કદી પણ મળી શકતું નથી દેશની ઉત્તતિના પહાના તળે આય મમાલયો અન્યધર્મીઓને આ ય બનાવવાનો કુત્તો લેઈ પહાર પડ્યા છે તે તેમના મનનો એક ભ્રમજ છે અને મુવાસને નામે તેઓ આય મ સારમા ભ્રષ્ટતાનોજ વધારો કરે છે માટે હે સુધાગક નામ ધારિઓ ! અન્યધર્મીઓને ફક્ત હિંદુધર્મ ઉપર શ્રદ્ધાનુ બનાવો અને તેમને હિંદુધર્મ ઉપર વિશ્વાસ હોય તો હિંદુધર્મ શાસ્ત્રાનુસાર મુક્તિમાગનો ઉપદેશ આપો પ હા એવા અહિંદુઓની માથે ખાનપાનનો વ્યહવાર કરી આય મધિઓના રૂધિરને દુષિત ન કરો

(સ ધ પ ઉપરથી)

કવિખિયા—નવમ પ્રભાવ.

કાવ્ય અલંકાર

વિશિષ્ટાલંકાર—દોહા

જાતિ સ્વભાવ નિભાવના, હેતુ વિરોધ વિરોષ,

ઉત્પ્રેક્ષા આક્ષેપ ક્રમ, ગનતી આશિષ લેષ ૧
 પ્રિયસુ શ્લેષ સભેદ હે, નિયમ વિરોધી માન,
 સૂક્ષ્મ લેશ નિદર્શના, ઈર્જ સુર સમ જાન ૨
 રસ અથાતર ન્યાસ હે, ભેદ સહિત વિતરફ,
 ફેરિ અપહ્નુતિ યુક્તિહે, વક્રાતિ સન્નિવૃત્ત ૩
 અન્યોક્તિ વ્યધિ કરત હે, સુ વિશેષોક્તિ ભાવિ,
 ફિરિ સહોક્તિ કા કરત હે ક્રમહીનો અભિલાપિ ૪
 વ્યાજ સ્તુતિ નિદા મદે, વ્યાજ નિદા સ્તુતિવત્,
 અભિત સુપર્થોક્તિ પુતિ, પુતિ સુને સવ સત ૫
 સુસમાહિત જુ સુલિપ્ત હે, જાર કહે પ્રિપરીત,
 સ્પર્ક દીપક ભદ પુતિ, વર્તિ પ્રહલિકા સીત ૬
 અલકાર પર વૃત્ત વહિ, ઉપમા જમક સુચિત્ર,
 ભાષા ઇત્તને શુષ્ણતિ, સુપિત વીને મિત્ર ૭

ઉપરના માત્ર દોહામાં માત્ર ૪ અનંતના નામ માત્ર કહેના છે તેના
 લક્ષણ અને ઉદાહરણ હવે પછી કમેલી કહેતામાં આવશે આ દોહામાં કહેના ન
 મ નિર્દેશમાં છે

૧ ભૂતિ ૨ રસનાથ ૩ વિજયનાથ ૪ હેતુ ૫ વિરોધ ૬ વિગેષ ૭ ઉત્પ્રે
 ક્ષા ૮ આશિષ ૯ ક્રમ ૧૦ ગણના ૧૧ આશિષ ૧૨ લેષ

૧૩ પ્રિયસુ નમ પ્રમાણ ૧૪ શ્લેષ હો અહિત ૧૫ નિયમ ૧૬ વિ
 રોધ ૧૭ સૂક્ષ્મ ૧૮ લેશ ૧૯ નિદર્શના ૨૦ સુર સમ જાન

૨૧ રસમય ૨૨ અર્થાતર ન્યાસ હે સહિત ૨૩ વિતરેક ૨૪ અપહ્નુ
 તિ ૨૫ ઉક્તિ ૨૬ વક્રાતિ નિવૃત્ત સહીત છે

૨૭ અ યોગિ ૨૮ વિધિકગ્ન ૨૯ વિશેષોક્તિ ૩૦ સહોક્તિ તે ક્રમથી
 કહેવાશે

૩૧ બાજરતુતિ નિદા ૩૨ બાજનિદા ૩૩ અમિત “ અમિનિત ”
૩૪ પથાથોક્તિ ૩૫ યુક્તિ અલકારો સઘળા મત નાલળે

૩૬ સમાહિત ૩૭ સુસિદ્ધ ૩૮ વિપરીતિ ૩૯ ઉપકલે ૪૦ દીપક લેદ
૪૧ પ્રલેખિકા, હે મિત્ર જહેવામા આવેલ છે ”

૪૨ પરિવૃત ૪૩ ઉપમાના લેદ ૪૪ જમ ૪૫ સુચિત આ પ્રકારના
અન પ્રરોધી હે મિત્ર ! ભાવાને ભૂરિત કરીએ

ઉપરોક્ત કહેલ અલકારના નામોના લક્ષણ તથા ઉદાહરણ ડવિપ્રિયા શ્ર
વના પ્રજ્ઞાનોમા નિચેના ક્રમે વિસ્તાર પૂરક વણુવેલા છે —

- ૯ મા પ્રભાવમા જાતિ અલકારથી ઉત્પ્રેક્ષા પથ ત
- ૧૦ મા પ્રભાવમા લેન સહિત આરોપ અલકારનુ વણુન છે
- ૧૧ મા પ્રભાવમા જમ અલકારથી લેદ મહિત શ્રવેય અલકારનું તથા અ
પહનુતિ પથ તનુ વણુન છે
- ૧૨ મા પ્રભાવમા યુક્તિલેખથી યુક્તિ જવકાર મુધીતુ વણુન છે
- ૧૩ મા પ્રભાવમા સમાહિત અલકારથી પરિવૃત પથ તનુ વણુન છે
- ૧૪ મા પ્રભાવમા ઉપમાવકારથી સકીર્ણોપમા મુધી
- ૧૫ મા પ્રભાવમા જમખલકાગ્ના લેદ વણુન છે
- ૧૬ મા પ્રભાવમા ચિત્ર અલકારના લેદ વણુન છે

જાતિ અલકાર લક્ષણ—દોહા

જાકો જેસો રુપ ગુણ, કહિયે તેહિ સાજ,
તાસો જાતિ સ્વભાવ કહિ વરણત હે કવિરાજ

જેના જેવા ૩૫ ગુણ હોય તેવા કહેવા તે જાતી, હેમકોપમા ૩૫ નામ
અવૃત્તિનુ છે માટે જ્યાં આકૃતિ વણુન કરવામા આવે તે જાતિ— તથા ગુણ
ક્રિયા વણુન કરવામા આવે તો સ્વભાવ એટલા માટે સાજ ભુવણુ વચ્ચે યુક્ત ૩૫
વણુન કરીએ “ કુવન ચાનદાદિ ભાષામા, ભાષા ભુવણુદિ જાતિ સ્વભાવોભિથી
લિખત નથી ”

ઉદાહરણ— કવિત

પીરી પીરી પાટકી પિછોરી કટિ કેશવ દાર,

પીરી પીરી પાર્ગે પગ પીરીવે પનહિયા,
 વડે વડે મોતનકી માલ વડે વડે નૈન
 નાન્હી નાન્હી મૃકુટી કુટિલ વઘનહિયા,
 વોલનિ હૈસનિ મૃદુ ચલનિ ચિતૌનિ ચાર,
 દેખતહી વનૈ પૈ ન કહત વનાહૈયા,
 મરચૂકે તીર खेले चारो रघुवीर हाथ,
 छै छै तीर राती राती ये धनुहिया

કટિ ઉપર પીળા રેશમના પિતામ્બર અને શ્રેષ્ઠ પીળી પા । મસ્તકે તથા
 ધમને નિચે પીળી મોજડી રહેન છે ઉર ઉપર મોગ મોગ મુકનાની માળા, મોગ
 મોટા નેગો, મુકુટી ટેલી તે જાના સિહના જમ્બ્યાના નખ સપ્તશ વાકી છે મૃદુ
 મોલવુ હસવુ ચાલવુ, જોવુ, એ સુદર તે જોવાનુ અને પણુ વણુન કરવાનુ
 અને તેમ તથી સરયુ નદીને કાઠે શમ લક્ષ્મણ ભરત ગનુજ, એ ચારે બાઈ કર
 વિશે બધે તીર અને છાલરગના ધનુષ્ય ધારણ કરી રમી રહ્યા છે અપૂણુ
 લેખક — ક માણસિહ જનનિહ સનિય — સોજકોટ

સૌંદર્યવતી શ્વેતાંગ રાક્ષસી

(ગતાકથી ચાલુ)

તંઓ જ્યારે વાત કરતા હતા ત્યારે અને આવ્યા હતા તે હોડીને વજાણુ
 ની પાછની બાણુ એ હકારી જતા સાણળી પછી અમારા વહાણમાનો કાકલો
 કામે વગડી ગયો—મ્હોટા સો અડધવામા આવ્યા એક માણુમ મુકાનનો જાલ
 ના વાર ફેગવા લા થો અને પાચ મીનીટમાતો અને કલાકના ચાર નોગ ગાબી
 જાય તેટલી જ એ અમારા ટોનતા વહાણમા મફર ચાલુ કરી આ સઘળો વખત
 માત્રો સોબતી મરી સાથે એક પણુ વગત જો થો નહોતો તેની આમપાસ ધના
 કામકાજ ઉપર તેનુ સઘણુ લક્ષ્ય રાજતુ મ્હોટોજુ જણાવુ હતુ તે મ્હારી મામે
 વિદેશી અગ્રજે તરફ ચીનાઓ સામાન્ય રીતે ખતારે છે તેવી ધિક્કારયુક્ત
 નેદરકાંઠીથી વતતો હતો અને આ બાબતમા તેના પર ગુસ્સે ન થવા જેટલુ

હાથપા મહારામા હતુ

તેમ ઠતા હુ બેચેન હતો તેની હુ ના કહી શકતો નથી જેને માટે હુ બધાએ હતો તે લેલી દામગીરી, મારે શાણા સોમતીની વચનદાર પણ ફરી તે મળધમા ખારી નહિ અપાયેલી સાવચેતીની સૂચના અને જેઓની વચ્ચે હુ આવી પડ્યો હતો તે ટોળી, વિગેરે મને આ બેચેનીની અગર ઉત્પત્તકરવાના કાણુ ભૂત હતા પણ અમે જેમ જેમ જમીનને પાછળ મુકતા ગયા અને સમુદ્ર રસ્તે આગળ વધતા ગયા તેમ તેમ મહારો ભય કાઢક અશે જોઈ થિતો ગયો અને હુ મહારી આનુષાન્તુ કોઇ અન્ય મમયે સંભવિત ધારી મધુ તે કરતા વધારે રમ પૂવક દ્રષ્ટિ કરતો જણાયો

તે વહાણ મે બેચેલા ઠાણોમા મોટામા મોટુ હતુ અને તે જાતના ઘણા ખરા ઠાણોની પેઠે ડોલ તથા સંઘોથી ખીચીખીચ હતુ રિવાજ સુજળ ખલાસી જોનો કાફલો સખ્યામા વધારે હતો અને તેઓ સર્વ, કોઇપણ મનુષ્યને તેમના તર્ક દ્રષ્ટિ કરતા ક પારી છુટે એવા કદરૂપા અને બેટોળ મહેરાવાળા હતા અને તેમાનો એક શીગીનાટા મહેરાવાળો મનુષ્ય તો મને ખામ અરુચીકર જણાયો મહને ખાત્રી પૂર્વક લાગ્યુ કે હરકોઇ કારણને લેઇ આ મનુષ્ય મહારા પ્રત્યે સારી લાગણી ધરાવતો નથી અને એક પ્રસંગે તો હુ જ્યાં ઉભો હતો ત્યાંથી પસાર થતા તે મારી રાયે એવી રીતે અને એવા તો જોરથી અથડાયો કે તેણે મને લગભગ ઉથલાવી નાખ્યો કોઇ બીજો વખત હોતતો હુ તેની આવી વર્તણુક માટે ગુસ્સે થયો હે તે પણ અત્યારે તો મહારા સોમતીની સલાહ સલારી રાખીને હુ માતજ રહ્યો

આટલા વખતમા લગભગ બે વાગ્યાનો સમય થયો હતો, પવન દર પળે વિશેષ પુકતો હતો અને મોલના ઘોડા અપળનાથી ચઢ્યે જતા હતા પુરાણ વહાણ અશુભમતી રીતે પછડાવા લાગ્યુ અને હુ એક સારો સેનર હતો એ વિગેમારા ગ્રહને ઉપજાર માનવાના મહારે ઉપરાસાપરી પ્રસંગ પ્રાપ્ત થતા લાગ્યા વહાણની દરેક પછડાટે મોલના તીક્ષ્ણ ધસારા તેના તુતક ઉપર ફરી વળીને અમારા ક પડા તરબોળ કરી દેતા અને અમારી સ્થિતિની અગવડતામા બેહક ઉમેરો કરતા હતા આટલુ આટલુ વિતતા હતા હજી મહારો રોષ તો કાઢ બોલ્યો નહિ પણ મે જોયુ કે તે પોતાની આનુષાન્તુના માણસોની વધારે લક્ષ્ય પૂર્વક તપાસ રાખતો હતો

તુરતજ હુ ઝોકા ખાવા લા ગયો અને તે રાત્રે મે બીવકુલ નિદ્રા નહી લીધેન સોવાઘી તેમા કાઈ આશ્ચર્ય પ્રાપ્તવા જેવુ નથી એક પ્રુણામા મહારાઈ ઉઘ

મા પડવાની હું શરૂઆત કરતો હતો તેવામા મને લાગ્યું કે કોઈકનું ગરીબ રક્ત
 તા પર ધણ કંઈને પડ્યું, તે મ્હારો સોગતી હતો કે જે મેં પેકો ઉઘાડ્યો ગયો
 હતો અને અચાનક વહાણનો આચકો લાગતા તે ગળી પડ્યો હતો તે બરાબર
 મ્હારી ધાતુમાજ તેનો મ્હેરો મ્હારા કાન માટે ૧૨૫ થો તેવીગીને પડ્યો હતો
 બીજા પળે મેં જાણ્યું કે આ અપ્રમાત છે । પૂવકનો હતો

“ તમારી આજો ઉઘાડી રાજો ” તેણે મ્હારા નામ કહ્યું ‘ આ વહા
 ણ ઉપર હજો રમાય છે થોડાજ વખતમા ત્યાપણે મુશ્કેલીમા આવી પડી ’

ત્યાર પછી મેં ઉઘાવનો નિયમ માંડીજ વાડ્યો અને મારા અવરન
 ન કોચી જે ગડવામા મેં રીવોલ્વર રાખી હતી તે ગજવામા હાથને નગ્ન મેં પ
 ડ્યું જાય અને આશ્ચર્ય વચ્ચે મને માત્રમ પડ્યું કે મેં વો વગુમ વર્ધ હતી હું
 વહાણ ઉપર આ થો ત્યારથી ૧ મ્હારૂં ગજવું નાની પીધું હતું

મ્હાગ ૧૯૧૮નું વર્ષ । ન ૩ તો પપ્પ ત વધાર મારી રીંડે પનામા ઉતરી
 રાખ્યો અને મને અમગ મળ્યો કે તુરતજ મેં માગ મોળતીને મારી કમનશીમી
 જણાવી દીધી

‘ મેં તમને વખતમ ની ચેતવણી આપી હતી ’ તેણે શાનપણે જવાબ
 આપ્યો હતો આપણું જ ને આપા । જીવ મોઢું એવો સંભવા છે તે છતા
 જે માડ સુધની ગકતુ નરી તે સહન કરતુ ૧ જોઈએ માટે હમે ઉઘી
 થેલા યેવ જોઈ ઢા । જો મો મ્હારા તરફની હ સૂચના
 ન મળે ત્યા સુધી ગમે તે વાત તો પલ્લ હતતા નહિ તે ઠીગણો
 શીશીગાગ હેતનો દૈત્ય કે ૧ બીજોને અગની ધાતુ ગોઠવે છે તે મ
 આખા ડિના ન પ્રાચીયામા મહુવી વધરે અજ્યાન અને હુમ્મીયનો ભન્ડે
 જોગ મ નામના ચાલીયો છે અને મેં આપણે તેના હાથમા પડીએ તો આપણ
 બાવિ ૧ થવું જાણ્યું તેને માટે બે મત છે ૧ નહિ

તે ઉદ્દેશ મન્ય જરી અજ્ઞાર સાથે પ્રાણોટીને પડ્યું ક્યો અને મે
 મારી આજો બાધ ની ઉઘી જવાનો ઢા । ક્યો હું હમણા જે હકીકતનું વણન
 કરું છું તે બની ત્યાર પછી હું ઘણા એક વિચિત્ર નભેગોમા મુકાયો છું અને
 જોકે લાગવાની ખરી તક આવે ત્યારે જેઓ પ્હાડુરી રાખી શકે તેવા સંજ્યાબધ
 માણસો મેં લેયાછે છતા એવો મનુષ્ય તો ને કદીપણ જોયો નથી કે જે પોતાના
 અત્યુની તેયારી થતી તપાસતો, પોણા લાક સુધી કાંઈપણ તીવચાન ન કરતા
 શાત પડી રહે અને બેચેનીના ધ્વંચિત્ર ન બતાવે । હું તો ખુ ના દીવથી
 ડ્યુન ડરીશ કે હું તો અતિ ઈય લયગ્રસ્ત થયો હતો હુબદાય રીતે ઉછળતા

તુતક ઉપર પડી રહેવાનું ભરદરિએ તોજ્ઞાન અને પવનના સુસવાગ તોમજ ખુની
ભામગઓની ટોળી પોતાના નાગની ચોજના ઘડતી હોય તે અથ અધકારના
એવાનું, એ સવ પહાદુરમા પહાદુર માપમની હિમતની કમોતી કરેજ ત્યાં તેમા
થોડુંજ આશ્ચર્ય પામનાનું છે કે મારા નીચેના અવયવો તુરતજ ધરકના દુકકાઓ
માફક ગીથીવ થઈ ગયા, મોઢામા લોતો કડ-કવા લા થા અને નિરાશાની અવજી
નિય આસરે માગ માનમ પ્રદેશોને ઝાણુમા સીધા તુતક ઉપર કુડાળામા બેઠેલ
ટોળા ઉપરથી હું મારી દ્રષ્ટિ ઉપાડી શકતો નહોતો મારી દ્રષ્ટિએ પડતીતેઓની
પીંતોમાજ મારે માટેનું લાયકર વશીરણ હેતુ હતું

પણ તેમના પ્રત્યેનું મહાદુ લક્ષ, મારી પાયમાલીનું નરપુત્ર હતું એમ
તત્તજ જણાઈ આવ્યું કાણ કે જે હું મારી આગવી યાત્રુ તપામવામા
એટલું બધું લક્ષ આપતો ન હોત તો જે લગ્નક કોટને મઠીગીને હું બેઠો હતો
તેની પહાગની યાત્રુ મનુષ્ય શરીરનો મચાર ગ નાભાયો ટો. તેમ બન્યું હોત
તો ચુપનીદીથી મરી આનીને તુતકપર હું બેઠો હતો તમા ઝાનીમાની આગળ
વધતી હતી તે આદૃતિ હું પચ્છી ગયો હોત જેને જેઠે માગ માયા આમપાન
વિદાઈ રહે તેલોજ ગાળો હતો એવું એક ખાતણ દોનું તેના હાવમા હતું

તુરતજ મહાતા ગળાને ઝાઈક અડકેલું જણાયું મેં માફ માથું ઉંચક્યું
મને તેજ પળે મારા નગજમા સત્ત રકુડી આવ્યું મને દાસો દેવાનો હતો માગ
ગળાને દોરડું અડક્યું મને હું બેભાન વઈ પડ્યો એ વચ્ચે કેટલો વખત ગયો
તે હું જહી શકતો નથી પણ તે ટુઝ ગાળામા મારો સોળતી બેઠો થતા મેં
જેયો હોય એમ મને વાં આરે છે પછી એક ઝમકારો થયો, મોટો ઘડાઝે
થયો, મારા ઝનમા મણુ ના નકતો અવાજ આવ્યો અને એથી કાંઈ વધારે મને
યાદ નથી

જનારે હું કુડી સાવધ વયો ત્યારે મારો મોળતી મારા ઉપર નીચો નની
મને તપામતો હતો

“ ઈચરનો ઉપકાર થયો ” ધાર્મિકતાથી તે બોલ્યો, “ હુરામખોરે તમને
મારી નાખ્યા એમ હું ધારવા જતો હતો હવે જેમ અને તેમ દટાવ થઈ બાંઓ,
ઝાણ કે હવે ગણી મુઝેલીનો પ્રમગ લેલો થાય છે ”

મહારાથી બની શક્યુ તેટલું મેં આનુજાણું બેસું મારી યાત્રુમા તે મા
દુમનું શરીર, હજી તેના હાથમા દોરડું પચ્ડેનું હતું તેવી સ્થિતિમા પડેલું હતું
અને તેનો એક હાથ જે લાખો કરેલ હતો તથા બીજો હાથ તેના શરીર નીચે વ
બી ગયો હતો તેના વચણ ઉપરથી તે મરેલો છે એમ હું નાણી ગમ્યો વહાળ

મા પડવાની હું શરૂઆત કરતો હતો તેવામા મને લાગ્યું કે જોઈકતું ગરીબ સ્ત્રી
 રા પર ધણ હાથે પડ્યું, તે મ્હારો સોળતી હતો જ જે બેઠો બેઠો ઉઘાડી આ
 હતો અને અચાનક પહાણનો આવડો લાગતા તે મારી પાંચો હતો તે બરાબર
 મ્હારી બાબુમાજ તેનો મ્હેરો મ્હારા કાન માટે / રડ્યો તેવીગીતે પડ્યો હતો
 બીજા પછે મેં જાણ્યું કે આ અપ્રમાત મન પ્રવકનો હતા

“ તમારી આજો ઉઘાડી સજો ” તેણે હાથ માનમા પ્રણામ, “ આ વચ્ચે
 છ ઉપર દેવો રમાય છે થોડાજ વખતમા ત્યાંપણે સુરેનીમા આવી પળીયું ”

ત્યાર પછી મેં ઉઘાવનો વિચાર મારીજ વાજ્યો અને મારા અવનવા
 મનોબ્ધી જે ગજવામા મેં રીવોલ્વર રાખી હતી તે ગજવામા હાથને સરકાવ્યો પ
 યા શય અને આશ્ચર્ય વચ્ચે રહે મને માલુમ પડ્યું કે રીવોલ્વર ગુમ વધી હતી હું બ
 હાથ ઉપર આવ્યો ત્યારથીજ મ્હારૂ ગજવું ડાંગરી પીધું હતું

હાલ ગભગટતું વખત ન હોય તો પણ ત વધારે સાચી રીતે ક પનામા ઉતરી
 શરૂ અને મને પ્રમગ મળ્યો કે તુરતજ મેં માગ પોળતીને મારી મનશીબી
 જણાવી દીધી

“ મેં તમને વખતમરની ચતવણી માપી તો ” તેણે શાનપણે જવાબ
 માપ્યો “ કહે આપણું બને માપાળ હવે જોઈશું એવો સંભવ છે તે છતા
 જે મારું સુધરી ગયું નથી તે મહાન ક તુ / બેઠજો મારે મેં ઉઘાડી
 થેલા હોવ એના મેગ કરો અને મ્હારા તરફની કાંઈ સૂનવા
 ન મળે ત્યાં સુધી મેં તે વાત તો પણ હનતા નહિ તે મેં મારો
 શીળીજાત કે નો દેવ કે ન બીજાને અગતી બાબુ જોડવ છે તે આ
 આખા વિનાશન પ્રાચીણમા મહુથી વધારે પ્રખ્યાત અને હુઆઈનો ભરેલો
 ઠાંગ છે । નામને ચાલીયો છે અને બે આપણે તેના હાથમા પળીએ તો આપણ
 ભાવિ હું થવું બેઠજો તેને મારે બે મત છે નહિ

તે ઉદ્ધેન મનુષ્ય જવી બખાર સાથે આબોટીને પડ્યું ક્યો અને મેં
 મારી આજો બધ મની ઉઘાડી જવાનો દો । ક્યો હું હમાણા જે હરીપતનું વણ ન
 કડકું તે બની ત્યાર પછી હું ઘણા એક વિચાર મ મેંગોમા સુકાયો છું અને
 બેકે લડવાની ખરી તક આને ત્યારે જેઓ હાડુરી સખી શકે તેવા સખ્યાબધ
 માપાસો મેં લેયા છે હતા એવો મનુષ્ય તો મેં દીપણુ બેયો નથી કે જે પોતાના
 અત્યુની તૈયારી થતી તપાસતો, પોણા લાખ સુધી કાંઈપણ દીવચાવ ન કરતા
 શાત પછી રહે અને બેચેનીના ઇચ્છિ ક ન બતાવે । હું તો જુલા દીવથી
 જુવ ગરીબ કે હું તો ગતિગત લયગ્રસ્ત થયો હતો કુબદાયક રીતે ઉછળતા

તુતક ઉપર પડી રહેવાનું, સરદરિએ તોફાન અને પવનના સુસવાટા તેમજ
ભામગઝાની ટોળી પોતાના નાગી યોજના ઘડતી હોય તે અથ અમ
એવાનું, એ સવ ખડાદુરમા ખડાદુર માણસની હિમતની ડમોળી
ચોક્કસ આશ્ચર્ય પામનાનું છે કે મારા નીચેના મવયવો પુ
માફક શીથીન થઈ ગયા, મોઢામા નાતો કડ-ડવા લા ચા અ)
નિય આમરે મા । માનમ પ્રદેશોને ડાચુના લીધા તુતક ૬,
ટોળા ઉપરથી હું મારી દ્રષ્ટિ ઉપાડી શકતો નહોતો મારી ૬
પીઠામાજ મારે માટેનું લય કર વળીશ્રણ જેતુ હેતુ

પણ તેમના પ્રત્યેનું મહાડુ લક્ષ, માગી પાયમા પીનુજ
તત્તજ જપાઈ આ યુ કારણ કે બે હું મારી આગવી
એટલું બધું લક્ષ આપતો ન હોત તો બે લખડ કોટને મડી
તેની ખડારની બાજુ મનુષ્ય શરીરનો સગાર મે માલખ્યો પો
તો ચુપનીગથી મગી આનીને તુતકપર હું બેઠો હતો ત્યા
વધતી હતી તે આદૃતિ હું પગથી ગઈયો હોત જેને ડેડે
વિદાઈ રહે તેલોજા ॥ગો હતો એવું એક પાત્રુ

તુરતજ મહારા ગળાને ડાઈડ અડડેલું જણાયું
અને તજ પળે મારા નગ નમા મત્ય સ્ફુટી આવ્યું મને
ગળાને દોરડું અડડયું ૨ ને હું બેભાન વઈ પડ્યો એ
તે હું વહી શકતો નથી પણ તે દુઝા ગાળામા નારો
બેયો હોય એમ મને યાદ આવે છે પડી એક ઝગકારો
થયો, મારા જાનમા ગણુમજાટ ડગતો અવાજ આવ્યો અને ૨
યાદ નથી

જનારે હું ફરી સાવધ થયો ત્યારે મારો મોળતી મારા
મને તપામતા હતા

“ ઈન્વરનો ઉપકાર થયો ” ધાર્મિકતાથી તે બોલ્યો, “ હું
માગી નાખ્યા એમ હું ધારવા જતો હતો હવે જેમ જાને તેમ દટાન
કારણ કે હવે ગણીગ સુરેલીની પ્રમગ ઠલો થાય છે ”

મહારાવી બની શક્યુ તેટલું મે આજુબાજુ બેયુ મારી બાજુમા
ધુનનું શરીર, હજુ તેના હાથમા દોરડું પકડેલું હતું તેવી દિશતીમા પડેડ
અને તેનો એક હાથ જે લાભો કરેન હતો તથા બીજો હાથ સેના શરીર
ખી ગયો હતો તેના વચ્ચે ઉપરથી તો મરેલો છે એમ હું બાણી શક્યો વડાભ

વધે ખલાસીઓનો કાફલો લેગો થયો હતો અને મારા સોળતીએ જેના માટે આવચેત રહેવાની મને સુચના આપી હતી તે ઠી ગણ્યા શીઘીયાગા ચહેરાના ચાચી ચાતુ ઉશ્કેરાયણુ ભાવણ તેઓસાબળતા હતા, એક રીચોલ્લર- કે જે મારી હતી એ ઓળખવામા મને મુશ્કેલી ન પડી તે-- તેણે પોતાના એક હાથમા પપ્પડેની હતી અને તે જે રીતે પાછો ફરી અમારી દીશામા નિશાન કરતો હતો તે ઉપરથી હું અમજી શક્યો કે હવે અમને વગર દીને ચમરાણુ ગ્વાની ડેપલી આવશ્યક ॥ છે તે તે તેમને સમ વવતો હતો હું મારા સોળતીની તરફ ફર્યો અને મારી છાક ગી ખચાવનાર ગોળીબાર માટે તેનો અત પ્રજી પૂવડ આભાર મા યો

“ તે સળધી ગઇ ન કહેતા ” તેણે કહે પેરે જવાળ આપ્યો, “ સા ૩ નશીળ કે મે તેને આવતા જોયો તમારે ચા રાખવુ કે તેનાથી તમારા બચાવ ઉપરાત આપણો એક દુરમન ઓછો થયો છે અને આવા પ્રમગમા દરેક જળુ કઇક ભારે પડતો થઇ પડે તમારે હવે તમારો બચાવ પ્રવા માટે હાથમા પપ્પડવાનુ કાઈક માધન પોળી લેવુ માડ છે ૧૨જુ કે મામલો કટાકટીનો છે

લક્ષકકોઠ નીચે હું જરા ખેઠો હતો લાથી ડાબી બાજુ થોડે છેડે એક મજબુત અગી ફીન લાગે લોહાનો મગીઓ પડેલો હતો તે મે મારા હાથમા પકડી લીધો અને તેમ કયા પડી માડ મન કાઈક સ્વસ્થ થયુ

જેવો હું મારી જગ્યાએ ગોઠણ મડીએ ગયો કે બીજા ગોળીબારનો સજી સંજ્ઞાટ કરતો અવાજ મારા કાને સભાગયો અને તેજ પગે એક ગોળી મારી બોપરીના ડાબા ભાગથી એક તમુ છેટી પસાર થઇ લકક કામમા પેસી ગઇ

“હવે શરૂઆત થઈ બુમી” ધિકકારડુકત હાસ્યવી મારો નિહર મિત્ર બોલ્યો ‘ તમે નેધાર છો ? તેમની પાસે તે એકજ હથીઆર છે અને તેમા હવે ફકત સાચજ કારતુમ રહેલા છે મારી બાજુમા રહો અને જરાપણ નમતુ ન આપતા ત્રણજુ ચાક રાખજો કે તેઓ જો વિજયી થશે તો તમારા તરફ જરાપણ દયા માતાવશે નહિ ’

અનનન ! એક બીજી ગોળી મારા કાન પાસેથી નીકળી ગઇ

અનનન ! મારા સોળતીએ ધીમથી સીસોટી વગાડી અને પછી મારા તરફ

“ મારા ખલાસે જરૂરી ગઇ ” તે શાતપણે બો યો, અને પછી પોતાની વિશીલ ઉચ્ચી અમારા દુકુમ્નોના મે એક જે વધારે નજીક હતો તેને નીચે મા ૧ પડ્યો તે માર્દુત કુસકાને મળવી ધીમી બુમ પાડી અને હાથ પહોળા કરી મોઢાબરીયા તુતક ઉપર ઉપો પડ્યો વહુજુના બીજા આચકે તે, તુતકજુ પાછી

વહી જવાની સ્ફુરણા ધમકાયો અને તના કેટલોક વખત આમ તેમ અટકાયો તેને જે રીતે ઉચ્છ્રી દરીયામાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો તેના જેવી નિષ્કાળજી મેં મારી જીવગીમાં પહેલા કદી જોઈ નહોતી મરેલા ઉદરકાને નાખી દે તેવી રીત ને હતી

‘ જ કારતુસો ગયા ’ મારો સૌખતી બોલ્યો

તે બોલતો હતો તેવામાં એક ગોળી મારા પગ આગળ તુતકમાં વાગી અને બીજી ગોળી મારા જમણા ખભા ઉપર ઘસાઈને ચાલી ગઈ

“ ચાર મજબુત રહેજો, તેની પાસે ફક્ત બે કારતુમ રહ્યા છે ત્યાર પછી બરાબર આવધ રહેજો, કારણ કે તેઓ સઘળા એકી સાથે આપણા ઉપર ચોક્કસ પગી આવશે હું ઇચ્છુ છું કે તે પહેલાં હું તેમના તરફ એક નિશાન મારી શકું ”

પણ આ ઇચ્છા પૂર્ણ થવાનું સાવિત્રી લખાયલું નહોતું આખાં નિશાન મારનાર તરિકેની તેની ચાલાકીની હરામખોરોને પુરતી સાબીતી મળી હતી અને એકે તેઓ મહાન દુષ્ટો હતા છતાં સમજદાર હોઈને તેથી વિશેષ સાબિતી મેળવવાની તેઓ ઇચ્છા રાખતા નહોતા તેથી તેઓ ઓઠામાં જ રહ્યા

પણ ઉપર પળ ધીમે ધીમે પચાર થવા લાગી અને દરેક જણુ જોતો હતો કે આકાશમાંથી રાત્રિનો અમ્બ ઉતરતો જતો હતો તેમજ પ્રકાશ વધારે ત્વરથી નસરતો હતો પણ હજી ઓઠામાં સતાયવા તરફથી કંઈ હીનચાલીનું ચિહ્ન જણાતું નહિ મહાગમનથી આમ તાકી રહીને નહિ એવી એ આખી મર્નવાહીનો ખરાબમાં ખરાબ લાગ હતો અમે તે લજ્જકોટની છાયમાં મોકોચાઈ ઉભા હતા ત્યારે તમામ પ્રકારના નવા ભયો અમારી સ્થિતિ આમપામ ઘટ્ટ થતા જણાયા

એકએક, ઝાંઝપણ આગમ ચિન્હ ગિવાય, વાદળા વિનાના આકાશમાં સૂર્ય પૂણું તેજથી પ્રકાશી નિકળ્યો તેના આવવા સાથે જ દરીયા ના પાણી ઉપર પ્રકાશ અને રંગ ફરી વળ્યા અત્યાર સુધી મોબાઓનો રંગ ઓળો કાળો લાગતો હતો તે ફરી ગયો અને તે લીલા રંગના અને રીલુવાળા દેખાવા લાગ્યા

અમારો રસ્તો પૂવમાં હતો અને આ કારણને લેઈ સૂચ બરાબર અમારા મહેગ સામે જ હોવાથી અમારી દ્રષ્ટિને તેણે આજી નાખી અને તે પળને માટે તે દિશામાં યુગને છે તે જોતા અમને અટકાવના મારા સોગતીને આ ઝાંઝક ચિતાનો વિષય થઈ પડ્યો અને મને પણ વધારે વખત સુધી તે નિષ્કાળજી વાળી બાળત લાગી નહિ

આકાશની મર્યાદા ઉપર સૂર્ય બે પળ જેટલો ઉચો ચાલ્યો હશે તેવામાં

સામેથી એક બીજો ગોળી બહાર થયો અને હું એક સુખ પાડી તુલ ઉપર પડ્યો
બીજા પગે હું મરી ઉભો થઈ શો અને ઘણી અસમિતને લા અમ
આવતા જણાતા મારા ગોળીની બાતુ પડી હું ઉભો રહ્યો તેનો જેમને તેના
માત્ર અને બેકી રો જણાતો હતો ।

આ બહાર થયો તે ના હી થઈ—હવે નામની ગરજાત વધ ગઈ છે
તમારાથી અને તેમ હવે મહારી બાલુમા દ્રવ્યપરે ઉભા રહે અને તમામ ગરજની
આ તા છેડી મગળીયા વધ લગે—જા પત્ર દયાની આશા ન ખત્તા તમજ
લાઇપા] આ ન બતાવતા

મા અબ્દો તેના મરોમાથી લાગ્યે નિડળી દ્યા હો તેવામા અમે તુલ
ઉપર ઉધાર પગોનો ધરણ ૧૮ અવાજ સાબળ્યો અને તેની પુકે તી ની કીટીયારી
એ સાબળી, અને પછી હાથ ઉઠાવતુ જરા શાત પ તા અમે જે કો
વ માન પાડના ઉંચા ભા ઉપર ઉભા કતા ત્યા ત હા મજોને ની માવતા
અન બેના તે હરમખોરોની મજ્યા છ હતી અને બા ના ભ જરૂર પડ તો
મ દ માટે ધસી આવવા માટે તૈયાર વધ ઉભા હતા

રેવા માણુમતુ માથુ ફેળાતા / માગ ગોળીએ પોનાની પીસ્તોન ઉંચી
મરી અને તેનો ઘોરો દમા થા તે કગાગ હગમગોને બરાબર નામના હાલકા
ઉપ ગોળી વાગી, ત્યા બાગર ગોળ કાણ નાગી હીધુ અને બીજા પગે તેમારી
વોતી ની એક વહુટી બીજી ગોળીએ એક મી અને તે જ ફેર પડેલા થો અને
માવવા વખતમા બા ના માર અમા ૧ પર ધમી આવ્યા

તે કટાડીના પસગે હું બાથુ તેની અને બાથુ અપૂર્ણ રીત સાદી છ
મને થા છે કે જેમાનો એક આગળ કટી ગયેન નીગરો અને નીગીયાટા મહેર
વાળો અનુતી દેત્ય કવાંગ દગ હતો તે તપ માણુનો મારા તરફ ધમી આવ્યા
૧૮ મને થા છે કે જીવવાની આશા સુકીને મે મારો લેવાનો સગીયો
જાને પ્રથમા મજબુત પડીને ઉચક્યો અને તેમાનો જે વધા નજી હતો
તના માથા ઉપર મા ૧ સઘળા જોરથી આપટ્યો તે ફરજ તેની જે પરીન્દ
જમાતા લાગ ઉપર પડ્યો અને ધ ના ગરજાની પેકે તેના ચુરચુર વધ ૧૫
જા ત આવીયા હરમખોરો તુલ ઉપર એક માણુસ પડ્યા હતો તે બની થા
મને મમા ૧ ઉપર ધમી આવવાની ઉતાવળમા તેમના પ ૧ દોષ તા તમજો
લ મા થઈ નીન માપી તેઓ નીચે પ થા એમ મહેતમા હ લગાજ બહુ મુ
૧૫ જ એક શીગીયાટા મહેગવાળો હરમખોર / પડ્યો હતો અને બીજો તો
૧૫ માઈ ફરત ગોથુજ આઈ ગયો હતો તે તુલ / આવચેત થઈ ગયો અપૂર્ણ

છપાય છે।

છપાય છે।

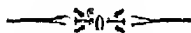
માટે તાકીદે નામ નોધવિના

॥ તેરમી સદીનો જોશ જગ ॥

રતીકાન્તા ચાને મેવાડની

સિંહણ.

વિરત્વ વેત્તિગ

અગાઉથી આહક થનાર પસંદી કકત આઠઆના પોન્ડજ જુદુ

પછીથી બારઆના પાસ્ટેજ જુદુ

આ અત્યુત્તમ નોવેવ માટે વધુ નહીં લખતા કકત આગ્રસમાજનુ વાજી ૪
 ધર્મ પ્રમથ પોતાના તા ૧૫-૭-૧૦ ના અકમા શુ લખે છે- 'આ પુસ્તકની
 જદર અસલ એતીહાસીક જમાનામા આપણા દેશની ક્ષત્રાણીઓ જેવી બહાદુર
 વી અો રજુ મંગ્રામમા તેઓ કેવુ પશકમ બતાવતી હતી તે સારી રીતે
 લાવી આપ્યું છે હાલમા રજપુતાણીઓને જ્ઞાનઆનાની જેવમા રાણવામા
 પ્રવે છે, તેના કરતાં બે પ્રથમની માફક તેમને કેળવણી આપી લશકરી તાલીમ
 મજ પોડેસ્વારી બે શીખવણમા આવે તે તે ક્ષત્રાણીઓ તેમજ તેની મતલી
 જુ બહાદુર બને તેમા કાઈ નવાઈ નથી નિર્માન થા જયેતી સ્ત્રીબલીમાં
 મુખ્યત્વની લાગણી પ્રગટી નીકળે એવો આ પુસ્તકકરનો હેતુ છે તે ઘણો ઉત્તમ
 હમે આ પુસ્તકની રૂતેકુ ઇચ્છીએ છીએ વીગેરે, વીગેરે "

આ પુસ્તકની ત્રીજી આવૃત્તી છપાય છે માટે તાકીદે નામ નોધવો

લેખક	}	નામ નોધવાનુ કેપાણ,
પ્રબંધક વિ હર્ષદરાય સુદાસણ મુનશી		કેશવલાલ મગનનાથ દુધવાળા કે કાલુપુર ગેડ-અમદાવાદ

અખુદ કૌવત આપનારી

અખ્યાત

આ તં ક નિ ગ્ર હ ગોળીઓ.

તમામ જાતની નળજાઇને દુર કરી શરીરના તમામ
ભાગને પુરતુ કૌવત આપે છે કિમ્મત ગોળી ૩૨ ની
ઠીનો રૂ ૧ (એક) વધારે વિગત જાણવા માટે
પ્રાઇસલીસ્ટ મળાવો

વેઇશાસી મણિશ કર ગોવિંદજી

આતકનિ ગ્રહ ઓપધાતય,
લામનગર—કાઠિયાવાડ.

હિંદુસ્થાનમાં બહોળો ફલાવો પામેલું શાકતંદુરના ઉત્તમોત્તમ લેખો
તેમજ લઘુ, માહિત્ય, વિજ્ઞાન, નવલકથા, વિગેના અને
અને બોધક વિષયો અર્થતું અને મર્વત્ર મન્માન
પામેલું મા સિક પત્ર —

શ્રી અંબિકા વિજય

પુસ્તક ૧૧ મું શ્રાવણ-ભાગ, પુણિમા ૧૯૭૦ અંક ૫-

વાર્ષિક
લેવાજમ
રૂ. ૧-૮-૦
અ. માહિત્ય
લેના
પોસ્ટેજઆદ્ય

પાનારી
રૂ. ૦-૦-૦
લેના
દુર્લભ અંગી
રૂ. ૦-૩-૦

પ્રગટ કરનાર —

રાવળ માધવલાલ કુબેરજી શાકતંદુરનાચાર્ય
ચેતેજી, શ્રી શકિતધર્મોદારક સમાજ
ચુડા (કાઠિયાવાડ)

(સમાના ૧ પી. ૪ ૧૧ મુખીના ચેતેજીને પોસ્ટેજ અને તા. સારી લખો)

કુલે કસ્તૂરીનાં મુરમનિશાસાસ્યસપિ ચ
 પ્રભાત પ્રાન્મી ન્નગ્નિનિવૈરશ્રુતચરમ્
 વહત સોભ્ય નૃદુગતિ મિલાસા મમ શિલ
 તત્ર શ્વાસા નાસા પુટ મિહિત વાસા વિદધતામ્

શ્રી અંબિકા વિજય.

પુસ્તક ૧૧ મું

શ્રાવણ, પુર્નિમા, ૧૮૭૦

અંક ૫ મો

ભજન પુષ્પાજલી

(૧)

જીવન તાડ બાંધ વધુ જ્યમ પછીની નેન (ટેક)
 શુભ નહિ એ મિ સ નહિ એ, કુન પાવનો મેવ જીવન-
 સૂચ ચડ જે નામા શ્વસા, ઇજન ગહે તપેલ,
 મન શુદ્ધિ છે ત્યા ગાડ ને ડાઘવર જેને પાથ મદુ જેવ જીવન-
 ગાફ ! તેા ચમપુર રાફ બશે ભડે હોય બણેન,
 જૂનિ જશે તેને રલ ન મળશે, પઠિ ચોટા કે જેન જીવન-
 સવ પ્રાગત સવ નિયામત, સચ્ચિત્ આશિ રહેન,
 પરમધામ મણીદ્રિષ પહે ચવુ શક્તિ વિના નહિ રહેન જીવન-

(૨)

હે જીવ ! જો કહેવુ તુ કરેનો
 તેા દુષ્પ્રાણી નહિ જાણીતરુ તુ પગ ભૂવિ ન ધરતો,
 ભજ મહામયા મન દાયા રી શુભ જીવન આનુમળો
 નિશિવાસર પદ પદ પર માધવ નરિ ત્રન નાપતિ જરતો,
 પરતો ધરતી ગળા પદ પદ ભવનિધુ ભય તરતો,
 મળત ગતિ ચોગી નિ દુલ્હા ગળ મનોરથ મરતો

દેવી તત્વ દીવાકર.

(ગતાઝથી આનુ)

ત્યાર પછી ફરી વળી મધદેહત મોડી ગકગને કહેવ યથુ દે, તુ તો ચાલી
દો અને તેથી તારે આનુ શુ ખમ છે. શ્રી રત્ન તો અમને ઉચિત છે તે
વાગ્મતે શક કાધધી જવાળા આપ્યો દે, તારા સુ રાજા અધકને કહેને કે તારૂ
મત્યુ તને આવી દુમુદ્ધિ યુગદે છે માટે ખુશીથી લાવા માટે આવને નત
સાટે અધક રાને જઈ તેને ઝડુન ચડે તેવા ગમ્દોમા શકરનો નત્યુત્ત કહી
નલગા થો તેથી તમામ સન્ય એકડુ રી અધક લડવા માટે તેવાર થયો આ
વળને જિલ નામને અમુરને નિહ જનાવી તે ઉપર તે રયો અમુરેએ હિમાવ
યમા જઈ એકદમ જાણવૃષ્ટિ કરવા માત્રી અને ત્યાના મનોહર ઉધાનોમાના વૃષ્ટિ
લનાઓ વિગેરે તોની નાખી લજવાક કવા લાગ્યા શરૂ કોધ ચત્રવાથી તેમણે
વસેનાને બોલાવતા મવ દેવતાઓ પોનાતાના વાકનો ઉપર બેસી આ ના તુમુન
યુદ્ધ ગત વયુ તેમા વીધમ નામનો અમુર હતો તે મહા જગવાન અને માયાવી
હતો તે બ્રહ્મા વિશ્વુ અને નદીશ્વરને ગળી ગયો અને ત્યા પછી સૂચ, ચક્ર
યમ ક્રુમેર, અને ધીજ દેવતાઓના મે યને પણ ગળી ગયો વીરભદ્ર શુક્ર મા
ગાવી ગ અને આ સમાચાર મહા અને બો યો ક મહારા ના આ વિધસતો બ્રહ્મા
મુન દેરાને ગળી ગયો પૂવે િવ્યક્રિયુને માર્યો હતો ત્યારે લગવાને નૃમિ
હતુ રૂપ લીધુ હતુ અને નખવતી તને ચીરી નાખ્યો હતો પણ આ યુદ્ધમા તો
વિધસના રોષ આગળ તો વિગ્નુ પણ આધિન થઈ રહ્યા તે આશ્ચર્ય છે પૂને
વનિષ્ઠના શાપથી આ વિધસ દૈત્યયોનિમા જ ર્યો છે પણ શાપ મળ્યા પછી રૂમિની
શમા માગતા તેમના વગ્દાનથી તે અજુન અને મહાજગવાન થઈ મમત્ર લો ને
પીડ છે તે વળને દૈત્યોની માયાથી તમ મ દેકારે અધાર થઈ ગયો હતો તે
શ રે સોમનામના ગમનુ પાન કરવા માડયુ ત્યારે ત્રહાસ નામના તેથી નગ
પાર્યો પછી શકર પોતાના વૃદ્ધ પોઢીયા પર બેસી લાઈના રથએ વિધમ હતો
ત્યા આવ્યા શકર આવતા વિધસે ગમેના નચ દેવોને બહાર કાઢી નાખ્યા બહાર
નિકળેના દેવો પાછા લાવા લાગ્યા અને અમુરેને મારવા લાગ્યા પણ અમુરની
સેના માથે તેમના પુર શુક્રાચાર્ય હતા તે મરી ગયેલા અમુરેને પુન પુન જ
વતા કરતા હતા આથી શકરના ગણોએ એકદમ પુકને બાધી લીધા ત્યાર પછી
દેવગણોએ જુ । જુ । શસ્ત્રોથી દૈત્યોને મારવા માડયા અને વિધસનો પણ ના
દા કયો હને અધક શકર સામે આવ્યો અને પોતાની અનેક પ્રકારની માયા બ

તાવના લાગ્યો અધકની ઉપર દેવતાઓ જેમ જેમ બાણોની વૃદ્ધિ કરતા હતા તેમ તેમ શરીરમાંથી લોહી ટપકી જમીન ઉપર પડતુ હતુ તેના અનેક અધ-
થવા લાગ્યા

આથી કરીને અવક ઉપર ઘણો પ્રહાર કરવા છતા તેનો નાશ ન થતા ઉ-
લગી તેની વૃદ્ધિ થતી જોઈ શકરને ક્રોધ ગડયો અને તેમણે પોતાના જમણા અ-
ંગમાંથી એક અંબિકા ઉત્પન્ન કર્યા તે દેવીનુ એવુ ભવાનક સ્વરૂપ હતુ કે સવ-
કોઈ જોતા વેતજ ભન અને આશ્ચર્ય પામે દેવી સેનાની મધ્યમાં આવીને બિરા-
જમાન થયા અને અધકનુ લોહી જેમ જેમ પડતુ તેમ તેમ ખીવા માડયુ, તેથી
ઉત્પન્ન થયેના અનેક અધકોનો નાશ થઈ એકજ અધક રહ્યો અને તેના શરીર-
નુ લોહી આ રીતે વ્યથ જતા તે સુકાઈ ગયો પડી નકરે તેના હૃદયમાં ત્રિશુ-
ળ ખોગી દીધુ તેથી તે નીચે પડી ગયો અને બચેલા અસુરો ન્હાશી ગયા દેવ-
તાઓ શકરની સ્તુતિ કરીને જયનાદ કરતા પોતપોતાને સ્થાનકે ગયા

હવે ત્રિશુળથી વિધાયલો અધક પડ્યો પડ્યો શ્રી શકરના એકસો આઠ-
નામોનુ સ્મરણ કરતો હતો એમ કરતા ડેટલેડ કાળે શકરે તેના ઉપર કૃપા કરી
અને તેને ત્રિશુળમાંથી મુક્ત કરી કહ્યુ કે—

હે અધક ! તારી ભક્તિથી હું પ્રસન્ન થયો છું તારા પાપ મારા સ્મરણથી
નાશ પામ્યા છે માટે હવે તું સુખી થઈશ

અધક શ્રી શકરના ચરણમાં પડી બે હાથ બેડી વિનયપૂર્વક કહેવા લા-
ગ્યો કે, મેં અજ્ઞાનપણાથી આપની સાથે નિશ્ચય કર્યો છે તેમજ મા-
રી માતા પાવતિનુ પણ અપમાન કર્યું છે તેને માટે મને ક્ષમા કરો હું આપનો
ભક્ત છું, દીન અને હીન છું માટે કૃપા કરી મારૂ પાવન કરો આ આપના પુ-
ત્ર નદીશ્વર અને માતૃશ્રીની કૃપા મ્હારા પર થાય તો હું અહોભાગ્ય ગણાઉં મ-
ને સુદ્ધ વખતે જન્મ પણ શરમ નહોતી પણ મારી હલકાઈતુ હવે મને ભાન થા-
ય છે મને હવે દાનવ જાતિનુ સ્મરણ ન આવે તેમજ આપનો કૃપાપાત્ર ગણ-
ગણાઉં તેવી માતા પર કૃપા કરો

આટલુ ડહો બે હાથ બેડીતે ઉભો રહ્યો ત્યારે શકર પાવતિએ તેના ગત્ત-
ઉપર હાથ મુકી તેને ઇચ્છિત વરદાન આપ્યુ, એટલે કે તેને પોતાનો ગ્રંથ ગણ-
કરી સ્થાપ્યો

રામચનું પરિવર્તન

જે હિંદુત્વ રાખવાને માટે ઉચ્ચુર નરેશ વીર શિરોમણી મહારાજા પ્રતાપસિંહે અઠધર બાદશાહના પ્રતિજ્ઞાન નાતે માનનિહતુ અપમાન કર્યું હતું એ રાજા માનસિલ સુસન્માન થઈ એતા નોતા, કેવળ બા માન ની તરફેજ કરવાવાળા અને તેની સાથે સમ રાખવાના । પુત્રીજ મહા પ્રતાપ માં ની માથે વાપડ કરવામાં પણ ધણા પ્રતાપ હતા માથે બેગી લોજા ન કવના કારણ ની રાજા માનનિહતુ સુમન થઈ પ્રાપ્તવા ના ત્યાર મહા પ્રતાપ તેમન સુમનની જ રાને ગમા ની છત્રી । કમી પતી આ કરામત લીજ મહારાજાને રાજસુવન ઠેગી રાતના પરિવાર સન્નિત જાગેના ૧૨૩૫ પ યુ પુ અને દેવલીક વાળ નિજા પાડુ દેવુ પ યુ તુ જ્ઞાતજ મહા પ્રતાપે હિંદુ પ દોડુ નામુ ગા ના માલ લઈતુ રાજ લેઈ લેવા ની રાજા પ્રતાપતા ટોતા, રાજા ની અપા ની છત્રી ને— હિંદુઓ માં ની માથે ખના । નિવાર રિગે ના નાથ રામે એ વખતે જાતવામ કાઇ મેરો ની । નીજમે કે જે । ને નિ જનાવી રાજે બાદશાહ ઠોઈ ઠોઈ વખત જતોઈ પહેલી નિજા લા નાન પાન । મનો મેરો પુરો પ્રતો હનો પણ નાથ પણ ના । જ્ઞાનિ ના જાળી ગ યો ના અને આ જાહનાને પેતના મનમાજ રાખતા દેવદ જા મા નમાઈ ।

જે નિજા માનવાને માટે પલ્લમના ધમવીર હમીન્તશયે પોતાના પ્રતાપ ની દીવ રાજા સુવનમન રા ની વાત કમુ કરી નહિ શુ તે મમથે આજ નાના આ પ્રતાપ । જેવા પ્રાપ્તતા નાતા પુરો નહોતા કે જે હમીન્ત રાજાને પ્રાણ જાતવાની ખાતર સુવન માન થવાની સમનિ આપને અને પાની ની આજડા ના નિત રીજા ની પેટે શુદ્ધ કરી લેત ? અથવા હમીન્તરાયમા જે ની પણ શુદ્ધ ટોલી કે— પ્રાણ જાતવા માટે સુમનમાન વધને પતિ ની સુમ લગ નો માથે જવાપીવ નો નવહાર રાખત અને મશી મા નિમા ન મહના જતા પાડુ મનમા આયસમાજ ગાયનાનો પાડ કરીને હીંદુ પ્રતાપ રાખી રત ? કહવા નો તત્પથ એ છે કે— પહેલાના અને માનકાના વખતમા પૃથિવ આજશનો ક્રશ પગી ગયો છે પહેલા વે મતાવનની પુરો, રાગના આ પુરાચારથી જાગવાની યાદી આ રાજ હિંદુપણા અમિમાન રાખીને, પોતા । સરિ પરપરા મત પુજા રૂધિરમાય રાજીમા અપુચીલાવનો મહાર દોવા । કરતા પોતાના પ્રાણના પ્રાપ્તને મેટ સમજતા હતા પરંતુ હમણા એ સમાય રહ્યા ની ધમતુ લમણ

આચાર હુપ્ત થતો જાત છે, ખાનપાનના નિયમમાં દિવ્ય દ્રષ્ટિ નિષિમુનીઓએ
 બાધેલા નિયમો ઉપર પાશ્ચાત વિદ્યા લલેવા નથી થતીવાળા પાણી દરે છે,
 પહેલા સત્વશુભી ધાર્મિક પુરુષો મનુ મહાસાગની આજ્ઞા નુજામ લોજાને નીચ
 પ્રકૃતિના પુરુષોથી જાણીને માનપણે જમતા હતા, લોજાન થઈ રહેતો ડોંગો
 કર્યા વગર જોડે મહોડે ઘરમાંથી બહાર નીકળતા નહેતા, પરંતુ જાતી વખતે
 માગમાં ધાર્મિક પુરુષના હુવાનુ જળ પોતાના માગેલા લોટાથી ભરીને પીતા
 હતા પત્તાગ અને મગત્યમ વખતે મન રહેતા હતા, - નિરાતી પર મુનને
 ઝાટો પડાની શક્તિ પણ આવતી તો મનમાં ત્યજત નામ થઈ શાસ્ત્ર નુસાર
 ગરીબ શુદ્ધિ કરતા હતા, થવનાદિ અનુવિત નિયમના મદદ પડતા પાશુ પ્રાણીઓ
 કરતા હતા દાડા ને દુન સામે નિરુપવાન થઈ દોઢ માનતા હતા, જોડે જોડેને
 સ્વપ્નવાન પુત્ર દોઢી પ્રેમ કરતા તો પુત્ર દ્રષ્ટિ ને કરતા મને જોડે જોડેની સરૂપ
 વાન જના ઉપર રમેહ જતાવતા તો તે પુત્રી વધી પાતવતા હતા, જોડે
 અનાન દામા—અનાનુનુમા અમદ્ય લક્ષ્ય કે અપેક્ષાન થઈ જતું તે
 જાણવામાં આવતા પોતાની મેજેજ તેનું પ્રાચિત કરતા હતા અને નદી
 વહાવામાં સદા કરી પડતી તો જોડે દિવ્ય સુતી સવનુ એક કાષ્ટાન થઈ
 જનાની પીડે લોજાન ન લેતા નિહારાજ રતતા હતા આ મવનુ કરતું જો
 હુતુ કે પેલા લાતવપતેજ સંબંધનો શુદ્ધ ગણવામાં આવે હોતો શુદ્ધ
 સત્વશુભી સ્વપ્ન વહોળી તે મમથેના દિલ્લેમાં પ્રાકૃતિક મને શુભેમાં શુદ્ધ
 શુદ્ધત્વ હુતુ, જો મમથના પ્રાણો દેવળ અપિઆ કાવને માગેજ સંસ્કૃત
 વિદ્યાનો અભ્યાસ કરતા નહોતા, પરંતુ તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય વિદ્યાપ્રાપ્તિદારા
 વેદે તપોનુષ્ઠાનપૂર્વક પોતાની શુદ્ધિ માધન તરફ મને જગતપ્રતિ ઉપમાર
 કરવા તરફ હુતુ તેઓ યોગ્યવિતને દયાનંદજીની પેડે વિદ્યાની અપરાધ સમજતા
 નહિ, પણ પોતાના શરીરને જીવંતીય તપોનુષ્ઠાનને સી રાખવા મટે વેદગાથા
 નુમાધારણ કરેતુ દીગમૂન અથવા બ્રહ્મસન સમજતા હતા તે સમયના
 ક્ષત્રિઓ માત્ર લોગામજત નહોતા પણ ક્ષત્રિય વધુને માટે ઉપદેશોના કર્મોનું
 અનુધ્યાન કરતા થઈ દત્તચિત થઈ પ્રતિગતન અને ગોળાક્ષણની રચાને આવશ્યક
 ક્રમ સમજતા હતા તે સમયના વેદ્ય બાજબીપાતાલિ વડે આલોકિય ચનાવના
 પોતાનો ધમ સમજી ગોપાનમાં આવધાન રહેતા હતા અને મો સમયના શુદ્ધ
 દિલ્લેની સેનાવડે આલોકિય ચનાની પોતને અલોકાગ્ય માનતા હતા પરંતુ
 હોને ભાગતવર્ષમાં તે દેવદુનલ અમૃતનાક રમે નથી સરૂપતુ તો જોડે પ્રા
 ભાગવામાંથી વિદ્યાર થઈ મને જે હો મા મા દિવ્ય અનિમાન રાખવા
 વળા, મનુ મહાસાગની આજ્ઞાને ઠોકર મારીને કેવળ નીરુત્તિના મનુષ્યો સાથે
 વાતચીત વિગેરેનો બહુવાર રાખે છે એટલું જ નહિ પણ હોટેલ-હાટ-ચાટ અને

રેલવે ડબ્બામાના પાટીયા ઉપર ભગીમુદ્દાની અડોઅડ બેગી ભેડા પહેરીને પ્રેમ સંતિત હિંદુ ખીસ્મીટના નામથી મુસલમાન બળરચીઓના બનાવેલા ખીસ્કુ ઉડાવે છે રેલેની કુમારની વળતે કુવાનુ શુદ્ધ પાણી તો ભયમાજ ન રહ્યું પણ સ્ટેશન ઉપરના પાણી પાનારની ડોલનુ પાણી પણ ભાવતુ નથી અને દશવીધ મેલની મુમાફીમા / પણ ચાર આનાના સોમવોટર અને બરફ ઉગવી જાય છે આશરે એકાદ માત્ર પહેલા એક ધર્માનુસંગી મનુષ્ય પાસેથી વાત માલગી હતી કે વિરમગામને સ્ટેશનથી અમવાદ જતો એક મનુષ્ય કે જે વસ્ત્ર અથવા ખત્રી જણાતો હતો તે તેના ડબ્બામા ચડ્યો બેઠતા વેતજ તેણે ત્યાં વેચાતા ભજયા લેધને ઉડાવ્યા ત્યાર પછી રેલવેમા બરફ અને પાણી વેચનારા મિત્રાને હાથમા ગાયનો ગ્નાસ લેધ જતો ભેધને બોલે કે, શુ આપ બરફ વેચો છો ? તેણે કહ્યું કે, જી હા બરફ મોડાવોટર લેઓને. સળ તૈયાર દે દેઓ અખી એક આબકુ સેઠ ડકનામએ પિનાકર આયા હુ આ માલગી તેતે તે મિયા પાને એક સોડાની બાટલી અને બરતવ બરફ મગાવી તે / ત્યજા ગ્નાસથી, કે જે વસ્ત્ર તે ક્રિશ્ચીયન મુસલમાન વિગે સવને પાતો ફરતો હતો-તેનાથી પી લીધુ અને તેની કિમત દોઢ આનો માપી શુ આ પસા આપી અનાચાર વેચાતો લેવા જેવુ ન થયુ ? આવા ખજા તો હરજમેશ બનતાજ રહે છે મ્હાની બાબતમા યદા આવી / બ્રહ્મા થાય છે હતા ઉચ્ચ કોમના હિંદુઓ તે વ્યજવાર ન દેખતા હતા તે મ્હાનો કપ લેધ પીના મકોચાતા નથી

ગમે તો છાત્ર ઉગી મોગ ઉપર ખન પડે છતા અનેક પાટલુન ધારી હિંદુ ઇલાનો દાવો કરતા થકા ઉભા ઉભા પેશાબ કરે છે દારૂડીયા થઈ ગયા છે અને અનેક પૈસા ન લોકો તો વિવાયતી દારૂને પાણિક સમજીને પીવા

। છે રેવાનુ તાત્પર્ય એ છે કે-ભારતવપનુ અમુક ધન મત્વશુલુ નાશ પામી તમોશુલુ વધી ગયો છે અને તેથી રીને ચાલે પણ મહા મોહમા પડી સ્વસ્વરૂપને ભૂતી ગયેન છે ? દેવપ્રિયેના મિત્રોમા દશન કરી મનને શાત અને સ્થિર કર્યા કરતા હતા તે ચિત્રેને ગરાળની બાટલીઓ અને સીગારેની મોકસો ઉપર ખરીદ પ્રીને ત્યા ત્યા ફેકવા લાગ્યા જેનીરીતે વિશેષી બ્યાપારીઓ દેવી દેવતાઓના ટમારની બાટલીઓથી લોભાવીને હિંદુઓને અહિં હુઓ બનવી મ્હા છે તેવીજ રીતે આપણા દેશમા પણ અનેક સ્વતંત્ર પ્રકૃતિ વેદના અધિકારી પુકડ વેદના નડમાક વાગા નવા અપિત મનોથી લોભાવીને અનેક અશિષિત અને અવશિષિત હિંદુસતાનોને નરકગામી બનાવવા લાગ્યા છે આ ઉપરથી એવુ અનુમાન કરી શકાય છે કે આ રીતે અપમાન પામેલા દેવ અને વેદના ગાપથીજ ભાત અવનત દશમા આવી પડ્યો છે માટે હે હિંદુઓ ! હે સાચા દિગ્ગે ! હે માન્યા શુભ ! આજો ઉઘાડીને જુઓ કે, પૂત્ય ત્રિમુનીઓનુ રૂધિર અને

તમારા જગતપૂજ્ય હિન્દુત્વની કેવી દુર્દશા થઇ રહી છે એટલે આવીને આવીજ સ્થિતિ ગ્રહેશે અને તમે તમારા સત્તાને પાખડીઓની યુગાલમાથી બચાવવા સાવધાન નહિ રહો તો કલીયુગી દેવ વેદની બુઢી દુહાઇ દેઇને તમારા સત્તાને ધમશ્રદ્ધ કરી નાખી ભેરજોથી પણ અધમાધમ ડગી નાખશે અને તેથી કમીને તમારા કુળનું અને વડીલોનું નિરવ નહ શ્રદ્ધ થઇ જશે

શ્રી કાશિકા તીર્થ માલિકા.

(લેખક — શાસ્ત્રી ક્ષેમગ કર વિરેશ્વર — ભાવનગર)

(ગતાઢથી આલુ)

આસ્તિ હિરણ્યગર્ભેશ કૃશાન્વીશ્વર ર્દેશ્વરિ ॥

કાલહા કર્પલેશ્વર વૃદ્ધો વૃષધ્વજેશ્વર ॥ ૧૨

હે ઇશ્વરિ ૩૭ હિરણ્યગર્ભેશ્વર, ૩૮ કૃશાન્વીશ્વર, ૩૯ કાલહર ૪૦ કપિ લેશ્વર અને વૃદ્ધ ૪૧ વૃષધ્વજેશ્વર છે ૧૨

શાન્તિ કૃદુપશાન્તીશો વ્યાગ્રેશ રૌનકેશ્વર ॥

જમ્બૂકેશ્વર ગોપેશો જ્યેષ્ઠેશ કમ્બલેશ્વર ॥

આત્મસ્થશ્ચાન્તરેશ્ચ વાસુકીશો મહેશ્વરિ ॥

પાવન પર્વતેશ્ચ જરાસંધેશ્વરસ્તથા ॥ ૧૪ ॥

હે ગૃદેશ્વરિ! શાન્તિ ડરના ૪૨ ઉપશાતીશ્વર, ૪૩ વ્યાગ્રેશ્વર, ૪૪ રૌનકેશ્વર, ૪૫ જમ્બૂકેશ્વર, ૪૬ ગોપેશ્વર, ૪૭ જ્યેષ્ઠેશ્વર, અને ૪૮ કમ્બલેશ્વર છે અતર્યામી ૪૯ આતરેશ્વર અને ૫૦ વાસુકીશ્વર તથા પવિત્ર ૫૧ પર્વતેશ્વર અને ૫૨ જરાસંધેશ્વર છે ૧૩—૧૪

સોમનાથો ભ્રમેશો વાવગસ્ત્યેશ્વર ર્દિતિહા ॥

કઠહા કશ્યપેશોસ્તિ વૈદ્યનાથો ધુવેશ્વર ॥ ૧૫

ઇતિ હરનાર ૫૩ સોમનાથ ૫૪ ભ્રમેશ્વર ૫૫ અગસ્ત્યેશ્વર કથનાશક ૫૬

કલ્પપેશ્વર ૫૭ વૈદનાથ અને ૫૮ ક્રુપેશ્વ છે ૧૪

ગાપ ગોકરણેશ્વ વાન્તેઽસ્તિ વીક્ષેઽગર ॥

ચિત્રગુપ્તેઽગરશ્ચિત્ર પુણ્ય પિતામહેઽગર ॥ ૧૬

હે પ્રતે ! ઇદ્રિઓના ૨૫ ૫૮ એક દેવ અને ૬ મેવર આદ્યજ
નંક ૬૧ ચિત્રગુપ્તેશ્વર અને પવિત્ર ૬૨ પિતામહેશ્વર ૧૬

કલ્પેશ્વરશ્ચચન્દ્રેજ રૌચ્યા નિન્દેઽગરસ્તથા ॥

અગ્નિનાગેઽગરો ટેવિ દરિન્દ્રેઽગરેઽસ્તિ વે ॥ ૧૭

હે દેવિ ! ૬૩ કલ્પેશ્વર અને ૬૪ ૧૮ ૭૮ ॥ નામ્ય ૬૫ ચિન્દ્રેશ્વર ૬૬
આગ્નીશ્વર ૬૭ નાગેશ્વર અને ૬૮ દરિન્દ્રેશ્વર છે ૧૭

વસિષ્ઠગામદેવેજો વસ્ત્રેજ સુપાન્દિત ॥

ત્રિસન્ધ્યેશ્વરશ્ચ ધમેશ્વરશ્ચલુર્મત્રેઽગર શુભ ॥ ૧૮

ચણ્ડિ ચણ્ડીશ્વરો ભાર્યે ભવાનોઽગરેઽસ્તિ વે ॥

અપ્પણ ચ પરાન્નેશ્વ પરઽગરેઽગરસ્તથા ॥ ૧૯

હે શકિ ! ૬ વસિષ્ઠેશ્વ ૭૦ ગામદેશ્વર કૃપાગુ ૭૧ ૪ દેશ્વર ૭૨ ત્રિ
સન્ધ્યેશ્વર ૭૩ ધમેશ્વર અને શુભ ૭૪ ચણ્ડિ ૭૫ ચણ્ડીશ્વર અને હે
વાયે ! ૭૬ ભવાનીશ્વર અને હે અપ્પણે ૭૭ પરાન્નેશ્વર અને ૭૮ પરાન્નેશ્વર છે
૧૮-૧૯

પ્રતીમહેશ્વર જ્ઞાન્તો નિષ્કલેઽગર શુભ ॥

અપ્પરેશો મહાદેવિ મહાજાલેઽગરસ્તત ॥ ૨૦

હે પ્રતીમહે ! શત એવા ૭૮ પ્રતીમહેશ્વર શુભ ૮૦ નિષ્કલેશ્વર ૮૧
અપ્પરેશ્વર અને ૫૧ ૮૨ મહામહેશ્વર છે ૨૦

મઘ્યો બોક્ષેઽગર સેવ્યો વીરભદ્રેશ્વર શુભ

વ્યાસરૂપા વર જ્ઞાન્ત પશ્ચયુક્તપાણ્ડેશ્વર ॥ ૨૧

હે જ્ઞાતે ! ૯ ૫ ૮૩ ગેદેશ્વર, શુદ્ધ અને સેવ્ય ૮૪ વીરભદ્રેશ્વર ૮૫
વ્યાસેશ્વર અને ૮૬ પશ્ચયુક્તેશ્વર છે ૨૧

आनेस्वर अने पयपादश्वर छे २१

कर्दमेश्वर रामेश्वर शत्रुघ्नेश्वर जनुहा ॥

जङ्घुक्कणेश्वरश्चैव शुक्ल शुक्लेश्वरो वर ॥ २० ॥

प्रिये प्राणेश्वरस्तत्र रम्यश्च रावणेश्वर ॥

वरो वागीश्वरो देवि ॐकारेश्वर जात्मव ॥ २३ ॥

हे देवि । ८७ श्रीमेश्वर ८८ रामेश्वर अने अतारग जङ्घुगना शत्रु (नाम
जो धादि— जगतनालुवगभूक) ना हुगना ८९ शत्रुघ्नेश्वर ९० शत्रुघ्नेश्वर, शुद्ध
अने गोला विरिह ९१ शु-येश्वर अने हे प्रिये! काशीमा ९२ प्राणेश्वर अने
भनोह ९३ रावणेश्वर, शुद्ध ९४ वागीश्वर अने आत्मश्वर आधना ९५
गो ९६ छे २०—२३

अपू।

अविप्रिया.

(गता बी आलु)

देवक — इत्यालुसिह नवलमिह क्षत्रिय — गजशेट

स्वभाव वर्णन—कवित

गोरो गात पातरी न लोचन समात मुख,

उर उरजातनकी वात अवरोहिये,

हँमति कहति वात फूलसे झरत जात,

ओठ अवदात राती रेस मनमोहिये,

अ्यामल कपुर धूरिकी ओढनी ओढे उडि,

धूरि एसी लागी केसर उपमा न टोहिये,

कामहीकी दुलहीसी काके कुल उलहीसु,

लह लही ललीत लतासी लाल सोहिये

अर्थ — गो३ ॥४ ओढे गरीर, पातणी नहि ओढवे लय घाटे, नेन

મુખમાં ગમતા નથી એ લક્ષણથી મોટા ઉં ઉપર ઉત્તર— કુચની શ્રેણીની વાત છે. અમલ્ય બોલવામાં ખુલ્લું અને છે, પોઠ અને તમાની સતી રેખા મનને મોહિત કરે છે. શ્યામ ધૂમી કપૂરની જે આઢણી આઢેન તે તે તો ઉગેને નેત્રમાં વળી ગમત લાગે છે—તેની ઉપમનો શોધ કરીએ નહિ એટલે કે ખીજી વાઈ ઉપમા છે નહિ. પ્રમદેવની હુલસી ગમત આ કાન્ના કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલી છે. વડની નતા ગમત લાલ શેલે છે.

વિભાવના—દોહા

કારણકે ત્રિન્નુ કાર્યકો, ઉદય હોત જિહિ ઠોરઃ
તૌસૌં કહત વિભાવના, કેગવ કવિ સિર મૌર

અને કારણ વિના ઉદય થાય તેને ત્રિન્નુ વિભાવના કહે છે.

ઉદાહરણ—કવિત

પૂર્ણ કપૂર પાન શાયે કૈસી મુલ વાસ,
અધર અરુણ સચિ સુધાસૌં સુધારે હૈ,
ચિત્રિત વપોલ લોલ લોચન મુકુર મૈન,
અમલ ફલક ફલકનિ મોહિ મારે હૈ,
શ્રુકુટિ કુટિલ જૈસી તૈસી ન કિયેહ હાહિ,
આજી એસી આંલે કેગવ રાય હેરિ હારે હૈ,
કહે કો શ્રુગારિ કૈ શ્રુગારતિ હૈ મેરી આલી,
તેરે અંગ સહજ શ્રુગારહી શ્રુગારે હૈ

અર્થ— કપૂરપૂલ પાન આધા વિના તેના સુગનો વાસ તેમજ રશ્ન અધર અમૃતની રૂચિને સુધારે છે—ઉત્પન્ન કરે છે. અદનાદિથી ચિતર્યા વિના પોત—ગાવ ચિત્રેવ અમાન, અપણ નેત્રો કામદેવના દપણને મોહ પમાડે તેવા નિર્મળ અને સ્વચ્છ અંગક થયા કરે છે. શ્રુકુટિ વાડી કયાં શિવાય પણ વાળી અને અજન્ન વિના પણ શ્યામ નેત્રો ભેળને હાડિ હારી ગયા છે અથવા કેશવ કવિ હારી રહ્યા છે નાયકા પ્રત્યે સખીની ઉમ્મિત કે છે મારી સખી! તુ તા માટે શ્રુગારથી શરીરને શ્રુગારે છે? તારા અંગ સ્વાસ્થ્યવિકાશ શ્રુગારને શ્રુગારે છે અર્થાત શ્રુગાર વિના અતિ શોભાયમળ છે.

પૂર, પાન, અમૃત, દ્રવણ, અજીત, શગરાદિ કાચુ વિના તેના કાર્યતો
ઉચ્ચ વસ્તુ ન પ્રવામા આપેલ છે માટે વિલાપનાલગર

પુન વિભાવના—દોહા

કારણ કો નહુ આનતે, કારજ હોંડ સુસિદ્ધ,
જાનોં યહૈ વિભાવના, કારજ છાડિ પ્રસિદ્ધ

પુન ભેદ કહેવામા આપે છે કે—કોઈ એક જાણુથી સિદ્ધ અન્ય કાચુ
મિદ્ધ થાય તે વિલાપના બાણીયે—

ઉદાહરણ—સવેયા

નેકહૂ કાહ નવાઢ ન વાની નવાયે વિના સુવક્ર મઢ હૈ,
લોચન શ્રી વિદ્યુકાય વિના વિદ્યુકીસી વિના રંગ રાગ મઢ હૈ
કેશવ કોનકિ દીની કહાં યહ ચદમુખી ગતિ મઢ લઢ હૈ,
છોલિ ન હોહિ ગઢ કટી ક્ષીણ સુયૌગનકી યહ યુક્તિ નહૈ હૈ

ઉત્તિ મળી પ્રત્યે પ્રિવા નાયક પ્રત્યે — જુઓ તો આ નાયકની વાણીને
જાઈએ જરા પણ નમ વ્યા વિના વક્ર થઈ અર્થ છે નેમની શોભા જુકાવા વિના
જુકાવા સમાન થયેલ છે વિનાગે રાગયુક્ત થઈ છે આ અદ્રમુખીએ કોણની
આપેલી આ મદગનિ શ્રવણ કંઠેલી છે। અને વિના છોયે કટિ-કેક ક્ષીણ-પાતળી
થઈ ગઈ છે એવી યૌવનની યુક્તિ નવીન છે

આમા ઉત્તિથી યૌવન કાચુતાતર કિવા પહેલા વિલાપનામા ગરણ વિના
કાય, પીત્તમા યૌવન જાણુથી મધ્યા કાય થવા માટે, કોઈ ઉત્પ્રેક્ષા કહે તો
તેમ નથી કેમકે હેતુ હોય ત્યારે હેતુ ઉત્પ્રેક્ષા થાય છે માટે આ દ્વિતિય વિલાપ
ના આમા તો નયનના ઉપની અધિકતા વગી નાયકને મેળવવા બગ બાણીયે

હેતુ લક્ષણ— દોહા

હેતુ હોતહૈ ભાતિ દા, વરણત સવ કવિરાવ,
કેશવ દાસ પ્રકારા કરિ, વરણિ સુભાવ અભાવ

હેતુ અનગત જે પ્રગળો, એ પ્રભાવ હેતુ જે કોઈથી મળેલ હોય— અ
નની મહાયતાથી પ્રગળ હોય બીજો અભાવ હેતુ જે નિગળ હોય અને ભાવ
અભાવ રાને મળેલ હોય તે નાજો અભાવ નગય તેથી ક્ષીણ હોય

સ્વભાવ હેતુ—સવૈયા

કેશવ ચંદન વ્રદ ઘને જરાવેદન કે મકરદ શરીરો,
માલતિ જેલી ગુલાવ સુકેતકી કેતિક ચપકકો ઘનપીરો
રમનિકે પરિ રમન સન્નમ ગર્વ ઘનો ઘનસારકો જીરો,
સીતલ નદ સુગધ સમીર હરો ડનસો મિલી ધીરજ ધીરો

ઘણા રદન વૃદ્ધ અથવા ઘણા કમળોના મકરદને શરીરે લગાવીને, માલતિ, વેલિ, ગુનાળ, તેત્રી, કેટલીક તથા ખીળા ચપકવનના થઈને, રણા (કદની) ને આલિંગન કરીને તેના ગળથી ઘનમાર ૭ કપુર તેના છતને ત્રાપ થઈ છે આ સીતલ નદ સુગધમય વાયુ મળીને ધીરજવાનની ધી જ હરણ કરી શકે છે

ઉદાનારિખની સખી ત્રયે ઉદ્ધિ છે —પૂર્વે પ્રહા પ્રમાણે પવને મળીને અમારી ધીરજ હરણ કરે છે અર્થાત અમારો પ્રિયતમ પરદેશ ગયો છે માટે અન્ય નાયકને મેળવ એમ શુદ્ધપણે કહે છે તથી હેતુ અનકાર—અહીં અદનારિ ઉપન વિલાપ છે વીરજતુ છુપુ અનુભાવ અને ધીરજ છુપાનો વિષાદ તે અચારી તિ ધાય—તેથી અગ ધગાર છ અગીહેતુ ભુવત અપૂા

વિનોદ વાટિકા

નિરુહિત પ્રાની અવધિ

ઉપર ધિની નગીમા લતુરિ અને વિક્રમદિત્ય નામે બે સરોહર ૧૦૪ કુમા હતા પુવજ મના પુણ્યથી તેઓ જાને પવિત્ર શાત દયાવાન અને સારથી વિરખ હતા જેને પ્રયે તેઓનો પિતા મરી ગયા પછી લતુરિને કન્યની ઇચ્છા ન હોવા છતાં મ તેઓએ સમજાવીને તેને તત્કાલિન ઉપર બેસા થો ૧૦૧એ મ તેઓને આના ત્રી ક નલએ તત્કાલિન સુખ ભોગવવું જોઈએ પણ જો સુખ કોઈ દીનને ન ભોગવ્યું હોય એવું સુખ ૮ ભોગવાય માટે એક વા ભોગવાઈ ગયેનું સુખ કમી અને ભોગવાવને ના પછી મ તેઓએ તે પ્રમાણે પ્રત્તા કરતા ૧૦૧નીનિમા અતુર ૧૦૧એ મનુઓનો નારા કરતા અપરાધિઓને ૧૦૧ ૧૧ પ્રત્તા અને નજતુ પાનન પ્રત્તા એક વષ માદ્યુ એક વષ પુક થતા મ તેઓ બે યા કે, હે મામા ૧૦૧ ૧ રાજ્યે ભોગવવી જોઈએ એવી અને ગામથી નિષિદ્ધ નહિ એવી મવ વસ્તુઓ આપ ભોગવી લીધી છે માટે હવે આપે તેજ વસ્તુઓ દી મા ભાવની ભે ણે નહિ ભોગવાયત્રી એવી વસ્તુ જાવી રી ૮ નથી

તું કામનુ ? માટે હે પ્રભુ ! તમે જો દાતા હો, તો જે માગતો હોય તેની ઇચ્છા પૂર્ણ કરો.

ભગવાન બો યા, હે પુત્ર ભત્રુહરિ ! તું નિષ્કામ છે તોપણ હું ધનોકનો નાથ ઇચ્છા પુર્ણ કરવા આવ્યો છું તો મારા પણ પરદાન દેવાના વાની માગવા સાડ તારે કાંઈ પણ માગુ જોઈએ.

ભત્રુહરિ આ વખતે વાગના સોયામાધી ઝાળને ફેસો જેનાવડે તેઓ માથા પાડતા તે નિકળી જતા વારવાર મથતા હતા હતા પરોવાતો નહોતો તેથી બો યા હે હે પ્રભુ ! આપની આના ન્યાયે અતિક્રમ કરવા યોગ્ય નથી તો હમણા હું આ કથા સીવવા ઇચ્છુ છું માટે આ સુધાના નાકમા દોરો તું ન પેચી જાઓ.

ભગવાને કહ્યું હે હે પુત્ર ! તને ધન્ય છે હવે આવ મારા જ્યોતિસ્વરૂપમાજ લીન થઈ જા પછી તે ભત્રુહરિ રાત્રી આપાત્ર માણુજી સુખિત પમ્યા.

એક જાપાની સ્ત્રીની સ્વદેશ ભક્તિ !

ફ્રાંસીયા અને જાપાન વચ્ચે લગાઈ જાગી ત્યારે જાપાને દરિયાઈ લડાઈમા ફેનેહ મળતા ખુશી માગે આગળ વધવાની ઝોડવણુ ધણુ વિચારપૂર્વક મી ગખી હતી પણ જાપાનનો એક લગ્નકરી અમનદાર દોલે લક્ષણુ ભૂની આનીમ હબાર પાઉને ખાતર પોતાના દેશનું હિત વેચી પોતે દેગોહી અને રાજોહી બો યો હતો એટલે કે તેણે ૪૦૦૦૦૦ પૌન્ડ લેઈ પોતાને મળેલો ભરમ ફ્રાંસીયન બાસુસોના વચને જાણવી દીધો હતો સ્વદેશનું સત્યાનાગ મનવાનુ મમ પ્રી મેળવેલા પેચા લેઈ તે હરખાતો હજખાતો પોતાને ઘેર આ યો અને દ્રવ્યનો દગલો કરી ગણુવા લા યો મદિ નહિ જાયેલા એટલા ઘણા પેના જોઈ તેના નિદોષ છે પ્રા ખુશી થતા હતા અને પોતાના બાપની પાસે આનદથી રમતા હતા એવામા તેની સ્ત્રી ત્યા આવવી પહોચી, તેણે આનુ બધુ દ્રવ્ય પ્રયાથી અને કેવીરીતે મેળ યુ તે વિશે પુછતાજ પતિએ હપલેર ઉત્તરમા આવી જઈ પારી વાત જાણવી દીધી અને પોને કયો સુખી થશે તે કહેવા લાગ્યો આ મમલે ક અને સ્વદેશ હિત છે કે વાત સાલગી એ સ્વદેશભક્ત સ્ત્રી અમકી ઉડી અને પોતાતા પતિને ક્રીટકાર આપ્યો પછી તે ધોધમાર વરસાદમા પણ પાસેના પોલીમથાણુ ઉપર ગઈ, અને પોતાના પતિના મહા પાપની વાત જાહેર કરી દીધી પછી તે ઘર તરફ દોડી અને તેની પુઠે મિષાઈઓ તથા તેમનો અમવદાર ગયા એકરા હજુ ઘરમા રમતા હતા ચંણુ તેમના કમબજ પિતાએ પોતાની દગવ બાળની વાત બાધડીને મોઢથી માલજ્યાથી દેશ્વરોહના મહાપાપના પશ્ચતાપથી આપઘાત કયો હતો અને બાળુમા પેલી અધમ રસે મેળવેલી દોલત રગદોળાતી

પડી હતી સિપાઈઓ લામને તપાસતા હતા તેવામા પાસેના ચોરડામાથી ડોઈની
 વેદનાનો અવાજ આવ્યાથી તેઓએ ત્યા જઈ જોયું તો પેલી દેશભક્ત અને
 પતિવ્રતા શ્રી ગુણાઈને મગ્ન પામી હતી આ ળનાવની લક્ષ્મી અમલદારોને
 ખગ્ગ આપતાજ થયેલી ચોળના રદ કરી લડાઈને લગ્ના તદ્દન નવા નડગા
 તેજસ્ કરવા માડયા ધન્ય છે તે સ્વદેશ ભક્ત સીને ! કે જેણે જાપાનનો જોસ
 અને જશ જાળવી રાખ્યા

આપણા ભારતવર્ષમા પણ આવી સ્વદેશભક્ત સીઓ અનેક થઈ ગઈ છે
 મહાભારત કાળમા વિદુલા, કુત્તી, દ્રોપદી, વિગેરે સીઓ તેના જવવત ધ્યાન
 કે તેમજ સુમલમાની વળતમા પણ અનેક ગજપુત મહિલાઓના નેક દેક
 ઇતિહાસમા સુવર્ણાંગે નોધાયલા છે

કાવ્ય વિનોદ.

હસતા હસતા કરે કર્મ પણ ભોગવતા રોયુ પડશે

હરિગીત છંદ

અનેક જન્મના પુણ્ય મન્યે ઉત્તમ માનવ ફેહ મળ્યો,
 ભરતળ ડની પુણ્ય ભગિમા એ પણ પુણ્ય નમૂક ફળ્યો,
 છતા છોડી વર્ણાશ્રમ ધર્મો અવળા ઠમો આનરશે,
 હસતા હસતા કરે કર્મ પણ ભોગવતા રોયુ પડશે
 સ્નાન ધ્યાન આદિ પડકમો છોડી ગુ હમભગ દોડે !
 નાસ્તિક જની કા નિજ ધમની સુખદ શાસ્ત્ર આના તોડે !
 ધર્મ કર્મનો મર્મ જાણુતા હતા પાપ પદ જે પડશે,
 હસતા હસતા કરે કર્મ પણ ભોગવતા રોયુ પડશે
 અમલ વાત ઊઘરિ છેતરી દલાતા સુખ મળનાતા,
 ચાર દિવસની ચટકીમા ભટકી લટકી સુખ મળખાતા,
 અવર કાજ ખોદે ખારો પણ તેમા તે પોતે પડશે,
 હસતા હસતા કરે કર્મ પણ ભોગવતા રોયુ પડશે
 હા જાણુનો હાઠ વધારી મિલકત પરની ચોરિને,
 ક્યો વધારે ધરમા પણ તે લાવિનો લય જોરિને,
 હાનુ રહેશે છેક અહિ પણ ચિત્રગુપ્ત પોથી ચરમે,
 હસતા હસતા કરે કર્મ પણ ભોગવતા રોયુ પડશે

અવિચારી વ્યભિચારી બનીને હું આગમાં ગયે છે,
 મ ટ મમ મર્તિ કાગી મદમગ્ત થઈને નાચે છે
 પણ એ અજા નથી તપાના આ ધ ધોળેય જાગે,
 હમતા હમતા કરે હમ પણ ભોગવતા રોધુ પડા
 ઈચ્છને તાવી રિખાવી ધન ધુતીને પુલાયા
 હતાચારમાં ખરચ્યો ।મ એ વગી વધારી નિજ કાયા
 જણાય ના જરિયે આ મમને દેવટ મગ શુ મ પગે,
 હમતા હમતા કરે હમ પણ ભોગવતા રોધુ પડે
 પમતાવાનો નમય આવશે પાછગરી પીગ પ તા
 ઈજી જશે મ મનનો મધળો છેવટ આખો ઉધ તા,
 નીડુ માયુ ધગી હાથથી શરમ માયુ ધગવડશે,
 હમતા હમતા રે હમ પણ ભોગવતા રોધુ પડશે

સૌંદર્યવતી શ્વેતાંગ રાક્ષસી.

(એક અગ્રેજી વાતાનો અનુવાદ)

(ગતા થી આડુ)

તે માવચેન વચેનો હરામખોર બે હું તેના ઉપર વખતનર ન કુપો હોત
 તો મારા ઉપર કાવી ગયો હોત પણ મેં ગુણ હાથમાનો લોગનો મળીયો
 રેગી દીધો તના સોળતીનો હોર જે તેના હાથમથથી પરી યો હોતો તે ઉચરી
 લીધો અને તેના ખલામાં તે ઘોચી દેવામાટે મા । ખરીરતુ મમતે લપાડુ જાગવવા
 ત્રના ર કયો પણ ક વા કરતા મ્હેણુ હમેશા મહેન હોય છે તેણે મને હનુનીપા
 પડ્યો અને મ જ્યુત જાઘ લીધી અમ્મરી જીદગીમાટે અમે જગલી બીનાની
 પે લડતા લડતા આપીગમ અને તેપીગમ ઘસડાઈ જવા લાગ્યા તે મારા મ્હતા
 નાઈ દુડો હોતો પણ મારા કરતા વધારે આરા- અને કુ તીમા ડેગવાયયે હોતો
 અમે બને અગ્નિ કરતી આખોવી ત્યાસ લગાઈ જતા હાકતા હાકતા, એક
 બીજાની ગજનો અમાગ હાથોથી પકડીને આમ તેમ, ઉચે નીચે, અને જોગ
 ચકરમાં ફરતા જતા હતા અને દરેક પગે વહાણની જાનુની કિનારી તરફ
 વધારે ને વધારે પાને ઘસડાયે જતા હતા

આ સઘળી કુસ્તી જોઈએ એ પછી પુરી તો નહિ લગાઈ હોય છતાં

તમે જુગના જુગ વિતી જતા હોય તેમ જણાતું હતું હું નબળો પડતો જતા
 હતો મને મ્હાના હરીફની ધિમ્મરપુર્ણ ગેળ આખોમાથી નિમ્નતી દ્રષ્ટિથી મે
 ભેયુ કે તે આ બાળત જાણતો હતો પણ તેના મ્થાનની મલામતી નહોતી
 એક ભાગ માનસે આવી વજાણને એક ખવરાવી દીધી કે બીજા પગે અમે
 મને તુલ ઉપર આખોટી પડ્યા અને પરમ્પર બાધ ભીડી ઉપર હાથ કરવા
 માટે હાફના હાફના પ્રસાર કરવા વાગ્યા તેમ છતાં હું જે ગીત પડ્યો હતો તે
 જોતા હવે મારી તરફેણમા લાભ મમાયલો હતો અને તમારે ખાત્રી રાખવી કે
 તેનો લાભ એવાનું હું સુક્યો નહિ તંના ઉપર ચક્રી જઈને તેના પર તેનું
 નર્ગીસ હાવી ચાલી ન શક તેમ બેમી મે મારા હરીફનું નાનું એક હાથે પકડ્યું
 અને બીજો હાથ પાછો ખેંચી તેની બે આખોની વચેના ભાગ—ભમર ઉપર
 મા । નવળા ભેરથી એક મુક્કા લગાવી નીધો અને તેનું ધાતુ પરીણામ તુરતજ
 આવ્યું મ્હાગ નીચે ને લોહી ચુતો જોલાન થઈ પડ્યો •

મછી લદ્ધડતા પગે હું ઉભો થયો અને આજુ બાજુ નજર કરી તુલક
 ઉપર ચાલ ગયો પડ્યા હતા તેમાના મુખ (વજાણની પાછની જાણુને ચક્રીયા
 તો જા ।) ની કીનારી નીચે લગ્યા તેઓ મમ આવ્યા ત્યાજ ઉધા પડ્યા હતા,
 એક મ્હા । પગ આગળ તહેની જોખરી લાગી ગયેલી અને મગજ ખુદાર નિકળી
 ગયેલો એવી લાચર અને ગીતગી ગ્રંથ તેની ગિથિભા— એક બીજો લકડ કા
 મી નીચે મુલ્યની પીરામા તે । અવયવો વકાત્રાર થઈ ગયેલા અને
 તેના મ્હોમાવી હોટીના નાગળા ઓપ્તો પડ્યો હતો વધારે શોધ કરતા મને
 જણાયું કે મ્હા । જોળતી એ બીજા નાપુરને મ્હાવીને તેને નામી જવાને પ્ર
 મ્ત કરતો આ નવાને મ્હાની જતુ પ્રમાણની ખાત્રી રીવાજ વડે ધમકી આ
 પતો હતો

‘ હું વાકે છું કે આખો હાથ હવે ઉપર આવ્યો છે ’ જાતે કે તેના
 જીવનનો એક દિવસ તે આવી જાતના મમમા ગાગવાને મેવાયલો હોય તેવી
 જાનિધી તે બોલ્યે, “ તમે બના મ્હને પેલો દોરડાનો ટુકડો મને આપશો ?
 મ્હા આ નજી જતા મુજબને તે જતાને જાયમા આવ્યો છે ત્યારે મુરબટ ટ
 મે જોડો ’

“ ખરેખર, તે તો ટોળીનો નાયક છે ” નેજા જાનારે કામ બાવતા
 હું બોલી ઉડ્યો, “ તે માલસ લમે મને જનાવ્યો હતો તે તો ૬૧ ને ? ”

“ તમારું કહેવું નાલ્ય છે તે તેજ છે

“ અને હવે તે તમારા હાથમા નપડાયો છે તો તેની ગી વચ મા
 ૫૨યો ? ”

મહારે આ જાણતમા જે કામ કવવાનું રહેતું હોય તો ક્રમ ક્રમ મેળુણદગી અને લાભુ રોગુ જુઓ ! જાણાર થયું ને ? હવે હું ધારતો નથી કે તમે વધારે મુશ્કેલીમાં આવો ”

એમ કહી તે બોલો થયો તે મણ્ડુગને જોયું ખવગી દેવી દીકરી અને પછી ૨ રી તરફ કયો

“ લલા માણુગ, તમે જખમી થયા છો ” લોહી કવાથી ટપકે છે તે જોવા માટે મને જોગઆધારમાં ફેરવના તે બેત્રી ઉડયો

અને જો કે ઉશ્કરાયો દોષ તે વાત ત ન વિમની ગયો હતો છતાં જખમી થયેલો હતો / મહારા જગા હાવના મારાવ બાગમાંથી જોગી અરપાત નિજી ગઈ હતી અને તેમાંથી વરેના લોહી વટે મહારી રાગી જાય પલર્જી થઈ હતી

મહારા મિત્રે, કોઈ તેનામાં બાગેજ ધારી રાદ એવી મનાઈથી મહારા જાત બનાવી નાખ્યો અને બહીયાનની જાય ફાગી નાખી જખમ ખુ નો કયો પછી જ્યાં બોલો હતો ત્યાં / બોલો ગહેવાનું કહીને જખમ ધોવા માટે પાણી લેવા માટે તે ગયો તેમ છતાં મે તેને પાછો વળના બેયો નહિ મળુ કે હવે દરેગલીને જુઓ જતો ગ્યો હતો અને પ્રગા બેબાનીની અમર મહા । પર વધતી જતી હતી મહારી આખે નમુ મજો ધઈ જતો જણાયો અને બાણુતુ તુતક મહા ।

જેથી મરી જતું જણાયુ એવો મહારા મજો લલ વા લા ની નાનશન્નિ શુભ વવા લાગી અને ધળ દેતો કે નીચે પ યો

યારે હું ફરી આવધ થયો ત્યારે હું, તારા લી- જાધેવા વહરવાના છાયા તમે મરેગી થપ્પી ઉપર મુતેનો હતો માટે જોળતી જેનું નામ મને પાછળથી આવમ પડયું કે વાચર્થ હતું તે પોતાના હમેશના મુખતાના ભાવ વાખા મહેરાપર વિવક્ષણ ગભી ભાવ ધાગલ ગીને મારી બાતુમા શુકલમડીયે પ નો હતો

“ હવે તમને કેમ છે ? ” પાણીનો ખ્યાલો મહારા હો પાસે ધરતા તેલે પુછ્યું

મે આતુરતાથી પાણી પીધું અને પછી જવાબ આપ્યો કે “ હવે જગ દીક જણાય છે પણ અશન્નિ ઘણી છે ”

‘ અહા, તે પરિણામ મે ધાર્યું હતું ” તેલે ફરી ખાત્રી આપના જવાબ આપ્યો, “ તમારૂં જેટલું લોહી વહી જવા મલવ હતો તે જોતા અમુક વધારે ખરાબ થયું નથી તેથી આપણે ખુશી થવું જોઈએ તમારે હિમત ખાલી હવે તમે તુરંતજ મારા ઘઈ જશો

“ નવુ કાંઈ બન્યું છે ? ”

“ કાંઈ બન્યું નથી નિસર્ગપણે આપણે જીવ મેળવી છે તમારા કામમાંથી હું છુટો થાઉં કે તરતજ ટોળીમાંના બાકીનાઓને ખોલાવી મેહ અને વહાણને ફરી ચસ્તામાં હાકરવાનું કંઈ આપણે હવે બીજું કંઈ શુભાવવા નો નથી ”

“ હવે મને પુરતી કીને આગમ છે કૃષ્ણ હવે મને મારી જાતનું અપાડવા માટે કાંઈક, કદાચ અડરમાલ વાચ તો જરૂર પડે માટે આપો ”

“ તમારી પોતાની રીતોત્તર આ રહી તે ક્યો તે મે સામેના શીળીયાટા ગ્રહોના હાથમાં પાંચેથી પડાવી લીધી છે મે તેને કચીને ભરી છે તેથી, જો તમને જરૂર પડે તો છ ગોળી બહાર—ગાકીના ત્રણ માણનોમાના દરેકને માટે બે બહાર— સુધી નુકસાન કરી શકો ”

તેની પોતાની ચમકાવવા દરર તે બતાવવા લાગેલી છે કે કેમ તે જોવાને કૃષ્ણ ક્યાં પછી તે તુલક ઉપર ગયો અને ત્યાં ત્યાં હતા તેઓને જો તેઓ પોતાના જીવ અપાવવા ચાહતા હોય તો બાહાર નિઃશ્વરવાનું ચીનાઈ ભાષામાં કહ્યું તેના કથનના પ્રયત્નમાં ત્રણ માણસો ભાખડામાં બહાર નીકળ્યા અને હારબધ ઉભા રહ્યા તેમની આંધે અમરુતી સળધી ફેટલુંક લપાળું ક્યાં પછી મને જણાયું કે તેણે તેમને આતુરતા પૂર્વક ફેટવાક પ્રશ્નો પુછ્યા અને તેને જે પ્રત્યુત્તર મળ્યા તે ખાતે તે ઘણાજ ગભરાટમાં પડ્યો તેને જે કહેવાનું હતું તે સમજી તે બધાં જોઈ ગઈ ગઈ ત્યારે તેણે કાંઈક ચીજની શોધ કરવા માંડી અને તે ન જડતા તમને દોડી તે મહારી પાને આવ્યો મારી આંધે કાંઈ પણ ખોવતા પહેલાં તેણે તુલક પસા ગમે આમતેમ ફેરવી જોયા અને તેમ ક્યાં પછી વધારે ગભરાટમાં પડેલા જણાયો

“ શું હકીકત છે ? ” મે પુછ્યું, “ શું હવે આપણે વધારે મુશ્કેલીમાં છીએ ? ”

“ મને લાય છે કે તેમજ છે તે કુશળતા કાતાન, લગાઈ કેવું વવણ લે છે તે જોઈને અને મારી તરફના વેરના બદલાથી કરી જઈને, ફરીયામાં ફરી પડ્યો છે અને તેથી કરીને વહાણ હાકાર તેવો મહાગ શિવાય એક પણ મહાગ રહ્યો નથી આ ઉપગત ખોરાક અને પાણીનો જરૂર છે — જો, જો આ મુશ્કેલીની બાબત ન બની હોત તો આપણી જરૂરીયાત માટે પુરતો હતો તે હવે ક્યાં જો નહીં પરાણે ચાલશે હતા વણત્યા દુધ પાણી હાથપીટ કરવી નિગ્રહ છે હવે આપણી પાસે જે કાંઈ છે તેનો મારો ઉપયોગ કરવો જોઈ ઉપગત આપણે કાંઈ વધારે કરી શકતા નથી હવે તે એટલીજ આશ મળે કે જે

વજ્રાપુની શોધમા આપણે છીએ તેને તુરતજ પડી પાગીએ

“ અને તે વળી કયુ વા ? ”

‘ કંમ, આપણને ટાપુ ઉપર તઈ વળવાનું છે ત વડાના બીજુ મુ વ
લાણ હાઈ શકે ? ’

“ આપણે તાઈ વહાણની શોધમા હોવાના મૂલને જ્યાલજ નહોતા. ’

“ વાડુ આપણે શોધમા છીએ અને એમ લાગે છે - હવે આપણે કે
ટકોડ સમય શોધમા રહેતુજ પડશે

આ પ્રમાણે જોના તેણે પુકાનનો ઢળજે લીધો વહાણતુ મહા ગાળા
મા તેના રસ્તે જાયુ અને હવે અમે વધારે પશ્ચિમ દીશા બાપીના નવા ર ને
ગરતા હતા

એક સરખી તાળા લ લી સ્થિતિમા અમે હતા ના મના પમાર કયા
અન નો પણ અમે આજા હકાયે યા અમી સખત હતી— જાણેર વતા
પવન પરી ગયો અને તે વખત સમુદ્રની મપાટી તેના તરફ દ્રષ્ટિ કરવી
પણ સુરકંન જણાય તેવી—ઉગેતા રૂપ જેવી બની રહી પણ જે
જાણી શોધમા અમ હતા તેણે અમારી દ્રષ્ટિને અભિનંદન આપવાનું કંઈ
ચિ હ ન બતાયુ ફક્ત એકદ મે દેગી વહાણો ઘણે રૂ પૂવમા અને એ મેટી
રીમર ઉત્તર દ્રષ્ટિ મર્યાદામા દેખાયા

મા શોધ કોઈપણ રીતે આનંદ નહોતી અને લગભગ એમી વખત
મે મારી જાતને આ મફરતુ સાહસ જેવાનું ગાયે લીધાની મૂર્ખાઈ કયા મા
અમે આપ્યો મારા પસ્તાવામા ઉમેરા કરવાને મારા હાથમા હવે ઘણું દર
પતું હતું અને જોકે મારા મિત્રે મારી સગવડ ખાતર બાધેત સદરવા વડે
સૂનતા વાપમાથી માત્ર રક્ષાપુ બોમ્સ પ્રમાણમા વતું હતું છતા તુષાની વેદનાથી
હુ પીડાવા લાગ્યો મધ્યાન્હ કાળ નમ્યો—સૂચ પશ્ચિમ તરફ જરા પીચે ઉતર્યો
અને તેમ દના હતું પવન નિકળ્યો નહિ આ લાગ ર વહાણ જેનો દેખાવ
અને અસહ્ય પ્રતાપા ભર્યો લાગતો હતો તેના ઉપર હવે એક બીજી રાત્રિ
ગુજરવાનું અમારા અવિશ્વમા લખાયલું હોય તેમ જણાયું અધકાર છવાતા તે
વહાણ બુતોથી ભરપુર હોય તેમ લાગતું હતું કારણ કે હમણાના કણ્યામા
મરતુ પામેન બનાસીઓના શમેની ચીતરી ચહે તેવી હાજરી જોકે હવે વહાણ
ઉપર નહોતી છતા તેમનું જે ચિત્ર મ્હારા મગજમા અકિત થયેલું હતું તે
કોઈ પણ રીતે બુસાઈ શકતું નહોતું

માતસ્ત્વ ત્વદપકજઘ્નયરજો મુદ્રાક કાટીરિણ-
સ્તે દેવા જયસગરૈ વિજયિનો નિ સકમકે ગતા
દેવોઽહ ભુવને ન મે સમઙ્ગિતિ સ્પર્ધા વહત ષરે
તત્તુલ્ય નિયત યથાઽસુભિરસી નાશ વ્રજતિ સ્વયમ્

શ્રી અંબિકા વિજય.

પુસ્તક ૧૧ મુ

લાદ્રાદ, પુણિમા, ૧૯૭૦

૨૧૬ પ મો

૨૨૦૩૫ મનુશ્ય જીવાત્માને ખોદે

સોઠા

શ્રેયસ્કર મત્સંગ, ગત સત્કર્મે લાપકયો,
સારે આ લવન ગ, લાભ ન ખોતો રતનિયા
પૂર્વ જન્મ અવસાન, શુદ્ધ વાસનામા હશે,
ગરબુ ગંખી રાન, રસખસ રહેજે—

રતનિય

કઠણ ભોગવી કેદ, જનની કેસ જઠરમા,
ભૂંડો ભે એ લોદ, લવ લવ લટકયો—

”

મતલબતુ મહાણુ, આ દુનિયા છે અટપટી,
ખટખટ કેરી ખાણુ બાણુ જરૂર હે—

ખેધાગી તલબોર, ભાતા વળતા કાપતી,
ગાફલ ખાશે માર, ચાલ ચેતિને—

”

ભે શ્રી સમર્થો હોત, મોઘ પામત મોક્ષપદ,
મળત ન્યોતિમા ન્યોત, લટકત નવ તુ—

”

મુક્તિ પુરીતુ દ્વાર, માનવ તુલુ મનાય છે,
તે પામી આ વાર, ખોટ ન ખાતો—

”

આ લવસિધુ નાવ, માનવ વધુ વિણ અવર ના,

- તેનો લેવો દહાવ, તક ખોવી નહિ— સ્તનિયા
- પશુ પશી અવતાર, જો પામર પામ્યો હત
- શુદ્ધિ વિના લાચાર, ખ યો હોત તુ— "
- ખાવપણ ચલાર, પગ ધિન કેવો હતો
- ૭૮ દેવા તૈયાર, થાતા પતો— "
- ભૂખ ફૂળતુ જ્ઞાન, તુજને નહોતુ તે ઘડી,
- માન અને અપમાન, જરા ન જાણે— "
- ઘડી ઘડીમા માત, ખાસ ખખર લેતી હતી
- ભૂત સત્તુ સાક્ષાત, આ જગમા એ—
- તુ બાળખ બાળહીન, પણ વાતસ ય પડે બધા
- ૭૮ ત્હારે આધિન, લતુ ભાગન તુજ— "
- રમત રમતનો નાજ મનને ઘેરી રાખતો
- જમવાતુ પણ યાદ, પદી ન આવે— "
- ખાવાની ડહ ચીજ, તે પગ તારા પ્રથમ હુક
- બાળપણતુ ખીજ, એ ફળ આપે— "
- મલકામે મુખરગ મુખ થાયે માખાપને
- ઉપજે હવ અલગ, તે પણુ તુથી— "
- પ્રક કપટની જાળ બાળપણે બધાય ના,
- એ વિશ્રાંતિ વિશળ, મન ધગે તુ— "
- વય વધિ થાય પ્રિયાર, વિદ્યા સાધન મામજે,
- તનમનતુ જે જોર વ્યથ ન કરતો— "
- મુખ ડર મિશ્રી ભાવ રમત અને લણતર તણો
- એ આનદી દહાવ, લેજે રસથી— "
- કેવળ રમત રમેત અલિશય દુઃખિયા એ કદા
- જોજે તુ જગ ખેડ સત્ય શીખવા— "
- નવી કાઠા ચડનાર પકવ ઘડે મરને મયો
- ગાડે તહિ ગમાગ, પસ્તાયે પછી— "
- વિજા સાથે વેર સદગુણથી પણ રનેહ વા,
- કમ પહો એ ડેર, ગણવો ત્હારે— "
- ચૌવન મદ હવમય, ત્રિયા ખારડી તાકતો,

ઘરથી તૃપ્ત ન થાય, સ્વાન સમો કા— રતનિધા
 વૃદ્ધ હોય માળાપ, સાન નાહી સાદી કહે,
 બૂલી ખાતો થાય, નક કીટ બનિ— ૪
 યડ રિયુને સન્માન, હિતકર સમજી હેતથી,
 આપે છે નાદાન, ગુણદીણા બળ— ૫
 જરા ઝંઝુમે શીર, અત્ય ખ્યાલ આવે નહિ
 થઈ શાણાનો પીર, ખાતો ઠોકર— ૬
 હજુ બાજી છે હાથ, ચેતાવુ છુ ચેત ને,
 અનુમન્ને મત્પાથ, તો જગ છૂટ્યો— ૭

દેવી તત્વ દીવાકર

(ગતાકથી ચાલુ)

શકર સાથેના ચુદ્ધમા અધકની એ દશા થતા તેને ત્રિશુળમા વિધાયલોજ
 છોડી દઈ બચેલા દેત્યો પાતાળમા નાસી ગયા એ આપણે ઉપર કહી ગયા છીએ
 ત્યાર પછી તેના ખાલી પડેલ રાજ્યાસને અગાઉનો રાજા પ્રહલાદ બેસીને ગત્ય
 ચલાવવા લાગ્યો, તેવામા કોઈક ઠાળે લૃશુના પુત્ર મહા તપસ્વી વ્યવનસુનિ
 નર્મદામા વ્યાહૃતીશ્વરતા તીથમા નહાવા ગયેલા તેમા જળમા પડતા એક મહા
 ભયદ્ર ઝેરી નાળે તેમને પકડયા અને પાતાળમા લઈ ગયો ત્યાં તેમણે વિશ્વુનુ
 સ્મરણ કરતા નાગ ઝેર રહિત થઈ ગયો અને સુનિને પણ તેણે છોડી દીધા
 પાતાળમા સુનિ ફરતા ફરતા નાગ લોકોના અને દાનવોના મોટા પુરમા ગયા
 પ્રહલાદે ત્યાં તેમને ભેઈ પૂજા કરી અને પુછીને યાત્રી કરી કે તેઓ દેવો તન્દ્ર
 ના કોઈ જાસુસ નહોતા પછી ધમમા પ્રીતિવાળા પ્રહલાદે પૃથ્વી ઉપરનુ કચુ
 તીથ ઉત્તમ એ વિશે પુછતા વ્યવન સુનિએ જવાબ આપ્યો કે —

“ જેઓના મન, વાણી અને કાયા પવિત્ર હોય તેઓને પગલે પગલે
 તીર્થ છે અને એવા ચિત્તવાળાઓને તો ક્રીકટ દેશથી પણ ગગા અત્યંત અપવિર
 છે પથમ જે મન પાપરહિત થઈ શુદ્ધ થયુ હોય તો મઘળા તીર્થ પવિત્રતા
 આપે છે હે દેત્યોમા ઉત્તમ ! ગગાના કાકામા સ્વ સ્થળમા નગરો, મંજ, આકર,
 ગામ અને નાહાના ગામડા ઘણા ઘણા છે ખીજા લિન, મછીમાર, હુબ, વગ,
 ખમ અને ગ્લેચ્છ લોકના પણ નિવાન છે એ લોકો પરબ્રહ્મ સરણુ ગગાનુ

જળ નવદા પીએ છે અને પોતાની ઇચ્છાથી ત્રણે સમયમાં તેમાં સ્નાન પણ કરે
તો પણ તેઓમાંથી કોઈ પણ શુદ્ધ મન વાળો થતો નથી જેઓના બિન્ન
નિષ્ક્રિયથી કૃતિ થયેલા હોય તેઓને તીર્થનું ફળ શું થાય ? માટે મનની શુદ્ધિ
પ્રથમ જોઈએ હવે ઉત્તમ તિર્થોના નામ પડું છું પ્રથમ તો નમિષારણ્ય પવિત્ર છે,
અકતીર્થ અને પુષ્કર તીર્થ પણ પવિત્ર છે પૃથ્વીમાં બીજાં તિર્થ પણ અસંખ્યાત
છે અને પવિત્ર પણ ઘણાં છે "

અયવન મુનિના વચન નાભગી પ્રહારે નમિષારણ્યમાં જવા મન / થઈ
મોટા મોટા દેવોને આવે લેઈ નિષ્ક્રાંત નૈમિષારણ્યમાં આવી ત્યાં પરમ બાનદથી
નાહ્યા ત્યાર પછી ત્યાંના તીર્થોમાં ફરતા ફરતા મગ્ગપવિત્ર મરસ્તી નદીને
દેખી સરસ્વતીના જળમાં નાહવાથી મહાત્મા પ્રહારનું મન અતિ પ્રસાદ થયું અને
યા વિધિપૂર્વક સ્નાન દાનાદિ પ્રયુક્ત

એ પ્રમાણે ત્યાં તીર્થવિધિ કરતા પ્રહારે પોતાની નમીપમાં મોટી છાયા
વાળાં એક વડ જોયો બીજા અનેક વડતાના ઉત્તમ બાણો પણ નીકળે છે જે શુદ્ધ
પૃથ્વીની પાળોવાળાં તીર્થ શીરાથી મળેલા અને બહુજ ઉત્તમ હતા તે જોઈ
પ્રહારે મનમાં વિચાર કયો કે ' આ કપિત્રેના પવિત્ર આશ્રમમાં અને મહા
પવિત્ર તીર્થમાં આ બાણો નેના હશે ? ' આ પ્રમાણે વિચાર કરતાં જતાં તેવામાં
તણે ઠાગીઆરના ચામડાને ધરનારા અને ઉંચા જટા ગુપ્તવાળા નરનારાયણ
મુનિને દેખ્યા એઓની પાને ગાલ અને પિના નામના ઉત્તમ લાણવાળા મુન
એ ધનુષ્ય અને અખુર બાણવાળાં જે બધા પડ્યા હતા ધરના તુલ જે બધાણી
ગનારાયણને યાનના મેના જોઈ દેખેનું રાજા પ્રહારે ક્રોધથી પતી આંખે
ડરીને કહ્યું કે -

તે તમે પ્રથમને નાગ કે નર અથવા ગો ગેઝ માલ્યો છે ? આ મસારના તીર્થ
તપસ્વના અને ધનુષ્યનું ધાણ એ રત વાણ સાથે મેના અમે ની જના નથી
નિયુગ આવશે ત્યાર આવું પ્રવશે પણ આ અન્યુગમાં આ બે વાનાને વિ
તવ છે બ્રાહ્મણે તો તપસ્વિયો થયે છે તેમાં ધનુષ્યનું ધાણું મુલ્ય હોય ?
આતો તે છે તમે કે જોઈ વિ બલવાળાં એ તેમને તો વમનું આરણ્ય
વુલ્યો છે

આ પ્રમાણે પ્રહાર વચન નાભગી ને કહ્યું કે ' હો ત્યાના રાજા ! અ
મારા તમની તને વિતા મે થઈ ? આમથ હોય તો જે પુરુષ જે કરે તે મધુનું
તનાથી થઈ શકે છે મૂઠા જગતમાં પ્રખ્યાતિ પામેલા અમે, બને કામ
વવ આ મધ્ય છીએ તારા જેવાને તપમાં અને શુદ્ધમાં સામથ કયાથીજ હો
ય ? તું તોની ઇચ્છા પ્રમાણે તે માટે પ્રયત્ન અહીં તું બકવાદ શામાટે કરે

છે ? તુ કે જે મોડ પામેયો છે તે બ્રાહ્મણોની અનૈકિંદ્ર શક્તિને જાણીતો નથી સુખની ઇચ્છા વાળાએ બ્રાહ્મણોની ચર્ચા ન કરવી જોઇએ ’

“ હે તપસ્વીઓ ! ” પ્રહ્લાદે જોડ્યો, “ તમારી બુદ્ધિ મદ છે તમે વૃથા ગવથી મોડ પામેલા છો હું દૈત્યનો રાજા અને ધમની મર્યાદાનો પ્રવર્તાવનાર જીવ છું ત્યાં સુધી આ તીર્થમાં અધમનું આચરણ થવું યોગ્ય નથી હે તપસ્વી ! યુદ્ધ કરવામાં તારી શક્તિ કેરી છે તે હવે બતાવ ”

“ નાનવ ! ” નરે ઉત્તર આપ્યો, ‘ તારો જો એવોજ વિચાર છે તો ભલે સ્હારા સાથે યુદ્ધ કર હે અધમ ! આજે હું તારૂં માથું દોડી નાખીશ કે ફરી કદી તને યુદ્ધ કરવાની ઇચ્છાજ ન થાય ”

નગ્ન વચન સાંભળી પ્રહ્લાદે તે જાને તપસ્વીઓને જીતવાની પ્રતિજ્ઞા કરી વનુષ્યની દોરીનો ટકાર કર્યો નરે પણ ક્રોધથી પ્રહ્લાદ ઉપર જાણોની વૃદ્ધિ ગત કરી—

અપૂણ

શ્રી કાશિકા તીર્થ માલિકા

(લેખક—લેખશઞ્જર વિરેશ્વર શાસ્ત્રી ભાવનગર)

(ગતાકથી આપુ)

શુદ્ધ સ્ત્રિલોચનેશશ્ચ સન્ધનન્દેશ્વરૌ શિવે ॥

ગજ ત્રિનાયકેશો વૈ ગુણદો ગૌતમેશ્વર ॥ ૨૪ ॥

હે ગિરે ! શુદ્ધ ૯૬ ત્રિવેણેશ્વર ૯૭ સદેશ્વર ૯૮ નદેશ્વર ૯૯ ગજવિનાયકેશ્વર અને ખરેખર શુભશુભના દેનાર અથવા ત્રિગુણના નાશક કરનાર ૧૦૦ ગાત્રેશ્વર છે ૨૪

પુણ્યદ પુણ્યદન્તેશો મહૌસ્તત્ર મહીશ્વર ॥

દેવિ નલકુવેરેશસ્તતશ્ચાસ્ત્યધમેશ્વર ॥ ૨૫ ॥

હે દેવિ ! ત્યાં આગળ પુણ્યના દેનાર ૧૦૧ પુણ્યતેશ્વર, મહાન ૧૦૨ મહીશ્વર ૧૦૩ નલકુવેરેશ્વર અને પછી ૧૦૪ અધમેશ્વર છે ૨૫

દ્વિવોદાસેશ્વર શુદ્ધો દાલભ્યેગશ્ચતત પરઃ ॥

પવિત્ર પાપમક્ષેશો મદમક્ષેશ્વરસ્તથા ॥ ૨૬ ॥

તિલભાળેશવાણેશૌ વિરચાતૌ તન્ન પાર્વતિ ॥

ઇતિ તે શિવ નામાર્તિ કથિતાનિ મયા મુદા ॥ ૨૭ ॥

હે પાર્વતિ ! ત્યા શુદ્ધ ૧૦૫ દિવોદાસેશ્વર અને ઉત્તમ ૧૦૬ દાસેશ્વર, પવિત્ર ૧૦૭ પાપભયેશ્વર તથા ૧૦૮ મદલભેશ્વર અને પ્રસિદ્ધ એવા ૧૦૯ તિલભાળેશ્વર ૧૧૦ ખાળેશ્વર છે આખી રીતે ગે હુપથી તમોને ૧૧૦ શકરના નામ પ્રદા ૨૬-૨૭

અય શૈવનામ્ના હિ વર્ગ શુભો વૈ ।

શ્રુત પાપહર્તા સદા ક્ષેમકર્તા ॥

અપિ સ્નાનપુણ્યપ્રદ પાઠતશ્ચ ।

ધરાસ્વર્ગજૈર્માર્તનીયો વરો મૈ ॥ ૨૮ ॥

મનુષ્યો અને દેવોને માનનીય માફ વરદાન છે કે—શુભ એવો આ શિવ નામનો વગ જે સાબળ્યો ટોચ તો પાપને હરનાર અને મદા લેમનો કરના છે વળી પાઠ કરવાથી ગંગાસ્નાનના પુણ્યને દેનાર છે ૨૮

ઇતિ શ્રીકારીચણ્ડાન્તર્ગત સક્ષિપ્ત કાશિકા તીર્થ

માલિકાયા શ્રી પાર્વતી ચન્દ્રશેખર સવાદે શિવનામ

ગણનારયો દ્વિતીયો ડધ્યાય

॥ ૨ ॥

ઇતિ શ્રીખશીચણ્ડાન્તર્ગત સક્ષિપ્ત કાશિકા તીર્થ માર્તિમા શ્રી પાર્વતી ગેખરના સવાદમા શિવ નામ ગણના નામનો દ્વિતીય અધ્યાય સંપૂર્ણ થયો ॥ ૨ ॥

તૃતીયોઽધ્યાય ॥ ૩ ॥

શ્રી શૌનક ઉવાચ

તત્ત્વ કિ કથયમાસ રાઢ્ઢર સ્વા પ્રિયા પુત્ર ॥

કથયાશુ કથા સૂત્ર શ્રોતુ સત્વરતે મન ॥ ૧ ॥

અધ્યાય ૩ ને

શ્રીશૌનક ગોવ્યા — હે સૂત ! ત્યારપછી શકે કઝીવાર પોતાની પ્રિયાને

શુ ઠહેતા હતા તે માબળવાને માઝ અત ડરણુ ત્વળ કરે છે માટે જાતરી
ઠહે ૧

શ્રી સૂત ઉવાચ

શૃણુ શૌનક મદ્ર તે મુનિવર્ગયુતસ્ય વૈ ॥

સાવધાનતયા વચ્ચિમ ચન્દ્રશેખરમાપિતમ્ ॥ ૨ ॥

શ્રી સૂત બોલ્યા—હે શૌનક ! મુનિવર્ગસહિત નમાઝ કંઠ્યાણુ થાઓ
શરણુ કહેલું હું છું તેને સાવધપણાએ માબળો ૨

શ્રી પાર્વત્યુવાચ

મક્તમક્તિવશગો યદિ સ્યાસ્ત્વમ્* ।

કલ્પતા કિમપિ તીર્થકદમ્મમ્ ॥

જાયતે મમ મનોઽધિકતૃષ્ણમ્ ।

કાન્ત ! તે શુભવચ શ્રવણાય ॥ ૩ ॥

શ્રી પાર્વતી બોલ્યા—હે ગત ! જો તમે ભક્તોની ભક્તિને વગ હોતો
મને ગાંઠ પણ તીર્થ સમૂહને ડહો કારણ કે આપના શુભ વચન શ્રવણ કંવાને
માઝ અત ડગણ અતિ તૃષ્ણાવાળુ થાય કે ૩

શ્રીચન્દ્રશેખર ઉવાચ

હેપ્રિયે ! ત્યજસિ કિ દ્રઢધૈર્યં વાચ્મ્યહ સકલકુણ્ડગજાસ્યાન્ ॥

ભૈરવાન્નિલિલસૂર્યસમૂહ કેશવાકૃતિચય તવ મૂર્તી ॥ ૪ ॥

શ્રી અશ્વમેધ બોલ્યા—હે પ્રિયે ! તુ શામાટે અધીરી થાય છે હું તુને
મવ કુહોને, ગણપતિઓને, ભૈરવોને, શવ સૂર્યસમૂહને, વિષ્ણુમૂર્તિઓને, અને
તારી મૂર્તિઓને (દેવીઓને) ડહું છું ૪

ચત્વારીશચ્ચ કુણ્ડાનિ વચ્મ્યાસૌ તે પ્રયત્નત ॥

જ્ઞાનદા જ્ઞાનવાપીચૌકારગઙ્ગા ચ પુણ્યદા ॥ ૫ ॥

વરણા દણ્ડસ્વાત ચ જ્યેષ્ઠાકુણ્ડ શુભપ્રદમ્ ॥

દ્રૌપદીકુણ્ડસીશાનિ શુદ્ધ ગન્ધર્વતીર્થકમ્ ॥ ૬ ॥

હે ઇંગાનિ ! પ્રથમ પ્રયત્નથી તુને ૪૦ કુટો કહી આપુ છું જ્ઞાનપ્ર ૧
જ્ઞાનવાવ અને પુણ્યનદ ૨ ઓઞારગગા ૩ વરણા, ૪ દહખાત, શુભનદ ૫ જ્યેષ્ઠા
૩૬, ૬ નાપીકુ ૭ અને શુદ્ધ ૭ ૧ ધવત્રીય છે ૫—૬ અપૂર્ણ

કાવ્ય વિનોદ

(લેખક — મણિલાલ કરણીદાસ કર મહેતા)

ભજન (૧)

શુ સાર આ મસાદે, મન સુખ નાઈ ન વિચાર—ટે-
મ્માત તાત મૈ રચારથના છે ભગીની બ્રાત તેવા સમજ લે,
તુ મવ તારા ધારે મન સુરખ—
તન ધન સંપતિ ને સુત ગ, નહુ કે તુ મારા મારા,
ઝેઈ ૧મ ના વે તારે, મન સુખ—
શ્રી હરીનુ નમરણ નથી રતો ક્ષાદી આજે નીશદીન ફરતો
શીર મોતનો ભય ભારે મન સુરખ—
મણી માધવનુ ધ્યાન ધરી લે મર્જે જવાના માધન મીને,
બહાવાજ આવે વારે, મન સુરખ—

ભજન (૨)

નહુ લે ભજરે નહુ સદ્ય તુ મનવા
જુડી જગ નાજ છેડી પ્રભુ લે ભજ ૧૦
જઈરે તુ જોન કરીને પ્રસવને પામ્યો અધા
પાળા લીનામા ભુયો ભૂધર જીરે મનવા પુરી—
જીવાનીમા સુવતી સજે મોજે તે માણી અત્યા
વિભાયા વનમાગી સ્મૃદ્ધિ ઉવટી સજરે મનવા જુડી—
વૃદ્ધ ધયો ને તને વ્યાધિઓ વળગી અચા
સ્થાય શી રીતે યાય, હવે હરજીરે મનવા જુડી—
મણી જટે રામ નામ રૂટને તુ પામર નાણી
હારેલી જાજી તારે હાથે છે હજીરે મનવા જુડી—

ગણવ

૧૫ મે ૧૯૧૧ બહાવા, મળધી રનેડીઓ દાલા,

ન કોઈ કાંઈ લે જાયે, બધુ અહીયાજ રહી જાયે,
મમત બાધે સુરખ મોટા, બધા છે ખ્યાલ તુજ પોટા,
અતુર વિદ્રાન પશુ સુમ્યા, ન કાળે કોઈ ને મૂક્યા

વજીરોને અમીરોને, ગરીબોને કઠીરોને,
નૃપાલો શાહ સાહેબોને, અળળ બળવાન વીરોને,
યુવાનો બાળને વૃદ્ધો, તરૂણો માથ બે સધો,
મમગાને મર્વ જઈ જુમ્યા, ન કાળે કોઈને મૂક્યા

હજારો રક્ષકો રાખી, જગતમા દશતા દાખી,
લડ્યા રણમા બની શૂરા, ઘ્યાં ઘઈ દુષ્મનો પુરા,
બળે ધુળવતા ધરતી, દુહાઈ દેશમા ફૂટી,
ચિતા કરી ઝાપટમા પુક્યા, ન કાળે કોઈ ને મૂક્યા

ન મમજે શુદ્ધ વાણીને, સુતો શુ ? સોડ તાણીને,
ખવકનો ખેલ ખોગે છે, શીરે યમ દડ મોટો છે,
મણી નજરો તજ જોયા, શુણી બહુ હાથથી જોયા,
ગ્યા ના કોઈના રૂક્યા ન કાળે કોઈને મૂક્યા,

પૂર્વકાલના પ્રાદાણોની

શાસ્ત્રપરાયણતા અને નિરાહનું નિશ્ચિન્તપણું

શ્રી દેવવ્યાધામનિવાસી શ્રીમત્પરમહંસ પરિવ્રાજકાચાર્ય શ્રીનૃપાનંદ નર
ચવતીના આ ગબ્દો આપણા અત કરણમા કોરી રાખવાસરખા છે કે શાસ્ત્રજ્ઞાનમા
પરાયણતા એજ પ્રાદાણપણનું પ્રાદાણપણ છે વ્યવહારમા તો માત્ર પ્રાપ્તિવાક
પદ્ધતિથીજ વર્તી પ્રાદાણે શાસ્ત્રીય વિચારોથી લોકકલરાણુ ડરવાનેજ પોતાના
જીવનનું ખરૂં કેતવ્ય મમજવું જોઈએ હાલના પ્રાદાણો જેઓ “ લાડી વાડી
અને ઘોડી ” માત્ર આધારી દોડ કરી રહ્યા છે તેઓના પૂર્વજો એકાત પદેશોમા
વસી શાસ્ત્રીય વિચાર અને શાસ્ત્રીય આચાર માત્ર પોતાનું આયુધ ગણતા હતા
તેઓની એવી પ્રવૃત્તિના પ્રભાવને લીધેજ તે કાળની પ્રજા અને તે કાળના રાજાઓ
તેમને શોધતા શોધતા તેમની પાસે જતા, તેમનું રારણ લેતા અને તેમનું સેવન
કરતા હાલ ઉદગ્રપોષણ, જિવ્હાનાત્ર અને શુદ્ધ અભિવાપાઓથી માર્યા જતા,
અહિંસ અને આયુષ્મિદ્ધ ટ્રેયને ગુમાવી બેગતા આધુનિક ભૂદેવો (!) અને મહા

રાજે (૧)ના પૂર્વજે તમિની આની કામનાઓની બાજમા કદી પણ ફમાઈ રહેતા નહિ, ધનધામના પર્તિગામા લેવાઈ રહેતા નહિ અને મિષ્ટાન્નાના ઓડકાર ખાઈ અછોઅછી થતા પેટપર હાથ ફેરવ્યો એને જીવિતસવસ્વ પામી નુકસા કે ત્રી પુત્રાદિકને માટે અતવચ્ચના ઠોડી કોઈ લગી મૂક્યાથીજ લવની લાવડ લાગી । ઈ એવુ તેઓને સ્વપ્ન પણ આવતુ ન હતુ આને લીધેજ તેઓના યગ આજ્ઞાથી ગવાય છે આ કારણથીજ તેઓ પ્રાત સ્મરણીય છે એવ દેશોની પ્રત્યમાના ન્યાયી યુદ્ધિમાન પુરુષો આ હેતુથીજ આર્યાવત્તાના ગ્રાહ્યો નહામમર્થ હતા એમ હોછે અને આથીજ આપણે સૌ આજ માનપુર મગ તેઓ ના દૃષ્ટાત લઈ મત્યમાર્ગે આ નવાનો તથા બીજાઓને સત્તમાર્ગે ચનાવવાનો કોઈ ઝોઈ વખતે અભિવાધ ધરી આનંદ માનીએ છીએ

આજે આપણે બહાના દઇએ છીએ કે અમે શાસ્ત્રવિચાર કેવી રીતે કરી ગયીએ ? શુ અમને કોઈ રાજ કે કોઈ ધનવાન ગૃહસ્થ કાઈ વર્ષામન આપે છે ? વળી અમારા ગરીબને પાપુ સહન થવુ જોડી ના ! આજો દિવસ વાચવાથી, લઘ્યા કરવાથી કે વિચાર કયા કરવાથી અમોને ઉધરમ, અજીજ, વગેરે થાય એવે વખતે કોપુ આડે આવે કે કોપા અમારી રંગા કરે ? શાસ્ત્ર વિનાર રવાતુ ? ઘણા અમા । મનમા પણ આવે છે પાપુ વખત ન મળે તેવુ નુ ડરવુ ? સ વારના બને તો નહાવા ધોવાતુ તરત આગેપી બે ગૃહસ્થને ત્યા જરા તેમની મરજી માચવવા આટો રૂઈ ઘેર આવીએ ત્યા દશ અગિયાર તો બહુ બની પછી એકાઈ તૈયાર હોય તે જમવા બેસીએ તેમા પપા બહાક દોઢ નાક તો જવો જોઈએ ? એમ કરતા મયા હ થાય એમલે કાઈ આરામ તો લેવો જોઈએ ? ઈન્ધરે માણસ બનાયા છે તે કાઈ ગદાવહીતર કરવાને નહિ કોઈ વખત નાત મેજો કે યજમાનતુ જમવા હોય તો વળી બપોર ત્યા રસોઈ કરવામા કે બજાર માથી માલ ઉપાડી ઉપાડી સોઠે પહોચાવામા ગાળથી પડે તે દિવસ આરામ લેવાતુ માડી વાળીએ બપોર પછી ગાજ સુધીમા કાઈ આજીવિતમાટે કામધ ધો તો ડરવોજ જોઈએ કહો આમા અમોને શાસ્ત્રીયવિચાર કરવાનો અવકાશ ક્યારેમગે ? બાકી અમારાથી બને છે એટલુ તો કરીએ છીએ

આપણી વિકૃતતાતુ આ એક અશમાત્ર દિગ્દશન છે આવા આવા નકારની અસખ્ય વિખળતાઓમા આપણે ઘેરાઈ ાયા છીએ અને જે કાઈ આપણે ખરૂ કતવ્ય છે તેને બાબુપર મૂકી બેઠા છીએ આપણે બરડના કાકરાઓની ભારીઓ આધવામા એટલાબધા નિમર ઘઈ ગયા છીએ કે ખરા રત્નોને ગુમાવી બેસીએ ઈએ ખરૂ પ્રવૃત્તિઓમા સુખની મિથ્યા આશાઓ રાખી સુખના ખરા સાધનો ને ભૂરી જઈએ છીએ આ સમગ્ર બતાવી આપેલે કે આપણી યુદ્ધિ ઠેકાવેથી

ખમી ગઇ છે આપણને લાન નથી ગ્હુ કે આપણે કોણ જીએ ? આપણે મમ જતા નથી કે આપણુ કસવ્ય શુ છે ?

આપણે બ્રાહ્મણ છીએ બ્રાહ્મણોનુ કસવ્ય શાસ્ત્રીય વિચાર કરવા અને તેવા વિચારો કરી લોક કલ્યાણ કરવુ એજ છે માન ઉદ્દેશ્ય, જિન્હલોલ્ય અને કુદ્ર અભિલાષાઓ એ આપણુ કસવ્ય નથી જિન્હલોલ્ય અને કુદ્ર અભિલાષાઓ તો સવથા ત્યાજ્ય છે કસવ્યપગયણ રહી શકાય એજ માટે ઉદ્દેશ્ય પણ એટલે જરૂરિયે કાગપણ આહાર આપી શાત પ્રયો એટલુજ, પ્રધાન-ત-વ્યને અગે આપણે ડરવાતુ છે પણ ઉગ્રપોષણને માટેજ મોટા જગ યોદ્ધવા અને આપણા બ્રહ્મત્વમવગ્વનો લોગ આપી દેવો એ કાગપણ રીતે ચોય નથી પૂવકાળમા જેઓએ શાસ્ત્રીય વિચારો કરી લોકકલ્યાણ કરેલા છે તેઓ શાસ્ત્રીય વિચારો સિવાયની સઘળી બાળતોનો પ્રસન્નિર્વાહની પદ્ધતિથી એટલે જે વખતે જે બામત આડે આવી તે તે બામતનો તે વખતે જે તે કંઈ કંઈથી કરી નાખવો પણ કસવ્ય વિચારોમા ખનન પાડનારી તે બાળતને ચામતુની માફક ચોરી ન રહેવુ એવા વિચારના પ્રાધાન્યવાળી મીતિથી તેનો નિધન લાવી દેતા નીચેનુ પવિત્ર દૃષ્ટાંત વાંચો

વૈશેષિકદ્વાનના કર્તા જ્ઞાનુની ન્યાયશાસ્ત્રનો વિચાર કરવામા પ્રવૃત્ત ગ્હે તા હતા એ શાસ્ત્રીય વિચારમા તેમનુ મન એટલુબધુ ન લગ્ન થઈ ગયુ હતુ કે તેમણે દુનિયાની ખીજ બધી બાળતોતરથી પોતાની વૃત્તિ સપૂણ વાળીજ લીધી હતી પોતાના ઇષ્ટ શાસ્ત્રીયવિચારમા સમારના અન્ન ઢાંચો તેમના મનવી વિમ્મરપજ હતા વધારોતો યુ પણ લોજન કરવાની તરખડમા વખત રોડવો એ પણ તેમના મનથી મોહોટો વિષેય હતો પોતે એકાતવામમા પગથણ હોવાથી લોજન પકાવવાની તરખડ પોતાને હાથે જ વી પડે તેમ હતુ અને એવી તરખડને સ્વીકારી એટલો વખત પણ શાસ્ત્રીયવિચારનો લોગ આપવો એ તેમના મનથી બહુજ ભારે પડી ગયુ ખીજ તરફ જો કુવાની બાધાને શાત કરવામા એગ્રા ર ગ્હે તો તેથી આરોગ્ય લવડે અને આરો ન લવડતા મનની ઉપર ઢાંચ ખરાબ અમગ થાય એજ માટે કુધાની બાધાના પ્રમાણમા પેટમા કાઈ કાઈ અનાજ નાખવુ જોઈએ એમ પણ તેમના મનમા આગ્યુ તેથી કુધાની બાધા પણ ન ને અને પોતાના પ્રધાન કસવ્યમા વિષેય પણ ન પડે તે માટે એ મુનિએ એવી ગો વ્વણ કરી કે આજુબાજુના કોઈ લદ્દજનો લક્ષિતભાવથી ગયા ધાન્ય કણ આપી વ્વય તે એજ વંકવના કટકમા રાખી મૂકવા માલ્યા અને મધ્યાન્હમા નુ ધીના પોતાના નિત્યકર્મને પહોચી લઈ પડી વ્યારે પોતાના ઇષ્ટવિચારમા એકાગ્ર મનથી સિવર આનને બેસે ત્યારે પેલી ધાન્યકણની પોટની પોતાની બાજુમા ગળે પોતાના કસવ્યમા શુધાઈ જતા જો યાદ ન આવે તો એક બે દીવમ ઉપવાનમા

પણ આ યા જ્ઞય અને એ ત્રણ વિશે ઉદરમાથી જઠાગ્નિ ચાલિને માગી છે અર્થાત્ મધ્ય કુધાની ખાધા જણાવા લાગે અને તેને લીધે પોતાના ઇષ્ટવિચારમા વિશેષ થતો દેખાય તો તરતજ પેલી પોગલીમાથી થોડા ઘુ ખાઈ કુધાની ગા નિ કરી પાછા પોતાના ઢત્ત વ્યગ્રા લાગી જાય આ જોઈવતા તેમને ઘણી / અનુકુ લ ઘઈ પડે અને તેથી તેમણે પ્રત્યાખ્ય આઈનેજ પોતાનું જીવન ચતીત કરું આની રીતે આ ઘુ ખાવાને લીધે તેઓ કણાદ* એ નામથી વિશ્વવિખ્યાત થયા

આ ઘણાદ્યુનિએ ચાયશાસ્ત્રમા વિશેષ નામનો એ નના પદાથ મિદ્ધ યો તેને લીધે તેમનું રચેનું ન્યાયશાસ્ત્ર વૈશેષિક દશન કહેવાયુ આ વૈશેષિક દશનમા પ્રમણગત વિચાર અતિગ્રા્ય હ । ઉતર્ગને કરેલો છે એ કે વેદાતસિદ્ધા તને પૂર્વમીમામ્સા કેટલા ભાગોની પેઠે એનો પણ કેટલો ભાગ અનુકુળ નથી તો પણ એમાના પ્રમાણગત વિચારને વેદાતમિદ્ધાત તેમ / અથ મિદ્ધાતો પણ બહુ આદરપૂર્વક આવખાર આપે છે એ દશનના પડેના અધ્યાયમા મમવાયમ બધથી સળદ્ધ મધ્યમા પદાર્થોનું મધ્ય બી ત અધ્યાયમા પ્ર નિરૂપણ, ત્રીજા અધ્યાયમા આત્મા અને અત કરણનું લક્ષણ, ચોથા અધ્યાયમા શરીર અને તદુજ ચોત્તિવિવેચન, પાંચમા અધ્યાયમા કમ પ્રતિષ્ઠા ન છૂટા અધ્યાયમા શ્રાતધમનું નિવેચન, સાતમા અધ્યાયમા ગુણ અને નમવાયનું પ્રતિષ્ઠાન, આઠમા અધ્યાયમા નાનની ઉત્પત્તિ અને તેના મગ કરતુ વર્ગેનું પ્રતિષ્ઠાન, નવમા અધ્યાયમા પુત્રિવિશેષનું પ્રતિષ્ઠાન, અને દસમા અધ્યાયમા આત્માના ગુણોનું પ્રતિષ્ઠા ન કરવામા આ યુ છે

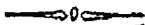
કણા મુનિએ પોતાનો મિદ્ધાત જણાવે છે કે વેદવિહિત ધમના પાલન ત્રીજા સ્વગ અને મોક્ષ એ બંનેની પ્રાપ્તિ થાય છે, અર્થાત્ ધમદ્વારમા પેમી મમાગમાજ અટકી રહે તો સ્વગની પ્રાપ્તિ થાય છે અને ધમદ્વા મા પેમી તત્વજ્ઞાન પામેછે તો મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે એમાથી ગમે તે મેળવવાને વાસ્તે ધમની તો પડે ત્રી / જરૂ છે ધમના મેવનવર્ગર એ એમાથી એક પણ પાત્રી ગણતુ નથી

ઘણાદ્યુનિના નામથી આયુર્વેદશાસ્ત્રની નાહીવિનાન નામનો એક નાનો ગ્રંથો પ્રકરણપ્રથમ પ્રખ્યાત છે એમા તેઓ જણાવે છે કે આ આયુર્વેદ પ્રથમ શ્રી મહેશ્વર બ્રહ્માને આપ્યો, બ્રાહ્મણી પાનેથી ઇંદ્ર શિષ્યા અને ઇંદ્રની પાસેથી એ નાન મને મળેલું છે

આવી રીતે ડણાદમુનિ આયુર્વેદના વિચારમાં પણ કૃતશ્રમ હતા એમ જ જ્ઞાપ્ય છે પણ તેમની ખરી નામના તો ન્યાયશાસ્ત્રને લઈને જ છે એમના વૈશેષિક દશનપર અસ્રખ્ય પડિતોએ પરાકાષ્ઠાનો શ્રમ ઉઠાવ્યો છે અને એને અનુસારે એનેક નાના મોટા અથો લખાયા છે

ડણાદમુનિનું આ દૃષ્ટાંત આપણને શું જણાવે છે ? એજ કે તે ડાગના બ્રાહ્મણો વિદ્યા અને ધર્મના નેવનમાંજ નિમગ્ન રહેતા એ પ્રધાન ક્તવ્યનેજ મર્નાગે જાગવી લેતા અને તે ઝિવાયની બધી જાણતોમાં ગમે તેમ ચલાવી લેતા જ્યાંદે આજ આપણે વિદ્યા અને ધર્મનું નેવન કરવાની જાણતોને જેમ તેમ ચલાવી લઈએ છીએ અને તે ઝિવાયની ખીજી બધી જાણતોનેજ મર્નાશે જાવવવા ના વનખા માગીએ ડીએ આજે દિવસ ડગ્યાથી આવમ્યા લગી જમણની પાછા હેગન થવું હોય તો તે આપણે ખુશીથી ડખુલ કરીએ છીએ, આજીવિકાના હુદ્ લાભ ને માટે મોટી મારપજાડ ઉઘ્ર આમેશથી કરી મૂકીએ છીએ, વિપતુત્ય પગિ જુમ લાવનારા વિપયાસિજાપોમાં વેગથી વધતા જઈએ ડીએ અને નાત જતના મફતીયા મમતમાં આજી હવિત અપણુ કરી દઈએ છીએ પણ વિદ્યાના કે ધર્મના નેવન માટે થોડો ઘણો વખત મેળવવાનું પણ આપણાથી જાની શકતું નથી તથા વિદ્યાની કે ધર્મની વાત નિકળે છે ત્યાં આપણને જગાસા આવવા લાગે છે અને કોઈ આપણને ગમે તેટલા પડારે તોપણ આપણું મન જાપણુ અકુલિત થતું નથી આ વાત શું આપણે વિચારવાજોવી નથી ? તમો મોડા તો મોડા ગમે તેટલા અશે શાસ્ત્રીયમસ્ત્રારોથી અપત્ર જાનો જઈથી તમારા મતાનોમાં તમારો એ ગુણુ ઉતરી તેઓ શાસ્ત્રીયમસ્ત્રારોથી વિગેય અપત્ર થાય બ્રાહ્મણો જેમ જેમ શાસ્ત્રીયમસ્ત્રારોથી અપત્ર થતા જશે તેમ તેમ તેઓ પોતાની પૂવની પ્રશન્ત સ્થિતિને પાછી હાથ કરી શકશે આ મિદ્ધાતને માં કોઈ મહુદય અનિર્ણાયજ ગણુજે શ્રી વિદ્યા દેવી, ધર્મ અને એ જાળેના મૂળ પ્રવત્તક શ્રી વેદનાનાયક સર્વ બ્રાહ્મણોને સન્મતિ આપી તેમને શાસ્ત્રીય આચાર વિચારો તમ્કુ દોરી તેમનું તથા તે દ્વારા મર્વ મનુષ્યોનું કે યાજ કરો એમ મર્વનિયતા સર્વેશ્વરના અરણુકમર્ગમાં પ્રજામપુષ્પાદ્ધિ માથ અમારી પુન પુન પ્રાથના છે તથાસ્તુ !

(બ્રાહ્મણ)

ઇનામની કવિતા

નાચેના માદ્યુતિ એક પળવાડિયા અન્ન અમા । આહુકોમાના જેઓ પુરી
 ૧ મોડનશે તેમાથી આવેન કવિતાઓમા મુકાબને જેની કવિતા મન ૨ તા
 ૧૨૨ જણાશે તેને હુમ્માજદેવ અને ગણિદેવી નામે અનિકાનિ નાચેવ
 ૭નામ તરિકે આપનામા આવશે

“ ઘોડી મારે ઘોડીને ”

નાહુમ્મુ ના પિવાવિનામ મારે આ ચોડના છે તો તેમા મવ નિકાન
 બધુઓ રસથી ભાગ લેશે એમ મશા રાજામા આવે છે

અધિપતિ

કવિમિયા

(લેખક — કૃષ્ણાચુરિહ નનલમિહ ક્ષત્રિય — રાજકોટ)

ગતાકથી ચાલુ

જો અલભેની હોય અને નાચકનો મિલ્લાય થયો ન હોય અને આની
 રીતે કરે તો વિમનમ્મા નાચે । બાલુથી

અભાવ હેતુ—સર્વેયા

જાન્યો ન મે મદ યૌવનકો ઉતયો કવ કામકો કામ ગયોઈ,
 ઓડયો ન ચાહત જીવ જોરિ કલેવર છાડિ દયોઈ,
 આવતિ જાતિ જરા ઢિન લીલતિ રુપ જરા સવ છીલિ ગયોઈ,
 કેસવ રામ રરૌ ન રરૌ અન સાધેહી સાધન સાધુ મયોઈ,

કાઈ એક વૃદ્ધ પુરુષની તેના સખા ત્રત્તે સુખિ છે કે — મહારી જુવા
 નીનો મદ ક્યારે ઉતર્યો તેમ જ કામની કાચશખિ ગઇ તે કાઈ મહારા બાપુવામા
 આ યુ નડિ ૭૫ આ શરીરનો ત્યાગ કરવા ચાહતો નથી પણ જાણે શરીરનો
 ત્યાગ કરી કીધો અથવા શરીરે બગનો ત્યા । કયો જ । અવસ્થા (વૃદ્ધપાત્ર)
 વિન્યોને ગળ્યે બા । છે — વખતને દુઃખે કરે છે અને રૂપ હતુ તે નધુ જ ।
 અવસ્થા ગળી ગઇ શ્રી રામ નામનુ રટણ (સ્મરણ) ધ્યા વિના અને મયમા

દિ કાઈ પણ માધન માધ્યા શિવાયજ સાધુ થઈ ગયો

પ્રશ્ન — આમા પ્રથમ વિલાવનાં કેમ નહિ ? કારણકે વિના માધ્યે સાધુ થયો અકારણાતઃ પણ છે માટે દ્વિતીય બોધ્યો

ઉત્તર — નિખલ જલ રહિત જે જરા અવસ્થા તે નરણુ છે તેને અન્ય ની મહાયતા પ્રાપ્ત થઈ નહિ માટે વિલાવના

ભાવઅભાવ—સર્વૈયા

જા દિનતેં વ્રપમાન લલીહિ અલી મિલયે મુરલીધર તેહી,
સાધન સાધિ અગાધિ સવે બુધિ સોધિ જે દુત અમૂતનમેહી,
તા દિનતે દિનમાન દુહૂનકિ કેશવ આવતિ વાંત કહે હીં
પીછે અકાશ પ્રકાશ શરી ચઢિ પ્રેમ સમુદ્ર વઢે પહિલેહીં

મખી પ્રત્યે મખીની ઉક્તિ કે — હે સખી ! જે દિવનથી તે નવમાનવ ની શ્રી શધીડાણનો મુરલીધર શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર માથે મેળાપ કરી આપ્યો છે, અને અગાધ બુદ્ધિ વઢે શોધેલા સાધન સાધી અભૂત એટલે નહિ અને તેવું હૃતકમ કર્યું છે, તે દિવનથી હર હમેશ તે જાનેને માટે જીવી વાતો ચાલે છે કે, ચંદ્રપ્રકાશ તો આમશમા પાછળથી થાય છે પણ તે પહેલાજ પ્રેમ મસુદ્રમા ભરતી થાય છે-વધી જાય છે

આમા સખીએ મેળવી આપ્યા તે સ્વભાવ અને ચંદ્રોદય વિના પ્રેમસમુદ્રની ભરતી તે અભાવ

રમ અનુકુળ વિચારને ભાવે કહેવામા આવે છે અને અનુચિત રતિભાવ જેટલા તે અભાવ તો આહિ જાનેને મુખચંદ્ર જોવાની આહના છે તેથી પ્રેમ મસુદ્રનું વધવું તે અનુચિત ભાવ, માટે ભાવ અભાવ જાને થયા અને જાનેના હેતથી હેતુ

અય વિરોધામાસ લક્ષણ—દોહા

વરણન લગૈ વિરોધસો, અર્થ સર્વે અવિરોધ,
પ્રકટ વિરોધામાસ યહ, સમુજ્ઞત સર્વે સુવોધ

વર્ણન કરવામા વિરોધ જાગે પણ મધ્યજો-અથ અવિરોધ તે પ્રજા વિરોધા ભાન સુદ્ધ બુદ્ધિમાન નમજે છે

ઉદાહરણ—કવિત

પરમ પુરુષ કુ પુરુષ સગ શોભિયત,
 દિન દાનશીલ પૈ કુદાનહીં સો રતિ હૈ,
 સુરજ કુલ કલશ રાહુમે રહત સુખ,
 સાધુ કહે સાધુ પરદાર પ્રિય અતિહે,
 ઝકર કહાવત ધનુષ ધરે દેશિયત,
 પરમ કૃપાલ પૈ કૃપાણ કર પતિહે,
 વિદ્યમાન લોચન હૈ હીન વામ લોચનનિ,
 કેશવ દાસ રાજા રામ અદ્ભૂત ગતિહે

શ્રી રામચંદ્રજી મહારાજની અદ્ભૂત ગતિનું વર્ણન કરવામાં — પોતે પરમ પુરુષ હોવા છતાં કુ પુરુષ મગ શોભે છે તે વિરોધ પરંતુ કુ એટલે ભૂમિ તેના વરુષ એટલે ભૂપતિઓના સાથમાં શોભે છે અથવા કપિ રીછના સગમાં એ વેળા દિવસે દિવસે દાનશીલ હોવા છતાં કુદાનમાં ત્રીનિ એ વિરોધ પરંતુ કુ એ ભૂમિ તેના નામમાં ત્રીનિ એ અવિરોધ

સૂય કુમના કળશ છતાં રાહુથી સુખ રહે છે તે વિરોધ પણ રાહુ એટલે રાજામાં અર્થાત્ સુમાગમાં રહેવાથી સુખ માનવામાં આવે છે એ અવિરોધ નાધુ પુરુષો હો છે કે નાધુ છતાં પરદાર અતિ પ્રિય છે એ વિરોધ પણ પર એટલે ઉત્કૃષ્ટ, એવા સ્ત્રી જે સીતાજી અતિ પ્રિય છે એ અવિરોધ

અકર કહેવાઓ છતાં કરને વિશે ધનુષ્ય ધારણ કરેલું દેખાય છે એ વિરોધ પણ અકર એટલે કોઈને દરદારતા નહિ એ અવિરોધ પરમ કૃપાળુ છતાં કૃપા નહિ એ વિરોધ પણ કૃપાળુ એટલે ખડ્ગ જેઓના કર વિશે તેઓના તો વામી છે એ અવિરોધ

ત્રે નેત્રો વિદ્યમાન છે છતાં વામને હીન એ વિરોધ પરંતુ વામ એટલે પરારા અથવા વિષમ દ્રષ્ટિમાન, તેના સામે હીન ત્રિષ્ટિ છે અથવા વામ એટલે યેના હોત વનવાળા શવજાનિને હીન એટલે નાશ કરેલો છે (એ અવિરોધ) એવી શ્રી રાજા રામચંદ્રજી મહારાજની અદ્ભૂત ગતિ છે

અપૂર્ણ

સૌંદર્યવતી ચેતાંગ રાક્ષસી

(એક અત્રેણ વાર્તાનો અનુવાદ)

(ગતાકથી ચાલુ)

સૂર્ય ન્યારે દ્રાષ્ટમર્યાદા નિચે અદ્રશ્ય થઈ ગયો ત્યારે મમુદ્રની મપાટી ઉપર મહાન શાંતિ વ્યાપી રહી અને તેનો ક્રૂર કોઈ કોઈ વખતે ડોલ તથા ખીજ લકડ કામના ઘણાના અવાજથી ભગ થતો હતો. ધીમે ધીમે અમારા ઉપર અધકાર છવાઈ ગયો, પ્રથમ થોડા તાગ આકાશમા દેખાયા અને ત્યાર પછી ગચ્છાખંધ-અગણિત તારાઓથી આકાશ આસ્પદિત થઈ ગયું પણ હજી પવન જરાપણ નહોતો અને અત્યાર સુધીમા મહારી તૃષાની વેદના ટેવે પહોંચી હતી આશરે સાત ત્રાશે મહારો સોળલી મહારા હોઠ પણ ભાગ્યેજ લિજાઇ શકે તેટલું હતા મહારા હીરાઓ જગ્તા વધારે નિમત્તી-પાણી એક નાના ખ્યાસામા ભાગ પાને લાગ્યો અને મહે પીધુ જાણુધી ખ્યાલો મહોએ વગી રાખ્યો.

“ હું કહેવાને ફીનગીર છું કે આપણી પાસે તેટલુંજ પાણી હતું ” મે પાણી પીધા પછી તે ગર્જીર ભાવથી બોલ્યો, “ હવેથી આપણે તેના વિના ચલાવી લેવું પડશે ”

તેના શબ્દો મહારા કાનમા મોતના ખીલા પેઠે લાગ્યા અને હું પાછો તુરતજ તરશ્યો થયો. હું ધારૂ છું કે મને સખત તાવ આવેયો - હોયો ભોંઠે હુકામા હું જાણુ છું કે મે મારી આખી જીદગીમા એવી મારીશ પીડાવાળી શપ્ત કદી ગુજરી નથી.

ખીજ મવારે સૂર્ય જગ્યો ત્યારે હું નિદ્રાવશ હતો પણ તેના તાવે મને જગાડી અમાગી સ્થિતિનો દુખદ ખરો ખ્યાલ મને ઉપજાવ્યો. મહારા સોળલી હજુ સુકાન ઉપરજ હતો અને ત્યાં હું પડ્યો હતો જાણી હું ભોંઠે શકતો હતો કે હજુ અમે તેજ દિશામા હકારતા હતા તેણે મને મારી તળીયતના અમાચા પુજ્યા અને તે વધારે ઠીક ગતાવવાને મે જીકા પ્રવાસ કર્યો પણ ફરી પાછો જોવાન થઈ પડ્યો.

હું ત્યાં ફરી સાવધ થયો જાણે તુલજ પાણી—પાણી ! પાણી ! પાણી ! ની જુમની જુનવાયની ચાલી શિવાય છું જન્યુ તેની મને કાઈ યાદી નથી પણ તેના શ્રેષ્ઠ યીખાના મનમા હું મે પાઉંડ આપું તેપલ તેતો મુદડ નહોતુજ

મન પાના નો અમાગી સ્થિતિ પ્રેમર ઘણીજ દયાનન થઈ થી.

અમે મધણા વહાણ હકારવાને માટે પણ અશક્ત થઈ પડ્યા હતા મિત્રો અને શત્રુઓ હુમનાવળ ઇતી મળી ગયા એ માણસ તો તૃપ્તાની પીડા સહન ન થવાથી દરીયામાં કુદી પડ્યો અને એવી રીતે પીમાલી છુટ્યો તેના દાખાનાને બીજા અનુસયા દોત પણ પ્રતિજ્ઞા પૂર્વક જાણાવી દીધું કે જે કોઈ તેમ કંઈ નયત્ન કર્યો તો તેને ત જોળીપ્રારથી ઉતારી દેશે

આશરે માણસાત વાગે દ્રષ્ટિમાર્ગદા નિષે સૂચ અદ્રશ્ય થયો અને તેની જવાનગી વળતેજ એ પુગનુમા પવન ફહરી આવી એક કનાકમા તો પવન લા રી ચાતુ રહી ને તેણે સામાન્યદ્રષ્ય પડ્યું ત્યાર પછી અધમાગ વડે દૈવિક વસ્તુ અદ્રશ્ય થતા પહેલાં તુતક ઉપરના એક સ્ત્રીનાની જુમથી મારો સોળતી ઉભો થઈ ગયો વહાણની ટિનારીએ ધસી યઈ તેણે પશ્ચિમ તરફ તાક મારી

“ હા ! તેજ છે ! આપણે જાયા છીએ, યી નોમનવિધિ—આપણે જાયા છીએ તે કહે છે તેમ તે સ્ફુનર (એક જાતની ગ્રીમર) જ છે ”

તેજ વળત તે સહસ્યમય ગતિ ફરમીયાન હું એધી વખત બેસાન ચઇ પડ્યો

પ્રકરણ ૩ જું

મૌદર્યવતી શ્વેતાગ રાક્ષસી

એ મહારા નેત્ર ઉઘાડયા ત્યારે હું મહાગ નિઃશીખ આશ્ચર્ય વચ્ચે સુ નવરિત્તન પછે જાધેના વહરવા નિચેના એક મુગદાયત્ત જુનતા બિઠાનામા વચ્ચેથી મુમ / થયેવોલ મુનેયો હતો માત્ર આરામગાહની ડેનવાસની દિવાલોને ત્રીધે મહારી આતુમાનુના દેખાવમા મ્હારા પગોના ફણ શિવાય બીજુ માઇ હું દેખી શકતો નહોતો પણ ત્યારે હું બેઠો થયો અને જાણુની ટિનારી પરથી ડોમીયુ કયુ ત્યારે મહારી દ્રષ્ટિએ જે પડ્યુ તે અમારા વહાણના તુતકના જોણરા પાટિયા નહોતા પણ એક મુદર અને સારી જાધણીના ચોળ (એક જાતની જાની ગ્રીમર) હું સ્વતંત્ર તુતક હતું મ્હારું જનતુ બિઠાતુ વહાણના મધ્ય ભાગે દોય તેમ જણાતુ હતું અને એક વ્યા દ્રષ્ટિ કરી તે જાણુ ઉપરથી નિશ્ચય કરતા—વહર ઉપર કામ કરતો એક માણસ અને ફેરાડમાતુ પીતળકામ પાનીસ રતા એ માણસો શિવાય—સમગ્ર તુતક ઉપર હું એકલોજ હોઈ તેમ મને લાગુ આ આગબોટ કોની હશે ? આના ઉપર હું કેવીરીતે આવ્યો હોઈશ ? અને મને આહિ આંબ્યા કેવો સમય થયો હશે ? આ પ્રશ્નોનો ઉત્તર મેળવવા તોડે મ્હે મહાગ મગજને ઘણું સુલબ્યો છતાં એક પણ જાણતનો નિજુય મને

મળી શક્યો નહિ મહારી સ્મરણગાઠિએ મહારી પેવા સ્વિકારવાની ના - ૧ દીધી, અને તેવી, છેવટ થાકીને હું પાછો પથારીમા પડ્યો અને કરી એકના મહાગ નેત્રો બાધ કર્યા

આ પ્રમાણે હું લાજ્યેજ કરી ગઢ્યા હોઇશ તે પહેલા ખીજી બાજુ ઉપર ઝાંકી અવાજ મલગાતા હું એકો થાડ ગયો અને ડોકીયુ કરી તે બાજુ જોયુ ત્યાં મેં જે જોયુ તેનું વણુન હું કેવીરીતે કરું ? ત્યાં પછી ત્રણ વય વ્યતિત નયા છે તોપણ, તે પછે મહારી માથે જે ચિત્ર કતુ તેને લગતી ઝીણામા ઝીણી વિગત પણ જાણે કે તે રાષ્ટ્રીય ગદ્ય કાલેજ બની ટોચ અને મહારી સ્મરણ સંક્રિતમા અપદ્ધ ગીતે ડોનરાઈ ગદ્ય હોય તેવી ગીતે મને અપૂણ યાદ છે

હાથ રાખવાના હાથા ઉપર એક કોણી રાખી તે નજીક હાથની કમળ મળિંગી હથેલી પર હડપથી ટેકીને એક સવા । સુદૃઢ લાનના નેત્રગની એક લાખી ખુરશીમા એઠેલી હતી તે સુદૃઢ એટલી બરી મનોહર અને લાવણ્ય વતી હતી કે હું અત્યંતે અવલખી ખાત્રી પૂર્વક કહી શકું છું કે મારા આખા જીવનભરમા ડરી પણ તેવી રમ્યાગી યુવતી મહે જોઈ નહોતી અથવા લવિષ્યમા જોવાનો મલવ પણ નથી જો કે તેણી એકેની હતી અને તે ડા છુને લાડ હું તેની બગચા ઉચ્ચાઈ નક્કી કરી શક્યો નહિ જતા મહારી ખાત્રી હતી કે તે મામાન્ય ક્રૂતા વધારે ઈચ્છી ટોચી જોઈએ તેના અવયવો હું જેટલું જોઈ શક્યો તે ઉપરથી ઘાટના અને પ્રમાણમગના જણાતા હતા તેનું સુખ કમળ અતિગાય સુફર હતું અને તેની સામાશો કુરગમમા ગુણપય ત લખાયના નેત્રો મને દીપ ની ગીખા સરીખી મીઠી નામિ । વધારે કરતા હતા માથાપગના સ્થાગ ટેગ નાપના સુવણુગી લાય અનુદ્ધ ગોલા ઉત્પત કરતી હતી તેણે મધોગે શ્વેત વસ્ત્રો પહેર્યા હતા તેના ડેડગુઝ (તુતકપર પહેરવાના જોડા) અને માથા પગની પહોળી પનામા હુટ (ગેપી) એ બને પણ શ્વેતજ હતા કમ્પ્ટ જોડજ ચીજ આ સુદૃઢતાના નયુનાને આડખીરી લેવી હતી જે પ્રમાણમા તે માદયવતી હતી તે પ્રમાણમાજ તેનાથી વિરુદ્ધ ગુણુવાળો એટલે એકાગ અને ખીકાનગો એક ધોળો ખુનડોગ, પોતાના આગળ પાના પગા વચ્ચે માથુ રાખીને લપાઈ એ । હતો અને તોપી નાશ કરવા ઇચ્છે તેવો કોઈ શસ્ત્ર ગાળુબાળુ છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરવા તે પોતાની લોટીની ખ્યાગી કુગ આગો તેટીના રહે । પગ વા વાર રેવતો હતો

તેણી, ખરેખર તેણીના પોતાના વિચારોમાજ નિમ ન થયેલી જા । ની હતી અને ખુરશીની બાજુમા તેણીનો એ હાથ જે લટખો હતો તે કુતતના માથા ઉપર ઠર્યો અને ધીમે ધીમે તેનાપર પમવારવાની પેઠે ફરવા લાગ્યો ત્યાં પછી

તેના નેત્રો ઉચઝાયા અને હું તેણીના તરફ જોઈ જો હતા ત તેણીએ જે સુ
હું જાણત થયેલો હું એમ જોઈ તે ઉઠી અને મ્હારા તરફ આવી

“ કેમ, છેવટે તમે જાણ્યા કે ઝડટર હી નોમનવિલિ ? ” તેણી હસતા
હસતા મોલી અને તેણીને સ્વર માણગતા / મને જણાયું કે તેના સ્વર અગાઉ
તાવાય એ હું જુદીએ તેના વરતા પલ તે સ્વર ઘણાજ મધુ હતો “ તમે
મારી બાળી ઉધે જેથી ખાત્રી કરાક ? ”

“ જાણ કરાક ? ” હું આશ્ચર્યસભર પોપરી ઉઠ્યો અને તેણીને મારું
મુઠા : “ રોડ પર રમી રહેલા પ્રમથ ભાવ વડે મે તેણીપર દ્રષ્ટિ ફેરવી “ હું
ખાર નાક ઉઘો એમ શું તમે હો છો ? હું ભાવેજ તે માની ગયું મુ
અમે તે હુઆઓના વાલુપર હતા ત્યાં પછી યાદીજ પગો પગાઝ થઈ દોષ
એમ હમ લાગે છે સ્પષ્ટ ! અને ત્યાર પછી હું જાણું છે ? જેને મારું અમે
હાજીગથી ની જ્યા હતા તે આ સ્ટીમ છે ?

“ હા તે આ બેજ છે તે વહાણ દ્રષ્ટિએ પડ્યું તે વેળાએજ અમે
તમારે મારું રિતાતુ થતા હતા તમારા સોમનીએ જે હરીકન જાણી છે ત
ઉપરથી મને લાગે છે કે તમારે તે વહાણ ઉપર જાવું હોવાનું તિ
ભોગથી ”

“ એ અનુભવ ફરીથી લેવાની જરૂર નથી હું જોતા નથી ” મે અન્યથાથી
જવાબ આપ્યો, મારો એજ અનુભવ આખી જીવનભરને મારું પુરતો છે હું
આજ સમય હું કે મારે મોળતી તેના માહમોને લીધે મારું નાનુંસત નહિ /
હોય

“ તે જાણતનો બધ ગમવાની તમારે જરૂર નથી તેની જાણના અનુભવ
લેવાને તે ટેવાયેલો છે અને તમે જોયું હશે તેમ તેની તેનાપર હવે અચર થઈ
નથી તે હમણા નીચે છે પણ તુલક હું ઉપર આવશે કે તુરત / તેને હું તમારી
પાગે મોકલીશ હવે તમે ફરી પાછા ફરો જાઓ અને યોગી જુધાર ઉધે તમે તે
માઝ તમારે યાદ ગળવું જોઈએ કે જેમાની તનુસ્તી અમા માટે થઈ /
કિમતી છે ’

“ એ મે ” હું ધાગે નથી કે હું જાણત સમજી શકતો હોઉં પણ આપને
પુ આ આગળનીએ તે પહેલા આ યોદ્ધા નામ અને મ્હાન જાણાવ મારું / જોખને
મને આક્રિ આજેતને મ્હને કહેશે ? ”
મને મ્હારા મગજને ધક્કો

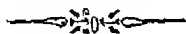
છપાય છે. ડપાય છે. માટે તાકીદે નામ નોધાયો.।

।। તેમજ સહીતો જોગ જગ.।।

રત્નીકાન્તા ચાને મેવાડની

સિંહણ.

વિસ્તવ વેવિકા

અગાઉથી ગ્રાહ્ય ધનાર પામેથી રક્ત આઠઆના પોસ્ટેજ છુદુ

પછીવી ગ્રાહ્યોના પોસ્ટેજ છુદુ

આ અત્યુત્તમ નોવેલ માટે વધુ નહીં લખતા રક્ત અર્ચમમાજનું વોલ્ડ
અર્ચ પ્રેમ.। પોતાના તા. ૧૫-૭-૧૦ ના અકમા શુ લખે છે-“ આ પુસ્તકની
આજર અમત અતીહાસી- જમાનામા આપણા દેશની હાસાસીઓ ઢેરી ખડાદુર
હતી અને રણ સશામમા તેઓ હેલુ પગમ્મ ખતાવતી હતી તે આગી રીતે
ખતાવી આપ્યું છે હાવમા જગપુતાણીગોને જનાનખાતાની જેલમા ખવામા
આવે છે, તેના કવરતાં જો પ્રથમની સાદક તેમને જેલવાડી આપી નશની તાલીમ
તેમજ ઘાડસવાગી ને શીખવવામા આવે તો તે હાસાસીઓ તેમજ તેની નતતી
પણ મહાદુર અને તેમા ગ્રામ નનાઈ નહીં નિમાલ્ય થઈ ગયેની સ્ત્રીતતીમા
અનુધ્યત્વની હાગણી પ્રગરી નીખે જોગે આ પુસ્તક-રનો હેતુ છે તે ઘણો ઉત્તમ
છે, હુમે આ પુસ્તકની જ્તેહ ઇ ડીએ ડીએ વીગેરે, વીગેરે ”

આ પુસ્તકની નીજ આગ્રહી હપાય છે માટે તાકીદે નામ નોધાયો

લેખક

નામ નોધાવવાનું ઢેનાઇ,

અજકાવ હર્ષદગાય શુદરલાલ ચુતરી

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા
કે કાલુપુર ગેડ-અમદાવાદ

અણુદ કાવત આપનારી

પ્રખ્યાત

આ તં ક નિ ગ્ર હ ગોળીઓ

તમામ જાતની નાગાદને ૨ ની કરીગના તમામ
જાગન પુત્ર ૧૯૧ પે છે ડિગત ગોળી ૩૦ ની
૨૦૧૦ ૧ ૧ (ચો) વાગે વિાલ લાજુવા માટે
આમનીચે મ પ્રયો

વધશાસ્ત્રી મણિશ કૃ ગોપિદશ

આત કનિગ્રહ આપધાય

લામન ૧૦ —કાકિવાયાડ

ગાત્ર પ્રકીર્ણ ૩

અક ૧ લા

હિ હુસ્વાનમા બહુજો ફેલાવો પામેલુ, નકિતમના તેમજ
મન્ય માહિત્ય, કળાકૌશલ્ય, નીતિ, શાન્ત, વીરે સબધા
રમમય અને બોધકનેજો અર્થતુ અને સવન
સન્માન પામેલુ માસિક પદ —

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર પડે છે)

પુસ્તક ૧૦ રૂ

તિથિ પુષ્કા, ૧૯૧૬

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમણિકા —

આત્મીયન	૧	સ્નેહ સદેશ	૧૫
એક મનુ પંચાગ		અભાગ દિવસ	૧૫
૫ વાગતુ દિવસ	૨	માયી વિવાહ	૧૬
૨૧ તાર દીવાર	૪	સુદીપી કરેના વિચારો	૧૮
૬ વાગતુ	૭	દર મહેતા પખીન	૨૧
ગેતા વાગતુ અવલોકન અને		સાહિત્ય	૨૨
આહો! ચાલેના સખધ	૭	આ વખતી ચાર ભેટો	૨૨
નૂતન વર્તીની શુભેચ્છા	૧૪	ચિતોડનો પેરા (નાવેન)	૨૪

પ્રગ કરનાર —

માધવલાલ કુબેરજી રાવળ

ગાત્રધર્માચાર્ય

સેનેજર, શ્રી મનિવ્રજેશ્વર ૬ મમાન, સુડા (કાઠીયાવાડ)

(મમાનના ૧ થી ૪ વર્ષ સુધીના મેળોને પોસ્ટેજ અને બેઠ માથે ૧૨૦)

પાંચમ વર્ષાગમ અગાઉથી ૩ ૧-૮-૦૦ ભેટના પોસ્ટેજ સાથે

પાઠાથી ૩ ૨-૦-૦૦ ભેટ વીના પુસ્તક નમૂના ૩ ૦-૩-૦૦

વિજ્ઞાપિ —

આ માસિક ગ્રંથમાં વૈ. કાર્તિક પુર્ણિમાએ શરૂ થાય છે પણ આ કાર્તિક પુર્ણિમાના આઠ મહ વધના છે ના અકમાં જણાવેલ શરીરની નિભારીને સહ સહો માટે પ્રગટ થયે છે તે ખાતે સુચ માલકો દ્વારા આપશે એમ અમે આશા રાખીએ છીએ અને માગશીયથી અમાર નિયમિતપણે પ્રગટ કરવાનું વચન આપીએ છીએ

ગયા વર્ષની ચાર બેટાની યોજના વધારે ખર્ચાળ હોઇ આ માસિક અંગે નથી શે તેમ નથી છતાં માનિની ઉમ્મરને ખાતર માલક વધારવાની આશાથી તે યોજના આ વર્ષને માટે પણ કાયમ રાખી છે આ વરતી આપવા કારણે ચાર બેટાનું વિસ્તારપૂર્વક વિવેચન આ અકના ૨૨ માં હોઇ આપણે છે અન આ બેટાથી મવ માલક સહુટલ થશે એ આમે આશા રાખીએ છીએ

આદ ૧૧ બેટા વી થી થી મોકલવાનું નામ થયે વખતમાં શરૂ થશે અને દાન અમારા જે નાહ છે તેમના ત થી વી થી મોકલવાના જોડેની રાદ ન જેતાં થયાકમે વી થી રવાના આપશે તેપણુ જે આવી બેટાન સહુ લખવ નથી છતાં કામ ૧૪ આદેશ નાહક દરેકની ના મરુ હોય તે તેમજો રેલાસર ખમર આપવી જે થી નાહક ખર્ચમ થી ખમી ચકાવ

આ ૧૧ પરીપવાળા તેમજ પરિચય વિનાના ટલાક સદશ્વ થો તરૂ આ અક આદક થવાની વિનુપ્તિ સારે મોકલવામાં આ થો છે તેમજ હને પછીના અકો પણ થાતુ રાખવામાં આવશે માટે જેએને માલક થરા છતાં ન લાય તેમજો આ અક પહેા થેથી તુગ ખમર આવા અમર અ પાડે મો વશે

આ માસિક ને નહાતુબુતી ધરાનાગ આદ ને પોતપોતાથો ખાતા નરા માલકો વધારી માપવા વિનિ કરામાં આવે છે

શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ

વ. ૧	૧ થો	પેટન ગ્રેડી વખતે રૂ ૫	સમાજના મા આપનાર અદરથ
વ. ૨	૨ જો	સાધુ મેમ્બર એક વખતે રૂ ૧	સમાજના ૩ હમા આપનાર અદરથ
વ. ૩	૩ જો	વાર્ષિક મેમ્બર ૧ દરરથે રૂ ૫	સમાજના ૫ હમા આપનાર અદરથ
વ. ૪	૪ થો	વાર્ષિક મેમ્બર ૨ દરરથે રૂ ૧૦	સમાજના ૬ હમા આપનાર અદરથ
વ. ૫	૫ થો	સમ કોષ્ટખર આ વર્ષમાં દરકોષ્ટ વખતે સમાજના મી આગામી રૂ ૧૦ સ્વરૂપ મદીર હમા રૂ ૧૦ ના રૂપિયા આપનાર અદરથ	

જાપરના ચાર પુત્રના મેમ્બરને આ માસિક તેની બેટકાયે ફો મળે છે વ. ૧ થી ૪ મુખીના મેમ્બરને આ માસિક ઉપરાંત સમાજ તરફથી જે જે પુસ્તકો ફાઇલ વગેરે મળે થશે તે પણ ફાઇલ પોસ્ટ સહ અને વર્ગ ૫ ને અપાતી છતાંમી દીકરીદામાની અકેક દીકરી ફો આપવામાં આવે છે વ. ૪ થીને માસિક અને તેની બેટા ફો માલકવામાં આવે છે

દુરાપા દુર્વૃત્તૈર્દુરિત દમને દારણભરા,
 દયાર્દ્રા દીનાના મુપરિ દલદિંદી વરનિભા,
 દહતિ દારિદ્ર્ય દુમ કૂલ મુદાર દ્રવિણદા,
 ત્વદીયા દ્રષ્ટિર્મે જનનિ દુરદ્રષ્ટ દલયતુ

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર ૫૩ છે.)

પુસ્તક ૧૦ મુ. કાર્તિક, પુર્ણિમા, ૧૯૬૯ અક ૧ લે।

આશીર્વચન

મિશ્રુ ક્લાસ્તિ વલેર્મલ્લે પશુપતિ કિનાસ્ત્વસૌ ગોકૂલે ?
 મુગ્ધે પન્નગભૂષણ સલ્લિ સદા શેતેચ તસ્યોપરિ ।
 આર્યેમુઞ્ચ વિષાદમાશુ કમલે નાહપ્રકૃત્યા ચલા
 ઇત્થ વૈ ગિરિજા સમુદ્રસુતયો સભાષણ પાન્તુવ ॥

કમળા (લક્ષ્મી) પાવનિને પુછે છે કે — મિશ્રુ (શકર) ક્યા છે ?

પાર્વતિ — મિશ્રુ (વામન એટલે કૃષ્ણ) બલિરાજના પદમા ગયા છે

કમળા — પશુપતિ (શકર) ક્યા છે ?

પાવતિ — પશુપતિ (ગાયત્રીના ગોવાળ કૃષ્ણ) શું ગોકુળમાં નથી ?

કમળા — મુગ્ધા સપટે ભુષણ નેતુ (એવા શકર) ક્યા છે ?

પાવતિ — સખા તે (કૃષ્ણ) હમેશા સર્પની જીપરજ ક્ષીરસાગરમાં સુવે છે

કમળા — આર્યે ! વિષાદ (વાદવિવાદ) છેડી દે

ત્યારે પાવતિજી વિષાદનો અર્થ વિષને પી જનાર શકર સમજ્યા તેથી કહ્યું કે, લક્ષ્મી !
 હું તારા નેવી અગ્રકૃતિ વાળી નથી કે એકને છેડી ખીજ પાસે ચાલી જાઉં

હવે પ્રમાણેનું ગિરીજા તથા સિદુરાજની પુત્રી લક્ષ્મીનું સભાષણ તમારે રસાય કરો !

નવિન વર્ષારંભે ગતવર્ષતા, અનુભવનુ અવલોકન

અને

શ્રી અવિકા વિજયનો તેના સુજામાહકો સાથેનો સંવધ

એ નામના વીરપને માટે આ અગ્રાધાન હોયુ નોંધએ છતાં તેના લખાણમાં જરા તમય દેર થતા તે છ પેલ ઉપરથી શર થયેલા છે અને તે દરેક પ્રાહલકન માટે અગમ્યનો દોષ તે વાગવાની ખામ ભલામણ કરવામાં આવે છે

એડીટર

દિષ્ટાંત

૧ કાર્તિક માસના કૃષ્ણ પક્ષની અષ્ટમી કાલાષ્ટમી કહેવાય છે તે મધ્યાહ વ્યાપિની સ્ત્રી ત દિવસે કાગળપનો જ મ થયે છે તેથીતે કાગળપરની જગ્યાત વિધિ છે માટે કાગળપરની પૂજા કરી તને ત્રણ અધ્ય દેવા સંકિત નમાણે ઉપવાસ અથવા કળાકાગદિ કરવુ રાત્રિનુ નમસ્ક કરવુ વગાદિ સત્કર્મોમા વિધન કરનારા રાક્ષસો વિગેરે દુષ્ટ સ્વભાવવાળાઓને ક્રોધા માટે શસ્ત્રેવે કાગળપરનુ સ્વરૂપ ધરેલું છે

કાર્તિક માસમા હમેશા સ્નાનદાનાદિ ધણુ રીતાર્થો કરવાના છે તે વિશેની ઘટિ કત પતા ધણી વિસ્તીણ હોવાથી કાર્તિક માહાત્મ્ય નામના ત્રિવિદ્ય અથમાથી જળથી સેવી

૨ માગશીર્ષ માંડની શુકલ પચમીને દિવસે નાગોની પૂજા કરવાની કહેલી છે તેથી તે પણ નામપચમી કહેવાય છે

૩ માગશીર્ષ મામના પ્રથમ સ્વિવારથી આરબી આર માસના રવિવારને દિવસે ગમેતે ઘણ સિદ્ધિ માટે નૈર વ્રત કરવાનું છે માગશીર્ષના સ્વિવારોમાં ત્રણ દ્વાપરીરત્રો પાપમા ત્રણ રાહ ધી માપમાં ત્રણ મુકી તિલ કાંચુનમા ત્રણ પલ કપિ ચરમા ત્રણ પલ દુધ વશાપમા જરા ગોમય નેહમા ત્રણ અરલી જન આપાતી ત્રણ મરી ત્રાવણમા ત્રણ પલ સાધવે ભાદ્રપદમા ગોમુત્ર આલિતમા ચકરા અને કાર્તિકમાં ઉત્તમ દર્શિ એઓનુ ભક્ષણ કરવુ સુવતુ પૂજન કરવુ અને બીજા પ્રતોની ને સામાય પરિભાષા છે તે નમાણે સવ કાર્ય કરવુ આથી સવ સિદ્ધિ યાય છે

૪ માગશીર્ષ શુદ્ધ પ્રથિમા એ દશમ્યવિ કહેવાય છે તે દિવસે દત્તાત્રેયનો ત્રીસ સમયે જ મ થયેલા છે અત્રિમુનિના પુત્ર હોવાથી આત્રેય ય દરાણુ અને વિષ્ણુને નિધેશા હોવાથી દત્ત ય દ વાણુ એટલે નેમનુ દત્તાત્રેય નામ કહેવાય છે દત્તાત્રેય વિષ્ણુના અવતાર કહેવા મ છે તથા તે મહાસિદ્ધ યોગી છે આ વિષયો કયા શ્રીમદ્ ભાગવતમા છે એમણે ચાવીસ રૂરઓ કરેલા છે તપિશનુ વિસ્તીણ અને ચત્તકારી આર્યાવાર્ન એકાદશ સંક્રમણ આવેલું છે તે દિવસે દત્તાત્રેયનુ પૂજન તથા વ્રત બીજા પ્રતોની પઠે કરવાના છે

એક માસનું પચાગ

સવત ૧૯૬૯ ના કાર્તિક વદી ૧ થી માગશીર્ષ સુધી ૨૫ સુધી

તિથિ	વાર	તારીખ	હકીકત
૧ સોમ	૨૫		
૨ મંગળ	૨૬		
૩ બુધ	૨૭		સકલ ચતુર્થી
૪ ગુરુ	૨૮		
૫ શુક્ર	૨૯		
૬ શનિ	૩૦		
૭ રવિ	૧		માસાદ્યમી
૮ રવિ	૦		આઠમનો દિવસ છે
૯ સોમ	૨		
૧૦ મંગળ	૩		
૧૧ બુધ	૪		ઉત્પતિ એકાદશી ઉપવાસ ૪૩—૧૨ સુધી
૧૨ ગુરુ	૫		
૧૩ શુક્ર	૬		
૧૪ શનિ	૭		
૧૫ રવિ	૮		
૧૬ સોમ	૯		માગશીર્ષ માસ બેઠો
૧૭ મંગળ	૧૦		
૧૮ બુધ	૧૧		
૧૯ ગુરુ	૧૨		
૨૦ શુક્ર	૧૩		નામ પચમી
૨૧ શનિ	૧૪		
૨૨ રવિ	૧૫		સૌરવ્રતનો આરંભ
૨૩ સોમ	૧૬		
૨૪ મંગળ	૧૭		
૨૫ બુધ	૧૮		
૨૬ ગુરુ	૧૯		
૨૭ શુક્ર	૨૦		માસાદ્ય એકાદશી ઉપવાસ ૧૬—૫૮ સુધી
૨૮ શનિ	૨૧		
૨૯ રવિ	૨૨		
૩૦ સોમ	૨૩		દશ અષ્ટમી
૩૧ મંગળ	૨૪		

દેવી તત્વ દીવાકર.

ગત વર્ષના છેલ્લા અઠ્ઠાસુધીમાં આ દેવી તત્વ દીવાકર એ નામનો વિષય આવું કાળે ને એ વડા પુરા થાય છે અને આજ સુધી દરેક અંકે તે વિષય નિયમિત આવું રહ્યા છે તેમાં આપણે આદિષ્ટિની દ્રષ્ટિએ કાળ સ્વરૂપનો પ્રગથિ પ્રદાયોના સ્વરૂપ જગદગાની ઉપાસનાથી સૃષ્ટિ ક્રમમાં નિર્માણલા દેવ દેવીઓનાં આખ્યાન દેલા મહાપ્રસન્ન પછીનાં હ મત મનુષ્યોનાં સામ્રાજ્યમાં જનતા વસાવણી દ્વિતીકાસની તેમજ વતમાન વચસવત મન્યતરમાં સુર્ય અને ચંદ્ર વચની સરખાવ કરનાગ ઈશ્વાર અને પુરુષના સુધીના પ્રજ્ઞાલીન દ્વિતીકાસની રૂપરેખા ભાવિના સાત મનુષ્યોના વતમાન ચરિત્રામાની મનુષ્યલ મેળવવા યોગ્ય કારણથી જગદગાની ઉપાસનાઓ વિગેરે જ્ઞાતો યથા ક્રમ આપી ગયા છીએ પણ દેવે તે દ્વિતીકાસ નું સ્વરૂપ લખાવતા પહેલાં જે દ્રષ્ટિએ આપી ગયા તે અરસા દરમિયાન બીજા બાબતે જનતા વસાવે વર્ણવી દ્વિતીકાસની સાંજના આકાશ મેળવવાના છે એટલે કે રૂપીમાંના મનુષ્ય વર્ણવ્યા તે દરમિયાન આ ઘટના માના બીજા બાબતે જનતા જેવા કે દેવ દેવોના સુધી જગદગાના અનેક સ્વરૂપે અવિભાવ અને દેવોને કરેલી સદાપતા વિગેરે તેમજ શક્તિનાં નૃતી સ્વરૂપો કાળ સ્વરૂપો અસાધ્ય સ્વરૂપો વિગેરે જ્ઞાતો વસાવવાના છે અને તારપછી જગદગા સજ્જી ભક્તિનું ગેમા પ્રાધાન્ય છે તેવા રાત્રવશો વર્ણવીશું પણ આ બીજા બાબતે જનતા વસાવતા પહેલાં આગળ દેવી દ્રષ્ટિમાની એક નૃતી કરીથી અસ્તિ રજાતી સાંજ સાધવાનું યોગ્ય ધારીશું

પ્રથમ આપણે રહી ગયા છીએ કે ઘડના વિષ્ણુ અને સદાશિવ એ ત્રણે દેવો જગદગા ના તામસી સ્વરૂપ યોગનિદ્રા રૂપે મહાકાળીના અનુમટે મધુ ટંકના જયમાંથી મુક્તયથા પછી દેવીની વિશેષ રૂપથી રિમાનદારા મણીદીપમા જવા ભાગ્યદાગી યથા દત્તા અને સાધી સૃષ્ટિ સપાદન કરવાતી અગા સાથે તેમને અનુક્રમે મહાસત્સ્વતિ મહાસદ્મી અને મહાકાળી એ નામની ત્રણ શક્તિઓ મળી હતી ત્યાર પછી સદૃ સદૃએ પોતપોતાના ભોંકે રચી સૃષ્ટિ ની નિષ્ક્રમણાનું કામ બેચે ચીધું હતું વળી વધારામાં શ્રી વિષ્ણુએ પોતાની કૃતયથા દર્શાવતા અભામખ નામનો દેવીનો મત કર્યો હતો

છપર પ્રમાણે ત્રણ દેવોને ત્રણ શક્તિઓ મળવાનું રહી ગયા તેમા સદાશિવને મહાકાળી મળેલા હતાં હતાં આજ કાળ કન્યા સત્તિનો વિવાહ સદાશિવ સાથે થવાનું આપણું રહી ગયા તેથી મહાકાળી જના સદાશિવ દક્ષાન્યાનો સ્વિકાર કરે એ અસંકેપ છે અને દક્ષાન્યા સત્તિનું જ મ કારણ રહેતું આગળ છપર રહી ગયેલ તેથી તે પુર્વાપર વિરોધ આવેછે આરે હી ગયેલ જાગત પ્રથમ રહી આપણે વિષય પછી આગળ અસાધીશું

ઘડના, વિષ્ણુ અને સદાશિવ સૃષ્ટિ સજ્જી કાળે કરવામા પૃથક્ યથા ઢલા તેવામા કેટ યોગ કાળ ગયા પછી ઢાલાદલ નામના દાનવો ઉત્પન્ન થયા અને તેઓએ એકદમ ત્રેલોકને ત્રી લીધું ઘડનાના વરગનથી હ મત મયેલા એ દાયોએ વૈકુંઠ તેમજ ઠેલાસને પણ પોતાનો

પ્રથમ સેનાથી ઘેરા લાગ્યો હતો વિષ્ણુ અને સદાશિવે યુદ્ધ કરાવે આરંભ કર્યો દેવ અને દેવોની સેનામાં મહાન સદાશિવ થવા લાગ્યો અને સદૃશ કોઈ જાહે જાહે પોષારવા લાગ્યા આ નગાણે સાડ હજાર વધ સુધી તે દેવો સાથે યુદ્ધ કરી તે બે દેવોએ તે દેવોને મારી નાખ્યા અને ત્યાર પછી સ્વરથ યદ્ય પોત પોતાના લોકમાં ગયા વિષ્ણુ અને સદાશિવ આ પ્રમાણે પોતાના લોકમાં ગયા પછી પોતાની શક્તિઓ કે જેના પ્રમાણથી પોતે તે દેવોને મારી શક્યા હતા તેમની પાસે પોતાના પ્રરક્તમનુ અભિમાન હું એઓને જોડુ અભિમાન ધરાવતા જોઈ લક્ષ્મી તથા ગૌરીએ તેઓની હારી કરી તેઓને હસતી જોઈ તે દેવો કોષાપમાન થયા અને તેમને ઠંડોર વચન કહ્યું આ પ્રમાણે માયાએ કરેલા મોહને લીધે વિષ્ણુ અને સદાશિવને ભ્રમિત થયેલા જોઈ લક્ષ્મી તથા ગૌરી પોતપોતાના પતિને છોડી દઈ તેજ ક્ષણે અતર્કિત યદ્ય ગયા અને તે વખતે દાદાકાર યદ્ય રહ્યો પોત પોતાની શક્તિઓનું અપમાન કરતા તેઓ જતા રહેવાથી વિષ્ણુ અને સદાશિવ તેજ વિનાના શક્તિ રહિત વિશેષ પામેલા અને બુદ્ધિ વગરના યદ્ય ગયા તેઓને આ પ્રમાણે યદ્ય ગયેલા જોઈ બહુજ ચિંતાનું થયું અને વિચાર કરવા લાગ્યા કે “ આ તે શુ થયું ? આ વિષ્ણુ અને સદાશિવ કે જેઓ દેવતાઓમાં અગ્રેસર છે તેઓ પોત પોતાના અપથી વિરુદ્ધ કેમ થઈ ગયા ? આ સદૃશ શા કારણથી ઉત્પન્ન થયું ? નિરાપરાધ જગતનો અકાળે લય થવાનો છે કે શુ ? ” આ પ્રમાણે અત્યંત ચિંતામસ્ત થયેલા બંનેએ નેત્રો મિચી ધ્યાન કરતા આ સમયે પરાશક્તિના કોપથી થયું છે એમ જાણવામાં આવતા તેનો ઉપાય કરવા તત્પર થયા ઉપાયની મોઝ મોઝરથ થાય અને વિષ્ણુ અને સદાશિવ પાછા પોતાની અસલ સ્થિતિમાં આવે ત્યાં સુધી બંનેએ પોતાની શક્તિવડે પોતાના કાર્ય ઉપરાંત તેમના કાર્યો પણ કરવા માયા ત્યાર પછી તે બે દેવોના શ્રેયને માટે મનુ અને સનક વિગેરે પોતાના પુત્રોને જોલાયા અને તેઓને કહ્યું કે, “ હું હમણાં બહુજ વ્યવસાયમાં પડેલો છું અને પરાશક્તિને રાજી કરવાસાર જગત નો ખાર મે માથે લીધો છે તેથી હાલ હું તપ કરી શકું તેમ નથી પરાશક્તિના કોપથી વિષ્ણુ અને સદાશિવ વિશેષ પામેલા છે માટે તેઓને સ્વરથ કરના માટે તમે પરમ ભક્તિથી અદ્ભુત તપમાં ઉત્તુકત યદ્ય પરાશક્તિને પ્રસન્ન કરો કે નેથી તેઓ પોત પોતાની શક્તિઓ પામી આગળ હતા તેવા થાય હે પુત્રો ! આમ કરવાથી તમારો પરા વધશે અને જેના કુળમાં એ શક્તિઓનો જન્મ થશે તેનું કુળ સર્વ જગતમાં પવિત્ર અને પ્રસન્ન થશે તેમજ તેઓ પોતે પણ કૃતામ થશે ” આ પ્રમાણે બંનેનાં વચન સાંભળી દક્ષ વિગેરે તેમના સ્થળો પુત્રો પરાશક્તિનું આરાધન કરવા માટે વનમાં ગયા

તેઓ દિમાલયની તલેમના વનમાં રહી માયાબીજના જપમાં તત્પર રહી ધ્યાન કરીને તપ કરતા લાગ્યા પરાશક્તિનું ધ્યાન કરતા એક લાખ વર વીની ગયા ત્યારે તે દેવીએ પ્રસન્ન થઈને તેમને પ્રત્યક્ષ દેશન દીધું તેમના ચાર લાખમાં અનુક્રમે પાશ, અક્રુચ વરદાનની સુદા અને અભયની મુદ્રા હતા ત્રણ નેત્રવાળાં કર્ણારસથી ભરપૂર અને સામ્યદાનદ રૂપિણી તે જગદામાને જોઈ નિમળ હાલવાળા તે લોકોએ તેમની નીચે પ્રમાણે સ્તુતિ કરી

હે દેવી ! હે જગદામા તેઓ સ્તુતિ કરવા લાગ્યા, “ આપ કે જે બ્રહ્મ રચુજ

દેહના અભિમાની વિચરૂપ સમષ્ટિ સ્થૂળ દેહના અભિમાની વૈશ્વનાનરૂપ વ્યષ્ટિ લિંગ દેહના અભિમાની તેજસરૂપ સમષ્ટિ લિંગાદેહના અભિમાની સુગ્રાત્મારૂપ વ્યષ્ટિ કારણ દેહના અભિમાની પ્રગટરૂપ અને સમષ્ટિ કારણ દેહના અભિમાની અન્યાકૃતરૂપ છે। તેમને અમે પ્રજ્ઞામ કરીએ છીએ વળી આપ કે જે જીવના અધિષ્ઠાન સૂત્ર પ્રગટરૂપ, સ્વરૂપ અને સવ શ દેહના લક્ષ્યાયરૂપ છે। તેમને વારવાર સાક્ષાત્ પ્રજ્ઞામ કરીએ છીએ

દક્ષ વિગેરે નિર્ભગ મુનીઓ આ પ્રમાણે જગદવાની રત્નતી કરી તેમના ચરણાર્વિદ્યા નખા પછી પ્રસન્ન થયેલા દેવીએ કોપલ સરખા મધુર સ્વરથી કહ્યું કે હે બાગ્યશાગીઓ ! વર માગો હું સર્વદા વર દેનારી છું એ પ્રમાણે જગદવાનું વચન સામળા તેઓએ માગ્યું કે બ્રહ્મા અને વિષ્ણુના ચરિત્રમાં શાંતિ થવી જોઈએ અને તેમને તેમની શક્તિઓ મળવી જોઈએ તેઓએ વળી દક્ષવ્રજપતીએ વધારામાં માગ્યું કે હે જગદવા ! તમારો જન્મ મારા કુળમાં થયો જોઈએ કે નેથી હું કૃતાય યાજ્ઞ હે પરમેશ્વરી ! જન્મ ધ્યાન પુણ્ય આપના મ્હોથીજ મને હો।

હે દક્ષ ! દેવીઓદયા મારી શક્તિઓનું અપમાન કરાને લીધે શીવ અને રિષ્પુત્રી એની રિયતી યષ્ટ છે માટે એવો અપરાધ કદીપણ કરવો ન જોઈએ હવે મારી કૃપાથી તેઓના શરીરમાં શાંતિ થશે અને તેઓને વારંતે મારી પ્રેરણાથી એક શક્તિ તમારા ઘરમાં રહેશે અને તીજ શક્તિ ક્ષીરસાગરમાં જ મશે જે માયાબીજ છે તે મારો મુખ્ય મત્રી છે એથી સવદા હું રાજ યાજ્ઞ છું મારા વીરાટ સ્વરૂપનું અથવા દમણ તમારી આગળ હોના આ સ્વરૂપનું અથવા સમિચ્છાનંદ સ્વરૂપનું ધ્યાન કરવું આ સમજી જગત મારા ગ્યાનરૂપ છે તમ લોકોએ સર્વદા મારું પુજન અને મારું ધ્યાન કરવું

આ પ્રમાણે કહીને તે મણીકોપમાં રહેનારા જગદવા અતર્કાન ચમ્પુ ગયા અને દક્ષ વિગેરે ચરગા મુનીઓ પાછા બ્રહ્માની પાસે આયા અને તેઓને સધળા વાત મ્હી સબળાવી પછી પરાશકિતની કૃપારી શીવ અને વિષ્ણુ સ્વરૂપ યષ્ટ સષ્ટિ સમયથી પોતપોતાના કાપમાં પ્રવૃત્ત થયા આ વાતને કેટલોક વખત થઈ પછી દક્ષને ઘેર પરાશકિતના તેજનો અવતાર થયો તે વખત રાજ થયેલા દેવતાઓ પુષ્પની વૃષ્ટિ કરવા લાગ્યા અને સર્વ લોકમાં સસમ માં પડેલ લોકો હાથની કાળીઓથીજ દુકુનો વગાડવા લાગ્યા નિર્ભગ હૃદયવાળા સાધુ લોકો ના ચિત્ત પ્રસન્ન થયા નદીઓ માર્ગે ચાલતા લાગી અને સૂર્યની કાંતિ સ્વ-છ યષ્ટ મહામાયા જગદવાના જન્મ સમયમાં સવત્ર મળી વરતાઈ રહ્યું પરાશકિત સત્ય હોવાને લીધે દક્ષ વ્રજપતિને તેમના અવતાર રૂપ પોતાની પુત્રીનું નામ સતી રાખ્યું અને એ સતી કે જે પ્રથમ સિવની શક્તિ હતી તેજ પાછા દમ્યવ્રજપતીએ શિવને આપ્યા

ત્યારપછી કેટલેક કાળે આશુપ મન્વતરમાં દેવ અને દૈત્યોએ મળી સમુદ્ર મથન કર્યું હતું અને તેમાંથી આદિ રત્નો પૈકી પરાશકિતના અસ્તરૂપ લક્ષ્મી નીકળ્યાં હતા તેમને વિષ્ણુએ પોતાની પત્ની કરી રાખ્યા એ હકીકત આગળ આવશે

કવન કળ

Grains of Gold

સામાજિક ખુદ્ધિ અને પવિત્રતા દનિયામાં જે વિચાર ફેકે છે તે દરેક વિચાર દુનિયાતુ રૂપ બદલી દીધે છે

કાંઈ પણ નવિન સત્ય જાહેરમાં આવ્યા છતાં તેનો સ્વિકાર ન કરવાનો ચત્ત કરવો એ મૂલ ઉદય થતા નેત્રો વીચી દઈ તેનો અસ્વિકાર કરવાના ચત્ત બરાબર છે

આધુનિક સમયની અનેક બધ કર બૂતોમાની એક એ છે કે આરોગ્ય શાસ્ત્રના કાયદાતુ ઉપધન કરીને તેની શિક્ષામાથી બચીજવા માટે દવાના ચેડા ટીપા ગળે ઉતારી જઈશું અને તે આપણી કુટુંબોના પરિણામતુ વાળણુ થઈ પડશે એવી દરેક મનુષ્યની આમાન્ય કલ્પના છે

વૃદ્ધત્વ એ એક એવું કે પીળ બધ હર પ્રાણી છે કે જેનાથી આપણુ સર્વ બદુજ બધ પામીએ છીએ છતાં આજેજ કામ ઉપર એસો અને તમારા મિત્રોમાના જેઓ વૃદ્ધત્વને લીધે મરી ગયા હોય તેઓની ગણતરી કરો પરિણામે તમને તે સમ્પ્રદાઈથીજ દાની જણાશે તાત્પર્ય એ છે કે વૃદ્ધત્વ કરતાં વ્યાધિઓથી વીશેષ બધ રાખીને તેનાથી દુર રહેવા ખુદ્ધિપ્રાપ્ત સ્વાસ્થ્યેતી રાખવાની છે

આત્મામાથી દ્રવતી ખનુંક પાને વિસ્તાર જેમજેમ રહેતો જાયછે તેમતેમ આત્માની ચોગવના વધે છે

તમારી સચમયતા તમે જ્યાં છો ત્યાંજ તમને જાકડી તાપેછે અને નિરવાચ ખુદ્ધિ તમને વધારે ઉચ્ચ ગતીએ લઈ જાય છે

એક પ્રજાને જે અલૌકિક—દેવતાઈ કાયદો છે તે ખીલે માલ પ્રજાને કુદ તી કાયદો પણ હોઈ શકે

આવશ્યકતા એ સમાજાધિક ખુદ્ધિતુ પાવત્તું છે અને સોજમત્તદ તેની કમર છે

આ સદિમાં જે કીનાબોર ઓ પુરોની હયાતી ન હોય તો ઇશ્વર પણ કીનાબોર ન હોય

નવિન વર્ષારંભે ગત વર્ષના અનુભવનુ અવલોકન

અને

શ્રી અધિકા વિજયનો તેના સુજ્ઞ ગ્રાહકો સાથેનો સવધ

ગત વિક્રમાદેવો શુભકાળના ઉદરમાં લય થતાની સાથેજ આપણા શ્રી અખિલા વિજય તુ નવમું વર્ષ પણ પુરે થાયછે અને નવિન વર્ષના મગજ મય પ્રભાતના સુરોદય સાથેજ પરમ કૃપાળુ શ્રી જગજ્ઞાનનીની કૃપામૃત દ્રહિની દ્રહિના સિંચનથી શ્રી અખિલા વિજયના દસમા

ભુક્તે સ઼ યાતિં નરકં સુકરેષ્વાભિ જાયતે

ઉપરોક્ત શ્લોકમાં કહ્યું તેમ જ મનુષ્ય મોટા અથવા પ્રમાદવાદી થઈ દેવપૂજન કરતો નથી તેને દેવ લાગે છે અને લેખાસનાતુ મુળ શક્તિ છે તેમજ ભક્તિની તરફના દેવ પૂજનથી જ છે.

પરમાત્મા અને તેની શક્તિ એ અને એક જ સ્વરૂપ છે એ આપણે શ્રી અર્ચના વિનયમાં અનેકવાર સિદ્ધ કરી ગયા છીએ એટલે વારંવાર કહેવાની જરૂર રહેશે નહિ કે પરમાત્મા છે તેજ શક્તિ છે અને શક્તિ છે તેજ પરમાત્મા છે અને તે નિરાકાર હોવા છતાં ભક્ત ભોમની કૃપાશક્તિના બધે સાગર સ્વરૂપ ધારણ કરે છે અને ભક્તિનો પ્રારંભ પણ સાગર સ્વરૂપ થી જ થઈ શકે છે.

હવે ભક્તિનું મુખ્ય અંગ જો પૂજન છે તેને માટે જ આવતન એટલે સ્થાનની માગતા

અપ્સ્વર્ગતૌ હૃદયે સૂર્યે સ્થઢિલે પ્રતિમાયુ ચ પદ સ્વેતેપુ હરે સમ્યગર્ચન મુનિભિ સ્મૃતમ્

જળ અગ્નિ હૃદય સૂર્ય સ્થાન અને પ્રતિમા એ જ સ્થાને પરમાત્માનું પૂજન કરવાનું મુનિઓએ કહ્યું છે અને તેનું આરાધનથી વિસતન સુધીમા યોગશોભનાર પૂજા થઈ શકે છે આપ શાસ્ત્રીથી અચ્છાત મનુષ્યોને મૂર્તિ પૂજા એ પથર અથવા કાંતને પૂજવા જેવું લાગે છે પણ ખરૂં તત્ત્વ તેઓ મન ત્યા નથી વાસ્તવિક રીતે તે મૂર્તિ એ ભેસવાની પાદી રૂપ છે અને આરાધનદ્વારા પરમાત્માને આપણે તે પાદી ઉપર ભેસારીએ છીએ.

મુવ પ્રહ્લા અભિમયુ વિગેરે હાના હાના છાત્રઓએ પણ ક્યારે ભક્તિ કરીને ભગવદ્ દયાન મેળવ્યું હતું તે વાતો જાણીએ જો નામદેવ નામના એક ન્હાના છાત્રાએ યોગના આપને વિઠ્ઠલની પૂજા કરતો જોશે અને તેને પણ પૂજા કરવાનું મન થયું તે ક્ષીએ ધીમે, વિઠ્ઠલ વિઠ્ઠલ એવો જપ કરવા લાગ્યો તેના મનમાં તો શાલિમામની પ્રતિમા એજ ખરો વિઠ્ઠલ (કૃષ્ણ) હતો જ્યારે જ્યારે તેને લાગ મળે ત્યારે તે પૂજની જોડકીય ખેસે અને શાલિમામની મૂર્તિ પાસે જઈને પ્રેમથી અને આનંદથી કહે કે ' હ, આજ ઠીક લાગ્યો આવ્યા છો વિઠોના ! ' પરંતુ તેનો આપ વિઠ્ઠલની મૂર્તિને નંદવગાવીને તેની પૂજા કરવા દેતો નહોતો એક દિવસ તેના આપને પરમામ જુવુ થયું અને આ તાર સાધ દાખલેલા થઈ ગયા છોડારે આપને જતી વખતે કહ્યું કે ' તમને તો આમ જાણે છે તમામ પાછા વિઠોનાની પૂજા કરીશ

આપ જોશો ઠીક પણ સવારમાં તાલુ કર્યા પહેલાં જુ આવ્યા માગે છે ત્યારા જોશે જોશે તે દેવની પૂજા કરવાનો હતો ! પૂજા કરવાની હેઠલ દેવતો દેવને જમાલિને

પછી પોને જમવું જોઈએ " એમ કહી ખાખ ગામ ગયો.

આ હથેલા હોઠરાને રાત્રે લંબ પશુ ન આવી અને રાતમાજ્જ કાઢી છોડીને પોતાની માને પુછે કે 'પરોદીયુ યમુ કે સવાર ક્યારે પડશે મા ?' હું વિઠોળાની પૂજા કરારે કરું ' વ્હાણુ તાતાજ્જ હોઠરો નદીએ જમ્મ સ્નાન કરી આબો એટલે તેની માએ દેવને નીચે કીટારી આપ્યા હોઠરે દેવની મૂર્તિ કાઢીને તત્કાચાના પાણીમા કુમાડી એકદમ બદાર કાઢી અને ઘસત આસનમા બેસાડી પોતાની માને કહેવા લાગ્યો કે ' મા ! જલદી દુધ લાવ રીઠોળા ન્હાઇને બેઠાછે ત્હમને બહુ ભૂખ લાગી છે '

તેની માએ આણી આપેમા દુધનો પ્યાલો દેવ સામે મુખી તે કહેવા લાગ્યો કે મહારાજા દુધ પીઓ દેવે દુધ પીધું નહિ હોઠરે આપેા મીઠી ધીમે ધીમે મણુમણુ શરૂ કર્યુ અને ' રામ રામ વિઠૂન વિઠૂન ' એમ બોલવા લાગ્યો ત્હના મામા ખાત્રી હતી કે મ્હારી આ ભક્તિથી પ્રમથ થઇને દેવ જલ્દ દુધ પીશે ત્હને ત્હને તે ધીમે રહીને આપેા બધાડે અને દેવ દુધ પીએછે કે નહિ તે ગુપ્તગુપ્ત જુએ ધણીવાર કુધી તમ રામ વિઠૂન વિઠૂન ના જપ કર્યાં પશુ દેવે કાંઈ દુધ પીધું નહિ તેથી હોઠરે કટાગી જમ્મને તમા ભૂખ તરસ અને ત્રાતાના ચાંચી વ્યથિત થઇને મિચારો નામદેવ રાત્રા લાગ્યો દીવ આત લેવા લાગ્યો હોઠ સુધામ ગયા ' ન્હાય અરે વિઠોળા ! આજ ત્હારે હલ્લ આતુ પત્યજ જેવું કેમ થઇ ગયું છે ? હું હોઠ છું માટે શુ છું દુધ પીનો નથી ? મ્હારા જેવા ગરીબ બોળા હોઠગયા પશુ રીસાય છે ? "

મિચારો છોકરો રડીડીને આખરે ચુપ ત્યો આપેામાથી અશ્વ ત્રાહ ચાલ્યા મો અને છેવટ ત્હને મુઠ્ઠા આની આડોતરી પાડોતરી એકઠા થયા અને તેમણે ત્હના મ્હોપર પાણી છાટ્યુ જ્યારે ત્હને શુદ્ધિ આવી ત્યારે સૌએ તેને સમગ્તવસાનો પપાન ઠોળો કે છું દુધ પી દેવ દુધ પીતા નથી તે તો કાંઈ વાસનાનાજ ભૂખ્યા છે

હાથરને પશુ ઉતરવાની અક્ષર એ હોઠરામાં દંજુ ખાવી નહોતી તે સત્યત્વ—પ્રમાણિક પશુત્વ યુતથુ હતો છેવટે હઠ ભેદને તે રડવા લાગ્યો અને કહેવા લાગ્યો કે ' જો રીઠોળા દુધ પીતો નથી તો મ્હારે પશુ ખાતા પીતાની કે અવસાના દરકાર નથી ' નાથમામા જલ્લહીનેમ લક્ષ્ય દુખળ ગનને આત્મલાભ કરી ચતો નથી ન્હાના સરખા નામદેવ ! તારામા કેટલું જોર કેટલું આત્મભજ છે ? એ ન્હાના હોઠરાએ ઉપર પ્રભાણે નિશ્ચય કરીને શરતજ એક લાંબી છરી દાઘમા લીધી અને પોતાના મળા ઉપર મુકી બોલ્યો વિઠોળા ! પી નહિતર શુ મરે છું !

છરી મળા નજી જતાંજ જોશએક એ શુ યમુ ! વિઠોળા એકદમ અર્તિમાન પ્રમદ થયા અને દુધ પીવા લાગ્યા

કાંઈ કહેશે કે મરે છે પશુ સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને પ્રજ્ઞાસક્તિથી કેવે કાવ નથી થતું ? આધુનિક પ્રમથમા પ્રાચીનાવ પ્રજ્ઞાએ માનવ કાવજના પ્રયોગથી જેવા ' ચમકારો સિદ્ધ કર્યા

છે તે નિષ્પાપ અને પૂર્ણમક્ત નામદેવ પોતાની કાવનાને બધે પરમેશ્વરને મૂર્તિમત ક્રમ ન કરી શકે ।

શુદ્ધ હૃદયની મક્તિ (ઉપાસના) તુ કેટલું સામર્થ્ય છે તે આપણે જોયું જ્યાં રા ૫ સત્તા કે ખીછ કાષ્ટ પ્રગળ સત્તાનો આદેશ ચામનો નથી ત્યાં ઉપાસના પોતાનું સામ્રાજ્ય સ્થાપી શકે છે લગીની પહેરશે મિશ્રક જેવો જણાતો એક સાધુ પોતાની ઉપાસનાને બળે કમરે મનુષ્યન પોતાની પાછળ દો વા સમય ચાપણે ત્યારે આપણે વિચાર કરી કે આપણે ગમે તેવા પ્રયત્ને પણ આપણું કહેવું પુરા થય જણાને પણ માન્ય કરાવી શકીએ છીએ ।

છત્વર પ્રતેના પ્રેમનું ક્ષેત્ર વિશાળ હતવાને ઉપાસના (મક્તિ) ન મુજ સાધન છે એ પ્રેમ વધારતા જઈ હેન્ટ પોતાનો અહ બાત્ર બાવ શુદ્ધી જેવો અને છત્વર પરાયણ — છત્વર સ્વસ્થન થઈ જવું — આત્માનું પરમાત્મા આરોપણ કરી દેવું એજ ચાનનું લક્ષ્ય છે

આપણું શ્રી અગ્નિ વિજય એ ઉપાસના (મક્તિ—પ્રેમ) તત્ત્વનું પોરક છે અને જોએનો જીવન ઉદ્દેશ આ દ્રશ્ય સદ્ધિમાજ સમાયશે નથી તેઓને તો બ્યહવારિક ધર્મ વિચાર અને શિક્ષણ વિગેરેને બોધતા સર્વોત્તમ છાપકામ અને છટાકાર બાપામા વગરતા અન્ય માસિકને મુકામશે આ માસિક ગમે તેવા રૂપરમમાં હોય છતાં શ્રેયસ્કર જણાશે તેમા વળી જોએની જગદા પ્રત્યે કાંઈક પણ શ્રદ્ધા હશે તેઓતો દેવી ધર્મ સળધે આ એકજ માસિક દોષ તેના તરફ અપુન રનેહમરી દ્રષ્ટિની નિહાજશે તેમજ તેને જોએનો આમન આપવામા પણ કમિયક રહેશે વળી આપણા શ્રી અગ્નિ વિજયનું લવાબમ રા ૧—૮— છે તે આજ કાલના સુધારાના અને સરળ વાચનના જમાનામા જોટલા લવાબમમાં કાષ્ટ કાષ્ટ અઠવાડિક પેપરો મળતા દોષ ઉપરક દ્રષ્ટિએ જોનારને વધારે જણાશે પણ વિચાર કરવો જોઈએ કે તેટલા લવાબમમાં અમોએ ગણસાજ ચાર બેટો આપી છે શ્રી જગદાના ફોટા કાઈ નહીને ધરમ લટાળ્યા હશે તો પણ જોટલી જોટલી વખત દ્રષ્ટિએ પડતા હશે તેટલી વખત જગજગતની નામસ્મરણ કરાવતા હશે તેમજ પૂજનમા સંપ્પાદ હશે તો છત્વરીના મુજાનુવાદનું જ્ઞાન કરાવી છત્વરી પ્રતેના પ્રેમ (મક્તિ) માં કાંઈક વધિક તો થઈ જઈ હશે તેમજ હરથાગેવ અને સદ્ધિતેવી નામના નાંવેશે એક નવલકથાના આનંદ ઉપરાંત યી મક્તિની શ્રદ્ધાના મુજાને વધારે દ્રુ બનાવ્યા હશે આ ફાપરો જોડે બ્યહવારિક દ્રષ્ટિએ મુજા—નહોવો જણાશે છતાં પારલૌકિક જીવનમા તેની શુ અધર છે તે તો પરિણામિત જણાશે

આ બેટો મુજા રા ૨— — ની કિમતે આપવામા આવેછે અને તેની ઉપરોગીતા જોએ જણેછે તેઓ તો તે કિમતે કુટક પણ ખરીદે છે બ્યહવારની પ્રવૃત્તિ જોટલી નધી વધી ગઈ છે કે કાના કાના પારમાર્થિક વ્યસાયોમા દુરસદને સવન આત્માના દોષ છે તેમ ઉપરોગીતા છતાં આ ફોટા કુટક સેવા કરાય દુરસદ ન મળે છતાં શ્રી અગ્નિ વિજયના શ્રદ્ધાકેને તે બેટ તરિક દોષ નગર મ ૥ પૈજ છટ્ટા દોષ કિવા ન દોષ છતાં તેને સામ ૧૫૫મા આવે છે જોટલે કે લવાબમ લીકન બેટનજ કિમત વધી જાયછે છતાં પાર

માસ સુધી માસિક મળે તે વધારામાં છે કામ, એમ ખરીએ કે માસિકનો કામજલ ઉપયોગ નથી હતા પ્રતિમાસે શક્ત એકજ વખત પોસ્ટમાંથી મળે સારે, શ્રી અમિતાના નામનું સ્મરણ આપે છે એટલુ પણ તેનું કોણ મદત નથી રામ રામ ને બાલે મરા મરા નો નવ ફરતી મહિમકો જેના અધમ શાંતિના મનુષ્યો મહાધુનિની પદ્મીને પ્રાપ્ત થયા તે એ નામ-સ્મરણના મદતની વાતથી કોઈ અદારીય આવ અચાત નથી કામજલ ઉપયોગ નથી એટલે શક્ત કદવના છે પણ તાર્પણ એ છે કે શક્ત માસિકનું નામાભિધાનજ આટલું સ્વસ્થપૂર્ણ છે તદુપગત દેવી ઈ ઉપાસનાનું તત્ત્વ આ માસિકમાં એાતપ્રોત બરેલું છે એમ અમને મનેલા અનેક અભિપ્રાયો ઉતર્યા અમા કહી શકીએ છીએ તેમજ વળી વધારામાં કમન કષ્ટ વાર્ષિકનિવાસ સાદિસ, કાવ્યવિગ્રહ વિગેરે નૈતિક, સામાજિક અને જોષક વિષયોથી આહવાની સેવા જનનામાં આવેલે

ઉપરોક્ત સવ હકીમતાનું વિચાર પૂરત મનન કરવા આ માસિકના આદેશમાતા દરેક ગત વય આ માસિક ખરીદારામાં સામાજિક ખરીદીજ કરી, ~~જોઈએ~~ કામ કહી ચક્રો હવે બાલિના ઉપયોગ માટે ગત વયના અનુભવોનું નિરૂપણ જેમ દરેક હૃદયને કરવાનું છે તેમજ આપણે પણ શ્રી અમિતા નિમિષના સગવડમાં કરીશું

ગત વર્ષ દરમીયાન માસિકની પ્રગટ તિથિની નિયમિતતા સાચવના અમે પુરતો પ્રયત્ન કરીએ છે હતા દીનગીરી સાથે કરેલું પડે છે કે અમામયો તે બધી શક્તિ નરી કામગીરી સ્વેચ્છ અગાઉથી ખરીદી રાખેનો હોઈ તે અમે એકજ જાતના અને સારા વાપરી શકના છીએ હાલકામ ઊપર પુરતી દેખરેખ રાખેલી હતા શક્તિ ૭ મો અને ૧૨ મો એ મે અકામા એક વખત માત્ર ખરીદકારી કાપેમાં રાખાતા અને ખીજ વખત અચાનક વ્યાધિમસ્ત થતા— આદેશને કટાણે આવ્યો છે પણ તે તે પ્રસંગે તે કારણે દર્શાવી વાચેલી દાખા મળી ગયા ઈ અમારી મા વતા છે અને આ નવિન વર્ષના મગગાયરણમાં આ પ્રથમ અક મોડો નીકળે છે તે પણ ગત વર્ષના ૧૨ મા અકમાં જણાવેલી વ્યાધિમસ્ત દશાને આભારી હોઈ તે જન દરી દાખા વાચીએ છીએ અને ગતવર્ષના અનુભવનો બાલિમા ઉપયોગ કરવા તરિકે અમે જાહેર કરીએ છીએ કે આ વયમાં કામ પણ આદેશને કરાગાનું કારણ ન મળે તો માટે અમે પુરતી સાવચેતી રાખીશું વળી વધારામાં ગત વયમાં આપેલ સાર ભેટો કરતા વધારે સરસ એવીજ ખીજ સાર ભેટો અથવા તેટલાજ અર્થના બની શકે તેવી કામ અમુક ભેટોની આ વર્ષમાં પણ ચોજના કરીશું અને તે ચોજના આ અકમાંજ આગળ પ્રગટ કરેલી આપ ભેટો

આપણા જીવનજાતા બિંદુ મનદે મતવધના અનુભવો પૈકી આપણે શ્રી અમિતા નિમિષ દ્વારા થયેલ અનુભવનું અવલોકન કરી મયા અસાર સુધીમાં તે દ્વારા આપને મળેલ અનુભવનો આપ સર્વે આદેશ બાલિમાં ઉપયોગ કરશો તેમજ કમ અને ઉપાસના વડે મેળવેલી ચિત્તશુદ્ધિ દ્વારા— નિષ્કામ મહિમથી—ઉપાસનાની છેવટ ભૂમિકા પ્રેમ સહજા સક્રિયથી પ્રેમસ્વરૂપ બની રહી— જાન મેળવી ધાસના અધિકારી થશો અને આ ઉચ્ચત

માર્ગનું અવસાન કરવામાં શ્રી જગદ્ગુરુની જગદગા નિરતર આપને સ્થાપ યાએ તેમજ આ માર્ગમાં સ્થાપરૂપ થઈ પડે તેવા જોયેથી આપ સવ આદકાની સેવા જનવવાનું સામય અમને આપો એવી શ્રી લગ્નના પ્રત્યે અતિમ પ્રાર્થના છે

હવે છેવટ સૈકય બાબત આપના હૃદય કીપર મુકવાની બાકી છે મત વરના રથમ બે અંદરમાં પ્રમટ કરેલી શ્રી જગદ્ગુરુની આજ્ઞા અનુસાર જોડે જરા વિલંબથી પણ અનુકૂળતા મળે તારે શ્રી આમાથી દુર્માસરૂપ મરિર વ્યવસ્થા રૂડ ઉવાડવામાં આગ્રહ છે અને તેનો જોડેશ મરે આપવા કેટલાક આદકો તેમજ અન્ય દેવી ધર્માનુવાદો ગુરુપો તત્ત્વથી મદદ મળે છે તે પછી સવ આદકા મધાસક્તિ મદદ કરવાનું અને પોતપોતાના રનેદિ સબધી અને મિત્રવર્ગ તરફની યાગ્ય મદદ અપાવવાનું મન ઉપર ભેરો તે આ નવમજા ધારેલું કાર્ય પૂર્ણ થઈ શ્રી જગદ્ગુરુના દુર્માસરૂપ નાગરૂપની દસન કરવા આપણું કાર્ય જાગ્યજાણી થઈયું તેમજ આપણા સવની એકિત આપના બળે શ્રી જગદ્ગુરુની તે સ્વરૂપકારા આપણો મૈદિક અને પારલોકિક ઉત્ક્રમ સાધી ચકીયું

—૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦—

વિક્રમાર્ક સવત ૧૯૬૯ નુતન વર્ષની શુભેચ્છા

હરિ—વસત

૫૬ દક્ષિ હાતકે રહે રસ ચક્ર ૭૪ પ્રવેશતા
ગત ખૂનિ ધરિ હાતવ્ય દગ અ યોન્યને અમિનદતાં
સ્નેહાદ હરે દળામળી આ દિવસ નવજા રગથી
મહી સોખ્યતા સવત્ર આસિય અપવી ઉમમથી

હરેશ અનેક ઉદિ જિરમા વહેછે
તેમા જુની નવિ નહિ સદ્ દોષ કે છે
એકીજ રીત આ કાળ અનત મણુતા
કુનો નવો ન દિન એકે સત્ત છણુતા

તોપણ વિભામા વાટના જન જનત માટે મન ધરી
ભેટા મળો વિમરિત દોર શિર ભાર ધડી અળગા કરી
પાકમ નિરિક્ષણ વર્ષનું કરી સુદય કિતસાહે ભરો
સ્થાપિત મિદુ હૃદય અનુભવ પ્રેરી ઉરમાં દ્રઢ કરો

વજિવાટના મુખિત્ર-હરેશો તોડવાને

વાળા વિવિધ મન ચાલતસ ફેરવાને,
સુ સ્નેહના દીપકથી ઉર દો ઉગાળી,
ગાઠા સમામલિ આમ મળતા દિવાળી

આ નવલ વર્ષે હર્ષસદ્ ઉત્કર્ષે નવલા રમમાં
સુખ સપ સપતિ સાપડે આરોગ્ય વાધે અમમાં
સ્થિતિ સરલ યશ વિગળ સન્નતિ સૌખ્યદાતા પામજો,
ધી શક્તિ બક્ષ્યામમ્ન ઉર આલ્લ્યા અતિશે જામજો

સાધવ.

નવલ વર્ષ—સ્નેહ સ્નેહ

મયો વિગળ ઠાળ ને ચિટ માર્ગ પુરો થયો,
મયો અધમ દોર ને અખુદ પ્રેમ વહેતો થયો
યજ રસિક પૃથ્વી ને રસિક તેમ જલો થયા
હતા હૃદય શુષ્ક તે નવલ વપ જીનાં થયા
ઠરી આવરને તમે દુખદ શબ્દ કીધા હશે
ઠરી રમત મારમાં સરલ હોલ દુખ્યા હશે
તજ વખત હાય ખે સહજ માન તાજુ કરો,
યવા જીવન હૃદય આ નવલ વર્ષ ઐશ્યે રહો
હશે અમલથી મળી પદવી હૃદય ખીન થકા
મળી વિગળ યજ જવા વિગળ યજ જવા તે નધા
યજુ અધિક માન તો આવર જીવને તારજો
ખધી વિષય વાસના નવલ વર્ષમાં મારજો
કરો જન સમાજમાં હૃદય બેદ છોડી તમે
હરો આવરને ચત્તી હૃદય નેદના આ સમે
કરો અમળને તમે સખજ સ્નેહ મેત્રી કરી
તરો નવલ વર્ષમાં સરલ પ્રેમ કીસ્તી કરી

કેશવ

સામાર સ્વિકાર

આપણા શ્રી અખિલા વિજયના આમળના વખતે દેખજો, જેઓએ પોતાના અધુનમ

કા પાત્રી, તેવા કે વાપરિસાર નસુધાતાગ વિષાદ શ્રી જગદબાના 'સ્તવનો વિગેરેથી આપણા અનિતા વિજયના આદકાના લાખી યુદ્ધ સુધી મન ૧૦૮૧ કર્યા છે અને જેઓ હમણા સરથાન થી લાહીના ગગારવરૂપ આમાથીના કા ભારી હાથ વ્યવસાય પગલુતાને સહ આદકાની તેની સેવા અભવગ અસક્ત છે હતા આ માસિષ પ્રત્યે નિગતર માન અને કૃપાની દ્રષ્ટિ રાખ્યા હશે તેઓએ હમણા શ્રી આમાથી દુર્ગાસ્વરૂપ મદિર ૬૩' માર્' ૩૧ ૭) મોક્ષી આપ્યા છે તે ઉપકારમદ વિધારવામા આવે છે

૬૩ ગૃહસ્થ ના નતાપસિદ્ધ શુદ્ધાન્ત જન્યેએ ઉપરની રકમ મોક્ષતા તે સારે નિન્નેશુ કવિત લખી મોક્ષ્ય છે જેમા તેમના પ્રેમ અને વિનયદિ સદ્ગુણોનુ ચિત્ર આલખાયુ હાથ ને આદકાની જાણ માટે અત્ર આપવામા આવે છે

કવિત

વિદુરકી ^{વિજય} માજી લીની નિવાજીકે નદલાલ,
દુર્યોધન મિજવાની તાજી તજ દીની હે,
સિવરીકે ઘોર અરુ તાદુલ સુદામા જુકે,
સ્નેહસો સ્વિકારે ડયામ વાત ના નવીની હે
તેસેંજુ આગામી દુર્ગા સ્વરૂપ મદીર કાજે,
અલ્પ ભેટ ભાવજુત અર્પન જુ કીની હે,
સ્વાલ કર સમે કાલ લાયક સાધવલાલ,
કીજીયે કબૂલ મેરી હેરી મિત્તકીની હે

વાણીવિલાસ.

મહાભારતોએ પરમાથ માટે રાજ્યસેના કરવી ઉચિત છે

પશ્ચિમ તરફના એક બાદશાહના આમાદ ચક્રેમા એક મહાગાની મોલવી રહેનો હતો તેની હથેર, પ્રત્યેની અપાર થકા તે સમયેનુ અત્યુત્તમ રાજા અને નકી દયા વિગેરે અસાધારણ સદ્ગુણોથી આમપાસના પ્રદેશમાં તે ઘણી રખ્યાતિ પામ્યો હતો તેની આવી અદૂર ખ્યાતિ સામગી તેનો એક અગાડનો મુરીદ (શિષ્ય) તેની પાસેથી કાંઈ બોધ મેલા અને તેની અમૃતમય પવિત્ર વાણી સમગ્રમા માટે તેને મળવા આ યો પ્રુબવરક કરતો તે મોલવી સાહેબને ઘેર મયો અને પોતાને મોલવી રહેબને મળવુ છે એમ જણા પુ ત્યારે માણુઓએ તેને સત્કાર સાથે જવાગ આપ્યો કે તેઓ આગમને નો બાદશાહની હથેરમા મયા છે તે બપોરે ઘેર આવશે

તારે પેલા માણસે તે નોકરને સવાલ કર્યો કે 'મોલવી સાહેબ સરકારમાં સામાઈ મળ્યા છે ?'

નોકરે— "તેઓનો હમેશા આ વખતે"એ કલાહ સુધી જાદસાદની હજુરમાં રહે છે

આ સપ્તમે સામળી પેલા માણસને બારે નિરાશા અને દિનગીરી થઈ — તેણે વિચાર્યું કે જો માણસ સોમાદિ દુગુજોળી બધાપના બાઈસાદો પામે નિત્ય ધંકડા ખાવ છે તે જગતનું સુ કર્યાય કરશે એટલું જ નહિ પણ જે અગાનીઓની આગા ઉઠાવે છે, તેને ગાનીજ સા માટે કહેવો જોઈએ

આવા આવા તકે રિતકેથી તેને એમ સમજાય કે માલવી સાહેબ ગાની હશે જ નહિ અને હું ગાનામિતાયાથી આગે ત ફેકડે ફેરોજ પડે એવા વિચારથી તેણે મોલવી સાહેબને મળ્યા વગરજ પોતાને ગામ પાછા ફરવા વિચાર કર્યો પણ મોલવીના માણસોએ તેની મળી આવતા રવાગતા કરી તેથી તેમજ થોડો તો ~~પરોક્ષ~~ મેઘધારી રિવેગની ખાતર તેણે મળ્યા રિના પાછા જતાનું માડી નાખ્યું

મોલવી સાહેબને મરમગમ થી આવનાને હજુ વાર હોવાથી યોડીનાર સર્વ બેમીને પછી તે મજરમાં જરા ફરવા નિકળે જરમીવાન જમરમાં કાંઈ દુમનમાંથી કાંઈ ચોરી થયેની હતી, તે ચોરીની સિપાઈ સોડ ગોષ કરવા હતા તેમણે આ પરોક્ષ માણસને જોઈને તેનેજ પકડી લીધો । તેણે પોતાનું નિર્માપણ સામિત કરવાને નમ્રતાપૂર્વક આટલું કરી પણ તે પોલીસે માની નહિ અને એ પરોક્ષીય ચોર છે એમ સમજીને તેની પોલીસ તપાસ કરવા (માર મારવા) ને તેને ચારડીપડ લઈ ગયા એટલામાં સરકારમાંથી થર તરફ વળેલા મોલવી સાહેબ ત્યાં આવી ચઢ્યા તમણે માણસોની ભીડ થયેલી જોઈ પુછ્યું કે આ શી ધાધન છે ત્યારે એક માણસે તેમને હકીકતથી વાકેફ કર્યો તેથી ચોરને જોવા તથા જરામર હકીકત મેળવવા તેઓ ચાલડી પર ગયા ત્યાં પેલા માણસને માર મારવામાટે પાધીને તૈનાર કરેલો તેમણે જોયો તેથી નિરાશજોને ચોરીની હકીકત પુછી અને પછી પકડાયેલા પેલા ચોરને નિરખીને જોયા । તે મા બાઈવા કે —

આ માણસને એક આગળી પણ લગાડગોડ નહિ તેને જ છોડી દો એ ચોર છે એમ તમે શી રીત જાણ ? અહીં પાસેની ચોરીની ચી સામિતી તમને મળી છે અને શા કારણથી તમે એને પકડ્યા છ ?

મોલવી સાહેબની એક હાથની લામી રૂપાના પત્રાજેરી સ્વેત દાદી, તેમની પોલીસની વખતે ખચીત રાખા આપની હતી તેમના તમામ સફેદ કપડાં અને તેવીજ ગોર અને તેજસ્વી માંદાના કાંતિ તમની પરિવ્રતા સામિત કરવાને માટે બેસ હતી તેમના તેજમાં ખુદ જાદસાદ પણ જ નહ જતા હતા ત્યારે આ વિચાર સિપાઈઓ ચી ગણુચીના 'મોલવી ના વચને સામળી નિપાઈમાં દીન વાણીથી મોહ્યા કે લાઈખ આ માણસના ચોર તરીકેની હકી સામિતી અમન મળી નથી અમે તો સત્તર તેને પરોક્ષી જાણી રાક્યા પકડ્યો છે,

આપની આજ્ઞા હોયનો તેને છોડી દબાવે

મોહલી— આ માણસનું માનુ જેવાથીજ આત્મા થાયછે કે તે ચોર નહિ પણ છુપા
નો સપૂણ પ્રદાવાન બન્યા છે તેણે જ મારામા કાઠપાટ ચોરી કરીજ નહિ દોષ તેમ કે તે
પણ નહિ માટે તેને તરત છોડી દા અને તમારા અગ્ર ચોરની વેગાસર તપામ કરો

આ દુકમથી સિપાઈઓ પેલા નિર્દોષ અનુષ્ઠને તકાળ છોડવા લાગ્યા અને મોહલી સાહેબ
પોતાના ઘર તરફ ગયા

આ બનાવથી પેલા માણસે નહી કવ કે— માહાત્માઓએ સ્વાયમાટે નહિ પણ
પરમાર્થ માટે રાજ્ય સેના કરવી જોઈએ

ધેર જતાજ મોહલીના માણસોએ તેમને કહ્યું કે કાઠ માણસ આપને બહાર ગામથી
મળવા આવેલ છે અને તે હમણા જરા બજારમા ગયેલ છે એટલામાજ પેલા માણસ
આ પો તેને જોતા / ~~સીડી~~ પગારો હતો એમ મોહલી સાહેબે ઝાઝખ્યો પણ જ્યારે
તણે જણાવ્યું કે હું આપનો પૂતનો આભારી એક શિષ્ય છું ત્યારે તેમણે બહુ આનંદ
બતાવે પછી તે જીજ્ઞાસુએ તે રાત્રી મોનવી પાસેથી ઘણો ઉપદેશ લીધો અને પોતાની
શકાઓ દૂર કરી અને તે દિવસથી તેની સપૂણ ખાતી થઈ કે મહાત્માઓ જગતમા રહેવાથી
માત્ર પોતાનુંજ કે વાળુ કરી રાકે છે, પણ યદેરમા રહેવાથી અનેક જનોનું કલ્યાણ કરી
રહે છે

ફેશનના પંજામા

હું ફક્ત એક મીનીટને માટે તમને મળવા માગુ છું સીડીને તળાવે ઉભેલી એક
ચેડી (સ્ત્રી) બોલી પણ આ ગાવન (પાપરા જેવું ધેરદાર વસ્ત્ર) ની કપાન એટલી
તી છે કે હું સીડી ચડી શકતી નથી તમેજ જરા નીચે આવશો

મહાત્મા આવી સકાત તો હું ઘણી ખુશીની સાથ આવતો ઉપરથી નિ નામ પૂરક
પો પણ આ નવી હેટ (ટોપી) એટલી બધી પહેાળી છે કે ઘણર સેસ

મહાત્માઓએ પરમાથ માટે રાજ

પશ્ચિમ તરફના એક બાદશાહના આમાદ શહેરમ્મે ભાગ

તેની ઉપર, પ્રાચીની અપાર યદા તે સમયેનું અત્યુત્તમ ભાષને તરખુચનો સારો ભાગ
અસાધારણ સદ્ગુણોથી આમણસના પ્રદેશમાં તે ઘણી રખપાતિ પામ્યો હ

ખાતિ સાબળી મેના એક અગાધિનો મુરદ (શિષ્ય) તેની પાસેથી કાઢી રાખી તે આખો બગ
તેની અમૃતમય પવિત્ર વાણી સામગરા માટે તેને મળવા આ પો પુછ્યો

સાહેબને ધેર ગયો અને પોતાને મોહલી સાહેબને મળવું છે એમ જણાવ્યું

તેને સત્કાર સાથે જવામ આપ્યો કે તેઓ આવખને નો બાદશાહ

બપોરે ધેર આવશે

હી નુમાન થાય છે

ના ભાષા સીમારેલી મગજને ગુણને યતન નથી, કાળે કે ને સેકાને મગજ (બુદ્ધિ) હોય છે તેઓ કદી સીમારેલી તેને ખરાબ કરતા નથી.

એક પ્રાચીન પુસ્તકમાંથી ચુટણી કરેલા વિચારો

દારુના શેઠીનેને અર્પણ । । ।

છાકટપણ એ મનુષ્ય જાતિના ઇતિહાસમાંના પુરાણ દુષ્ટોમાંનો એક દુષ્ટ છે. પાપમાન થયેલા છાકટોના તેનો અર્થેનિ હેવાસ મળી આવે છે અને ધર્મીક કામોનો વિનાશ થવામાં તેનો મુખ્ય હાથ છે.

ખોટા સાડ સહાયતા જતા નોહા પોનેજ કવચિત થયે છે. નહાતા પુત્ર હુંમ હપર ને વતનને લીધે નિરતરનો આપ હવેયો તે વતન માટે ત થોડે અસે પશુ જાણવાર હતોજ.

સાંટની પુત્રીઓ જનક દારુના પરિણામોથી ખરેખર વાકેફ હતીજ તેઓ જાણતી હતી કે તેનો નિસ્સો હોય ત્યારે કાંઈ પશુ રહેશે એવો જોધો પાળમય અને હસડા દરજ્જાનો નથી સાગતો કે ને લેવો અસાધ્ય હોય શું.

ન્યાયબુદ્ધિનો નાશ કરવો અને નૈતિક સંભાવને હાથડી દેવો એ દારુના પરિણામોમાંના મુખ્ય છે.

જે જનક દારુ વડે પચમધીજ મનને મૂખ—અસાવધ જનાવવામાં આવે તો ગુન્હાહિત કાર્ય વધારે સરત જણાય છે અને પાપની ભય કરતાં જોષી થાય છે. હમ્વરની મુજ પ્રજાની બુદ્ધિ દારુએ છીનવી લીધા પછી તેઓ પોતાના પેદા કરનારને જૂલી ગયા અને પોતાના હાથેજ સ્થાપન કરેલા કાષ્ટનિક દેવોને નમ્રતા સાગ્યા.

મનુષ્યના પેટમાં ૧૨ પડે છે કે તરતજ તેના હૃદયમાં ૧૨ વિચારો એકદમ બંધન મુકેલ થઈ જાય છે. મનુષ્યનું મન ઠેકાણે હોય ત્યારે તે મને નેવો ભલો હોય જતા દારુની અસર તમે અતિસથ નિધ—અધમ કુટો કરવા તે નહિ દોરવાય તેની કાંઈ જામીનગીરી નથી તેમ છુટી થયેલી જીમ પોતાના જાનાં રહસ્યો ખુલા કરશે ધર્મીજ મૂર્ખાંધ ભરેલો સવારો—જાકવાઈ કરશે અથવા ખાતી ઉદાસથી પોતાનેજ હાસીનાન જનાવશે તેની સ્ત્રી તથા છોકરા તરફ તેનો ક્રાંધ નિર્દેવપણે હપડી પોતાની મીઠાત કામને લખી આપશે અથવાનો પોતાના કુટુમ્બની ખેરાકરી પોવાકીના આધારના પદાર્થો પોતા ૧ મોજમેજકના સોજતીઓમાં નડેલી આપશે ધણી ગરીબ મૂર્ખાંધો ધીમેધીમે છાકટપણની રિયતિએ પહોંચેલા છે અને આ અમર વહી જતી તેઓ પોતાને ત્યાંના નિકલ પડામાં સપડાવતા શુએ.

આદિત્યો ઘેરાયલા કે જુ હોય છે ? દીક્ષીતીનો વાસ કોના હાથમાં છે ? નાના તારારો હોય ઉમા કરે છે ? બહુબાહ મેયુ કરે છે ? કારણ વિના દુખી જીવન હોય માથે છે ? દાની આંગે લાલચોળ હોય છે ? આવા પ્રશ્નોનો જવાબ મુજબીજ ને છે તેજ હાથને માટે, પણ છે હુદિમાન મનુષ્યોના આ કહેણની આપણા ન્યાયાધિશે અને કાણજો ખાત્રી આપે છે તેઓ આપણને કહે છે કે નાના તારારો અને વિના કારણ ઉદ્ભવતી જનજીએ કરનારાઓ કે જનાથી તેમની કારો ઉભરાઈ જાય છે તેનું મુખ છાકટપણમાં છે જેઓ પોતાનો માથો વખત પીઠામાં મુકે છે તેઓની ઝડપી જરબાદ જાય છે

મોજમજહ પોતાની જેમ સોજતીએ સાચી ગમ્મત આનદી સ્વભાવ નિર્ગોષ હાજરજવાનીનો નવાહ—આ સવ આનદોની ખાતર મનુષ્યો પોતાની સમજ સમિતીએ । જાણની અનગજના કરે છે પણ જલદ દાઈએ આપેલી સવ આજ્ઞાઓ જમણાએ કરે છે અને ઉવટે તે ઝેરી સાપની પડે દય દે છે ઝેરી સપને પાળવો અને દાર પીવાની ૨૫ પાણી એ બને બાજર છે

આ દુરુચને વસ ~~ચલુ~~ સાથે મનની અને હાથની ઉચ્ચ સ્થિતિ જાળવી ગમવી એ સવથા અશકાજ છે દારના સાપોળાનો એક નજીવો ભાગ એ છે કે સવારમા બેલા હાથને ૭એ દહાડાની સરખાત દાર પીવાનીજ કરે છે અને રાત્રે બેસુદ થઈ પડે ત્યા સુધી પીધાજ કરે છે તેઓને ધિક્કાર છે ।

જેઓ દાર પીવામાજ પોતાના સવ બગેનો ઉપોગ કરનારા છે અને પોતાના જમવાન ચરીરને જેઆ દારથી બગાડે છે તેઓને ધિક્કાર છે । દાર એ અધમતામા નિર્દોષતાની કદવના કરાવે છે અને બનાતુ બલાપજુ બુનારી દીરે છે

દુઝરાયલે ના રાજ્યની પાવમાલી કરનારા કુદ્રેષ્ઠના દારડીયા હવા બાબીસોનને । નાસ દારના અત્યત વપરાસને સીધે થયે પશિયા (ઈ) મોજમજહથી દુરિત થયેલું હતું અને દ્રુ ક્રીડોના હાથથી નાસ પામ્યું પણ ત્યારપછી તે ક્રીડા પોતે દારના કરથી નજળા પડ્યા લોહજના રાગદીમતુ ઝેમ પજુ દારના પરિભ્રમે । નાસ પામ્યું અને અત્યારે પજુ મતુ પગને કાષ બીજા કારણ કરતા દારના વાપરવામાજ વધારે નજળી થતી જાય છે રાગજો અન રાગકુમારો માટે તો દાર પીવાનોજ નથી ને તત્ત્વવચને પોતાનું રાજ્ય ટકાવી રાખતુ હોય તણેતો પરદેજગારજ રહેતુ જાંઘએ

જનસમાજના કાષ પજુ કામને દારના વપરાસની અવવાદ તરિક રજ આપવી ઘટે તો તે રક્ત વાહલહમા દારી ગયેલાઓને અને જેઓએ પોતાની શુલકતા સિદ્ધ કરી બતાવી છે એવા નાલાય નજ ચેત્ય છે ને મનુષ્ય મરવા ની અણી ઉપર હોય અથવા નેનું હાથ ન રહે અથવા દુખના જમમથી ચીચઈ જતુ હોય તેનેજ રક્ત પોતાની મરીમાઈ બુસવા અને થતુ દુખ વિસરી જવા દાર લેવા ઘા પણ મનુષ્યજાતને મરે ને સમજી કરી સાકાય તેમા રક્ત દારને ઉપયોગ । કરવાનોજ ખાત્રી હોય એવો વખત જ્યા સુધી નથો આવ્યો જ્યા સુધી જીવન આશાની અંકુરો અને અધમ લાલસા પ્રુએ તિતરાર દર્શાવવા નેટથી ઢિગ્મત હોય

ત્યા સુધી કાઢપણુ ગતુખિને પોતાનાં સોજતીના અમા ઉપર વધારાનો બોલો મુકવા ન દેતા
અથવા તો તેના જો આમળ કેટલી કારતો ખાસો ધરીને તેના અરીરની રક્ત વાહિનીઓમા
વિષનુ મિશ્રણ કરવા ન દેતા જેઓ પોતાના માનવ ખુઓને આ નાશકારક રસને જવાબ
રદાવજૂત થાય છે તેઓના ઉપર હાથરી કાપે હાથરી છે જેઓ પોતાના પડોશીને કાપે આરે
છે, તેઓને તેમજ જેઓ એતે પોએછ તેમને ધિકાર છે ।

— ૦૦૦૦૦ ❧ ૦૦૦૦૦ —

હુર રહેતાં, પશીને

— શિખરિણી —

સદા આવી સામે તરત તુજ નેનાં નયનીને —
હયું હંયુ માર પ્રણય રમ મીઠો ~~હવે તો~~
પરમુ હડી જ વદન મુદ્દુ થાને જતવીને
તણ જીનિ સવ મુજ કર રિશે તુ રંગે સહે
રસિલી વાણીના ફેરે જવણ માટે તલપીને —
અરે શુ ગાયુ કે મુજ મન ભમે છે તુજ પુઠો
મધુર એ ગાણુ દુર્ગા સજગરે ત્યમ દવે
પધારી સાનિધે રમ ચડો તાડે જમ મને
નિજુએ તુ મા શી અનુપમ પ્રના ને રપ ધયું ।
મનોહારી મુ સલિત રારમા માર્દવ જયું ।

— અનુક્રુપ —

તણ કે તુ હવે જીનિ પંખીડા હા વાઈનાં
કરે થાને તમી રાજ મ્હી દૂર રમે દયા ?
તુજ માટે કયું છે મે પાજર કાચન તણ,
આવ મધુ હડી આર ખાલ લે ફગ પ્રેમનુ
પ્રેમના આધિને જાલો પ્રેમી જાતર જોડું,
તુજમા છે તમી પ્રેમ તો પછી શીર એતણ ?

साहित्य, ' +

कुडलियो ।

परनिंदा परनारि अरु, परद्रव्यनकी आश
छोडी तीनो वातकु, भजो एक अविनाश
भजो एक अविनाश, तवें जगनाथ निवाजें
जन्म मरण जजाल, प्रभु सो पल पल भाजे
हरि गुरु विन हरिदास, सिंधु यह तरनो भारी,
तजो तीनका ^{संग}संग, द्रव्य निंदा परनारी

हरिदास

अपनी भावी भोगवी, सगर कृष्ण रावन,
गांधारी घेली भइ, सत सुतके कारन
सत सुतके कारन, भुखे मरि भइ दिवानी,
कहा न मान्या काहु, अवफल खाया छानी
एते सुत एके न, तोय कयों कहा आवो,
सगर कृष्ण, रावन, भोगवी अपनी भावी

हरजीवन.

आ वर्षनी चार भेटो

॥ अग्निहोत्र विनय आठ पत्रुं यदा सुधी अमोघे नवम पर्व सिनायना दरेक वष रेक
आठके आठ आनानी विमता । केत आभी छे अतवष गासिनी व्यवस्था ।। सति धर्मोद्वारक
समाजने दलत होरायी इति आठके वधावना उदययी छल पक्ष नरानी आठा राभ्या
सिनाय' पक्षे सुसाम्प्रभमवानर सभारने पक्ष सिवागति दरेक आठके दरेक आठ आनानी
अनी यार भेटो । आभी दली । छता अमारो प्रयाद्र तेमल श्री अग्निहोत्र विनय प्रत्ये गुरुव

ચમત્કાર રાખતા દેવતા સુધે આક્રમણ કરીને આશ્રય—એ રીતે બને હોવા છતાં ને પરીણામ
11 આશા હતી તે આશા સંપૂર્ણ કરીને પ્રતીત થઈ નથી અને તેથી આ પ્રવાસ એક
નવ વધારે લખાવવા માટે આ વર્ષે પણ તાર ભેટનીજ યોજના કાયમ રાખવામા આવે છે
અને તેથી આઠકો વધારામા અમારા હિતેન્દ્રુ આઠકો તરફની મદદની પણ પુણ્ય અપેક્ષા
રાખવામા આવે છે તો આશા છે કે શ્રી જગદ્ગાથી સેવા નિમિત્તે અર્ચકો આદ્ય અમા
આ ગામથી સ્વિકારશેજ

ભેટોની વિગત —

૧ શ્રી ઝંકાર સ્વરૂપિણી

ગત વર્ષની ભેટ હોમાર સ્વરૂપિણીમા જન્મ એ ધીજન્મત્રયાથી શ્રી જગદ્ગાની મરત
(ઉપરનું અધ શરીર) નો ત્રાદુર્ભાગ જણાવેલો છે તેમજ ઝંકાર એ પરમાત્મ સ્વરૂપ હોમ
" પરમાત્મા છે તેજ શક્તિ જ અને શક્તિ છે તેજ પરમહૃદય" એ અનુસાર શ્રી જગદ્ગા
પણ ઝંકાર સ્વરૂપ હોમ ઝોઝારમાજ શ્રી જગદ્ગાના દર્શન થાય એવી રીતનો આ ફોટો
કરેલો છે વળી આ ઝોમાર અને શ્રી જગદ્ગા એકજ સ્વરૂપ જણાય તેવી રીતે સહનિત
હોવા છતાં શ્રી જગદ્ગામા પુણ્ય સ્વરૂપે મિદની સારી સાથે દયન થાય છે એ જગદ્ગા
પ્રત્યે પ્રેમથી વજગતા હૃદય માટે કાંઈ ઝોણુ આનંદકારક નથી

૨ શ્રી માલય જ્ઞાનોપદેશ

તા ૩ નામનો અસુર દેવતાઓની સ્વર્ગમાની રિદ્ધિ સિદ્ધિ લુપ્ત કરી તેમને અનેક પ્રકારે
પીડા લાગેલો, સારે સર્વ દેવો વિષ્ણુને ધરણે ગયા અને ત્યાં વિષ્ણુએ તેમને શ્રી જગદ્ગાનો
અનુગ્રહ મેળવવાનો પ્રયાસ કરવાનો ઉપદેશ દેતા વિષ્ણુ મહિત સર દેવતાઓ દેરી ઉપર તપ
કરતા માટે દિગ્ગાનયમા આ પા અને ત્યાં પ્રથમ દેરીનો મોટો મગ કપા પછી જુદા જુદા
દેવતાઓ જુદા જુદા પ્રતો કસલો પારાપણુ અનેક પ્રકારના દેરીના મન, ધીજન્મત્ર અત
સક્રિયતા જપો પામ, ધ્યાન સમાધિ, વિગેરે અનેક પ્રકારની વિધાનના કરના લાગ્યા 'તેથી
કેટલેક સમયે મધુલીપત્રામિતી શ્રી જગદ્ગા પ્રસન્ન થતા અકસ્માત મૃત્યુ દુહી નવમી અને
શુક્રવારે પ્રજ્ઞમ તેજસ્વે પ્રગટ થઈ પછી પોતાના અત્યંત સુદર રૂપે દયન આપી સજ
દેવતાઓને વરદાનોથી કૃતાય કયા હવે તારકાસુરને એલુ વરદાન હતુ કે સદાશિવનાં આરમ
પુત્રને દાપે તેલુ મૃત્યુ થાય પણ આ વખતે સદાશિવ તો દેવના 'યગર્મા સતીતુ અપમાન
જતા સતીનો દેહ યોગાગ્નિથી રુધ થતાં સમિત યજ્ઞ કેટલોકે કાગળ અમણુ કયા પછી માણીન
કાંઈ જોકાં રથજે ધ્યાનમા મગ્ન થઈ રહેલા હતા તેથી સદાશિવને એજ ન હોતાં સ્ત્રી
શિવાય આરસ પુત્રની નામિ તો રણાથી સમયે ૪ તેથી દેવતાઓ પર અનુમદે કરતાં અન
પોને આપેલ વરદાનનું પાલન થયા જગદ્ગાએ સાત દિમાત્રયને સર્વોથી શૈર્ભવોગ
દહયોગ કર્મ ઉપાસનાં નવધો મન્ત્રિ જ્ઞાન વિગેરેનાં જ ઉપદેશ આપી સોનેલિરે પોતાનો
અજ્ઞાનપર ઘવાને લાગેલ અધિકારી—પાત્ર દેવતાઓ 'કૃતદર્શનનો આશિષોમા તાદ્રસ્ય ચિત્તા

કે અને સિંદૂર રંગેલા શ્રી જગદંબા પોતાની સ્તુતી કરતા સપ દેવતાઓ સમક્ષ હિમાલયને
ચાંનોપદેશ કરે છે તે આ ફોટાનો વિષય છે

૩ મધુ કૈટભ વર્ધ

શ્રી સપ્તશતી—ચડીપાઠમાં ત્રિભાગદર્શી અને મીરજીવ માકડેય રૂપીએ રંગેલા આ
કથાનાથી શ્રી જગદંબાની ભક્તિમાં પ્રકાશ પામતા ફોટા મનુષ્ય જાણેજ અચાત હશે હતા
સારાજી તરિકે કહેવાતુ કે હતા મદાનસય પછી શ્રી ત્રિષ્ણુ રોપ હવર સુતા હતા તેમની
નાભીમાંથી લોહરૂપ કમળ ઉદ્ભવ્યુ હતું અને તે કમળ હવર અનુર્મુખ પ્રજ્ઞા બેઠેલા હતા
તેવામાં વિષ્ણુના કાનના મલમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ મધુ અને કૈટભ એ નામના બે દત્તોએ
અક્ષા પાસે આવી તમને કમળનુ આસન ઊડી દેવા અથવાનો પોતાની સાથે યુદ્ધ કરવાનુ
હથ્થુ તેથી પ્રજ્ઞા ભયભોત થઇ વિષ્ણુને હાકાડા લાગ્યા પણ યોગનિદ્રાને વશ થયેલા વિષ્ણુ
જાગ્યા નહિ ત્યારે પ્રજ્ઞાએ શ્રી જગદંબાની સર્વોપરી સત્તાનો સ્વિકાર કરી યોગનિદ્રાની ઘણી
સ્તુતિ કરી ત્યારે યોગનિદ્રા ત્રિષ્ણુના શરીરનો અધિકાર ઊડી દઇ પોતાના સ્વરૂપે આકાશમાં
ઉભા રહ્યા અને મધુ કટખને પોતાની માયાની મોહ પાણી રિધુના હાથથી તેમનો વધ
કાળ્યો આ વખતના સંપૂર્ણ દેખાવની તાદ્રશ્યતા આ ફોટામાં છે

૪ મુરઘ વૈશ્ય વરપ્રદાન

આ મુરઘ રાત અને સમાધિ નામનો વૈશ્ય એ બંને પશુ સપ્તશતી—ચડીપાઠના
મુખ્ય પાત્રો છે તેમને ઉદ્દરીનેજ જગદંબાના પ્રણે વિસ્તારવાળા ચરિતોની દુકામાં મોઝા—
મત્રબદ્ધ રચના સુમેધા મુનિના મ્હોળેથી માકડેય રૂપી કહેરથવે છે રાજ્યપ્રદ થયેલો
મુરઘ રાજા અને કુટુમ્બથી સંભવલો યાનાભિલ રાજો સમાધિ વૈશ્ય એ બંને સુમેધા
મુનિના અનુગ્રહથી જગદંબાનુ માહાત્મ જાણી તેમની સર્વેષ્ઠ સિદ્ધિ આપનારી ભક્તિનુ જ્ઞાન
મેળવે છે અને તે પ્રમાણે જપ તપના અનુદાનદારા અને પાતાના સ્વકર્મનુ હોમાગ્નિમાં
અર્પિદાન આપતા જગદંબાની પ્રસન્નતા અને પ્રતક્ષ દરન મેળવવા જાગ્યસાળી થાય છે ઉવટમાં
વરદાન તરિકે મુરઘરાજા પોતાનુ ગયેલુ રાજ્ય અને વરપ પોતાની ઇચ્છાનુસાર જ્ઞાન મેળવે છે
અને વધારામાં શ્રી જગદંબાના અનુગ્રહથી મુરઘરાજા આ વૈવસ્વત મ વતર પછી સાવર્ણિ
નામના આક્રમ મનુ ધવાના છે અને પોતાના ભક્ત આ સાવર્ણિ મન્વતરના સામ્રાજ
માટેજ ચોખ ખાળે (જુદા જુદા આમાઓનાં અનેક ઇવનના અનુભવે બધાપેલ ઉવટની
વાસના રૂપે બીજો કે બે અનુસાર નવા રૂપના કદાચાત થાય છે તે) તેવાર કરવા માટે
અધિકારી આત્માઓને પોતાનો ભક્તિમાં કેળવવામાટે શ્રી જગદંબા યોડા સમયમાં
પોતાના અક્ષથી શ્રી હુર્મો રંગરૂપ પ્રમટ ધવાના છે અને તેમના પ્રામટ્ય વખતે મહિર વિગેરે
વ્યવસ્થા થવાં શ્રી આમામી હુર્મોરંગરૂપ મહિર દેહ અમોએ ઉધારેલુ છે

ઉપરોક્ત વસ્તુક્રા અદાળુ બનેલા હોદ્દામાં શ્રી જગદંબાની ભક્તિની વધારે હડી બંધ
પડે તે પ્રતે આ ફોટામાં તે વસ્તુને ચિતારે આપેલો છે જપ તપના મઝા રહેતા રાજા

અને લેક્ય હોમકુ- આગળ બેઠેલા છે રાજ પોતાના મામલ અગા કાપી બલિદાન આપે છે
અને પ્રસન્ન થયેલા જમદગ્ના પ્રત્યક્ષ, મુર્તિમત્ત યજ્ઞ, દયન આપે છે, વિગેરે, આ ફેટામાનો
ફેખાવ શ્રી ભક્તિની યજ્ઞના મુગને દ્રુ કરે છે

ઉપરોક્ત આરે ફેટા આ વખતે ખાસ હુથીયાર આર્ચિટને રોકી તૈયાર કરાવવામા
આવ્યા છે અને તે આજસુધીમા અમાર્ગ તગ્મથી પ્રગટ થયેલા તમામ ફેટા કરતા ઘણાજ
સુંદર અને ચિત્તાકર્ષક છે સાદક શિવાયના કોઇપણ ગૃહસ્થને જોઇતા હશે તો - દરેકના
ફા — ૮—૦ લેખ આપવામા આવશે પણ જોએ સાદક છે અને તથા સાદક યશો તેમને
વિનામુ પેજ ફક્ત આસિકતુ લનાજમ વસુલ કરેલા ફા ૧—૮—૦ ના વી પી થી મોકલવામા
આવશે

ચિતોડનો ઘેરો

(ઐતિહાસિક નવવસ્થા)

મેરાડની મુગ રાજ્યધાની ચિતોડના નામથી અને ત્યાના રાજાના સીસોદીઆના પરાક્રમોથી
કોઇ પણ દિવસી ભાગ્યેજ અજાણો હશે હિંદમા મુસલમાન બાદશાહી રથપાયા પછી
આ રાજ્યનો અનેક રણજોમા મુસલમાનોને હરાવ્યા છે અને અખરના સમયમા દરેક
રાજપુત રાજ્ય પોતાની દીકરી મુસલમાનોને આપી સમયને માન આપ્યું હતું ત્યારે આ
એકલાજ રાજ્યનો અનેક વિપતિએ વેઠતા સાથે રાજા સુખનો ભોગ આપી પોતાની
નિષ્કલક કીર્તિ સાચવી રાખી છે મુસલમાની વખતમા આ રાજ્યના દરેક રાજાને પોતાનું
રાજ્ય અને આત્મ સાચવવા અનેક વખત મુસલમાનો સાથે લડતુ પડ્યું છે છતાં જ્યાસુધી
ચિતોડ તેમની રાજધાની તરિકે જીતવાલાહી ભોગવતું રહ્યું તેટલા વખતમા ફક્ત ત્રણ વખત
તેના પર ચેરો ધાલી મુસલમાનો તેને જીતી લેવામા શક્યા છે

પહેરો ઘેરો રાજા લખાંગસીના વખતમા તેના કાકા-ભીમસીંહની સ્ત્રી પાંડતીથી ભોભાઇ
અલાઉદ્દીને ધા થો હતો અને તેના છેવટમા ભીમસીંહ પોતાના બાર પુત્રોમાંના એકને રાજ્યવશ
સાચવવા ખડાર મોકલી બાકીના ૧૨ પુત્રો અને અનેક રાજપુતો સાથે ફસરીયા કરીને રણમા
પડ્યા અને રાજપુતાણીએ કિલ્લામા જોહુરમા બગા મરનાં ખારી ચિતોડ મુસલમાનોના
ઢાંધમા આવ્યું હતું પણ ત્યારપછી કેટલેક સમયે ત્યાના સુખા માલદેવ પાસેથી આ રાજ્ય
વશના હમોરે પુન પામી, લીધું હતું

બીજો ઘેરો ખંડાદુર સગ રાજાના પુત્ર વિઠ્ઠલજીના વખતમા મુસલમાનો ખંડાદુરવાદે ધાલ્યો
હતો અને તેમા પણ દેવલાના સરદાર વાઘજીએ કેસરીયા કરી ચિતોડની કીર્તિ સાચવી હતી
અને રાણી કર્ણાવતીએ હુમાયુને બાધ કરી તેના પર રાખડી મોકલી તેની મદદ માગી
હતી પોતાના પિતા માગને હાથનેર સુગની ગણી કંઠાવતીની રાખડી ચિતોડની

પોતાના પિતાનું વેર ભુલી નહીં ઊઠાર તિલનો દુઝાયુ મદદ આ પે પશુ તે પહેલાં ચિતોડ મેવાઈ ગયું હતું અને કરજીવતી અનેક રાજપુત સ્ત્રીઓ સાથે જોડરમા બળી મુક હતી દુઝાયુએ આવી બહાદુરશાહને નસાડ્યો અને વિક્રમજીતને પુન ચિતોડની ગાદીએ સ્થાપન કર્યો હતો.

ત્રીજી ઘેરો રાણો ઉદયસિંહ કે જે બાપસૌ અને રાજના યોગ ગુણોથી વચિત હોવાનું ઇતિહાસમા નોંધાયેલું છે તેના વખતમાં હતો અને ઘેરો ધાલનાર અકબર આ શાહ હતો મુસલમાન ઇતિહાસ કર્તાઓ અકબરે એક વખત ચિતોડ ઉપર હુમલો કર્યો અને હતી લીધું એમ કહે છે પણ રાજપુત વચાવળી અકબરના બે દુલાનું રૂખીન કરે છે પહેલાં હુમલામા અકબર દારો હતો અને એ હરામનાર રાણા જોડેસીગની રાખ હતી તેણીએ મરદાનગીથી રાજપુતોની સરદારી લેઈ છી ના બહાર નીકળી મુસલમાનોની છારણી જાત મસારો કર્યો એટલું જ નહીં પણ બાદશાહના પોતાના તરફ મુધી મસારો લેઈ ગઈ આથી મુસલમાનો મબરાઈ નાસી ગયા રાણાની આ જીત એની રાખની બહાદુરીથી થઈ એમ જાહેર કર્યો એના સરજા ~~જોડેસીગ~~ તો ચુસ્તે થયા અને તેથી તે રાખને મારી નાખી આ મહિમાહ કથા થયા તેનો લાભ લેના અકબરે એક જગર લસર લખને ચિતોડને ફરી ઘેરો બાલ્યો આસૈય એટલું બધું હતું કે તેની છારણીએ દશ દશ માંકસ જખ્મ રાહી હતી જેવો અકબરે ચિતોડ ને ઘેરો બાલ્યો કે તુરતજ રાણો જોડેસીગ નાસી ગયો પણ તેથી ચિતોડ ના રખડા હિમત હારી ગયા નહિ ચુસ્તી નો વચન સહીદાસ પોતાના અનત ભાવનોને લેખને ચિતોડના રક્ષણાય ઉભો હતો ચુસ્ત ફરવાળ ઉપર મુસલમાનોએ હુમલો કર્યો ત્યારે તેનું રક્ષણ કરતા કરતા તે ત્યાજ રાણો ચુસ્તમિના સગા સગાનો વધજ મહારીવાનો દૂરો તાવત અને તેના ભાવનો કિવીના પુત્રરાજના વચન મેલા અને કોહારીવાના કોહારો ખીજોલીનો પરમાર સાહીનીના જાલા એમણે પણ મરાઈઓ કરી પોતાના માજુમોને જોશમાં દેવનાનો વાવડ તો પ્રથમ બહાદુરશાહના ઘેરામા મરાયો હતો પણ ત્યાર પછી તેની ગાદીએ બેસનાર સી તાવ પણ ચિતોડના રક્ષણાય બહાદુરીથી લડ્યો એતો જાણના પોતાના પગવનો પણ એ વિના ચિતોડનું રક્ષણ કરવા ધીજ રાખઓ પણ આ પા હતા તેઓમા જાતોગનો સોનીગદારાન હમુરી તસ રોહાઈ કર્મચીગ જગા ફરો સાદાણી અને ગાલીખરનો તુવાર રાખ એ મુખ્ય હતા.

પણ મેનાડના ઇતિહાસના આ વખતના કાગા પાતામા જે જે નામો રહારી નીકળે છે અને જે નામો દંડુસધી ખરા રાજપુતો અને સાટ ચારણો પવિત્ર ગણે છે તેમજ અકબરે પોતે પોતાની કલમ વડે જે નામોને અમર કર્યા છે તે નામો જેમલ અને રતાપમીગનડ છે કેટલાક ઇતિહાસકર્તા જેમલને રાણાનો પઠાવન ગણે છે પણ કેટલેક રથજીથી એવી પણ કહીકત ગણે છે કે તે મારવાડગ ના મેડાનો બહાદુર મોહાઈ કોહાર હતો અને અકબરના માનપાત્ર પોતાના કાકાના દગાદટકાથી તેને પોતાના દુખ સાથે મેડતા છોડી પોતાના મિત્ર રલવાના તાપતિ । (કેટલેક રથજી દતેસિંગ લખેલ છે પણ તેજ આ કલવાનો પ્રતાપસિ । હશે) પાસે રહેવું પડ્યું હતું અને મિત્રધર્મ નેમજ રાજપુતીધર્મને અનુસરી છેવટમા

તેને ચિતોડના રક્ષણાથ દેરાવુ પડ્યું હતું

જ્યારે સુગન્ધ-રસાન પાસે સતુષ્ઠા મરાયો ત્યારે ત્યાના લશ્કરની સરદારી કૈલવાના પ્રતાપસીંગને મળી પ્રાચીન કાગળી સ્પાટન માતાની પેઠે તેની માએ પોતાના એકના એક પુત્રને કસરીઆ કરાવે અને ચિતોડના જયાવગા છત્ર આપવાને માટે દુકમ કર્યો અને સ્પાટન માતા કરતા વિશેષગા—સોનાના પુત્રને તેની પ્રાણુરિખા પતિની યાદ આપી રહેને કલસાની પ્રગણિત કીર્તિને જાખ વગાડે એવી શકાથી તેણીએ પ્રતાપની યુવાન વહુને બાતો આપી દર્શાવ્યારમથ તૈયાર કરી અને જને જણીએ દુસ્મનેા જિવનુતી પડી ચિતોડના રક્ષણાથે પોતાની જાણુ જીવર રહી તે સાસુ નહુને લઠાઈમા મરાતા જોઈ અને આ પ્રમાણે પોતાની મેનેાને અને સ્ત્રીઓને પરાક્રમ કરીને મરતા જોય તેઓ પણ મરણીયા થયા અને ધણા દલાડા સુધી ચિતોડનો જયાવ કર્યો પણ તાણે થનાતુ નામ લીધુ નહિ એ ધમારામા પ્રતાપસીંગ પણ પોતાની માતા અને સ્ત્રીની માથે ખરાદરીથી ન તા મરાયો પ્રતાપસીંગનુ આ છેદની વખતતુ પરાક્રમ અવર્ણનિય દુસ્મનેા પ્રમાણે જીવસાગથ લગતા પ્રતાપસિંગ મરાયાથી ચિતોડગદમાના લશ્કરની સરદારી શુગ્ધીર જ્યમને લીધી અને ચિતોડનો જયાવ કરનાતુ કામ લેશે માથે લીધુ સારથી આપળી આ વાર્તાની રાશ્યાન થાઈ છે

ચિતોડના સરદાર જયમલ કીલા ઉપરથી શત્રુ સંયક જંગમાને કેટલોક શામ જાડની જાળીઓની જનાવેલ અને ચામજાથી મળી લીધેલી દટીઓની ઓથે ઓથે આગળ વધતો આવતો હતો તેની હીલચાલ તપાસતો હતો હતો કીલાગ્ય ખોરાક પાણી પુષ્કળ હતા કીલાતુ રક્ષણ કરનાર સંયક આઠ હજાર રાજપુતો હતા અને કીલાનો એકપણ પાયર સાચુત હોય સામુધી શત્રુને શરણ ન થવાનો દ્રઢ નિશ્ચય દરેક જણુ ધરાવતા હતા ઘેરો ધોરવાને જે માસ યજ્ઞ ગયા હતા અને તે સૈન્યની સરદારી અકજરે જને લીધી હતી હતા હજુ કામ પણ સતોપકારક પરીજામ આગ્યુ નહોતુ ઘેરાયલા રાજપુતો ક્ષત્રીપુત્રને જાજે તેવા નિશ્ચિત ધૈય અને વીરતાથી લડતા હતા ખી રો ધણેજ મજબુત હતો અને અત્યાર આગમ્ય કેટલાક રાજપુત સરદારોએ કેસરીયા કરી શત્રુ સૈન્યગા ઝોળાગ્યુ હતુ તેમજ કેટલાક સરદારો શત્રુના ધસારા સામે કીલાનો જયાવ કરતા રણમા પડ્યા હતા હતા રાજપુતોએ જરા પણ ગચક આપી નહોતી

પોતાના સૈન્ય સાથે અકજરે જે જે શહેરો પર ચાલ કરેલી તે તે શહેરો તેના કીલા ગમે તેવા મજબુત હતા ત્વરાથી તામે કરી લીધાને તેને આજસુખીને અનુમત દેવાથી આ ન્યજે આગ્યુ બધુ રોમાઈ રહેવુ પડતા તે ધણે શુરસે યજ્ઞ ગયો હતો હતા કીલાનો જયાવ કરતુ સૈન્ય કેવુ જોરાવર છે તે તે જાણુતો હતો તેમજ તે સૈન્ય જોઆનું જનેસુ હતુ તે રાજપુતો કેવા શુરવીર હોય છે તે પણ તેની જાણુ જદાર નહોતુ અને તેથી આ ચિતોડનો કીલા સહેલાઈથી તામે નહીં જાય એમ તેણે ધારી સુસુ હતુ—

જયમલ આ પ્રમાણે શત્રુસૈન્યની હીલચાલ તપાસતો કીલાપર હતો હતો તેવામા તેની બી

અહા ! સદલ ! તારા પ્રેમનો દહધાર ધવાને હું લાપક છું એ શું મારે સાબિત કરી આપવું જોઈએ ? આતો કાંઈક બગાડાર મણાય

પોતે જે કીર્તિના દહધાર દેાય તે કીર્તિ પોતાના પરાક્રમેથી સ્થાપિત કરવાને માટે શુરવીર પુરુષ દમિયા અભિમાન ધરાવે છે અને તેના માટે આ બગાડાર નથી

પણ હું તદને વચન આપુ છું કે તું જે પણ મારી પોતાની યશે તેજ પમે હું તારો પતિ રાજપુત નામને કલકિત કરે એવો નાલાયક નથી એની તું જે સાચીતી માગે છે તે આપીશ

નરિ રૂપરિદ્ધ ૭ ! ધેરા હવડુ ચાતુ છે બપા મુધી જીલમી ખાદશાદ કલત યદુ જશે નહિ કે આપણા કીર્ણાની સમીપતા છોડી નાસી જશે નહિ તા મુધી હું તમારી ૬ હાથા સંહાનુકુળી ધરાવતી નથી.

અકબરની સેનામા એક રાજપુત હતો કે જે તિરસ્કાર વૃત્તિથી ચિતોડ છાડી મોગલ સેનામા લેળાયો હતો પોતાના દેશ બધાઓનો ત્યાગ કરવાનું તેને નાએ મુજબ કારણ મ યુ દ્ય — શુરવીર સરદાર જયમલની નાની પુત્રી ત્રતે પ્રેમથી હતે—ત યદુને તજે નેણીના હાથનું માયુ કયુ પણ આ સંબંધમા તે માણસ દર જામા પોતાનો ખતામરીયો નથી એમ જણી તેણીના માખાપે તેની માગણીનો સ્વિકાર કર્યો નહિ આજાએ પણ પોતાના માતાપતા વિચારને માન આપી તેને પોતા તરફની ના કહી દીધી અને તેથી તે ધજોજ દોનગીર યયો

આ જીનુની સૈનિકાના આવેશો ધણી રખળ હોયછે અને આ માણસની નિગશ ચયેલી લાગણીઓએ તેને પોતાના દેશ બાધવાને દોષ દે । પ્રેરો તે ચતુ સન્યમા ગયો અને ધેરા આગળ વધારવાની ધણી ૪ અનુકુળતા મળી શકે એવી ઝટલીક માત્રમી આપી પોતાને મળેન આતમીને કેવીરીતે લાભ લેવો તે અકબર સારીરૂતિ જાણતો હતો પણ વિચ્છેદનીતિની મર્યાદા બિપરાત તેનો તે વિશ્વાસ રાખતો નહોતો ખાદશાદની યુક્તિઓના બેદરિશી તેને કાષ્ટ જણવા ક જોના દેનામા આવતું નહોતું છતાં જ્ઞારથી તેના ત્રતે વિશ્વાસ અને માયા ભરેતું વતન ચલાવવામા આવતું હતું તોપણ તેણે પોતાની શકદાર તરિની સ્થિતિ નેષ લીધી અને તેથી તેનું અભિમાન જગ્યત યદુ જે માણસ પ્રતે દગાખોર હોવાના શક રાખવામા આવે તેણે ખરેખર દગાખોર યદુ એમાજ ન્યાય છે એવી તેના આવેશો સુચવેલી અસત્ય રજાનિકાને અનુસરવા ને તયાર ધયો પોતાની ધમ્હાઓ તૃપ્ત કરવા દરેક ચીજનો લોગ આપે એવો એ કાયકર ગરમ મીઝજનો જીનુની માણસ હતો દગા ભરેલી કાષ્ટ પી ૭ યુક્તિથી જયમલની સમતી મેળવી તેની પુત્રી સાથે પરણવું અને આ પ્રમાણે પોતાના પ્રેમ અને વેરના આવેશને તૃપ્ત કરવો એવો વિચાર કરીને તેણે શુરવીર સરદાર જયમલને મળવાનો અને પોતાની માગણી સ્વિકારવાની કૃતિમત તરિકે મોગલ ખાદશાદને કલત કરવાની દરખાસ્ત કરવાનો નિશ્ચય કર્યો

પ્રથમ મુસ્કેલી કીલનામા શીરીતે પેસતુ એજ હતી એક બાજુએ ન્યા કોટની દીવાલ ઘણીજ ઉંચી હોઇ તે બાજુથી કોઇ દુસ્મન કાપી જનાનો સજાન આજો હતો ત્યા પહેરેગીરની સખ્યા આજી હતી તેમજ તે પહેરેગીર પશુ બહુજ સાનધ રહેતા નહોતા એ વાતથી તે નાખર હોઇને તણે તેજ રચયેથી દીનાય ઉપર ચલાનો યત્ન કરતા નિઘન ક્યો એક અધારી રાત્રે તે પોતાની સાથે આશરે નન નર ધન્ય સાગા કેટલાક ખીનાઓ લેઇ કીલના તરફ ચાલ્યો દિવસને વખતે કુદરતી હાજતને બદાને મળેને શક ન આવે તેમ તે મુમલમાનોની છાવણીમાંથી નીકળી ગયો હતો કીલનાના પાછના ભાગમાં જ્યા દીનાય લગભગ ૮૦ ફુટ ઉંચી હતી ત્યા પડેયતા ૮ તણે ચણતર કામગા ખીના બેસા માત્ર શરૂ થયું આ પથ આજો સારી રીતે ધડીતે ચુના વગરજ એક ખીખ ઉપર મુકનામા આવેલા હોઇ અથવા તે લાખા વખતને સખ વચમાનો ચુનો ખરી ગયેલો હોઇ યોડી મહેનતે ખીના અદર પેસાડાને પુરતી કાપે હતી પહેલો ખીલો જમીનથી એક વાર ઉંચો બેસાડીને તેના ઉપર તે ઉભો અને ખીખે ખીલો તેનાથી એક ફુટ ઉંચે બેસાડીને તેના ઉપર તે ચડ્યો આવી ગીતે આ સાહસમાં બે કે ધણ મોટુ જોખમ સંભાલ્યું હતું છતા શાનિ અને ધીરજથી આ રીતીરે ~~આમ~~ ચાલુ રાખીને છેવટ તે દીવાલને મથાણે પહોંચ્યો

પોતાની ઇચ્છા બર લાવવા માથુંસમા જેવી આતુરતા હોય છે તેવી આતુરતાથી તે જનારે આ પ્રમાણે ઉપર ચડતો હતો સારે તેને સારે નક્ષિમે ઉપરને પહેરેગીર તે દેશમાં ગનાતુ કાંઈ ગીત લલકારતો હતો તેથી આ બધાંર ચઢા દરમીઆન થનો કાંઈ અનાજ તે સાગાં શરીરો નહોતો

આ રાજપુતે દીનાય ઉપર ચડવા માળા પહેલા પોતાના કપડા ઉતારી નાખ્યા હતા તેથી રાત્રીના અધકારમાં તેની ચામડીનો ઘેરો રંગ મળી જઇને કાંધા ઉપરથી કાંઈ જોતુ હોય તેને દેખાય તેમ નહોતુ તેથી જીવગી રીતે કોટ ઉપરના પહેરેગીરનું સફેદ બદીયાન અધકારમાં તે ધણે દુરથી જોઇ શકતો હતો દીનાલને મથાણે પહોંચતાજ પહેરેગીર જોવો તેમ પામે યઇને ચાલી ગયો તેજાજ તે કુદીને અદરની બાજુ પડ્યો પછી તે જાજો અદરની બાજુથી આ ચો હોય તેમ જાણી જોઇને પહેરેગીર પાસે ગયો અને પોતે જાજો તેમનામાનોજ હોય તેમ પહેરેગીર સાથે મદજ વાતચીત કરી પોતાના આગ્યા સખધમા કાંઈ શક ઉપન થયો નથી એમ નક્કી કરી લીધું તેને પોતાની જાતનો જોઇને જેના મનમાં કાંઈ પશુ શક નહોતો એવા તે પહેરેગીરને તે જ્યમતનો સરદારી તબેના સીન્યમાનો નથી એવો કાંઈ સશય ઉત્પન્ન ન થયો અને તેથી તેને કાંઈ પશુ વધારે મુછગાછ શિયાય આગળ જવા દીધો તે રાજપુત એક દેસાનપના દરનાજની કમાન તમે જઇ સુને અને બદાલ્યુ યાગાસુધી શંતપણે ઉંઘો બદાલ્યુ વાતાજ તે સરદાર પાસે જઇ જીવો રહો

“ આપ અને આ કીશ્વમાં જોઇને ખરેખર આશ્ચય પામ્યા હશે તે બોલ્યો આપ અને એક દગાખોર તરિકે ગયો છે પશુ તેમાં આપની સુલ યાવછે તે સાનિત કરી આપના અને નિદય દુસ્મનના લુભી પત્રામાંથી આ ચડેને બચાવવા કુ સક્તિવાન છું એમ

ખતાવી આપવાને હું આ યો છું ।

જે માણસ મુરસે યજ્ઞને દુરમનની છાવણીનું સરણ લેકે તેને દગાબોર તરિકેજ ગણવામાં આવે છે જ્યમસે કહ્યું

પણ આપ એ તાતથી અનુભૂ નહિજ હોય કે દુરમનની છાવણીમાં જરાથી મારા પાસે એવી ખાતમીઓ હોવી જોઈએ કે જે વડે દુરમનેને આગળ વધતા અગ્રકારી આ શહેરના લોકોની છદ્મી અને માસમી કનુ આપ રક્ષણ કરી શકે

તમા દગાબોર નથી એવી મારી મા રતા । ધાનાની આથા ધરાવતા પહેલા તમોએ તમારા દેશ બાંધવોના હિત અથ તેવી ખાતમી મેળવી છે એ બનારી આતુ જોઈએ

આ કી લામાના સપના બલ્લાન માટેની દરખાસ્ત કરનાર માટેજ હમણા હ આપની પાસે આ યો છું

તે બનાવી આજે

ચોક્કમ સરતોથી હું મુશ્કયાન બાદશાહને મારી નાખવાનું માથે લેઈ છું ।

તે સરનો શુ છે ?

આપની ન્હાની પુત્રી અને લગ્નમા આપવી

મદારે જે વીશ પુત્રીઓ હોય અને તે સવ આવી અખતસરની તાકરીના છનોમ તરિકે આપવી પડે તો પણ હું તેન થવ જોઈ છું નામ ન ગપ્ત આપણા કીલ્લા ઉપર સરકર લેઈ આવનાર તે બુનમી બાદશાહનો નાશ કરે અને શુ કળ દાયજ સાથે મારી પુત્રી તમને લગ્નમા આપવાનું હું વચન આપુ છું

હું તેના મોતને ન્યાસ કરવાનું લગ્નમગ વચન આપુ છું અને મારી પાતાની (ક-છા વિના બી બુ કોઈ તેને સનાત રાખી સરશે નહિ

મારે તમને કહેવાની જરૂર નથી કે મારી નયે વરતા આવેશથી તમે દુરમને સાથે મળી ગયા છો એવી સવની માન્યતા બધાઈ ગઈ છે બદાદૂર અને પ્રમાણિક માણસોના હૃદયમા આવી મા થતા એકવાર બધાઈ ગયા પછી તેને દુર કરવી એ કાઈ રહેતુ કામ નથી તમે જે દરખાસ્ત મુજી છે તે પુર્ણ કરી ચકરો તો તમારા માટેના જે ખસાખ અભિપ્રાય અમારા અત કરજુમા બધાથો છે તે તુરતજ દુરે થઈ તેને બદલે તમા વિશ્વાસપાત્ર થઈ શકશે

આ મુલાકાતના પરિણામથી તે રાજપુત પુર્ણ સંતુષ્ટ થયો પણ અપારે તેણે પોતાના પ્રેમની વસ્તુને મળવા માગ્યુ સારે તેણીના પિતાએ જવાબ આપ્યો : —

અપુર્ણ

અલભ્ય સૌરભ્ય કવિકૂલનમસ્યા રુચિરતા
તથાપિત્વદ્વસ્તે નિવસદરવિંદ વિકસિતમ્
કલાપે કાવ્યાનાં પ્રકૃતિકમનીયસ્તુતિવિધૌ
ગુણોત્કર્ષાધાન પ્રથિતમુપમાન સમજનિ

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર પડે છે.)

પુસ્તક ૧૦ મું ભાગશર, યુર્ષીમાં, ૧૯૬૯ અંક ૨ નો.

શ્રી આગામી દુર્ગાસ્વરૂપ સ્તવન

દુર્ગા ક્યાળી રેનિ વિષ્ણુ હૃદય સત્તા ધારિણી,
જનની સકળ બ્રહ્માંડની હર વામ પાશ્વ વિદારિણી,
શુભ સમય સાવરિણી તણા આગામી ધારી હીતને
પ્રમદી કૃપાળી શરણુ લ્યો નિજ સધ આતાશીવને
બ્રહ્માંડ પિંડ અર્તેકની રચના રમી લીલા યજ્ઞ
ચૈતન્યરૂપે અણુઅણુમાં તું વશી વિશ્વે નકા
આલી ન રચળ તારા વિના સચરાચરે કા સબલે
સાકાર યજ્ઞને ચરણુ લ્યો દુર્ગાસ્વરૂપે શ્રી હવે

કાટિ મુરજ નિભ સરિખી કરિર કાંતિ શોભિતી
હો અક્ષિ લજ વિશ્વાળ હરણા માતૃભાવે સુચવતી
અધરાષ્ટ્ર લાલપ્રવાસ અમીઝર નાસિકા દીપકદીપ્તિ
રશ્મિ-શીષ કલકલાપ કિર કદર્પે રૂપે કાટિધા

ગાહુ મધ્યાલ વિશ્વાળ કાનર પુષ્પ હણવા બાળતા
સંપૂર્ણ હેમ સમા પયોધર અમરોપક મતરતા
કાટિ કિશરી શુભ ચરણુ કું કું ચરણુ લલિતુ પ્રેમધી
દુર્ગાસ્વરૂપે હસે અમ અમલન બારો રૂઢેમધી

માધવ

એક મામતુ પચાગ

મયર ૧૯૬૯ ના માગશીર વરી ૧ થી પાપ થરી ૧૫ સુધી

ક્રમ	વાર	પાપ	હકીકત
૧	બુધ	૨૫	બીજનો દુષ ૭
૨	ગુરુ	૨૬	
૩	ગુરુ	૨૭	માસ ચતુર્થી
૪	શુક્ર	૨૮	
૫	શુક્ર	૨૯	
૬	રવિ	૩૦	
૭	શુક્ર	૩૧	માસ પૂર્ણિમા - પૂર્ણિમા ન
૮	શુક્ર	૧	
૯	ગુરુ	૨	
૧૦	ગુરુ	૩	સરના એકાદશી વસાત ૧૬-૪ સુધી જે પનુર્માસનો આ ન
૧૧	શુક્ર	૪	
૧૨	શુક્ર	૫	ચિત્રાવતિ
૧૩	રવિ	૬	સોમવતી બમાદશમી
૧૪	શુક્ર	૭	વસાત બમાદશમી ૨૧-૧ સુધી જે ભાગ તથાવન
૧૫	શુક્ર	૮	
૧૬	ગુરુ	૯	
૧૭	ગુરુ	૧૦	
૧૮	શુક્ર	૧૧	
૧૯	રવિ	૧૨	પનુર્માસની સમાપ્તિ
૨૦	શુક્ર	૧૩	માસ રાશિનો શ્રવ ૨૧-૩૧ પછી ચાપ જે દસ ૧૫ સુધી પૂર્ણિમા અધ્યાત્મ
૨૧	ગુરુ	૧૪	[ના બી વાંચાથી સાપકાગ સુધી જે
૨૨	શુક્ર	૧૫	અટની વન
૨૩	ગુરુ	૧૬	
૨૪	શુક્ર	૧૭	
૨૫	શુક્ર	૧૮	ચિત્રમાર્ગેબોની પુરણ એકાદશી
૨૬	રવિ	૧૯	વજ્રવેલી પુરણ એ ૧૬થી
૨૭	શુક્ર	૨૦	
૨૮	ગુરુ	૨૧	
૨૯	શુક્ર	૨૨	માસ રનાવનો અવસાન

ગિરોજા વિવરણારે કાઢા જે તે સામેટા પુરે દિવસમા જુએ

પચાગનું દિષ્પણ અથવા આ માસમાના વ્રતોની વિધિ

૧ કાશીખડમા માગશર વદી આઠમને દિનસ કાળભૈરવની પૂજા કરી તેની પાસે ઉત્સવ પૂરક રાત્રિનું જાગરણ કરવાથી સર્વ પાપોનો નાશ થાય છે એમ કહ્યું છે ભૈરવની ઉત્પત્તિ પ્રદોષ કાગમા યદ્ય છે માટે પ્રદોષ વ્યાપિની અદ્ભુતી સેવી એમ કહેલાએક કહેછે પણ શિવસ્ત્રી પ્રમાણે મધ્યાહ્ન સમયે ભૈરવની ઉત્પત્તિ છે માટે મધ્યાહ્ન વ્યાપિની સેવી આ નવથી મનુષ્ય વિધિના સમુદાયને જીતી શકે છે અને કસિદક નામની તીથમા સ્નાન કરી પિતૃઓનું તપણું કરી, કાતભૈરવના દગનથી પોતે તથા પિતૃઓ નરકમાથી ઉદ્ધરે છે

૨ કૃષ્ણાષ્ટમીની કયા આદિસ પુરાણના અગીયારમા અધ્યાયમા છે અને મેરૂ પર્વતના દક્ષિણ ચિખર ઉપર મિરાજતા નદિકેશ્વરે નારદ મુનિને કહેલી છે નિશ્ચિત પરમણ્ણ પુરુષોની તપોશક્તિ કરનાર અને નવૃત્તિ પરાયણ પુરુષોને યોગાગ્રય, કીર્તિ અને અક્ષય સુખ આપનાર છે

માગશર વદી આઠમે પ્રાત કાગમા પીપળાનું ફાળણું કરી, સ્નાનકરી, પિતૃઓનું તપણું કરી પોતાને યેગ આવી ગરુડની પૂજા કરી જરા ગૌમુત પાન કરી ઉપવાસ 'કરવે' એવી અતિરાત્ર નામના યજ્ઞનું આઠગણ્ણું ફળ થાય છે પોપ વદી આઠમે, પીપળાનું ફાળણું ઘાતણું પાન, શણું નામના ગહાદેવનું પૂજન અને તેથી આઠ વાજપેય યજ્ઞનું ફળ છે માદા વદી આઠમે નડનું ફાળણું ગાયના દુધનું માન મહેશ્વર નામથી પૂજન આઠ અશ્વમેધનું યજ્ઞ છે શાગણું વદી આઠમે વડનું ફાળણું ઘાતણું પાન, માહાદેવ નામથી પૂજન અને આઠ રાત્રસય યજ્ઞનું ફળ છે ચૈત્ર વદી આઠમે, ઉત્તરાનું ફાળણું શુભેલા યજ્ઞેનું બદાણું શણું નામથી પુજન અને અશ્વમેધનું ફળ છે વૈશાખ વદી આઠમે ઉત્તરાનું ફાળણું દળના જળનું પાન શિવ નામથી પુજન અને અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞનું ફળ છે જ્યેષ્ઠ વદી આઠમે, પીપરનું ફાળણું ગાયના ઓગાહનું માન પરશુપતિ નામથી પુજન રાત્રે શિરાનયમાજ સ્થપન અને કાટિ ગોદાનનું ફળ છે અશાઠ વદી આઠમે પીપરનું ફાળણું ગોમયનું પ્રાશન, ઉમ નામથી પૂજન અને સાંત્રામણિ યજ્ઞનું ફળ છે જ્યારણ, વદી આઠમે, ખાખગનું ફાળણું, આઠકાના પત્રનું પ્રાશન સ્થપ નામથી પૂજન, અને રૂપ પર્વત દેસાસવાસ, એ ફળ છે આશ્વ વદી આઠમે ખાખરાનું ફાળણું મિત્રપત્રનું બદાણું ત્રણક નામથી પુજન અને સવ દીક્ષાનું ફળ છે આશી વદી આઠમે વાજપેય ફાળણું ચોખાના પ્રાણીનું પાન ઇશ નામથી પૂજન અને પાસરીક યજ્ઞનું ફળ છે કાતક વદી આઠમે, શણું ફાળણું પચગળનું પ્રાશન ઇશાન નામથી પૂજન અને અગ્નિષ્ટોમનું ફળ છે

વર્ષની સમાપ્તિમા ઉપાસન કરવું વિગતોમ્હ મહગ કરી, પચરગી અને બાધી આસાયાદિ જાડણી કરાવી સુવર્ણમય હામાહાદેશ્વરની મૂર્તિ તથા રૂપાને પોડીયો રથથી કલસ રથાપન પૂર્વક પૂજન કરવું રાત્રિનું જાગરણ કરવું નવમીને પ્રાત કાગે અગ્નિ રથાપન કરી ઘાતણુંકા તિલકાથી ત્રણકમત્ર પૂરક અષ્ટોતરજન આહુતિથી દોમ કરવે જાગ

બ્રાહ્મણે જમાવવા કાનો દેવા કહીએલાનું નેવેલે ધરાવવું

૩ આર સક્રાંતિઓમા બ્યારે ધનુ સક્રાંતિ આવે ત્યારે ધનુર્માસ કહેવાય છે તેમા હમેશાં અશ્વોદય સમયે નદીમા સ્નાન કરી નિલકર્મ કર્યાપછી સૂર્યનો ઊદય થતાં યુદ્ધમાત્રમાં બ્રાહ્મણોને ખીચડી થી અથવા લાડનું ભોજન કરારી દક્ષિણ તથા ઉત્તર વચ્ચે વિગેરે આપવાં આખો મહિનો ન બને તો ત્યેક રવિવારે એ પ્રમાણે કરવું આ પ્રતી ધન ધાન્ય આરામ અને પુત્ર પ્રિવાર મળેછે

૪ સોમવતી અમાવાસ્યાની કથા અવિષ્ણોત્તર પુરાણમા છે યીપગાના વૃક્ષને કાઠ પમ ૬ ૫ કે ૬૫ સાથે એક સો આઠ પ્રક્ષિણ કરી તે દ્રવ્ય ધનુ જાન કરવું વિગેરે ભોજનસિદ્ધ હોઈ અન્ન લખાણ કરતા નથી

૫ મૃગશર વહી અમાવાસ્યાએ ગૌરીતપાવતનો આરબ કરી રાકાય છે અને તે સોળ વર્ષ સુધી કરવાનું છે સ્નાન, નિલકર્મ વિગેરે કર્યાપછી વ્રતનો અને વ્રતાગે ઉપવાસ કે નાન ભોજનના સ્વકલ્પ કરી ગૌરી મહેશ્વરનું સપરિવાર પૂજન કરવું આઠ તાલુઓની વાટ વાળો ધીનો દોવો કરી તેનું પૂજન કરી દિવસ રાત્રિ તેને અખંડ રાખવો ત્રી? દિવસે સવારમા આઠ સોભાગ્ય પદાર્થો યુક્ત થાવું પાત્ર ઉપર પકવાન સાથે તે દીપને યુગ્મી તેની પૂજાકરી સૂર્યને બતાવી મૂર્તિમાં બ્રાહ્મણના જોડલાને તેનું દાન દેવું અને સુવાસિની સ્ત્રીને આશિર્વાદ લેવો ખીજે વર્ષે એ સર્વ કત ૫ પકવાને દિવસે કરવું ત્રીજે વર્ષે ખીજને દીવસ કરવું એ ત્રમાણે પ્રતિવર્ષ અડક તિથિ આગળ ચાલવું ચોગ વર્ષ સુધી આ પ્રમાણે કરતા ઊંઘા પનમા પુર્ણિમાને દિવસે સ્ત્રી સહિત સોળ બ્રાહ્મણોને નિમત્રણ કરી મધ્યાહ સમયે અષ્ટદશ કમલમા ગૌરીનું પૂજન કરવું પ્રત્યેક જોડલાને જમાડી વચ્ચામકાર તથા વિવિધ પકવાનેનું દાન દેવું—આચાર્યને સુવર્ણમય મુર્તિ પરસ્વિની ગાય અને દક્ષિણા આપી જતની પૂર્ણતા લખી સ્ત્રીને આ જત કરવાથી અખંડ સોભાગ્યનું સુખ મળેછે

૬ જુદી જુદી સક્રાંતિઓમા જુદીજુદી પૂજનપદ્ધતિ અને કાનોથી વિવિધ નકારના સિદ્ધિ આપનારા સક્રાંતિ વ્રતો જેવાકે ધાન્ય સક્રાંતિ વ્રત લવણ સક્રાંતિ વ્રત બોમ સક્રાંતિ વ્રત રૂપ સક્રાંતિ વ્રત તેજ સક્રાંતિ જત સામાગ્ય સક્રાંતિ જત તાણુમ સક્રાંતિ જત મનોરથ સક્રાંતિ જત અશોક સક્રાંતિ જત આપુ સક્રાંતિ જત ધન સક્રાંતિ જત સવ સક્રાંતિ જત વિગેરે રકદ પુરાણમા કહેલા છે લખાણ બધે અગ્રે આપેલા નથી કૃપ્પા હોય તેમણે જ્ઞોતસ્વ જતરાજ વિગેરે ગ્રંથોમાથી કે વિદ્વાન બ્રાહ્મણ દ્વારા જાણી લેવા

૭ ચોથ જુદી આદમ જે કુધવારના યોગવાળા હોય તો તે દિવસે સ્નાન બપો હોમ દેવપિતૃતર્પણ અને બ્રહ્મભોજન કરવાથી ઘણું પુણ્ય થાય છે તેમા ૫૫ જે ભરણી નક્ષત્રને અથવા રોહિણી કે આર્દ્રા નક્ષત્રનો યોગ હોય તો અત્યુત્તમ પુણ્ય પર મળાય છે

દેવી તત્વ દીવાકર.

(મતાક્રમો ચાલુ)

ભરતખડમાના સુવચ્છી અને ચક્રવર્તી રાજ્યકુળોના ઇતિહાસ કે જેમા શ્રી જમદજ્ઞાની ભક્તિ પ્રાધાન્ય સ્થાન ધરાવે છે તે શરૂ કરતા પહેલાં સૈદ્ધિની ઉત્પત્તિથી વૈવસ્વત મંવતર સુધીની સીધી વચ્ચાવળી આપણુ આપી ગયા તે દરમીયાન બીજી બાજુ ખનેલા બનાવેલુ વિવેચન હતુ યોગ્ય ધારીએ છીએ આ વિવેચનમા કસ્યપના વચ્ચે, દિતિ, અદિતિ દત્ત, ત્રિગેરના પુત્રો દેવ દાનવો વચ્ચે સંગતના રાજ્યપદ—ઈન્દ્રાધિકાર માટે વારવાર થયેલા યુધ્ધો નો મુખ્ય સમાવેશ થાય છે અને દેવોની સદાચતા અર્થે, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, સ્વામિવ અને છેવટ જમદજ્ઞાએ પણ આ યુધ્ધોમા મુખ્ય ભાગ લીધેલા છે અને તેને પરિણામેજ મહિષાસુર, શુભનીશુભ, દુગમ, અરણ્ય, અધક રિપ્રિયિતિ વિગેરે દેવોને માર્યાના શ્રી જમદજ્ઞાના કયાનકો છે આ સવ આખ્યાનો મયાક્રમ કહેવા તે આપણા પુરાણોમા ઇતિહાસાનુસાર ક્રમબદ્ધ ન હોવાથી મુશ્કેલ કામ છે છતાં તેનુ સંશોધન કરી મયામતિ, ક્રમાનુસાર ગોઠવી કહેવામા આવશે અને સારપછી ઇકિતઓનુ વર્ણન કર્યા પછી ચૂંચ્યક્ર વરી આગળ ચત્રાવવામા આવશે

કસ્યપની બી અદિતિને પેટ ઈન્દ્ર સરખો દેવોનો અધિપતિ પુત્ર હોવાથી તેની બહેન અને સહપતિ દિતિએ તેના જેવા પુત્રની અભિલાષાથી કસ્યપ રૂધીની પ્રાથના કરતાં તેમણે તેને પૌષ્ટિકનો ઊપદેશ કર્યો તે અનુસાર વૃત્ત કરતાં તેને મહા બળવાન ગર્ભ રહ્યો ઈન્દ્રે છબ્બાંથી તેના પેટમા પેસી તે ગભના વજ્ર વડે કડકા કરી નાખ્યા અને તે ધ્વજ વાધુ થયા તે દક્રીકત આગળ કહી ગયા છીએ ઇન્દ્રના આવા વતનથી દિતિ શોકાગ્રસ્ત રહેતાં હતા તેવામા એક દિવસ કસ્યપરૂધી સધ્માકાળે મયસાળાની બહાર આ પા તે વખત દિતિએ કામાતુરપણાથી તેમનુ વચ્ચ પકડ્યુ ધમજન માટે કસ્યપે પણ સમજાવ્યા છતાં દિતિ ન માની ત્યારે ને ધમ વિરૂદ્ધ કાળમા રતિદાન આપતા મજ રહ્યો અને હિરણ્યકશ્વિ દિવસ કશ્ચિપુ, જેવી આસુરી પ્રજા જ મી ઈન્દ્ર પ્રત્યે ક્રોધના સસ્ત્રાર તેમને ગભમાજ મળેલા હોઇને તેમજ અપેક્ષા કાળમા તેમની ગભ સ્થિતિ હોવાથી તેમનો બુદ્ધિ દુષ્ટ હોઇને તેઓ મુળથીજ દેવતાઓની સાથે વિરોધ ધરાવનાર હતા અને તેથી દેવનો અને દેવનેા એવી રીતે બે પક્ષ અષાઠ મયા હતા દેવોના શુર બ્રહ્મરૂપિ હતા અને દેવોના શુર મયુના પુત્ર શુક્રાચાય હતા અને પક્ષ વચ્ચે વારવાર યુધ્ધો થતા અને જે પક્ષ જીતતો તે સ્વર્ગને અધિકાર ભોગવતો દેવો સમગ્ર પાતાળમા રહેતા પણ તેમાં કોઇ બળવાન થતો તો તેને અચ્છી કરી તેઓ બીજા લોકો જીતી બેતા અને ઠેક સ્વર્ગ સુધી પહોંચતા અને તે વખતે દેવતાઓ સામે થતા હારી જતા તો ત્યાંથી નીકળી બધ પહોંચેલી મુશ્કેલોમા સંતાપ રહેતા અને ત્યાં તપહાર બ્રહ્મા વિશ્ણુ સ્વમિવ કે જમદજ્ઞાની રહાય મેગવવા પ્રયાસ કરતા વળી કૈવ અનુકુળ થતા આવી રહાય દેવોને મજાતી સારે તેઓ દેવોને હરાવી સ્વર્ગનુ રાજ્ય પાછું મેગવતા અને રેલો પોતાના પાતાળના રાજ્યમા જતા રહેતા

ઉપર કહેલા કિતિના અને પુત્રો હિરણ્યકશ્વિ અને હિરણ્યકશ્ચિપુ પાતાળનુ રાજ્ય ભોગવતા

હતા તેમાં દિરજાક કાઢ સનતી ન હોવાથી પુત્ર નાસિતી કામનાથી વનમા ભઈ સહર ઉપર તપ કરવા માગે. ધણાં વર્ષે તપ કરતાં તે છેક દુબળા અને અરિયરૂપેન થઈ ગયે. સારે શકર પ્રસન્ન થઈ લા પધાર્યા અને વરદાન માગના કહ્યું સારે તે બોલ્યો કે —

હે મહારાજ ! મારે પુત્ર નથી તેથી તેની ધણી છાછ રહે છે માટે હે મદ્રસાનિ ! મને એક સુદર અને પરાક્રમી પુત્ર આપો. મારા ભાઈને નહાદ વિગેરે ચાર પુત્રો છે અને મારેતો એક ધણુ નથી એ શુ ? આથી મારો નિવસ જતા મારે રા ન બીજા ભોગવશે. પુત્ર વિનાના મનુષ્યની મતિ સ્વર્ગમા નથી અને તેથીજ નાકળા મનુષ્યો રાતદિવસ તે માટે ખાયાપુટ કરે છે અને પુત્ર ન થાયતો છેવટ દીત વિગેરે આઠ પુત્રમા એકધણુ કરે છે પરંતુ મારેતો ઐરસ એટલે મારા શરીરથી સ્વર્ણ જાતીમા જાતપ જોતો પુત્ર જોઈએ છીએ તે આપવાની કૃપા કરો.

તેવું કહેવું સામગી શકર બોલ્યા કે — હે દેવત્રજ ! તારા કર્મમા ઐરસ પુત્ર તો નથી તો ધણુ મારે એક અમૃત નામનો પુત્ર છે તે તાગ જોવેન પાકમી અને અગવાન છે તે તને આપુછું.

આટલું બોલી તુરત દિરજાકને તે પુત્ર આપ્યો તે કાંઈ પુરો થતા તેણે શકમી નણી સ્તુતિકરી અને પ્રજી પુત્ર આધે પોતાના પાતાનના રાત્રમા ગયે.

(અપુર્ણ)

વાણીવિલાસ

સરસતાની મહત્તા

પૂર્વે અગાધની માદીપર કલીકે હરન અલ રસિદે નામે એક મહાત્મ પાદસાહ થઈ ગયો છે તેણે નામ કદાચ અમારા વાચનારાઓએ અન્ય અર્થો દ્વારાએ જાણ્યું હશે એ પાદસાહ પ્રભોજ ખ્યાયીક નીતિય ઉદાર આસ્તિક અને ગરીબો પર રહેમ રાખનારો હતો તથા જગતનુ કલ્યાણ કરનાર મહાત્મા—શાનીઓ તરફ તે અતિ પ્રીતિ ભાવ ગણતો હતો તે પોતાના રાજ્યમા કાંઈ જગ્યાએ અને કાંઈપણુ વખતે જરૂર સાફ ન થાય એ એ જામવની જાતેજ ધણી કાગળ રાખનારો અહિં હુદિયાળો અને વિદ્વાન નરેજ હતો કલીકે હરન અલ રસિદે પોતાનો એક રાજ્ય મહેલ બનાવેો પરંતુ તેનો યોગ્યતાનો મોભનો વાસ ધણી તપાસ કર્યા છતાં તેને તે કેશો તરફથી મળ્યા આથી નહિ તેથી ખાસ એટલા ખાટ પોતાના વહાણો વિદેશમા મોકલ્યા છતાં ધણુ કેટલાક વખત સુધી તેના વિદ્યાગ મહેલના અપનો સીરો વાસ મળ્યો નહિ પરંતુ અંતે ધણી તપાસ કરાવતાં સિદ્ધલક્ષ્મીની નજીક હિંદુસ્તાનના પદમિથુ દિનારાપરથી એક સારો અને સીધો તે મહેલની લાવખાવો મોટો વાસ મળ્યો તે વહાણમા

મગધીને ક્ષીરના માણસો પોતાના દેશ તરફ લઇ ગયા અને એશિયાઈ દુર્ગસ્તાનના બેલસોરા (ખસરા) બંદરે તે વહાણ પહોંચ્યું, ત્યારે સગથી ક્ષીરને વાંસ મળ્યાના ખખર મોકલ્યા તે સામળાને ક્ષીર બહુ ખુશી થયો અને તેણે પોતાના ઉમરાવોને હુકમ કર્યો કે " એ વસિ જોવા માટે આવજો સનારી સહિત બેલસોરા બંદરે આવીશું " તે પ્રમાણે જ્યારે પાદશાહ અને તેના અમીર ઉમરાવોની સવારી વાસ જોવા માટે બેલસોરા જવાને તૈયાર થઈ ત્યારે તેને જોઇને રીયતના પથ થયા માણસો ત્યાં જવા માટે સજ થયા એ સર્વે માણસો જ્યારે બેલસોરાના બંદર પર પહોંચ્યા ત્યારે ત્યાં એક મોટો મેળો થઇ રહ્યો ક્ષીર તે વાસને એક છેડાથી બીજા છેડાસુધી બરાબર જોયો, તેથી તેને તે મજાજ પસંદ આવ્યો વાંસ જોવા પછી તેણે ત્યાં પાસેજ પોતાના તથા અમીર કરાવીને એક બારે દખાણાથી પાદશાહી કબેરી કરાવી, અને પોતાને આવો શ્રેષ્ઠ વાસ આખરે દુનિયામાંથી મળ્યા આ પો તેની ખુશાલી દર્શાવતા તે લાવનારાઓને ધનામો આપ્યા આવી રીતે જે વખતે કચેરીમાં ખુશીના રંગ મળી રહ્યો હતો તે વખતે એક મદાન, તત્ત્વ યાત્રી રજીર ત્યાં આવી મળ્યો તેણે બીજા માણસોને પુછ્યું કે " આ શેનો મેળો બરાબર છે ? " ત્યારે શેઠેએ જવાબ આપ્યો કે, પાદશાહના મહેલ માટે એક ધણો લાગે અને સીધો વાસ દિલ્લિસ્તાન તરફથી આવ્યો છે તેને જોવા માટે ક્ષીર પોતાની સવારી સહિત અહીં આવેલ છે, અને તેનીજ ખુશાલીમાં આ મોટો દરબાર બરાબર આવ્યો છે.

આ અમલખ જોવી હપીકત સામળાને ફરીર મનમાં ખુશી થયો અને પોતે પણ તે વાસ જોવા માટે કિનારા તરફ ગયો તે દેખાવે તથા પોષાકમાં ધણો સારો ફરીર છતાં પણ વિહતામાં ધણે પ્રસિદ્ધ હોવાથી મોકલે કાને કાન જતાં તરત તેના આગાની ખખર ક્ષીર પાસે પહોંચી પણ ક્ષીરે વિચાર્યું કે તે મદાનના મારી પાસે ન આવતા રીધો વાસ તરફ જાય છે તો હાથ તેને જવા દઇને વળતી વખત અહીં જોલાવવો.

શેઠા યાત્રી ફરીર વાસ પાસે ગયો અને પ્રથમ તો તેણે વાંસ જોવા નિમિત્તે તેને એક આખી પ્રદક્ષિણા કરી અને પછી એક છેડા પાસે પોતાનું માંદુ રાખીને જાણે વાંસને કંઈ મુછતો હોય એવો ડાંગ કર્યો, પછી જાણે વાસ તેને કંઈ ઉત્તર આપતો હોય અને તે કાન દઇને બરાબર સામળતો હોય તેમ તેણે પોતાના કાન તે વાંસ ઉપર ધર્યો પછી જાણે વાસે ન જવાબ આપ્યો હોય તે, તે માત્ર રાખતો હોય તેમ તેણે માથું નમાવીને કા કહી અને પછી ત્યાંથી પોતાને માર્ગ જવા લાગ્યો એટલામાં ક્ષીરના હજુરીએ આવીને તેને ધણા આન અને વિવેકથી કહ્યું કે " સમ્રાટ આપના દર્શન અને સુભાષાતને લાભ મેળવવા માટે તેકનામ ક્ષીર આપને રાજસભામાં પધારવાની વિનંતી કરે છે "

આ આમત્રણ સ્વિકારીને તે યાત્રી પુરુષ ક્ષીરની કચેરીમાં ગયો ત્યાં ક્ષીર તેનો ધણો સારો કર્યો પછી કહ્યું કે— " આપે વાસને શો સવાલ કર્યો ? તથા વસિ આપને શો હોત આવ્યો ? તે મેહેરમાની કરીને ને આપની છાજ હોયતો સમજાવશો તેથી કે " આપનો ઉપકારી ચાલક "

ત્યારે તે યાત્રી રજારે ધીરને કહ્યું કે— ' હે ! જહાનના માલિક ! મેં તે લાખને યુક્ત્ય કે ' હે ! કાદ ! તુ જહાનને નિરક્ષ છતાં વારાના એટલો બધો શો મુશ્કે છે ! કે જેને દુનીયાના તમામ બાદશાહો સલામ કરવા જાય છે તે પાદશાહોનો પાદશાહ તારી સલામ કરવા માટે પોતાના કચેરી મઝગ સરિત આટલે દુર ચાલીને આવ્યો છે ? ત્યારે તે બાદશાહે મને ઉત્તર આપ્યો કે ' હે ! ખુદાના બદા ! તુ કહે છે તેમ કુ રસ વગરનો અને જહાન છુ તથાપિ મારામા એક ધજોજ મેરો સરજતા (સીધાપણ) નો મુશ્કે રહેતો છે કે જેથી મને આ બગદાદના પાદશાહે હિદુસ્તાનથી પોતાના મહેલમાં રાખવા માટે અહીં બોલાયો છે એટલું જ નહિ પણ આટલી લાંબી મુસાફરી કરીને તે મને સામે મગાવ આવ્યો છે તે માત્ર મારામા એકજ સરજતાના મુશ્કે પ્રતાપ રહ્યો તેથીજ છે તે પરથી તારે વિચારી લેવું કે હું જહાન છુ તથાપિ મારામા સરજતાનો મુશ્કે હોવાથી હું આટલું માન પામ્યો ત્યારે માણસ જે યેનન્ય રૂપ છે તેમાં જો સરજતાનો મુશ્કે હોય તો તે કેટલું બધું માન પામે ? એ વાસનો જવાબ મને અક્ષરે અક્ષર ખરો લાગ્યાની મેં માર મધુ નમાવીને તેનું કહેવું કેયુલ કરતા તેને માન આપ્યું

આ સમજાવે કહીશ તેમજ તેના રાજસભાસરોના મનરબન ધયા ત્યારપછી પેલા રજા પોતાને રસ્તે ગયો અને કહીકે તે વાસ લાવીને પોતાનો મહેલ પુર્ણ કર્યો

માતુલાકાત સિકંદર

સિકંદર બાદશાહનું નામ વિશ્વવિખ્યાત છે એણે આખી દુનિયા જીતી હતી એ વાત અમારે અહીં કહેવી નથી અમારે અત્રે કહેવું છે એટલું જ કે એની માં જોલીમ્પીઆસનો સ્વભાવ અતિશે ખરાબ હતો તે પોતાના પુત્રના કમમાં વારંવાર આડી આવતી હતી એવું એ કામ સિકંદરને જરાપણ પસંદ નહોતું તેમજ તે તેમને કદી અનાદર કરતો નહોતો તેના તરફ તે સદા બક્ષિતભાવથી વતતો અને તેણેને બારે માન આપતો એવી માતા પ્રત્યે મહા મમતા રાખવા માટે સિકંદરને એકજ બહુજ સાળાથી ઘરે છે

સિકંદર બાદશાહ બારે એલિઆ ખડના દેસાં જીતવા આવ્યો હતો, ત્યારે પોતાના દેશનો કાર્યભાર વેહેવાનું તેણે એ ડીપેટર નામના સરદારને સોંપ્યું હતું સિકંદરની માતે રાજ્યકારનારમા મધુ મારવાની બહુ રૂબ પડી હતી તેથી તેણે ધણીજ નમ્રતાપૂર્વક વિનંતિ પણ લખ્યો કે બારે મારાપર મેહેરમાની કરીને રાજ્ય કારભારની અટપટમા દાસ ધાલવાનું માર કરવું અને એનીપેદારને કથી હરકત યાવ તેમ કરવું નહીં આ પત્રના પ્રત્યુત્તરમા જોલીમ્પીઆસે ઉઠતા એવી સખત બાણમાં તેને કપકો લખ્યો કે ' તું વાગીને ફપાકા ઉસા યાવ એટલું છતાં સિકંદરે તે કપકો ધીરજથી સહન કર્યો અને તેની વિરદ એક પણ સબ્બ લખ્યો કે બોલ્યો નહીં તે ઉઠતા એલિઆ ખડની લમ્કમાં મળતી છુટકાથી ઉપદા ચીંતે પોતાની સાતા તરફ ભાવથી નેહ પ્રેક્ષતો

દિવસે દિવસે જોલીમ્પીઆસ એનીપેદારને અધિકાધિકા પચાવવા લાગી તેથી કમર ધબને

તેણે સિંહરેખાદ્વારને ખીજો એક પત્ર લખ્યો અને તેમાં તમી માં વિશેષ બહુ સખ્ત શાખામાં પ્રવિભાદી કરી એ વાતોને સિંહરે જ્ઞાત થઈથી એન્ડીપેટરને જે હતર લખ્યો હતો તે ખમીત સખામાં લેવા લાયક છે

તેનો હતર આ મતનખનો હતો—એ ટીપેટરને યોડીજ ખખર છે કે મારી માતા નેત્રમાથી રૂપોલુ એકલ આસુ આના જેવા હમર પત્રને ધેધ નાખવાને સમર્થ છે. પોતાની માતા તરફ આટલુલુધુ દેત રાખનાર માણસો ફુનિઆમાં બહુજ યોડા મળી આવશે

યજ્ઞત્વ રહસ્ય

(જગદ્વિખ્યાત સ્વામી રામતિથના લેખ ઉપરથી)

(ગયાવપના ૧૨મા અંકના પ્રદ ૨૮૪ થી ચાલુ)

સ્ત્રીઓ, બાળકો અને મલુરવર્ગની કેળવણી પ્રતે બેઠકારી રાખી એ જે શાખાપર આપણો આધાર હોય તેજ શાખાને માથી નાખવા સમાન છે એટલુજ નહિ પણ ખુદ પ્રભરૂપી વૃક્ષના મુગમા ધા કરવા બરાબર છે

વીરામા શતકના સ્ત્રીકુમારો ! જે તમે શ્રુતિનો ઉપદેશ સમજશો તો તમને સક્રિય કરી નાખનારા જે મેકડો પેટાર્ણવ તથા પથ રૂપી બારે કવચ તમારા પર લાધા છે તે તમારે ફાડી તોડી નાખના પડો જે તમારા આત્માને ઝોગખૂરાને તમે તૈયાર ન હો અને તમને શ્રુતિ અભિમાન ! હોય અને આ ગખત તાપથી બગતા બરા ઉન્હાળામાં પથુ જે તમે શિયાળાને માટે કરાવેના કપડા વાપરવાનો આમક ધરતા હો તો તમને તમારા પૂવજોના કસમ છે કે તમારી સાપ્ત ત્રિપતિ કેરી છે તે મહેરવાની કરીને સક્ષમા આજો. મનુષ્યેક કેવળ કાગનેજ આધિન નથી પરંતુ દેહને પણ આધિન છે કાગની દૃષ્ટિથી જેતા તમે હિમાલયમાં રહેતા અરિઓના ખુદ વચાજ હોય, પરંતુ રચગની દૃષ્ટિથી જેતા કળા દેહકમ અને વિગાન શાસ્ત્રના પક્ષ માતા તથા બવહારકુશળ મુરોપીઓ અને અમરીકોનાની તાથે જે સમગ્રાધીન અસ્તિત્વનો સમર્થ તમે કરાવો છો તેનો ધનાર્થ તમે કરી શકશો નહિ આતુરલિક (વસપરપરાના) સરકારથી તમારામાં ઉપનિષત્તુ ચામ બમે આવે, તેને કલે પ્રાપ્ત કરો પરંતુ લૈકિક બાજબના તો જ્ઞપાન તથા અમેરિયાનુ બ્વારહારિક જ્ઞાન સખાન કરી તેને પોતાના અવનમાં જોતપોત ગુચી દેવાથીજ તમે જગત્ના અવન કલકમાં રહી શકશો એક નૃષ્ણો કોમળ-કોમળ જે આસપાસની જમીન હવા બાચી પ્રકાશિતોના મોષક તત્વો કલ્પ તેને પચાવવાનો ધનારકાર અને પોતાના જીવને બચાવ માખાકરે જો તે જલદીજ મરી જશે એમ નહી સમજવું પોતાના શરીર અસ્તિત્વનો અધિવાગ, કરવાનો ઉપદેશ અજ્ઞાતો કલ્પના પણ ' રામ ' ના ' અસ્તકમાં આવનાર નથી પણ ' રામ ' તમને

શરમાને છે કે તમારે વધુ જોઈએ વર્તમાન અને જુવાણ આ ઉભયનો સ્વભાવ કરીને તમારે વધુ જોઈએ અને ને પ્રમાણે તેઓ (પુરોષીઓના તથા અમેરિકનો) તમારી બહાવિધાને તેમની પોતાની કરી શકે છે તે પ્રમાણે તમારે તેમના બાલિકાઓને તમારું પોતાનું ધરુ જોઈએ

ઈતિહાસ તથા અર્થશાસ્ત્ર પરથી જણાય છે કે રક્ષણી વૃદ્ધિ અને પ્રજાની વૃદ્ધિમાં જોઈએ નિયમ પ્રવર્તે છે અને તે નિયમ સમયાનુસાર કલમ (કાપકૃપ-દેશાનર) કરવાનો છે જે આપણે જુએ મરતાં ભેદાર રક દિવિ સોડાને નેવતી ઓછી વસ્તીવાળા બામમાં પોતાનું ગુણ ન અસાવવાને માટે ગોઠાવી દઈએ તો તે ભોગ ઉત્તર યશે અને આથી હિંદુસ્તાનના ભોગ દુરદુગ્ધના દેશમાં પ્રચરી જશે આથી હિંદુસ્તાનનું આશર્ય નટ યશે દેશને ઓછો ભોળો ધસડવો પડશે અને આશર્ય ઉત્પન્ન કરનાર ઈર્ષાનિક એસિડ ગેસ પણ સાથે સાથે કમી યશે જે આ પ્રમાણે તમે ખુશીયા કરશો તો વિવરધના ચક્ર (પદ) સાથે જાણે તમે દેરને પૂર્ણી મુક્યા દોમ તેમ તમારો વિજયરથ જોઈયા દેશને જેમ નહિ કરાતો ઇશ્વરના નિદમ ચક્રો દેશમાં ફરવા માંડશે અને પોતાના માર્ગમાં ને આવે તેના જથા પણ અટક્યા વગર એક સંખ્યા રીતે ચુરેચુરા કરી નાખશે આ નાસમાથી જે લમ તમારે રક્ષણ નહિ કરશો તો કપડા તમારે ફિરજ રહેશે તમે ગમે તેમ માનો પણ ઇશ્વરને તમારા પ્રત્યેની ક્યાને આતરજ પ્રેમ દુઃખાળાદિથી આ કાપકૃપ કરવી પડે છે જે એક માણસ પોતાની કુદિને ઉપયોગ સહિનિયમાનુસાર કરે તોજ તેમાંની તે જગી રાજે આવા અનુષ્ઠાન નામ પોતાના કરેલા પ્રવર્તનાથી સહિની ચુટણી (Natural selection) ની માદીમાં હાખસ મધ જમ્ય છે અને અવનાશકદમાંથી તેને મુક્તિ મળે છે

હવે કેટલાક લોકો કહે છે કે ' મરીમ ભેદાર સોડાનેજ શા માટે હરપાર કરતા જોઈએ આવા માણસોની કલ્પના એવી દોની જોઈએ કે ને પ્રમાણે માગ માલસને દરિયાકાંઠા તમ વચ્ચે જાડી નાખવામાં આવે છે તે પ્રમાણે દરેક માણસને ધરમાં ગોળી સખવ જોઈએ ને જોલીમાં તમે જ જ્યા હતા તે જોલીની જઘાર શા માટે જાઓ છો ધરમુકોને રસ્તાપર પણ શા માટે આવો છો ? તમે જે પ્રમાણે જુલોડના માજક છો તેજ પ્રમાણે સ્વર્થ લોકનાં માજક પણ છો જલકે તમે સ્વર્મ રખજ છો તમે જ્યા જાઓ ત્યાં તમારે ધર છે એક / જમ્યાએ તમારે ગોપાઇ રહેવાની જરૂર નથી હિંદુસ્તાન દેશપણ આને જમવને છોડી એકત્રો રહી રાજી નહિ પુરે એવો એક કાળ હતો કે જ્યારે હિંદુસ્તાન અલમ તથા ધરાન અને મિસર અલમ મધ શા હતા પણ આને ખાંપ (વરસ) અને વિધુવતી મદદથી દેશકાળના જર્ધન અતપાય થયા છે અમારની મારકે સમુદ્ર અટક (પ્રતિબંધ) તરિકે રહો નથી પણ રાજમાર્ગે જતી મયો છે પ્રાચીન કાળના દેશો તે આને કહેરો જતી ગયા છે અમારના કહેરોને લોભો આજે માત્ર રસ્તા અણી મહે છે માટે હવે સ્વમૃદ વિવેની કલ્પના વિરતુત કરવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે ? સહિ અને ઇશ્વરના માજકો ? સખજા દેશાપર તથારો એક સરખો જ દેશ છે સખજા માનવજાત તમારા ભાઈજેન છે કિંદી પ્રજાને મળે કામો બિખારીઓનો ને જોળે લટકારેલો છે તેમાં વધુ બાર કરવાને જાણે સખજા

ઉપરુક્ત ઉદોગી માણસ જાતને જ્યાં જાનને ઉત્તમ રીતે નિર્વાહ મધ શકે ત્યાં ખુલીથી
જાઓ છપર અને માનવ જાનિતા તમને કસમ છે જાઓ ! માલો તેપર યાઓ !

(અધ્યાય)

—૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦—

કાવ્યચિનોદ

જે આપશો તે પામશો

—હરિગીત—

ચોતા તથા તેમજ પરાયાને તમે જો આપશો—

આનંદ ઉતેજન અને ઇષ રહાય સિદ્ધિ ચાહશો

તો જરૂર પડતા પ્રાપ્ત કરશો રહાય સઘળાં સ્થાનથી,

જે આપશો તે પામશો ચકા જરી તેમાં નથી

જે માણસો દુખ પામતા હો દિલગીરી કે જૂનથી,

આશ્રય દિલાસો આરા સઘળાં તે જાનેને આપવી

કમાલ કેરા બોતા નાદો આન વસતો કારણે—

શુભિ છપર પડતા નિચારાને મદદ કરી ધરે

દુખ પતિની ચોવિના નિજ સ્વામી સર્ગ સીધાવતા—

દુખી નિરાશ્રિત યદ જતી—જો વદ તે પછી શી મથા !

આવી સ્થિતિમાં તેહને આશ્રય અનુકમ્પિત બની—

નિજ સંકિત અવય આપી આશ્વાસન યકી સતોપતી

કરવી અદા આ રજા જે સૌ શીય છપર લટકતી,

જે વાવશો તે વાદશો ચકા જરી તેમાં નથી

વિષ્ણુ બોદ પાત્રાપાત્રનો દો સ્નેહ વ્યક્તિ સવને,

ન્ય આગશો તે સ્નેહનુ પ્રતિ રસિત કોઈની કને

તે સ્નેહ વિષ્ણુમાર્ગે સંતાએ રહાય તમને આપશે

જે આપશો તેની તમેને વર્ણુત પ્રાપ્તિ ધરશે

“ સકરન્દ ”

દરમાને છે કે તમારે વધુ જોઈએ વર્તમાન અને જીવાણ આ ઉભયનો સિવાર જીને તમારે વધુ જોઈએ અને ને પ્રમાણે તેઓ (પુરોષીઓ તથા અમેરિકનો) તમારી અલ્પવિધાને તેમની પોતાની કરી લે છે તે પ્રમાણે તમારે તેમના આતિશયાને તમારે પોતાનું કરવું જોઈએ

ઈતિહાસ તથા અવશ્યતા પરથી જણાય છે કે જ્ઞાની વૃદ્ધિ અને પ્રજાની વૃદ્ધિમાં એક નિયમ પ્રવર્તે છે અને તે નિયમ સમયાનુસાર કલમ (કાપકુપ—દેશગર) કરવાનો છે જે આપણે જુએ મરતા એકાર રક હિંદ લોકોને જીવતાં એકી વરતીવાળા ભાગના પોતાનું જીવન ચલાવવાને માટે એકલી દૃષ્ટિએ તો તે લોકો ઉત્તર યશ અને આથી હિંદુસ્તાનના લોકો દુરદુરના દેશમાં પ્રસરી જશે આથી હિંદુસ્તાનનું આશર્ય નષ્ટ થશે દેશને એકો એકો ધસડવે પડશે અને આશર્ય ઉત્પન્ન કરનાર કાર્મોનિક એસિડ ગેસ પણ સાથે સાથે કમી થશે જે આ પ્રમાણે તમે જુશીથી કરશો તો વિસ્મયના ચક્ર (વડ) સાથે જાણે તમે દેવને જુશી મુક્યા હોય તેમ તમારો વિજયસ્થ જોશો દેશો જે એક નહિ કરેતો ઇશ્વરના નિદય એકો દેશમાં કરવા માડશે અને પોતાના માર્ગના જે આવે તેના જ્યાં પણ અટક્યા વગર એક સરખી રીતે સુરેચ્છા કરી નાખશે આ નાશમાથી જે તમે તમારે રક્ષણ નહિ કરશો તો કપડે તમારે શિર નહેશે તમે મમે તેમ માનો પણ ઇશ્વરને તમારા પ્રયેની ક્ષાને આતરજ પ્યેમ દુઃખાળાદિથી આ કાપકુપ કરવી પડે છે જે એક માણસ પોતાની કુદિને ઉપયોગ સહનિયમાનુસાર કરે તોજ તેમની તે જગી થો આવા અનુધ્યન નામ પોતાના કરેલા પ્રયત્નોથી સહિની ચુટણી (Natural selection) ની માદીમાં લાખલ થઈ જાય છે અને અવનક્ષત્રમાંથી તેને મુક્તિ મળે છે

હવે કટલાક લોકો કહે છે કે મરીબ એકાર લોકોનેજ આ માટે લક્ષ્ય કરવા જોઈએ આવા માણસોની કલ્પના એવી હોવી જોઈએ કે જે પ્રમાણે માગ માણસને સ્વિયલાભ માત્ર વસ્ત્રથી જાકડી નાખવામાં આવે છે તે પ્રમાણે દરેક માણસને ધરમાં એકી સમય જોઈએ ને બોલીમાં તમે જ આ હતા તે બોલીની જગાર આ માટે જાણે હોઈ પરંતુ જીને રસ્તાપર પણ આ માટે આવો છો કે તમે જે પ્રમાણે જીવોડના જાગક છો તેજ પ્રમાણે સ્વર્ગ લોકના જાગક પણ છો જાણકે તમે સ્વર્ગે રૂપજ છો તમે જ્યાં જાણે છો તમારે ધર છે એકજ જગ્યાએ તમારે એકાદ રહેવાની જરૂર નથી હિંદુસ્તાન દેશપણ આજે જમતને છોડી એકલો સ્ત્રી સારો નહિ પુરું એવો એક કાગ હતા કે જ્યારે હિંદુસ્તાન અલમ તથા ઇરાન અને મિસર અલમ થઈ આ હતા પણ આજે જાણ (વાચ) અને વિદ્યુત્તરી માણથી દેશજાળના બંધન અતપ્રાપ થયા છે અમારની મારક સમુદ્ર અટક (પ્રતિબંધ) તરિકે રહ્યો નથી પણ રાજમાર્ગે જની મરે છે પ્રાચીન કાળના દેશો તે આજે સહેશે જની ગયા છે અમારના સહેશેને લોકો આજે માત્ર રસ્તા અણી કાઢે છે માટે હવે સ્વમુદ વિવેની કલ્પના વિરત્ત કરવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે કે સહિ અને ઇશ્વરના જાગકો કે સખલ દેશપર તમારો એક સરખો જ દંડ છે સખળી માનવજાત તમારો બાઈએન છે દિહી પ્રજાને મળે કાળો બિખારીઓનો જે બોલે કટલાકેક છે તેમાં વધુ માર કરવાને જાણે સમાજજા

જાળવા જોન

૧ હાથી કેમ મુખ છે

બોલાને એ મોટા વિચાર એવો છે કે હાથી તેથી મુઠ્ઠી મારતે કાઢપણ નીચની ત્રાસ લઈ છે પણ વાસ લેવાના કામને માટે એ સક્ષમી જનવરની હાથી મુઠ્ઠી કાઢપણ અપમા આરતી નથી મીઠા એવું કાસ નામનો એક લખનાર એ વીશે લખતા જણાવે છે કે એક નાકાને તમે નમસ્કારનું નામ આપે તો હાથીને માત્ર એક જ નમસ્કાર છે, કે જે તેના માથા માટેલા હવાના માર્ગોમાંથી નીચે લખાઈ, ઉપરના તાતવામાં જરા આગથી બાગુથી બાહર આવે છે તેની સુધનાની ટકીના સપલા જાનવરોએ એજ નામ અપમા નમસ્કારમાં છે અને જે કંઈ જીવ તે સમાલથી સુધના આપેલા હોય તે પોતાની મુઠ્ઠી પડે એ તાજવાના નાકા આગત લાવી તે સુધે છે

૨ ઠગામા ઠડી રાજધાની

‘ સે ટ પીટસર્ગ’ ને રૂચીવાના મુલકનું પામતલ મોદર છે તે આખા સુરોપની તાજ-વાનીઓમાં સખત ઠડીના પામતમાં સરસાઈ જોગવે છે આખા વરસની ગરમીનો અડસટો ફેરેનહીટની પામીસ ડીગરી સુધીનો રહે છે રૂચીવાની ઠડીનો અપા સખત પડે છે, કેટલીક રજા તો પાસે મીઠાથી પણ પચાસ ડીગરી નીચે જાય છે ! તો પણ ત્યાની દુરા સ્વચ્છ અને ખુશનુમાજ ચાલુ રહે છે ઉનાનો પણ રોચનીયજો, અને ગરમ રહે છે તે વેળાતુ માથે હા ડીગરી સુધીતુ પણ જણાય છે છતાં તે પછીની વર્ષાવૃત્તિ વધુ સરદીવાલી અને નાજસદ હામલ થાય છે ત્યાની નીવા નદી, જે હાડનની ‘ ટેમસ નદીથી પણ પોહોગી છે તે જહી, ત્રાપથી વેહેતી અને બીરોરતા જેવી સ્વચ્છ રહે છે, અને અડસટોમર મહીનાની આખરથી તે એપ્રીલની આખર સુધીતો તે પર બરફનું જાડું પડ જોવાયલું રહેવાથી તે હંપરે ત્યાનાં રહેવાશીજો ચાંદનીમાં તરેહવાર રમતગમનો કરે છે

૩ ધરડા નીશાલીઆ

કો—જ્યારે તે શ્રી ભાષા જણ્યો ત્યારે ધરડા ખખડો

સોમસાદી—પોતાની ઉમરનાં કામમાં વરસથી રીખવાનું યર કાઢું

‘ માર્કસચેરેન્જેલો—તેણે ૭૦ વરસની ઉમરે મૃત્યુ કે “ હું દેશુતો મણવા જઈશું

‘ જોન કેમલ—હેમરેલ (Hamlet) નામની ચોપડી ૩૦ વાર બખી રજા પૂર્ણ જોલ્યો “ હવે હું જતાલસ કમજવા લાગેલું ”

‘ ઓગીસ્ટીન—મર્ફીના માર્કસ અને ‘ માર્કેલી જતાં મોલી કે “ માર્કેલી પારામર્કી હું મારે રીખાશું ”

જુમારજાન અવવાનો નિરાશિતો, રેતુ અપમ કે મુન્દેમારને મદર કરવાની શામ મોજવામાં
તે પેલા વડે રહેલું જુદું જાતીલું છે । હા, મહારી કદ માન્યતા છે કે તબાકુ ખીલી એ
પેલાની અવર પાપમાલી છે

વાર તે પહેલો રહ્યો । પસાં મુર મોલો, અને તેમા કાછ સલગા પથ છે
મારે તે કમુલ ગમવો જોઇએ મદગ્યાની કરી આગળ ચલાવો ।

ભલે જાગાએ આગળ ચેલાયુ, મે આ વિષ જોર થાક વાચ્યુ છે બો
મારી ખાતી છે સારા સારા ગાઠરો એકમતે રહે છે કે તબાકુ ખીલાથી તદુરતીને
જુદશાન થાય છે તબાકુમા નીકોટીન નામનું જેરી સત્વ રહેલું છે અને કેમીસ્ટ
તમને કહેશે કે આખા કામીકોપીયામાં નીકોટીન મળે વધારે અવર જે કમ
નુસીકએસીક છે રેક મનુષ્ય જાણે છે કે તબાકુ રૂમાની કપી ખરાબી રે છે લાલીને
પાનજી રે છે અને જાનતજી પાપમાલી રે છે પહેલવાનેને કેમકમ અવર છે સારે
તેમને તબાકુ ખીલાની મહા રોષ છે અધરાતો સખા નિયમિતપણે જાગવામાં આવે છે
જેને જો તાક ખીલામાં નુકશાન ન રોષ તો દુનિયામાં આવે એક મરણો કાપડો શા માટે
રોષ ? મહારી તો ખાતી છે કે તબાકુ ખીલાથી તદુરતીને જુદશાન છે

“ જોલ નમરને રહ્યો । ચાલો આમરન મોરો માંમો ૧૬ કમુલ ૨
આપણી રીત માની કાચી નહિ

અધુના.

સાહિત્ય.

કવિત

વિષહીકી ભુમિમાંહિ વિષકે અકૂર ભયે,
નારી વિષ વેલી વઢી નસ શિશ વેલિયે,
વિષહીકે જર મૂલ વિષહીકે ડાર પાત,
વિષહીકે ફૂલ 'ફલ' લાગે જુ વિસેલીયે;
વિષકે તત્ પસાર ડરમાડ આટી માર,
સવ નર વૃક્ષ પર લપટેહો લેલિયે,
દુષ્કર કહત કોડ સત તહ બચિ મને,

तिनके तौ कहु लता लागी नहि पेखिये

सुंदरदास

धन हित धाय धाय धाम धाम धध कियो,
दियो नहि दान दुख दागते दहाना हे,
कलमकी काती करि कटि केते केते काध,
आध अज्यो चेत भव वारिध वहानो हे,
खरच्यो ना खायो ना खेर खुशी पायो ना,
गोविंद गुण गायो ना चलत चहानो हे,
आदित कहत आयो मूठी मजबूत बाधि,
पाछे पछतायके पसार पुनि जानो हे

रविराम

सवैयो

सत प्रेम प्रेम परिव्रज्य, ताप सीतहु तन तावे,
स्वामि धर्मके सूर, प्रेम परि अग कटावे,
सती श्यामके प्रेम अग अगनीमे जारे,
यहें रीतसें प्रीत, सोय भावोक विचारे,
साधन विशेष सो सो सरे, चित अनुमान द्रढाडये
सिद्धा बंदत सागर सुनो, प्रेम नेम यो पाइये

मेरामण

चितोडनो घेरो

(गतापी गालु)

नहि तपो दण्ड व्यापार तिरिंदा कसानी जपानु ओ भारी पुत्री साथे बाग

કરનાની તક મળ્યા પહેલા તમારે તે કૃત્રિમી મુક્ત ચતુ ભેષ્યો '

મારી પ્રમાણીકતાને માટે આપને શક છે ?

તમારી પ્રમાણીકતા માટેની મારી પાસે કાંઈ જામીનગીરી નથી અને તેથી આટલા અત્યંત તમારી ગેરહાજરી કાંઈ કપટયુક્ત નહોતી એવું જાણીશું તમે જાણી શક્યા નથી જાણીશું હું તમોને દગાબોર કરતા બીજા કાંઈ સારી જીવન આપી શકતો નથી

આવતા કૃષ્ણપત્ર પહેલા મોગલ રાજપરચમાંની એક રજ્યા હું ખાતી પાડું તો આન મને વિશ્વાસુ અથશે ?

મુસલમાન બાદશાહનો નાશ તમને તમારા દેશબાધવોના તેમજ મારા ચોતાના વિશ્વાસ પાત્ર બનાવશે

તે રાજપુત અકબરની છાવણીમાં પાછો ફર્યો તેની ગેરહાજરી લા જાહેરમાં આવી ગઈ હતી તેને બાદશાહ પાસે બોલાવી જવામાં આવ્યો બાદશાહની હાજરીમાં દાખલ થતાં અકબરે રહેના મહેલ પર ત્રીજા અને માર્મિક દ્રષ્ટિ ઠેરવી પણ તે જગ્યાએ કીકા પાડ્યો નહિ

રાજપુત ચોદા ! ' બાદશાહે કહ્યું ગઈરાને તમે છાવણીમાંથી જ જાહેર હતા તમારી ગેરહાજરીનું શું કારણ ?

“ બાદશાહ સલામતનું બહુ કરવું તે

કાપડનો કામ કરવાથી કાંઈ બાદશાહનું બહુ મજા કરવું નથી

મા ! દેશના દુરમનેના બલાને માટે કીકામાં પ્રવેશ કરીને મેં જાણસત્તુ નિર્દય કામ કર્યું છે ”

બાદશાહ એક પગસુધી ચાલ રહ્યો પણ તપાસની અદ્વિત અસરમાંથી તેની દ્રષ્ટિ દગાબોર જીપર ઠેરવી હતી તમે શું જાતની લાગ્યા ? છેવટે તેણે પુછ્યું

જાતની એવી મળી છે કે રાજપુત સંપર્માંના કટલાક વીણી કાઢેલા શુરવીરો આવતી કાલે સવારમાં કેસરીયા કરી રણજંગમાં જીતવાના છે સરકારનો એવો નિર્ણય છે કે દરેક જણે મરી જીવવું પણ વશ ન થવું અને બાદશાહનો જીવ લેના તેણે એક છુપો માન્ય ચોક્કસ છે ”

છુપો મારો જ્યાં હશે તે તમે જાણો છો ?

બાદશાહી છાવણીમાં

અકબર આ નિર્ણય કુત્રિમી કૃત્રિમ તેવો નહોતો મનુષ્ય રૂપમાન વિશે તેને ઘણી સારી પરીક્ષા હતી અને તેથી પોતાના દેશના દુરમનેના બલામાટે કાંઈ માણસ કાંઈ પણ રૂપાર્થ ઉદ્દેશસિવાય કદાચ જીંદગી પોતાની જીંદગી જોખમમાં નાંખે એ વાત તે માની

અક્યો નહિ છતા તેણે પોતાનો ચક્ર છુપાવી રાખ્યો અને તે રાજપુત ને સૌરા તીરફાજ
ઠહેવાતો હતો તેને પોતાનું તીર કામઠું લેઈ પોતાની સાથે દુસ્મનોનાં કીધા આગળ આવવા
હજી બાદશાહે પોતાની સાથે રૂક્ત ધોડાજી માણસો લીધાં હતા અને બાદશાહ પઠવાડે તેનો
ધોડો દોરી કાઢને સામસ ચાનતો હતો.

કીધાથી તેઓ તીરવા છેડે હતા સારે દુસ્મનોની ટાંગીને આટલી બધી નજીક જોઈ
દુગલાની તે સરઆત છે એમ ધારી રાજપુત સૈનિકો કોટ ઉપર એકા યવા અને તે એકઠા
પથેલામા સરદાર જયમલ પોતાના કમાન્ડર અગ્રને લીધે તરી આવતો હતો.

હવે ' અકબરે રાજપુતને કહ્યું ' તમે મને હમણાં ને ખાંતમી આપીછે તે સમ છે
એવું સામેના સરદારના માયામા તીર મારીને સામીત કરી આપો '.

રાજપુત તેમા સગત હોય તેમ જણાયો અને બાદશાહી ધોડાને જાલીને હબેતા સામસ
તરફ ધીમે પગલે ગયો આધો કરીને તે હવે બાદશાહી ટ્રાળકીની લગભગ સીધી લીટીમા
આવ્યો આ ગાણુસ પાસે ઉભો રહી રાજપુતને પોતાની કબાનપર એક તીર ચડાવ્યું અને યાદ
ગિયર તાક્યુ અકબર અને તેના માણસોની દ્રષ્ટિ ને ગાણુસને દરેક જતી પગમાં તીર
ઘડાટનાની તેઓ આજ્ઞા રાખતા હતા તેના તરફ વળેલી હતી તેવામા રાજપુતે એકદમ
દરી જઈ તે તીર બાદશાહ તરફ હોડ્યું તીર તેનો ખમો વીધી હાડકામા જઈ -હોટ્યું
રાજપુતે પોતાની કબાન ફેંકી દીધી કટાર ખેંચ્યો અને ધોડો જાલી ઉભેલા સામસની છાતીમા
ભોપા દઈને ધોડા ગિયર ચડી ગયો ધોડાની બાજુમા જોમથી એકી ગાંગતાજ તે કુધો અને
વિજયીનો ત્વરાથી કોટ તરફ દોડાવી ગયો.

સરદારે આશ્ચર્યવત્ યજ્ઞ ઉભા રહ્યા અકબરના દ્રષ્ટિપાતમા અગ્રિકણ જણાતા હતા પછી
તે કાઢ ન બોલ્યો અને સત પાડા છારણીમા આવ્યા વાગેલું તીર કાઢક મુરકેલીથી ખેંચી
કાનવામક આવ્યું તોપણ કોટનાક દલાડા સુધી તેનાથી તણુ મ્હાર ન નીકળાયું પણ એક
પખનાક્રિયામા જળગ રૂઝાઈ ગયો.

તે દ મીયાન તે રાજપુત તીર છોડ્યા પછી કોટના દરવાજા તરફ ધોડો દોડાવી ગયો હતો
તેને તંગતજ અદર લેનામા આ યો તેના કાવની હકીકત મેનાવનિને પડાવ્યાડવામાં આવી
અને તેણે તેને નુગતજ પોતાની પાસે બોલા યો.

હમણાં હું મારી પલિના હમ્દાર તગિકે આ-રો ધુ- માથ તીરે મન બાદશાહને
નાખ્યો છે '.

તે કપાઈ મુલો છે.

તે ફરી ઊઠે એ અશક્ય છે.

' ને શરતો નક્કી કરી છે તે તમે પૂછ કરી છે એવું સામિત કરી આપવામા આવશે
ત્યારજ આપેલ વચન પાળવાનો વખત આવશે.

ધેરાપણા કહેરમાં તરતજ ખજાર મળ્યા કે આજરનો જન્મમ રૂઝાનો જાપ છે રાજપુતને ફરી સેનાપતિ આગળ બોલાવવામાં આવ્યો.

‘ તમારું ધારણુ કાપ જાળવવામાં તમે નિષ્ફળ ગયા છો । જ્યમલ બેઠયો રાજપુતના બવા ચઢ્યા તેથી મારી કસત દુ રદ રૂ પુ દવે મારો કોવો નિશ્ચય છે કે તમારે તમારી જમણી દમાખોરીની સજા બોગવવી જોઈ તમે દેશગદી હતા તોપણ તમે જો તમારા દેશનું ફેર પામવાના કાપમાં તમારા ગમે તેવા ઉદ્દેશો દેવા છતાં સાધનબૂત પધા દેવ તો તમારી છદ્મી બચી જતી અને મારી પુત્રી બલિદાન તરિક દોઝાત પછી તમે વિશ્વાસ કરતા થોગ્ય મનુષ્ય નથી અને તેથી શૂંચ થોગ્ય છે.

તે રાજપુતને તુરતજ પુત્રતા જનતાની સુમલમાન છાવણીમાં મોઢી આપવામાં આ પો અને તે સાથે બાદશાહી ઇન્કલા દોપ તેવી મન દમાખોરને ફરે એ મતલબનો પત્ર સેનાપતિ તરફથી સખરામાં આ ગે. આજરે સજાતામય પ્રત્યુત્તર સાથે જાપતા માટે આવેલ માજુસેન પાછા મારફત આને એક બાદશાહી હાથી પોતાની આગળ સારના ફરમાન કરી દમાખોરને આમળ ઉના રાખવા કુકમ ર્થો શૂંચને ફરી કાદનો દોપ તેવા જરાપણુ મમરાઈ વિનાના મ્દેરે રાજપુત આ જા આ ગે તલ્લે પોતાના હાથની અદન વાળી હતી અને બાદશાહ તરફ વિદ્યારને એક દલિરાત ફેર્યો બાદશાહના હાથની ઇશારત થતાજ માદારને હાથાન આગળ ચઢાવ્યો અને ૫૬૫૨ પાસે પહોચતાજ હાથીએ તેને સુન્ધા નીચે ઢોળી પાડ્યો પોતાનો બારે પમ તેના સરીર પર મુક્યો અને પડી ગા તેને કચરી નાખી શૂંચુરસ કરી દીધો.

પ્રકરણ ૨ જુ

ધેરાનું કામ દવે વધારે દમાખની ચાલુ થયુ ધેરા માતનારાના જવાબ અર્થે વપરાતી કે સાધ્યુત નામની રીત ૭ હિંદુસ્તાનમાં મધ્યવર છે તે રીતથી દમાખ કરવાનો બાદશાહે કુકમ આપ્યો બાદશાહી ફેર્યે દવે નીચે પ્રમાણે આગળ બીકાચુ — કીલાથી જલુકી ગોળી પહોચે તેટલે છેટે તુદી જુગે કુકીએ પોતાની આસપાસ કામચલાઉ આસતા કોટ કે જે અને બાજુ ગાંડની ગોળીઓ શૂંચી વચમાં ગાળી મરીને અથવા પાડીવાના ટાટા ઉપર આમલુ મની સજા જતાવવામાં આ પા હતા તે જીભા ફરી રદ તેની જોય જોયે આ જા પધતા જતા હતા અને કીલાપાસે પહોચતાજ સુર ૧ જોઈ ત્યાં લાકડાના ઘસા જમીનમાં ઉભા કરતા અને તેની સાથે જઈ બાની પોતાના માથા ઉપર પાલખ બાંધી દેતા કે જોઈ ફરી તેની નીચે કાઠ પણુ બાપ દિવાય તેઓ સુરજો બોલવાનું કામ કરી કહે સુરમ તવાર થઇ જતા તેમ ૨ મરી વિરાજમાન રૂ જુનમાં રહેલી અથવાતો એવી રાખો નીચેની કુકીઓ તે જગ્યા તરફ ધસી જતી અને ગાજુ પોઠ દીવાલ ઉપર હમ્મે કરતી આ વખતે એ તરફના એ ખુરજો નીચે એવા પાસખો બાંધી લેવામાં આવ્યા હતા અને જો સુરમ કરવામાં આવી હતી

ગમે તે જોખમ અને શ્રમે કાલે દાઢ કરાનો અઠગરો દ્રઢ નિશ્ચય હોવાથી સુરજો ખોલવાનું અને છોડવાનું કામ તે હમેશા પોતે જાને તપાસતો હતો. ઘેરાવના રાજપુતો તરફ કટકાં ધરાવ કરવાના આગ્રહ હતા અને તે ધસારા જોઈ જરાબર અનુકૂળતા સાધીને તેમજ બાળપૂવક કરેલા હોવા છતાં મોખમ સેનાની સારી વ્યવસ્થાને લીધે નિષ્ફળ ગયા હતા.

પોતાના બાદશાહની દાનજીવી ઉત્તેજિત થઈને સુરજોનું કામ કરનારા ધણીજી ઊત્સાહ ઓ ખતથી પોતાનું કામ કરતા અને સૈનિકો પશુ રાજપુતાનાં વારસાના ધસારા સામે ખરા શૈયથી ટકર જીવતા અને તેથી રાજપુતોનું મરણીયા વૃત્તિનું અપ્રતિદત્ત પરાક્રમ નિષ્ફળ નહીં અઠગર પોતાની દ્રષ્ટિ ફક્ત અમનદારો ઉપર નહિ પણ પોતાની ફાજના દરેકે દરેક સાધારણ સિપાઈ ઉપર પણ રાખતો અને દરેકના શૌર્ય અને ઉત્સાહની પોતે જાને કદર કરતો તેથી તે પોતાના સમજા સૈનિકોમાં વહેતો થઈ પશ્ચા ઉપરાત દરેક સનિક એવા તો ખરા દીવથી પોતાની ધરજ બખરનો કે તેને માટે દુસ્મનો પણ અશ્વયચિત થતા.

દરમીઆન મુસલમાનોના આવા ધસારાના દયાણથી તેમજ રાજપુતોના દરેક હથાળ નિષ્ફળ જવાથી કાલેલા ધણીજી ગમરાટ બાપી ગયો હતો. સેનાપતિની સ્ત્રી હમિદા કાટ ઉપર આવતી અને રાજપુતોને ઉત્સાહિત કરતી કાલે ઉપર ચડી જવાના દુસ્મનોના એક પ્રયામમાં રાજપુતોના મગ શૌર્યે તેને માછ પાડ્યા હતા અને તેમાં તે પ્રમાણશાળી સ્ત્રીએ પોતાને હાથે કાલેની ઠેચે પહેલેના મુમનમાનોને હડસેલી પાડ્યા હતા. સ્ત્રી જાતિને માટે દુલભ ગણાતી કીર્તિ પ્રાપ્ત કરાને તે આશ્ચર્ય હોઈને તેણે એકજ અસાધારણ સાહસિક કામ કરવા નિશ્ચય કર્યો.

સ્વામીનાથ ! તે જોવી, “ દુસ્મનોની હાવણીમાં હું જઈશ અને એક સ્ત્રીનો હાથ તેના હૃદયસુધી પહોંચી શકું કે નહિ તેની અજમાયશ કરીશ.

‘ કહે ’ તેનો પતિ બોલ્યો, “ દુસ્મનનો નાથ કરવા યોગ્ય સભ્યતા તને તારામાં જણાતી હોયતો જ પશુ તું શુ યુક્તિ કરીશ ?

માત્ર બાદશાહના તથા પહેલેનું સારવણી શુ કરવું તે સ્ત્રી જાતિનો નિશ્ચયાર્થે સ્વભાવ અને આ મારો હાથ સારીરીતે જાણે છે !

નિશ્ચયવતી રાજપુતાણી પોતાના સર્વેશ્વર સુદર પોષાકમાં સજ્જ થઈ અને સંધ્યાકાળ ના અરસામાં દુસ્મનોની હાવણી તરફ ગઈ હતી તેનામાં અનુપમ સૌદર્ય હતું. ચોડીદારે તેને રોકતા પોતે એક ગાનારી હોવાનું અને પોતાની કળાની ઉત્તમતા મોખમ બાદશાહને ખતાવવા ઉત્સુક હોવાનું તેણે જણાવ્યું. તે એકલી હતી અને કાષ્ઠપશુ સોજતી ચિનાની કપડાં એક સ્ત્રીને હાવણીમાં દાખલ કરવામાં કાષ્ઠ વધારે જોખમ જણાયું નહિ. અઠગરને જાહેર કરવામાં આવ્યું કે એક હિંદુ નર્મદી તેની આગળ મુજબ કરવા ઉત્તેજિત છે અને બાદશાહ કે જે આખા દિવસના અસત શ્રમ પછી, હમણા હાથ ધરેલા આ કાર્યમાં કુદરતી રીતેજ ને કાળજી અને ચિન્તાઓથી ઘેરાયેલો હતો તેમાંથી છુટો થઈ વિશ્રાંતિ લેવા જતો હતો તેણે તેને પોતા સમક્ષ લાવ્યા. પ્રમાણ કયું તે જોવી બાદશાહ હજાર આવી કે વારાજ

તેણીના દમામની કુદરતી ગબીરતાથી અને તેણીના મહેરાની સત્તા ચલાવતી અસરથી અકબર આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો. તેણે ઘૂરતજ જોઈ લીધું કે તેણી કોઈ સામાન્ય નત્તકી નહોતી અને તેના મનમાં એકદમ દમાનો સચ્ચ આવર્તા હુકમ કર્યો કે હવે પછી કોઈ પણ ક્રિતિને— પુરુષ કે સ્ત્રી કોઈને પણ —ગમે તેવું ખડાનું બતાવે તોપણ છાત્રણીમાં દાખલ થવા ન દેવી.

નાર બધી બાઈ બાદશાહે કહ્યું તમારી શુ ઇચ્છા છે ?

મે સાબલ્યુ છે કે બાદશાહ સલામત ને કોઈ તેને આનંદ પમાડવામાં નસિયત નીવડે તેને ઊદાર હાથે નવાજનાર પુરુષ છે. મારી સ્વદેશી વીણા ઊપર હું સારો કાનુ ધરાવતી કહેવાઈ છું તેથી આપને પ્રસન્ન કરવાની ઇચ્છા મને થઈ આવી છે.

વીણા ધણ મધુર વાદ છે. બાદશાહ જોયો આગળ આવી તમારી કાનુ અજમાવો અને જો તે તમારા સાર્થે જોવીજ મોઢો ઢોલો તો મને પ્રસન્ન કરવામાં નિષ્ફળ થશે નહિ.

તે બાદશાહનો નજીક આવી અને અકબરે તેને પોતાની જમણી માથું બેસાડી વાદ શરૂ કરવા કાનુ તોપણ તે વખતે તેણે તેણીના ઊપર તપાસનો એવોતો નિદેશ દ્રષ્ટિવાત કર્યો કે પોતાના ઉપર છુપી તપાસ છે એવો ભય રાજપુતાણીના મનમાં ઊદ્ભવ્યો. તોપણ તેણીએ જરાપણ ભરાઈ દિરાય પોતાની વીણાના તાર મેળવવા શરૂ કર્યા અને ધણીજ ઊસ્તાદીથી એક ગાયન માંડ બતાવ્યું. બાદશાહ પ્રસન્ન થયો. તેણીએ ખીજા કેટલાક રાગ રાગણી ધણીજ બાંદોધી અને સાગણીપૂવક માંડ બતાવ્યા અને છેવટ બાદશાહના હૃદયની જોડાણમાં તેની ધણીજ અસર થઈ પ્રસન્નતાની ધુનમાં તે સારધાનીનો દોર ચુકી ગયો અને તેની ખીજ તરફ બેસાતાજ તેણીએ એક ધણીજ કાનુ પોતાની બાજુ માર્યું પણ તેણીના રેસા શીકારના ચરીરમાં તે પેસે તે પહેલાજ તેણે કાનુ બાદશાહે પાડ્યું અને તેણીના માંથી કટાર છીનવી લીધો.

તમારી વાદકગાની સમાપ્તિ તો ધણી શરમ. તીવહાસ્ય યુગ બાદશાહે કહ્યું.

હું નિહજ થઈ છું કાનુપણ ગભરાવિના શુરી ક્ષત્રાણી બેસતી અને પરિણામ માટે હું તૈયાર છું બાદશાહ. હુકમ કરો હું મરવાને તૈયાર છું સજાનો તોલ બાંધ્યા વગર મેં આ પ્રયત્ન કર્યો નથી. ક્યે તમારે મદાર મદોન થશે તેની મને દરકાર નથી તમે જીવો. કે મને ગમે તેવું દુખ આપો. તે હું કેવી સદન કરું છું અને તમે જે દુશ્મનને હરાવવા પ્રયાસ કરો છો તેઓના શૈર્ષે સળધે કાંઈક ખ્યાલ લાવવા એક મર્ણુખમાં જોલેલી સ્ત્રીત ખરી ખાતીત કહેવું માનજો કે સામેના કોશની અંદર એક પણ એવો મનુષ્ય નથી કે જે પોતાના દેવોને પિહારનાગ—ધર્મદુશ્મનો ઊપર વેર લેવામાં ખડાદુરીથી મુખ્યગમાં પ્રસાવતા અચ્ચકો ખાવ. !

અકબરે કાંઈ જવાબ ન આપ્યો. પણ એક બાઈ તણુમાં તેણીને સખત ઓળી પડેલ

નીચે રાખવાનો હુકમ કરીને જીજ્ઞ દીવસ સવારે તેણીને ચીતોડના દરવાજા પાસે પહેંચાડી અને જાવણીમાંથી વિદાય કરતા તેણીને કહ્યું કે મોગસોનો બાદશાહ ત્રીજો સાથે મલકાઈ કર્નેા નથી અભિમાની રાજપુતાણીના મન ઉપર પોતાની નિષ્કળતાને માટે અને બાદશાહના મોટા મન માટે ઘણીજ જાડી અસર થઈ અને તેમ છતાં પોતાની જીદગીના જોખમ પશુ તેને ગમે તે પ્રકારે મરણશરણ કરવાનો પોતાનો નિશ્ચય તે ફરવી શકી નહીં તેની સેના તા માટે અદ્યત્ત હતી અને તે પોતે એટલો બધો કીર્તિમાન સાધી હતો તેને માટે તેણી હવે આશ્વ પામતી નહોતી અને તેને ઘેરો ઉઠાવી લેવાની ફરજ પાડનાની તેણીની આશાઓ આ પળથી અદ્વર થવા માંડી અપ્રતિહત શૌર્ય અને મૃત્યુ પ્રત્યેની નિભયના એ બે સદ્યુજો કે જે એક શુદ્ધ સૂત્રીના આશુરણ ગણાય છે તે તેણે અકમરમાં જોયા હતા અને આ સદ્યુજો કે જે દરેક બહાદુર ગાજુરમાં આગા પપણે રહેલા હોયછે તે ઉપરાંત તેનામાં કાષ્ઠક ધન્યરક્ત વિશેષતા હતી એમ તેણીને લાગ્યા નિના રહ્યું નહિ તેણીએ પોતાના પતિ જયમલને પોતાનો ભય કહી બતાવ્યો કે આના અસાધારણ મનુષ્યની સંરક્ષારી તળેતા દુશ્મનોની છેવટે શ્વેતજન યદી જોઈએ ' પશુ આપણે આપણા કીલ્લા ઉપરજ લડતા લડતા મરી શકીશું જોમાહ પુવક તેણીએ કહ્યું " અને જ્યારે પશુ તેમની કૃતેહ યશો સારે તે છતીદાસમાંના ધાતકી વ્રતાત તરિકે હમેશને માટે નેલાઈ રહેશે

‘ પ્રિયે । ’ જયમલે કહ્યું આપણે હજુ નિરાશ થવાતુ કાષ્ઠ કારણ નથી મીલાતુ રક્ષણીય મૈત્ર્ય હજી જાગવાન અને એક નિશ્ચયગણ છે આપણી પાસે લગભગ પાંચ મહિના આસે તેટલો જોરાક છે અને તે સમય પહેલાં તો ચીતોડના ધણી મુસલમાનો યશો કે કિદુ એ રહેશે તેના નિવાસ ધઈ જશે

સ્વામીનાથ । પોતાનો જીવ લેવાનો પ્રયત્ન કરનારનો જીવ ન લેતા તેણીને તેણીના મિત્રો પાસે જેણે મહીમલામત પહેંચાડી તે કાષ્ઠ સામાન્ય મનુષ્ય ન કહેવાયો પૂવનીસર્વોત્તમ કનાપદી સેનાનો સરદાર અકગર ગણાય છે છતાં તેની ફાજની સંખ્યા કે બહાદુરી કરતા તેની પોતાની ઉદારચરિતાથી આપણે વધારે ખીલાતુ છે આવા પ્રતાપી દુશ્મનને દુનિયામાંથી અસ્ત કરવામાં આ હાય નિષ્કળ ન ગયો હોત તો મદને કેવી અસમ કીર્તિ પ્રાપ્ત થાત !

હુ તેની ઘણીજ પ્રસશા કરે છે

તેની જેટલી પ્રસશા કરૂ તે પ્રસશાને માટે તે લાયક છે તેમજ તેના તરફ જેટલો દેશમાન ધરોવી શકૂ તે દેશમાવને માટે પશુ તે લાયક છે સ્વામીનાથ । તે માણસને બીજી દુનિયામાં મોકલવાના બદલામાં જે કાષ્ઠ મ્હારી પોતાની અને મારા સત્તાનોની જીદગી સાટામાં માગતુ હોય તો તે પશુ આપુ ’

જીજ્ઞ દિવસ સવારે સેનાપતિ અને તેની સ્ત્રી ઠાટ ઉપર બસાવ કામતું નિર્ગિદ્ય કરતા ન્ના કારણ કે દુશ્મનોની હીલચાલ ઉપરથી તેણે બેચાર પડીયા દુશ્મનો થમની આચા મુખનાં હતાં અને તે સામે ડહાપણ કારેલી દુરદેશી સુચવી કહે તેવી દરેક ગોઠવણ તેજાએ

હરી રાખી હતી કેટલાક નીચા ખુરજો આગળ જ્યાં કોટ નખવો હોવાનું જયમલ ધારતો હતો ત્યાં તે ખુરજો પાછળ નવું બાથઘર કરના તેણે દુકમ આપી હતો અને અસારે તે તે ઠાગ તપાસતો હતો તેવામાં કોટના તળીયા તરફથી એક મોટો ધડામ સામળવાજ અદરના સવ માણસો ગજરાઈ ગયા ધડાકો એટલો બધો જોરથી થયો હતો કે કોટ બેઠ જીભેલા સર્વે મ્હાબર પડી મર્યા અને કોટની નીચાણુમાંથી ઘણોજાગ પડીને માણસો અદ આવી જઈ શકે તેવું બાકુ પડ્યું તત્તજ એક જીને — આગળના કરના મોટો ધડા થયો તેનાથી પહેલું બાકુ વધારે મોટું થતા એક બીજું પશુ બાકુ પડ્યું તત્તજ જણાયું કે દુસ્મનોએ બે સુરગો ફોડી હતી અને કોટમાં આવીરીતે ાર્ગ થતા દુસ્મનો પોતાની સઘળી ફોજથી એક સાથે દુમનો કરશે એમ ઘેરાયલા રાજપુતો ધારતા હતા તેઓ કોટમાં પડેલ બાકારામાં મનુષ્ય શરીરોની દિવાનવડે સ્થરેનું કાણુ કરના ખીઓખીય એકદા યથ ગયા છતાં જેમ ધારનામાં આવ્યું હતું તેમ દુસ્મનોએ સફેર બિપર દલ્લા કોઈ નહિ આવું કારણ એક પગને માટે જોડે આકલિત કલ્પનાઓના વિષય હતું હવે હતા તત્તજ જણાયું આ પુ દલ્લો કરના માટે તૈયાર રહેલા અજબરના સૈયમાના વી ૧ કહેના બે હજાર માણસો પહેલી સુગમ કુટી ત્યારે બને સુરગો એક સાથેજ કુગી છે એમ ધારીત આ બા ધસી ગયા હતા અને ૧૦ બાકારા એકદમ હાથ કરવા માટે તે કુકડી તુરત ૧ બે સરખા જાગમાં વહેચાઈ ગઈ હતી સુરગોમાંની એકજ હતું કુગી હતી અને બીજી સુર ૧ પાસે બપારે કુકડી પહોંચી કે તુરતજ જમીનના સખત આચડા સાથે તેઓ આમ તેમ ઢગી પડ્યા તેઓના પગ ઠીચે ૧ જમીન શરી અને સૈનિકોની મોટી સખ્યા આડાશમાં ઉડી ૧૬ ઘણાકનો કપતા ધડોમાંથી હાથપગ ધડોપડ ઉડી ગયા અને અવજનિય ગજરાટનું રથગ તે યઇ પડ્યું મોમલ સેનાના ૫૬૨ અમલદારો અને ચારસો ઉપરાત સૈનિકા આ અજગાનમાં માર્યા ગયા

આ અજગિત્યા અકરમાતથી દલ્લો કરનારી કુકડીઓ ઉત્સાહ ભગ યથ મઘ અજરાટ નરમ પડ્યો તપાસુધી તેઓ ઘોબી મઘ અને આવી રીતે તેમના દુસ્મનોને ત્યાંવ માટે તૈયાર રહેવાનો વખત મળ્યો ત્યાર પછી તેઓ બાકારાઓ તરફ કલ્પાકિત હાથે તો નહિ ૧ પશુ દિમ્મતબેર આગળ ધસ્યા પરાક્રમી રાજપુતો તેમનો સત્કાર કરના માટે તપારજ દતા બાકારા હાથ કરના માટેનો દરેક દલ્લા પોતાના કાલોના જત્યાવમાટે મરણીયા થયેલા રાજપુતોએ પાછો વાળ્યો દરેક દુમલામાં મુસલમાનો પાછા પડ્યા અને ખરેખર શરમજરેલી રીતે તો નહિ પણ હારનું કલક વહેરીને તેઓ ધણજ નિરાશ હાથે પોતાની બાવજીમાં પાછા ફર્યા તેઓ દુમનો સઘ ગયા તે પહેલાં અકરમાત બ ધો તેમાજ તેમની હારનું કારણ સમાયપુ હતું એમ અજબર જાણતો હોવાથી તે જાતે આ નિરાશ થયેલા સૈનિકોમાં હવે તેઓના મદ પડેલા આત્માઓને લીતેજવા અત નવા દુમલાઓ માટે નેમૂને જો સાહિત હરી પ્રેમા

શ્રી જગદ્ગુણા શોભાઓ ! ! !

શોભાનું નામ	સાદૃશ્ય	કિંમત	શોભાનું નામ	સાદૃશ્ય	કિંમત
જગદ્ગુણેશ્વર	કુબીનેટ	૩૧ ૧૧	જગદ્ગુણેશ્વરની	કુબીનેટ	૩૧ ૦૧
જાતકચર	"	૩૧ ૧૧	ચર્યાચરની	"	૩૧ ૦૧
કેશર પુનર્જિવન	"	૩૧ ૦૧	સમસ્તજીનો અભામખ	"	૩૧ ૧૧
ચંદ્રમુડ મંદિરની	"	૩૧ ૦૧	મહિષમર્દિની	"	૩૧ ૦૧
અસ્તિત્વ	"	૩૧ ૦૧	સકર (કીંગજર)	"	૩૧ ૦૧
સકર (કીંગજર)	"	૩૧ ૦૧	કોટધરમાતા મહાત્મા કાર્તિકાદેવ	"	૩૧ ૦૧
શ્રી અબાગના ગોખની પુરુષમાદક	૩૧ ૨	૩૧ ૨	શ્રી અબાગનાગોખની કુબીનેટ	"	૩૧ ૧

ખાસ વહેવવા માટે સસ્તી કામતે ! ! !

શ્રી અબાગ અને બહુચરાણના યાત્રી વર્ણન —

૩૧ ૧) ની ૭૧ નકલ ૩૧ ૦૧ ની ૩૫ નકલ

આ કરતાં ઓછી સખરમા આપવામાં આવતી નથી

દેવી લક્ષ્મીમા બહુચરાણ પ્રચારને માટેજ ખાસ ।

શ્રી નવરાત્રિની કથા—(કાચુ પુકુ) ૩૧ ૧) ની ૧૦ નકલ

" (પુકુ જીવ પરીવાણ) ૩૧ ૧) ની ૫ નકલ

ઉપરના માતની ફક્ત યોડી યોડી નકલોજ એ બારથી વેચવા કાઢેલી છે માટે ખાસ ક્યાપછી મળી શકશે નહિ વહેશે તે પહેલે

શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ ચૂડા (કાઠિયાવાડ)

જાહેર खबर

૧૬૫૨ નવો ખાતો છે

જે સદ્ગુણોએ તેમજ વિવાદોએ સદેવત નામનું ઉત્તમ ન્દાનકુ પુસ્તક બોધનું ।
 હોય તેઓ નીચેના શીરનામે ૩૧ —૦—૬ ની દીકરી મોકલશે તે કાષ્ઠપત્ર લીધા વિવાદ
 બેટ મોકલી આપવામાં આવશે આગામી ૩૧ —૦—૧ ની દીકરી મોકલશે અને
 ૩૧ —૦—૩ મડગના માર્કેટિંગ કુડમા સ્કે

લી. સેવક

૨૫૫૨ જાગીની પોળ
અમદાવાદ

નૈવધરાય બાપસાલ દેવે
સ્થાપક, આરિય મુવક મડગ

આતકનિગ્રહ ઔષધાલયમાં તૈયાર થતા ઉપયોગી દ્રવ્યોનું ઔષધો

- ૧ આતકનીગ્રહ ગોળીઓ—આઠ ગ્રામ આપત્તરી પ્રમાણ પૈકિ દવા કી ૧ ગોળી ૩૨ ટી ડબ્બી ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૨ વાણકરણ તેલ—ગળેલા પુરુષતન પાણી સાથે આપત્તરી ખતારના ઉપચારક ઉપ ઉત્તમ ઉપાય કીમત તો ૧ ૥ ની ગોળી ૧ નો રૂ ૧
- ૩ બાળમિત્ર—બાળકોના દરો નેવા કે તાવ ગરમી બાળ આપત્તરી વગેરેના મટાડી તેઓના સરીરને મજબુત તથા પુષ્ટ બનાવનારી અમ કારિક ગોળીઓ કિમત ગોળી ૩ ની ડબ્બી ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૪ શુદ્ધ મોતીનો ગુ આ—આપોની શક્તિને રક્ષાવી રાખે છે તથા આપ આપત્તરી વગેરેને દૂર કરે છે કીમત કાળો ગુ મો તોલ ૧ નો રૂ ૧૫ તથા ધીલો ગુરુ મો તોલ ૧ નો રૂ ૨
- ૫ નેનાન માર—આખા દરો નેવા કે ડુકું પડા આપ વગેરેને તોડી આખને ચોખ્ખી કરવામાં કદીપણ પાછો ન દઈ તેવો કસાજ કિમત તોલ ૧ ૥ ની ગોળી ૧ નો રૂ ૧
- ૬ કાસાત—ઉપરમ મટાડવા માટે અડરેલિ ઇલાજ કીમત—ગોળી ૫ ની ડબ્બી ૧ નો રૂ ૧
- ૭ ઉધની ગોળીઓ—ગોળી ની ૧ સાતી મગજને શાંતી આપે છે કિમત ગોળી ૧૬ ટી ડબ્બી ૧ નો રૂ ૧
- ૮ વેગક ગોળીઓ—અગ્રણ્ય દુર કરી દર્દી માફક આવે છે કિમત ગોળી ૩૨ ટી ડબ્બી ૧ નો આઠ આના
- ૯ મહુરનટ—પાણુ કમળો બરોમ વગેરે મટાડે છે કિમત—ગોળી ૧ ટી ડબ્બી ૧ નો રૂ ૧
- ૧૦ જવરાતક—દરોગાજીવનના તાવના બેસને એકમ માણ ૧૫ લઈ મટાડે છે કિમત ગોળી ૪ ની ડબ્બી ૧ નો રૂ ૧
- ૧૧ અદ્રમણ—અદ્રમણ વધારવા દરમ વગેરે મટાડે છે કિમત ગોળી ૧૬ ની ડબ્બી ૧ નો રૂ ૧

આ સિવાય પણ કોલેગીપીલ્સ, કહે તેલ, આયુર્વેદક તેલ, વાત ગત્ર કેસરી તેલ, અમ્બુજ પાક, અલમદન અલમ કાદરની સોગરી, હતમજન, કેસારકિ ગોળીઓ, મીઠીવીસ પાઉચર, વગેરે દવાઓ તથા મુસ્લિમની સુરી વિગત જણવા માટે અમારા ઔષધાલયનું પ્રાંતસમિટ મ તવરા મહેરબાની કરો

વેવરાસરી મળીશ કર આવિલ
અમનગર—મહિલાવાસ

શક્ત પ્રકોર્ણ ૩

અક્ષ ૩ લો

હિંદુસ્થાનમાં બહોળો દ્વિતીયો ધાર્મિક, શક્તિયુક્તો તેમજ
કાવ્ય સાહિત્ય, કળાકામદ્ય, નીતિ, જ્ઞાન, વીરો મળી
રસમય અને બોધ-રેખો અર્થતુ અને મનન
ગન્ધાન ધાર્મિક ગાસિ- પા -

શ્રી અંબિકા વિજય

(૨૨૦ પાનને મ્હાત ૫૩૭)

પ્રસ્તાવ ૧૦ મુ પાપ, પુણ્યા, ૧૯૬૨ બાક ૩ લો

પ્રગટ કરનાર -

ધામવલ્લાય કુમેરલ મવળ.

હાલવર્માચાર્ય

મેનેજર, શ્રી શક્તિયુક્ત ગન્ધાન મુ. (ગલીયાવાક)

(મગાનના ૧ થી ૪ નં સુધી મેળો ૧૧ પોસ્ટલ નંતે બેટ સાથે ૧૫)

ધાર્મિક સ્વાગત અગાઉની ૩ ૨-૮-૦ લેટના પોસ્ટલ સાથે

પાળખી ૩ ૨-૦-૦ લેટ પોળ

પુસ્તક નકલના ૩ ૦-૩-૦

ગઈ અને પતંગીયો અગ્નિનો પત્રકાર કરતાં પોતેજ બળી જાય તેમ મહાદેવના કપાળમાં રહેલ શ્રીજી નેત્રમાંના અગ્નિથી કલ્પમાત્રમાં બળી ગયો. આ રીતે વસતની કથા છે અને સવ મનુષ્યે પોત પોતાના ઇષ્ટ પાસે વસતોત્સવ કરવો એ પરંપરા છે. પોતાના ઇષ્ટ પાસે વૃક્ષોની વાડી કરી વન જેવી શાંતા કરી, શુભાગ અને અનીલથી ચિત્ર વિચિત્ર મહોળા કરવાં દેવ આગળ શુભાસ ઉઘાડવો. પરંપરામાં પ્રસાદરૂપ શુભાસ ઉઘાડવો ગીત નૃત્ય વાદ્ય અને ભજનથી મોગી ધામધુમ કરવી.

૬ સ્મૃતિ સમ્રઢમાં કહ્યું છે કે આ સમગ્રીને દિવસ અરજોદય સમયમાં વિધિ પ્રમાણે રત્નન કરવાથી સર્વેમંદલમાં કરેલા તીથસ્નાન પ્રમાણે પુણ્ય થાય છે અને આયુષ્ય આરોગ્ય સપતિની જિદ્દિ થાય છે. આ સમગ્રીનું નામ રથસમગ્રી અચલાસમગ્રી અને પુત્રસમગ્રી છે અને તે તે વ્રતોની જુદી જુદી વિધિ છે.

૧ રથ સમગ્રી છઠ્ઠે દિવસે દિવસમાં મૌન રાખી તેજવિનાના અમરતુ એકવાર બોજન કરવું. દીન અર્ધ તથા બિનાયોને બોજન કરાવવું. રાત્રિએ બ્રાહ્મણો સમક્ષ વ્રતનો નિયમ સાંભળના રોજ અરજોદય પહેલાં જીડી યથાશક્તિ સુવણ્ણ રૂપ તામ્ર કે મૃત્તિકાના ત્રિખાં કુમુંનાથી રંગેલી વાટવાળો. તેલનો દીવો કરી મસ્તક પર ભેષ સૂવતુ. કપાળ ત્રાચના કરી નદી વિગેરે જળાશયમાં તે દીવો મુકી દેવો અને પછી રત્નન તપણાદિ કરવાં થેગ આવી એક મુંદર રથ તૈયાર કરવો. પુષ્પમાળાથી તેને શણગારવો. રથને મડપમાં રથાપી સૌરમુક્તનો માંક કરી રસસ્તિરાચન કરવું. રથમાં સૂવળી સુવર્ણની મૂર્તિ રથાપી તેમની અને સારથીની પૂજા કરવી. નૈવેદ્ય ધરાવતુ ત્રાચના કરવી. રથ પામે ગીત નૃત્ય વાદ્યોથી ઉત્સવ કરવો. ત્રીજે જાગરણ કરવું. સવારમાં પોતાના પરથી સૂવળા મરિરે સુધી રથયાત્રા કરવી તથા જઈ આચાર્યને રથતુ અને રાત્રી ગાયતુ દાન કરવું.

૨ અચળા સમગ્રી જાપરની રથ સમગ્રીની વિધિમાં જણાવ્યા પ્રમાણે જળાશયમાં દીવો તરતો સુધી દીધા પછી સાંજ જળાશયને કિનારે કેમરી ચંદનથી અષ્ટલ કમળ કરી મધ્યમાં પ્રણવગુપ્ત સદાશિવતુ અથવા માયાળીજી ચુકત જગદલાનુ અને પૂવદલથી કમે કરી રવિતુ બાહુતુ વિવસ્વાનતુ બારહતુ સનિતાતુ અકેતુ સદ્ભકારણતુ અને સર્વોત્ક્રમતુ યથાધિકાર પ્રણવ કે માયાળીજી પૂરક તે તે નામમંત્રોથી આવાહન કરી રોગરોગપચાર પૂજન કરવું અને પછી જળમાં વિસર્જન કરવું. ઘેર આવી તામ્રધાત્રમાં તતના પિટ્ટને શુક તથા ઘન સદ્ રથાપી તેમાં સુવણ્ણ તાલપાત્ર રથાપી તેને રાતાવસ્ત્રથી આચ્છાદિત કરી ચંદન પુષ્પાદિથી પૂજા કરી બ્રાહ્મણ દ્વારા તેને ચલિત કરી બ્રાહ્મણને આપી દેવુ મય મદિમાં સૂચક કથાઓતુ ગ્રવણ કરવું. પાપડી અને નીચ ભોડા સાથે જાણણ ન કરવું. ઉપવાસ કે રજાદાર કરી વ્રતને વળતે દિવસ બ્રહ્મભોજનાદિ કરી સમાપ્તિ કરવી.

૩ પુત્ર સમગ્રી આદિત્ય પુરાણમાં કહ્યું છે કે જો દિવસે જાપચાસ કરી ૭ રાહ મનુષ્ય સ્વનારાયણની વિધિપૂરક પૂજા કરે છે તેને ઘેર સર્વે દેવ પુત્ર રજા આપે છે. આ સમગ્રીથી આરંભી એક સપ્તસર સુધી પ્રત્યેક માસની જ્યેષ્ઠ સમગ્રીને દિવસે આ વ્રત કરવાથી પુત્રરજા

ચાપ છે છકને દિવસ છતે દિવસ રહી નીચ લોકોના સંસર્જને છોડી, ઉપવાસ કરી સ્વેત પુષ્પો તથા સ્વેત ચંદનાદિ ઉપચારોથી સર્જનું પૂજન કરી રાત્રિનું જૂમિ સ્થપન કરવું સપ્તમીને દિવસ પ્રાતઃકાળમાં સ્નાનાદિ નિત્ય ક્રિયાઓ કરી લઘુ સ્થપનું પૂજન કરી વતના સક્રમ કે નિષક્રમ સક્રમ સાથે ઉપવાસ કરવો તથા અગ્નિ હોત્રમાં હોમ કરવો પોતે અગ્નિહોત્રી ન હોય તો યથાશક્તિ અગ્નિ સ્થાપન કરી ઘંતથી સ્થપ મંત્ર ૫૩ ૧૦૮ આદુતિઓ દેવી દર્શીમાનથી અથવા દુધપાકથી બ્રાહ્મણોને યથાશક્તિ જમાડના કૃષ્ણ પદ્મા પૂજન વિધિમાં રક્ત પુષ્પો અને રક્ત ચંદન વાપરવાં

દેવી તત્વ દીવાકર

(ગર્વાકથી ચાલુ)

હવે આ અધિક શકરનો પુત્ર શીરિતે ધયો તે કહેવું જોઇએ એક વખત દેતાસમાં સતીએ મસ્કરીમાં પોતાના કોમળ કરપ નર વડે શકરનાં નેત્ર દાણી દીધાં તેથી નેત્રમાં ગાદ અધોઃ યજ્ઞ ગયું અને નેત્રની ગરમીથી સતીના હાથમાં પસીનો ઉત્પન્ન થયો તેથી મદનુ ન જન્મ યથું તેમાંથી મલ્લ ઉત્પન્ન થયો તે ભયકર વિકાસરૂપ આખા મરુત ઉપર કેશવાળા ગાતો હસતો નાચતો અને રૂદન કરતો ઉત્પન્ન થયો તેણે મેધ સરખા ગભીર તાદ્દથી દીધા આકાશ અને પાતાળ ગમળી મુક્યાં આથી નેત્ર વીંચી ગયેલા શકર હસીને બોલ્યા કે સતી! તમે મને કેમ બીવતો છો? હારે સતીએ નેત્રપરથી હાથ લઘુ લીધા એટલે શશ્વર અધકાશરૂને દીધો તે અધરામાંજ ઉત્પન્ન થયેલો હતો તેથી તેને નેત્ર નહોતા સતીએ અધકેને જોઇ પુછ્યું કે ' નાચુનાય! આ કાણુ છે? કોનો પુત્ર છે? અને આને ઉત્પન્ન કરવાનું કારણુ શું છે?

શશ્વર બોલ્યા કે સતી! તમે મારી આંખો બંધ કરવાથી તેમાં યથેલ અધકાશમાંથી તે ઉત્પન્ન થયોછે માટે આને ઉત્પન્ન કરતાં આપણુ બંને છીએ આ મહા પરાક્રમી યશો આપણે તેની રક્ષા કરવી જોઇએ

શકરના વચન સાંભળી સતી પ્રસન્ન થયા હતા અને તેને પુત્રવત્ ઉઠેરી મોટા કર્યો અને હિંગુશક્તિની માગણીથી શકરે તેને તે પુત્ર આપ્યો

હવે બ્રહ્માથી ઉત્પન્ન થયેલા સ્વાયંભુવ મનુ સૃષ્ટિ કરવાની શક્તિ મેળવવા પોતાના પિતા બ્રહ્માની સેના કરતા હતા તેમને બ્રહ્માએ દેવીનું આરાધન કરના પ્રેરણા કરી તેથી આદિમનુએ અનેક પ્રકારના તપથી દેવીને રાજી કર્યા અને તેમની અનેક પ્રકારે સ્તુતિ કરી તેથી જગદબાએ પ્રસન્ન થઇ તેમને નિર્વિદ્ય સૃષ્ટિ યજ્ઞ શકરો એવું વરદાન આપ્યું

દેવીનું વરદાન મેળવના પછી મનુ પોતાના પિતા પાસે આવ્યા અને સૃષ્ટિનો આરંભ કરવા માટે સ્થળની માગણી કરી હવે તે વખતે પૃથ્વી આકાશીક પ્રલયથી જળમાં ડુબી પાતાળમાં ગઈ હતી તેથી તેઓ મરીચી આદિ મુનિવરો સાથે તે સ્થળે વિચાર કરવા લાગ્યા તેવામાં બ્રહ્માની નામિકામાંથી એક આંચળી જોવડો સુવર નીમળ્યો અને સદૃશ સ્તેના છતાંજ તે

આકાશમા ઉભેલો સુવર પડી ગાત્રમા હાથી જેવડો યજ્ઞ મયો

આ વાત મોટા આશ્ચર્યરૂપ યજ્ઞ પડી મરીચી અને સનક આદિ મુનિવરોથી વિઠાયલા બ્રહ્મા કંઈપના કરવા લાગ્યા કે ' સુવરના મિષ્ટથી આ કયુ મોટું દિવ્ય જૂત આવેતુ છે આ મારા નાકમાની નિમ્બ્યું એ બારે આશ્ચર્ય થયું છે નયમ તો આ સુવર અગુણના માથા જેવડો જેવામા આ યો અને કાશ્યમાત્રમા મોટા પહાડ જેવડો યજ્ઞ ગયો રખેને શ્રી જગદ્ગાની માયામા રમતા વિષ્ણુ ભગવાન હોય । "

આ પ્રમાણે બ્રહ્મા તર્ક કરતા હતા તેવામા તેમની આગળ પહાડ જેવડા વરાહ ભગવાને ગર્જના કરી દિશાઓને ગળવી મુકી જન તપ અને સત્ય લોકમા રહેનારા તે મોટા દેવતાઓ અને બ્રાહ્મણો પોતાના ખેદનો ક્ષમ કરનારી તે વરાહની ધુધવાની સામળાને રૂબેદ સામવેદ અને અથવવેદના છદોભય ઉત્તમ સ્તોત્રોથી અને નયનોથી તે આદિ પુરુષની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા વિષ્ણુ ભગવાન તેઓએ કરેલી સ્તુતિઓ સામળી કપા—કટાક્ષથી તેઓપર અનુચ્છદ દેખાડી જળમા પેશ વરોદછ અદર પેસતા તેમની કુર કેશવાળીની પછાટથી પીડાયેલા સમુદ્ર બોલેા કે હે શરણાગતની પીડા ક્ષમ કરનારા દેવ ! મારી રત્નાકરને એ ત્રમાણે સમુદ્રનુ વચન સામળી વરાહજી જળચરોને ચીરતા ચીતા જળની અદર ઉડા ગયા આરે કુર દોડતા અને પૃથ્વીને શોધતા એ સર્વેશ્વર વરાહજીએ ધીરે ધીરે મુધી મુધીને પૃથ્વીને શોધી કાઢી તે સમયે તેણે જળનીઅદર રહેલી સવ ત્રાણીઓના આત્મરૂપ પૃથ્વીને પોતાની દાનથી ઉપાડી લીધી પૃથ્વીને દાનની અણીમા ઉપાડીને આવતા યજ્ઞ પુરુષ વિષ્ણુ ભગવાન જેમ કમલિનીને ઉપાડીને ઝિગજ શોભે તેમ શોભના લાગ્યા મનુસંહિત દેવતાઓના સ્વામી બ્રહ્માએ દાદની પૃથ્વીને ઉપાડીને આવતા ભગવાનને જોઈ તેમની અનેક પ્રકારે મુનિ કરી તેના પ્રયુત્તર રૂપે લીના પૂર્વક તેમની સામે જોશરૂપ ભગવાને અનુચ્છદ બતા પેા

હવે આ ત્રમાણે વારહજી પૃથ્વીને પોતાની દાનની અણીપર લઇ આવતા હતા તેવામા હિરણ્યાક્ષ નામનો મોટો દેવ જે પાતાળનો અધિપતિ હતો તે તેમને પૃથ્વીને લઇ જતા જોઈ તે પડાવી સેવા માટે રરતો રાજાને ઉભો હત્ય પાસે પહોચતાજ તેણે વરાહજી પર મદાનો નદાર કર્યો કે તુરતજ વરાહજીએ પોતાની દાતરડીવતી તે મોટા દેવને ચીરી નાખ્યો એ દેવના લોહીના ગારાથી ખરડાયલા વરાહજી ભગવાને રમતા રમતા દાદવડે પૃથ્વીને લાવીને જળ ઉપર રથાપી અને પછી પોતાના સ્થાનક મા ગયા

હિરણ્યાક્ષના મરણ પછી તેની ગાદીએ તેનો પુત્ર અષ્ટક બેઠો પણ તેનો કાકા દિવ્યવક ક્રિપુ મહા બળવાન હતો તેમજ તેણે પ્રથમ બ્રહ્મા ઉપર મદાન તપ કરી પોતાનુ મત્સ્ય શસ્ત્ર અસ્ત્ર શુષ્ક કાષ્ટ વૃક્ષ પવત પણી અગ્નિ વાયુ કે ખીજી સ્ત્રીજથી તથા સર્વગંભા પાતાળમા કે પૃથ્વી ઉપર અને દિવસે રાત્રીએ કે જપેરે ન ચાપ એવુ વરદાન મેળવ્યું હતું તેથી તે મત્ત થયેલો હતો તેણે અષ્ટકને ગાદીએથી ઉઠાડી મુક્યો અને પોતે રાજ્ય કરવા લાગ્યો અને અષ્ટક પણ શોકાતુર હૃદયે શ્રી સદાશિવની ઊપાસના કરવાના નિવરણી લાવી ચાલી નીકળ્યો

અમુર્ષ

મિત્રનું હૃદય —

એક લેખક લખે છે કે તુલસી મૈત્રી ચિંતાઈ વાસણની પેઠે સંધાઈ શકાય છે પણ તેના સાધી હમેશા દેખાય છે " અને તે વચન સત્ય અને ડહાપણ બંનેનું છે આપણા હિંદી સાહિત્યમાં પણ તેજ મતલબનો એક દોહરો છે જેનું ચોથું ચરણુ વિચ્છિન્ન ગાઠ પડ જાય છે એટલે સંધાનાથી પડેલ ગાઠ હમેશા દ્રશ્યમાનજ રહે છે મૈત્રી એ એક અમુલ્ય—એવી અમુલ્ય કે બેદરકારપણે ફેંકી દેના કે તોડી નાખના જેવી ચીજ નથી 'મિત્ર' શબ્દને જગત ફક્ત ઉપલક્ષ્ય દ્રષ્ટિએ જુએ છે તેના ખરો સત્ય અને ઉડા અથ જૂસી જવામાં આવ્યો છે અને એક કલાકની પીછાણવાળાને અથવા આઠ્ઠિમઠીતે પ્રસંગમાં આવી ચડતાને જે મજામાં અમુલ્ય અથ રહેલો છે તે સદાથી ઝોળખરામાં આવે છે તમારો મિત્ર એજ હોવો જેમને કે જે તમારા દુઃખો તેમજ સહુઓ પીઠાણુતો હોય— જે તમારી નિષ્ફળતા અને ફતેહો—તમારા ઉદ્દેશો અને લક્ષ્યો— તમારા આનંદો અને તમારી લાલસાઓ— તમારી આશાઓ અને નિરાશાઓ—એ સવ ખીજ સર્વ કરતા સારી રીતે સમજતો હોય અને ખીજ શબ્દથી ન બની શકે તેટલે દરજ્જે દીનસોજી ધરાવતો હોય મિત્ર કણુ હોઈ શકે કે જેની પાસે સલાહ માટે સુખમાટે અને જી તેજન માટે જઈ શકો અને મેળવી શકો તે બને ખીજા ગુણોએ જેવો વિદ્વાન કે શુદ્ધિવાન ન હોય પણ તે તમારા કહેવાની મતલબ બરાબર સમજે છે અને તમારું કહેવું તે શકતી શક્તિપૂર્વક સામગી રહે એટલાથીજ તમને ઉત્સાહ અને નવી દિશા આપે છે એટલું જ બસ છે

જેના જીવનમાં આવી મૈત્રીનું સૌંદર્ય કે શક્તિ આવેલા છે તે પુરુષ કે સ્ત્રીને બાબતમાં સમજના મૈત્રીની કિંમત બરાબર સમજે આવી મૈત્રીને અખડ રીતે જળવી રાખવા તમારું સવ સામય વાપરો તે તુટે નહિ તેની સંભાળ રાખો કારણકે જ્યારે તે તુટે છે ત્યારે સહેતાઈથી સાધી શકાતી નથી અને પછી કદાચ સંધાય છતાં તેના રણુએ બોલો વાગે છે અને પરસ્પરની પ્રેમમંત્રી હૃદયેકતા અને વિશ્વાસ સંપૂર્ણપણે પાછા આવતા નથી

‘ મહાન વિચારો, ’

વર્તમાન અને ભવિષ્ય

પરિણામ માટે ચિન્તા ન કરો, એટલે કે ભવિષ્ય માટે ઉત્કંઠિત ન રહો પણ પોતાની બતમાં કાંઈ ખોડ કે દુરુણ હોય તેનીજ ચિન્તા રાખો અને તે દુર કરવા ઉત્કંઠિત રહો કારણ આ સાદું સલ લક્ષમાં રાખો કે — સત્યામાંથી ખોડ પરિણામ આવતું નથી અને સારા વર્તમાનમાંથી ખરાબ ભવિષ્ય જ મળે નથી તમે તમારું કાર્યોના સરસક છો, પણ તે કાર્યોદ્ધાર જે પરિણામ ઉદ્ભવે તેના સરસક નથી આજના કાર્યો આવતી કાલનું સુખ અથવા દિવસીની લાવે છે તેથી તમારે માટે શું પરિણામ આવવાના છે તે સંબંધે કાળજી રાખવાને બદલે તમે શું વિચારો છો અને શું કાર્યો કરો છો તે સંબંધેજ માત્ર કાળજી

ખે.ખે. ! તમારી દસીસ હડી મધ લેજ નથુ લેશ્યો આમગ મલાયો બાગા !"

૧. ખીજુડા રીબીયે આગળ ચલાવ્યું એકજણ કરે છે તે પોતે વખત માગવા તમાકુ પીએ છે વખત માગવો! પણ વખતજ આપણને તરારથી પમાર કરી જતો નથી? અને એક ફરી વખત ગયો તે કદી પાછો આવતો નથી! વખત! કેમ તેજ વસ્તુના આપણા જીવન અનેકા છે! અને તે જીવન—અરે, તેમાનો દરેક દિવસ—શુ કિમતી નથી? અરે! આપણે જુદિતારા મનુષ્ય પ્રાણીઓના જીવન અવ્યોક્ત અનેક ફરીને ક્રમ હોય છે તેથી વખતને આપણે આગમ પછે સરી જવા દેઈ શકતા નથી આપણે આપણા જીવનના દરેક દિવસનો પશુમા ધણો અને સારામાં સારો ઉપયોગ કરેલો જોઈએ!

તે એવાં તો લાગણી બેરવા રહે જોણી કે બધા ત હો પર તેની અસર જામી રહી અને તે હઝામા કટલીક પગ સુધી શાનિ પ્રસરી રહી પછી સીબીન બોલી હવે ત્રીજા ત્રામ માટે તે નીચે કહે છે કે મને ત બાક પીવી ગમે તે થી હુ પીયુ હુ અને કહો કે તે પશુ હુ ચોરુ જારુ છે માર્જેશ્ક દારૂડીઆને દારૂ પીવો, અમરછાઆને તેથી તે પીએ છે। આઘ ત્રીજ ગમે તેવી તુકસાનકારક હોય છતા તે હરન આપણને વાપરરી એ છે તે સદજ જારણને લષ આપણે તે વાપરી નહિ। મને અય લાગે છે કે તે જનાય પશુ આપણે કુલ રાખી સકીયુ નહિ।

કરી પાછા બધા મેટ પકડીને હરખા પછી તેણી બોલી 'ચોરુ! કાણથી બતા મુન્તે
હવે મને થાક કરના ઘા' ૨ ૫ ૧ ૧ ૧

‘म कथु हेतु के ओक तरणु जौली छथो’ । क र्द्धने त भौकु भौनीनी र्व पडी छ
अने ते र्व ह छाली अने’ नथी तेषी ह तमाकु भौकु

अहं हा । सीपीले ज्याम होय । तमे पारे तमाई आ । करणु म्हा यु सारे
 एमाश भर्तमा नियार आ । यो हतो क शब्दकोपमा अशक्त अ नोभनो शब्द न नृपी अशु
 आ । तश्च तपुतो नदि होय । तमे कदी आ । उभर्त । लोमिआ । सामणी छ ।

So high is grandeur to our dust

So near is God to men

When duty whispers low, 'thou must!'

The soul replies, "I can !"

અર્થ — આપણે પૃથ્વીતળથી એટલી યધી નજીકથી પ્રાંતને રહેલી છે કેમકે મનુષ્યની એટલો બધો સમીપ છે કે પારે બલે ધરણમાં જરૂર પડે તો તે સારે-સારું નોંધી શકે આભા જગત આપણે છે કે જે પૃથ્વી કરી-સાધી પાછા - ૧૦૬ માર્ગ ૫૬૩

૧૭૨૦ના ૩૧મીએ કરી ગઈમિલ કાંઈ પણ તમે કરો છો કામગીરે થકામી કર્યાં નો
 વાગેથી તેમજોવાણા કામગીરે કરીમિલ કાંઈ પણ તમે કરો છો કામગીરે થકામી કર્યાં નો
 ૧૭૨૦ના ૩૧મીએ કરી ગઈમિલ કાંઈ પણ તમે કરો છો કામગીરે થકામી કર્યાં નો

છે 'પણ પ્રાચીન ઓકો કહેતા કે 'સપ્તો હૃદય માંતો મુશ્કેલીના હોય છે' અને આ જીવન પ્રતિક્ષણ બદલાતો આવતો નથી એ પરીચિત વસ્તુઓ છોડી નવી નવી વસ્તુઓ તરફ મન આકર્ષાય છે જુની ટેવો છોડી નવી અને વધારે સારી ટેવો મેલણ કરવા તરફ તેનું વલણ છે આપણા ગઠકામના દાર્થો ગમે તેવા ગાડપણ બરેલા હોય છતાં મધકાને જે આપણે કર્યું તેજ આને આપણે કરવું જોઈએ એ વિચાર કેવો બૂલ બરેલો છે / એક મરિ કહે છે કે —

Every day is a fresh beginning
Every month is the world made new

અર્થ — દરેક દિનમ એ નવી શરૂઆત છે દરેક પ્રભાતે દુનિયાએ નવિનતા ધારણ કરેલી હોય છે

આ કહેવું સત્ય છે અને આપણે દરેક નવા દિવસ સાથે નવી અને વધારે સારી ટેવો વાગા નવા પ્રાણીઓ થવું જોઈએ

"હુંરી ! બોબસ્મીથ બોલી જાયો, ' જાણાએ તમારી દલીલોને મુંઝાયા હાવી દીધી છે ! બાળા ! સીબીલ તરફ નેમન સાથે ફરતા તે બોલો ' હું ખાત્રીપૂર્વક જણાવું છું તમારે વજીબ થવું જોઈએ ! બધા તારોના કારણોના જાણો તમારી પાસે તૈયાર છે અને તે પણ વળી હાજર જવાય ! તે આશ્રય દારક છે

"તેમા આશ્રય કારક કાઈ જ નથી" સીબીલે દસતા કહ્યું "તમે જુઓ છો અને જોશો કે તમારી તબાકુની હિમાયત કરનારી પક્ષીઓ એવીતો છુટી છે કે તેને તોડી પાડવી સહેજ છે અત્યાર સુધીમા મહે તબાકુને માટે કાપણુ ડહાપણવાળા કે જરાપણુ રજનવાળા એક પણ દલીલ સામળી નથી

તેણીના નિષ્કપટ અને ખુલાસા દિલના બોલવાથી સવને અત્યંત રમુજ પડી અને ચોડીવાર સુધી તો તેણી પણ બોલી ચકી નહીં ત્યાર પછી તે બોલી કે — ' હવે શંક તપાસ્યા વિનાનું એક કારણ મળ્યું !

હા બાળા ! ડહાણા ખુશામા જોડેલો એક તરણુ બોલ્યો ' તે મહાઈ છે ! મહે કહ્યું છે કે તબાકુ પીવામાં હું કાંઈ ગુસ્સાન જોતો નથી તેથી હું તમાકુ પીયું છું ત્હમ એમ નહિ કરી ચકો કે તે ખરાબ કારણ છે !

"પણ તમે જુઓ છો તે સત્ય છે એમ ત્હમારી ખાત્રી છે સીબીલે પુછ્યું કાંઈ આશંકો મનુષ્ય માણસોની બીડાળા રસ્તે જવામા કાંઈ ભય જોતો ન હોય પણ તેનું તે કહેવું 'યુ તેની સલામતીની ખાત્રી આપે છે' વેદકખાતાના માણસો કે જેમણે મનુષ્યચરીરના અભ્યાસ કરેલો હોય છે તેઓ કહે છે કે તબાકુ બેઠી બિગાડે છે, અને શાનતમ, ફરસા તથા હાઈને ગુસ્સાનું દર છે છતાં તમારું 'તેમા તમે કોઈ ગુસ્સાન જોતા નથી એ કહેવું ય તેને

કાવ્યવિનોદ

હીચકો—

કો સુધ ભેડી હીચક આવી બીજી ઉભી તદ્દા
 પહેલી કહે છે બહેન કૈવી હીચક મીઠી મળી ।
 'એ હીચકામા તો કહુતા મિથતા' બન રહી
 જોતે ગમે જો તે લઈ જન હીચકે હીચે સખા ।
 બીજી સુખે એ સામજી પહેલી કુતૂહલ સહ એ
 આશ્રય ના પામીશ બહેની એ કથનમા સહ છે

શુ સુલ છે? બહાલી કહે તેની ખખર મુજને નથી
 હું જાણું કેવળ એટલું કે સુખ છે તેમા સહી

આ વિશ્વ—જન હીચકો છે જન હીચે તેમા પ્રણા,
 કે સુખમાં કે કુખમાં કે આશ કે નિરાશમા
 કે રોહમા કે વીરમા કે છે દયા કપમાં

। ગાન કરતા શોક કરતા — લડી મરતા બદા ।

આવી અનેક સ્થિતિમંદી એ હીચક હીચાય છે
 છેડા ઉભય એ હીચકાના પૃથ્વી અને આકાશ છે

માદી મળ એ હીચકાની જુદિયાં લેવાય છે

જીવન ચવાયા જીવ્ય તેની મિથતા પેખાય છે

છે રસ તાકું કથન કે એ હીચકામા સુખ છે

તિતુ ન સમજે અર્થ તેનો તો પછી એ પય છે ।

વિવેક પ્રવા સહ નાતિ ધર્મવાળા હૃદયી

કરવાથી મગશે સુખ હૃદય હીચકાની દેહરથી ।

દાનતસિહ

૬

જીવન દરપણ —

માણસને તૈયાર કરો અને સ્વારી મા
 આપીને જ્યારે તે પાછો આવ્યો ત્યારે તેણે તમ જીવન પ્રેમે હાકશે
 યોગની સાથે જો દેવેથી નાજુની કાચળી નરા માનવતા બનાવશે
 અદ્ય નહીં શશિદરેકે તેને આદુરતાથી પૂર સિંધા વાને વિલસશે
 — ૬ મુખનાં જો દરમન યશે

आपसु भवा तो जग भवा ' ओ सय जग भवेर छे,
रामर्यो भाडी रक तक जेमा न लगिरे हु छे

तम छवनभा ॥ त्रेष्ट वस्तु जग पास धर्ये नशे।

छवन अरीसो जगत छे तो त्रेष्ट वस्तु पासो।

— साहित्य —

(कुडलिया)

पानी चाढो तावमें, धरमें चाढो दाम, ।
ढोउ हाथ डलेचिये, यही सयानों काम ।
यही सयानी काम, रामको सुमिरण कीजे,
परस्वारथेके काज, शीश आगे धरि दीजे, ।
कहे गिरिधर कविराय, वडनकी याही वानी,
चलिये चाल सुचाल, राखिये अपनो पानी ।
गिरिधर

मिशरी घोरै जूठकी, ऐसे होय हजार,
झेर पिवावे साचका, सो विरला ससार ।
सो विरला ससार, पटतर उनका ऐसा,
मिशरीझेर समान, झेर हे मिशरी जैसा,
कथें शु कविया कान, भूल मत जैयो भोरै,
जिनके शिर पेजार, जूठकी मिशरी घोरै ।

कहान ।
[अन्त]

विसल चित्त करि मित्र, शत्रु छल बल बस कीजे,
प्रभु सेवा बस करो, लोभवतहि भन दीजे;
सुवति प्रभु बस करो, साध आदर बस कीजे,

મહારાજ ગુનકથન, વધુ સમ આદર વીજે,
ગુરુ નમિ સિસ, રસસૌં રસિકને, નિદ્યાવલ બુધમન હરો,
મૂરખ વિનોદ સુકથા વચન, સુભ સુભાય જગ વસ કરો

કવચ

યજ્ઞનુ રહસ્ય

(જગદિષ્યાત સ્વામી રામતિથના લેખ ઉપરથી)

હિંદુસ્તાનના સકલ નિવાસી કરુ એ જાણત કેટલાક માણસોને એક રાષ્ટ્રીય પ્રશ્ન જેવી લાગતી હતી પણ રામને તો આ જાણત આંતર રાષ્ટ્રીય (International) સર્વે દેશોના) પ્રશ્ન જેવી લાગે છે કેહના મનમાં આ પ્રશ્ન સ્વદેશાભિમાનનો લાગતો હતો પણ રામને તો તે સમસ્ત માનવજાતિ સંબંધિતો લાગે છે આજ માનવજાતિ મારી દૃષ્ટિ સમીપ બૂખથી ટળવળને મરે તેના કરતા દૂર દેશમાં જીવતા રહીને ઉત્પત્તિ પામે એ વધારે દૃઢ છે પ્રેમના આશ્રયો બરેલી આખો સંવિત રામ તમને રમ્ય આપે છે જાણે.

પરદેશમાં પોતાનો ઉત્તરિવંશ કરી યોડી વધુ કમાણી થાય તો યુન સ્વદેશમાં આવજો ને નમાણે જાપાની તરણોએ પાનાસ નળતુ યવકારિક જ્ઞાન પોતાના દેશમાં આણુ તે નમાણે તમે પરદેશમાં મેળવેલુ જ્ઞાન તમારા દેશી જનુઓને અર્પણ કરી તેમને સુખી કરજો જો પરદેશમાં તમારો નિર્વાહ જેમ તેમ કરતા ચાલે તો તો સ્વજાતિ રહેજો અને જો તમારે હિંદુમાતાની કુખિન છાતી પર નિરધારી જાણે થઈને જ રહવાનુ દોષ તો તો એકદમ અરખી છુરો મારજો અને સમુદત આતિથ્ય સ્વીકારજો પરંતુ હિંદુસ્તાનના કિનારાપર યુન પાપ મૂકજો નહિ સ્વદેશાભિમાન અને સ્વદેશ પ્રીતિ તમને આ પ્રમાણે કરવાની જ આજ્ઞા કરે છે.

રામ જેટલો મનુષ્ય પ્રાણીને સ્થાય છે તેટલો ધૃતર પ્રાણી તથા પાપાણને સુદા - કાપ છે રામ ના મનમાં વાદરા પણ દેવતા જેટલા જ પ્રિય છે પરંતુ જે સત્ય છે તે તો સત્ય તરીકે જ પ્રકાશરો ? જુદુ એસે તે દેવની અવતરણને પાત્ર થાય છે જૈનપુત્ર (ઉચ્ચાક) ના પંચામાથી જીવવાનો આપલીડને ને નોંતો સરખો માગ નામ થયો હતો તે એ હતો કે ગરીબ નિવાસી આધરિત લોકો દરવેળે હજારોની સંખ્યામાં પોતાની જ મબૂમિ છોડી અમેરીકામાં જઈને રહ્યા હિંદના આગમુ લોકોએ મારા પ્રિય અમેરીકા કિવા ધૃતર દેશમાં જઈ ગરદી કરી એવી રામ ની કૃષ્ણ નયી વસ્તુચિતિ જ એવી છે કે તમારા પરદેશમનમાં લેમતો પણ શપથો સમાપ્તેસો છે ને વૃષ્ટો એક ટોણે ગરદી કરી મોગી સંખ્યામાં જાણે છે તે વધુ દીણુ અને કમળેર દોષ છે તેમાંથી એકાદ જણને પોતાની જાત જમાવેથી કમ્પેની બીજા કોઈ દૂરના સ્થળે રાપો તો તે એક પ્રમુદ જણ થઈ જશે એ તમે પરદેશમન

કરશે તો જે રથને તમે જશે સાં એક ભૂષણરૂપે જ નિરાજશે અમેરિકાના ધનાઢ્યે લોકો ની અગાઉ એવીજ રિયતિ હતી સાંના ધણા ખરા લોકો પ્રથમ યુરોપથી ભિખારી હાલતેજ આજ્યા હતા સવ રાષ્ટ્રોના ઇતિહાસ પરથી મિલ થાય છે કે લોકો જેમ પરદેશગમન કરે છે તેમ સમાજગિથિતિ સુધરતી જાય છે

યમ વિશે ખીજ બે ચર્ચો હજુ સુ યત્નનો અથ મદિ કદિ 'લાગ' કરવામાં આવે છે ત્યાગ જેના ઉદાત્તશબ્દનો અથ ક્રિયાશન્ય અનગર વૃત્તિ (અનગરના જેવું આગસુપણું— એટીપણ) અથવા આત્મપાતક દુષ્ણતા કરશે નહિ અથવા તેનો અથ તિષ્ઠુર તથા શસિરને કતેશ આપનાર વૈરાગ્ય વૃત્તિ પણ સમજશો નહિ ઇશ્વરનું પવિત્ર દેરાનપ— તમારો માનવી દેહ—જરા પણ પ્રતિગર કર્યો વગર માસલાદાક ફૂર વરને ખાવા દેવું એ કાષ્ઠ ત્યાગ નથી પોતાની જાતને અ પાપ તથા અધોર પાતકને તામે કરી દેવાનો તમને શુ અધિકાર છે ? જાદકર્મી મનુષ્યને પોતાનું પવિત્ર તનુ અપણુ કરવું એ કાર્ય કાષ્ઠ સ્ત્રીની ત્યાગવૃત્તિ પ્રદર્શિત કરતું નથી ત્યાગ એટલે પોતાનું સવન્ન સત્ત્વને (સત્ત્વસ્વરૂપને) અર્પણુ કરવું તે આ આપણો દેહ આ આપણી સવ માલમિત્ત ઇશ્વરની છે તમે તમારો પહેરો નીમદ્દલામીથી બરો ઇશ્વરની સોપેલી પવિત્ર મૂડીમા અન્યાય તથા પાપને દાથ ધાલવા દેશો નહિ પ્રથમ સત્ત્વથી આપણે ભિન્ન છીએ એવું સમજીને તેથી અલગ રહેવું અને પછી ધર્મના નામ હેઠળ ત્યાગ કરવો એ ખીજની વસ્તુ અપહરણ કરવા જેવું છે પારખી વસ્તુનું દાન કરવું એ પાપ નહિ તો ખીજુ શુ ? સસરથી ચળકતા રવિનો પેઠે પ્રકાશે સસરરૂપ ખનો આજ આજ વારતનિક ત્યાગ છે પણ જરા યોગો એને આપણે 'લાગ' નું નામ આપી સજીશુ કે ? શુ એ દેવી એશ્વર્ય નથી કે ? દેવીપણ અને 'લાગ'નો અથ એકજ થાય છે રિયા અને વિનય તેના ખાલ ચિન્હો છે

અપૂર્ણ

—o-o-o-o-o-o-o-o-o-o—

ચિત્તોડનો ઘેરો

ઐતિહાસિક નવલકથા

(ગતાકથો ચાલુ)

પોતાની છતથી અને દુસ્મનોનાં નાસથી રાજપુતોનાં હૃદય એટલાંતો ઉત્સાહિત થયા હતા કે તેઓએ ઝાટમા પહેલા ખાકાંશ પુરી ભેળામા અસાધારણ ખતથી પ્રવાસ કર્યો અને ખીજ દિવસ સવાર પહેલા લો કાલવની જાડી જાતથી પુરી લીધા કાલવની બીનાસને મળે તેની સપાગી એટલી ખધી લીસી હતી કે ત્યાં ઘડને કાષ્ઠ ઉપર ચડવાનો પ્રયાસ કરે તે સફળ થવો અશક્ય હોઈને તે અચાચાખ ખાત્રી વાળું હતું મુસલમાનો આપી કાષ્ઠ ગભરાયા નહિ પણ રહેર લેવાના પ્રયત્નો પાછા વધારે ખતથી તેજસે ચાલુ કર્યા

મુસ્કેલીઓથી મન પાણુ હો તેવો માણસ આખર ન હતો જેમ જેમ મુસ્કેલીઓ વધતી ગઈ તેમ તેમ તે વધારે ઉત્સાહિત થતો મરો તે જ્ઞાત અને ડર મનથી પોતાનું કામ કાઢે જતો હતો અને તેથી જલ્દી આવતું હતું કે સંપૂર્ણ ફતેહ થયા પહેલાં કાશી તે સમુદ્ર યશે નહિ તેના સૈનિકો પોતાના જમલદારોના દુકમ જળાવવામાં મહુજ ખત રાખવા લાગ્યા અને છેવટના અકસ્માતની અસરથી તુલતજ છુટા થયા હિંદુઓ પણ સખળા સખલો સખે તૈયારી કરવામાં મદ નહોતા અને ફક્ત થોડા દિવસમાંજ સુરજો ફોગા પડેલા ઓનેડમે કાશી જવો મનખુત હતો તેવોજ મનખુત તેમણે કરી લીધો.

સુર જો આરમાત મન્યા પછી આખરે પાછી ખીણ સુરજો બરવાનું કામ થયા હું હતું અને એક રાત્રે તે પોતે પાલખ તીએ રહી મથુરાને સુચના આપતો હતો તે આ પ્રમાણે ત્યાં ઉભો હતો તેવામાં કી પાના બાપ કામ કે જે હવે સંપૂર્ણ થઈ ગયા હતા તે મસાતના અજ્ઞાને તપાસતો ચિતોડનો સેનાપતિ તેની દ્રષ્ટિએ પડ્યો પોતાના મૈનિકમાના એકના હાથમાંથી બહુક લઇને તેણે એવીતો આજ્ઞાદ નેમથી તે છોડી કે તેની ગોળી જમમલ ના કપાળમાં જઈ વાગી થેરાથલા સહેરના ઝાટ ઉપર ધડોળ ગડગડાટ મચી રહ્યો એ ત્યાંથી સંદેલાઈથી જોઇ કડાવું હતું માણસો આમ તેમ ફોગોડા કરતા હતા અને ઝાટ ઉપર સનિ કોની અને સહેરીઓની યેદની જામી રહીહતી આખરે તેપળથી ફતેહ પોતાના હાથમાં નેપ ત જલ્પતો હતો કે રાજપુતો તેમના સેનાપતિના મરણથી નિરાશ અને ખેરડાર બની જશે અને તેથી રાજપુત સનિકો બપોરે તાજ નાઇલાજ થઇ જમછે ત્યારે કેસરીયાહરી દુશ્મન ઉપર છુગી પડેછે એ વાત સામાન્ય પણે પ્રચલીત હોઇ તેણે આવા દસલા સામે તૈયારી પણ કરી રાખી.

દશુનો પ્રભાત થવાને થણી વાર હતી તે પહેલાં તો મુસલમાની છાવણી ઉપર પાછીના પુરતી પેઠે રાજપુતો ધસી આ પા વચન સેનાની સારી બ્યુહરમાના અને સૈનિકોની ઘણી વધારે સંખ્યા ન હોત તો આ દુશ્મનાની સામે તેમને ટકવું થઈ શકે એ પડત રાજપુતો પોતાના ગત સેનાપતિની વિધિવાની સરકારી તમે જોવાતો મરણીયા મધને લડતા હતા કે મુડીબરતો તેમના સામે કાંઈ ટકી શક્ય નહિ ત્રિધવાએ પોતાનો થોડો આસ્થ આલેસથી અકમરવા તથુ વરસે હોજ થો તેણીને આગળ વધતી અટકાવવા એક ઉમરાવ વચ્ચે પડતાં તેને તેણીએ પોતાના ન્હાના આમાંથી વિધી નાખ્યો અને પોતાની ગતિ ત્યાં રાખી નાદશાહી તથુએ પહેલી અહીંયા નાદશાહી અગરફા તેણીની સામે થયા અને તેમાંના મોખરે ઉભેલાએ

તેણીના ઝેલો ઉપર તબવાર મારી તેણી લેને જાતાથી મરણ ચરણ કરી પોતાના ઘોડા ઉપરથી કૂદી પડી અને તણુમા ધસી જઈ પલગ તરફ કૂદી—પણ તે ખાલી હતો. કેટલીક અપાઝી પછી ધણી મુસ્લોથી લેને પડડામા આવી, પણ આ અપાઝીમા તેણીએ કેટલાંક અંગ ગણકોને ધાયલ કર્યા હતા અને તેણીની ગંદન ઉપર પણ એક બીજો સખ જખમ થયો હતો તેમજ આ જખમમાથી એટલું બધું શોલી વહેતું હતું કે છેવટ તે બેમાન અને પોતાનો શેયસ્તોત આતુ રાખવાને અશક્ત થઈ પડતા મુદ્દથી પરખમુખ થવાની તેણીને ધરજ પડી હતી આ સમય દરમીયાન તેણીના લગભગ સધળા સૈનિકો કપાઈ મુના હતા અને જે માધ ઘોડા જમ્યા હતા તે આ નિરાશામય શોકસમાચાર કહેવા કિતા તરફ પાછા ફર્યા

આખર પોતાના તણુમા રાખલ થયો અને તેણીએ પોતાના પતિના આયુતુ વેગ લેતા આવુ અમાધારણ અને બહાદુરી બરેલું સાદમ ખેડ્યું હતું તે ઉમરી જીને તેણીના પોતાના અને પોતાના દુસ્મનોના શોલીમા તરખોળ ચોવી રિરખિમા બુમિપર બેમાન પડેલી જોઈ તેણે તુરતજ તેણીના જખમો ઉપર મલમપટા કરવાનો અને સહવાર પડતા સુધી તેણીની કાગજ પૂરક સાતવાર કરવાનો દુકમ આપ્યો તેણીના શોલથી તે છક ચક મો, તેણીના દુખ પ્રત્યે દયા અને માનની કાગળી તેના હાથમા સુરી અને કિદનાનો બચાવ કરતું સૈન્ય સદનારમા બે ચરણ થાય તો ધણી લાભકારક સરતોથી સુમેદ કરવા તેણે નિશ્ચય કર્યો. પેગમલા શત્રુઓની અડમતાથી તે સાનદાયક પામ્યો હતો અને કહેવાય છે કે તેણે પોતાના એક વિશાલ સરનારને એમ કહ્યું હતું કે તે પોતે આરા સૈન્ય વડે સમમ દુનિયા જીતવાનું માથે મેઈ ચકે

સદનાર ચતા બદીવાન વિધવા પલખમાથી ઉઠી અને ખાલકાદને મળવાની ઇચ્છા જતાવી તેણીને તુરતજ તેના સમક્ષ લાવવામાં આવી

‘માગશેના ખાચાહા’ તે નિભયપણે બોલી, ત્દમારો જીવ મેવાના મે તણ વખત પ્રમતન કર્યા છે ત્દમારો વેગનો જાસે ભોગરવાની કિમત હું ધરાવું છું અહાર કાપોથી ઉદ્ધભવેલી અને અહારી નિષ્કળતાને યોગર હોઈ તેવી દરકાઈ શિક્ષા ખમવા હું તવાર છું તથા પ્રમારના ઝેલોની શિક્ષા મને દરમાવે હો’

ખાઈ । ધર્મચુદમા દુસ્મનના પ્રાણ મેવાનો પ્રયાસ કરનારને સજા, જખમાવતામાંથી અલાદ અને જમાવે । જેણે તમારા પતિનો ધાન કર્યો છે તેના પ્રાણ મેવાના પ્રયાસ તમે કરો એ સ્વાભાવિક છે અંદે તેનો નાશ જો કે દુસ્મનાવટની ખાતર નથી કર્યા કારણ કે હું તેની વીરતા અને સ્વદેશવત્સલતાનો પ્રસચક છું છતાં વિલખાડિત પરિજ્ઞામે પહોચવાના શ્રીકારક ઉપાય તરિકે તેનો નાશ આવશ્યક હતો તેનું મૃત્યુ ઉત્કટ દુસ્મનાવટની રિધનિમાંથી

જુતા પાડી ન શકાય એવા આશિષા પ્રમોદાને એક છે દવે મારે ચિતો નો ઘેરા કાતી
વેળામાટે સુમેઢની ચરતો સમધે દરખાસ્ત કરાતી છે

મારા દેશપ્રધોને કમઠિન કરે એવી મોઢ દરખાસ્તનો નિર્ણય કરવા હું અધિકા
ધરાવતી હોઉં તો હું તેમને પ્રમાણ કે તેમનો એક પણ માન્ય અવશેષ રહે સામુધી તમા
રા સામે ટક્કર ઝીલવી

પણ માધ હું ને ચરબો સુચરવા ધારૂં છું તે તમને તેમજ સામેના કિસ્સા રહેવાસીઓને
અનુકૂળ આવે તેવી— તમારો મોનો સચવાય તેવી છે

તેઓને જોઈ બદલો ન વાળી શકાય તેવું મહાન તુકસાન ક્યું છે તે મોમનોના બાદશાહ
તરફથી મોઢપણ સરત અનુકૂળ હોઈ ચોક્ક નહિ જે કાતિમાતમે નાદક રિત્નરૂપ યજ્ઞ પડ્યા
છો તે શાંતિ ચિતો ના રહીશોને કુશરૂપ ભોગવવા દેશ આ યજ્ઞ છોડી તમે વમારી છાવણી
છોડાવી ચાલ્યા જાઓ એ સિવાય હું કશું સામગ્રવાની નથી હું હમણા તમારા કમળમા છું
તમારૂં પેર લેતા હું તમને અટકાવતી નથી નામદના ડેના સતોધાનદથી બસે મને શિક્ષા
કરો ગદારા વનના છેલ્લા શ્વાસ સુધી હું તે ખ્વાદુરીથી અમવા તૈયાર છું જે મનુ કે
હિંદુઓના પવિત્ર દેવાલયોને બદલ્યા છે અને તેમના દેવોની પ્રાંતમાઓને મરજીદોના પગથી
આઝોમા ચણી લીધી છે તેના તરફની મોઢ પણ ચરતો તે મમેતેવી સામગ્રાક હોય છતાં તે
સામગ્રા હું માગતી નથી અને મારાજીનની છે લી ખડી સુધી હું તેના નરો તિસ્કારની
દ્રષ્ટીની જોઈશ

ભાઈ! મુસલમાન અને હિંદુની ઉદારતા વચ્ચેનો ફરક હું તમને બતાવીશ જોને તમે
તેરની પવિત્ર શરૂઆત ગણો છો તેજ ફક્ત ગાન્ય રાખી ચકે એવા જીવની આવેશમાં તમને મારો
લેવા તજ વખત પ્રયામ કર્યો છે તમારો મોનો સચવાય તેવી સુમેઢની ચરતો સામગ્રવા
તમે ના કહો છો તમે મારા નરોની પ્રાધાતક દુસ્મનાઈ પ્રદર્શિત કરો છો જો કે તમે મારા
કમળમા છો અને તમારા તિસ્કારની આગળ વધતી જતી ગતી એકપગમા અટકાવી દેશ હું
સમય છું છતાં હું ક્ષમા રાખું છું તમે છુટા છો, તમારા ચકેરના દરવાજા સુધી તમને ફરી
પહોંચાડી જવા તમાર ચરાનો મે મારા માણસોને કુકમ કર્યો છે'

રાજપુતાણીએ પોતાનું મરતક ફેર યુ એક જાને માટે આસુએ તેણીની આંખને ચગડતી
બનાવી, પણ અભિમાનની ગરમ ઉગતાએ તેના ઉપાદકમાજ તે સુકવી દીધા અને તે આગળ
વહેતા અટકી ગયા તે એક પણ ચપ્ક મોલી નહિ, પણ બાદશાહને જવા જતા અભિમાન

પૂવક સલામ કરી શાનપણે તે તણુ બહાર નીકળીને તેણીને માટે તૈયાર મારેલી ડાળીમા ચઢી બેઠી અને ઘોડીવારમા ફરી પાછી ચિતોડના મિલ્લામા જઈ પહોંચી નિરાશાના અને મૃત્યુના વિચારોથી તેનું હૃદય હવે ધ્રુવના લાગ્યું પોતાના ચતુની ઉદાર ક્ષમાથી ગતા તેણે કથુન રાખી હતી અને પોતાના અને પોતાના દેશમધુઓના કુટુંબમાની એક છેલ્લી અને ભયંકર ફરજ બજાવવાને માટે તેણે પોતાની જીવંતીને ચિલ્લાર કર્યો હતો. આણીને વખત આવી પહોંચ્યો હતો—જે કલ્પ હમણા તે બજાવવાની હતી તે કાપની ગભીરતાએ તેના આત્માને પ્રત્યક્ષ કર્યો.

ચિતોડના રહેવાસીઓ હવે તદ્દન નિરાશ થઈ ગયા તેઓને એનાપણે મરણ ચરણ થયો હતો. કિત્તાનો ખ્યાલ કરતા સૈન્યમાની મોગી સંખ્યા છે જા હુમલામાં કપાઈ ગઈ હતી અને બચાવની કાંઈપણ આશા જણાતી ન હતી પશ્ચિમ ધણુ ભયંકર જણાતું હતું દુશ્મનોના હાથમા પચાવના ભયથી પોતાના જીવનનો અત આણવાની અનેક અસાધારણ રીતિઓ અમલમા મુક્યા થઈ મનુષ્યો દોરવાઈ ગયા હતા આવો ભયંકર દંતો લેવા જેમણે તેઓને ફરજ પાડી હતી તેઓના ઉપર ત્રાપ વર્ષાવતા અને પરસ્પરની ગોદમા મરી જતા આખા કુટુંબોના કુટુંબો નાચ પામના લાગ્યાં શહેરમા એણે એક પણુ ધર નહોતું કે જે મરતા મરવા પડેલા મનુષ્યોથી ચિલ્લાર ન હોય. કિલ્લો લગાઈ શિયાળ મૃત્યુના પોકારોથી લગભગ ભરાઈ ગયો હતો અને જીવંતીને અત આણવાના ઉદ્દેશની ઉપર ફતેહ મેળવવાની આશાઓનો પુરેપુરો પાક લગભગ પાડી જવા આવ્યો હતો.

દિવસો એક પછી એક પમાર થતા ગયા તેમ તેમ તેવા બનાવો જ્યા ત્યા દ્રષ્ટિગોચર થતા ચાતુ રહ્યા મુકદ્દાઓ રસ્તામા રખડ્યા લાગ્યા અને તેમની અતેષ્ટિ કરનાર માઈ મળતું નહિ તેથી તેના કોહવાટનેલઈ હવા બગડતા રોગનો ઉપદ્રવ શરી નિમ્બ્યો અને સવન પાપમાલીના ચિ હો દ્રષ્ટિગોચર થતા લાગ્યા જયમલની શુરવીર વિધવા કે જે કિત્તાનો ખ્યાલ કરતા સૈન્યની સરદારી ભોગવતી હતી તને આ ખરાબ હવાને એક લાગતા જે ત્રણ દિવસ સુધી તેને મિલ્લાને પડ્યું રહેલુપડ્યું પણુ પુન તથિયત સુધરતા તે ત્યાથીઉંચી કોટ ઉપર આવી શહેરના રહીશોની નિરાશા તેના સાબળવાયા આવી હતી પણુ તે વિશે તેણે કાંઈ અભિપ્રાય ન આપતા શાંતિથી પોતાનું કલ્પ બજાવ્યું ગઈ અને પોતાના મુખ્ય સરદારને બોલાવી તેમાના આગેવાન રૂપસિદ્ધને ઉદ્દેશી તેણે કહ્યું —

“ દુશ્મનો અત છે અને આપણું પાસે હવે માત્ર આપણું જીવના ફેરફારની તૈયારી કરવા શિવાય કાંઈ અન્ય ઉપાય નથી માટે તમને કહેવાની જરૂર નથી કે, આવો જારીક સમય

આવી પડતાં એક રાજપુતનું કેવી રીતનું મન હોય છે એવું

નહિ આવી નિરાશા શા માટે? રૂપસિદ્ધ બોલે છે. દંતુસુધી આપણું સવ અપી ગયા નથી સૈનિકાની સમ્પા દંતુ પુરતી છે અને તેઓ સવ શરતો છે વધારામાં આપણા દુસ્મનો છેલ્લા વિગ્રહમાં નમગા પડ્યા છે

તેઓ તેમના બગધી ભરપૂર અને આપણે ગાન આપણી નમગામમાં ભરપૂર છીએ તેઓ દયાત રહેવાના અને આપણે મરી અપમાના છીએ મારે તમને વધારી કરવાનો દુઃખ આપવાની કશી અગત્ય નથી કાગળ કે કું બાલું કે શરતોને છાજવું પરાક્રમ બતાવી શુક્રને ભેગવામાં આપણામનો કાંઈ પણ પાછો દો તેમ નથી

રૂપસિદ્ધ એકે દિ મહાવાન પુરુષ હતો છતાં રાજપુત વિધવાએ આવું ને બંધ હત્ય શુચ્ય તેને મારે કાઠપણ રીતે તૈયાર નહોતો તેણીની પુત્રી પ્રત્યે તેનો પ્રેમ હતો અને મારિ મોજમજલની આશાને લીધે માછ સેનાપતિની વિધવાએ ને અસાધારણ નિર્ણય સુચ્ય થો તેની આવશ્યકતા તે રૂપસિદ્ધને એક શરતે નહોતો તેઓને કદાચ દરેકે યવાની ફરજ પડે તોયજ આકર્ષની ઉદાર રા નીતિ એટલી બધી પ્રખ્યાત હતી કે દારેલાઓની સાથે કાંઈપણ જુલમી થતન નહિ એ જાવરામાં આવે તેવી ધારણા સવ કાંઈ ખત્રી પૂવક રાખી શકતા હતા તેથી આવા ઉદાર શુક્રને રખતસર શરતે જલુ એમના સલામતી અને કડાપણ છે એમ રાજપુતો માનતા હતા

તેણી ને અત્યારે જ્યાવનાં સાધનોની ઝાંઝવણ કરતી હતી તેણીની પાસે ત્યારે તેણે પોતાનો આ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો ત્યારે આવા નામોથી બરેલા કાવની ફરખાસ્ત સુકનાર તંત્ર વિકારનો દ્રષ્ટિપાત્ર ફેડી તે બોલી -

શુ ! મારી પુત્રીનો અવિષ્કારો બરથાર જ રાજપુત કોમને અણબજાતી ખાત્રી દર ખાસ્ત સુક છે ! બસ ! થઈ ચુક્યું ! આજથી મારા મન વડે એક અપરિચિત પક્ષિ છે

તેણીએ મોટું ફેરવી નાંખ્યું અને તેનો જમ્મણ સામજવા ના પાડી દુસ્મનો તરફથી દુઃખનો કરવામાં આવે તો શુ કરવું તેને માટે કોઈ દુઃખો આપ્યા પછી તેણી જોડાને નિરાશાએ આત્મધાતી કાંઈ તરફ મેળા દતા તેઓની તપાસે મર્ધ ત્યાગ શોકાર કમ્પથી માત્ર તેણીનું હૃદય વધારે નિશ્વસાત્મક જ સુ મૃત્યુ પામવાના ક્યો તરફ તેણી જાણે શોક ની સાથે જીવન એક રહી મૃત્યુ પામતા મનુષ્યોની સાથે જલે કે તેઓ આનંદમય નિખા પ્રવેશ કરતાં હોય તેમ વાતો કરી અને અને તેઓના અવ સમયના આસાપમાં

પ્રજ્ઞાતાપ કે દુ ખના ક્ષણે ચિન્તે તેણીને જણાતા ન હતા, મૃત સરીરે મહોક્ષાઓમા છુટા
છવાયા પડેલાં હતા અને મૃત્યુના તરેલવાર દૃશ્યો તેણીના હૃદય ઉપર કાઠ પજી આધાત કરી
સંખ્યા નહિ તેણીનો આત્મા આવેશની સંપૂર્ણ સત્તા નીચે હતો તેનાપર એક તિવ્ર જાગૃત્તીનું,
આધિપત્ય હતું પોતાના ધરમા પ્રવેશતાજ તેણીને તેની મોતી પુત્રી મળ્યા

‘ સદ્ધર્મા ’ તે સંતપણે બોલી મૃત્યુ આપણામા અદ્રશ્યપણે પોતાનું કાંઈ ચલાવી
રહ્યું છે વિજેતાઓ વિજયમાળનું સૌદર્ય પ્રાપ્ત કરી ચક્રો નહિ મૃત સરીરોના ઝેલવાટથી
મગડેલ વાતાવરણ તે કરમાવી નાખશે પુત્રી! આપણે ખીછા દુનિયાપ્રતિ ગમન કરવું જોઈએ
વધારે પ્રકાશમય જૂવનમા નિરાસરચાન પ્રાપ્ત કરવા માટે તુ આ મૃત્યુ લોક તજવાને તયાર,
છે! આપણા આ કુદરતી સરીરે શરમ થઈ જશે ત્યારે ખીજા જૂવન પ્રતિ પ્રયાણ કરવાને માટે
આપણા આત્માઓને મારા સુચનવામા અમિતેવ આપણે નેતા થશે

માતૃ શ્રી! મહારા નસીજમા લખાવલી ઘટનાઓ અમલમા મુકના હું તૈયાર છું હું જે
સ્વતંત્રતામા જ મેલી છું તે સ્વતંત્રતામા જ્યાં સુધી રહી શકું તે કરતા વધારે સમય પ્રાપ્ત
મારજી કરવાની ન્હોને ઇચ્છા નથી અને વધારામા મુસલમાનોની જદીવાન થવા ઇચ્છા
આપણા ઉપર દુશ્મનો જે જધેનો નાખવા તત્પર થયા છે તે જધેનોમાથી મુક્તિ અપાવનાર
અમિ વાગાઓને બેગરા હું વધારે ઉત્સુક છું

માના પોતાની પુત્રીને બેટી ધડી ન્દાની પુત્રીએ આ સવાહ સામજ્યો હતો અને હેતુ
હૃદય ધમકયા લાગ્યું અત્યારસુધી તેણી આ જીવનને રિતકારયોગ્ય અને મધુર મિલન માનતા
હતી તેથી જોડા ઉપર ચડવાની અને અમિની જવાગાઓ સાથે સરીરમાનું ચેતન જાડી
મુકવાની જરા પણ ઇચ્છા નહોતી તે ચોરનમદ્દથી જરેલી, સંપૂર્ણ આરોગ્ય અને મોજમજલદનો
અત્યંત શોખીન હોવા સાથે પાશ્વર વૃત્તિનો સુંદર પ્રવાહ હતો નમોમા વહેતો હતો અને
તેથી મૃત્યુ તેણીને બપ અને ગ્રાપ રૂપ લાગતું હતું તેણીને તેણીની ગાના ગમક મોલાવ
વામા આવી અને તેની મા મજીર પણ કરડા અરાજે મોની કે —

‘ પુત્રી! મૃત્યુની છેલ્લી ધડી માટે તારે તૈયાર રહેતું પમદેરનું આગાપત્ર આપણને પહોંચી
મુકતું છે અને તેનું ઉદ્ધવન આપણે કરી શકતા નથી તેના હરમાનને આધિન થવું એજ
આપણી ફરજ છે અને આપણી ફરજ અદા કરી એજ એવરફર જે મહારી પુત્રી! આપણે
મરવું જ જોઈએ ’

તે મરીજ જાગા દેખવાઈ મધ અને એક પણ શબ્દનો ઉચ્ચાર કરી શકી નહીં, મરણ

કે તેની માતાના કરા સ્વભાવ આગળ કાષ્ટ પણ વિરહના આવી સ્વસ્થ નહીં એમ તે સ્ત્રી પેઠે સમજતી હતી તેથીએ નમ્રતાપૂર્વક નમન કર્યું અને જેવું તેથીએ પેતાના મનોભાવ છુપાવનાં પેતાની શુરવીર માતાના આગળથી મુખ ફેરવ્યું કે તરતજ તેણીની આખામા આત્મ બરાબ આખ્યાં પેતાની પુત્રીને રત્ન આપ્યા પછી નમ્રતા આરતા આત્મભોગના સમયને માટે દ્રઢ નિશ્ચય કરવાનો તે વિચાર કરતા લાગી

જેદર કરવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કર્યો પછી સેનાપતિની શુરવીર વિધવાએ પોતાના સવ રાજ પુત્ર મૈનિકેને એકઠા કર્યા અભયરમુધીમા બે હજાર રાજપુતો કપાષ જતાં બાકી ત્રણ હજાર ની સંખ્યા હમણા કિલ્લામા હતી તેઓ સવ આવી જતા શુરી વિધવાએ પોતાનો નિશ્ચય તેમની પાસે વ્યક્ત કર્યો તેઓએ કાષ્ટ પણ અવાજ કર્યા શિવાય શાંતિથી સામન્યા કર્યું પણ તેમણે ધારણ કરેલી ગંભીરતા તેમના વિચારની મદદ આપવાનો ઉદ્દેશ દર્શાવી આપતી હતી તેઓ પણ હવે કેસરીયા કરવાના નિશ્ચય ઉપર આબ્યા અને કિલ્લામાંથી એકદમ બહાર નીકળી છાપો મારવા તૈયાર થયા રૂપસિદ્ધ પણ તેઓની સાથેજ હનેશ તે મુદ્દમાં જવાનો હતો એમ જણાતું હતું પણ કશું બોનનો નહોતો જ્યારે તે શુરવીર મહા રાપણુ કરવા તત્પર થયું અને તેમની તત્તવારો સૂરના કીરણોમા ચળકવા લાગી સારે તે કાંડી રાજપુતાણી તેઓની તલવારો દુશ્મનોના મોઢીયો તુલ્ય થશે એ વિચારે તેમના તરફ આસ્થા અને અભિમાનપૂર્વક જોષ રહી સવ તૈયાર થઈ જતા તેણે પોતાનો હાથ દના થો કિલ્લાના દરવાજા ઉઘાડી નાખવામા આ ના અને શુરવીર મહા જયંતી હેલી લડાઈ બહાનમાટે પોતાની કુચ શરૂ કરી

મહાન જયંતિસ્થય થવા માટે પાણીની મોટી ફેલ આવે તેમ તેઓ આમળ વધ્યા સારે તેઓ ૩ વીર મંદનાઓથી કાન બંદેર મારી જતા લાગ્યા અનુષ્ઠાન વીરતા બહારી આત્મભોગ આપનાર આવા શુરવીર સનિકે હવે શુ કરશે તે મોગલો જાણતા હતા સર્વઆત્મીજ ગજ રાઠ ફેલાયે કાષ્ટ પણ બધા રાખ્યા શિવાય લડનાર દુકડીમા સવત્ર કાપાડુપી ને મુધુ ફેલાવા લાગ્યા દુકડીના કાષ્ટ પણ ભાગ બાકી રહ્યો નહોતો કદાચ કાષ્ટ રાજપુતને જેવેજ કેદી તરીકે પકડનામા આવતો હતો કે તરતજ તે પોતાની તલવારથી આત્મધાત કરતો હતો અસહ્યમાને ની અદર કંતસ ધણીજ બચકર હતી તે અતિ ઉશ્કેરાયેલ શુરવીર પુરુષો ૩ જેમણે મૃત્યુને પોતાનો છાંડી અપણુ કરી દીધી હતી તેમની તલવારોથી હજારો અસહ્યમાનોના નાશ થયો

અપૂર્ણ

શ્રી જગદ્માના ફોટાઓ । । ।

ફોટાનું નામ	સાઇઝ	કિંમત	ફોટાનું નામ	સાઇઝ	કિંમત
જલ્દાળેદાર	કેમીનેટ	રૂ ૦૧	અમરનાસિની	કેમીનેટ	રૂ ૦૧
ચાતસ્પર્શ	"	રૂ ૦૧	રથનાદિતી		રૂ ૦૧
કેદાર પુનર્નિવન	"	રૂ ૦૧	રામચંદ્રને બામ		૧૮ ૦૫
ચંદ્રુ - મર્દિની	"	રૂ ૦૧	મહિષમર્દિની		રૂ ૦૧
સરસ્વતી	"	રૂ ૦૧	ચક્ર (દીગળ)		રૂ ૦૧
ચક્ર (દેવામ)		રૂ ૦૧	કેદાર માતા ગદાધરા કાર્ડમાફ		રૂ ૦૧
શ્રી અનાજના ગોખની ૬ મસાફ	રૂ ૨		શ્રી અનાજના ગોખની કેમીનેટ		રૂ ૧

ખાસ વહેચવા માટે સસ્તી કીંમતે । । ।

- શ્રી અગાધ અને બહુચળના ધ્યાના વર્ણન -

રૂ ૧) ની ૭૫ નકલ રૂ ૦૧ ની ૨૫ નકલ

આ કરતાં ઓછી સંખ્યામાં આપવામાં આવતી નથી

દ્વિતી સમીક્ષા બહોળા અચારને માટેજ ખાસ ।

શ્રી નવરાત્રિની કથા-(કાચુ પુટું) રૂ ૧) ની ૧૦ નકલ

૧૧ (પુટું જાડું પગીવાળું) રૂ ૧) ની ૫ નકલ

ઉપરના માતની ફક્ત યોડી યોડી નકલોજ એ બાવળી વેચવા માટેથી છે માટે ખસામ
મશાવળી મળી ચક્રો નહિ વરેશે તે પહેલે

શ્રી શક્તિ વર્મોદ્ધારક સમાજ ચૂડા (કાઠિયાવાડ)

જાહેર સ્વર

શક્તિ જુજ નકલો ખાખી છે

જો સદ્ગુરુઓને તેમજ વિદ્યાર્થીઓને અદ્યતન નામનું વિષમ ન્દાનક પુસ્તક જોઈતું
હોય તેઓ નચેના સીંગામે રૂ ૦—૦—૮ ની દીખટ મોકલશે તો કામપણી લીધા ચિત્રાવ
જેટ મોટાથી આપવામાં આવશે આખાથી રૂ ૦—૦—૬ ની દીખટ મોકલાશે અને
રૂ ૦—૦—૩ મડગના લાઈખરી રૂ ૫૦ જે

લી૦ સેવક

૨૫ પુર બાગીની પોળ
અમદાવાદ.

}

નૈવેદ્ય આપવામાં દરે
સ્થાપક, આદિત્ય પુત્રક મહારાજ

આતકનિગ્રહ ઔષધાલયમાં તૈયાર થતા ઉપયોગી કેતુમહ ઔષધો

- ૧ આતકનીગ્રહ ગોળીઓ—અણુ ૧૦૦ આપનારી ૪૫૫૯૯ ૬૯૯ કીમત ગોળી ૩૨ ની ૬૫૫ ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૨ વાદકરણ તેન—અગ્રેલા પુષ્પતને પાછુ લાવી આપનાર બદામના ઉપચાર ૩૫ ૬૧૧ ૬૫૫૫ કીમત તોના ૧૧ ની ખાટલી ૧ ની રૂ ૫
- ૩ આળીભટ્ટ—આળીભટ્ટ દરેક જોવા કે તાવ ઝડો સતપ્ત આપવું વગેરેને મટાડી તેઓના સરીરને મજબુત તથા પ્રુષ્ઠ બનાવનારી અમ કારિક ગોળીઓ કિમત ગોળી ૩ ૧૧ ૨૫૫ ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૪ મુદ્ગ મોલી ગો મુદ્ગ—આળીભટ્ટ શક્તિદેહકારી રાખે છે તથા આખ નામુદ્ગ વગેરેન દુર કરે છે કીમત કોળી ૩૫ મો તોલ ૧ નો રૂ ૧૧૧ તથા કીલો ૩૫ મો તોલ ૧ ના રૂ ૨
- ૫ નેત્રાભેદક—આખલા દરેક જોવા કે દુર્ગ ૫૫૫૫ ૫૫૫ વગેરેને તોડી આખન ગોળી કોળી ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ન દરેક તોલે ૫૫૫૫ કિમત તોના ૧૧ ની ગોળી ૧ નો રૂ ૧
- ૬ કાચોળ—કૃષ્ણ મ મટાડે છે માટે અઘરીર ધરાવ કીમત—ગોળી ૫ ની ૬૫૫ ૧૧૧ ૧ ૧
- ૭ ઉધની ગોળીઓ—ગોળી નીચ લાવી મગજને સાતી આપે છે કિમત ગોળી ૧૧૧ ની ૬૫૫ ૧ રૂ ૧
- ૮ દેવક ગોળીઓ—કનકજવત દુર કરી દરન સાદ લાવે છે કિમત ગોળી ૩૨૧ ની ૬૫૫ ૧ ના અઘડ આખ
- ૯ મહુરનક—૫૬ કમળો, ખરીલ વગેરે મટાડે છે કિમત—ગોળી ૧ ૧૧ ૬૫૫ ૧૧૧ રૂ ૧
- ૧૦ જવરાતક—દરેક જવરાતક તાવના જોમને જોમન કાઢી મટાડે છે કિમત ગોળી ૫૦ ૧૧ ૬૫૫ ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૧૧ અદ્રપલા—અદ્રપ, વધરાવળ, દરમ વગેરે મટાડે છે, કિમત ગોળી ૧૬ ની ૬૫૫ ૧ નો રૂ ૧

આ શિવાય પદ્મ, કોમેરાપીદસ, કણુ તૈલ, આણુવદક તૈલ, વાત કેસરી તૈલ, અગ્રતાલવ પાક, અગ્રમદન મનમ દાદરની મડી, દતમજન, કેસરી ગોળીઓ, સીંદ્રી-રીસ પાકિદ, વગેરે જો તથા પ્રસાદની પુરી કિમત જુદી માટે અમારા આપવાનું મુદ્ગ મોલી મટાડે છે

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણીશ કર ગોવિંદજી
અમનગર—કાઠિયાવાડ

શક્ત પ્રકોર્ણ ૩

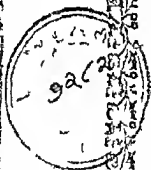
અક ૪ બો

હિંદુસ્થાનના બહોળો દેનારો પાત્રેયુ, શક્તિધર્મ ॥ તેમજ
કાવ્ય, સાહિત્ય, કળાકામ્ય, નીતિ, જ્ઞાન, વીરરે સબ વી
સમય અને જોવક લેખો ચચરુ અને સવન
સન્માન પાત્રેયુ માલિક પા —

શ્રી અંબિકા વિજય

(૨૨૦ પત્રો ખુલાર પડે છે)

પુસ્ત- ૧૦ મુ માવ, પુખ્તિગા ૧૯૬૮ અક ૦ ચો

પ્રગટ કરનાર —

માવવવાય કુમેરજી રાવજી.

વાકધર્માચાર્ય

મેનેજર, શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ, ગુડા. (કાઠીયાવાડ)

(સમાજના ૧ થી ૪ નાં સુધીના મે રોને પોસ્ટેજ અને મેટ સાથે મ ત)

વાપિક લવાજમ અગાઉથીજ રૂ ૧-૮-૦ ભેટના પોસ્ટેજ સાથે

પાછાથી રૂ ૦-૦-૦ ભેટ વીતા છુક નડવાના રૂ ૦-૩-૦

દરેક ગ્રાહકે યાસ લક્ષ્ય પર લેવા યોગ્ય વિજ્ઞાપિત —

પ્રિય પુરુષોમાના અહીં પછી સમગ્રમાં એ માસ ઉપરાંત જેટલા લાખા વખતે આ માસ પુરુષોમાના અહીં આદરને આગે મળે છે અને તે વિતરણને માટે અમેરિકા દિલગીરી છીએ પણ અમારા માતૃભૂમિ એ ગામ માદગી બેગવી સ્વચ્છતા સ્થળ તેમની આરતાર અને ઉત્તરિયા વિચેરના રાહાવ એ આરત્યક કરત હાથ અમારા સુગ્ર આદરો હાથ આપશે એમ અમેરિકા આશા રાખીએ છીએ જેનો પુનઃ ઉપર શમણને અહીં નીચાશે અને વગાળ પુરુષોમાએ એવ—રેશમ એ અહીં સાથે કાપામાં આવશે

આ વખતી બેટો અમારા આદરને ધણીજ પસંદ પડી છે એમ અમેરિકા જેટલાક સુગ્ર આદરો તરફથી આવેલા અભિપ્રાયો ઉપરાંત જાણી શક્યા છીએ અને આદરોને તે સમયે સતોપ મળ્યાથી અમેરિકા અત્યાનંદ પામ્યા છીએ સ્વચ્છ સકોચને લેઈ આ અહીં કંઈ નહીં અભિપ્રાય રાહ ક્યા છે પણ આપણા અહીં જાણ અભિપ્રાયો રમટ કરવામાં આવશે આ અભિપ્રાયો ઉપરાંત આ વખતે જે ગુ થો તરફ આદર થવા નાટે વિનાત પણ સાથે અધિક શર કરવામાં આયુ છે તેઓમાના જેઓ તરફથી હજુ વી પી નો જોડ મળે નથી તેઓ તુરંત નિયંત્રણે વી પી થી બેગ મળાવી લેશે એમ પ્રજા ગણતારમાં આવે છે

આનુ આદરો તરફ અતુલ્યે વી પી કરવા શરૂ થયા છે પણ અમેરિકા દિલગીરી છીએ કે તેમાના પાંચ સાત આદરો તરફથી અત્યાર સુધીમાં માસિક જથ્થે કરવાના હાથપણ અગર મળ્યા સિવાય વી પી રીકયુઝ તમામ આવા છે તેઓને અમારે જણાવતુ જોઈએ કે જેક અહીં અગર આવતા હા આવે છે કે જેઓને આદર ન રહે હા તેમણે અમને ૧૨ આપના અહીં અહીં પાછો મોડાવે છેતા તથા અહીં સુઝા મોટે રિવરપાનાદ ૨૪૧ ૪ અગર આપણા પોતાના પ્રમાણથી વી પી નુ સવા એ આનાનું નાહક અર્થ અમને કરાયુ છે આ માસિકની બેટો જોતા સદા જાણીએ કે આ કાપમાં વિચાર્યું સુધિ છે કંઈ જી જગદાના યશોમાના પ્રચાર વાને અમારો આ પ્રયાસ છે અને તેના આરાં વતનથી તેઓ અમને વિરતાઈ કરી દીધે છે અમારાથી હાની રકમો મળી કોઈ મોટી રકમ થાય છે અને તેથી જે નુકસાન થાય છે તેનો ન્યાય અમેરિકા જી જમદનાદેવ સે પીએ છીએ છતાં તમે અમારા વિરતાઈનાં કારણજન ન થા. જેટલા માટે તેમજ આ વખતી બેટો એવી છે કે તેમાજ સ્વાજન ઉપરાંત રકમ વસુન થાય છે તેથી અમારો તેવા આદરોને પણ વી પી રીકયુઝ થયા છતાં માસિક આ વખતે માટે ૧૫ કરતા નહીં અને આશા રાખીએ છીએ કે બેટોના અભિપ્રાયો ઉપરાંત તેઓને આ વખતે જેટલો ફાયરો છે તે તેઓ તરફ ઉપર શરૂ તેમજ પોતાના પ્રોગ્ન વતનને માટે પશ્ચાતાતના પરિણામરૂપે રીકયુઝ થયેલ વી. પી ના અર્થ સાથે ૨૧—૧૨— તુ કરી વી પી કરવાનો તેઓ જોડર આપે શી જાણના તેઓને સદુચિ આપે એમ અમારો ઇચ્છીએ છીએ

છેવટમાં અમારા સુગ્ર આદરોમાના જેઓ તરફથી અમેરિકાને આ બેટો જાત અભિપ્રાયો મળેના છે તેઓનો અમારો અગ્ર અત્તરજીવક ઉપકાર મારીએ છીએ અને તેથી અમાને જે ઉત્સાહ મળેતા છે તે ઉપરાંત અમેરિકા આ માસિકની રિપિત સુધારવા વધારે પ્રવલ્લયીજ થયા પીએ કાંઈપણ નહાની આશા કે અર્થની દરમિયે સિવાય આ માસિકને અમારો થોડા વખતમાં સચિત્ત કરવા મારીએ છીએ અને તત્કાલ અમારો અહીં અમારો વિરોધ હાથાત નિવેદન કરીશું

અધિપતિ

શ્રી અંબિકા વિજય

પુસ્તક ૧૦ મુ

માધ, પુર્ણિમા, ૧૯૬૯

અક ૩ ને

૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

એક માસનું પચાગ

સવત ૧૯૬૯ ના માધ વદી ૧ થી ફાગણ શુદ્ધ ૧૫ સુધી

તિથિ	નાર	તારીખ	હકોકત
૧ શુક્ર			પડવાનો ક્ષય છે
૨ શનિ	૨૨		
૩ રવિ	૨૩		
૪ સોમ	૨૪		સકલ ચતુર્થી અગારક ચતુર્થી
૫ મંગળ	૨૫		
૬ બુધ	૨૬		
૭ ગુરુ	૨૭		
૮ શુક્ર	૨૮		
૯ શનિ	૧		માર્ગ માસ બેઠો
૧૦ રવિ	૨		
૧૧ સોમ	૩		વિજયા એકાદશી ઉદ્યાત ૩૮-૮ સુધી છે
૧૨ મંગળ	૪		
૧૩ બુધ	૫		
૧૪ ગુરુ	૬		મહા સિનરાત્રિ
૧૫ શુક્ર	૭		શ્રાદ્ધની અમાવાસ્યા ઉદ્યાત ૫૭-૨૮ સુધી છે
૧૬ શનિ	૮		ફાગણ માસ બેઠો પચોત્ત આરભ
૧૭ રવિ	૯		
૧૮ સોમ	૧૦		
૧૯ મંગળ	૧૧		
૨૦ બુધ	૧૨		
૨૧ ગુરુ	૧૩		
૨૨ શુક્ર	૧૪		
૨૩ શનિ	૧૫		દુર્ગાષ્ટમી
૨૪ રવિ	૧૬		આજથી હોળાદક બેમે છે
૨૫ સોમ	૧૭		
૨૬ સોમ	૧૮		દશમનો ક્ષય છે
૨૭ મંગળ	૧૯		શિવમાર્ગાંજીની આમલકી એકાદશી
૨૮ બુધ	૨૦		વૈષ્ણવોની આમલકી એકાદશી
૨૯ ગુરુ	૨૧		
૩૦ શુક્ર	૨૨		હુળાસની (હોળી) પ્રગટવી
૩૧ શનિ	૨૩		મન્વાદિ તિથિ અવ્યગ્નના અપ્પાના મોરતુ બહુ અસ્તોદય ચદ્રગ્રહણ

રિકાચોગ્ય વિષયોમાટે ક્રમાંક છે તે જીલ્લા પ્રુટે દિપ્પથમાં જુઓ

ત્વન્નામ સ્મરણાત્પલાયનપરા દ્રુષ્ટુ ચ શક્તા ન તે
 ભૂત પ્રેત પિશાચ રાક્ષસ ગણા યક્ષાશ્ચ નાગાધિપા
 દૈત્યા દાનવ પુગવાશ્ચ લચરા વ્યાઘ્રાદિકા જતવો
 હાકિન્ય કૂપિતાતકાશ્ચ મનુજ માત ક્ષણ ભૂતલ

પચાગતુ દિષ્પણ અથવા આ માસમાના વ્રતોની વિધિ

૧ આ વ્રત સંકટ હર ગણપતિ વ્રત કહેવાય છે દિવસે નિત્ય નમિત્તિક ધાર્મિક કૃત્યો કરી રાત્રે ગણપતિનું પૂજન કરી લાડુનું નવેલું ધરાવી ચંદ્ર દશન કર્યા પછી નવેલું નક્ત્ય ભુજ્ય કરવાથી અભિષેક સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે કથા આમાં વ્યાસમુનિના ઉપદેશથી વનવાસ પામેલા યુદ્ધિષ્ઠિર આ વ્રત કરવાની પુત્ર રાજ્ય પ્રાપ્તિ સાથે સર્વ મુષોના ભોક્તા થયા હતા.

૨ આ દિવસે ગણપતિના મંદ્રના અને મગજના વ્રતપૂજનથી સર્વ મનો થો પ્રાપ્ત થાય છે કથા જોશ પુરાણમાં છે ઉપવાસાર્થિ નિયમો અને પૂજન બીજી અત્યુર્ધાઓ પ્રમાણે છે અર્ચન નગરના જરદાજ મુનિ એક મુદ્દર સ્ત્રી જોઈ કામામકતા થતા સ્ખલિત થયેલ વીર્યભાષી બામ નામના કુમારની ઉત્પત્તિ થઈ તેને જ ને ઉપનયન સરાર કરી ગણપતિના મંદ્રનો ઉપદેશ મો પૃથ્વી દેવીએ તેને પોષિત કર્યાથી તે બ્રહ્મપુત્ર કહેવાય છે પિતાના ઉપદેશ પ્રમાણે તમણે ઈંચિયોતુ સયમન કરી વાયુનું બક્ષણ કરી ઐકાગ્રચિત્તથી ગણેશની ઉપાસના કરતા માઠી આના દારણ્ય તપાનુષ્ઠાનમાં એક દળર વધ પતિત થતા માય કૃષ્ણ અત્યુર્ધાના અદ્વાય સમરે ગણપતિએ ત્રયક્ષ થઈ તેમને અભિષેક સિદ્ધિનો વચ્ચદાન કરતા તેઓની સ્વભાવ નિયમિત થવા સાથે ગ્રહમાં તેમની ગણતા થઈ અને આ અત્યુર્ધા તેમના નામ ઉપરથી આ ગરક અત્યુર્ધાના નામથી ત્રિસિદ્ધિ પામી મગજ દેવે લા એક માદુ મુદીર કગ યુ અને તેમાં દશ બ્રહ્મવાણી મોગી શુભ કલ્પજા અને સર્વ અવયવોમાં સુંદર ગણપતિની મૂર્તિ તેમાં સ્થાપી અને પોતાની મૂર્તિ પણ તેમાં સ્થાપી સારથી તે ક્ષેત્ર સિદ્ધિપ્રદ થયું અનર્થથી પશ્ચિમ તરફ તે ગણપતિનો તથા મગજનો નાસાદ ભગનોને ચિતામણીની પેઠે સર્વે ત્રિદિ પ્રદાતા હોઈ ચિતામણી પ્રામલ્ય એ નામથી ત્રિસિદ્ધ થયો.

૩ મહાશિવરાત્રિનું વ્રત આત્મત ત્રિસિદ્ધિ હોવાથી તેના લખાણ કથા ભાગની અત્ય આવશ્યકતા નથી તે દિવસે દે હોણે આ વ્રતના માહાત્મ્યની કથાઓ વચ્ચાય છે તેથી જગ ત્રિસિદ્ધ છે.

૪ કસ્પ મુનિની રિતિ અને અરિતિ નામથી સ્ત્રીઓને ૫૨ અનુક્રમે દૈત્ય અને દેવો ઉત્પન્ન થયા હતા તેમાં તેઓ જાળગ પ્રમાણે વારા ફરતી ઉચ્ચાધિકાર ભોગવતા હતા દૈત્ય જમાં જલિરાગ મહાનળવાન થતાં તેણે સ્વર્ગ વિગેરે દેવતાઓનું સામ્રાજ્ય પોતાને સ્થાપિત

કરી લેઈ પણ વાગાદિ સત્કાર્યો કરવા માગ્યા તે વખતે અદિતિએ^૧ પોતાના દેવ પુત્રોના હિત અર્થે કશ્વપત્ની પ્રાચના કરતા તેમણે આ પયોગ્રતને ઉપદેશ આપ્યો તેના સારાશ નીચે પ્રમાણે છે —

રાગણ્ય શુકલ પ્રતિપદાથી દ્વાદશી પર્યંત બાર દિવસનું આ વ્રત છે માથ અમાવાસ્યાને દિવસે વરાહે ઉપેક્ષી મૃતિકાના લેપન પૂજક રનાન કરી નિત્ય કર્મો કરી લેઈ સદાશિવથી અગ્નિ સ્વરૂપનાળા નિષ્ણુની મૂર્ત્યાદિકમા પેદાપોષચારથી દ્વાદશાક્ષર મંત્રનડે પૂજા કરવી દુધપાકનું નૈવેદ્ય ધરાગુ અને તેના હોમ કરવો નૈવેદ્ય વૈષ્ણવને દેવ અથવા પોતે જમવું મુખનાસાદિ લઈ અષ્ટોતર રાત દ્વાદશાક્ષર મંત્રનો જપ કરવો પ્રદક્ષિણા કરી દગ્ગનમરગર પૂજક લમા માગવી ઝોઝામા ઝોઝા બે બ્રાહ્મણોને જમાડી પોતે બોજન કરવું અને તે મંત્રિએ બ્રહ્મચય પાળવું પ્રતિપદાના રાત કાળમા રનાનાદિ કર્મ કરી નિષ્ણુની મૂર્તિને પચ રનાન પૂજક ઉ ચારોથી પૂજી પોતે બારે દિવસ સુધી કંચ દુધનું જ પાન કરીને રહેવું ઉપર પ્રમાણે હમેશ હોમ અને બ્રાહ્મણ બોજન કરાવવું ત્રણ વખત રનાન કરી પૂજન કરવું નીચ લોકો સાથે જાપણ ન કરવું મ્યન કે સક્ષમ કાઈ જાની હિ સા ન કરવી સાતિવક વૃત્તિથી નિષ્ણુના ધ્યાનમા તત્પર રહેવું ત્રયોદશીને દિવસે નિષ્ણુને પચામૃતથી ઝનાન કરાવી મહાપૂજા કરવી દુધપાકનો ચર કરી હોમ કરવો આચાર્ય નિગેરેને દક્ષિણા દેવી અનાયોને અન્ન વસ્ત્રાદિ આપતા વ્રતનું રૂળ ઇશ્વરાપણ કરવું અને પછી ઇષ્ટ બધુઓ સાથે બોજન કરવું

અદિતિએ એ વ્રત કર્યું આ વ્રતનું રૂળ યુગ પ્રાપ્તિ છે તે પ્રમાણે નિષ્ણુએ પોતેજ અદિતિને પે જ મી વાગનાવતાર ધારણ કર્યો અને ત્રણ પગલા પૃથ્વી લેનાના પ્જાનાથી બલિરાગ પાસેથી ત્રિલોકનું રાજ્ય લેઈ દેવાને પાણુ આપી અદિતિને મનારય પૂણુ કર્યો

૫ દુતાશની સબધી કથા બવિષ્યોત્તર પુરાણમા છે શશ્વણ પુર્ણિમાએ લોકો ઉ મતપણે ઉત્સવ કેમ કરેછે એવું સુધિષ્ટિરે પ્રજ્ઞતા શ્રી કૃષ્ણે કહ્યું કે — રતુરાગના વખતમા દુઢા નામની રાક્ષસી જુદા જુદા રૂપ લઈ લોકોના ધરમા પેસી જાળકોને મારી નાખતી હતી તેથી સઘળા પ્રજા રાગપાસે ફરીમા કરવા ગઈ રાગએ વસિષ્ઠ મુનિની સલાહ લીધી ત્યારે મુનિ બોલ્યા કે — એ દુઢા રાક્ષસી માલી નામના રાક્ષસની પુત્રી છે હમ તપશ્ચર્યાથી તેણે સદાશીવને પ્રસન્ન કરી વ દાન ગાગ્ય છે કે કાઈ પ્રકારે તેનું મૃત્યુ ન થાય ત્યારે સદાશિવે અપરાદ તરિકે રાગણ્ય માસમા સધ્યા સમયે ચૌઠામા ઉ મત જાળકોથી તેને અગ્નિ વડે બચ થશે એમ કહી તે શિવાય કાઈ પ્રકારે ત્હાઈ મર્ણ નહીં થાય એમ વરદાન આપ્યું છે તેથી એ રાક્ષસી વગ્દાનથી મરત હતી પોતાને પ્રજ્ઞ જાળકોથીજ વૈર છે એમ જાની જાળકોને દુઢી દુઢીને મારી નામે છે માટે રાગણ્ય પુર્ણિમાની સધ્યા સમયે ચૌટે ચૌટે કાષ્ટ વિગેરે એકલા કરી તેમા અગ્નિ મુકવો અને જાળકોએ ઉ મતપણે જુઓ પાડવી અને તે વખતે દુ રક્ષોદન મંત્રા બણીશ તેથી તે રાક્ષસી જરૂર તેમા ઝડપાઈ જશે અને લોકોના જાળકો ઉપરની આક્રમ્હ સદાને માટે નાશ થશે રહુરાગએ તે પ્રમાણે કર્યું અને તે પ્રમાણે તે દુઢા રાક્ષસી અગ્નિ

બાળમાં ઝડપાઈ નાશ પામતા સોડાનો કાચ દુર થયો ત્યારથી દોળાને આવો ઉ મત ક્રમવ ચાલુ થયો છે

આ દિવસે કુટલાક સોડા એક બુક્ટ કરે છે અને કુટલાક દોળાના દશન મ્યાં પછીજ બોમ્બન કરે છે દોળાના ઉત્સવને અંગે ઘણા સોડામાં ઘણી રાગાયા તથા સાથેના ખાસના ચાલ છે કુટલાક સોડા શરીરમાં નીકળતા પાણીના ફાદની શાંતિ માટે કપાને વાગે કતારી દોળામાં નાખે છે

રાત્રિએ રનાનાદિ કર્મથી શુદ્ધ થઈ બાહ્યો પાસે સ્વસ્થિવાચન કરાવી દોળા ૩ ૭ને દુગ રામસીની ચિતારપ માનેલી છે તેની ખૂબ કરવી આજકા તથા રક નો ને વચ્ચે તથા ખાવાના પ થી આપના દોળાને વચ્ચે નદક્ષિણ કરવી અને છેવટ થી સહિત દુધમાં છાંટીને દોળાને શાંત કરવી એમ મનાયુ છે કે દોળાના દોળથી રોગોની અને ખીજ પછુ ઉપ વેની શાંતિ થાય છે

દેવી તત્વ દીવાકર

(ગતાકથી ચાલુ)

હવે રાજ્યાસન ઊપર બેઠેલા હિરણ્યકશિપુ મત યજ્ઞ રવ । પૃથ્વી અને પાતાન જીતી લેછ નિલો નો અધિપતિ થયો તેને સહાદ અનુહાદ હાદ અને નદા નામના ચાર પુત્રો થયા તે પુત્રો પૈકાનો પ્ર હાદ ભગવદ્ભક્ત ૮ તો અને તેને હિરણ્યકશિપુએ દરિની ભક્તિ છોડવા અને પોતાના દત્તપરબાવ પ્રભાશે વતન રાખવા ધર્મ ધર્મ સંભળ થો અને પ્રકારનો ભય બતા થો વિવિધપ્રકારની શિક્ષાઓ કરી છતાં તે માન્યો નહિ એક વખત તમ લોકસ્થળ ડોભા કરાવી નદાદને તેની સાથે બાથ બીડાવી બાળા મુકવાની શિક્ષા કરવા તે દેવ પિતા તયાર થયો અને નદાદને ધમકી આપી કહ્યું કે આમાં પછુ તારો દરિ હશે તો હારો સ્થાય કરશે નદાદે તેમાં પછુ ધમકર દોવાનું જણાવતા દેવરાજે કોપથી લાલચોળ થઈ તિરસ્કાર પૂરક તે ધમકે પાટુ મારતા તે કાટયો અને તેમાંથી નૃસિંહ ૫ ધારણ કરી નલુ પોતાના ભક્તની જાન કરવા નમત થયા તે રાક્ષસે નૃસિંહ સાથે લડવુ સર કય તેઓ વચ્ચેના બીજણુ યુદ્ધમાં પ્રહાનો એક દીવસ આ પે ગયો હિરણ્યકશિપુના સવ અસ્ત્ર નાશ પામ્યા ફક્ત એક ત્રિશુલ ૨૩૦ તે વડે તે નૃસિંહ સાથે લડવા લાગ્યો નૃસિંહે પછુ તેને થોડી વાર રમાડી પોતાના પગ વડે તેને એકદમ પકડી લીધો કંઈમાં હાથ નાખી ખીજ હાથના નખરડે તેના આનરમાં કાની પોતાના કંઈમાં પહરી લીધા પાટુનો માત્ર મારી અધમવો કરીને પછી તેને મારી નાખ્યો દેવરાજુ હિરણ્યકશિપુને મારી નદાદને પોતાની પાસે બોલા થો પ્રહાદ નૃસિંહ ભગવાનને નજામ કરી બીજો એકમે ભગવાન તેને રાજ્યાસનપર બેસાડી પછી અતદ્વૈન થયા

હવે નનમા ગયેલ અધે એક પગે લીભારહી તપ કરે કયું તેણે દશ હજાર વર્ષ સુધી
સિદ્ધમન જાણ્યો અને તે દરમીયાન અનન્યજનો સાગ કર્યો પછી તેણે એવો નિશ્ચય કર્યો
‘ મારા શરીરમાં જે લોહી તથા માસ છે તે કાઢી તેનો હોમ કરે તો સદાશિવ પ્રમત
યગે એમ ધારી તે તે પ્રભાણે કરવા લાગ્યો છેવટે તેણે શરીર અર્ધમાત્ર રહ્યું એટલે તેના હોમ
કરવો ધાર્યો તે જોઈ દેવ ગણોએ તેન વાર્યો અને છેવટે બ્રહ્મા નસત યજ્ઞ સા પધારી
ગોત્રના —

હું જાણી તારે જે કામના હોય તે આગી લે અગ્નિમા પડી આત્મહત્યા શા માટે નરેરી
લે છે ? એમ ન કર

બ્રહ્માના વચન સામળી અધ શાન થઇ તેમને નણામ કર્યા અને બોલ્યો કે, ‘ મહારાગ્નિ
મારા શત્રુઓ જે મારે રાજ્ય લઇ ગયા છે તે મને પાછુ મગે મારી આધળી આગે સાથ
યાય હઠ નિગેરે દેવો અને કર આપે અને માઠ ગત્યુ દેવ દેલ મધર્મ મનુષ્યને હાથે ન
યાય એમ માગુ છું ”

તેના વચન સામળી બ્રહ્મા જરા ચમકયા પણ પોતાના ગમરાટ દબાવી રાખી બોલ્યા ‘
‘ બાહ ! તે મન ગત્યુ તને આપુ પણ મરણમા તુ કાઇ પણ વસ્તુ છોડીને વર માગે
તો અપાય આ જગત્મા એવો કાઇ પણ જ મ્યો નથી તેમ જ મરી પણ નહીં કે જેતુ
ચુપુ છેજ નહિ નજી તમારા જેના સત્પુરો આપુ આપતા માગતા પણ નથી તો તમે
મરણમા કાઇ પણ વસ્તુને નિમિત્ત રાખોતો સાર કરેવાય

આદાગત્ત ! તમે જવાજ આપ્યો બલે આપતી તેવી છંદા છે તો એમ કરે છું
આ જગત્મા ઉત્તમ અધ્યન અને કનિષ્ઠ એ નજુ પ્રકારની ઓઝો યાય છે તેમા પણ જે
સત્સંધ હોય અને એક વખત મારી માગુથી કહેવાણા દોય તેમ મન, વચન અને કમ રી
જેનું અરૂપ અનુય હોય એવી નારી ઉપર મારી દલના સ્વભાવ નમાણે વ્યકી નગર પડે
સારે માત્ર નાશ થાય

મહા તથાસતુ કહીને તેમજ પોતાના રા ન ય જવાની આગ આપીન અતર્દાન યથા
મહાના પ્રસાદ મેળવી અધિક પોતાના રાજ ન તરફ ગયો રાજ્યધાનીના શહેર નજીક પનેચના
તેને આવેલો સામળી સહેરમાના સમારિત ગદસ્યો ત્તેની મામે આવી તેને આદર મત્કારયો
લેઇ ગયા પ્રજાદ વીગેરે પણ તેને તાબે યજ્ઞને રજા અને તેણે કાય કરના લાગ્યા પછી
અધિક પાતાગમથી સ્વગ છૂટના માટે ચડ્યો અને લા જઈ સ્વગમાના દેવ તથા છંને કર
આપતા કર્યા પછી સર્વ રાજાત દેવ મધવ મદા પીશાચ મનુષ્ય ઓપમા ગીદ વીગેરે
ગ્રાણીને છૂટી પોતાને વચ કર્યા આવી રીતે નજુ હોડના સ્થાન અને જગમ પ્રાણીને પોતાન
વચ કરી મનેહર નારીઓતુ દરજ કરવા લાગ્યો સ્વગ પાતાલ અને પૃથ્વીમાથી વા ન્યા
સૂર્ય ઓઝો જોવામા આવી તેઓને હરી હાવી તેમની સાથે પવનો ઉપર મનેહર ની તમેમા,

અને બીજા રમણીય સ્થાનોમા વીહાર કરા સારો!

તે શ્રીઓની વચ્ચે રહી તે શ્રીઓને મનોહર રસતુ પાન કરાવી તેનું ઉચ્છિષ્ટ પોતે પીએ જળ ફળાગીક તેઓને ખવરાવી પોતે ખાપ મધ દાનવે બનાવેલ મનોહર વીમાનમા તેમની સાથે બેસી કીડા કરે અને સુગંધી ચંદનહાર અને વાળા વીગેરેનો નીરતર સરોરે લેપ કરી તેમની સગે રમણ કરે આવી રીતે વીલાસમા દેવતાઓના દસદળર વપ વીતી ગયા અને અધિક મત બની ગાંડા જેવો થઇ ગયો

અપૂર્ણ

યજ્ઞનુ રહસ્ય

ગતાકથી ચાનુ

વદિકાળમા પણ અદ્ધારમાથી જીવન થયેલા કર્મકાંડથી જ સુક્તિ મળતી નહોતી સુક્તિ હવેશા જ્ઞાનથી મળે છે કત યના બારથી દબાઇ ગયેલો અને દોડાદોડથી હાથી મયેલા સ્નાયીપણનો સુધરેલો ગુલામ આધુનિક ઉપલક ક્રિયા કર્મકાંડ દ્વારા પાપ અને દુષ્ટાથી મુક્ત થઇ શકશે નહિ તે જગતની સવ સર્પતિ તો મેળવશે પરંતુ આપણે આત્મા તે સવનો આત્મા છે એવું જ્ઞાન થયા વગર તેને શાંતિ મળનાર નથી જગતના સઘળા પરિવતનો અને સયોગોમા એક તાવ અતબત થયેલું જણાય છે અને તે આત્મચતિતી છે અને જ્યા સુધી એક માણસનું જીવન રૂઝિમતા બાહ્યાચાર તથા દશ્યમા જ ગુચવાઇ ગુ છે ત્યા સુધી પ્રત્યેક ઊચલપાચલ તથા પરિવતનથી માત્ર સુકા કચરાનો નવીન થર / બહાર આવે છે જમીન (ખરી વસ્તુ) તો ખીલકુલ દેખાતી જ નથી જ્યા સુધી સવ વસ્તુ આપણે પોતે / છીએ એવા દૃઢ નિશ્ચય રૂપી આરોગ્ય તમારા શરીરને પ્રાપ્ત થયું નથી ત્યા સુધી સુધારણા નો સવ ભપકો દેખામિમાનતુ દ ખગારક વજ્ર (ચાકુ) ઢાકવાની મલમળી જ હી શકારો વેદાંતનો આ જ્ઞાનકાંડ તે જ ખરો વેદ છે અને એને / પદ્મશાનકારોએ જન તથા બુધ વચકારોએ તુનિ તુ નામ આપ્યું છે હિદુબાઇઓ! આજ તુનિ નો આત્રય લો આત્મજ્ઞાનની આવશ્યકતા ત્રણે મુનિ તથા કર્મકાંડ બદલે આ રીતે તમારું હિદુ તરીકનું વ્યક્તિત્વ નગવી શકશે એટલું જ નહિ પરંતુ તમારી ઉન્નતિ થઇ તમે સવ જગતના ગુરુ ક્રિયા માદિશ બનશો ખીજારી બસ! રહેવાથી જામ થયેલી ઘેરાવલા ત્રાણીના જેવી શિથિલતા આ રીતે દૂર થશે અને સવનો સમાવેશ કરનારી નવીનતા તમારા આત્મા આવશે આત્મજ્ઞાન વિના કાપ કરનાર મનુષ્યની સ્થિતિ અધારી કોટડીમાના મનુ યના જેવી યાય છે તેનું મસ્તક ભતિ સાથે બટકાય છે દેવનથી છુટણુ બાગે છે ખુરસીપરથી ઉઘલાઇ પડે છે અને સવ ત્રકારે તે હેરાન હેરાન થાય છે ત્રકારમા કામ કરનાર મનુ યને આવો ત્રાસ વેઠવો પડતો નથી જ્ઞાનલીન મનુ ય ધોડાની પુછડી પકડીને આખે રસ્તે લાત ખાતો ખાતો જાય છે અને જ્ઞાનવાન મનુ ય ધોડાની પીઠપર સ્થાર થઇ જઈને આનંદ તથા સુખની સાથે મોજ કરતો મા! કાપે છે આત્મજ્ઞાની મનુષ્યને કાંઈ પણ કર્મ કર્મ તરીકે લાગતું નથી વસતરતુનો વાયુ કસમ / ધ જેટલી સહેલાણી લઇ શકે છે તેટલી સહેલાણી સ્થિતપ્રજ મનુષ્ય એક પદા

જેવા પ્રયત્ન કાવને કરે છે સકારાચાર કહે છે કે આત્માની મનુષ્ય કાષ્ટ જ કર્મ કરતો નથી તેમની દૃષ્ટિથી જોતા આ વાત સચ્ચી લાગે છે કારણ કે એવું માંધ પણ કાવ નથી કે જે તેમને કષ્ટપ્રદ લાગ્યું હોય સવ કામ તેમને ગમત ગમત મોજ-આનંદપૂર્વક લાગે છે તેમને કાષ્ટ પણ કામ કતવ્યરૂપ (મધનરૂપ) લાગતું નથી તે પરિસ્થિતિનો રાજા બને છે (He is the Master of the Situation) તે કદિ સતત થતો નથી, તેને મનથી અર્થ વાત બની ગયેલી હોય છે, તે કૃતકૃત્ય થયેલો હોય છે, તે ઉદ્વેગ ધરતો થી, તેને દુઃખ થતું નથી, તે સદા ધીર તથા ઉચ્ચનિશ્ચિત અને 'કમ કરવાની ટાડાઠોડી' મા થી મુક્ત હોય છે

પરંતુ એના મનુષ્યને આગસુ એટી કહેનામા આનંદ કે ? ત્યારે તો તમે સૃષ્ટિને પણ આગસુ અને સૂર્યને પણ નિરોગી કહેશો નિષ્કામતાના અપૂર્વ, અસામાન્ય ઉપદેશક થઈ તરફ જ દૃષ્ટિ કરો સમગ્ર માનવ પ્રતિદાસમા આટલા યોગ કાગમા મોત્ર એજ વ્યક્તિને હાથે એટલું બધું કામ થયું હોય તેવું એક તો ઉદાહરણ આપો ! તેમણે સેકડો યથો રમ્યા સરથા (મઠ) સ્થાપી, રાજાઓને સ્વમતાનુયાયી (પોતાના મતના શિષ્ય) બનાવ્યા અને રામના સેતુથી દિમાચલ પવતના સવ બરતખડમા પ્રયત્ન મહા સજ્જાઓ બરી (સુધી) જેવી રીતે નક્ષત્રોમાથી નકાચ અને પુષ્પમાંથી સુગંધ ચારે તરફ પ્રસરે છે તે પ્રમાણે આ મહાકાર્યનો અર્થ જોઈ તેમનામાથી સહજ નીકળ્યો હતો

અને મનુના કહેના પ્રમાણે આત્મચત્તીને સ્વરાજ્ય પ્રાપ્ત કરાવી આપનાર બ્રહ્મણ સભ્ય છે જોતેષ ક્યા સિવાય રામ ' રહી શકતો નથી તમારે સવ મમત્વ આસક્તિ ' માર તાર ની કલ્પના કામના રાગદ્વેષ મનોવિકાર મરજી, ઇતરાજી શિષ્ટાચાર દેહ મન હક, યાયા યાચ નામરૂપ મોહ, ઇત્યાદિ સવની ગુનાક્ષિમાં આદૃતિ આપો તેમનો ત્યાગ કરો તેમને ફેકા ઘો આ સવનો ધૂપ કરો અને તત્ત્વમસિ ના જન્યતક્રડમા જ્યારે એ વસ્તુઓ બગતી હોય ત્યારે તેના સુગંધનો આસ્વાદ લો

આપણું બ્રહ્માત્મા સિદ્ધ કરી મોહ તથા દૌબલ્યનો ત્યાગ કરો તેને જીતો તેને વશ કરો સ્વાત્મનિષ્ઠ મનુષ્યને આખા જગતે એક જાણુ યજ્ઞને માગ આપવો જ જોઈએ જગતના પ્રજા તમે યાઓ નહિ તો જગત તમારા પર જ પોતાનું પ્રજુલ જમાવી દેશે સરાયપણુ ક્યા અધ્યક્ષના ગુલામને મોક્ષ પ્રાપ્ત થનાર નથી આવા જ લોકો સોગમ ખાય છે કારણ કે તેઓના પોતાના અસ્તિત્વનું મહત્ત્વમસિ હુ એ) રિધાન પોકળ—બધ હોય છે પોતાની બ્રહ્માત્મતા વિષે તમને સજ્જા છે કે ? હાલમા સરાયને જમા આપવા કરતા તેમા બહુકની જાણને જમા આપવી મહેતર ! તમારે અત કરજી તમને ફો દે છે કમ ? તેને બેચી કાદો અને રો ફેકી ઉમ્મસીત વૃત્તિથી સત્ સાગરમાં પ્રવેશ કરો ગભરાઓ છો સામારે ?

કાનાથી ડરો છો ?

ધૃતરથી ? એ તો સાવ મૂર્ખતા છે

માણસથી ડરો છો ? એ તો બીજા છે

પથ મહાશૂનથી ડરો છો ?

તો તો હિમ્મત ધરો

તમારી જાતથી જ ડરો છો ?

ત્યારે તો આત્માને ઓળખો

હો કે હુ ઇશ્વર છું

રામ સત્ સત્પ છે

વાણી વિલાસ

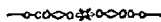
ધરાનના આદ્યશદ નાદિરશદનો એક આગળનો ધણો માનીતો વડે જ ગલમ જાળને ઇશ્વર જાળન નિમિત્તે ફરી સળને બેઠો હતો આદ્યશદ પોતે ઇશ્વર દરેકો દરેકો આ તથ્ય એક અને જે દીવાન પોતાને ત્યાં મોગી અમીરી રિયતિમા હતો તેને આવી ફરી રિયતિમા જોઈને તેનું મન દુઃખાયું તેથી તેણે વડેને છુ કે અત્યારે તને જે વસ્તુ જોઈતી હોય તે તું મારી પાસેથી માગી મેં તું જે માગીય તે આપવા હું ખુશી છું ત્યારે તે ફરી યથેલા અમીરે હસીને કહ્યું કે— તું કાણ છે? તું તો મારા શુભામોનો શુભામ છે ત્યારે તારી પાસેથી હું શું માગુ ? આદ્યશદે તેવીજ દબથી કહ્યું કે— અરે ! તું જૂલો છે હુંતો ધરાનનો પાદશાહ છું અને જે માણસ જે વસ્તુ માગે તેને તે આપવાને સમર્થ છું ! તું મને દાસાનુદાસ શા કારણથી કહેછે?

૧૮૨—' જ્યારે માણસ દુનિયામા હોયછે ત્યારે તે રોજ મોઢ મદ તૃષ્ણા ઇલાની નો દાસ હોય છે પરંતુ જ્યારે તે દુનિયાનો ત્યાગ કરીને જ ગલમ જાળ મસેછે ત્યારે તૃષ્ણાદીક તેના દાસ થઈ રહેછે તેથીજ કહ્યું છું કે તૃષ્ણા વડે જે મારા શુભામ છે તેમને તું વસ્તુ છે અથાત તેનો (મારા શુભામોનો) તું શુભામ છે ત્યારે હું તારી પાસેથી શું માગુ ? ત્યાગીએ પાસેથી ગૃહસ્થીએ માગવાનું પુષ્કળ છે પણ ગૃહસ્થી પાસેથી સાગીએને માગવાનું કંઈ છે જ નરિ

આ સત્ય વચનોથી આનંદિત થઈ ત્યાં પોતાના પેલા વડે—ફરીનો ઉપગાર માનીને નાદિરશાદ ત્યાંથી રવાને થયો

૨૦૮—' ગળ રોજત હુસ જ્યારે ઇશ્વરે સારે લગાડ કરતો હતો ત્યારે એકવાર તે દાણાની વખતમા સુનો હતો ત્યાં સવારમાં એક નવાઈ સરખો બનાવ તેના જોવામા આ પો એક કરોળીએ તે બગરની પક્વાસાપર ચડવાનો યત્ન કરતો હતો ત્યાંથી તે પાછો જમીનપર પડ્યો પછી તેણે બીજાવાર ચડવા માંડ્યું તેમા પણ તે પાછો પડ્યો વળી તેણે ત્રીજી વખત ચડવા માંડ્યું તેમા તે નિષ્ફળ થયો ત્રીજી વાર તરફ પરિણામ પણ એવુંજ આ યુ-

એ પ્રમાણે તેણે બાર વખત ચડાવેા પ્રવલ કીધે અને તે સઘળી વખત તે પાછો જમીન પર પડ્યો. તોપણ તે હિ મત હાર્યો નહીં જાણે મથે તેટલી વખત પડીને પણ આખરે કૃતેહ મેળવવાની તેણે પ્રતિજ્ઞા લીધી હોય એવું તેના આગ્રહ ઉપરથી દૃષ્ટિગોચર થતું હતું પણ તેરમી વખત તે ચડ્યો અને પોતાને ધારેલે ઠેકાણે સલામત જઈ પહોંચ્યો. કિરોળીયાનો આવો અસાધારણ આગ્રહ જોઈને એ રાજાને ઘણી હિ મત આવી તે ઈંગ્રેજો સાથે લડતા બાર વખત 'હાર્યો' હતો પણ આ બનાવ જોઈને તેણે નક્કી કર્યુંકે મારે હવે યદી પણ નાહિ મત થવું નહીં પરંતુ જય મેળવતા સુધી આગ્રહ પૂરક મડયા રહેવું પણ તણે ઇંગ્રેજો સાથે તેરમી લાઇ કરી અને તેમા તેને સંપૂર્ણ ફતેહ મળી માલસ જો અખડ આગ્રહ રાખે તો તેને વેહેલો કે મારો જય મળ્યા વગર રહેતો નથી યેડી નાકમેલીથી આપણે નાહિ મત થવું જોઈતું નથી

ફરજી

(લેખક—નાનદન.)

મનુષ્યનું જીવન પોતાના માટેજ નથી પરંતુ તેનો ઉપયોગ બીજાના બલારને માટે પણ કરવાનો છે. દરેકને—ગરીબને તેમજ પૈસાદારને પોતાની ફરજને જાળવવાની છે કેટલાક મનુષ્યોને ડાહ્યા છે એક આનંદરૂપ છે ત્યારે કેટલાકને તે દુઃખરૂપ છે પરંતુ ઉત્તમ પુરો પોતાના મોજશોખ માટે તથા પોતાની કીર્તિને માટે પોતાની જીવન માળતા નથી કીન્તુ અન્ય જાનોના પરોપકારાર્થેજ ગાળે છે એ પ્રજ્ઞાત અંગ્રેજ લેખક કહેછે— આપણામાને દરેક જણ એક મધ્ય મિત્ર છે અને તેની આસપાસ ઘણા વતુલો દોરાયલા છે આપણી પામેથી જે પહેલું વતુલ દોરાયલું છે તેમાં સ્ત્રી પરીવાર માતા પિતા વિગેરેનો સમાવેશ થાય છે તે પશ્ચાત્તુ વતુલ સમા સંબંધીઓ સુધી લખાય છે તે પશ્ચાત્તુ એક જ ગામના રહેતા આપણા શહેરી ભાઈઓ અને છેલ્લે જતા આખી મનુષ્ય જાત સુધી તે લખાય છે ' એ નમાણે આપણે ધીરે ધીરે આપણું વતુલ લખાવી અને અતે જતા આખી મનુષ્ય જાતને ઉપયોગી થઈ આપણી ફરજને જાળવવાની છે આ ફરજને જાળવવાનું કામ આપણે ખત તથા ધીરજથી કરવાનું છે આપણા નાના વતુલોની આપણી ફરજને જાળવ્યા પહેલા બીજા મોટા વતુલમાં દોડવાની આપણે જરૂર નથી, કેમકે તેથી આપણે નાના વતુલોની ફરજને જીતી જઈએ છીએ અને મોટી ફરજને જાળવવાની આપણામા શક્તિ હોતી નથી તેથી આપણે બને રીતે અપૂરણ રહીએ છીએ

હવે આવી ફરજને આપણે કેવી રીતે જાળવવી તે સ્વાત સ્વામાનિક રીતે ઉત્પન્ન થાય છે પરમાત્મા તથા મનુષ્યો તરફ આપણી ફરજ, ધીરે ધીરે એક વૃત્તિથી જાળવવામા પરમેશ્વરે આપણને જેને શક્તિઓ આપી છે તેને ખીલવવાની જરૂર પડે છે પરમેશ્વરે આપણને ઘણી શક્તિઓ આપી છે પરંતુ તેમને વિકાસ કર્યા સિવાય તે શક્તિઓનો સંદુપયોગ થઈ શકતો નથી એ પગમ કૃપાળુ પ્રભુની ઉચ્ચ ઇચ્છા શક્તિ આપણા કાયેની રરતો નક્કી કરે છે

શુભાશુભનો વિચાર કરવાની પ્રકૃતિ શુ સહ છે તથા શુ ખોટું છે તે ઓળખવાની સક્તિ વિશેરે જે બધીસો. પરમાત્મા તરફથી આપણને મળી છે તેથીજ આપણી આ કુનીઆમાં મનુષ્ય જાતી ત્રત્યેની તથા દૈત્ય પ્રત્યેની શુ શુ કર્યો છે અને તે જગતવામાં શુ શુ જોજમદારીઓ મારે રહેલી છે તેનું ભાન આપણને થાય છે

આવી ફરજોનું વલ્લન માપી શકાય તેવું નથી તે ફરજો જનનના દરેક આરમ્ભમાં આપણે જાળવવાની છે ઉચ્ચ જીવન ગાળવાનું મુખ્ય સત્ત્વ એજ છે કે મને તમ થાય તોપણ આપણી કલ્પ પરાયણ બુદ્ધિને અનુમરી ની વલ્લન મહાત્મ કાવા માટે દરેક માણસે તત્તલ કરવા જોઈએ આશાએ રાખની જોઈએ તથા નાણુત્યાગ થતા સુધી પણ તેમાંથી પાણુ લઈનું જોઈએ નહિ એક અગ્રેજ અ યકાર કહે છે :

Do you wish to be great ? Then begin by being little
Do you desire to construct a vast and lofty fabric ? Think first
about the foundation of humanity

નયક નયક યકિતને નયક નયક સમયે નયક નયક ફરજો જાળવવાની છે દાખલા તરીકે યુવને પીતા ત ફની ફરજો યુવ તરફ પિતાની ફરજો શેઠને નોકર તરફની નોકરને શેઠ ત ફની સિંચને પુર ત્રત્યે શુરને સિંચ ત્રત્યેની મનુષ્યને મનુષ્ય તરફની મનુષ્યને પ્રથમ ત્રત્યેની પ્રથમને રા ન પ્રત્યેની રાખને રા ન ત્રત્યેની અને પછી કુટુંબ ત્રત્યેની ફરજો દરેક મનુષ્યે જાળવવાની છે એક મનુષ્યની રૂઝ વીધેના વિચારો અને ટાકરામાં આવે છે — એક માણસ કલ્પ પરાયણ બુદ્ધિનો હતો તે મા ન મનુષ્યો ॥ મુલાકાત લેતો તેઓની પયારીઓ ઉપર તેમની પાસે બેસી તેઓને દિનસો આપતો તેઓની ચાકરી કરતો એક વખતે તેના મિત્રે તેને આવા કાવન માટે કપકા આપ્યો ત્યારે તેણે તેના જવાબ ॥ કહ્યું કે — હું મારી સ્ત્રી તથા છોકરા માટેજ તારા કપકા તરફ જરા ધ્યાન આપું છું પરંતુ મારો આશ્ર અભિનાય એ છે કે કાવ્ય જે મારે સ્ત્રી તથા છોકરા ન હતો તો મારું બધું જીવન હું પરાયણત્ય ॥ મને આ તાજો પોતાની ફરજ માટે કલ્પ પરાયણ મનુષ્યના છે તેજ પ્રમાણે ડો બનાઈડો ના જીવનનો વૃતાંત છે — આ મહાત્મ પુરપત્ત કાવ કરવા તરફ શી રીતે લક્ષ ગયું તેની વાત અતિશય કચ્છાજનક છે તે ૧૮૬૬ મા લંડનની એક દાકતરી સાળામાં વિદ્યાર્થી હતો અને રાત્રે એક પરાયણરી યાગમાં થીંખવવા જતો વહાણુ વાયુ અને સન હો રા પોતપોતાને ઘેર અર્થાં પણ એક દય વધનો બાગક પાઠળ રહ્યો ડો બનાઈડો એ કહ્યું હવે જતી છુજવાનો વખત થયો છે તો બાકી હવે તું તારે ઘેર તારી મા પાસે જ છોકરાએ જવાબ દીધો સાહેબ મને અહિ રહેવા ધા મારે માખાપ નથી ડો બનાઈડો એ કહ્યું ત્યાર તારા ૧૪ સગા બહાવાં તોદરોને છોકરાએ કહ્યું ના સાહેબ બનાઈડોએ કહ્યું ત્યારે બાકી તું કેને ત્યાં રહેછાં છોકરાએ જવાબ આપ્યો સાહેબ રાત્રે હું એક ધાસના ઠાકામાં પડી રહ્યો હતો ડો બનાઈડોએ પુછ્યું ત્યારે તને નિશાળે બેજુ લાગ્યું તે છોકરાએ જવાબ આપ્યો, મને એક છોકરાએ કહ્યું કે અહીં તાપવાત મજરો તેથી હું

આદિ આવ્યો. આ અધનરૂ ચીથરાસી વિરાયલા ભૂખયો દુખય જની ગયેલા બાળકની
હકીકત સામળી ડો. બનાડોનું હૃદય દયાથી ચીરાયુ અને એ હોકરાને ગરમ ટાપી કરીને
પાંચ નામે સુનાની જગ્યા નક્કી કરી આપી અને પુછ્યું દુખી બાળક, તારા 'જેવા' માં
ગીબ હોય. છે? હોયતો મને બતાવ' એ હોકરાએ પોતાના જેવા દુર્ભાગી બાળકોના
પડી રહેવાના સ્થાન બતાવ્યા અને સારથી ડો. બનાડોના અનાયાસમની સરથા સ્થપાઈ

ડો. બનાડોનો દાખલો તદ્દિ દુસ્તાનના પસાદાં લોધ ગરી. નિરાધાર માણસોને બનતી
મદદ કરી સા દરેકે ચડાવે તો શુ તે તેમની ફરજ નથી? અત્યત છે પરંતુ પેસાદાર લોધ
પોતાના મોજસોબ દાર અને રોજમાજમા પેમા ઉડાને કે એવા ગરીબ દુખી પાત
અને નિરાધાર મનુષ્યોને મદદ કરે? પેસાના મદમા અધ જની ગયેલા મનુષ્યો! શુ તમને
નમદાશકર અને દલપતરામની પડીએ યાદ નથી આતતી? શેની આવો પેસાના મદરૂપી
અધકારી તમારી બાદ તેમજ આતર ચક્ષુઓ બધ ચર્ષ ગાં છે તમાર હૃદય મૂક બધુ
છે પરંતુ ઉગા મ્હો દુ તમને વચન બાણ વડે ઉત્તજ કરી યાદ દેરડાણ છુ ? —

વિનતિ હું કર દેશીએ ત્યાં, ગરીબ જનને લક્ષ હો વડા

જરણ આધળા પામળા બહુ ખજા લેવી રોગી તણી શઢ

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

જિજ્ઞાસા નવાણુ મળાવો વાવ કુના નદી તીર તમારો

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

ધીગી રચો રૂડી ધમરાંગાએ જ્યાં નર નારી રહે નળગાએ

તે જનના તન તાપ નિવારો તે ધનના ધણી ધમ તમારો

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

શુ આમ કરવું એ તમારી ફરજ નથી? અલગત છે પરંતુ તે જુદી જમ તમારા
મોજસોબમા ફક્ત તમે આનંદ માગો છો અને તેનેજ તમે તમારી ફરજ સમજો છો.

હમેશા રાત્રીએ જ્યારે તમે નિવૃત્ત થાઓ ત્યારે તમારી જાતનો હિસાબ પો તમારા
આત્માને પુછો? — તારો નજત તે યાવદાકાગ રીતે ગાળ્યો છે કે કેમ? જો નયુતર હા
મજે તો તમે તમારી ફરજ જાણવી છે નહિતો તમે તમારા કલબ્યથી રિદિન રત્ના છો. શુ
આપણા દુરસતા વખતમાં એના ચોડા પણ સળેગો નથી બનતા કે આપણે આપણા દેવ
બાઈએ અને ખેડેનાની મેવામા તરપર લીએ? આપણા પોતાનાજ ઘરમાં ચોડા માયાણુ ચઢે
વડે આપણે ધૈર્યથી વધારે શાંતિ અને આનંદ પ્રસરાવી શકીએ નહિ? આપણે આપણી
જરૂરીઆત ઓછી કરી જોએને આપણા જીવંતી ચીજો મળતી નથી તેઓને માટે જરાપણુ
જમાવી શકીએ નહિ? શુ આપણે આપણા દેથી બાઈએને વિશ્વાસો આપીને તેઓના અગ્રુ
સુઝાવી શકીએ નહિ? શુ હવેતમા આપણે એજ મદદ જરેલા ચઢવી માયાણુ કાપ કરી

ડીએ નહિ ? શુ આખા દિનસભાએવા તુક્યાનો નથી થતા કે જે આપણે દુર કરીશકીએ ? ગરીબોને માટે કામ કરવાની ઇચ્છા રાખનાર માણસને આપણે ગરીબોને ઘેર અથવા તેવી સરથાઓમાં મોકલી શકીએ નહિ ? મૃત્યુની પમારી પર પડેલ માણસની હેલો ધડીઓમાં આપણે તેને આનંદ આપી શકીએ નહિ ? દુકામાં આખા દિનસભા આપણે એવા કાર્યો કરી શકીએ નહિ કે જેથી આપણે તત્કાલી શકીએ કે આપણે આપણી ફરજ પેટલેક અશે બળવી છે હિ દુસ્તાનનો એક મહાન પુ પ લખે છે કે —

The longer one lives observes and thinks the more deeply does he feel there is no community on the face of the earth which suffers less from political evils and more from self inflicted or self-accepted or self created and therefore avoidable evils than the Hindoo community

અર્થાત જેમ જેમ માણસ લાંબી મુદત ઝવે છે તથા વિચાર કરેછે તેમ તેમ તેને વધારે ખરી રીતે લાગે છે કે હિંદુ રાજ્ય જટલી બીજા કોઇ પ્રજા વધારે દુખી નથી પરંતુ તે દુખો રાજ્યમાં પોતાની જાતેજ ઉત્પન્ન કરેના છે અને તેમજ અન્યનો હોય નથી માટેજ આના દુખો દુર થઇ શકે તેમ છે માટે દરેક મનુષ્યે—ગરીબ તેમજ પૈસાદાર એકવ થઇ એક બીજાને મદદ કરી તેમના દુખમાં ભાગ લેવો અને અતે તો ધર્મ કરવા તરફ લક્ષ લગાડવું એ તેમની ફરજ છે આવો વખત ફરી શરીને મગનાર નથી માટે ત્વરાએ કરીમદ થઇ તમારી ફરજ આદા કરો કારણે —

To day man lives in pleasure wealth and pride

To morrow poor or life itself denied

અર્થાત— આજે મનુષ્ય સુખી હોય પૈસાદાર હોય તથા માર્ગ હોય પરંતુ કાલે તે ગરીબ સ્થિતિમાં આવી પડે છે અથવા આ દુનિયામાં રહેવાને તેનો હક રહે નહિ માટે મનુષ્યે પોતાની ફરજ જેમ અને તેમ જલદી જમ પા જવી જાગૃત થાઓ બેઠા થાઓ ખરાબ વિચારો કાર્યો અને વચનો પ્રચલીત થતા અટકાવો સારા વિચારો કાર્યો અને વચનોને બનતી મદદ આપો તમે પૈસાદાર થાઓ પરંતુ તે તમારા માટે નહિ પણ તમારી આત્મજૂમિને પગદાર બનાવનારા તમારી દોષત અમથ કરો તમે મહાન પુરુષા થાઓ તે તમારી ઇચ્છાઓ પુરી પાડવા નહિ પરંતુ દેશને મહાન બનાવવા માટે તથા હિંદુસ્તાન આખી દુનીયાની પ્રજામાં માથુ ઉચું રાખીને જીવ રહી શકે તેવી સ્થિતિએ તેને પહોંચાડવા તમે વિદ્યા સપાદન કરો તે તમારા હિંદુ પોષણાર્થેજ નહિ પણ તેનો ઉપયોગ તમારા દેશી ભાઈઓ ના બનાવનાર કરો તમારૂં શરીર મન તથા આત્મા દેશની સેવા કરવા માટે સમર્થ બનાવો

આ વકરણ સમાપ્ત કર્યા પહેલાં અમારે કહેવું જોઈએ કે જે દરેક મનુષ્ય અક્યતાથી પોતાની ફરજો નિરૂપાય કુદિથી જમ થે જશે તો હિંદુસ્તાન દુખી સ્થિતિમાંથી ઉચ્ચ

સ્થાનિકે આવશે

અસ્તુ ।

‘ Does any one wish to do his duty ? Then he must be strong in body and mind ’

મૈત્રી સબધે વિચાર-રત્નો

મિત્રો એ પ્રથમી બક્ષીસો છે અને જીવનના સર્વોત્કૃષ્ટ ખખના છે

પ્રતિકુળ સમયમા ખગ મિત્રોની મુલાકાત યાચ છે ત્યારે તે વરમાદના ગ્રાપટા દરમીયાન સૂચ કીરણના જેવુ દ્રશ્ય છે પરમ્પર મળી જતા કાળા વાદળા વચ્ચે એક પળને માટે દ્રષ્ટિએ પડતું તે જળમય કીરણ છે

રેફ્રેક્ટ

હૃદયને ખાપનાના સધળા સાધનોમા મૈત્રી એ ઉત્તમ સાધન છે, અને મૈત્રીમા શ્રદ્ધા, એ ઉમદામા ઉમદા દિરસો છે

દુન વસતા મિત્રોની માદી ધણી મધુર છે અસ્ત યતા સૂચના નમ કિરણોની પેઠે તે કામગતા યુક્ત છતા અત કસ્ય ઉપર શોભાપ્રદ અસર કરે છે

વૉર્શોગન અર્થિગ

મૈત્રી એ સાજનો પડછાયો છે અને તે જીવનના અસ્ત યતા સૂચને પુષ્ટિ આપે છે

લા ફાઉન્ટેન

આપણા આનંદને ખમણો ખરીને અને આપણી ઉદાસીના નિમાગ કરી રહને મંત્રી એ સુખમા શદ્ધિ કરે છે અને દુખને ઝોણુ કરે છે

સીસીરો

આપણે જેવા દોષએ તેવુજ દેખાવુ તદ્દથમા દોષતેજ બોલવુ સધળી ખાખતોમા આપણી જાતને સત્યની વશાદાજ બનાવવી અને મૈત્રીના પવિત્ર ધધાદારી થવુ

લોગ ફ્રો

સધળી બગીસોમા મંત્રો એ પ્રથમ પવિત્ર છે પ્રથમ આપણને તેના ક તા વધારે પવિત્ર કાષ્ટ પશુ આખી શકતો નથી તેના વડે દરેક આનંદ શદ્ધિગત યાચ છે અને દરેક દુખ ઝોણુ યાચછે જે પોતે મીત્ર કેમ બનવુ તે જાણેછે તેવા દરેકને મીત્ર મળી શકે છે

રિવન

તમારા માયાળુપણના ખીજે વેરી નામો અને તે સધળા તમે તમારા જીવન દમમાજેમ જેમ આગળ વધતા જશો તેમ તેમ તમારી સદ્દૃષ્ટિને પુષ્ટિ કે તા રહેશે તેમને છોડી દેવા અને પાકે આપનારનો બરોસો તમો કે તે દરેક ખીવાને ઉગા શો તેવી રીતે જીવનના

મુધી તમને મિત્રની ખોટ પડશે નહિ

જે એવ બ્રાહ્મિન

કંચન કળ

Grains of Gold

પણી આસપાસ હમેશા શુ જને છે તે સળ ધેનો જરા સરખો વિચાર આપણને બતાવી છે આપણી ઇચ્છા કરતા કાઠક વધારે મદાન નિયમ સધળી બાજતોમાં રવર્તે છે શુ કુખદ શ્રમે બનાવશ્યક અને નિષ્ફળ છે આપણા સહેલા સાદા અને સ્વાભાવિક માન આપણે બગવાન છીએ અને નમ્રતાપુત્રક આપણી જાતને સતોષી રાખનામાં આપણે વશાળી ચર્ષ સમીશુ શ્રદ્ધા અને પ્રેમ—નકાચુકા પ્રેમ સાવધાનીના મદાન બોળખાથી પણને મુક્ત કરે છે આ મદારાજધુઓ ઇશ્વરનું અસ્તિત્વ છે ! કુદરતના મધ્ય નિદુમા ને દરેક મનુષ્યની ઇચ્છા ઉપર એક મદાન આત્મા છે કે જેથી આપણામાં કાષ્ટ સહને કાષ્ટ દુઃખસાન કરી શકતો નથી તેણે પોતાનો ત્રણ જાત કુદરતમાં એવો તો એતપ્રોત કર્યો છે કે જ્યારે આપણે તેમની સલાહનો સ્વિચાર કરીએ છીએ ત્યારે આપણે જીવત ચર્ષએ છીએ અને તેના પ્રાણીઓને જખમી કરવાના તારે ધમપછાડા કરીએ છીએ ત્યારે આપણા હાથ આપણી જાભુએ જરા ઇ જળ છે અથવાતો તે દાયો વડે આપણી પોતાની જ છાતી કુદાચ છે સધળી બાજાતોને સવ પળાય આપણને નકાનુ સિદ્ધજી આપે છે આપણે રક્ત તામે ચવાની જ ન ર છે આપણુ દરેકને માટે તે માગ પ્રદારક છે અને ચાંતપણે સંભાળવાની આપણે સસ રાજ થ શુ કરી સમીશુ આર હખટયુ ઇમસન

આનદીપણા સાથે રક્તિનો વાસ હોય છે આના આપણને હવામી સ્થિતિમાં મુકે છે અને નીરાસા રક્તિનો હ સાહ મદ કરે છે ઇમસન

ધારણ કરતા યોગ્ય વસ્તુઓમાં આનદીપ્તુ એ સર્વોદ્દ છે—તે હૃદયની પુષ્ટિમાં શુ ગણાયેનું છે સ્માધ દસ

નિ કપટતા મિત્રિત આનદી સ્વભાવ સાધ્યને આકર્ષક બનાવે છે જ્ઞાને આનદશ બનાવે છે અને પુદ્ધિને સારા સ્વભાવવાળી કરે છે માણી મરીમાઇ અને કુખને તે ઓછુ કરે છે અજ્ઞાનતાને તે મિદ્ધનસાર સાદાઇમાં ફેરવી નાખે છે અને કુખડાપણને અનુજ્ઞ માની લે છે જે એડીસન

સ્થલિત મનને *

(ગજલ—સાખી)

અહો પખી ઉડીને ક્યા ભગે આકાશની માહી ?
 મળ મીડી મળે છે શી કહે પખી તને ત્યાહી ?
 પખી દુર દુર ઉડતું આવે નહિ મુજ પાસ
 પિજર આ ખાલી પડ્યુ તારે માટે ખાસ
 રહીશ તું ક્યા સુધી ત્યાહી ? ઉડી તું આવ અહીં જઈદી
 કરે દુખી—સતાવે કા રહીને ત્યા મને પખી
 તારા વિશ્વ ગમતું નથી રહુ ઝોકલો આપ,
 તારી પશુ તેવી ગતી—હું અહીંને તું ત્યાપ
 મનાઈ જા હવે બહાવા તજ દે રીસ મન પખી !
 વીચારે વાણીએ કર્યે થતી હમ્મેશ તુજ સખી !
 તારાં જનાથી જા યુ મગજ સદન વેરાન
 તારા વીશ્વ પ્રિય પખીડા અતી વહુ હેરાન
 ઉડી આવ્ય ઉડી આવ્ય જલા પખી ઉડી આવ્ય !
 મ્મી દે ખેલવુ છેટ અરે ઉડી અહીં આવ્ય !

મનપત્નીનું પ્રત્યાગમન

—મદાકા તા—

આવ્યુ પખી ખરર કરતું શાત મુદ્રા ધરીને
 ત્યાગી જતુ પ્રણયી ઉરને વાત એ કે વડી છે ।
 ઝોહો પામે જન દુર રહે સાતિ કર્યાંથી લગીર ।
 પ્રેમી કેરે ઉગ દુભવીને સાખ્ય ક્યા શોધશે એ ।

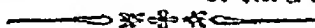
* આ માસિકના ચાલુ વર્ષના પહેલા અકાશ મે 'દૂર રહેતા પખીને એ નામક પીસ 'મકરદ ના ઉપનામથી આપેલો છે તે સ્થળે કલ્પેલું પખી મન—વિચાર તરીકે સેવાતુ છે એ સ્થળે દું પૂટ નોટ કરતા સુધી ગયોછું એ પીસ કર્ણ પછી આ પીસ તેના અનુમધાનમા જ રહેલો છે મારા આ એ પીસો ઉપલગ દૃષ્ટિથી અગારિક ગિરાવાળો ભાસે છે પરંતુ ચંદન વીચાર કરવાથી ભાવ સ્પષ્ટતા સમજ જવામા આવશે વીનાર વાળા મનુષ્યને વિચાર—મન એ સ્નેહના પાત્રોજ છે

દોલતસિ હ.

—શિખરિણી—

સદયે સાનદે દુર દુર રહે તું ખગ પ્રીતે
 હવે આલિંગીને મુજ ઠર વિશે એ રમી હસે
 ગાંધ બીતિ બાગી શરમ પથ્યુ છુગી ગાંધ ખરી
 નથી દેયા માહે મિલન મધુ ચાતા રીસ જરી
 હવે ગાર્તુ મ તુ સ્વર થકી જ ગાણ મધુર એ
 વહી મીઠી વાણી બ્યચિત દિલ શાંતિ સુખ બરે
 ઉડીને વર્ષાવે પરમહીત પ્રુપ્તો નમ થકી
 નમા રેડે ત્યાંથી પ્રુનિત ઉર થાતું મળ તુ
 સદા મારા માટે અમુન સુખ અ વેપથ્યુ કરે
 અને પાણુ આવી નિજ સદન મધ્યે લપી રહે
 અને એ દેખાડે દગ સમીપ મૂર્તિ નવલ કા
 અનેરા બાવો ॥ ૧૬૫ પ્રકટાવે દીપ નવો

દાવતસિ હૃદય

આશ્વાસન

કરતા કરતી છાંયડી દુ ખ આવે ને જાય
 દુ ખ પછી સુખ આવશે સદા દુ ખી નહિ કાય
 આ સસારે અવતરી દુ ખી સુખી સદુ દોષ
 તણા પાછળ છાંયડો સદા દુ ખી નહિ કાય
 દુ ખ આવે નવ છોડવી દિમત જોવી દોષ
 દિમતથી દુ ખ નાસશે સદા દુ ખી નહિ કાય
 સુખમાં અસ્ત્રે મોજથી આગમને નવ લંઘ
 કાળ થકી માણસ મરે સદા દુ ખી નહિ કાય
 સુખને છૂટે સપ જન દુ ખ છૂટે નહિ કાય
 એવો મનુષ્ય સ્વભાવ છે સદા દુ ખી નહિ કાય
 દુ ખના દી તો વદિ જશે સુખમાં વસશે મોય
 દિલગીર થશે ન સજ્જનો સદા દુ ખી નહિ કાય

ધીર

અમારા માતૃશ્રીનો શોકજનક સ્વર્ગવાસ

સખાને અસત દીલગીરી ઉપજે છે ચક્ષુઓ અશ્રુથી ઉભરાઈ જાય છે, અને હૃદય વિદીવાતાથી ઉદ્ભવેલ ચિત્તક્ષોભે માનવગુરૂંથી વાણીદેવીની વીણાના તારો અવ્યવસ્થા કરી ગુચવી નાખ્યા છે આવી મનોવ્યવસ્થાના સમયમાં તત્સમયે હૃદયમાંથી નિકળતા ઉદ્ગારો અતુકુળ ભાષાવાળીમાં શીરીતે અત્ર સુધી શકાય તેવી અમારૂં હૃદય—ચિત્ત જે સ્વરૂપમાં છે તેજ સ્વરૂપમાં અમારા સુંદર પ્રાણક ગણુ સમક્ષ રજુ કરી રહેના વડે અમારા તમા હૃદયને કાંઈક શાંતિ અને દિનાસો મળશે એવી આશા રાખીએ છીએ

આ મસાગમાં માતાપિતા એ પ્રસક્ષ દેવસ્વરૂપો છે અને તેમણે પશુ પિતા કરતા માતાનું પૂજ્યત્વ દર્શાવ્યું વધારે શાસ્ત્રમાં મનાયલું છે તેમજ મા એ શબ્દ સઘળાં ભાષાઓમાં પ્રથમ શિખાય છે અને સાથી છેલ્લો વિસરાય છે આ ઉપરથી દરેક મનુષ્યની પોતાની માતા પ્રત્યેની કૃત્તે, ધૃષ્ટીજ હૃદય ત્રેણીની હોવીજ નોંધએ એ સિદ્ધ થાય છે તેમજ પરમાત્માને એક પુરૂષ વ્યક્તિ—પિતા તરિકે પૂજના કરતા માતા તરિકે—જગદા સ્વરૂપે પૂજવાથી આપણા હૃદયમાં આધૈાિક દિવ્ય સ્નેહ—જ્યોતિનો પ્રાદુર્ભાવ થતો હોનાથીજ પ્રાચીન કાળના રૂપી મુનિઓએ આપણા આ દેવીપયની સ્થાપના કરેલી છે અને તેની યોગ્યતા અને ગૌરવ પશુ મુરમિદ છે—પરમાત્મા પશુ પોતાના શક્તિ સ્વરૂપે—જગદા સ્વરૂપે આપણા હૃદયમાંની તે વિવન સ્નેહ જ્યોતિના પ્રતિદ્શ રૂપે આપણા મનોરથો સિદ્ધ કરે છે કહેનાનો આશય એ છે કે દરેક મનુષ્યને જગતિયતા તરફની સંયોતકૃષ્ટ બક્ષીસોમાંની એક જે જ મતાજ મળે છે તેની જગદાના પ્રસક્ષ આદર—માતા—નોંકે તેમના બદલો વાળી ન શકાય તેના ઉપકારોના સ્મરણમાં તેમની બી કંઈ તેટલી સેવાનો લાભ લેવાયો છે છતાં સો વરો પશુ જ્યારે મળ પડે છે ત્યારે તેને માટે શોકની પારાવાર લાગણી થાયજ એ સ્વાભાવિક છે વળી જાગ્રતમાં આરા નરસા શુભોના જે મન્કારા બધાય છે તે પશુ માતા તરફનીજ પ્રમાગી છે અને દેશની તત્તિનો આધાર પશુ હૃદય સન્કારો વાળી માતાએ ઉપર અરસબેલો છે માતા તરફના સ્નેહની જેડી આ જગતમાં દુલભ છે અને કુષુઓ જાણેલ ક્વચિદપિ કુમાતા ન ભવતિ એ જગત્તરેર કે અને તેથી દરેક જાગ્રતને (મનુષ્ય ગમે તેટલી મોગી, ઉમરનો હૃદયપદાધિ કારી કે માતી હોય છતાં માતાની દ્રષ્ટિએ તો તે જાગ્રતજ છે) પોતાની માતાનો સદાને માટે વિરોગ થતા અપ્રતિમ શોક ઉત્પન્ન થાય એ સ્વાભાવિક છે અને તેમાં પશુ માતા જેવી માતાનું વિરમણુ અગર છે

અમારા એક કુટુંબી અમને પોતાના દિલાસાપત્રમાં લખે છે કે—

આપનાં માતૃશ્રીના શોકકારક સ્વગવાસના સમાચાર મળતા પારાવાર દિલગીરી ઉત્પન્ન થાય છે ત્હેમને માટે આપને શોક માય એતો સ્વાભાવિકજ છે પણ ત્હેમના સબધમાં જે જે મનુષ્યો આપના હશે તેઓ સનને પશુ આ અજગ મળતા શોક ચર્ચોજ નોંધએ કારણ કે તેઓ સદાનારી, ધૈર્યશાળી, ઉત્સાહી, સહનયીજ, વિગેરે હૃદય અને દેહી શુભોના સ્થાનરૂપ

હોઈ દરેકના માન અને નસ યાત્રુ પાન હતા

છેવટમા અમારા એ સુમાતાના અમારા નાતેના ઉપકારો અકર્ય છે શ્રી જગદામા પોતાના દિય સ્વરૂપમા અમારા એ માતૃશ્રીના આત્માને સ્થાન આપેા એ અમારી અનિમ હૃદયગત બાવના—તહેમને શ્રદ્ધાજલીરૂપે સમપણુ હો ! !

અમારા સુઘ ગ્રાહકો જાણી શકયા હશે કે ઉપરોક્ત કારણુને લઈ ગત માધ માસનો અઠ અમો તેના નિવત સમયે નમટ દરી શકયા નથી અને તે અઠ આ કાલ્યુણ્ય પુર્ણિમા પછી મો લવામા આ યો છે અમા । આ વિલખને માટે દરેક નાદ તરતની કામાની આધા રાખીએ છીએ

માધવ

ચાલુ વર્ષના ચાર ભેટો સખધે અભિપ્રાય—

વેત્રાવળ તા ૨૭—૨—૧૯૧૭

મે શ્રી અમિતાવિજય ના અધિપતિ માહેજ સુઝા

આજરોજ રા ૧—૮— ના વી પી થી ભેટા મળા છે માસીક સાથે રા ૧—૮— ના લવાજમમા આ ભેટા ઘણીજ નસ શાયુમ્ત ।થી સકાય તેમા જરાએ શ નહિ સુર્ય વર ન વરપ્રદાન મને ઘણીજ ૧૭ મણુ કરતા સરસ લાગે છે વિગેરે

રણુહોડલાન બહેઅરદામ છાયા
હડ તાક ૧૧ એસ એન કો લીમીટ

શકિતધર્મોદ્ધારક સમાજના મેનેજર

વિનંતિ સાથે લખવાતુ કે તમારી મોકસેલી ભેટના ટ્રાટ નમ ૪) નું વી પી. આ નરાજ મળ્યુ છે જે સ્વિકારી અત્યાનંદ પામ્યા છીએ બાદ જણાવવાતુ કે આ સાથ જણાવેલા મે શીરનામાથી બીજા બે વી પી. મોકલી માસીક ચર કરશે

દયારામભાઈ ગોવનભાઈ મોની
સુ વનીવાવ

‘ મહેન્દ્ર ઓશીસ વાંકી રગમદાલ વડોદરા તા ૧૨—૩—૧૭

વી પી દ્વારા ભેટા મળતા અત્યાનંદ વિશેષ લખવાને પ્રુક્તાલી ઉપજે છે કે ફોટોગ્રાફસર્વ કામ ભેટા વીલજ સમ્ય છે ફોટોગ્રાફસ નેટલા રાનીય છે તેટલાજ પ્રસક્તીય છે માત્ર દોઢ રૂપીયાના લવાજમમા માસીક સાથે આવા પ્રકારની ભેટા આપવાના સાહસ માટે તહેમને

ધન્યવાદ થતે છે

સી સ્નેહાકાંક્ષી
એમ એસ બે વડોદરા

આ વધની ઉરોક્ત ચાર બોટો તૈયાર થઇ આજના ત ૧ મોકલાવવાનું મમ થઈ થઈ ગયું છે જેઓના તરફથી વી ૦ પી મોકલાવવાના ઓલર આવે છે તેમને તુરંતજ મોકલવામાં આવે છે અને માછીના જે ચાતુ આદકો છે તેમને ચાતુક્યે અમારી સગવડ પ્રમાણે મોકલવામાં આવે છે આ વધની બોટમાં જે ચાર ફાટા આપીએ છીએ તેની રસ શા અમારે મહેલો કરવાથી આત્મસ્નાનાને દોષ થઇ જવાના બચથી ક્ષત ને નિશે આપણા આદકો તરફથીજ મોના અમિત્રાયોમાના ક્ષત બે ત્રણ સ્થળ સમાચરને લેત ઉપર આપ્યા છે તે તરફ સુગ આદકોનું લક્ષ્ય બે ચીએ છીએ કાચુ કે — આર આ બોટો જોશો કે સદબજાર વિચાર આવશે કે ના ૧—૮— ના લગ્નજમા રૂ ૨) ના રોટા તો મળી ગયા અને માસિક બાર માસ સુધી નધાગમા ૭ નળી આપ સર્વે આદકો અદાગુ છે તેથી જાણી શકશો કે આ મર્થમા અમારી તદ્દન નિઃશ્વાથ બુદ્ધિ છે ફક્ત શ્રી જગદલાલ યજ્ઞોમાનનો બદોના નચાર કરવાનોજ ઉદ્દેશ છે છતાં પણ આ બોટો જ્યાં સુધી આમે જોઇ નથી સાસુધી તેની મદત્તા કરવાથી સમજાયર અને તેથીજ ઉપરોક્ત અભિપ્રાયો અત્ર પ્રગટ કર્યા છે લખવાને અત્યંત દીલગીરી થાય છે કે વાની શરૂઆતથીજ દરેક અકમા બુધો પાછા કરીએ છીએ કે આદક ન રહેતુ હોય તો ના લખવી અથવા અક રીક્યુઝ કરવો છતાં મુએપો અમે દિનકાવ જવા આ લાજમની ઉત્તરાણીમા બોગોતુ ની પી આવે ત્યારે રીક્યુઝ કરવું આતે કરાની મહાસખતા! ઓણ બોટો મેરડી રાના કરવી શરૂ કરી છે અને આદક રહેવાની ઇચ્છા ન હોય તો તેમ કરવાની તક પણ વળીવાર આપી છે છતાં આપણા ચાતુ આદકોમાના બે ચાર મુદ્દા તરફથી ઉપર મમલો વતન ચલાવવામાં આવ્યું છે અને તેની માસિકને અમે જે મુકમાનનો સગવ છે તમા તેમજો વધારો કર્યો કે આને ના અમે શ્રી જગદલાલે મોપીએ છીએ અને તમામ આદકોને ૮ ગુ એમ વળત નધારે ઉતરતા તક આપીએ છીએ કે જેઓને ગાદમ ન મહેલુ હોય તે જો આ અક મળેથી વળતી પેરટે લખી જણાવતુ આ રથા વી પી રવાના કર્યા છી રીક્યુઝ થશે તો તેમના નામે જાહેરમા મુકામા આવશે

જે આદકોને શ્રી જગદલાલ નવે અદા ભક્તિ છે તેઓને અમે દિન નિ કરીએ છીએ કે તેઓ આ વધની બોટો મળેથી પોતાના લાગતા વળગતા સ્નેહિ મળધીઓ વિરોધા બતાવવા તરફી લશે અને આ રીને દરેક આદક અમેને અકેક ૧મે નધા આદક મેળવી આપી શ્રી જગદલાલ સરોગાન પ્રસંગવતા આ શ્રી અખિકા વિજય મામિકને મદદરૂપ થઇ પડશે દર વરને ૧ ૧—૮— લગ્નજમા જોકે વધારે પડતી રકમ નથી છતાં મધ અદાગુ મનુષ્યને તેટલી પણ મગવડ ન હોય તો શ્રી બાગાની દુર્ગામરૂપ મદીર ૪૬ ની ૨૫ મીકીટ ની એક બુક બરાવવાને ફક્ત પ્રવાસ કરશે તો રૂ ૨—૮— કમીડન મેળવી તેમાથી માસિકનો લાભ લેવા સ્મિતવાન થશે એ દબીકત પણ અમારા સુગ આદકો યોગ્ય સ્થાને જાહેર કરવા કૃપા કરશે એમ આશા છે

અધિપતિ

ત્દમે પ્રજ્ઞ છે ? હમણાં જાણાએ કાનપણે પ્રજ્ઞ

ત્દમાના બાવી પતી તરિકે જે નહીં થઈ ચુકેલ છે અને જે ત્દમને આ તપની જગ્યાથી શુભશાન્તિના સદન તત્ત્વ લેઈ જતા હિન્દુ છે તે પશ્ચિમને માટે ત્દમ આવે પ્રજ્ઞ પ્રજ્ઞી થકા તે શુ સર્જાવત છે ?

મદલેનો બાવી પતી રૂપસિદ્ધ પાતાના કુળની કીર્તિને કલકીત કરે તેવા નથી ને મનુષ્ય પ્રેસરીઆ કરી રજમા પુકા થા પડી દુરમનને પીક જતાવી નારી આવીને કિંદામા મગરો છે ત્દેની સાથે જયમલેની પુત્રી દીપજી લક્ષ્મણ નધથી જોડાઈ શકશે નહિ રૂપસિદ્ધ તુ શુ મુશુથી હરે છે ?

નહિ પણ મદા ! ધરતા પ્રમાણે આ ૭૮મી રડે સુખોપભોગની આદા દી રાક્ષી હોય લામુધી તે વ્યથ પ્રેકી ન રેવા યોગ્ય જીવે તે છે આત્મભોગ વડે કાઠપણ શુભ પરિણામ આવી શકતું હોય તા તે આત્મભોગ આપણે જે આપણી પ્રજ્ઞ છે પણ તે શિવાય તે મૂખતા બરતા અને વ્યથ આત્મભોગ દી રાક્ષા

કલકી મુકા રહેતું શુ સાર નથી ? પાતાનો ગેરઆગર સાથે મુશુથી રીને નામતુ તેમા પાપ નથી ? ૭૮મી અને ગેરઆગર જે મેના રમ્ય સંસારમત રહે છે તે મનુષ્યો આત્મા સુદર દોષ રહે પણ ? મનુષ્ય ગેરઆગરે બરેલી ૭૮મીને શિવાય કરે છે તે ધર્મોત્તમ નીચ છે રૂપસિદ્ધ ! આપણે લક્ષ્મણ નધથી દી જોડાઈ શકીશું નહીં

નિષ્કલ્પ ગયેલા રાજપુતો ૬૫૫ મોરો આધાન થયા તેનો દલીલા સાબજવાની તેમ્પીએ ના મરી અને તેની પામેથી ચાલી જતા તેના કંપ રૂપાગુજા મિત્રારનો દરિયાન રમે તે નો ચક્તજ થઈ ગયો વિહારો અને શરમ વચ્ચે પ્રમતો તે અન્યેતજ જો રો તે ચોડીવાર કાઠપણ નિમય કપર આ પા શિવાય ઉગા આ તેવા । તે જોરો પુમાડના જોરે ગોટથી બરછ ગયો ? રહેને યજ્ઞને આ પુમાડો આવેનો દનો ત્વા દોડી ત્ત ને આગળના ચો પાનમા આ ગો અને તે જ બપહર સમ તેની તજ્જર દ્રશ થયુ જોય ત િયા નીચે આવતા એક વિદ્યાગ જોરગમા નેજરના અગ્નિ રજા પ્રવવા ૫૫ આ પો રતો અને ત્વા ૫૫ મેનાપતિનો વિધવા અને ન્દાનો પુત્રો શિવાયની જીજ્ઞાસુતા કુટુંબની ૧૫૦ સ્ત્રીએ એકી મગી હતી પસિદ્ધ એક તમીયાનો અદર તજ્જર કરી તેા તે જોગમા ખડેલા લાકા એકમા મેના વડે હમણાજ અગ્નિ મુકેનો દનો તે મશાલ દાયમા લઈને મુંદર સુદલે ત્વા ૮મી દત્તી રાડીપગમા પુમાડના ૫૫ જણને કીધે તેની દ્રશી આ સવ દ્રશ અ રવ થયું અને જગત્તો લાકા ૫૫ આવાજેથી મૃત્યુ પામતી સ્ત્રીઓની મુકો પણ તે સાબજી કકરો નહિ જાપહર કાગરારૂપ જેવા જજ્જાવા જોદરના અગ્નિની જગાજાએ આગાશમા પહોળી મહ— દ્રશ અને તેનો ધ્વનિ અને બપહર દતા રમે જીથી મુપુ મુખમા થમી મેરેલી જાજાને કાઠ જથારી કહેતેમ નહોતું તે ૧૫૫ની પતિ સદચરી જની ગઈ હતી આ જગાજામય લગમ પમા— જોદરના અનેક જાગાજાએ પોતાના જીવન નખાઈ દતા રૂપસિદ્ધ આ જાપહર દ્રશ આગળથી ધજાજ ગાસ અત કજ્જે ચાલી ગયો

અમ્મરે કિલ્લામાં ઘેરાયલા તરફ ઘણીજ હિદાર શરતોની માગણીઓ લેખને પોતાના વકીલને મોકલે પશુ તેનો ધિક્કાર સાથે અસ્વીકાર કરવામાં આવે.

તમારા બાલ્યાઈને કહો ' જનાબ મલો ' કે અમારી બાપીકી જમીનની માવીકી ડાઝાના જે પ્રયામ કરેછે ત્હેના તરફની કોઈ પણ શરત અમે જિંદગી સકતા નથી અમારી ધારણા પ્રમાણે ' સરખે જલુ ' એ ગમ્મ ફક્ત નામર્ફોનાજ સખ્દમારમાં હોય છે.

અમલ પાછો પ્રયો અને અમ્મરે શહેર કબજે કરવાનો નિશ્ચય કર્યો તેજ દહાડે જે સુરજો ડાઝામાં આવી અને તેથી આગળની પેઠે જે જુનીજુદી જગ્યાએ કાટમાં જે બાગા પગ્યા ચીતોડ ઉપર અત્યારે અમલ મલાવતી શુગ્વીર ઓ આધો કરીને કાઢ ગમરાઈ નદિ નક્ષણીય એ પમાના ફક્ત બમો માણુમો શિવાયનો દરેક જણ કપાડ મુકો હતો સખ્યાબધે રાહેરીઓ પોતાની મેળેજ પોતાના કુટુંબો સહિત વિજેતાના હાથમાં ન પડવા માટે મૃત્યુ ચરણ થયા હતા તેમ છતાં તેણીએ હેલો પ્રયાસ અજમાવવા માટે જટલા શહેરીઓ એકઠી થઈ સક્યા તેટલા કર્યા અને કિલ્લાની અદર લડવાને માટે ખુશી એવો એકપણ મનુષ્ય રહે ત્યાં નુધી કિતાનો બચાર કરવા નિશ્ચય કર્યો.

જે વખતે ટાટમાં ગામડા પગ્યા તેજ પળે શુગ્વીર વિધવાએ તે બંધ કરવા દુકમ આપી દીધા અને તેથી કરી થોડા વખત માટેનો સહજ બચાવ દુરમનો સામે ખડે થયો કાદવથી બરેલા મોટા તાકડાના ચોકકઈ અગાધીજ તૈયાર રાખવામાં આવ્યા હતા અને દુકમ મળતાજ તે કાટના બાકારામાં ગોમ્ની દેરામાં આવ્યા કિલ્લા ઉપર ન્હાની પણ નિશ્વયાત્મક હુદિની ટાળી કચરાવાળા મેલા ઉમળતા પાણીના મોટા મોટા વાસળો લેખને ઉભી હતી અને દુરેલી દીનાલ ઉપર કોઈ દુરમન ચડવા ચલન કરતો તો તેના માથાપર તે રડી તેને બાગી મુકતી સ્ત્રીઓ ની પણ કેટલીક સખ્યા પયરા વિગેરે છુગ દેડી સકાય તેવા સાહિત્યો સાથે ત્યાં એકઠી થઈ હતી અને તેઓ પણ દુરમનેને ખાળી રાખવામાં જનનો પ્રયામ કરતી હતી કિલ્લામાંની મુખ્ય મુખ્ય સ્ત્રીઓને તો તેમના પતિઓ પુત્રો અને બાઈઓએ જોઈતી બળી જવા દીધી હતી અને થોડી જે તેમથી જમી હતી તે આ પ્રમાણે કાગમાં લાગી હતી.

શહેરના જ્ઞેરીઓ બ્યારે આ પ્રમાણે કિલ્લાના બચાવ કાગમાં વળગેલા હતા ત્યારે રૂપચિદ પોતાની પ્રેમમૂર્તિની માતા પામે આવ્યો તેણે ત્હેના તરફથી ધિક્કારના દિપિપાત માથે ફરી ગઈ.

નહિ તે બોયો ' એક નિરાશ થયેના મનુષ્ય તરફથી મ્હો ન ફરવો મે જે પ્રતિને કલકિત કરી છે એમ તમો ગણોહો તે મારી થયેલ બૂલ દુ સુધારવા આવ્યો છું મ્હારી વિલાસવિયતાની જવાબા દવે સમી ગઈ છે અને મ્હારા નસિમના વધારે લલાસ સન્નેગોને દુ તામે થાઈ છું '.

' જે મનુષ્ય રાજપુતાણીએ કલુ પોતાના જીવનને કીલત કરતા વધારે બંધાનુ ગણેછે તે મનુષ્ય એક શુરવીર તરિકિના મોતને ચોખ્ખ રહેતો નથી ચિતોડના અમાતુલિક બચાવના

ક્રિતિકાસના કાળા પાના ઉપર કુરતી દડકીત લખવા માટે આ ક્રિકાખા પુતા માણસો છ માટે તમે વિજેતાની પાસે ખુશીથી જાઓ અને તમારા નામદ હાથમાંનો તામેદારીના બંધન વાળી જીંદગી તેનો સામે યુગ્મરો અમા રૂંસિદ તરફની કાઠ મદદ માગતા નથી

તાજપુતે પોતાનો ઓછ કરડયો પણ ત્યાંથી તે ખરડો નહિ દુમનો લઈ આવતા રૂમનો તરડનો એક તરિત તીરછો દ્રષ્ટિપાત્ આ આગળ વધતા જતા બંધનો પછે તના હાથાનો બધ ર નિવધ પડત કરતો રનો તે દ્રષ્ટિપાત્ એક ટાપી રહેતા વાધના જેવો હતો તેજી પોતાની તલવાર ખેચી અને તે અંત પણ મક્કમ પાને બાકારાના સૂધી ઓછા સનામન બાગ તરડ આધી

દુસ્મનો તત્કાલી આગળ વધી આવતા હતા અને દરીયાની છોળની પેટે આગળ નમરી જતા હતા આગની દરોળ ક્રિકા નજીક પડોચી ત્યારે અપાજી ધણી સખત હતી વેાવસા સમુદ્રના ટકી ન શકાય તેના નિશ્ચય આગળ તેઓ પાછા પાતા તેમના ઉપર તવાર રાખેલા સાધનેનો વરસાદ થયો બચાવની આ નવિન રીતથી દુસ્મનો ગળાપડ ગયા તેઓ પાછા હાથા પણ ફરીને હલ્લો કર્યો તેનું પણ તેજ પરીણામ આવ્યું દુસ્મનો એક દરેક દુમતામા પાછા હાથા હતા છતા કિલ્લો ધણે ઠેકાણે વુઝેલો ૧૭ દુસ્મનોની ૧૬૦થી દિદુઓને પણ તુકશાન વેઠવું પડ્યું ૨૧ ઉપર આવેલા સિદ્ધ જેના ઝનુનથી રૂપસિદ્ધ લડતો હતો તે એ વખત સખત મીને તાવસ થયો છતા તેણે પમદ કરેલ જગ્યાથી એક તંબુ પણ ખેંચે નહિ શાંતિ પડતાં આ અપાજીઓનો અત આ થો અને મુસબબાનોને પાછા ફરવાની પ્રજ્જ પડી

વેશમતાઓ પોતાની કાજખરની રૂપાથી ઉત્તજત થયા હતા છતા એનો ખુલ્લું ૧૭ ૭ થીજ દિવસને માટે તેઓ આ દુમતાઓ સામે ટકી શકશે નહિ દુસ્મનોના નેમવાળા અગ્ન્યાઓથી તેમની સખ્યા ધણી ઓછી થઈ ગઈ હતી અને ચાનુ દુમતાઓથી તેમના કામચલાઉ કામ કામ ધણા નજીક પડી ગયા જતા છતા નિવધ કરવામા આ થો રનો ૨ એક મનુષ્ય ટકક્ર ઝીનવા મોતુદ રખ ત્યાંથી સામે થતુ

સરનાર થતાજ હલ્લો ચાનુ થયો કિલ્લા ઉપર ચડાનો પ્રયત્ન કરતા ધણા મુસબબાનો હથે ચરતકે પાછા પગ પછ તેમની જગ્યા તેમના જેવાજ નિશ્ચય વાળા અગ્ન મેનાનીઓથી પુ ૧૭ જવા લાગી અને ઉપરે નિરાશ થતા દિદુઓનો અત્યત ત્યાસ જતા દુસ્મનોના પગ દર્પા અને કિલ્લો લેવામા તે રતેહમદ થયા રૂપસિદ્ધ કેટલાક દુસ્મનોને માર્યા પછી એક બદુકો જાણી મરતકમા લાગતા પડ્યો ફરી રાજપુતાથી જો કે ધણે ઠેકાણે લાવત થઈ હતી છતા ચિતોડના મહાદુર રક્ષકોને હિત રન આપતી આગળ ધસી પણ દુસ્મનોએ ઉદારમારિત પછે પોતાની તલવારો ધુધી દીધી અને તેણીને જીવતી પકડી લેવા પ્રયત્ન કર્યો દુસ્મનોનો ધરાદો જલ્દી લેતા તેણી તરત / શહેર તરફ પાછી ફરી અને અગ્નના મેનાનીઓએ તેની પુક પકડી જેને તેણી હજુ લોહીમા તરભેળ હતી છતાં પોતાની પુક પધનારા પધના તે પોતાને ધેર પડોચી ગઈ મહેનમા પહોચતા તેણીએ ફરવાનું બધ કરા થો અને પોતાની ખાજી રહેલી પુત્રીને પોતાની પાને ભોનાવી લોહી—

શ્રી જગદ્બાના કોટાયો । । ।

કોટાયુ નામ	સાઇઝ	કિંગ્ડમ	કોટાયુ નામ	સાઇઝ	કિંગ્ડમ
જહાંગીર	કેબીનેટ	૨૧ ૥	ગુલશરવાસિની	કેબીનેટ	૨૧ ૦૫
શાવરવર	'	૨૧ ૦૫	રથાદિ પી	'	૨૧ ૦૫
કેદાર પુનર્નિવન	"	૨૧ ૦૫	રામચંદ્રજીનો અબાગમ્	'	૩૧ ૦૫
ચંદ્રમુડ ગર્ભી	"	૨૧ ૦૫	મહિર્મહર્મિ		૨૧ ૦૫
સરસ્વતી		૨૧ ૦૫	સકર (દીગ્ગર)		૨૧ ૦૫
શકર (કૈલાસ)	"	૨૧ ૦૫	કોટશ્વરમાના મહાત્મા કા. મા. પા. ઝ		૨૧ ૦૫
શ્રી અબાજના ગોખની કુદમસાઈઝ	૨૧ ૨		શ્રી અબાજના ગોખ પી કેબીનેટ		૨૧ ૧

ખાસ વહેયવા માટે સસ્તી કોમ્પે । । ।

શ્રી અબાજ અને બહુચગણતા યાત્રા વર્ણન —

૨૧ ૧) ની ૭૧ નક્ક ૨૧ ૥ ની ૩૫ નક્ક

આ કમ્પેટા ઝોળી સખામા આપરામા આવતી પી

દેવી લક્ષ્મીમા બહોળા પ્રચારને માટેજ ખાસ ।

શ્રી નવરાત્રિની કથા—(કાચુ પુકુ) ૨૧ ૧) ની ૧ નક્ક

" (પુકુ બહુ પીવાણુ) ૨૧ ૧) ની ૫ નક્ક

ઉપરના માલની ફક્ત થોડી થોડી નક્કોજ એ બાપથી વેચવા કાઢેની છે માટે ખસાપ થયાપછી મળ્યા શકશે નહિ વહેશે તે પહેલે

શ્રી શક્તિ ધર્મોદ્ધારક સમાજ ચૂડા (કાઠિયાવાડ)

જાહેર લખર

૨૧૦૦ જુન નક્કો બાકી છે -

જે સદ્ગુહરચોને તેમજ વિદ્યાર્થીઓને સરવત્ર નામનુ ઉત્તમ હાનકડુ પુસ્તક જોઈવું હોય તેઓ તોચેના શીરનામે ૨૧ ૦—૦—૮ પી દીકરી મોકતરી તો કાઢપણુ લીધા ચિત્રાય બે મોકલી આપવામાં આવશે આગાથી ૨૧ ૦—૦—૬ ની દીકરી મોકલાવે અને ૨૧ ૦—૦—૩ મડગીના માર્કશરી ફડમા નક્કે

લી સેવક

રામપુર બાગીની પોળ
અમદાવાદ

{ -

નૈરધરાય બાપાલાલ દવે
સ્થાપક, આદિત્ય ચુરક મડગી

આતકનિગ્રહ આપધાલયમાં તૈયાર થતા ઉપયોગો

ફોટોમદ આપનો

- ૧ આતકનીગ્રહ ગોળીઓ—અગ્રુ ૧૧૧ આપનારી ૪૫૫૧ પાટિક દવા ૧ મત ગોળી ૩૨ ના ૬ ૫ ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૨ વાજકરણ તેલ—ગંધેતા પ્રકૃતને પાણી લાવી આપનાર હારના ઉપચાર ૩૫ ઉત્તમ ક્ષણે હીમત તોલતા ૥ ની બાટલી ૧ ના રૂ ૫
- ૩ બાળભિન્ન—સાગકેના દળે ૧૨૫ ૨ તાવ ઝાડો બા ૧૪ આનુ વગેરેને મટાડી તેઓના શરીરને મજબુત તથા પ્રુષ્ટ બનાવનારી ચમત્કારિક ગોળીઓ કિમત ગોળી ૩ ની ૩મી ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૪ ચુદ્ધ મોતીનો ચુ મા—ખોની શક્તિને ટાળી રામેરે તથા આ ૧ નવગાંધ વગેરેને દુર કરે છે હીમત કાળો સુરોગો તોલતા ૧ નો રૂ ૧૫ તથા ધીમો સુરોગો તોલતા ૧ ના રૂ ૨
- ૫ નેનાન મ ૧૨—આખના દમ્બો જેવા કે કૃષ્ણ ૫ ન સાખ વગેરેને તોડી આખને ચોખ્ખી કરવામાં કદીપણ પાછો ન દહે તેવો ઇલાજ કિમત તોલતા ૥ ની ગોળી ૧ નો રૂ ૧
- ૬ કાગાતક—ઉધરસ મટાડના માટે અડરતીર છતાજ હીમત—ગોળી ૫ ની ૩મી ૧ નો રૂ ૧
- ૭ ડધની ગોળીઓ—ગોળી નીલા લાવી મગજને શાંતી આપે છે કિમત ગોળી ૧૬ ની ૩મી ૧ રૂ ૧
- ૮ ડેચક ગોળીઓ—કમજબત દુર કરી દરન સાદ લાવે છે કિમત ગોળી ૩૨ ની ૩મી ૧ ના બાહ આના
- ૯ મહરવટક—પાંડુ કમળો બરેલ વગેરે મટાડે છે કિમત—ગોળી ૧ ની ૩મી ૧ નો રૂ ૧
- ૧૦ જવરાતક—દરોહ જનના તાવના જોસને ઝોદમ કાપુ ૥ લઈ મટાડે છે કિમત ગોળી ૪ ની ૩મી ૧ નો રૂપીઓ ૧
- ૧૧ ચદ્રમણી—૧૫૬ વધરાવન દરસ વગેરે મટાડે છે કિમત ગોળી ૧૬ ની ૩મી ૧ નો રૂ ૧

આ સિવાય ૫૫ કોલેરાપીલ્લ, કલ્લ તૈન, આયુષ્યનદ્રુ તૈવ, વાત મજા કેસડી તન, અમ્બનાજવ માક, મલમન મનમ હાદરની ગોળી, હતમજન, કેશરાહિ ગોળીઓ, સીકીરીમ પાઉકર, વિગેરે દવાઓ તથા પુતકોની પુરી વિાત જાણવા માટે અમારા આપધાલયમાં પ્રાઇસનિષ્ઠ મગાવવા મહેરમાની કરો

વેધરામી મલીશ કર ગોવિંદજી

જામનગર—કાઠિયાવાડ

શાક્ત પ્રકોર્ણ ૩

અંક ૫ મો

હિ હસ્થાનમા જાહેરો દેવાનો પામેહુ, શક્તિધર્મના તેમજ
કાવ્ય, સાહિત્ય, કળાકોશલ્ય, નીતિ જ્ઞાન, વીગેરે સખવી
સમય અને બોધક લેખો ગચતુ અને સવન
મન્માન પામેનુ આસિક પદ —

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુત્રી બહાર પડે છે)

પુસ્તક ૧૦ મુ દુગણ, પુણિમા, ૧૯૬૮ અંક ૫ મો

પ્રગટ કરનાર —

આપવાના કુબેરજી સવળ

શાક્તધર્માચાર્ય

મેનેજર, શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ યુગ (કાઠીયાવાર)

(અમારો ૧ થી ૪ રો સુધીના મેનેજર પોસ્ટલ અને બેઠા માથે મળે)

વાપક સવાળમ અગાઉથીજ રૂ ૧-૮-૦ લેવાના પોસ્ટલ સાથ

પાછળથી રૂ ૨-૦-૦ બેઠા લીના થુલક નમ્યના રૂ ૧-૩-૦

શ્રી નેત્રવસિદ્ધ દિગ્ગજેન, સુરા.

માહકોને વિજ્ઞપ્તિ

આ મામિકનુ વર્વે કાર્તિકથી શરૂ થાયછે અને અષ્ટવચ્ચમાંથી શરૂ થઈ ચનાગને પણ આ સુધી પાછલા નામ શીલીકમાં દરો લાસુધી પહેલા અઠધી મોડલી આપી શરૂઆતથી શરૂ થઈ ગયુનામ આપશે

વ્યવસ્થા રિક્ત અનિવાર્ય સંભોજોને લેઈ પ્રલેહ માસ થયા આ માસિકના અંગે અનિવચિતપણે રજૂ થાય છે તોપણ હવે આવતી વૈશાખ પૂર્ણિમાએ ચત્ર—વૈશાખ અઠ મેજો ૧૧ નિમિત્ત કરવામા આવશે

બુના માહકોમાના મોઢ મોઢ તરફથી મધુ વપ પુરૂ થયા પછી નવા વચના રજૂ થાર આ કા મુગેપાટિ રિતકારાં છતાં વી પી કરવામા આવેછે ત્યારે રીક્યુટ કરવામા આવે છે તેને માટે અમે દિવસીર છીએ જેમો તરફથી એ પ્રમાણે જુ ડુ છે તેઓ તરફ રજૂ અકા મોહલવા ચાતુ રાખ્યા છે અને તેઓ ચાતુ સાલની મેગે સુધીનાં આ અકમાં છોરો અભિપ્રાયો વાગી અમારા વિદ્યાર તરફ દ્રષ્ટિ કરી અમને થોલ ખર્ચ સાથે ફરી વી ડુ કરાતો મોડરે ૧૧ થી એમ આશા રાખવામા આવે છે

૧ માસિકના અમાકના શરૂકા પણ વચમા ખર્ચ પડી મયેન પરિચીત રૂદરથો તરફ ચાલુ સાલથી વિનિવન સાથે માસિક શરૂ થામા આવ્યું છે તેમાના કાપ કાપ તરફથી વચુ વચુ અકા રિતકારાં પછી અમે વી પી કરવાની તારીખ રોપજે છીએ તેમામા મોથો અક રીક્યુટ કરવામા આવે છે તેઓને માટે બહેતર હવે કા શરૂકા નહેતુ થયુ ત્યારે રજૂ થયોજ અમે વિચારવા નહોતા પણ અત્યાર સુધી અમને ખર્ચ કરાવા પછી અક રીક્યુટ કરવો એમા સંભવનતા નથી છતાં બન્યું તે અક હવે જેઓ તેવા ચાલકા છે તેઓ સર્વ ચાતુ સાલની મેગે સુધીના અભિપ્રાયો ઉપર પોતાનુ લક્ષ્ય આપશે એ તે ઉપરથી અમા ૧૫મ તતિ સદાનુષ્ઠિત ધરાવી વી પી નો મોડરે આપશે જાયવા તો વી પી આવે ત્યારે વિચારી લેશે એમ આશા રાખવામા આવે છે

છવટ ૧ — માસિક રજી રહેતાને આધાર રૂકત શરૂકાના લવાજમ ઉપર છે દરેક દરેક શરૂકાનુ લવાજમ મધુ ૧ થાય છતાં રજૂ ચાલુમાલની મેગે એવી છે ક જાર મામ સુધી અકા મોહલવા કાપ પણ બચત છે નહિ તેરીરિયતિમા આરા નુકસાનો ઉપાડી શકાય નમ નથી તેથી આ મામિકના દરેક વિનિવિતાને વિનિવ કરવામા આવે છે ર પોત પોતાનો મેગે તેઓ વી પી રી મોહલવાને મોડરે આપશે તેમજ પોત પોતાથી બનતા નવાં શરૂક વધારી આપશે

અત્યાર સુધીમા આ માસિકની નાજા વિચયક સ્થિતિ બહુ નબળા છે અને તેથી બવિધ્યમા શુ થશે તે અમે કામ રહી શકતા નથી પણ આ માસિકને કાયમ રજી રહેલું જોવા ક જા મળ્લનો પોતાની બનતો પ્રયાસ કરી પોતાની સદાનુષ્ઠિત રહોવી આપશે

૧૫ અકમાની વિનિવિતિ આ માસિક સચિત્ર કરવા સુબધે આ અકમાં કોઈક રજીકત આવવાના વિચાર અમેએ રજીરેલ પણ આ સુધી અમે આ માસિકને કાયમ રજી રાખવા નવો ઉપાય શરૂકામા જોતા નથી તમામથી તેનુ સાદસ મેજા માટે હુમ્મન થઈ શક્યા નથી

વિધિવિતિ

નમન્મૌલિ શ્રેણિત્રિપુર પરિપથિ પ્રતિ લસત્
 કપર્દ વ્યાવૃત્તિ સ્ફુરિત ફણિ ફૂત્કાર ચકિત
 લસત્ફુલ્લા ભોજ શ્રદિ મહરણ કોઽપિ ચરણ
 શ્વિર શ્વેતશ્ચારી મમ ભવતુ વારીશ દુહિતુ

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે જ્ઞાત પડે છે)

પુસ્તાક ૧૦ મુ કાગણ, પુર્ણિમા, ૧૯૬૯ અંક ૫ મો

શ્રી જગદવાની ભક્તિ અને તેના સાધનો—

આપણા આપ શાસ્ત્રોમા ધર્મ અથ કામ અને મોક્ષ એ ચતુર્વિધ પુરુષાય માનેશે છે આ ચારે ધર્મ એટલે પુન મિત સ્વત્ર આદિ દેહના સમ્પત્તિઓ, જન સમુદ સામ્યસત્તા વિગેર પદવારિક ધર્મોની સિદ્ધિ તેને ધર્મ ગણેતો છે અથ સિદ્ધિ એટલે દ્ર વ્યાપ્તિ માનેલી છે, કામવ્યાપ્તિ ક્ષમ્પેલા ભોગો ભોગવવા એ છે અને મોક્ષ એટલે આ સૃષ્ટિની ઉત્પાદક અને તેમાના દરેક જગત્ત માદિ પ્રાણી પદાય માત્રમા પ્રતિબિંબિત જીવ બાવે લીલામાત્રથી વિલસતી અને સવને નિયમવશ પર્તાવતી શ્રી જગદવાના ભક્તિ અને અનુમદ્દારા પોતાનુ શુદ્ધ તત્પરરૂપ પ્રાપ્ત કરતુ તે છે સ્ત્રી પુત્રાદિ પ્રત્યેના યથેષ્ટ ધર્મો પાળવા કબ્બોપાજ્ઞન કરતુ અને ક્ષમ્પિત ભોગો ભોગવવા એ તથુ તેા અનેક અનુચ્છેદ કરે છેજ કરતુ કે તેમા કાષ બારે પુરુષાય નથી પણ ઉક્ત તથુની સિદ્ધિ એવી રીતે કરાય કે જેથી કરીને ચતુરથ યોગરૂપ રૂપ પ્રાપ્ત થાય અને તેાજ એ તથુની વ્યાપ્તિ સાચક છે મહાત્મા પુરુષો પણ એજ વ્યોધી ગયા છે જેની પ્રાપ્તિ અતિ મદ્દજ હોય કરીને પુરુષાયની આવરયક્તા ન હોય અને મન અથવા પ્રાણેતો જમ જેમા સાધવાનો ન હોય એવુ કાષ સાત્ત્વવિદિત પ્રાપ્તવ્ય ગણી ચકાય ।દિ નેત્રકાય વિના અમે અથવા સાત્ત્વ પ્રવૃત્તિથી ચતુર હોય તે કરવા મહાત્માઓ કાષ સાત્ત્વગ લખીને વ્યોધી નહા અને સાત્ત્વો જો કે ઉપરોક્ત ચતુરવગ પુરુષાય—ધર્મ અથ કામ અને મોક્ષને પ્રાપ્તવ્ય ગણે છે જાો પ્રથમના તથુ મોક્ષને અજી મદાયક થઇ પડે તેવી રીતે તેના ઉપબોગ કરવાનો છે

અન્વાદિ સ્મૃતિ અથોમા તેમજ સંદિતાના અથોમાં તે અથોના કર્તા રૂપીઓએ આશ્રમ વ્યવસ્થા બાધી છે તે પણ રૂપ સવ જીવેને કમે કમે ઉપવસામિમુખ કરી મત્ત સ્વરૂપ પ્રાપ્ત કરવા મારેજ છે તેમજ ઉપરોક્ત ચતુરવગ પુરુષાયમાના સદ્વચ રચાન મોક્ષ પાત પદેઅવા

માટે સત્યાચોખાં કમ ઉપાસના અને જ્ઞાન એ તના ત્રણ સોપાનો વર્ણવેલા છે વ્યવહાર કમો તો સસારપાશને છ' કરનારા હોવાથી તેમજ સસારમાના અનેક જ મના સસારોથી સદજ—સ્વાભાવિક રીતે સંધાય છે પણ સાતસાર રિવેક જુદી જેની જામન થઈ છે તેણે તો પોતાને આ સૃષ્ટિમાં મળેલ જ મ—પાત્રનો વેશ બજવવા છતાં પોતાના મુગ રથને પહોંચવાનો કમ ચાલુ રાખેલો જોઈએ અને તે કમ વધાય અમનવા માટે સાથ સો અને સદગુરુનો આશ્રય લેવો યોગ્ય છે

મનુ ભગવાને પ્રહાયવનુ પ્રતિપાદન કરનાર બીજા અધ્યાયમાત્ર કહ્યું છે ૩ —

આચમ્ય પ્રવતો નિત્ય મુમે સર્ચે સમાહિત

નુત્તૌ દેશે જપ નવ્ય મુપાસિત યમાવિધિ

અર્થાત્ — નિત્ય પવિત્ર થઇન આચમન કરી સાવિત્રી મન્ત્રનો જપ જપતાં યથાવિધિ સવારની તથા સાંજની સંધ્યાને ઉપાસવી આ નમાણે આ પરમ તાત્પર્યથી સિદ્ધિને આરંભ જાળ પશુથીજ કરવો આવશ્યક ગણ્યો છે અને જેન ૭મ આયુષ્ય ક્ષીણ થતું જાય તેમ તેમ જીવત્વ નિહાત્ત જાય સાતિધન વધતુ જાય અને ઉત્તરોત્તર તત્ત્વ સ્વરૂપમા રિચિતિ થતી જાય તેને માટેજ વાનરમ્થ અને સન્યસન આશ્રમોની વ્યવસ્થા રાખેલી છે

હવે આપણે આપણા મુગ વિષય ઉપર આવીએ શ્રી જગદબાતા આપણે સર્વ ભક્તો છીએ તેથી જગદબાતા સ્વરૂપ જાણવાની આવશ્યકતા પ્રથમ છે

‘દેવ’ નો વેદગનિઃ ભાષામા દીપ્તિ અથવા આયુષ્ય દેનારી શક્તિ એવો અર્થ થાય છે તેમજ દેવતાનો અર્થ તે ઇશ્વર શક્તિના જુદા જુદા સ્વરૂપ પછી તે બાહ્ય શક્તિ હોય કે અંતર્ગત ઇદ્રિય શક્તિ હોય—એવો અર્થ થાય છે અધિદેવ કબ્જની સાથે આધિપતિય કબ્જની તુલના કરી જ્ઞેતા દેવતા એ કબ્જ સમપ્રિરૂપ શક્તિ વાચક છે એમ જણાઈ આવે છે મહુ દેવતા એટલે સર્વ પ્રાણીઓમાની જ્ઞેવાની આદિત્વ નામની શક્તિ અને આ વિશ્વતુ નેત્ર જે સૂચ તે એ શક્તિનુ ચિન્હ છે હરતેદ્રિયનો દેવતા એટલે સર્વ હાથની શક્તિ અને એ દેવતા હ્રદ કહેરાય છે પદ દેવતા એટલે સર્વ પામાની શક્તિ એ દેવતાને વિષ્ણુ કહે છે તેજ નમાણે બીજા દેવતાઓનુ સમજવુ હવે દેવ ત્રિલય ખરી ભગિન કરવી એટલે આપણી દરેક મનુષ્યની ઇદ્રિયશક્તિઓ તે તે સમપ્રિરૂપ ઇદ્રિય દેવતાઓને અપણુ કરવી એ છે દેશમાના સર્વ હાથના દિનને માટે કામ કરવુ એજ હ્રદની ભગિન કર્યા બર્જાવર છે આદિત્વની ભગિન કરવી એટલે સર્વ નેત્રોમા ઇશ્વરતુ અંતરતત્ત્વ જાણવુ—સર્વ નેત્રોને માન આપવુ આપણા એસ્વર્તનથી કામની દ્રષ્ટિને કષ્ટ થવા ન દેવુ આપણી તરફ જ્ઞેનાર સર્વને એમકુલત સિમતપુર આશિર્વાદ આપવો અને આપણાં નેત્ર વિશ્વની ચક્ષુને, એટલી અનન્ય ભક્તિથી નિર્ભર કરવા કે આપણો સર્વ અહકાર નાશ થવાથી વિશ્વના ચક્ષુરૂપ પરમાત્મા આપણા એત્રોમા સર્વ પ્રકાશતો રહે અહરપતિની ભક્તિ કરવી એટલે દિશના સર્વ મગજને આપણુ મગજ એટલે જુદી વિચાર અપણુ કરના અથવા આપણા દેશનાઈવોના હિત સંબંધને વારંતે પોતાના હિત સંબંધને લીન કરી—મેળવી તેમના ઉદારથી આનંદ પામીને તેઓ અને આપણે ભિન્ન નથી એવા વિચારોથી દેશહિત સાધવુ પ્રસાદિ ઉપરોક્ત સર્વ પ્રથક્ પ્રથક્ શક્તિઓનુ દેવ

ગણાળ્યા તે ફક્ત આ દ્રવ્ય સંધિનાજ અને તેટલી તેટલી શક્તિને આરોપણ કરેલા સ્વરૂપો છે પણ આપણે જે જગદળાના બંને છે છીએ તે જગદળા તો સમ્યક્ અને તથા પ્રજ્ઞાઓની સર્વ શક્તિઓનું સમષ્ટિ સ્વરૂપ છે અને તેની સત્તા નીચે મનસ્સ પ્રજ્ઞાઓ અને તે પ્રજ્ઞાઓની નિયંત્રણ હાર યોજેલા દેવો પણ આવી જાય છે અને તેજ મહાશક્તિને કેટલાક મહાત્માઓ પરમ પુરુષ પરમાત્મા કહે છે અને કેટલાક મહાત્માઓ તે પરમાત્મા નિરાકાર હોય તેની આ માહાશક્તિને લઇને સર્વ પ્રજ્ઞાઓને નિયંત્રણ પ્રવર્તનાર કાષ્ઠ શ્રેષ્ઠ સત્તા છે એમ માની સંક્રિષ્ટાદાર તેનો માહાશક્તિ કરી શ્રી જગદળા સ્વરૂપે અને અખિલા ચરાચરની ઉચ્ચ સત્તા તરિકે તેનો નિરાકાર કરે છે ઉપરાંત જે પ્રથમ પ્રથમ શક્તિમય દેવો વર્ણવ્યા છે તેના બંનેનું કલ્પ્ય શુ છે તે આપણે કહી ગયા છીએ તેની તુલનામાં આ મહાશક્તિના બંને તરિકે આપણું કલ્પ આપણે સમજવાનું છે છતાં તેનો નિર્ણય કરનાં માટે આપણે અત્ર કહેવું જોઈએ કે એ મહા શક્તિ— શ્રી જગદળા આ વિશ્વના પ્રત્યેક અણુ અણુમાં સત્તામારૂપે વ્યાપક હોવાથી આપણો આત્મા કે જે અનેક જ મોના સરકારોથી છત્રસ્વરૂપે બદલ થયેલો છે તે શ્રી જગદળા પ્રતિનિધિ અથવા તો મહાન ચતુર સાગરના એક બિંદુવત્ હોય તે પ્રત્યે આપણું કલ્પ આપણે જાણવી જોઈ તેથી જે વિશાળ કર્તવ્યની જવાબદારી આપણા માથે રહેલી છે તે આપણે સાધી શકીશું.

આપણે આપણા આત્મા પ્રત્યે જે કલ્પ જાણવાનું છે તે મુખ્ય એટલુંજ છે કે તે આત્માનું અર્ક સ્વરૂપ એકાગ્રતા અને એ આત્મ સ્વરૂપ સમષ્ટિરૂપ જગદળાનું જ બિંદુવત્ ચૈતન્ય હોવાથી ઘટાકાર અને મહામયની ઉપાધિ જેમ ઘટ અને મળેલ દ્વિસ યતા મહાકાશ રૂપે એકરૂપ યજ્ઞ જાય છે તેમજ આ બિંદુવત્ ચૈતન્ય અને તથા મહામાગરમાં કર્મકાય અને માયાની ઉપાધિના પરમ યતાજ એકરૂપ યજ્ઞ જરી આ ક્રમ કે જેને મહાપુરુષો પરમ ધર્મ કહી ગયા છે તે પ્રાપ્ત કરવાના સાધનરૂપ ઉપરાંત કર્મ ઉપાસના અને જ્ઞાન એ તથા મુક્તિ શિખરે પહોંચવાના મોપાના છે.

૧ ક્રમ —

આપણા આયસાઓએ અધિકાર પાત્રે સ્થાન સંધ્યા, જપ દોષ સંધ્યાય, દેવપૂજન આતિથ્યાદિ યમ નિયમ આસનાદિ અષ્ટાંગ યોગમાની પૂર્વ ભૂમિકાઓ સદૃશ્યની સેવા ચત્તારોનું અવજ વિગેરેની સત્કર્મમાં ગણના કરેલી છે આ કર્મો સંગ્રહ અને નિષ્કામ બે પ્રકારના છે સંગ્રહ કર્મથી અધિક મુખો અને સ્વર્ગદિ ભોગો પ્રાપ્ત થાય છે પણ ઉચ્ચાધિકારીન તો નિષ્કામ કર્મજ યોગ્ય છે નિષ્કામ કર્મથી ચિત્તશુદ્ધિ દ્વારા તે હૃદય ધ્યેય સ્વરૂપ શ્રી જગદળાની મુક્તિ તપ્ત ખનવા યોગ્ય યોગ્યતા ધારણ કરે છે અજ્ઞાન લોક એમ સમજે છે કે કર્મ કરતા કર્મની દરસિદ્ધિથી વધારે સુખ મળે છે પણ તે બોલુ છે જળ કર્મના દરતા અધિક સુખદાયક હોય શકતું નથી, સુખ એ કર્મરૂપી વસ્તુ તો દેશપર્યંત હોય છે અર્થાત્ કર્મ કર્યા પછી થતો આનંદ મોહની એક ચીજુગારી અથવા અજ્ઞાન આત્મસાક્ષાત્કાંજ છે તે તમને સુદ નિર્ભય અને પરમાત્મ સ્વરૂપમાં લીન બનાવી દે છે આ આનંદજ કર્મનું નિષ્કામ

સાલ મળે છે

શ્રી જગત જનુની મહામાયાની કૃપાથી તમે આવી પશ્ચ સારી ભેટ આપવાને સક્તિવાન થાઓ તથા શ્રી અનિતા વિજયનો બહેનો ફેલાવો થાય એવું ખા. અતઃકરુણી છુટ્ટીએ બીએ

શ્રી શુભેચ્છક

રમણીલાલની વતી

સામાજી હરીદાસના નથામ

ઝરીઆ તા ૨૩-૩-૧૩

પરમ સ્નેહિ બાઇ

તમારા તરફથી મળેલ વી પી લેખ લીધું છે તે હજે ના ને અમૂલ્ય છત્રીઓ તમારે મોકલાવી છે તે સાનદાયથી નિહાળત નિદાગતે આપના સ્વદરન મહેન મન્યવાદ આપી ફેવાયો છે

છત્રીઓમા જ્યારે રવરપિણી જગદલા મધુ પેટનક વિગેરે ખાસ આકર્ષક છે

છેવટ તમારા પ્રયાસને અધિકારિક ફાલ છે છુ છુ

મણીલાલ પેવટર દારી

મેગાલ કામ સંપાદક

તા. તા ૨૩-૩-૧૯૧૩

શ્રીકૃત મહાશય શાકત ધર્માચાર્ય શા ગા મધુરલાલ

સખવાને આનંદ થાય છે કે શક્તિ ધર્મોદ્ધારકસંગાજ તરફથી કરનારે અનિતા વિજય માસિકી ઝગટ થાય છે તેમના વિષયો ગ્રાન સાથે મન આપનાતા ઉપરાત છત્રીદારીકે નોવેલ આપવામા આવે છે તેની તેમા ઝોરે વધારો થાય છે શ્રી અનિતા વિજયનુ સ્વાગત ? આહકો તરફથી આપવામા આવે છે તેનો નવરો દર વરસે અપાતી બેટામાજ વળી નવ છે આટલુજ નહિ પણ સનાતન કરતા બેટાની પેમત વધારે આહકોને મળે છે આના ધર્મસર્વેના ઝગટ થતા મારીકના ધર્માચાર્ય પોતાના હીન તરફ ન જોતા આહકોને શ્રીનુ અર્થ રહસ્ય સમજાવવાનો પ્રયત્ન કરતા ને સાદસ ઉગારે છે તેમા શ્રી અનિતા સદાય થાઓ આ સાલે ને બેટો મારા તરફ આવી તે મે તપાસી તેમજ છતર વિદ્યાગીએ તપાસી તો એક અવાજે આ પરીપકારી ધર્માચાર્યના સાદસને અતી હપ સાથે વધારી બરિ વખા આમાદી યવા કમટે છે આજસુધી અપાયલી બેટો જો કે સરસ તો હની પણ આ સાલની બેટોએ હક વાળી છે તેમા સવાજન ઉપર સુરત ન શખતા આહકોના મન રજન કરવા ઉપરાત શ્રીનુ ખર રહસ્ય જણાવવા કરેલ નવાસરી હું તેમજ માફ નિહાન ફોટોમ જા પ્રુથી થયુ છે

આના થા 'કે કાર્યની ઉત્તરિને આધાર આહકો તરફથી મળતા સવાજન તેમજ અન્ય સખી ગૃહસ્થાની ઉદારતા ઉપર રહે છે તો શ્રીની કૃપા છુટ્ટનારાઓએ સવાજન સખધે વગર

ઉત્તરાણીએ નાણા પગાર કરવા એ વિદ્વાનોની ખાસ ફરજ છે તેમજ આ માસીકના અન્ય આદર્શ મેળવી આપણી આ બાગ સરયાને ઉછેરી સુદાન વયમા લાવવા ફરક માણસે પ્રયાસ કરવો ઘટે છે

શ્રીની આગાધુસાર કૃપારસાદી વડે આવા શુભ રહસ્યો ફેલાવવાના પ્રયાસમા શ્ણીભૂત યાત્રો એવી શ્રી પ્રત્યે પ્રાયના છે

માસિકના અંગે ભેટોના વખાણ કરવા આવશ્યક હોવા છતાં લ બાણ ભયે ઉપરના દશીપણ અતિશયોક્તિ વિનાના શબ્દો શુદ્ધ મનવડે લખી વિરામ પામુ છું

લીંઠી શ્રીનો સેવક
જોવી લલુ માવજી વકીલ
તા જય શ્રી અંબિકા

ઝવડીઆ તાનુકા રૂત તા ૧-૪-૧૩

શ્રી સક્રિયમોદારક સમાજના મેનેજર સાહેબ સુધ.

શ્રી અંબિકા વિજય તી ચારે ભેટો અમને મળ્યા છે આ માસીક માટે અમને દલા શિરાય સાથે નથી કે પોતાતા ગળ ઉપરાંત કામ કરી બનાવી આદર્શને સંપૂર્ણ રાખવા પ્રયત્ન કરે છે આ માસીક લવાજમના પ્રમાણમા ભેટો ઉપર ખ્યામ પહોચાડના ખાતરી થાય છે કે તદ્દન સુદૃઢ નેણુજ છે આવું એક પછી માસીક સાદસ હજુ સુધી હતુંજ નથી એમ અમારું માનવું છે ફેરોઆથી કામ ધણુંજ સાફ છે અમાર સ્વરૂપનો ફેરોઆફ પૂર્વનીય છે ને તેને માટે ખાસ મારી પસંદગી દર્શાવી આપવી ઘટે છે

લીંઠી
પી જે. બદ મારાગ

આ અભિપ્રાયો ઉપરાંત હજી ભેટો પોતાતવાતુ કામ ચર દોઢ બીજા અભિપ્રાયો અજોડે જાય છે છતાં સ્થળ સંકાયને સેધ આટલા અભિપ્રાયો પુરતા લેખીએ છીએ એકદર રીતે આ ભેટોનીજ કિંમત લવાજમ કરતા વિશેષ દોવાથી તેમજ ભેટના ચારે મેગા શ્રી જગદલા પ્રત્યેના અક્તિ બાવને પોષનાર દોવાથી અમારી આ કામમા નિસ્વાય વૃત્તિ પ્રદર્શિત કરવા સાથે આદર્શને સંપૂર્ણ સતોષ આપવા અમે સક્રિયતાન યથા છીએ અને તેથી શ્રી જગદલા પ્રત્યે અદા ધરવતા સન્મનોને શ્રી અંબિકા વિજયના ચંદક વવાનો અમે નિશ્ચયે આચન કરીએ છીએ

અધ્યક્ષાન કુમેલજી ગવજી સાક્ત ધર્મોચાર્ય
સુધ (કાલીવાવા)

વાણી વિલાસ

ધુઆમ ગીઝાલી નામના એક મુસલમાન સાધુ વિશે એમ કહેવાય છે કે તે ભણેના હતા ત્યારે એક રાત્રે મોડી રાત સુધી વાગીને પોતાની અજાણની ઝોરડીમા લઈ ગયો

સ્વપ્રમા તેને જ્ઞાનદેવતા (જ્ઞવાન્ન પિન્નર)ના દયાન થયા અને તેણે તેના ના અને ના મા
પુત્ર મારીને જગતનુ સવ જ્ઞાન આપનારુ કપુત્રુ પુ પુત્રુ આત્મજ્ઞાન પ્રસાવનારુ પ્રમામ ગીઝાહી
એ તેના અસ્થિભર કરીને ફક્ત પોતાને મેહી રાતમુધી વાચવાને ચાલે તેટલુ તેમ માત્રુ
છેક પાસેના માગ કરતા લાખો માર્ગજ તેને ગમ્યો કારણુ કે છુપાઈને સુપસુપ પાછલે નારલોથી
રતગમા લાખન થવાની તેની ઇચ્છા નહોતી

નાજાની મર્યાદાઓ —

એમ કહેવાય છે કે દ્રવ્ય વડે આપણે કરોશ મીઠા ખરીદ કરી શકીએ છીએ જવાબ :
હા અને ના બને છે

આપણે ખોરાક ખરીદી શકીએ પણ	ખાવાની રૂચી ખરીદી શકતા નથી
દવા	આરોગ્યતા
" જ્ઞાન	બુદ્ધિ
મિત્રમળાહ	આત્મ
સોબતીઓ	મિત્રો
સુલાયમ બીછાના "	રાત નિદ્રા
તેકરો	વફાદારી
બપડો	સુખીજીવન
ચુપકીરી	શાંતિ

જ્ઞાતાઓ —

૧ કાષ્ટ જ્ઞાતા છે અને પોતે જ્ઞાતા હોવાનુ જાણે છે તે જાણા છે—તેને અનુસરો

જે કાષ્ટ જ્ઞાતા છે પણ પોતે જ્ઞાતા હોવાનુ ને જાણતો નથી તે નિ ગણત છે— તેને
જાગૃત કરો

જે કાષ્ટ અજ્ઞાત છે અને પોતે અજ્ઞાત છે એમ ને જાણતો નથી તે મૂખ છે— તેના
ત્યાગ કરો

જે કાષ્ટ અજ્ઞાત છે અને પોતે અજ્ઞાત છે એમ જાણે છે તે એક જાગૃક છે—તેને શિક્ષણ
આપો

આવરણક નિધનો —

૧ તમારા ધરને સુઅવસ્થિત રાખો વરરથા એ એક સોદસુખક છે આરોગ્યના સુખ
અને લક્ષ્મીને તે ગામ્વથ કરે છે દરેક વસ્તુને માટે સ્થાન અને દરેક વસ્તુ તેના સ્થાને

૨ તમારા સાહીત્ય—રાયગ્વીલા બને તેમ ઘોડા પણ સુદર અને ઘોડ્ય રાખો ઉપરા ઉપરી
ખાખવાથી માવધ રહો કાષ્ટવસ્તુ નવી પ્રાપ્ત કરો કે ધુનીનો ત્યાગ કરવો—ખ ને સારેજ તમે
રાખીશકતા નથી

૩ જીવન પ્રવાસમા આગળ પધતા જાઓ તેમ તેમ સુધરતા જાઓ કઢીપણ ઉતાવળીવાપણ ન કરતા તેમજ લાસરીયાપણું પણ ન કરશે તમારા હાથોને જે કરવાનું મળ્યા આવે તે સંપૂર્ણ કરવા ઘેર તમારા મનમા એક સમયે એકજ બાજત ધારણ કરો બ્યારે તે પકવ થાય ત્યારે તેને બહાર કાઢો.

૪ તમારા શબ્દને તમારી જાતમાટેના કાપણ તરીકે રચાવન કરો તમારા વચનેને અરસાઓ.

૫ તમારું મૃદકાપને નીચમીત કરો સાત કલાકે એક કલાક આરામ ભોગવો કામ કરવામા અને રમવામા ન મધ ધાઓ અને બીજાતિ માટે થોભો.

૬ તમારા શરીર—રચને ચાલતે રાખો પણ લગામ કઢી કોઢી ન દેતા.

૭ બહેલા ઉઠો પહેલા કામ ઉપર આખા દીવસનો આધાર છે.

૮ યાદ ગણો :—સ્થીર હૃદય, તીવ્ર મગજ અને તાલુ શરીર એ આરોગ્યતા છે તમ રી મીતાઓને તમારી સાથે બીજાને ન લક જતા મગજ અને શરીર બંનેને સાથે નોંધા સેના ધા.

આરોગ્યતાની કહેવતો —

મુરદી મરજમા થઇ આવે છે પણ તેને દુર કરી બીધમ છે.

સાર આરોગ્ય અમૂલ્ય છે ઝના પણ તે મૂલ્ય સિવાય મેળવી શકાય છે.

બાધીની સાથે સર્વોદ્દેષ બચાવ સાદુ જીવન છે તમારા ખોતાક જરાખર ચાવો કારણ કે તમારી દોઝરીને દાત નથી મુરદી પોતાનો ખોતાક ચાવ્યા કોવાય ગળી જાય છે પણ તે સાથે તે દગાના પથત પણ ગળી જાય છે.

ચોખ્ખી દવા લેદીને શુદ્ધ કરે છે અને શુદ્ધ લેદી તમને બાધી સામે ટકર થયો તેવા જતાને છે.

એક ઓસ જેટલો અટકાય એક શર જેટલી દુરમીની જરાખર છે.

શાહનશાહ વીલીયમના મુદ્રા લેખો —

જર્મન ચદનચાહના રેગલ ઉપર નીચે પ્રમાણેના સુત લેખો ટાંગેલા છે.

દુખના વખતે કદ રહે.

અપ્રાપ્ય વસ્તુની ઇચ્છા કની નીરર્થક છે.

નામ ચમોલ સમયમા સતોષ માનો દરેક વસ્તુમા સ્વથ હોય તે જુઓ.

દુખની હજારો કલાકોમા તમારી જાતને એકાદ શુભની કલાક પડે લીલાસો આપો.

નિરતરના વીજ્યમાં પરીણામ પામે છે એ વાત જાણવી એ અનિશ્ચય ઉત્સાહ આપનાર છે

પાપી મનુષ્ય અને મધુ પ્રકૃતિના જે તારાવ છે તે એકે કે — તમાના એકે આતુર પહે પ્રમાણ કર્યો છે તે સજ્ઞે ચિત્તન કર્યું છે અને પરીણામમાં જરાય પ્રાપ્ત કરી છે ત્યારે બીજાએ આતુરપણે પ્રયાસ કર્યો છે તે સજ્ઞે ચિત્તન કર્યું છે અને પરીણામે બિયાર પ્રાપ્ત કરી છે ૫૨૦ એક પ્રકારની છે મન પથ એક જ રિતિએ કાપ કરે છે દરેક દ્રશ્યતામાં શરીર પથ એક જ પ્રકારનું છે પણ દરેક પોતાના ઇન્દ્રિય મન અને શરીરનો જુદા જુદા ઉદ્દેશથી ઉપયોગ કર્યો છે

તેથી જો નિરતર અસત્યની પછવાડે દોરનાવાની અને સત્યનો અસ્થિતિ કરવાથી એક મનુષ્ય પાપી બને છે તો તેની જ રીતે એ પણ એકસ છે કે પવીત્રતાની ઇચ્છાને નિરતર વળગી રહેવાથી અને દુશ્મનોને દ્રુપણે ત્યાગ કરવાથી એક મનુષ્ય પાત્ર યવે જોઈએ

કાંઈ મનુષ્ય પાપી બને તો તેમાં તેના પોતાનો જ દેવ છે એ શું આપણે તથા જાણતા ! તેણે તેમ કરવું પસંદ કર્યું છે જો તેની તે જાનતમાં પસંદ ન હોત તો તેનામાં પાપની વીધામાનતા જ ન હાત કારણ કે મનુષ્યે દક્ષ પોતાની મેળે આસનાગ વત્તે જ છે

નીતીપરાવણતાના ઝડાણએ માફ રાખવું કે પોતાના અનીતીમાનપણાને માટે તે પોતે એકલે જ ઇપ્સાને પાત્ર છે કારણકે તે પોતે જ અસત્ય હોય તેના ત્યાગ કરી જે સત્ય હોય તે જ મહાજ કરવા શક્તિવાન છે સદ્ગુણોના સંપૂર્ણપણે સ્વિકારીને પોતાના સમગ્ર વિચારો અને કાર્યો વડે પોતે તે સદ્ગુણોને જ અનુસરશે એવો દ્રઢ નિશ્ચય તે પોતે રાખી રાકે છે

નીતિપરાવણતા એ પ્રાપ્ત વસ્તુ હોઈને તેના રસારસને માટે જેઓ તૃપ્તિપુર છે તેઓ અભિનંદવા યોગ્ય છે

શરૂઆત કરનારે પોતાના મનના મધળા સહયો છાંડી દેવા જોઈએ અને પોતાના અમોની પછવાડે ૭ કાર્તિવત દહાવો નિશ્ચિતપણે પ્રાપ્ત થનાર છે તેના તત્ત્વ દ્રષ્ટિ રાખીને પ્રવળ ઉત્સાહ કારણ કરી વશાદરીથી કાવચિત્ત યવું જોઈએ

મન ઉપર અકુશ

ઝડાણે જ્યારે પરમાત્મ તત્ત્વની શોધમાં હવુકા થાય છે ત્યારે તેણે આચારમાં મુકવાની મુશ્કેલ બાબતોમાંની એક તેના પોતાના મનને અકુશમાં રાખવું એ છે આ કાર્ય કેવું સમ અને મુશ્કેલ છે તે તો દક્ષ જેણે આ દિશામાં પ્રયત્ન કર્યો છે તેઓ જાણી શકે છે જ્યારે આપણે વિચારોને અકુશમાં રાખવા વિશે વિચાર કરવો શરૂ કરીએ છીએ ત્યારે જ આપણું મન સવદા કવી નિરકુશ સ્થિતિમાં રહેલું છે મગજના કોઈ ક્ષણ કે વિચાર તરંગ રૂપી દરગ કપર સાર થવામાટે કેવું દોરણું છે અને દરેક પ્રકારની સૂચનાઓને અવલગના કેવું તત્પર હોય છે એ આપણા જાણવામાં આવે છે ઉદાસ વિનાના સદૃશતા વિચારોમ

આપણે કૃતો બધો અમૂલ્ય સમય નિરધિક્ષ જરમા કર્યો છે તેવું અવલોકન કરવાનું કાર્ય કૃત્યુતબધુ ચોક્કાવનાર અને શરમ ઉપજાવનાર છે તેજ સમયનો આપણે કાષ્ટ કાપ પરત્વે સદુપયોગ કર્યો હોત તો રહેનાર્યા આપણે દૃઢ અને હિમ્મત ચાલિયાણા બની શક્યા હોત અથવા તો જાહેના નિદિધ્યાસથી આપણા જીવન મરહારી બને આપણા હૃદય નિશુદ્ધિને પ્રાપ્ત કરે આપણી નિષ્ઠા રૂદ્ધિ યામે અને દૈવીમાનના બહારરૂપ આપણે બનીએ તેમ વિચારેના ચિતનમાં આપણે તેજ સમયનો સદુપયોગ કરી શક્યા હોત

મને એમ જણાય છે કે મનુષ્ય જે દિવસ આ સત્ત્વથી પરિચીત થાય છે તેજ દિવસ રહેતી જીવગીતિ મહાકાવ્ય દિવસ છે

પ્રથમ તો મન અકુમ્ભા રહેવાનો અગ્નિકાર કરે છે પોતાની સતતત્ત્વા જાળવી રાખવા કમ્પજો અલ્પજોડાયાલો વહેરો જેમ લગભગ ચડાવા નથી દેતો તેવી સ્થિતિ મનની પણ આ સમયે હોય છે પણ આપણે જો વિચારને અકુશમાં રાખવાનો કાષ્ટ પ્રયાસ કરતા કમ્પજો હોઈએ તો આપણે બધીજ ધીરજ રાખવાની આનરૂપકતા છે અને મદકતા વિચારોને ફરીથી અને ફરીથી અને ફરીથી— એમ વારંવાર પાછા ઢેકાણે લાવવા જોઈએ વારંવાર આપણે નિરાશ અને નાહિમત થઈ જતા જણાઈશું અને કઠણો આવતા પ્રયાસ છોડી દેના લક્ષ્યાઈશું છતાં પણ તે કાર્ય ઉપરથી હાથ ઉઠાવી લઈશું તો તે ખરેખર બચકર આત્મિક થઈ પડશે

મન ઉપર હસાવવાની પહેલી બાંતોમાંની એક ધીરજની આનરૂપકતા છે ઉત્તારણ કર્યાથી કાષ્ટપણ ત્યાંમમાં કાષ્ટ પ્રાપ્તિ થઈ શકતી નથી તેથી ત્વરા કરી નિષ્ફળતા અનુભવવી તેના કરતા ધીમા પ્રયાસથી વિજય પ્રાપ્ત કરવો એ વધારે સારું છે આ કાચમાં આપણું મન રેનાવણું ન હોવાથી રખેને તે કઠણો જાય અને તેથી કરીને હાથ ખરેલા આ સુંદર કાચને માટે નાલાયક થઈ બેસે! માટે આરબમાં, વધારે પડતો શ્રમ મનને ન આપવો અથવાતો વિચારોને ઢેકાણે લાવનામાં— લક્ષ્ય ચિતન ઉપર સ્થાપન કરનામાં વધારે પડતો વખત ન ગુજારવો ઉપર આપણે આ કાચને સુંદર રહ્યું તેમ તે ખરેખર સુંદરજ છે કારણ કે મનના વેગોને મનુષ્ય જ્યાંસુધી તામે કરી શકતો નથી ત્યાંસુધી તે ખરેખરો મનુષ્ય નથી

શરૂઆત કરવાની સારી રીત એ છે કે તેને માટે આસ વખત— અને તો સહારમાં વહેલાનો વખત— મુકર કરવો પ્રારબમાં તે દય મીનીટ સુધીનો પછી વીજ મીનીટ સુધીનો હોવો જોઈએ એકાદ બે અઠનાડીયક પછી ક્રમે ક્રમે આ વખત વધારી અરૂધી કલાક સુધી વધારવો અને આ પ્રમાણે ધીમે ધીમે લક્ષ્ય ચિતનના કાર્યમાં મનને પરિચીત કરવું

એક દુબ્ધ લેવો અને તેનું મનન કરવું એ બધું શ્રેયસ્કર છે દાખલા તરિકે જ્યારે સમય હોય દયામાંના સૌંદર્યનો વિચાર કરો તેની સમિત કટલી હિતકર અને સુખાભાસનાણા છે તે બીજાઓ પ્રત્યે કેવી રીતે વતનમાં મુશી કમ્પય કે તેના ઉપયોગ ક્યારે થઈ શકે તેનું પ્રયત્ન કરો દરેક વેષસ્થાનેથી તેના સૌંદર્યનું નિરિક્ષણ કરો કદાચ તમને જણાશે કે તમારું મન

નિરતરના વીજ્યમાં પરીણામ પામે છે એ વાત જાણવી એ અનિશ્ચય ઉત્સાહ આપનાર છે

પાપી મનુષ્ય અને મધુ પુરુષના જે તફાવત છે તે એક છે — તેમના એકે આત્મર પહે પ્રયાસ કર્યો છે તે સમયે ચિત્તન કયુ છે અને પરીણામમાં બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી છે ત્યારે બીજાએ આત્મર પહે પ્રયાસ કર્યો છે તે સમયે ચિત્તન કયુ છે અને પરીણામમાં બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી છે છતાં એકજનકારની છે અને પશુ એકજ રિતિએ કામ કરે છે દરેક દ્રવ્યતામાં શરીર પશુ એકજ પ્રકારનું છે પણ દરેક પોતાના ઇચ્છા મન અને શરીરનો જુદા જુદા ઉદ્દેશથી ઉપયોગ કર્યો છે

તેથી જો નિરતર અસત્યની પછવાડે દોરનાવાની અને સત્યનો અસ્તિત્વ કરવાથી એક મનુષ્ય પાપી અને છે તો તેવીજ રીતે એ પણ ચોક્કસ છે કે પવીત્રતાની ઇચ્છાને નિરતર વળગી રહેવાથી અને દુશ્મનોને દ્રવ્યોને ત્યાગ કરવાથી એક મનુષ્ય પવિત્ર થવો જોઈએ

કોઈ મનુષ્ય પાપી અને તો તેમાં તેનો પોતાનોજ દોષ છે એ શુ આપણે નહીં જાણતા ? તેણે તેમ કરવું પસંદ કયુ છે જો તેની તે જાનતમાં પસંદ ન હોત તો તેનામાં પાપની વીધામાનતાજ ન જાત કારણ કે મનુષ્યો ફક્ત પોતાની ભેગે આસનાગ વસ્ત્રો છે

નીતીપરાયણતાના ઉત્સાહને માદ શબ્દો કે પોતાના અનીતીમાનપણને માટે તે પોતે એકતોજ દેખાને પાત્ર છે કારણકે તે પોતે જે અસત્ય દોષ તેના ત્યાગ કરી જે સત્ય દોષ તેજ પ્રદેશ કરવા શક્તિવાન છે સંસ્કૃતોનો સંપૂર્ણપણે રિતકારીને પોતાના સ્વભાગ વિચારે અને કાર્યો વડે પોતે તે સંસ્કૃતોનેજ અનુસરશે એવો દ્રઢ નિશ્ચય તે પોતે રાખી રાકે છે

નીતિપરાયણતા એ પ્રાપ્ત વસ્તુ હોઈને તેના રસારનાને માટે જોઈ તૃપ્તિદાયક છે તેઓજ અખિનદવા યોગ્ય છે

શરૂઆત કરનારે પોતાના મનના મધ્યમાં સકાર્યો છાંડી દેવા જોઈએ અને પોતાના શ્રમેની પછવાડે જે કીર્તિવત્ સ્થાનો નિશ્ચિતપણે પ્રાપ્ત થનાર છે તેના તરફ દ્રષ્ટિ રાખીને પ્રયત્ન ઉત્સાહ કારણ કરી વશદારીથી કામચલાયક થવું જોઈએ

મન ઉપર અકુશ

જીવંતુ જ્યારે પરમાત્મ તત્ત્વની શોધમાં ઉદ્ધુક યાપ છે ત્યારે તેણે આચારમાં મુકવાની મુશ્કેલ જાનતોમાની એક તેના પોતાના મનને અકુશમાં રાખવું એ છે આ કાર્ય કેવું સમ્પન્ન અને મુશ્કેલ છે તે તો ફક્ત જોઈ જાણના પ્રપત્ત કર્યો છે તેઓજ જાણી શકે છે જ્યારે આપણે વિચારોને અકુશમાં રાખવા વિશે વિચાર કરવો શરૂ કરીએ છીએ ત્યારેજ આપણું મન સવધા કેવી નિરકુશ સ્થિતિમાં રહેઈ છે મગજના કોઈ કાલ કે વિચાર તરંગ રૂપી દરશ કેપર સ્વાર થનામટે કેવું હેરાનીયું છે અને દરેક પ્રકારની સૂચનાઓને અવલખવા કેવું તત્પર દોષ છે એ આપણા જાણવામાં આવે છે ઉદ્દેશ વિનાના બટકતા વિચારોમ

“ દુનિયાને ખરા ગુણદોષ બતાવી સ માર્ગે દેરવી પશુ તે ખરી દરજ બજારનારા લાખોમાં દેખડેજ જાગે મળી આવે છે

એ સામળી જૂખણે ઉત્તરમાં કહ્યું કે ‘જહાપનાહા’ ઇશ્વરમૂલ્ય વિષે નિચાર કરતા આપણે મનુષ્યદેહનું અનલોકન કરીએ છીએ તો તેમણે પણ સારી અને શોભાવમાન વસ્તુ બહાર પ્રગટ બતાવી છે, અને નકારી દુર્ગંધી વસ્તુઓ અદરના ભાગમાં ગુપ્ત રાખી છે તો સદરજ કુદરતી નિયમને અનુસરી અમે કવીયો પશુ મદાન પુરષોના દુગુણોને છુપાવી તેમના દ્રષ્ટાંતિક સદગુણો દુનિયાની નજરપર લાવી તેને સ માર્ગે ચડવાનું સાધન ખડું કરીએ તેમાં કામ ખોટું નથી એટલું જ નહિ પણ આમેરના મહારાજ જયસિંહ જેવા સત્યવાદી સામળનારા શ્રોતા મળે તો ખરેખર સત્ય પ્રગટ કરવાને કવિરાજ બિહારીના જેવા સંલ કહેનારા ઉપદેશકની કમ અગારા દિલ્લ કરિયોમાં ખોટું નથી માટે આ બાબતને દોષ આપ કવિયોને શિર મૂકા છે તેના કરતા વધારે દોષને પાન તો તેમાં શ્રોતા વગ છે એમ મારે માનવું છે સખળ આપના મનમાં એમ આવતું હોય કે આપના ખરા ગુણદોષ સામળતા આપને મુરસો ઉપજે નહિ તો હું તે સમજાવવા દૂરેમાં દાનરે હું બાદશાહે જૂખણની ધણી આનાકાનીને અતે પશુ પોતાના ખરા ગુણદોષના કવિતા સામળતા વિષે લાગણી જણાવી કવિરાજે પ્રસિદ્ધ સમાસદોની સાક્ષીએ પોતાને માટે અશ્વધાન લાધને પછી નીચે પ્રમાણે કવિતો સમજાવ્યા

કવિત

કિવલેકી ઠેર વાપ, વાદશાહ શાહજાહ,
તાકો કેદ કિયો માનો, મઢે આગ લાઈ હે,
વડો માઈ દારા વાકો, પકડકે કેદ કિયો,
મ્હેર હું ન આની યાકો, માકો જાયો માઈ હે,
વધુ તો મુરાદવક્ષ, વાધ ચૂક કરવેકો,
વીંચ લે કુરાન, खुदाकी कसम खाई હે,
ભૂપત મનત યોહી સુનહુ નૌરગજેવ !
एतेही अजाब कीय, पादशाही पाई હે ?
तसवी ले हाथमे, सु प्रात करे बदगीपे,
मनमें कपट से, जपे हे जाप जपके,
आगरमे आय द्वारा, चौकमे चुनाय दीनो,

ગરુડકો દાવા જેસેં નાગકે સમૂહ પર,
 દાવા નાગ' યુથ પર, સિંહ-શિરતાજકો,
 દાવા પુરહૂતકો' પહારનકે પૂરપર,
 દાવા સર્વ પછિનકે, ગનપર વાજકો,
 ભૂપન અલ્ખડ નવલ્ખડ મહી મડલમેં,
 તમપર દાવા રવિ કિરન સમાજકો,
 પૂર્વ પછાહ દેશ ઉત્તરતેં દક્ષિન લોં,
 જહા પાતશાહી તહાં દાવા શિવરાજકો ૬

આ કવિત્વે બોલી કવિએ સિદ્ધાસનપર બેઠા મહારાજ તરફ નિશાગાને જોયું કે તે પુરુષ
 ગઠમતે મળેલ તેજ કિવાણ મહારાજ પોતે છે તેથી તેના મનમાં અનેક તરંગો આવ્યા
 લાગ્યા તે સ્વ વિચિત્રજી મહારાજના સમજવામાં આવેલ તરતજ તેમણે કવિને કબજા
 દિના પુછ્યા પારીલોલિક વડે પ્રસન્નતાપૂર્વક સમાન કયુ તેમજ પોતાના રાજ્ય કવિનું પણ
 કદમ્યુ ત્યા રહીને કવિરાજે મહારાજની એક તારીફમાં ઘણી ઉત્તમ કાવ્ય નાવી આપ્યા
 હિંદમાં પ્રસાધવા આડી જન રહેક મુદ્દ પ્રજાએ મહારાજ તથા તેમના સમગ્ર સભ્યને વિરક્તમાં
 ઉત્તમિત કરના તેમણે સાધ્ય રહેવા માગ્યુ અને કવિરાજ જુખણના આબ્યા પછી કિવાણને
 વિશેષ વિશ્વ પદ દુરીના કાર્યો કરવા માગ્યા હોય એમ જણાય છે

કિવાણ મહારાજ પાસે ઘણી મુદત રહ્યા પછી પોતે કરેલા કાવ્યથી કિવાણ મહારાજની
 કીર્તિ દુનીયાના પ્રદેસે સુધી પ્રસરી છે તેની જાણે આત્રી કરવા કવિરાજ જુખણ હિંદમાં ફરવા
 નીકળ્યા પ્રથમ પોતાના મૂળ આશ્રમસ્થાત પમાનરેય છત્રસાલસી હુ મહારાજના રાજારમાં
 આબ્યા ત્યારે છત્રસાલસિદ્ધને વિચાર થયો કે કવિને કિવાણ છત્રપતિએ દ્રવ્ય તો અપાર
 આપ્યું છે ત્યારે હવે ક્યા ઉપાયથી હું તેમને વધારે પ્રતુષ્ટ કરી શકું? આવ્યા પછાતથી
 કવિરાજને વિદાય કરતી વખતે મહારાજ છત્રસાલસિદ્ધે અચાનક તેમની પાદબીજો વાસ
 પોતાના કાંધપર લઈ લીધો । ।

છત્રસાલસિદ્ધની આ અપૂર્વ નમ્રતા જોઈને કવિરાજને અતિ લાગણી થઈ ને તેજ
 વખત તેઓ નીચે પ્રમાણે તેમની પ્રસન્નતામાં કાવ્યવચનો બોલ્યા —

(દોહા)

ए देखो छत्ता पता, ए देखो छत्रसाल ।

ए दिल्लीकी ढाल ए—दिल्ली ढाहन वाल ७
 ईक हाडा बूंदी धनी, मरद गहे वा बाल,
 सालत नौरंगजेवकों, ए दोनो छत्रसाल ८

पुनः कवित्त

राजत अखंड तैज, छाजत सुयश बडो,
 गाजत गयद दिग्गजनि हिय सालको,
 जाहिके प्रतापसों मलीन आफताब होत,—
 ताप तजि, दुर्जन करत बहु ख्यालको,
 साजो सजि गज तुरी, कौतल कतारें दीन्हे,
 भूपन भनत एसो दीन प्रतिपालको ?
 ओर राजा राव मन एकहु न ल्याऊँ अब
 शाहुकों सराहों की सराहो छत्रसालको ९

चण्ड भदारीलमे पोताना शुभदृष्टि परकी परकीने लेधने ३छु ३—

कवित्त

भुज^१ भुजगेशके वे सगिनी भुजगिनी^२ सो
 खोदी खोदी खाती देह दारुन दलनके,
 वखतर प्राखरनि बीच धसी जात मीन—
 पैरी पार जात परवाह ज्यों जलनके,
 रैया राव चंपतिके छत्रसाल महाराज ।
 भूपन सकत को वखानी तो वलनके ।

१ अथ २ राजनी सवारी मारे अथुगारेवा पीडा ३ दादा—साधनो ४ शिवाछ, ते
 मना पिताव नाम आडाछ ओ परकी शिवाछने डाढ साङ्ग मथु मथे छे ५ दायादपी शेष
 नाम ६ नागधू ७ तरीने ८ पक्षीनी भाग

તાને ઓળખાવવાનું પાતું મુકતું નહોતું તે પોતાને મહાદેવ રાજા કરતા પશુ બધીક સમજતે હતા એકવાર તેણે તે વખતના રાજા શીલીપ ઉપર પશુ એક પત્ર મોકલ્યો તેમાં તેણે લખ્યું હતું કે— શીલીપ પ્રતી—મેનીકેટીસ જ્યુપીટરનો સગામ સાથે શીલીપે પશુ પ્રત્યુત્તર મા ઠાવઠાધથી લખ્યું કે— મેનીકેટીસ પ્રતી—શીલીપ તપશ્વો ત દુસ્તરી અને અપ્રમથથી સાથે આ લેખનો બાવાજ વાચનાર સેજેજથી સમજશે કે શીલીપે કુઠાયા મેનીકેટીસને બેવકૂફ બનાવી જણાવ્યું હતું કે તેની અપ્રત દેહાણે નથી આ મરુરો રાજા એટલું જ ફરીને બેચી રહ્યો નહોતું, પશુ તેણે મેનીકેટીસને સખ્યાબધ પ્રસીદ્ધ મનુષ્યો વચ્ચે બનાવીને તેની કુલેદી કરવાનો નિશ્ચય કર્યો તેણે આ માત્ર વેદરાજાને એક મોગી ઉગ્રધીમા મોકલ્યાં બીજા સદૃશકર્યોની મેજ પર તરેહવાર સ્વાદિદ પકવાન પીરસ્યા પશુ આ વેદરાજાની મેજ પર સુખડ અને શોખાનાહી ધુપ કર્યો કેમકે જ્યુપીટર દેવતાને શોધા ઠાંધ જમાડતા નહોતા પશુ માત્ર ધુપ કરતા હતા બીજા પરાધુઓએ પકવાનોપર હાથ ચલાવવા માગ્યો ભારે આ કમ્મી વધરાળે થાયું કે અને જ્યુપિટર તરીકે માન આપીને હવે મારી મેજ પર પશુ પકવાન પીરસશે પશુ એ વીધે તેનો ઠાંધએ ધડો પશુ કર્યો નહોતું તે બાવડો બીજા જમનારાઓના મુખ તરફ ટગરટગર બેવા લાગ્યો અને ઝખવાણો પડી ગયો પરાધુઓ જમતા જમતા એક બીજા ચામું ભેષ સિમત હાથ કરવા લાખ્યા એ રીતે આ વેદરાજાને તેઓએ પૂરેપૂરા બનાવ્યા એ દિવસ પછી તેમણે પોતે પોતાને જ્યુપિટર તરીકે લખવા બેઠરાનું છોડી દીધું અને બીજાઓ તેને જ્યુપિટર કહે ભારે તે શરમાવા માગ્યા.

ચિતોડનો ઘેરો

ગતાધી માણુ

“ મહારી પુત્રી આપણી જેવટની હતેકની પળ આવી પહાચી કે દુસ્મનોના હાથએ આપણે જીવતા પડાધયું નહિ ”

“ આ કૌશલ્ય સભેકને મારે આગળથી તમારે કાગમારી રાખેલ જળતી મહાજ તેણું થીથી પુત્રીમાં લેની માતા જેવુ ચોપ નહોતું—જેઠર તરફ આગળ વધતા તેણીએ ત્રીસ પાડી પશુ તેણીની નિશ્ચમાત્મ માતાએ પોતાનાં બવરોષ જળને એકું કરી તેનો હાથ રજખુત પડાધે અને તેને ઉપર બિચી મધ મહારી પુત્રી મુકતુ ચિવાય હવે બીજા ઉપાય નથી તે જ્ઞાત પશુ મોલી તે જેઠર ઉપર મહોમી, ક પતી જાળને હાથ સરસી ચડી જળતી મહાજ ભમી દીધી અને ઘોડી પળમા માતા અને પુત્રી બને ચતુની નાથમા વિટાઇ ગયા. અગરના સોનાની આ કરવાને માગી અદર પેશ તેા કિહાર મટકી ગયેશે જણાયો જેઠરના જાહાને ઉપર તેજ વિજેરે જ્વાળામીલી પદાર્થો છઠ્ઠી જલદી સળગી જાય તેવા બનાવવામા આગ્યા હતાં તેના ભયમક મતા જળતા તરફ તેઓ આશ્ચર્યજન્ય ભેષ તથા પડેમ અને નિરાશાનું ભય કર દુસ્મ એવું પશુ ભયકર હતું

ચિતોડનો દુય પીજથી કુસભમાનોથી સ્ત્રાધ મુવો ને દિહીઓએ આત્મ સમપ્રવૃત્તે

અસામાન્ય રૂપે ગ્રહણ નહોતો કર્યો તેમજ રથપટમા કેસરીયા કરી પ્રાણદાનની છેલ્લી આહુતિ આપવામા જ્યેષ્ઠા સામેલ નહોતા થયા તેઓ દેવમંદિરાના દ્વારોને ઘનુના બટકાન મારે કામચલાઉ કાટ તારિકે મણી તેમા એકઠા થયા અને વિધર્મી વિજેતાઓને જરથ ન થતા પોતાના સરથકૃપ પવિત્ર સ્થાનોમા મૃત્યુને ભેટવાને નિશ્ચય કર્યો હતો અકબર પોતે હવે જીવંતમા દાખલ થયો અને દેવમંદિરોના કબજા લેવાનો તેણે પોતાના સેનાનીઓને હુકમ આપ્યો મંદિરોમા જરાયેલા હોદ્દાઓએ જરા પથુ સામે થવાનો પ્રયાત ન કર્યો પણ યજ્ઞના અવાજ પ્રાણીઓની પેઠે દુશ્મનોની તુલનારોને આશીર્વાદ થયા હજારો ધર્માધ હોદ્દાઓ આ પ્રમાણે સ્વ ધર્મ ખાતર પયશૂતના દેહને નષ્ટ કરણી બચાવનો કિયિત્ પણ યત્ન કર્યા વિના બેરહાસી કરેના સ્મિત સહ મંદોએ આવેને જરથ થયા તેમ છતાં દરેક દેશનો ધર્મ તેમા રહેથી જે ધર્મધિતાને લેઈ કલકયુક્ત ગણાયે છે તેવી ધર્મધિતાતુ ઝનુન બાદશાહે આચારમા ન મુક્યુ તેમજ જડબાર અને ધર્મધેયજાને પ્રાપ્ત થયેલ છતાં પ્રાચીનતાના માનનિય સ્મરજ્ઞાસ્ય બોનો નાશ ન કર્યો તે કારીગરીનો શાખીન અને વસશક હતો છતાં હિંદુઓમાને ક્રિયાઓ અને સરકાર વિધિ વિગેરેના સિવાજ હતો તેને તે બટ ક્રિયાઓ મણીને અત જરથપૂર્વકે ચિકારતો હતો અને તેથી તેણે આ મૂર્તિપૂજકોની કદાવર પ્રતિભાઓનો નાશ કર્યો છતાં દેવાળયોમાના ધણીક આર્યકારીગરી અને ચાતુર્યના ઉમદા કાર્તિક્યોનો રૂપ લેખને તેણે તે દેવાળયોને ઉમા રહેવા દીધા

બપોરે કિશા અકબરના પુરેપુરા કબજામા આવ્યો ત્યારે લગભગ દરેક ધરમા થયેલ મનુ બ્યજવન નિવિધાનની ચતુર્વેદીઓને તે આશ્ચર્યવત્ જોષ રહ્યા જોહરમા પ્રથમ પ્રથમ વધની સ્ત્રીઓએ મૃત્યુને ખુશીથી સ્વિકાર કરતા દુશ્મનો પ્રત્યેનો પોતાનો ચિકાર પ્રદર્શીત કર્યો હતો સ્ત્રી પુરુષો અને નાતિઓના ટોળેટોળાએ પોતાના જીવનો—કેટલાકે તલવાર અને કેટલાકે અગ્નિજ્વાળાને સ્વાધિન કર્યા હતા લોકોની નીકા વહી રહી હતી જેમાથી એક સર્વ સ્થિતિમાન દ્રષ્ટિ મનુષ્યના આ જુલમ અપ્રાપ્ત અને અપરાધો તરફ જોષ રહી હતી તે જા ત અને સુદર જણાવુ બ્યોમપટ મૃત્યુની ગમતલેદી બાબપથી બ્યાસ થઈ ગયુ હતુ

કિશામા જરખાદીની એટલી નધી યોજનાઓ અમલમાં મુકાઈ હતી કે વિજેતાઓને ચોડુજ દ્રવ્ય હસ્તાગત થયુ જેઓએ સ્વેચ્છાપૂર્વક પોતાના જીવન મરણ સરથુ કર્યા હતા તેઓએ પોતાની દરેક માલ મીનકતનો અગાઉથીજ નાશ કરવાની સમાજ લીધી હતી દેવ મંદિરોના દ્રવ્યકોષોને પણ કેડાણે પાડવામા આવ્યા હતા અને તેથી વિજેતાઓ બપોરે કિશામા પ્રવેશ્યા ત્યારે તે તદ્દન વેરાન અને શીકારના પદ્યો તેમજ દિસક પ્રાણીઓને ગેદાચ યોગ્ય સ્થાન જેવો ભિયાખાન બની ગયો હતો

કિશાના રક્ષણીય સભ્યોને જે વિભાગ છેલ્લે કેસરીયા કરીને પોતાના દેશ અને ધર્મની ખાતર પ્રાણુ સમપથુ કરવાના નિશ્ચયપૂર્વક દેગ્વાળ બંદાર વગ્રાધના મેદાનમા ઉતરી પડયો હતો તે ધારાતિથમા પોતાનો દેહવિસય થયા ઉચ્ચલેશના—અગમ્યુઓનો ઉપભોગ પરીણામે મજરો એ ધારણાથી સ્વસ્થત્ય પરાયથુ રહ્યો હતો તેઓ પોતાના અવસાનકાળની ધાર્મિક ક્રિયાઓ તરીકે જળથી નાહી પવિત્ર થયા, દેવપૂજન કરુ, ગરીબોને દાન આપ્યા, - પોતાની

પાપડીમા દુલસીની આખળી ખોસી અને ગળામા, ચાલીમા અને બાંધી લીધા ત્યાં આદિ બધામા સર્વ જયકે સરીયા ઝાંખા પહરી લીધા, હેમની વખતને માટે પર પગ બેટયા અને પછી રથુવતની આહુતીરે દધીયારોની બચકર દાખા આપીમા ધસી ગયા.

અકબર જેમ જેમ રમણના આ રાય અને નિજા મહોલોમા આગળ રથનો ગયો તેમ તેમ તેના હૃદય પર ધણી અસર થતી ગઈ સંઘની દુગધ અમરતા તા, મહેના અને વિકૃત મુદાઓ કદાચો ઉપજાવે તેવી સ્થિતિમા તેની સમીપ પડ્યા હતા તેઓ સ્વદરને ર મરણ સરણ થયા હતા તેઓના યમો જમીનમા દાર્દી નામા આ થા હતા. તેઓ પોતાની કનરોઅર્થ જમીન આરપાર મરણીના બીજેથી વાતાવરણને વ્યાપ્ત કરતા હતા મૃત્યુ પામલા અને મૃત્યુ પામતા સમુદાય આઓ અને બાગ. હજુ પોતાની હેરાતને સ્થિતિમા હતા અને તેમના દુખમા વધારો મરતી અમલ તીવ્ર તૂટા છીપાવવાને માટે તેઓ એક જળને ખાસો દરા ઉત્પન્ન કરે તેવી રીતે માગતા હતા.

સધળા યમો એકઠા કરી એક વીચાગ ચિનામા બાળી મુકવાને દુકમ ગવામા આ પોતેગળ આ વેરાન સહેરની બગડેલી હવા શુદ્ધ કરવામાટે મેટલાક દિવસ મુધી અગ્નિ સળગતો રાખવામા આ પો.

આવા બચકર સળેગો હોરી લઇને મોગલ બા શાહ ચિતોડનો સત્તાધીશ થયો. વામતવમા મૃત્યુ વ તુષ્ણને લેઇ ધણીવાર આવા બચકર રથો પરિણામ પામેછે તેનું અવરો. ધણુ ખેલનક હોય છે! એમ જાણ છે કે લાઇની ધાતકી પાપમાલીઓ નાથે આપણે નાચના કાયદામર પરનાના તરિકે દ્રષ્ટિ કરીયે છીએ અને તેથી તેઓ આપણી દયા ઉત્પન્ન કરવામા નિષ્ફળ થાય છે પણ ની આપણે લક્ષ્ય આપીયે કે તલવારથી અથવા તો તેવીજ આરતો કે જેમા લાગણીદાસીયો મદામારી અને દુર્નિદા સુખ્ય છે તેનારી મનુષ્ય નાણીઓ કેટલીક બચકર—અગાધ સમ્પામા મરણ સળ જયા છે તારે તેના ધાતકી સરવાળાયા આપણે અમકી શુ નાણીઓ એક બી નો દુખ એકરે નાથે નાશ કરછે અને તેપણ તેઓ વિશ્વક્રમમા આગળ વધેલા ન હોઇ પોતાના જીવન જેને તેઓ ધધર તરફની મદાન બનીસ પણ છે તે જીવનનું રક્ષણ રવાની અનિવાય પ્રેરણા શુદ્ધિને જાનુસરીનેજ પણ ધધર નિર્મિત નાણીઓ માનો એટ શુદ્ધિમાન સમુદાય રક્ત લાભની દુરંદ ગુત્રીઓ સિદ્ધ કરવાને, નીચ વિશ્વરને સદુદ કરના અથવા તો નિરકુશ તુષ્ણના ઉગે આગલમા લાવવા માટેજ એક બીજા વધારે જરૂરમા અને વિશાળ સમ્પામા નાશ કરે એ.

ચિતો ના પો. અનેલા રહેતાશીઓનો દુખો જોઇ કરના પોતાથી અને તેટલુ કરી પછી કિંદનાની મરામત કરના અકબરે દુકમ આપ્યો. અસદુખા અરવીને લાનો સુઓ નિમ્નો તેના હાથ તળે પુષ્કળ રક્ષણીય સય મુક્યુ અને બાળીના સૈન્ય સાથે પોતાની રાજધાની તરફ પાછા ફર્યો.

આ અકાલ બીજુ રસીક નૌવેલ સર કલું દોત પણ આપણા એક સદધર્મી દેરીબકત બધુ તારકથી એક રસીક નૌવેલ શ્રીની સેરા તરિકે શ્રી અખિલા વિજયમા આપવાની કૃપા પ્રશસ્તિ થયેલી હોઇ તે સપૂલ લખાયલુ તેવાર દોવાથી મ ગાળી લેઇ આવતા અ—વૈરામ અકમ્પ તે શર કરોમા આપશે અધીપતી

WANTED

An experienced under graduate on Rs 80 p m with
Sanskrit Apply sharp with testimonials to —

The Proprietor B D English School
Chuda (Kathiawar)

કનાગાની મોસમને માટે ખામ વાપરના લાવક

સમતના પાઉડરો

સીંધુ ૧ નારંગી ૧૧ ગુલાબ ૧૧૧

પચીસ પેકેટના બહનના ૩૧ ૦—૫—૦

૧૦૦ પેકેટ ૧૧ બહનના ૩૧ ૧— ૦

એક ૨૧ની દીનના ૩૧ ૦—૮—૦

તાપમા દરવાયો ઉકળેના મગજને ખુશ મોઝર લહેજતથી શાંતિ પમાડતા બેચેની મસ્તક
પીડા છાતીનોદાહ, બદ્ધજમી વિગેરેને દુર કરે છે બનાવવાની નિગત દરેક પેકેટ ઉપર
તેમજ ક્રમા ઉપર છાપેલી છે

સોવએજન્ટ — કે વી કપાશી એન્ડ સન્સ
ચુડા (કાઠિયાવાડ)

શ્રી જગદ્બાના રોટાએ ૧૧૧

રોટાનું નામ	સાઇઝ	કિંમત	રોટાનું નામ	સાઇઝ	કિંમત
જહાન્નુદાર	કળીનેટ	૩૧ ૥	ગમ્મર ૧૧સિની	કેમીનેટ ૩૧	૦૥
શાંતિસ્વરૂપ	'	૩૧ ૥	રથનાદિનો	'	૩૧ ૥
કેદાર પુનર્જિનન		૩૧ ૦૥	ગમ્મર ૬૭નો અબામખ		૩૧ ૦૥
અડમુક મર્દિની	"	૩૧ ૦૥	મહિપમર્દિની	"	૩૬ ૥
સરસ્વતિ	'	૩૧ ૥	સકર (દીગબર)		૩૧ ૥
સકર (દેવામ)		૩૧ ૦૥	કોટેશ્વરમાના મહાત્મા કાડમાઈ		૩૧ ૧
શ્રી અબાજના ગોખ ૧૧ કુલ્સમાઈ	૩૧ ૨		શ્રી અબાજના ગોખ ૧૧ કેમીનેટ		૩૧ ૨

ખાસ વહેચવા માટે સસ્તી કીમતે ૧૧૧

શ્રી અબાજ અને બહુચરાજના યાત્રા વર્ણન —

૩૧ ૧) ની ૭૨ નકલ ૩૧ ૦૥ ની ૩૫ નકલ

આ કૃત્તા ઓછી સંખ્યામાં આપવામાં આવતી નથી

દેવી લખતોમા બહોળા પ્રચારને માટેજ ખાસ ૧

શ્રી નવરાત્રિની કથા—(કાચુ પુટુ) ૩૧ ૧) ની ૧ નકલ

" (પુટુ બહુ પગીવાળુ) ૩૧ ૧) ની ૫ નકલ

ઉપરના માલની ફક્ત થોડી થોડી નકલજ એ બાવધી વેચવા માટેલી છે માટે ખાસ
મથાપણી મળી શકશે નહિ વહેશે તે પહેલે

શક્તિ ધર્મોદ્ધારક સમાજ. ચુડા. (કાઠિયાવાડ)

આતંકનિબંધ આપધાલયમાં તૈયાર થતા ઉપયોગી

ફોલોમંદ ઔષધો

- ૧ આતંકનીશ્વર ગોળીઓ—અખુદ કાચત આપનારી ૫ તાલ પૈશિક
દવા કીમત ગોળી ૩૨ ની ૬મી ૧ નો રૂપિયો ૧
- ૨ વાશકરણ તેલ—ગંજેલા પુ રતને પાણુ લાવી આપનાર બહાર ૧૧
ઉપચાર ૩૫ ઉત્તમ ઉપાય કીમત તોલા ૧૧ ની બારસી ૧ ના રૂ ૫
- ૩ બાળમિત્ર—તાલકેના દરદે જેરા કે તાલ ઝાડે બગમ આપતુ
વગેરેને મટાડી તેજોના શરીરને મજબુત તથા પુષ્ટ બનાવનારી અમ
તારિક ગોળીઓ કીમત ગોળી ૩ ની ૬મી ૧ નો રૂપિયો ૧
- ૪ શુષ્ક માલીનો સુ મા—આંખોની રક્તિને દમી રાખે છે તથા આખ
ના આંખ વગેરેને દુર કરે છે કીમત ગોળી ચુરમા તોલા ૧ નો રૂ ૩
૧૧ તમા ધીંગો સુ મા તોલા ૧ ના ૧ ૨
- ૫ નેનાન દમ દારૂ—આખના દરદે જેના કે કુલું પડત આખ વગેરેને
તોડી આખને ચોખ્ખી કરનાર કઠોપણ ખાંડો ન દહે તેવા દલાખ
કીમત તોલા ૧૧ ની ગોળી ૧ નો રૂ ૧
- ૬ કાચાત—ઉધરસ મટાડના માટે આંખરો દલાખ કીમત—ગોળી
૫ ની ૬મી ૧ નો રૂ ૧
- ૭ લિધની ગોળીઓ—ચોખ્ખી નીકા લાવી મગજને ચતી આપે છે
કીમત ગોળી ૧૬ ની ૬મી ૧ રૂ ૧
- ૮ રેચક ગોળીઓ—કમડાચત દુર કરી દર ૧ માફ લાવે છે કીમત
ગોળી ૩૨ ની ૬મી ૧ ના આઠ આના
- ૯ મકરવટક—પાંડુ કમજો ખરોલ વગેરે મટાડે છે કીમત—ગોળી
૧ ની ૬મી ૧ નો રૂ ૧
- ૧ જવનાતક—દરદાંધ ભાતના તાવના ગેરને એકમ કાચુમા લઈ
મટાડે છે કીમત ગોળી ૪ ની ૬મી ૧ નો રૂપિયો ૧
- ૧૧ ચંદ્રપ્રભા—પ્રમેહ વધરાવત દરસ વગેરે મટાડે છે કીમ
ગોળી ૧૬ ની ૬મી ૧ નો રૂ ૧

આ શિયામ પજ કોલેરાપીડસ, કબૂ તેલ, આયુષ્યવલ્લક તેલ, વાત
ગજ કેસરી તેલ, અમ્બતાખલ પાક, મજબૂતન અવધ દાદરની
સોઝી, દત્તમજન, કેશરાદિ ગોળીઓ, સીફીલીસ પાઉચર, વિગેરે
દવાઓ તથા પુરતોની પુરી વિગત જણવા માટે અમારા આપધાલયનું
પ્રાપ્તસિદ્ધ મગાવવા મહે બાની કરે.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મહીશકર બાવિશ્ય

બમનગર—કાઠિયાવાડ

ગાત્ર પ્રકીર્ણ ૨.

અક ૨ જો

હિ હસ્થાનમા ખલોળો ફેલાવો પામેયુ, શકિતધર્મના તેમજ
દાવ્ય સાહિત્ય, કળાકાન્દય નીલિ, જ્ઞાન, વીરે સગથી
રસમય અને બોધતેજો ચર્ચતુ અને સર્વત્ર
મન્માન પામેયુ ગાસિક પદ—

શ્રી અંબિકા વિજય

(૧૨૬ પુનઃ પ્રકાશ પડે છે.)

- પુસ્તક ૬ મુ

માગશર પુર્ણિમા, ૧૯૬૮

અમદાવાદ

અનુક્રમણિકા —

પદ્ય પાવરો મુદ્રા	૩૩	કથન મધુ	૨૫
દેવીતાલ દિનાર	૩૪	સાહિત્ય	૨૬
કોટા મધ્ય ધે	૩૫	શ્રી જગ જાની જાણ	૨૭
૧ હોંઠારી ગરૂદ દસન	૩૬	વાણીનામ	૨૮
૨ મેઝમલ જાતિની જલ્દમ	૩૮	વસ્તુ ગણના ગવ્ય	૨૯
૩ મું રાન સદાયકાળી	૩૮	એક તરખુની કુટુંબ વસંત	૩૦
૪ હમ્પાળી અને રક્તિદેવી	૩૯	નિધનતા	૩૫

પ્રગટ કરનાર —

માધવલાલ કુબેરજી નારણ

ગાત્રધર્માચાર્ય

મેનેજર, શ્રી રામિતર્મોહાલ - મમાજ ચુડા (કાઠીયાનાથ)

(મમાજના ૧ મી ૪ વર્ષે રૂ. ૧૦૦ ને બાદને પોસ્ટેજ અને બેટ નામે ચલત)

પાણિ- લનાજમ જાગાડીજી રૂ ૧-૮-૦ બેટના પોસ્ટેજ માથે

પાઠાળી રૂ ૩-૦-૦ બેટ રીના પુસ્તક નમૂના રૂ ૦-૩-૦

નિયમો અને મૂલ્યના -

માસિકતુ વર્ષ કાલિક પુર્ણિમાએ સ્વ યામક અને દર પુર્ણિમાએ દરેક બેક નિયમિત નીકળશે

આ વખતે દરેક આદરને ચાર બેટા આપવાની છે તે હવે તૈયાર થતી જાય છે એક વખતમા બેટા મેકવાનુ કામ લગ્ન થશે મરે ને ને આદરને મળે બેક સાથે કાર્ડો બીક વામા આપ્યા છે તેમજ કાર્ડો અને કેટલાક નવા આદરને મળે છે ડબીય નીકળામા આપ્યા છે તેમજ હે ડબીય નીચેનુ કુપન ભરીને તુરત મોકલી આપવુ એટલે તેમના તરફ માસિક આવુ રાખતા થયાવકાગ બેટા મો પી રકાવ

ગયા બેક સાથે દરેક આદરને ઓછામા ઓછુ એકએક દે મીલ નો માફક માઆવુ છે તેનો તેમજ સ્વેચ્છાપેય એટલેક પોતાના રેન્કિ વર્ગમા વચાવી બને તે એક પક્ષ આક ક વધારી આપવા કૃપા કરવી

કેટલાક પ્રતિબિ આદર કે જેઓ કેટલાક આદરો વધારવા હ-એ તેા સ્ધારી રહે તેમ છે તેમને આ બેક ખી ના પછી તુરતજ બેટા વી પી કરવામા આવશે તેની સાથે પ્રથમા કની કેટલીક નકલો ત્યા હે ડબીયો માખતરામા આવશે તેા તેમજ કૃપાકરી પોતાના રેન્કિ સખધીઓમા તેમજ ને ગૃહસ્થો આકક યાવ તેમ દોષ તેઓમા તે બેકો તથા હે ખીમા વહેંચી આપવા અને પોતાને મજલ બેટા તેમને રેખાડતા આકકથવા બલામણુ કરવી

કેટલાક ગૃહસ્થો તરફથી બેટા વી પી કરવાના ઓ મળાગયા છે બાકીમા હોય તેમ જો તુરત મોકલના મળા કરવી

ફગયાદોનો જવાબ

કેટલાક ગૃહસ્થો તરફથી જુનીજુદી વતની ફરીયાદો આવે છે તેમને ડ્રાડ્રા નવાવ જ્યામ આપવાનુ નહીં નો ચકાયાથી આદી એકદર જવાબ આપવામા આવે છે કે ગયા વરમાં જેમજો વી પી ના પસા ભર્ષ છે તે ગયા અશાઝ માસિકતુ વર પુરુ થક મળુ લાં સુધીના દિસામેજ દના આવણુ ભાદગ્વો અને આસો એ વ્રજમાસ માસિક મળુ મળુ છે તેથી તે અથ ન પડેા યાત્રી ફરીયાદ નકામી છે આ વખ કાલિયાથી શરૂ થય છે તે આસો સુધી ૧૨ બેકો આપણુ અને ત્યા સુધીનુ એક વાનુ સવાજન વસુલ કરવા બેટા વી પી નાગ અમને અનુક્રમ પડતા રમજો મોકલવામા આવશે

શ્રી રક્ષિતધર્મોદ્ધારક સમાજ

વર્ગ ૧ મા	પેદુન એકા વખતે રૂ. ૫૦ સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ
વર્ગ ૨ એ	લાખુ મે બર એકી વખતે રૂ. ૧૦ સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ
વર્ગ ૩ એ	વાર્ષિક મેખર રૂ. ૬૦ રૂ. ૫) સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ
વર્ગ ૪ મા	વાર્ષિક મેખર રૂ. ૬૦ રૂ. ૧૦ સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ
વર્ગ ૫ મા	સજરશાખર રૂ. ૬૦ રૂ. ૧૦ સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ

વર્ગ ૬ એ સજરશાખર રૂ. ૨૦ — ૬૦ સમાજના ફડમા આપનાર ગૃહસ્થ

જીપરના ચાર વર્ગન મેખરોન આ માસિક તેની બેટામા કી મળે છે વર્ગ ૧ થી ૩ સુધીના મેખરોન આ માસિક જીપરના મળાજ તરફથી ને ને પુસ્તકો મેટા વિષેર મળક થશે તે પક્ષ ફક્ત પોરટેજ લઈ અન વર્ગ ૫ તથા ૬ ન અપાત્રી હનામી દીકરી ત્રી બેકો દીકરી કો આપવા આપે છે વર્ગ ૪ થાન માસિક જીપરના વર્ગ ૬ મા માનો એક દીકરી કી મા સવામા આપશે

વર્ગ ૫ માને મળે રૂ. ૧) ની હનામી દીકરી અન વર્ગ ૬ મા મળે રૂ. ૦૧ ની હ નામી દીકરી અમુક સખધાર્પા દવામા આવશે અને તેની હજીન હવેપછી તુરતજ આપવામા આવશે

માયાનગ વિકાર રૂપ લલના વિંદુર્ધ ચદ્રાત્મિકે
 હુફદ્કારમયિ ત્વમેવ શરણ મત્રાત્મિકે માદ્રશ
 મૂર્તિસ્તે જનનિ ત્રિધામઘટિતા સ્થૂલાઽતિસૂક્ષ્મા પરા
 વેદાના નહિ ગોચરા કથમપિ પ્રાપ્તા નુતામાશ્રયે

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર પડે છે)

પુસ્તક ૯ મું. આગશર પુર્ણિમા, ૧૯૬૮ અંક ૨ નો.

~~~~~

પથ પાધરો સુઝાડ શક્તિ સર્વમા વ્યાપક વહી.

(હરીગીત)

માયારૂપી આ દેહપિ નર આત્મ વશ વરતે સદા,
 દુષ્પ દિવગીરીની બરતીઓ લેપે ન આ ઉરને કદા
 એવી ભૂમિકા હમ્ય સાતિભય સદન આરે બડી
 પથ પાધરો સુઝાડ શક્તિ સર્વમા વ્યાપક વહી
 નિર્માત્ર્ય દ્રવ્યની લાલસાના વ્યથ શોભે સવ ને
 મળે કરીને નહ આવેલી યુવના ગમ ને
 વળી હવે શોભાદુગાર બ્યાધિ બધાપ બાગક ઢેકડી
 પથ પાધરો સુઝાડ શક્તિ સર્વમા વ્યાપક વહી.
 ને સસકેરી હૃદય પૂવક માન્યતામાંથી મળે
 બ્યા રયાન લેતા સવ પ્રાણી તરફની ઇર્ષ્યા ટળે
 એવી પરમ સાતિતણા શીખરે બવામાં હરધડી
 પથ પાધરો સુઝાડ શક્તિ સર્વમા વ્યાપક વહી
 દુષ્પ હદમા તાવી કસોટી ચોગ્યતાની કાઢને
 અથવા બનાવા શોભ સધાડે મુખેયિ ચઢાવને
 પશુ એ બધું કરવા સદન બળ આપ તું હક્ષે મડી
 પથ પાધરો સુઝાડ શક્તિ સર્વમા વ્યાપક વહી

માધવ.

દેવી તત્વ દીવાકર.

(ગાનાથી ચાલુ)

હવે આપણે પ્રવેશતા પુત્ર દક્ષપ્રજાપતિની ચાલતી કથાને પુનઃ શરૂ કરીએ છીએ તદ્દન પ્રજાપતિએ મનથી સદિ કરવાનો આરંભ કર્યો પણ પ્રજાપતિ જદિ યદિ નહિ તેથી વીરણુ નવ પત્નીની પુત્રી વીરણી અથવા અસિક્કનીન પાણી ઘડણુ હતું અને તેનાથી મુનુન ધર્મ થઈ પ્રજા કરવાનો આરંભ કર્યો ત્યજ તેમણે પોતાની આ ક્ષીથી પાંચ હજાર પુત્રો ઉત્પન્ન કર્યા આ કુમારો પ્રજા સંરજવાને બિયુક્ત થયા તે જોઈ નારદ જે બ્રહ્માથી ભીષ્મન થયા હતા તેમણે કશ્વપત્ની પામેથી સામલ્યુ હતું કે દક્ષની પુત્રીઓથી પુરુષ સદિ થશે તે બિપર્યય તે કુમારોને કહેવા સામ્યા કે આરંભ કર્યો / તમને હજુ દિશાઓની ખબર નથી પૃથ્વિના વિસ્તારને જાણતા નથી તો તમે વીરીરો સદિ કરશો ? માટે ત્યજતો તમે જૂમડળને જાણો / નારદની વાણી સામળી તેઓ જૂમડળને વિસ્તાર જાણવા માટે ચાલ્યા ગયા તે જો ગયા પછી દક્ષે વળી ખીજ પુત્રો ઉત્પન્ન કર્યા તેમને પણ નારદજીએ તેમના મોટા ૧૧ ક્ષત્રીના જેવેજ બિપર્યય આપ્યો તેથી તેઓપણ સદિ કાર્યમા ઉદ્યુક્ત ન થતા આકાશ મા જે ચાલ્યા ગયા તે હજુ સુધી પાછા આવ્યા નથી સમુદ્રમા ગયેલી નદી પાછી ન આવે તેમ તે દિવસથી આગળ ગયેલા ગાદને જે માછ જોતવા જાય તે પણ પાછો ન આવે દક્ષપ્રજાપતિ પોતાના સધરા પુત્રોને નહિ થયેલા જોઈ તે કાચ નારદહજુ જાણી તેમનાપર ગુસ્સે થયા અને તેમને ત્રાપ આપ્યો કે હે દક્ષ બુદ્ધિવાળા / તે મારા પુત્રોનો નાશ કર્યો માટે તું પણ નાશ પામીને જીવવાસને પામ તે મારા પુત્રોને બદલ કર્યા માટે તું મારેજ પુત્ર થા આ પ્રમાણે શાપ મળવાથી નારદ વીરણીના ભીરથી જ આ હતા સારપછી જીતમ ધર્મને જાણનારા દક્ષે પુત્રનો જોકે જોડી દાખને વીરણીમા સાક કન્યાઓ ભીષ્મ કરી

તે સાક કન્યાઓમાથી દક્ષ કન્યા ધર્મને આપી ચાર કન્યા મરીચીના પુત્ર કશ્વપત્ને આ પી સતાવીસ કન્યા ચંદ્રને આપી ચાર કન્યા તાદિય નામના કશ્વપત્ને (માઈ ટેકાણે અરિહતે મોને કહેલ છે) બે કન્યા બ્રહ્માના પુત્રને બે કન્યા કૃષ્ણાચને અને બે કન્યા આરિશને આપી ધર્મને આપેલ દક્ષ કે યાઓમા બાનુ નામની કન્યાને દેવ રથમ નામના પુત્ર થયા અને દેવ રથમના પુત્ર દિવસેન થયા લગ્નના નામની કન્યાને વિદ્યાત અને વિદ્યાતને સીનવિલુ થયા કુકુભ નામની કે પાને સકટ સકટના કોકટ અને કોકટને દુર્ગના અભિમાની પુત્રો ઉત્પન્ન થયા જામિ નામની કન્યાને સ્વર્ગ અને સ્વર્ગના નહિ પુત્ર થયા વિષ્ણુ નામની કે પાને વિષ્ણુ દેવતા નામના પુત્ર થયા અને તેમને કાંઈ ચત્તાન થયું નહીં તેથી તે દેવતાઓ અનન્ન કહેવા મા સાધ્ય નામની કન્યાને સાધ્ય નામના દેવગણ અને તે સાધ્યદેવગણને અચસિદ્ધિ નામ ના પુત્રો થયા મરુતવતી નામની કે પાને મરુતાન અને જગત નામના બે પુત્ર થયા સુહૃતો નામની કે પાને સુહૃતોના અભિમાની દેવતાઓ થયા કે જે સર્વ ગ્રાણીઓને પોતાના કાળ સળધી જીતે આપ્યા કરે છે સકલ્પ નામની કે પાને સકલ્પ નામનો પુત્ર થયો અને સકલ્પ નો પ્રજા કામ થયો વસુ નામની કન્યાને ઘર પ્રાણુ ધરવ અને અનિ દાય, ત્રિશા અને ત્રિશાસ નામના આઠ વસુ પુત્રો થયા તેમાંના ઘો નામના વસુને અભિમતિ ક્ષીથી કર્ષે કોઈ બધ વિરેર પુત્રો થયા ગ્રાણુને બીજસ્વતિ ક્ષીથી સહ આયુ અને પુરોજય નામના

પુત્રો યથા અકેતી વાસના નામની સ્ત્રીથી તપ્યે વિગેરે પુત્રો યથા અગ્નિની અસોધારા નામની સ્ત્રીથી દ્રવિષ્ણુ વિગેરે પુત્રો યથા વળી અગ્નિની સ્ત્રી સ્વાદાએ કૃતિકાનુ ૩૫ ધરી પાતલીમાં રમણ કરતા સદાશિવનું અમોઘ વિર્ય પ્રદણ્ય દ્યુ હૃદ તેનાથી સ્કંદ (કાર્તિકેય) નામના પુત્ર યથા હતા અને સ્કંદને વિશાખ વિગેરે પુત્રો હિત્વજ યથા હતા દેવને શર્વરી નામની સ્ત્રીથી શિશુમાર નામે પુત્ર હિત્વજ યથો હતો વિમાને હવા નામની સ્ત્રીથી વ્યુષ્ઠ આતપ અને રોચિ નામે ત્રણ પુત્ર યથા હતા અને પ્રભાસને પ્રદરપતિની પહેન આગિરસી નામની સ્ત્રીથી શિલ્પવિનાના આચાર્ય વિશ્વકર્મા નામના પુત્ર હિત્વજ યથા હતા

અત્રાને કૃતિકાદી ૨૭ સ્ત્રીઓ આપી હતી પણ તેમાંની શરિણી નામની સ્ત્રી પર અંદ્રને અતિથય પ્યાગ હતો એથી બીજી સ્ત્રીઓનું મન્દાન કરતો નહોતો આ હિપરથી તેના સત્વરા દ્વિ તેને સમજાવ્યક હતા તેનું કહેવું પણ અંદ્ર ન માયુ તેથી દ્વિ તેને શ્રાપ આપી ક્ષય રોગ વાજો કર્યો અને પછી સદાશિવ ઉપર અંદ્ર તપ કરી અનુગ્રહ મેળવ્યાથી કૃષ્ણ પક્ષમાં તેની ઓછી થતી કળા શુકલ પક્ષમાં વૃદ્ધિ પામશે એવું વરદાન મળ્યું હતું આ ત્રાઓ ક્ષપરોગથી ક્ષીણ થતી કળા પુનઃ પ્રાપ્ત થઈ હતા તેને પુત્ર થયો નહોતો

તાદૃશ્ય નામના મૃત્યુપને આપેલ ચારુત્યા વિનતા મૃ પતંગી અને યામીની એ નામની હતી તેમાં વિનતાને મરડે અને અરુણ નામના એ પુત્રો યથા તેમાં મરડ વિષ્ણુનું વાદન થયો અને અરુણ મુખનો સારેથી થયો ડાહ્યે અનેક નામ પુત્રો યથા પતંગીને પતંગ—પાખરા ના પક્ષીઓની સહતિ થઈ અને યામીનીને ટીરો વિગેરેની સતતી થઈ

પ્રહ્લાદના પુત્રને સરમા અને બીજી સ્ત્રીથી અનેક રૂદ્રગણ રૂદ્રના પાત્ર અને શુતાદિ ગણ હિત્વજ યથા અતિતલી સ્વધા નામની સ્ત્રીએ પિત્રીશરને પુત્ર કરી ગમ્યા અને સતી નામની સ્ત્રીએ અધરાગિરસ નામના બે પુત્ર કરી તપ્યો

કૃષ્ણાશ્વને અર્ચિ નામની સ્ત્રીથી કુમરેશ નામનો પુત્ર અને ધિષ્ણા નામની સ્ત્રીથી વેદસિ ના દેવલ અયુત અને મનુ એ પુત્રો હિત્વજ યથા

હવે મરીચિના પુત્ર કર્મપને આપેલ તે ૩૦ કન્યા કે જેના વશથી આશુ નગત પુરાઈ ગયું છે તેના નામ નીચે સુજ્ઞ હતા ૧ અસ્તિ ૨ દિતિ ૩ દત્ત ૪ કાદા ૫ અરિષ્ટા ૬ સુ રસા ૭ કલ્પા ૮ મુનિ ૯ કૌંધવશા ૧૦ તાપ્ત ૧૧ સુરભિ ૧૨ સરમા ૧૩ તિમિ

તે તેર કન્યાઓમાં નિમિના નગ નવ પુત્રો યથા કરમાના સતાનો હિસક પ્રાણીઓ યથા સુરભિના ગાય બેસ અને બીજા જે બે ખરી વાળા પ્રાણીઓ છે તે યથા ત્રામાને બાજી ગીધ વિગેરે સતતિ થઈ કૌંધવશને સપાદિક પેટે ચાતવાવાળા પ્રાણીઓની સતતિ થઈ મુનિથી અમ્સરાઓના રોગા હિત્વજ યથા કલાની સતતી સર્વે વૃક્ષો યથા સુરસાના વદ પુત્રો યથા અરિષ્ટાને મધન અને કાદાને બે ખરી વગરના બીજા પ્રાણીઓની સતતી થઈ આ કર્મપની સ્ત્રીઓ કાઠ પણ પક્ષો ૩૫ ન હતા આવી સતતી હિત્વજ થયેલ સાબળી શ્રેતાઓને આશ્રય લાગશે પણ જેવું હીપમં મોતી યાયછે તેવું ન દાખીમાં કુશરથળમાં ગજ મોતી યાયછે મૃગની નાભીમાં કર્ણુરી યાયછે ગાયના દાનમાં ગોરોચન યાયછે અને વામના વજ્રોચન યાયછે એ સવ વિધાતાની ગતી અપરપાર છે તેવીજ રીતે આ સ્ત્રીઓના

હારથો પણ પક્ષી અને અવ જાતની સૃષ્ટિ જીવન મર્ષ હવે અસ્તિત્વ દિન અને જુનો વસ
હીએ હીએ

અપૂર્ણ

ભેટોસખધેનો હકીકત —

૧ હીકારા સ્વરૂપ દર્શન

हकार स्थूलदेह स्या द्रकार सूक्ष्मदेहक
इकार कारणात्मासौ ह्रीकारोह तूरीयकम्

(દે ની)

હકાર સ્થૂલ દેહ રૂપ છે રકાર સૂક્ષ્મ દેહ રૂપ છે અને ઈકાર કારણ દેહ રૂપ છે એ સવ
અર્થને હીકાર તૂરીયરૂપ છે કે જે તૂરીય હું છું

આ ચિહ્ન ભવાદિમા શુચ્યાર્થ શુભા પડી ચોરાડીની ઘટમાળમાજ બ્રમણમા ન પડતા
સાધે સરસ રસ્તે પોતાને મુગ રવાને પાઠા પદોચ્ચારના આનંદસ્થાન તરિકે દરેક ધર્મની ચો
જના થયેલી છે આપણા આર્થ ધર્મમા તે શુભસ્થાનને પરબ્રહ્મ—પરમાત્મા કહેલા છે અને
આ સચરાચર અનંત બ્રહ્માડો તેની ઈ-ઠા સક્તિ વડે જીવન થઇ તેમાના સવમા તેજ
પરમાત્મા પ્રતિબિંબિત થઇ પોતાની હીલા ચલાવી ગલા છે અને એ રીતે જોતા સવ જીવા
ત્માઓમાનુ ચેત વ તે પરમાત્મા રૂપી મહાન ચતન્યના અરો છે પણ માવારૂપી દેહાદિ
બધનેને લઇ તે પોતાના સલ સ્વરૂપને ભૂલી ગયેલ છે અને પોતાને એક પામર જીવ તરિકે
માને છે આ માયા તિમિરનો નાશ કરવા માટે જ્ઞાન દિપકની આવશ્યકતા છે પણ કાડીયુ
તેલ વાટ અને અગ્નિ વિગેરે સાધનો સિવાય જ્ઞાન દીપક પ્રગટી શકાતો નથી તેવીજ રીતે
જ્ઞાન દીપક પણ તેને જોઈતા સાધનો સિવાય પ્રગટી અજ્ઞાનાધિકારમાથી મુક્ત થઇ શકાતું ન
થી માટે તે સાધ્ય કરવામાટે આપણા વડિલા મહર્ષિઓએ સાક્ષો રચેલા છે અને તેમા મુ
ખ્ય કરીને કર્મ જીપાસના અને જ્ઞાન એવા ત્રણ મળલા વાળા તેના અતર્ગત અનેક પદ્યથી
આવાળી નિરેપ્તી (નિમરણી) ની મેળના દરેલી છે જ્ઞાનની પરાકાષ્ટા પરમાત્મા સ્વરૂપ
સાધે આત્માનુ અનુસંધાન કરવામા સમાવેલી છે આ અનુસંધાનને યોગ કહેલો છે આ
યોગ રાજયો (જ્ઞાન યોગ) અને હઠયોગ એ બે પ્રકારનો છે અનેમાં કર્મ અને ઉપાસના
ની આવશ્યકતા છે જ્ઞાન હઠયોગમાં પ્રાણનો નિરોધ કરવાની મુખ્ય ક્રિયા સમાયેલી હોઇ
સાવકને તે ધણી કઠણ થઇ પડે તેવી દોવાથી ક્રમ જોએ સસાર લાગી ગયેલા છે તેઓને
જ આ નરવા લાયક છે અને રાજયોગમાં ભક્તિ વડેજ ચિત્તનો પોતાના ઇષ્ટ સ્વરૂપમાં લઇ
કરી પરાભક્તિદ્વારા જ્ઞાન/મેળવી શકાય છે અને તેથી સસારમા રહ્યા છતાં નિઃકામ કર્મો અને
અતિલલ ઉપાસના દ્વારા વિશ્વભાષી પ્રેમનુ અવલમ્બન કરી પરમપદ—શુક્તિ મેળવી શકાય
છે ઉપાસનાને માટે અનેક મતમતાંતરે પ્રમાણુ અનેક ઇષ્ટ સ્વરૂપને આપણા આર્થો મુજે છે

પણ તે સર્વનો લય એક પરમાત્મામાં થતો હોવાનું સવ આર્યો માને છે વળી નિરાકાર સ્વરૂપે પરમાત્માનું કોઈ પણ સ્વરૂપ ન હોવાથી તેનો નર ના નારી એવી કોઈ વ્યક્તિમાં સમાવેશ થઈ શકતો નથી પણ જીવાસનાને માટે તે પરમાત્માનું સાકાર સ્વરૂપ કલ્પાયેલું છે કોઈ કોઈ સંસ્થાઓ તેને નર સ્વરૂપે પ્રભુ—ધર્મ—પરમાત્મા એ નામે પુજે છે સારે કટલાક તેને નારી સ્વરૂપે આદ્યશક્તિ તરિકે પુજે છે નર સ્વરૂપે પુજનારાઓમાં અનેક છોટા રૂપે અનેક બેદો પડી ગયા છે અને તે તે છોટાની શક્તિઓ પણ ઓછી વખતી કલ્પાયેલી હોઈ મત્ત ગાના બબ વે તેમના અનુયાયીઓમાં પરસ્પર ક્રોધાભાવે અનેક બબેડા ઉત્પન્ન થઈ પોતાનો કમ ખરો મનાવવા સહુ કોઈનો પ્રયત્ન છે નારી સ્વરૂપે આદ્યશક્તિરૂપે પુજનારાઓમાં એટલા બધા મતમતાનરો નથી છતાં દક્ષિણ અને વામ એવા બે માર્ગો ધર્મની ઓપે ધર્મિય ચલાવનારા પાખડીઓને લઈ પડી ગયા છે છતાં સક્ષના અનુયાયીઓ પોતાનું હૃદય ને ક્રિયા નિતિ વિરૂદ્ધ હોવાના સાક્ષી પુરે તેને ન અનુસરતા શુદ્ધ સાત્વિક જીવાસના દ્વારાજ તે આદ્યશક્તિને આગધે છે અને વ્યવહારિક દ્રષ્ટિએ જોતા શ્રદ્ધા અને ભાવજ સર્વદા રૂજી દાયક હોઈ સકામ ભક્તોના કાર્યો તે પરમાત્મા આદ્યશક્તિ સ્વરૂપે — પિતા કરતા જેમ માતામાં વાતસલ્ય રહેલ વિશેષ હોય છે તેને અનુસરતી રીતે — પુત્રના દોરો દરશુજર કરી તેમના કાર્યો સફળ કરે છે અને તેથીજ હમેશા ખીજા છળે અનુસરના હોવા છતાં રક્ત એકજ વખતની માતા તરીકેના રહેલી વાતસલ્ય કિશ્કા — માનતા — બાધા — આખડી — થી — તેમના ધાર્યા કાર્યો ફળીશૂત કરવાની જગદબા કૃપા કરે છે અને એટલા જીવંતીજ પરમાત્માની શક્તિ સ્વરૂપે ઉપાસના કરતી એ સકામ દ્રષ્ટિએ સામાસીક સુખ સપા ન કરવામાં તેમજ જ્ઞાનનારા પરમપદ — મુક્તિ મેળવવા માટે સરલ અને સીધા રસ્તો છે જગદબાની પ્રેરણાથી અમારો જોડેય ' શ્રી અભિકા વિનય ' દ્વારા જગદબાની ઉપાસના નો સલ અને સરલ રસ્તો શ્રી જગદબાના ભક્તોમાં પ્રસરાવવાનો છે અને તેથી શ્રી જગદબાના દરેક ભક્તો — શ્રી અભિકા વિનયના માહકો આ (૪૦) માયાખીજ રૂપ જગદબાના સાકાર સ્વરૂપનો પોતાની જીવાસના — પૂજન કાર્યમાં લાભ લઈ શકે તેટલા સાથે આ વર્ષે જે ચાર ભેટો રાખેલી છે તેમાં આ ફોટાને મુખ્ય — અગ્રસ્થાન આપ્યું છે આ મત્રન સર્વોત્કૃષ્ટતા સબધે શ્રી જગદબાજ હિમાલય પ્રતિના જીપદેશમાં પોતાના કીમુખેજ કહે છે કે —

सर्वं हृल्लेखया कुर्यात् पूजनं मम सुव्रत ।

हृल्लेखा सर्वं मन्त्राणानायािका परमा स्मृता ॥

હે સુવ્રત ! માફ સધળું પૂજન માયાખીજ રૂપ મત્રથી કરવું કારણ કે એ મત્ર (૪૦) મર્વ મત્રનો અધિપતિ અને જીતમ છે

हृल्लेखा दर्पणे नित्यं महतु प्रतिबिंबिता ।

तस्माद्दृल्लेखयादत्त सर्वमत्रै समर्पितम् ।

અ મત્રરૂપ દર્પણમાં જે સર્વદા પ્રતિબિંબ હું એટલા માટે તે મત્રથી જે અપણુ કરવા

પ્રમાણિકતાથી અને નિસ્વાર્થે પણ તમે કાર્ય કરો છો એટલું જ રહી સદૃશમાં રાજો તેનું
 ૨૪ તમને મળ્યા વિના રહેશે નહિ

હવે જીવન ગાળવામાં જે સદૃશ્યોની જરૂર છે તેમાં મનોનિગ્રહ પ્રથમ પદ ધરાવે છે
 જીવાત્મા જ્યારે સંસારની વાસનાથી મુગ્ધ થાય છે ત્યારે જ પોતાના મુક્ત સ્થાન પ્રતિ
 પ્રયાણ કરે છે

જે જીવાત્મા ધર્મ સાથેની ઐક્યતા અનુભવે છે તેને માનુષી જ્ઞાન મર્્યાદા બદલના ક્ષાંતિ
 અને છુટાપણ મળે છે

એકાંત એ ધર્મરત્ન મુલાકાત—જીવન છે

દેહ અને આત્માના પરસ્પર સબંધ સંબંધ દરેક બાબતમાં આત્માને દેહના સ્વામિ તરિ
 કે ઓળખવો જોઈએ

દરેક મુક્ત વસ્તુ આપણી રાહ જોઈ રહેલી છે પણ તેના સંપાદક થવા યોગ્ય સાધકાન
 આપણે બતાવી આપવી જોઈએ

આપણામાંના ધર્માબજારને અવરોધકારક રૂપે જોઈ મુશ્કેલી એ છે કે આપણે ધર્મીન
 થોડી ઇચ્છાશક્તિ ધરાવીએ છીએ અથવાતો એવાતો ઇચ્છુપચુપણે ઇચ્છાશક્તિનો ઉપયોગ
 કરીએ છીએ કે અતઃકરણ પૂરુંકરો. સ્વાસ જમત થતો નથી

સંસાર બંધનની જોડી ખાણુમાંથી મુક્તિને શીખરે પહોંચતાં પુષ્કળ વખત સાજો છે અને
 તેમાં અપ્રતિહત પ્રયાસ અને ખતની આવશ્યકતા છે

અજ્ઞાનતાની ખાત્રી એ જ્ઞાનગરિસુ પગપીધુ છે

કોઈ પણ કામ પ્રતિકુળ લાગતું હોયતો તે સારીરીતે પુર કરવું એજ તેમાંથી છુટાવવા
 નો ખાત્રી પૂર્વક જાણ છે કે જ્યાં કરીને જાણુ કોઈ વધારે અનુકુળ પડતું કાર્ય હાયતો
 સંધ થાય

સાહિત્ય—સમસ્યાઓ

પાની મેં નિસ દિન રહે, જાકેં હાડ ન માસ,
 કામ કરે તલવાર કો, ફિર પાની મેં વાસ
 કુમારનો દોરો

સીસ જટા પોથી ગૃહે, સેત ઘસન ગલ મારિ,
 જોગી જગમ હૈ નહીં, બ્રાહ્મણ પંડિત નહીં

લસણ

સ્યામ વરન પીતાંબર કાધે, મુરલીધર નહિ હોય,
 વિન મુરલી વહુ નાદ કરતહૈ, વિરલાં બુઝે કોય ભમરો
 વાવી વાકી જલ ભરી, ઉપર જારી આગ,
 જવૈ વજાઈ વાસુરી, નિકસ્યો કારો નાંગ હોકો
 સિર પર સોહે ગગજલ, મુઢમાલ ગલ માહિ,
 વાહન વાકો વૃષભ હૈ, શિવ કહિયે કૈ નાહિ રેટ
 રગ વરગ ડ્રક પન્ની વના, છોટી ચીચ અરુ કાટે ઘના,
 તોસ તીસ મિલ વિલ મે વસે, જીવ નહિ અરુ ડડકે ડસૈ તીર
 દેખી એક અનોખી નારી, ગુન ઝસમે એક સવસે ભારી,
 પઢી નહી અરુ અચરજ આવે, મરના જીના તુરત વતાવૈ નાઢી
 ફાટયો પેટ દરિદ્રી નામ, ઉત્તમ ઘર મેં વાકો ઠામ,
 શ્રીકો અનુજ વિષ્ણુકો સારો, પડિત હોયસો અર્થ વિચારો શશ
 આદી કટે તે સવકો પારે, મધ્ય કટે તે સવકો મારૈ,
 અત કટે તે સવકો મીઠા, સો ખુસરો મૈ આલૈ દીઠા કાજલ
 આધા ભક્તન મુખ વસૈ, આધા ગુનિયન સાથ,
 વાહિ પસારી દેત હૈ, પુઢી વાધ કૈ હાથ હરતાલ

શ્રી જગદંવાની આજ્ઞા

(ગતાઘી યાદુ)

પરમાત્મા અને તેની શક્તિ અભિજ્ઞ તેમજ એકેન્દ્ર તત્વ છે પરમાત્મા કહો તોપણ તેજ
 તત્વ છે અને શક્તિ કહો તોપણ તેજ તત્વ છે

પરમાત્મા અમરતો તેની શક્તિ નિશાકર છે પણ મહાત્માઓના આવના બળથી તે
 અવધન તત્વે સાકાર સ્વરૂપ પામી શકે છે

નિરાકાર પક્ષે શક્તિનું સ્વરૂપ કે પુરૂષરૂપ હોવાની કલ્પનાનોજ અભાવ હોવા છતાં હવે સંજ્ઞા રીતે ભક્તોના ભાવનામળથી સાકાર સ્વરૂપ થતા સાધેજ મહાવાક્ય તત્ત્વમસિ પ્રમાણે સર્વ દ્રશ્ય જગત્ તે ગુણ છે એવી વિશ્વવ્યાપી પ્રેમ લક્ષણાનું પાત્ર—સાદૃશ્ય એ પરમાત્માનું નિવાસ સ્થાન અને આત્માનું જીવન હોઇ સારથેની અધિષ્ઠાત્રી—અને વાત્સલ્યાભિજ્ઞ જનની તરિકેના ગભગાથીજ શરૂ થતા ઉપકારો તેમજ સંસિકતા કામજતા સદનશીલતા ક્ષત્રાદિ દિવ્ય ગુણોથી પરિવેશિત અત્રિમ દાપલ રનેદના ઊપકારોની ક્રમ—ક્રમ એક સ્ત્રી વ્યક્તિજ આત્મસ્વરૂપનું લક્ષ્ય હોવાથી—પોતાના નિર્મલસ્વરૂપ તે વ્યક્તિમા તે અસ્ય પદારથ પરબ્રહ્મા—પરમાત્માની શક્તિ સ્ત્રી સ્વરૂપે—જગદબા સ્વરૂપે મુર્તિમાન થયાછે અને સાર થકી પશુ ભક્તોની મન કામના સિદ્ધય અ ॥ બદુચરો માલકા દુર્ગા બવાની શાકભરી ચડીકા જોમા સાવિત્રી લક્ષ્મી રાધા વિગેરે અનેક અદ્યાશ સ્વરૂપે આદિર્ભાવ પામેલા છે પણ મુખ્યભાતો નામરૂપ શરીરાયનું એક શુદ્ધ તત્ત્વ પરબ્રહ્મ છે તેજ શક્તિ જગદબા છે

પરમાત્માની શક્તિરૂપ જગદબાના અનુયાયીઓ માટે પોતાની શારીરિક શક્તિના સરક્ષણાર્થે બ્રહ્મચર્ય પાળવાની ખાસ જરૂર છે તેનું મહત્ત્વ એટલું બધું છે કે તેને ચાર આશ્રમમાં મુખ્ય પહેલો છે અને તેને પાયા તરિકે માની તે ઉપર હદ પીની ઈમા તને આધાર માન્યો છે શારીરિક શક્તિના અભાવે માનસિક ૧૫૫ પહેલુંજ હોય છે

મ્હારી પ્રમાદી તરિકે મળતે જે સ્થાન આપવામા આયુ છે તે મ્હારી કમ્બાલ (વિરૂદ્ધ છે સાધારણ નવિક દ્રષ્ટિએ વિતારતા તેનાથી મટતા અનર્થો જાહેરબેછે તે જગત્ હેર છે શક્તિ ક્ષીણ કરવામા તે પ્રથમ પદ ધરાવે છે છતાં તેના વડે શક્તિ પ્રમુલ થાય એ વાતનો મનુષ્ય શુદ્ધિ શી રીતે સ્વિકાર કરે છે એ આશ્રય ૧ દરેક દુગુણનું તે ખીજ છે તેમજ નકેતુ દાર છે માટે તેનો લાગ કરવો

તમારે માટે બનાજ અને વનમ્પતિનો આકાર મુકરર કર્યા છતાં મ્હારે નામે નિરાપરાધી મુગા પશુઓનું જસિદ્ધાન — જોગ આપી તેનો આકાર ઠેરાછો એ ફૂલ માનુષી નહીં પણ સંકેતી છે એક માતા તરિકે સહિમાના સવ બાળકો મ્હારી દ્રષ્ટિએ સરખા છે અને તેઓનો આત્મા પણ મ્હારોજ પ્રકાર છે દરેક ધર્મમા અહિંસાને પ્રથમ ધર્મ કહેવો છે એ સ્થિતિવા તમે વિશ્વવ્યાપી પ્રેમને સાધી મેક્ષના અધિકારી થઇ શકો નહિ આયુ વિશ્વ મ્હારો પ્રેમ છે તેમાની એકાદ વ્યક્તિનો દ્રાઢ તે તમારા પોતાના આત્માનો અર્થાત્ મ્હારો દ્રાઢ કયા બરાબર છે

આ સ્થિતિવા પવિત્રતા સદાચાર કમ્પતે અંગે પશુધર્માદિ વિષયો ઊપાસના શક્તિનું સાદૃશ્ય પ્રેમ યાન વિગેરે અનેક વિષયોના સિદ્ધાંતો મહામાયા જગદબાએ મ્હને કૃપા કરી સમજાયા હતા પણ અત્ર લનાજુભયે જમ્મતખવામાં આવે છે આ સવ સિદ્ધાંતો શ્રી અભિજ્ઞા વિજયમા પ્રસંગોપાત ક્રમે ક્રમે વિસ્તારપૂર્વક ચર્ચવામા આવતો હાયતો શ્રી જગદબા—ના દુર્ગાસ્વરૂપના પ્રામટ્યની તૈયાગી માટે નીનેની વ્યવસ્થા કરવામા આવેછે તેમજ સદ્દે કોઈ જગદબાના ભક્તો સમત થઇ સદાચારમાં ધીરજ શ્રમ લેશે એમ આશા છે

૧. અમારા વિચાર પ્રમાણે આગામી દુર્ગાસ્વરૂપના પ્રામટ્ય વખતે તેની શોભતા, લાવક

એક મહિરની ખાસ જરૂર છે પ્રાગટ્ય પછીની વ્યવસ્થાને માટે બંડોની 'મન કામના સિદ્ધિ' થતી જશે તેના ઊપકારમા જગદેવા નિમિત્તે દ્રવ્યને કુટો રહેશે નહીં અને ત્યાં એવો શુદ્ધ નીતિમય અને ખીજ સ્થાનોને અનુકરણિય પ્રબળ ચાલશે કે સમિતિ તત્વની ઉપાસનાનું કેદ સ્થાન તે સ્થળ બનશે દાહમા તો ફક્ત મહિર માટેની વ્યવસ્થા કરવામા—દેશના શ્રીમતો રાજદારી પુરૂષોની કૃપા સપાદનાર્ય લાભો રૂપીયા છુટાંતરી એકાદ પ્રકાર મેળવવાનું પસંદ કરશે પણ ધર્મને નામે એક પાઈ પણ ખર્ચવામા સકાર્યશે તેથી તેમના તરફના આશ્રયની આશા નકામી છે જે કાંઈ બની શકે તે ફક્ત સાધારણ વર્ગમાથી—નાખની પાણું મુજબ થોડું થોડું એકદુ કરી એક બડોળ એકદુ કરવાની આશરકતા છે અને તેમાં પણ શ્રદ્ધાળુ બંડો તરફના આશ્રય ઊપર મુખ્ય આશાએ આધારીતે એકાદ યથેના બડોળના પરિણામે તે મલ દ્રવ્ય અને તેનાથી થનારા કાર્મો સાર્વજનિક ગણાશે અને તેની વ્યવસ્થા જગદેવાના પુર્ણ શ્રદ્ધાળુ બંડોના બનેતા એક પચાસ માનશે તેમજ સક્તિધર્મના પ્રચારનોજ મુખ્ય હિદેશ રહેશે

ઉપરાંત માર્ગને પહેામી વળવા મમાજ તરફથી એક ધનામી ૨૩ ખોનવામા આવેછે અને તેની અજમારણ ગત વપમા થઈ ગયેલી હોઈ તે કાંઈ સરળ થવાની સપુર્ણ ખાતરી છે સમાજ તરફથી શ્રી અનિલ વિજય અને શ્રી જાજવાના ફોટા તેમજ પુસ્તકો પ્રચારમા છે તેમાથી પણ જે કાંઈ બચત રહેશે તે આ કામમા વપરાશે

ફંડનુનામ —

આગામી દુર્ગાસ્તરૂપના મહિરનું ધનામી ધર્મદા ફંડ

સમાજના મેમ્બરોને માટે ગઈ તાન પ્રમાણેજ પ્રથમના ચાર વર્ગ અને તેની થી જે છે તેજ કાયમ રાખવામા આવેછે અને તે ઊપરાંત રા ૧) બરનાર પાયમા વર્ગના અને રા ૧૧ બરનાર છાં વર્ગના મેમ્બર ગણાશે અને તેવા દરેક મેમ્બરને એક ધનામી ટીકીટ આપવામા આવશે

વર્ગ ૧ થી ૩ સુધીના મેમ્બરોને રા ૧) તથા ૧૧ વાળા બે ટીકીટો અને વર્ગ ૪ થીના મેમ્બરોને રા ૧૧ વાળા એક ટીકીટ અમારી અનુકૂળતા પ્રમાણેના પ્રસન્ને ક્રીઆપવામા આવશે

જનમ હળના વિચારને માટે જુદા જુદા સહેરામાના અમારા પ્રતિષ્ઠિત ગ્રાહકોને આ ફંડના હાથરેકટર અને ખીજ એકાદો સ્વિકારવાનું આમત્રણ કરવામા આવશે અને તેઓ તે એકાદો સ્વિકારગળ એમ આશા છે તેઓનું કામ ફક્ત ફંડ એકદુ ચક્ર રહેથી જગદેવાના પ્રાકટ્ય સ્થળે ધનામી કાલવામી આરશે તેમા પ્રમાણીકતા સમવાય તેટલે દરજ્જે જેમ જેમ રાખવાની છે તેમજ પછીની વ્યવસ્થામા જુદું યોગ્ય સલાહ આપવાની છે તે સ્થળે જેમને બોલાવતા આવતા જતાં ખર્ચ સમાજ તરફથી તેમની ધન્યતા દર્શાવશે, આપવામા આવશે.

હાથરેકટરશીપ અને ખીજ નોખકારક એકાદોની નિમત્રણા થઈ રહ્યા બાદ ફંડનું કામ

(૨)

- ૨ ક્ષર અક્ષર— ક્ષર અક્ષર બે શોક છે વિવિધ રીત વખણાય
ચરીર ક્ષર કહેવાય છે અક્ષર શબ્દ ગણાય
- ૨ જ્ઞાન વિજ્ઞાન— રમી દશ જાણે બહાને તેને કહિએ જ્ઞાન
બહારપ પોતે બને એ વિજ્ઞાન નિધાન
- ૨ વિદ્યા અવિદ્યા— ધન્યર સાથ સખધતા રિવા એક પ્રમાણ
જીવનની અસ્પૃશ્યતા, એજ અવિદ્યા જાણ
- ૨ દેવાસુરના દિન— જિતાર દક્ષિણ અયન એ મકર કરકથી માન
દેવાના દિન રાત એ અસુર જીલટા જાણ
- ૨ શબ્દ— એ વાતમક વર્ણોત્તમ એ શબ્દ તારા પરકાર
પ્રથમ શબ્દ વાગ્ય ગણે પછી વાણી વિસ્તાર

(૩)

- ૩ રામ— સચરાચર માધી રહ્યા દશરથનદન રામ
પરશુરામ જાળગમ એ ત્રણે તરફ પ્રણામ
- ૩ ત્રિદેવ— બ્રહ્મા રિશ્તુ મહેશ એ ત્રણ દેવ જગમાય
ઉત્પતિ પાલન સદરન ત્રિવિધ કર્મસર વાય
- ૩ ત્રિપુટી— કર્તા ક્રિયા ને કર્મ વળે જાના જ્ઞાન સુમેય
જોગ્ય જોગ્યતા જોગ્ય ને ધ્યાતા ધ્યાન સુધેય
- ૩ ત્રિગુણ— સત રજ તમ એ ત્રણ ગુણ જાણે ચતુરસ્રજાણ
દેવે સ્વભાવ શક્તિ તથા કર હુ કાંઈ વખાણ
- ૩ ત્રિગુણ રસભાવ— સકળ વસ્તુ જ્ઞાન ને પુદ્ગિ વિમળ જય યાવ
જ્ઞાન કલિ જુ રે તથા સત્ત્વ શુદ્ધ પરમાત્મ
લોભ પ્રગ્ન વરદવાર એ રમેશજીની રીત
આગસ નિકા વિગ્નતા તમેશજી બીપરીત
- ૩ ત્રિગુણ વૃત્તિ— જાગ્રત શક્તિ સાતિશી સ્વપ્ન રાજસી માન
વળી સુષુપ્તિ તામસી દુરિયા બહાનિધાન
- ૩ જ્ઞાન ૧ સાત્ત્વિક— બ્રહ્માની આજ્ઞા વિના દેખિ વિદ્ય વિજ્ઞાન
દેશમાળ અવલ નીને, અપાય સાત્ત્વિક જ્ઞાન
- ૨ રાજસ— કાપેલા કંપકારને, બ્રહ્મા મહિ મનાય
અણુચાલે આપે કહી રાજસ/જ્ઞાન ગણાય

૩ તામસ— દેશકાળ જોયા વિના, વિષ્ણુ આદર સત્કાર
કુપાવને આપે તદ્દ તામસિ દાન વ્યહવાર

અપૂર્ણ

एक तरुणी कुटुम्बवत्सलता

(અથના — હિંદુઓની ક્તબ)

(ગદ્યાધી આતુ)

સુરજમલ પોતાના બાઇની બાઇમા જઇ પડ્યો અને તેને માયાથી બેઠ્યો. પણ વૃદ્ધ એ
કુળજી તણુના એક પુણામા જઇ બેઠો અને પુત્ર રોયો.

મારા પુત્ર ગોપાળને — હમણા દસનના નામે—મુસલમાની લેખાસમા સળગ થયેલો—
અફસોસ ! આ દિવસ જોરાને હું સામાટે છોયો !

‘ પીતાજી ! તમે તેને કોરનાથી ઇ સાફ ન આપો ’ સુરજમલ બોલ્યો. તમે જે
કલ્પના કરવા દોરાઓ છે તેટલો બધો દોષિત તે કદાચ ન પણ દોય ! ’

‘ દોષિત ! તણુની ચોરને અર્ધિંગજો બિલો રહી અદમ વાળતા ગોપાળ બોલ્યો. હા
માર્ષ હું દોષિત છું—હું દોષિત છું—કારણકે મારા દેરાનો હું દુસ્મન બ થો છું મારા ધ
ર્મને મ્હે નિલાનલી આપી છે ! હું એક જાનીઝરી બ થો છું કે જે દુકડીના ધસારાસામે
ટકવું મુશ્કેલ છે અને જે પોતાના દુસ્મનો પ્રતિ દયાથી વતવાવું જાણતીજ નથી

‘ ચુપ ! ચુપ ! દુખી બાપ બોલ્યો. “ ત્હારા કુટુંબોથી મારા કાન અપવિત્ર ન કર
તું હવે મ્હારો પુત્ર નથી !

મ્હાર કહેવું સામજો, પીતાજી—કારણ હજી હું તમને એજ સગાથી સગોધીસ
ચાત પણ દ્રઢ રસરથી ગોપાળ બોલ્યો. મ્હાર કહેવું સામજો અને તમને જણારો કે મા
રા સવ દુખો મ્હારા બાઇની ખાતર મ્હે મારી જિતિઓનું બગિદાન આપ્યું તેમથી ઉત્પન્ન
થેલા છે ! ’

‘ મ્હારી ખાતર ! ’ અલત લાગણીથી ગોપાળ તરફ જોતા સુરજમલ બોલ્યો.

હા ત્હારી ખાતર ગોપાળે જવાબ આપ્યો. ‘ ત્હારી પેટે હું પણ તારાને મ્હારા
અમ હૃદયથી અને જીવંતો ગાડા ખારથી ચાહતો હતો કે દિવસની અવિચ્છિન્ન કલ્પનાઓ
અને રાત્રિના મ્વખો રક્ષા તે પ્યારના સબધમાજ નિર્મિય હતા તેને પતિ થવા તને આપ
ણ પીતાજી પસંદ કર્યો અને મ્હાર રોદનમય મનોરાજ્ય એક પળમા ટુટી પડ્યું પણ સુર
જમલ ! હું જોવારીતે તને હાથ ચાહુ છું—જોવારીતે કાઈપણ બાઇ પોતાના બાઇને કવચિતજ
ચાહતો હતો—તેવારીતે તને પણ હું ચાહતો હતો—અને તેથીજ જ્યાં મ્હારી ઇર્ષ્યા, હરી

શાક અને નિરાશા ત્રસન આવતાં લીરી અનુકૂળતાને તોડી પાડવા દોરાવા સંભવ હતો તે પર ભાગી દોરાની પ્રથમજ તક મેં ઝડપી લીધી શું તું એમ ધારી રાકે છે કે ત્રસન એક અનુપવા સરદારની નોકરીમાં જોડાવા અને વળા રજામીના જોખમી સામે બાધ બીડવા ન મેં આપણું સુખી અને શાંતિ દાયક પર છોડ્યું હશે ? મેં માતા આનંદની ખાતરના આ ક્યુ હશે એમ તું અટક્યો છે । અને પછી અમારે મુસલમાનોના હાથમાં પકાયો અને સ્વદેશમાં પાછા ફરવાની કે આ છવનમાં ફરી સુખી થવાની આશા ન રહી સારે મ્હારા ન સીખના ફરફારે એકે તે ફરફાર એક નિદમ્બ જ્વળીજરી તરિકેનો હતો છતાં તે ફરફારે ? ફરફારે મુઠી તે સ્વિકારવામાં મેં શું અયોગ્ય ક્યુ છે ?

મારો ભરો હાર હૃદયી ધ્રુવ । તણુના ખુર્ષામાંથી છાંતી અને પુર્ણ જુરસામાં હ અરાધ જતા વાતસલ્ય પ્રેમથી લાગા વખત થયા બોવાયના ધુનને બેઠવા માટે દો ના દહ પીતા બો યો

લાગે વખત શાંતિ ત્રસરી તે ફરમીઆન પીતા અને પુત્રોએ પરસ્પર બેઠતા જોઈ અને આનંદના મિત્રિગ હમરા ઠા વા છેવટે ડરજમલ પોતાના ભાઈની બાથમાંથી છુટા થતાં બોલ્યો ગોપાળ । આજે રડાં ? ત્હાત હાથથી અમારે મરવું જોઈએ અથવા ત્હારે ત્હારા કુ સગદાર આખાસખાનના યુરસાના જળાશન તરીકે ત્હારી જાતને દોમળી જોઈએ

તમારું પાછળું વાંક જોઈ મારો નિર્ણય છે ગોપાળે કહ્યું સ્વરે કહ્યું પણ હજી આપણું સવના છુટકારાનો સંભવ છે મ્હને આવી એટલી બધી સ્વતંત્રતા છે કે ખુદ આખા સખાન તરફનો દુકમ લઈ કાઢ આવે તે સિવાય બીજી કોઈપણ મારી રજા સિવાય મારા તણુમાં પેસી શકતો નથી અમારી હાવણીને પગ આવી થોડા દિવસ રહેવાનો છે ત્યાંથી તમે આવી રહી શકશો તે ફરમીઆનના વખતમાં તમને મુસલમાનોના હાથમાંથી સહીસલા મત નસાડી મુકવાની તક મળશે અને તેથી કરીને સેનાપતીના ફરમાનનો બગ ક્યાંની શી કામાંથી હું બચી શકીશ

અને તું — અમારી સાથે — સ્વદેશમાં આવીશ ? પીતાએ પુછ્યું

“ ના । શોમાતુરપણે મસ્તક ધુણાવતા ગોપાળે જવાબ આપ્યો મ્હારાજીવનકામમાં થીપાછું ફરવું મુશ્કેલ છે અને તેથી હું સ્વદેશમાં પાછા ફરવાની કિંમત કરી શકતો નથી તમે અને સુરજમલ મ્હારે માટે છેટેથીજ તણુ પ્રાપ્તના કરજો અને મ્હારો દેહ કાઢ રણભૂમિમાં પડશે સારે તેનારી છુટા પડેલ અઘાત આત્મા ત્હમારી શુભ સાચનાથી શાંતિ પામશે । ”

આ શબ્દો બોલી ગોપાળ એકાએક તણુ છોડી ચાલ્યો ગયો અર્ધાંજલિ ચતા સુધી જતા જાતકો અને પછી સવારે જે સ્થળે લગાઈ થઈ હતી ત્યાં ગયો લોહી કુંદાણ મુઠા આંધી મેદાન બરચક હતું અને તેમાંથી વિવર્ણ મ્હેરાઓ લીધેર ચઢતો આજે પ્રભાત પડતો હતો

ગોપાળે પોતાની તલવાર ખેંચી કાઢી ધપેલા દિડુએના હમલામાંના બે જાનોના મથા ઢાળી લીધા તે માથા તેણે પોતાના કબામાં સત્તાડી દીધા અને પછી હાવણી તરફ ખસ્યો

શ્રેયો પોતાને તણુએ આવી તેણે એ બાલા લીધા તે જીપર એકેક માથુ ગોઠવ્યું અને પછી પોતાના તણુના બારણા પાસે તે બાલા જમા કર્યા

ખીજ દીવસ સવારમાં બહેનો તપાસણી માટે નિમાયેલ અમલદાર જેને જેને કેદીઓ હતી તે માટે સોપાયા હતા તેનું લીટી લઈને છાતણીમાં શ્રેયો અને ગોપાળના તણુ સામે એ માથા જમા કરેલા જેઠ તેણે આપાસખાનનો હુકમ બજાવ્યો હતો એવી ખાતરી આગળ આપ્યો એ

ત્રણ ચાર દિવસ પીતી ગયા તે દરમિયાન સુરજમલ અને તેનો બાપ ગોપાળના તણુમાં છુપાવતા રહ્યા, પણ છાવણી છોડી નાસી જવાની તક મળી નહીં

ગોપાળ એવેન થતો ગયો દારણ કે છાવણી છોડી આગળ કુચ કરવાની સુદત પાસે આવતી જતી હતી અને પછી જે અમલદારના તાગામાં જાનીજરીની દુકડી હતી તેનાથી તેમને ધૂપા 'રાખવાનું કામ મુરકેલ હતું પણ તે એ દિલ્હીને સમામતી બક્ષવા તરીકેની એ નિશ્ચય કર્યો હોય તેમ આપાસખાન માટે પડ્યો અને પડાવના સુદત લખાણી આપાસખાનની માંદગીએ તુરતજ ગલીર રૂપ લીધું અને તેણે દરમિયાન દયાએને નિષ્કર્ણ કર્યા

આપાસખાન ગરવાની અણી જીપર આવી પડેડ્યો અને માંદગી દરમિયાન તેનો સ્વભાવ એવો તો ચીડીઓ અને કુર થઈ ગયો હતો કે છાતણીમાંના દરમિયાન તેનું દરદ મટાડવા માં પોતાનો કાપ ધલાજ ચાનતો નથી એવું જોઈને તેમજ તેના સ્વભાવના પરીણામથી બાપ પામીને ગભરાટમાં છાવણી છોડી નાસી ગયા

છાતણીમાંના વર્તમાન ગોપાળ પોતાના પીતા અને બાઈને વખતોવખત જણાવતો રહેતો અને બ્યારે તેણે આ હેસો બનાવ કરી સજાગ્યો ત્યારે જદ ગોકુળજીના ગ્રહેપર આનંદનું સ્મિત અમંત્રણ

ગોપાળ ! "તદ્ ભોલ્યો" તું જાણે છે કે વનસ્પતિના ગુણોય સબધે હું સારી આદેતી ધરાવું છું જુદા જુદા દરેકના નિદાન પ્રમાણે જદાર ચોપડવામાં અને પાવામાં તેને ઉપયોગ થઈ શકે છે હારા સરદારની હજુરમાં મને લઈ જવામાં આવે તો તેની છાત્રી હું બચાવી ચકું અને તેનો જીપકાર આપણું સવની સમામતીનું સાધન થાય

આ વિચારથી ગોપાળ ખુશખુશ થઈ ગયો અને આપાસખાન કે જે પોતાના પલગમાં નિશ્ચય શારીરિક વેદનાથી આમતેજ તરફડીઆ મારતો હતો તેના તણુ તરફ આપ્યો તેના તણુમાંથી તેની ચીસો ધણે દુરસુધી સળજાતી હતી અને તણુ આપાસ પહેરેગીરે ભય અને ધાસ્તીથી હેબક થઈ જમા હતા તેની માદગીના હેસા યોગ દિવસ દરમિયાન તેણે એવાતો જુનમી દુકોમો કાઢ્યા હતા કે તેનાથી ખીજ દરમિયાન અમલદારની માનુષી લાગણી ને લીધેલ તે અમલમાં આવતા અટક્યા હતા તેની પાસે જતા દરેક જણુ જીતા હતા અને તેના પોતાના પુત્રો પણ તેની અમલતા છોડી મયા હતા

સેનાપતિ સાથે ખાતરીમાં વાતચીત કરવાની ગોપાળે રત્ન માત્રતાં તે તેનેમળા અને એ સુમાં લીધાઓ તેને ખાતરીની હજુર લઈ મયા ગોપાળ તેની રૂબરૂમાં મુટખમગિએ પડ્યો

અને તે એરમદ સરદારને નીચે પ્રમાણે ખાતર કરી —

વિભવ સરદાર આપના તણુવા ઊંચીર ઉપર પોતાનું માથું મરવાની પથ્થુ જેની કાપ કાત નથી એવા આપના આ મુલાખની ખરૂં સાબળવા મહેત્તાની કરે. આપની માંડીના શોકારક સમાચાર મારે કાને આ પાડે, અને તેનો હલાલ સુચવવા હું આવ્યો છું. અહીંયા થી, યોરદુર એક એકાત ગુલામાં એક/૨૬ દિડુ કે જે વનરપતિ કાચ સળધે સપુર્ણ મારે તો પરાવે છે તે, રહે છે તેની પ્રમાણીકતા અને દુશીયારીને માટે હું મારા માયાના જોખમ જખાજાર છું ”

તેને આઠી તેડી લાવ ' ખાને કહ્યું અને હું પુતાના કસમ લઈને કહું છું કે જે તે મને સાંભળે કરશે તો તેને અને તને બક્ષિસીથી હું પલ કરી નાખીશ. પથ્થુ જે તે જો રમશે તો હું મારી કબરમાંથી પથ્થુ તેનું વેર લઇશ ’

જોપાળ નમન કરી બહાર નીકળ્યો. અને ચાર કલાક વીતવા હાઈ પોતાના ખીતા સાર્થ માદા સરદારને તણુએ પાઠો હર્થો અને તેટલા અરસામાં ખાનની અધીતાઈએ તેને મોઝા ખતાવી મુક્યો હતો.

આખાસખાન ન્યાં કારીરિક તિમ વેનાથી ખીડાતો આમતેમ ત કડીયા મારતો હતો તે વિશાળ તણુમાં તરફ જાની કરી અને ૨૬ દિડુ ગ્રુપ્તુપ રાખલ થયા ત્યારે એક સરદારના પોતાનો છુત્તો ઉધાડી દ દી ઊપર નચી વળને તિ પ્રેમજ જે કબ્જો મોલાવી રહે તેવા બ્લાલના કબ્જોથી તનુ સાલવન કરતી હતી તણુમાં આવનારાઓના પગલા તેણે આમળા નહિ અને જોપાળ કે જે તેના મોઢક સાદવથી રતબ્ધ થઇ ગયો તેને આ પ્રમાણે તેની દ્રષ્ટિએ પડેલ અપ્રતિમ સુવરતા તરફ યોડી પગ તાડી રહેવાની તક મળી

તેના ખીતા તરફ નીચી દ્રિટ રાખતા પોપચા અને લાંબી પાપણેથી અધ દકાવલા કાળા નેત્રો પડવાળા સરખા અધૈરાઈની શાટમાંથી મુક્ત પડ્યા સરખા દખાતા હાતો પ્રમ છુસરે અરાવદાર અવવવો ના ગુક સફ પગો અને ઘુરીઆ ઊપર આવી રહેલા મુલવા ન આકરો અને તેની આસપાસનો નિરોપતાનો પરિવેશ—એ સળળી મોઢકતા આ સુદર જોળાનાં કરીર પર તરણુની દ્રિટ ઠેરવી રાખવાને મારે પુરતી હતી

આ મોઢક પ્રાણી—કે જે મનુ શોકની ખાનિની કરતા ઇમતની દુરીને વિશેષ મળતી હતી —તેની દ્રિટ એકાએક ઊંચી ગઇ અને તે દ્રિટ જોપાળની દ્રષ્ટિસાથે મળી તેના અંદર પર કરમતી લાથી છવાઇ ગઇ અને તેણે તરફથી પુરખો નીચો કર્યો

જોપાળ પછી આખાસખાનના પલમ તરફ આમળ વધ્યો અને જહેર ક્યુ કે સવારમાં પોતે જે ૨૬ દિડુ સળધે વાત કરી હતી તેને થણા પરિઅમ અને કુશલીતા અને શોષ [કાઢવામાં રહેલ મળી હતી

‘ તેને આઠી આમળ લાવ ’ સરદાર જુમ પાડી, અને હું મુલમદન! પોતા જો પુત્રીને બોલતી તેણે ઉમેયુ “ મારી પાસે રહે તારી કાનરીથી મને કાઢિ મનેજે મોડુલજ ખીતારના પલમ નકલ આ મો અને તેનું ચર્ચર તપારમુ પછી તેણે અજ્ઞ

વનસ્પતિ અને કેટલીક જાતના ફળાવાની માગણી કરી કે જે નહોતી, જમજમથી મળી આવ્યાં તે આવ્યા પછી મોકુજીએ તેનો જુદી જુદી રીતે ભયભોજ કર્યો.

આ કામમાં તેનો પીતા ગુલાયો હતો ત્યારે ગોપાળ પોતે અત્યાર આમમમ જોરે સોદરનો અને તે સોદરની માલિક કે જે જુઓ નાખીને પણ હજી પોતાની નજીબ હતી તેના વિચારમાં પડ્યો હતો ત્યારે મારો તેનો પ્રેમ સારો અને ખર્ચિત હતો તેને મુશ્કેલી તેના હૃદયમાં અત્યારે જે પ્રેમ જ્યોતી પ્રગટી હતી તે વિદ્યુતગતિ ધરાવનાર અને મગજને પ્રભાવ કરી મુકે તેવી હતી નહીં વિચારોના અધ્યાવામાં તેનું મન ચડ્યું હતું અને અત્યારે તે આ જાસખાનની માલગી તેમજ જે કામ પોતે આ આવ્યો હતો તે સમજી જુદી ગયો હતો તે નામા જાણાનો મધુર સ્વર તેના કર્ણપટ સાથે અથડાયો.

“ તે ઠાસો ઠાણ છે અને તેની વફાદારી માટે તમે જવાબદાર રહી શકશો ! માલ રાખો અને કે કોની છદ્દગી એક અજણના દાયમાં સોંપાવી છે. ” ગુનમદન બોલી

ગોપાળે આ વિશે તેના મનનું સમાધાન કયું

અને તમારું નામ શું છે ? ” પગનાર અચમર્ષ તેણે પુછ્યું

‘ મ્હારી ટુકડીમાં મને નિમકદલાન દસન ના નામથી બોલાવે છે ’ માનપૂર્વક જવાબ મળ્યો

અને તે નામનું તમે મા ! પીતાની સારવાર માટે આ ધરના કિલ્લેને આણી આપી સાચક કયું છે ગુનમદને કહ્યું અને પછી પોતાની આગળીએથી એક સુદર પીંગી કહાલ તા ધીમ સ્વરે તે બોલી ‘ નિમકદલાન દસન ! મ્હારા પીતાની ખાતર આ પહેર ”

‘ ના ’ બાનુ— તે કિલ્લે કે જેણે તમે જુઓ છો તેમ તમારા પીતાની તિલકા વેદના ભગમગ સાત કરી છે તે જો તેમનું દરદ મટાડી આપશે તો તો તેમણે મને બંધીસ આપવાનું વચન આપ્યું છે તરફે જવાનું આપ્યો ‘ પણ તે પીંગી છુ તમારી ખાતર પહેરી શકે અને તણે તેણીના નાજુક કર કમળમાંથી પાંચી અકથ કરતા તેણીનો દાય રનેકપુત્ર ક હયાવ્યો

ગોપાળનો પીતા દવે આગળ આ રો અને ધીમેથી જણાવ્યું કે અજાસખાન—જાત નિદામાં પડ્યો છે તેમાં ખસત થઈ ન જોઈએ

વનસ્પતિના સસમાંથી દવા બનાવવા મોકુજીએ ખાનને પાછા હતી તેને હાથે આ નિદા આપી હતી અને તે પછી દિવસની બેચેનીને અતે પછી આવકારદાયક હતી છતાં તેણે, રાત્રીની પાસેજ રહેવા પોતાનો ઈરાદો જણાવ્યો

મુનમદને જણાવ્યું કે તે પોતે પણ પોતાની પીતાને છોડી જશે નહીં અને ગોપાળે તણે છોડી જવું ન પડે તેનું કામ બહાનું રહેલાઈથી શોધી કાઢ્યું

મુનમદને દવે પાસેનો એક તંબુ કે જેનો સખે તેના પીતાના તંબુ સાથે એક જથ્થે આવીદારા કવચમાં આવ્યો હતો આ ચોરી પગને માટે મજ અને જ્યારે તે પાછી આવી

સારે તેની પાછળ બે ગુલામો ચાલીના થાળ માથે સમ આપતા હતા તેઓએ તણુના એક ખુણામા નાસ્તાની તૈયારી કરી અને હવે જેઓની મારવારદારા પોતાનો પીતા માગી થી મુક્ત થવાનો હતો તે મીઠાજાનોનો સંકાર કરવા માટે શુલબદન પોતાનો જુરખો એક બાજુ મુકતાં સ કાગાઇ નહિ

શુલબદનનું સૌદર્ય ગોપાળ જેમ જેમ વધુ જોતો ગયો તેમ તેમ તેને માટેનો તેનો ચા દ વધતોજ ગયો નાસ્તામાં અદ્ધાન મુલકનો અનેક પ્રકારનો લીંતો અને સુડા મેવો હતો તેથી ગોપુળજી હિંદુ દોષ તેને ખાવામાં ખાધ ન હતો ઊપગત તરણ અને આગને માટે કુરાને કરીદમા સખ મનાઇ છતાં ઊંચી જાતના રીરાજી કરાજને રથાન આપવામા આવ્યું અને જ્યારે તેઓ બનેએ તે પરાપકારી પ્રવાહીના બેન્ને તણુતણુ બનાસ પીધા તેમજ શ્દ પોતાના ખીમારને તપાસવા તેના પલ્લની જા ગુએ ગયો સારે તેઓ પરસ્પર નેત્ર દ્વારા રનેક વિનિમય કરવા લાગ્યા ગોપાળે પ્રેમાશ્રુતના કરામાથી મોટા મોટા છુટકા પીધા અને તેઓ પાછા ખીલે દિવસ કરી મળસે એવો પોતાના સુદર સોખવીનો કામ લાઇનેજ તે ગુદો પડયો

શુલબદન સાથેના આવા મધુર પ્રસંગોનો આસ્વાદ તેના પીતાનાજ તણુમાં ગોપાળે કેટલાક દિવસ લીધો છેવટ તણુના દ્વાર પાસેના ચોગાનની ખુદી હવાને ઉપભોગ મેવા લા સુધી જવાની હિંદુ હકીમ તરફથી ખાનને રજા મળી અને સારપણી ખાનની તખીયત ત રાથી મુધરવા લાગી અને વીસ દિવસને અંતે હિંદુ ડોસાની સારવારની જરૂર રહી નહીં

જેક દિવસ સવારે જ્યારે ગોપુળજીએ પોતાના દરદોને જાહેર ક્યુ કે હવે પોતા તરની સારવારની જરૂર નથી સારે ખાને ગોપાળને હુકમ કર્યો કે તેણે તે હિંદુ ડોસાને જાણીસ આપવામા આવે લા સુધી પોતાને તણુએ સમ જમ પોડા દિવસ સારી સરભરાથી રાખેના આવીરીતે વિલખ કરવામા મુળથીજ હિંદુઓના પ્રપચ સખધે જોના મનમાં જક હસો તે ખાનનેા જિદેશ એ હતો કે પોતાને ખરેખરી રીતેજ સાજો કર્યો છે કે કાઇ ધીમી ગતીની અસરવાણુ ઝેર રમ તે છુપાવવા અસારે દેખાવ કરવાજ કામ ચલાજી સાજો કર્યો છે તેની ખાતી યર્ધરાજી

કેસ દિવસ વિતી ગયા અને આજાસખાનના કરીરમા તેના પ્રથમનાં જોર અને ઊંચાક પાછા આ વા તેની ખાતી મધ કે હિંદુ ડોસો પ્રમાણીક અને વશદાર હતો અને તેણે હવે વિના વિલખે તેને અને તરણુ જાનીઝરીને બહીસોયી નવાજવાને નિલખ કર્યો, નિમકદલા લ હસન સળધે કેટલીક તપાસ કરતા પરિણામ સંપૂર્ણ સતોષ કારક જણાવાથી તેણે શુલબદનને પોતાની પાસે બોલાવી સુદર જાજા પોતાના પીતા સમક્ષ જમીન તર નીચી રજી ખી અદમ્ સર બીમી રહી .

મેટા ગુલ ! * ખાને કહ્યું નિમકદલાલ હસન ત્હાત પીતાની નવી જામીનુ નિમિત્ત છે ખુદા સવ શક્તિમાન છે ખુને તેણે પોતાના નાચાર ગુલામને આરોમતા આપવા મા હસનને સાધનશ્રુત કર્યો હસન એક આઝાદનક તરણુ જહાદુર સીપાહી અને વશદાર ગુલમખાન છે એ તેને આપવા પારેલી બહીસ એ છે કે મારી પ્રતી શુલબદન તેની રિખન

મા બનશે

આ ખમર કે નેમા તેના હૃદયમા આનંદ સાગર રેલાવાના સમાચાર સમાવશા હતા અને તે સામગ્રીવાની તેને ખીલકુલ આશા ન હતી કે સામગ્રીતાજ તેનું હૃદય તે આનંદાધિના મોજ સાથે ઊછળવા લાગ્યું અને પોતાના પીતાના હૃદય સાથે પોતે સંપર્ક સમત હોવાનું જાહેર કયુ પછી તે સાથી ચાલી ગયું

ખાને ત્રણ વખત તાળી પાડી અને ઘરના આગા અથવા તેના ગુલામોનો વડો આવી હાજર થયો

અબદલા ! ” ખાને કહ્યું ‘ અત્યંત મુશ્કેલીમા બહીસે જીવવાની ખાર ગુલામોને ત્હારી સાથે લે અને નિમક હલાલ હસન કે જે જાનીઝરીના ત્રીજા વીભાગમાં બહી છે તેના તબુએ જ ત્યાં રહારી નજરે એક દિવ્વ પછુ પડશે તે દરેકને માનવ તો મુશ્કેલીમા પોશાક ગળામા સોનાના દાગીનાં હાથમા સોનાના હડા અને આપણીઓએ વેટ વીંટીઓ પહેરાવી મારી હજુરમા વિના વિશ્વ એ લાવ ’

દરમાન મુશ્કેલી તૈયાર કરીને અબદલો હસનના તબુએ ગયો તબુમાં તેણે જોવીતો અણુચિત્તીરો પ્રવેશ થયો કે તેની નજરથી સુરજમલને છુપાવવાનો વખત હસનને ન મળ્યો ‘ અદિયાતો બેઠકો છે ’ પોતાની આસપાસ નજર કરતા અબદલો બોલ્યો ‘ અને મને ખાતરી પુરક કહવામા આવ્યું છે કે તું એક દિવ્વ જોઈશ તેથી હું તેમાંના એકપત્રે આ બહીસોથી ન ચણુગારતા બનેને નામદાર ખાનસાહેબ હજુર લઇ ચાલીશ ’

આ ચબ્દો સામગ્રીતા ગોપાળ કપ્પો પછુ કાઈ જવામ વાળવાની કે પુરતુ જમાનમા જોલાવશા આ ચબ્દોનો જાવાર્ય પોતાના પીતા કે બાઈને સમજાવવાની તેની દિમત ન આવી તેને સુદર જરીને પોશાક પહેરાવવામા આવ્યો તેના ગળામા મુશ્કેલીમા દાગીનાં હાથ માં સોનાના હડા અને આપણીઓએ વેટ વીંટીઓ નાખવામા આવ્યા પછી ગોઠાવજી અને સુરજમલને સાથે આવવાની ધધારત કરવામાં આવી અને સપ્ત મડગ ખાનના તબુએ પાછુ ફર્યું તેઓ જ્યારે ખાનની હજુરમા પહોંચ્યા ત્યારે ખાન પોતાના સર્વ લશ્કરી અમલ દારોથી વીંટળાયેલા હતા તેને પત્રે પડ્યા અબદલા બોલ્યો, ‘ ખુશરિદા! આપ નામદારે આવના આ નાચાર ગુલામને રરખાવ્યું હતું કે નિમકહલાલ હસનના તબુમા એક દિવ્વને જોઈશ પછુ જુઓ ! ત્યાં બે દિવ્વ હતા— તે બેમાંના કાણને આપ બહીસોથી નવાજવા હતુંક હતા તે વાતથી હું અત્યંત હોશ તે બનેને હું અદિયા લાવોશું ’

‘ હસનના તબુમા બે દિવ્વો ! ’ ખાનના પવમ આસપાસ જોલેલા અમલદારોમાંનો એક બોલ્યો ‘ ખુદાના કસમ ખાઈને હું કહું છું કે હમજી છેવટની લગામમા પડાયેલા આ ને કાલ કરવા માટે બહીસે સોતવશા તે બે દિવ્વ કદીઓ છે ’

અક્ષાના સોગમ સેષ કહું છું કે આ જો ખર હોય ‘ પોતાની આસપાસ વિઠાળપણે દ્રષ્ટિ ફેરવતા ખાને ઉચ્ચાર્યું ‘ કહું “ આ ઘોળી દાદી વાળો કુતરો એકાતમા પવિત્ર પશુ સાધુવતનમા રહેતો દિવ્વ ન હોય અને લગમગમ ત્રીસ કિલોપહેલાં આપણા સામે ચડી આ

વેળા કિદુઓમાનો એકાદ હોયતા હુ તેને અને તેના મદદદારોને મારા તથા સામેજ હાથે નાશ કરી દેશું .

‘ હસન મોલ ’ લગાવના કેદીઓ બહેમી આપનાર અમલદાર બોલ્યો ત્યારા વાપ લપટે મહડેલા અને નેઓને તેજ સાંભળના ત્યારે કતલ કરવાના હતા તેજ એ બે કેદીઓ છે ?

વિકાગ આજાસખાનની હજીરમાં બોલાઈ પુટણમડીએ પડ્યો અને સમજાણી સત્વ હાથે કતલ કરી

દગો—માફ નહિ કરી શકાય તેવો દગો ! અનુનતા ખરા આવેસથી ખાન પોતાની બંધો ‘ મે બીચણ પ્રતિજ્ઞા કરી હતી કે આ છેવટની ઝપાટખીમા પકડાયલા તમામ કેદી કતલ થવા જોઈએ અને પોતાને સોંપાયલ કેદીને જે કોઈ બચાવશે તેને હાથોને સડકાવવા મા આવશે હુ મારી પ્રતિજ્ઞા ફરવી શકતો નથી — નેજે મારી પોતાની જીવણી બચાવી છે તે બાણસને પણ હુ માફ કરી શકતો નથી

ખાન તરફેલો વૃદ્ધ પીતા ખાનને પગે પડ્યો અને તેની બાજામાં બોલવાને અશક્ત હોઈ મણીજ દયા જનક અને હ પ મે ક સદાઓ દ્વારા એક પીતા તરીકેની આજીવન કરવા લાગ્યો વૃદ્ધ બાણસની મૈય પ પણ હૃદય દ્રાવક દામગીરી જોઈ ત્યા ઉભેલા દરેક મનુષ્યની આખમા આસુ આ વા અને ખાન પણ પોતાને પગે પડેલા નાથાર ડોમા તરફ દોસાપમાન દીનથી જોઈ રહ્યો ઉપકાર વૃત્તિ લાગણીથી તેમજ આમપાસના અમલદારોની અરજ ઉપ રથી છેવટ ખાનનું હૃદય એગજડુ અને તે ગોસાજ પ્રાર્થો મોડ્યો

દામોર ! હુ ત્હારા પીતાની જીવણી જમાવીશ કારણ તેજે મારી જીવણી બચાવી છે અને હુ તેને તેના બે પુત્રોમાના એકની જીવણી જાકીસ આપીશ તમારા બેમા તેની પસંદગી કરવા દે—મારી પ્રતિજ્ઞાના ખાતર આ પ્રસંગે એક જીવણીને બોમ આપવોજ જોઈએ

વિલાસ—મૂવનનો રાજમાર । । ।

આ એક મ મારસની એવી સુખિયાનો ફોટો છે તેને નજરે જોતાજ વિલાસી મુદરથ તે મેજવવામાટે પોતાની જાન કુર્યાન કરે છે કમોદિપન અને દવાઓ વાપરી નિગ્રહ થયેલા એને માટે આ રૂકા એકજ ફોટો જોતાતેની નસેનસમા કામાગિન પ્રસિદ્ધ થાય છે આ ફોટો શયનમુદ્રમા રાખવાની તક મળવી એ વિલાસ રિય કપતિને આશિર્વાદ સમાન છે કે કામો આ એકજ ફોટોમા કોર્કસામને સપ્રભો સાર સમાપ્ત છે

પુલસાઇની એક નકલના રૂા ૨) પોસ્ટેજ સ્ટુડ

રૂા ૧ એકના રૂા ૨૦)

અરખા રૂા ૧૦)

મળવાનું ઠેકાણું— મીઠા કાંધોડીદર

પ્રેસ—જૂડા (મીઠાવાપા)

તરફ જતીઝરીએ ખાનનો હરાવ પોતાના પીતાને કહી સમજાવ્યો અને તે ડાસાએ પોતાના બે પુત્રોમાંના એકને બચકર બરિધવના હાથમાં સોંપવાની ખાત્રી સાથે એકને મૃત્યુ ના મુખમાંથી ગયાવત્તાની દરજ્જા પોતાને આપી પડેલો જોયો.

તેણે સુરજમલ તરફ રોદપુત્ર એક દ્રષ્ટિપાત્ર કર્યો અને વળી ગોપાળ તરફ જોયું. સુરજમલ પરણેલો હતો અને તેની સ્ત્રી તથા બાળક તેને આધારે દત્તા અને ગોપાળ એકા દિ હતો. પણ તે દાનો દત્તા અને તેની માતાએ પોતાની સેવકતી ધડીએ સભાળવા સોંપેલી અમાનત—ચાપણ હતો. તે સુરજમલથી છુટા પડી શકતો ન હતો—તે ગોપાળથી છુટા પડી શકતો ન હતો. તેણે સુરજમલને ધરે તારા પાસે લઇ જવો જોઇએ—તે ગોપાળને પાળળ મુકી શકતો ન હતો. તમને તે વારાફરતી બેટતા—તેમના ઉપર ઉજી અશુભો વરસાવતા—પ્રથમ એકના અને પછી બીજાના મુખપુત્ર સ્મરણ કરતા—જને ઠી સાથે મનમાં સરખામણી કરતા — પોતાને આપાસે દયાની નજીસ કરનાર ખાનનું જુલમી હૃદય આવી રીતે ઢીલ થવાથી બદલાઇ જવાની ભીતિમાં — તે એકની પાસેથી બીજા તરફ વારાફરતી માગની માફક દોરતો હતો.

અપૂર્ણ

નિર્ધનતા

પોતાના શિષ્ય ઉદરો પાર પાડવામાં અડિતસાન થવાની વૃત્તિથી દુનિયા જેના તરફ પ્રુભ્ય જુદિથી જુએછે એવા મહાન પુરોએ સુખના સાધનરૂપ મથાતા વૈભવોનો ત્યાગ કરી ભાદ અને સરલ જીવન વિકારેલ છે, તો પછી નિધનતા અસહ્ય દુખ ઉપજા કરનારી શા માટે મણાઇ દશે ? ને નિધનતાનો મહાન પુરોએ પોતાની બહાલી સ્ત્રી તરિકે રિવકાર કરેલો છે એ નિર્ધનતાનો જનસમાજનો મોટોભાગ પીછાચીની રૂપ અથવાતો મદામારી રૂપ ગણી શા માટે ત્યાગ કરતા દશે ? આ પ્રશ્નો ખુલાસો સરલ છે. મહાન પુરોએના સમયમાં સેવા નિધનતા આત્મિક મહત્તા સાથે જોડાયેલી હોઇ પોતાના વિષમ સ્વરૂપનો ત્યાગ કરેછે એટલું.

સ્વાસ્થ શિયાળાને માટે ઉત્તમ વનાવટના પાકો !!!

આરોગ્યતા સાથે પુષ્ટિ આપનાર ઉત્તમ પ્રતિના વસાણાં નાખી આપુર્વેની પદ્ધતિ પ્રુ સરભમનગરના સુપ્રસિદ્ધ રાજવૈદ્ય અહુભદ્રજીની રસગળામાં તૈયાર કરેલા બદામપાક, સાલમપાક, સીઆયસુદીપાક, ચોપચીનીપાક, કુખાગ્ન્યડપાક, વિજેર અનેક જાતના પાકો આ શિયાળાની માલમમાં ખાસ વાપરવા લાયક અમારા આપમાલયમાં તૈયાર મળે છે. દુર દેશવરના ગૃહસ્થો અમારે ત્યાંથી આ પાકો દરવરસે મગાવી વાપરે છે. આ શિયાળા અમારે ત્યાં દરેક જાતની ભરમો ગુટિકાઓ મુર્ચો અવરોધો, આસનો કડાપો સરવતો, પુરબ્ધા અન્નનો વિજેર, મળેલ વધારે માહેતી અને બાવને માટે પ્રાઇસલીસ્ટ મગાવો.

રાજવૈદ્ય કેશવલાલ પોપટસાઈ વિહુલજી.

અોપંધરાળાઓ મુલા—બહવાણ શહેર.

વેલા દિદ્વિઓખાને એકાદ દેખતો હું તેને અને તેના મદદમારોને મારા તણુ સામેજ દાસીને
લાઈને બઠાવીશ ,

‘ ‘ હસન બોલ બઝામના કેદીઓ બહેમી આપનાર અમલદાર બોલ્યો તારા નામ
તપરે મહેલો અને જેઓને તેજ સાંભળના ત્હારે કતલ કરવાના હતા તેજ એ બે કેદીઓ
છે !

‘ વિકાગ આપાસખાનની હજુરમાં જોપાળ ધુટણમડીએ પડેલો અને સમજા સત્ય હામિત
કથુવ કરી

હજો—માફ નહિ કરી શકાય તેવો હજો ! ઝનુનના ખરા આવેશથી ખાત પેલાની
જાડો. ‘ મે બીજણ પ્રતિજ્ઞા કરી હતી કે આ છેવટની ઝપાઝપીમાં પકડાયલા તમામ કેદી
કતલ થવા જોઈએ અને પોતાને સોંપાયલ કેદીને જે કામ બચાવશે તને ફારસીને સટકારવા
માં આવશે હું મારી પ્રતિજ્ઞા ફેરવી શકતો નથી — જેણે મારી પોતાની છદ્મી બચાવી
છે તે માણસને પણ હું માફ કરી શકતો નથી

ખતે તરજોનો વૃદ્ધ પીતા ખાતને પછે પડેલો અને તેની બાઝામ બોલવાને અઘરાત હોઈ
ધણીજ દયા જનક અને હ પ બે ક સચાઓ દારા એક પીતા તરીકેની આજીજી કરવા
લાગેલો વૃદ્ધ માણસની માથે પણ હવે દારક દોલગીરી જોઈ ત્યાં ઉભેલા દરેક મનુષ્યની
આખમા આસુ આવા અને ખાત પણ પોતાને પછે પડેલા નાથાર ડોમા તરફ દોલગીયાન
દીનથી જોઈ રહ્યો ઉપકાર વૃત્તિની સામણીથી તેમજ આમપાસના અમલદારોની અરજ ઉપ
રથી છેવટ ખાતનું હવે જોગવડુ અને તે જોપાળ પ્રતે બોલેલો

દગમોર ! હું ત્હારા પીતાની છદ્મી બચાવીશ કારણ તેણે મારી છદ્મી બચાવી
છે અને હું તેને તેના બે પુત્રોખાના એકની છદ્મી બક્ષીશ આપીશ તમારા જેમ તેની
પસ દગી કરવા દે—મારી પ્રતિજ્ઞાની ખાતર આ પ્રત્ન એક છદ્મીનેા જોગ આપેલો
જોઈએ

વિલાસ—મૂવનનો રાજમાર !!!

આ એક રામારસની એથી જુમિયાનો ફોટો છેક તેને નજરે જોતાજ વિલાસી મુદરથ
તે મેળવવામાટે પોતાની જાન કુરબાન કરે છે કમોદિપન અનેક દવાઓ/વાપરી નિરાશ થયેલા
ઓને માટે આ રક્ત એકજ ફોટો જોતાંતેની નસેનસમા કામગિરિ પ્રદિત થાય છે આ ફોટો
સખનગૃહમાં રાખવાની તક મળતી એ વિલાસ વિષ દવાતિને આશિર્વાદ સમાન છે કે કામો આ
એકજ ફોટામાં કાકશાસ્ત્રનો સમજા સાર, સમાર્પણ છે

ફુલસામણની એક નકલના રૂા ૨) પાસ્ટેજ છુદ

ફોટન ૬ એકના રૂા ૨૦)

માર્યા ફોટનના રૂા ૧૦)

મળવાનું ઠેકાણું — મીં કોમ્પોઝીટર

પ્રેસ—જુલ (કાઠીયાવાડ)

જ નહીં પણ એ મહત્તાની હાયામાં રહી નવું સાદરે પ્રાપ્ત કરે છે અને કદાચી અમના સત્તા
જતાં વધારે આશ્ચર્ય થઈ પડે છે

જીતમ જીવનની સાથે જોડાયેલી નિર્ધનતા એટલી બધી આક્રમક લાગે છે કે એવા મ
હાત્મજોના જીવનનું હળવે મનુષ્ય પ્રાણીની અનુકરણ કરે છે કારણ કે તે જીવન એમની
દ્રષ્ટિમાં સુખરૂપ અને મહત્વતાવાળું જણાય છે બીજી તરફ દ્રષ્ટિ કરતા મહાન નગરોમાં જો
વામાં આવતું દારિદ્ર્ય પ્રમાણે અપ્રમાણિક, ખુની અને દારૂની મનુષ્યોના સમર્થમાં રહી
વિરક્તારૂપ અને અધમતાથી ભરેલું જણાય છે ત્યારે ખરે જોતાં અધમતા શેમાં સમાવેલી છે
નિર્ધનતામાં કે પાપમાં ? જવાબ ખુસ્તીજ છે કે પાપ એજ અધમતાનું મુળ છે. પા દરિ
તાનું મુળ અનેક જાતના પાપોની પોષાતું હોય ત્યાં આપણે એટલું જ કરવાનું રહે છે કે એ
પોષણ બંધ કરવું કે જેથી દરિદ્રતાની અસહ્યતા દૂર થશે તેમજ તેના બંધન રચનાને
નોકલ થઈ આપણને શુભ પરિણામો લાવવામાં સાધનશક્તિ ધરી કેનકપ્રણીયસ નામનો એક
મહાન તત્ત્વવેદા પોતાના ગજપ્રીમત શીષ્યોને ઉત્તમ જીવન ગાળવાની મોધ આપતી વખતે
એક નિધન પણ સદ્ગુણી શિષ્યનો દાખલો રજૂ કરતો જેની સામાન્ય રિતિ એટલીબધી
નબળી હતી કે આવામાં માત્ર ચોખ્ખા અને પાણીથી તેને મલાતી સેવુ પડતું અને આજીવ
તરિકે એક કુદરતી ગુફાનોજ આધાર હતો. છતાં એ સમયમાં માત્ર મીન જળથી પોતાના
જીવ્ય જીવનમાં એ રિતિને વિહરવ થવા દેતો નહિ એ શિષ્યની રિતિમાં કેટલું સામાન્ય
મનુષ્ય મુકાતા તેણે અમતોષી અને દુખમય જીવન ગાળ્યું હોત પણ આ પુરેરે તે એવી
અધમ રિતિમાં પ્રજા પોતાનું સમય જળથી રાખ્યું નિધનતાથી સદ્વર્તનનો નાશ નથી થ
તો પણ એથી ઉત્તરુ એ વતન પીળને દ્રષ્ટાત રા થઈ પડે છે જેવીરીતે મોઢામાં જોકુ
જવાહીર વિશેષ દેહિય કેખાઈ છે તેમ નિર્ધન રિતિમાં આ મનુષ્યનું સદ્ગુણી જીવન વધારે
ચોબી નિકર્યું

(અપૂર્ણ)

જગદ્ગાના ભક્તોનેજ માટે ખાસ ।।।

છંપાય છે ।

છંપાય છે ।।

છંપાય છે ।।।

શ્રી અવિકા કાવ્ય

આજસુધી છંપાયેલી દરેક દરેક આરતિઓ સાયેતી સરખામણીમાં આ મોટામાં મોટો
સમ્રાટ છે આ અવિકાકાવ્યમાં અબાજી બહુચરાજી મહાકાળી વિગેરે દેવીઓના દરેક જળી
તા મરખાઓનો સમાવેશ કરવામાં આ પો છે અને તેજપરાત મુખ્ય મુખ્ય મરખામાંતીકીકત તાદ
મ્મ જાનતી હોય તેવા દેખાવોના કેટલાક દેરાઓ પણ ખર્ચે તરફ દ્રષ્ટિ ન રાખતા તેમાં મુકવામાં
આજ્યા છે વળે પુસ્તકના પ્રારંભમાંજ દરેક વીભક્તને જીવ્યોમી થઈ પડે તેટલા સાર મી દેવીપ
જન પદાન સરીકે મોઢાસાથે દાખલ કરેલી છે

અમાજીથી આજે તરિકે નામ નોંધાવનારે જુદાઓની સખ્યા પુરતીજ તરબી દહાવવાની છે
કિમત રા ૧— — પોસ્ટેન્ડ' ઇડ

નામ નોંધાવવાનું ટકાણું — શ્રી સાક્રાધર્મોદ્ધારક સમાજ

ચુડા (કાઠિયાવાડ)

ફક્ત થોડા વખતને માટે નીચેના ફોટા અરધો કિમતે ।।।

(દરેક પેન્ટિંગ અને થી પી અર્થ જુદું)

ફોટાનું નામ	અસલ કિમત	ઓછી કરેલી કિમત *
જ્ઞાનોદ્ધાર	કેબીનેટ રૂ ૦-૮-૦	રૂ ૦-૪-૦
ગમ્બીર વામિની	"	"
સાતર૧૩૫	"	"
રથસાધિની	"	"
કેદાર પુનર્જિનન	"	"
રામચદ્રજીનો અવાગમ	"	"
ચંદ્રમુડ મહિની	"	"
મહિપ મહિની	"	"
મગ્નપતિ	"	"
ગમ્બ (દીગબર)	"	"
ચંદ્ર (કેવાસ)	"	"
કોટેશ્વરના મહાત્મા	કાઉસાઇઝ રૂ ૦-૪-	રૂ ૦-૨-૦
શ્રી અબાજના ગેખની	કુત્સાઇઝ ૨-૦-૦	૧-૦-
"	કેબીનેટ ૧-૦-૦	૦-૮-૦

આ કિમતો ફક્ત થોડા વખત માટેની છે તો તુરંતમાજ મેળાથી લેવાથી મજાશે પાછળથી મજાશે નહિ

ખાસ વહેંચવા માટે સસ્તી કિમતે ।।।

શ્રી અબાજ અને બહુચરાજીના ચારા વર્ણન —

ગ ૧) ની ૭૫ નકલો રૂ ૦ ની ૩૫ નકલ

આ કુળા ઓછી સખ્યામાં આપનામાં આવતી નથી.

દેવી ભક્તોમાં બહોળા પ્રચારને માટેજ ખાસ ।

શ્રી નવરાત્રિની કથા— (મધ્ય પુહ) રૂ ૧) ની ૧૦ નકલ

" (પુહ જુહ પગીનાથ) રૂ ૧) ની ૫ નકલ

છપરના માવની રમત થોડી થોડી નકલોજ એ ભાવથી વેચવા કાઢેલી છે માટે ખાસ મલાપછી મજા મજાશે નહિ વહેલો તે પહેલો

શ્રી શક્તિદર્મોદ્ધારક સમાજ ચૂડા (કાઠિયાવાડ)

ગ્રાહકો પ્રત્યે ૭

આને લગભગ પોણામે જગે આ અદસ્તપચેલા માસીકનો અક હાથ આના દેરા માલ કોને માનદાર્થ સાથે આ માસીકની રિયતી સ રથી કાઢક વધુવા સહેજ હમ્પા ઉત્તમ ૬ મ એ સ્વામારીક છે અને તેને ખાટે અત દુ તે સખથી કાંઈક જતાં આપને ઉચીત સમ જુ ડુ

મામારીક રજતીની રજઆતમાન પ્રેમનો ધધી હાથમા લેતા દાતાના સ્વગરથ માહારણ ૭ તરથી ગોમ આપ સાથે શ્રી અબ્બાજમા સ્થાન મળવાથી મદારી ખીન અનુભવી પણ તાપાયસ્થાથીજ જગદબા રથે શુદ્ધ અને અપરીતીત થકા ધરાવતી બુદ્ધીને આ માગીક ક દા ઇચ્છા હાદમવી અને દક્ષ પચાસ માલકથી / રજઆત કરી અબા ૭ ગેવાસ્થગમા કે ભવે વીગેરેની અગવડો તેમજ હાથ ધરેલા વીજમાં મદારો ખીન અનુભવ આ સગત ના નેત્રીક પ્રયાસથી W h u r o s a t a l l t h e r o s t h o p r a y એ મુ લ્લ ઇચ્છા સકતીની કૃપા વડે અ વુજ સન્નેગેને લાઇ ત્યા આવતા થકા ૭ યાગાગુઓના સામાન્ય ઉત્તમથી ઉત્તીકમ ૮ ૮ મમ વવાદ વગેરો અને તેને લીધેજ આજ સુધીની આ માસી ની કારખાંદિના કાર્યો પૂર્ણ થી અબ્બીડાના અરીત્રો તા સ્વ યાગ તેજ ફેરાઓની ભેટની વાચકથા અને યાગાગુઓની અમત દુર કરવાને ખાટે અમ લઈ કાપમની પોરે ઓશીસ એ બે કાર્યોની અમે આ મથને નોધ લઈ રાજીએ છીએ આ માસીકના ચોથા વડની રજઆતમા અમેએ શ્રી માગા ૭ ના દેવગની અદરથી શ્રી માતાજીનો ફેરા કે ને ઘણા ઘણા ફેરા અને મુરોશીયન ફેરાભરેલા થી ભેરાયો નહોતો તે શ્રી માતાજીની કૃપા વડે લીવો અને માસીકની ભેટ વરીકે માલકોને તે નો લાભ આપવા આગે પણ તે દરમીયાન કેલકાએક આસુરી રજતી ધગવનાગ વોધનસતી થીએ તંત્રથી ઉપરોક્ત માહારણ સાહેબે એમ સમ નવવામા આ યુ કે માતાજીના તાક્ષ સ્વરૂપના ફેરાનો પેર યેર પ્રચાર થઇતો તેા યેર બેઠા માતાજીના તા સ્વસ્વરૂપનો લાભ જગતા કાઇ માતાજીની યાત્રાએ આવશે નહી જોકે આ કહેવું તદન નાપાવાદ્ય હતું અને તે સખધે અમેએ શ્રી અબ્બીડાવીરુપ યુ પના ૧ સા અદમા જયવતજ મોત્યવનામક સખ લખી શ્રી અબ્બાજનોગેરો દસન અને પુનનમા રાખનારભક્ત થી અબ્બાજના અસરધામ થી આ રાસુરની યાત્રા કરવા નિરતર આગુર રહી જનતી મગવડે શ્રી જગદબાનાં દીદારતુ દત્તન કર વા રપલ્લ રીંગ રહેશે એમ સીદ કરી બતા યુ હતું છતા પણ સમય વગરનું બોનવુ જુલ્લ જુલ્લિ સમુદ્રેષુ ની પેઠે નીરચા જલપછે તેથી મુગે મોગે રાજ્ય આગેજને માન આપી તે ભેટ બધે કરી આ વખતે ને અગચ્છની સમન્યતા હતી તે સમન્યતાને સ્થાન મળ્યું હોલ તેા તજ વખતે આ માસીકનો અત તને પણ તમરીની ઇચ્છા પ્રમગ છે તેથી અમે તે વીધનમાધી વગર જોખમે પસાર યા છતા શ્રી આ

* આનતા મામથી આ રથએ શ્રી અબ્બ કસત્યાપ રજીત આનદ લહરી ૨ લાક સમ દીકા સાથે લખન કરવામા આવશે

જીગર

તાજના ગરીબો ઉપરથી બેઠ માટે દક્ષિણ ફેરવેલો તેવા કરવા તે પણ રાજ્યની મજૂરીયા ન પ્રગટ કરવા એવો અમારા ઉપર અત્યુચ્ચ મુકોનો તેથી ત્યાં તેવીજ અગત્ય માં બે વરસ ગુ નારી પછી ભવિષ્યમાં વધારે અગવડોની સંભવતા દ્રષ્ટીમર્પદામાં આવતાં અમેએ તે રથજ હોડી લીધુ

આ વખતે મદારા વડીલ બાઈ કે જેઓ ત્યાં અબ્બાજીમાં થાણદારના હોદા ઉપર હતા તે મને પણ તે પ્રેરના અડધાના પાણી ॥ સાજા વખતના સેવનથી થયેલ સોડીવીકાર અને તેવી બધા ખોજોના પગીજીએ બગદરું બરહર દદ યથ આચ્યુ હતું તેથી તેમજે પણ નોખરી છોડી દદ મ્હારી સાથે આવવાની આરસમતા સ્વીકારી. અમેએ અમદાવાદમાં શ્રી અબ્બીકાવીર્ય ઓશી સ છિપાડી ત્યાં શ્રી અબ્બીકાવીર્ય શ્રી નીમ પ્રેમ નામના અગાગ છાપખાનામાં માસીક છાપી પ્રગટ કરવા માણ્યુ પણ ત્યાં પ્રેસ અને માસીકના કામ સાથે મારા બાઈની જુદા જુદા વેચેલ અને ડાકટરો પાસે દવા કરવાવાનો વ્યવસાય અને અર્થ વધ્યા તેની સાથે વળી અબ્બાજી ॥ સ્થાનમાં અમે હોતા કેટલાક સોફા કે જેઓ શ્રી અબ્બાજીની યાત્રાએ વારંવાર આવતા હોરા થી અમારી મ્હો યરમથી કે તેો લીધે પોતાની મગવડો સમવાય તેના પ્રત્યુપકાર તરીકે આ માસીકના આદક થયેલા હતા તેઓ શ્રી અબ્બાજી નોની શુદ્ધ શ્રદ્ધાના અભાવે આદક ત તીકે આતુ રહેતા અટમ્યા અને આના આદકોમ્હાના કોષ કોષ પોતાની મજીના આગેવાન તીકે મજીનું સારાજી ઉપરાંતી લઇ પોતાના નામ ઉપર યોગ્ય સમયે આવવા ઉપર મુત વી રાખી સેણી મ્હો રાખતા તે રકમોની ઉચ્ચગળીને માટે ખાતર ઉપર દાવેલની પેટે પોસ્ટ ની લીજીટા બગા વાનો બોળે અમારા ઉપર આવી ૫ પો. ટેટમાક માસ મુધી આવી રીતે ચ લાવવા અમદાવાદમાં દવાનું સાફ પરીણામ ન આવતા અમારા વતન મુકાના દવાપાણી સારા દોવાળી તેમજ વૈજાની પણ અત્યુચ્ચતા દોવાળી સુખા આગ્યા અને ત્યાંના પાટવી કુમારજી નેરાવરમીહજના નામથી ભવિષ્યમાં તેઓ રાજ્યગાદી ઉપર આવશે ત્યારે રાજ્ય તત્કથી સા જે આશ્રય મળવાની આશાએ શ્રી જોગલ સીલજી શ્રી દીમ પ્રેસ એ નામનું છાપખાનું છિપાડી માસીક આતુ રાખ્યું તે સાથે દવા કરાવવી પણ ચર કરી આ રીતે બારેક મહીના દવામાં વ ખન અને પસાનો ભોગ આપ્યા હતા પરીણામે દદ વધતુંજ ગયું અને જે ચાગ ડાકટરોનો આપરેશન (કાપકુપ) કરાવ્યા સીરાય મટશેજ નહીં એવો મત પ તા વારંવાર પ્રેસનો સામાન ફરવાથી કટાંગી પ્રેસ તથા માસીનું મંમ બંધ કરી ફરી અમદાવાદ ગયા ત્યાં ચાગ પાચ મહીનાના અત્યત પરીશ્રમ અને પૈમાના ખર્ચથી જોપરેશન (વાઈકાપ) કરાવતા તદન આરામ થઇ ગયો એવો પછી આવતા વખત મુધી થયેલ ખર્ચ અને પરીશ્રમ સફળ થયાને માટે આ નદ પાછી છંધરીનો તે ખાતે ઉપકાર માનતા ૫૩ સહામતતો પાષડી બદોનેરી એ કહેવતનું સ્મરણ કરી મન વાળ્યું અને ફરી ત્યાં ૧૮૦૮ના અનેવારીથી શ્રી અબ્બીકાવીર્યનું સાતમું વ ૫ શરૂ કર્યું મ્હારા બાઈએ પણ હર્ષ તરમ નામે માસીક અવાવતુ ચર કર્યું ઉપર પ્રમાણે મ્હો ગ બાઈની મા ગીના સંજળ જે ત્ય વધ મુધી વારંવાર સ્થાન બદલાને લઇ માસીક સંજળી બગવર વ્યવસ્થા રહી ન શકવાને લીધે તે દરમિયાનના વખતમાં ઘણી વખત અનીયમીત થ ઇ જતું હતા પણ દેસી સંજળી ફક્ત આ એકજ માસીક હોવાથી તેમજ તેને આદમે તર

મા આશ્રયની આનન્દમતા સ્ત્રીમરી જગદના પ્રથે પુર્ણ શ્રદ્ધા ધરાવતા અમારા સુઘ આદેશ
હૃદયારની સહનશીલતા ધારણ કરી ચાલુ રહ્યા હતા અને હવે તેમન પુર્ણ સંતોષ આપવાએ
મેં અમે નીચળ મ્યો હતો છતાં બવીતવ્યતાને મીઠ્યા મરવા કોઇ સમય નથી તેથી ચાર અ
ક આવી રીતે નીચમીન બહાર પાયા પછી તુરતજ મહાર ભોધએ ટેલાક મ શ્રોને લમ્પ હા
દન મ બધ કયુ અને મને પોતાની માથે આઠી ચુ? લઇ આવ્યા બધા ખરા માદેશવા લ
વાજમો અગાજીની આસી ગયા હતા છતાં તેના પમાનો એરકપરોગ થયા તેથી મામી ચા
લુ રાખવાની તીન લાગણી હોવા છતાં પણ આ પોણામે વરસ નીરપાયે ચનીત કરવા પ
ડ્યાછે પણ તે વખત રમીઆન મગેલા અનુભવ બવીખ્યની ાહી માટે અમુક છે દીવમે
દીનસ સમય બારીક આરતો જ્યએ શાત ાહી મ ને મને મુગથી પ્રીય છે તે માચીનસ
મયમા અધમ પપુ હાલના સમયમા પ્રેષ મનાતી નોકરીથી સાધી ઘકાવ તેમ છે છતાં પણ
માસીક બ્યારથી બધ છે ભારથી મહાઈ હૃદય નો તારને માટે ઉઠીગન મહા કરેછે અને વારવા
ર વીચાર થઇ આવેછે :-

પ્રારમ્ભયતે ન સ્વલુ વિમ્ન મયેન નીચૈ

પ્રારમ્ભ્ય નિમ્ન વિહિતા નિરમતિ મધ્યા

વિમ્ને સ્સહસ્રગુણીતૈ રપિ હન્યમાના

પ્રારમ્ભ્ય મુત્તમ જના ન પરિત્યજન્તિ

ભાવાથ ઉત્તમ મધ્યમ અને કનીટ એ ત્રણ પ્રકારના મનુષ્ય હોય છે જેમાના કનીટ
મનુષ્ય વીધન થવાના ડરથી કોઇ કામમા હાથ ધાનતા નથી અને મધ્યમ મનુષ્ય કામદારમા
લે છે પણ તેમા ાઇ પ્રકારની અડચણ પ લા એકદમ મુકી દે છે પરંતુ ઉત્તમ મનુષ્ય તો હ
જ્જરો વી ન આવી પડે છતાં હાથમા લીધેના (આરભેવા) કામને છેડી દેવા નથી

૭મી માગાછ નત્યેન્દ્ર મહારી અન ધ શ્રદ્ધા પણ મને એજ રસ્તે પ્રેરેછે તેથી અર્થો ત્રણ
ચાર વધના માગામા ઉપર જતાવેલા રાજોને લઇ નાણા સખ ધે રિથતિ તમ છતાં મહારા સ
હવર્મો બધુઓ તરફના જીદાર આનન બિપર સંપુર્ણ આધાર રાખી પુન મૂસીકનેા મર્પારજ
કરેછે

હાલમા આર્યાવતમા અનેક ધમ મતો થઇ ગયા છે તેમા જ હયાની ભક્તી ગોપુણ
ની સ્ત્રીતીએ આસી ગઇછે ક્રૂત બધેકે અડચણ વખતે કે ત કામનાની સીદિને માટે અ
ખાજ બદુચરાછની બાધા આખડી રાખવામા આવેછે છતાં દેવી સખ ધી બકતીનેા કોઈ સ્વ
તત્ત્વ મત નથી તેમજ તેના તીથસ્થળ કે ત લોકોની બાધા આખડીના રૂપે દેવદ વત્સ સ
અથનો સલવ છે તેમાથી દેવી ધર્મની ઉત્તીને માટે બિપદેશકો વીગેરે યવસાજનો મોઢ નમ
ધ નથી તેના સમયમા ક ત આક્રેતા લરા મોના આવારેજ રગટ થતુ આ માસીક અ
ધમ તરે કાઈકપણ શ્રદ્ધા બકતી ધરાવતા હોને આનંદાર હાયક ચા પડો એમ મારે આ
નતુ છે તેથી તેના દરેક સુનોને વીનતી કરવામા આવેછે કે આપલા સમય આ માસીક બ

ધ ગ્લાને લીધે ડેટવાક ઉપલબ્ધિયા—અદા ભક્તી શીરાપના આહકો તે બધ થઇ જવા સુ
બધ છે અને કસોટીને અંતે જેમ શુદ્ધ કચ્ચન પોતાની અસલ સ્થિતિમાં રહે છે તેની જે
જેઓની જગદબા પ્રત્યે શુદ્ધ અદા હશે તેવાજ આહકો ટકી ગશે કહેવાનો તાત્પર્ય એ છે કે
માસીક ચાલુ સ્થિતિમાં હતું અને તેને આહકો તરફનો જે આત્મિક હોતો તેમાં આ બધ પડી
ફરી શરૂઆત થતા ફેરફાર થા જવા સંભવ છે વળી જેમના લગાજમે માસીક બધ થવા
અમાલ આવી ચુક્યા છે તેમના બાળ રહેના અકો પુરા પાડવાની અમારી યત્ન છે તેથી તે
મના નય પુરા થઈ રહેતા સુધી તે લગાજમેના આધાર આ ફરી શરૂ થતા માસીકને નથી
માટે માસીકના નીમાવને માટે શ્રી જગ બા પ્રત્યે ભક્તીમાત્ર ધરાવ । હોઇ તેના પ્રત્યે
લાગણી ધરાવતા દરેક આહકનું કર્તવ્ય છે કે આ માસીકના બી ન નવા આહકો વધારવા તન
મનથી મહેનત કરવી અને તેના બદલે આપના પરમરૂપાનું જગદબા શક્તિમાન છે જેઓના
લગાજમ બાકી છે તેમને અને જે નવા આહકો થશે તેમને આ નસની ભેટ બ લ અમારે લા
મગતા જહાજધાર, સાતસરપ, ગજ્જરવાસીની, ગયાહીની ચડી મહીપમદની કંઈરપુનગ
વન પ્રદાન, રામચદ્રજનો અભામેષ અને ડી અબાજનો ખાસ ફાટો વગેરે ફાટાઓમાથી
જે ફાટો પસંદ રશે તે કેમીને સાધજનો ભેટ બદલ આપનામાં આવશે અને આવતા વર્ષે
જેમને માટે નવો પ્રબધ કરવામાં આવશે તે સીવાય આ ફાટાઓ છુટક ખપાવા માં પણ
પ્રયત્ન કરવો તેમજ અમારું તરફથી હમણા પ્રગટ થયેલ “શ્રી નરનામની કથા” કે જે દરેક
છેક દેરીમંતને રાખવા લાગ છે અને માં એત્ર અશાક અને આમેના નમગત્રમા અસલ
ઉપમો ૧ છે તેની ઓછામાં ઓછી એક એક પ્રત દરેક આહક રાખશે અને છુટક ખપાવશે
તેની આશા રાખનામાં આવે છે પણ નોંધવો વાચનાના રોખીતાને માટે જગ બા પ્રત્યેની જ
ની પ્રદર્શિત કરનાગ નોંધો પ્રગટ કરવા ધારણ છે તેમાં હરપાળવે અને શક્તિની નામનું
એક ઐતીહાસીક નોંધેલ ગ્રંથ થઇ ચુક્યું છે તે તે ખરી વા અને ખપાવવાની ભનામણ છે

ઉપર પ્રમાણે આહકો વધારવામાં તથા ફાટાઓ અને પુરતકો ખપાવવામાં જેટલે દરજ્જે
આહકો લેતુમ રહે તેટલે દરજ્જે આ માસી નો નીમાન થવા આધાર છે અને તે દ્વારા મા
સીક ટકી રહી તેની ઉત્તતી થાય તેનું માન તેમનેજ છે આરા હુદ્દ બને ઈશ્વરી ગ્રેણી
પ્રેરે છે તે પ્રમાણે દેખાય છે લાલ હાની વચ અપવશ સર્વ ઈશ્વરીને દત્તક છે ઈશ્વરીની મેવા
તરીકે માસીક નગટ કરનાજ કત પ દુ સ્વીકાર્યું અને તેના નીમાનને માટે પ્રયત્ન ચવાતું કે
વ ય સુર આહકો ગિમરનેજ એમ આશા છે તથાસ્તુ!

દેવી તત્ત્વ દીવાકર

(પ્રથમ રસિ)

વિશ્વમા આ જગત્ પ્રલિપ્ત માત્ર છે અને જગતમા આ છવિત કલિપ્ત મંત્ર છે અ
નંત વિશ્વ પડિમાણની સરખામણીમાં અવ્યવસ્થામાં પણ નહીં લેખાતા વૃદ્ધમાનો એક સુદ

૧ આના મહાન વિચાર પોતાની કલમ ચલાવવાનું જે સદમ કરે છે તેને આમણ પુખ્ત નાખ કરાતી શિશુવેદ્ય સમાન દુષ્ટ છે તેમણે કુનિયાના પ્રપચોભા રમી વચ્ચે રહેતી વાણી ની શુદ્ધતાને અર્થે અપાત્રે વિધ્યાસ્તુતી રૂપી દોષના પ્રાવશિવ અર્થે અને ક્ષત્ર્ય મહારાજા સત્તા ચૈતન્યતાનની ઉત્તરિને અર્થ જે શક્તિ સકલ વિશ્વની નિયામક છે તેના મુચ્છાત્વાદ મ ને તે સામય આપશે એમ સંપૂર્ણ આચાર્ય ક્ષત્ર્ય પ્રેરણા કરે છે

કોઈ પણ કાલ તેના કર્તા શિવાય બની શકતું નથી એ નિયમ પ્રમાણે આ સદિના ક તા તરિકે ધન્યત્વ અસ્થિત્ય રિતકારતા એ ધન્યર કોણ છે અને તેણે સદિ ક્યારે પેદા કરી એ જ્ઞાતી આપણા અત કરણુમા રુદુરમે વેદમા સવ પાપક અને સવના પાપક વિષ્ણુ કહેલા છે કે જેથી નિગટરપ આ સમણ બ્રહ્મા કલ્પન થયું છે સર્વ દેવતાઓ નારાયણ ભગવાન કે જે પરથી પર ધિયોના સ્વામી અને સવ વ્યાપક છે તેમને પ્રણામ કરી ઉપાસના કરે છે કેરમા એક સદાશિવ કે જે મોટા દેવ પામ મુખ્યરાણા અધ્યક્ષને મુકુટમાધરનાર અને વેદોમા વ વ્ય એ નામથી વજ્રવેના છે તેમને બને છે કેળાએક વેદવેતાઓ પ્રત્યેક દિવસે ત્રાતકાને મ પદા છે અને સાયકાને અનેક સ્તોત્રોથી સ્તુતી કરે છે સધળા વેદોમા સુવર્ણઉપાસના ૧ જીતમ ગણેવ છે અને તે મોટા દેવનું પરમક્રમા નામ અપ્પાત છે વેદોના પાર પામેલા અનેક મનુષ્યોએ અગ્નિ વરુણ અને ઈતી પણ સવ વેદોમા સ્તુતી કરેલી છે જેમ મગા નદી અને પ્રાહોમા વહે છે તેમ સવ દેવતાઓમા મહાન ફિસુનિયોએ અનેક નકારે વિષ્ણુનું પ ળન કરે છે અને અનેક પ્રમાણોથી પણ જણાવ નહી એવું જે ખલ છે તેજ જગતનું મુ ૧ થ મારણુ છે એમ વેદાત કહે છે આ પ્રમાણે સવ મ્તો વેદમાજ છે તેથી તેઓમાં કયો મ ત મુખ્ય છે એ વિચાર જોકે દુષ્ટ છે તે પણ નિશ્ચયાત્મક બુદ્ધિથી વારવાર વિચારી વેદમા વચનોનો મુર્ચાપર આદિકમ બિપરથી કયો તાપસ સિદ્ધ થાય છે તે વિચારનું જોકે બુદ્ધિમાન પુરે જે ત્રત્યક્ષ જણાનું હોય તે પ્રમાણુ માનવું અને અતિઓના મામને વિરાધ ન આવે એ વું જે અનુમાન હોય તે પણ પ્રમાણુ માનવું વિનાતે કહે છે તેમ પ્રગણે પણ કહે છે કે ખલ મા સદિ કરવાની શક્તિ વિષ્ણુમા પાલન કરવાની શક્તિ શિવમા સદાર કરવાની શક્તિ સ્ વેમા રક્ષા કરવાની શક્તિ શેષમા તથા રૂપમા ધારણ કરવાની શક્તિ વાયુમા પ્રેરણા કરવા ની શક્તિ અને અગ્નિમા દાહ કરવાની શક્તિ છે આ પ્રમાણે વસુ માત્રમા શક્તિ છે ત્યારે જે આદિ શક્તિ છે તેજ તે તે વસ્તુમા તે તે શક્તિ રૂપે પરિણામ પામેલી છે એમ સમજવું જોઈએ

૨ પદામ શક્તિ વિનાતે હોય તેને અશક્તિ અસમય કહે છે આ બ્રહ્માની અદરશ્યાવ ર અને જગમરૂપ સવ પદાર્થોમા જે શક્તિ રહિત હોય તે નિવ કહેવાય છે જેમા શક્તિ ન હોય તે સવ કાલમા અસમય થાય છે જેમ સવ પદાર્થોમા શક્તિ છે તેમ બ્રહ્મ પણ એક પદાર્થ હોવાથી તેમા પણ શક્તિ છે અને તે શક્તિ પોતાના આમય રૂપ બ્રહ્મથી અભિન્ન છે અ શ્રીની શક્તિ અગ્નિથી કાંઈ ભિન્ન હોતી નથી એટલા માટે સવમા જે શક્તિ રહેલી છે તેજ હ—ચૈતન્ય છે એમ કહેવાય છે એજ શક્તિની મનુષ્યોએ સર્વથા બિપાસના કરવી જોઈએ

અને વિચાર કરવો જોઈએ કે વિષ્ણુના જે સાવિત્રી શક્તિ રહેલી છે તે જ ન હોયતો વિ
ષ્ણુ કાંઈ કામ કરી શકે નહીં જાણીએ ને ગજસી શક્તિ હેલી છે તે જ ન હોયતો જાણી
પણ પોતાના સૃષ્ટિ કરવાના કાર્યમાં નિષ્ફળ ન થાય અને શિવમાં પણ ને તામસી શક્તિ છે
તે જ ન હોયતો શિવ સહાર કરી શકે નહીં આ પ્રમાણે વાગવાર વિચાર કરી નિશ્ચય કર
વો જોઈએ કે જે શક્તિના આ સમયસર જાણીએ પોતાની ઇચ્છાથી સજે છે પાળે છે અને સ
હાર કરે છે માટે તે શક્તિ કોઈ બીજીથી જીતી થયેલી નથી વિષ્ણુ જાણી શિવ, ૬ અ
મિ સ્વ અને વશ્ય વિગેરે દેવતાઓ શક્તિ વિના પોત પોતાના કામ કરી શકે નહીં જા
ણીએ અને કાર્યોમાં જે શક્તિ પ્રત્યક્ષ રીતે જણાય છે વિદ્વાનોએ શક્તિને સચુષ્ણ અને ની
ચુષ્ણ એ બે રૂપે વર્ણવે છે તેમાં શાંતી લોકોએ સચુષ્ણ અને ત્યાગી લોકોએ નીચુષ્ણ સેવન કર
વું જોઈએ જાણી વિષ્ણુ અને શિવ એઓ જે શક્તિના સચુષ્ણરૂપ છે તેમજ સૃષ્ટિની આ
દિમાં તેમજ પોતાના બકતોની કાર્ય સિદ્ધિને અર્થે જે શક્તિનો સચુષ્ણ રૂપે આદિભાવ થયે
લો છે અને ત્રણ શુભોની સામ્યવસ્થા રૂપ ને જાણ છે તે તે શક્તિનું નીચુષ્ણરૂપ છે ધર્મ આ
મ કામ અને મોક્ષના ઈશ્વરી જે શક્તિનું પૂજન કરવાથી મનવાદિન સુખ પ્રાપ્ત થાય છે મો
ક્ષથી યોગયા મૂલ્યો તેને જાણતા નથી અને કેટલાએ જાણતા હતાં બીજાઓને કુલ ખ
વરાવે છે દળિયુએ પ્રેરેલા અને અશુદ્ધ બુદ્ધિવાળા પડિતો પણ પોતાના પેટ ભગવાના સ્વામ્ય
અર્થે નોખ નોખા પાખડ ચવાવે છે આ કળિયુગમાં જેવા નોખ નોખા પાખડ જોવા મળે
તેવા બીજા મુજોમાં કદી હતાજ નહીં વિશ્ણુ જાણી અને શિવ એ ત્રણે દેવ કોઈ અવિચળ
સ્વરૂપનું ધ્યાન ધરીને અનેક વર્ષો લગી ઊપતપ કરે છે એ ત્રણે દેવ સવદા કોઈ મનોરથને
અર્થીનેજ અનેક પ્રકારના યત્ન કરે છે એ દેવતાઓ ઊત્તમ પરમાત્મા અને જ્ઞાતરૂપ તે નીત્ય શ
ક્તિને સત્તાતન માનીને તેનું નીરતર ધ્યાન કરે છે એટલા માટે વીદ્વાનોએ નીચયપૂર્વક નીરત
ર શક્તિનું સેવન કરવું એજ સવ શાસ્ત્રોનો નીશ્ચય છે આ સૃષ્ટીના આદીકાળમાં ત્રીયુષા મ
ક પરમેશ્વરી મહાલક્ષ્મીજી કોઈ રથને લક્ષ્ય સ્વરૂપે અને કોઈ ગચને અલક્ષ્ય સ્વરૂપે વ્યાપેલા
હતા એ દેવીને ચાર હાથ છે તેનું ચરીર તપ્ત સુવર્ણ જેવું છે અને તેણે તપાવેલા સો
નાના આજુબજો પહેરેલા છે આ અખીન જ્ઞાતરૂપ પહેલા શન્ય હતું તેને તેણે પોતાના તોજથી
અકાશીત કર્યું સકળ વીશ્વને આરબમાં પરમેશ્વરી શન્ય દેખીને પોતે પોતામાંથી તામસી સ્વરૂપ
જીતન કલ આ તામસી સ્વરૂપ કાળુ હતું તેના મોઢામાં મોઢી મોઢી દાગે હોવા છતાં વદ
નમદ દેહિપ્રમાન હતું નેત્રો વિશાળ હતાં તેમજ કટિભાગ પાતળો હતો તેમની ચાતુલ્યો
મા ખડગ, પાત્ર ખેટ અને ચારાં ધારણુ કરેલા હતા અને ગળામાં પહેરેલ એક ધડનો અને બી
જે માયાનો એમ બે હાર છાતી સુધી લટકતા હતા તે મદો મત તામસી દેવી પ્રત્યે મહાલક્ષ્મી
જોડ્યા કે 'તારા જેવા કાપે છે તેવાજ નામ હું તને આપુ છું મહામાયા મહાકારી મહામા
રી, કુલાવયા, નિર્ગા તુષ્ટા, એકવીસ મગરાની અને દુરત્યયા એવા તારા નામ તારા કાર્યોને
લીધેજ પ્રતિપાદ છે અને જે મનુષ્ય તારા કાર્યોનો જાણી યશે તે સુખ ભોગવશે મહાલક્ષ્મી
જે પ્રમાણે જોડ્યા પછી તેમણે એક બીજી સ્તરૂપ પણ ઊત્પન્ન કર્યું તે સ્વરૂપ સત્વ ગુણથી
ભરપૂર હતું અને તેનું તેજ ઈદ્ર—ચદ્ર સમાન હતું તેણે અક્ષમાના અકુશ, વીણા અને પુ

તુ અને ત્યાર પછીની સંજ્ઞા સુખા ન ૧ । જાના સ્થાપન કરે ન નીચમ વખાણે ત્રિ દેવમન
એ । થીતપ વખાણના પ્રમાણાનુસાર થતા હતા અનેક અહ્યાગની વાતોને જાણવા આપણે મમથન
થી તેમજ પ્રયોજન થયું નથી પણ મહાત્માઓના કહેવા વખાણે આપણે વસીએ છીએ તે
ની પરતા મહા નહન પછી વી હુ બગવાન શેરનાગ રૂપી શય્ય પર પોતા હતા તેમના
બી કમળમા અહ્યા ગિરપન થયા ત્યા વી હુના મનના મેલમાથી સ્તપન થયેના મધુ રમ
મના એ દેવો અહ્યાને મગવા લાગ્યા તે વખતે અહ્યા વીજ્ઞાની શરણે જતા વી હુ પાત્રો
ને વશ હતા અને અનેક વ્યક્ત કરના હતા તે જાણવા નહી ત્યારેજ અહ્યાને વી હુ તા
યોમની દ્વા રૂપી સુમ્તીની અધીકતા જણાઈ હતી એ યોગની । એજ મહાનદીએ ઉત્તમ મત
મહાકાળી નામે તામસી સ્વરૂપ હતા અને તેમણે મધુ કેટમને મારી વીજ્ઞા અને અહ્યાને
વ્યયુક્ત કર્યા હતા ફરી દુર્જય મહીસાસુર ત્યારે દેવોને પી તો હતો ત્યારે ઊપરોક્ત મહાત્માની
એ તેને મારી દેવોને સંતોષા તતા તેમજ મહાસગરવતીએ શુભનીશુભન મહારી દેવતાઓને
નનદનાહ ની ટક મરી આપ્યો હતો તો એજ ત્યારેજ બગવાનના કથો મુ મનુષ્ય
રૂપી લાવે । પાપકમના ફળ રૂપ પા નેના ગાનચક્ષુ તટ આડે આવી અડેલા છે તેથી ત્યા
ના મનુષ્ય કે તેના સંતકમ રૂપી ખીજ વધરી રૂપામૃતના પાવણથી ભગી નીમળવાનુ નીમળ
થયેલુ છે તેવાને તો શ્રી જગન્નાથ રાજાવીક રીતે નદા બકની ઉત્તમ ચાપલ હવ ત્યા
સ્વરૂપ કહેવાનુ શર કરીએ છીએ

માપુર્ણ

કચનકણી

છાંછી દુકી છે હુત્તર વીરાજ છે તક સ્થિત છે પ્રિયોમ અચોક્ષ છે અને નીમ્ન સુ
રકેન છે (હોપોગીક)

ધણા દ્રષ્ટોમા બુનાનીના ચરકા જરતા મોહીએ એવી જાખતો અજમાવી હોય છે કે
જેનો પ્રથાતાપ વૃદ્ધાવસ્થાના કમતા હા મએને કરવો પડ્યો છે (હોવી)

કોષપણ માણમની આત્મપોષક સચ્ચદી તેના જીવતરને કોષપણ રીતે લાવજી આપી ય
ત્રી નથી (મેહની)

એવી એક ફરજ નથી કે જે અતા કમ્પારી આપણે વધારે સુખી ન થઈએ અથવાને જે
પી એક લાલસા નથી કે જેને મારે ક્યાજ નથી (સેનો)

વીનાસમા જવાનો દરનાને પહોંતો છે અને રત્નો વીરાજ છે અને તમા જાણ તેના
પણ હોય કારણકે ઉત્તમના જીવિતમાં લાખલ દરનાને દરવાજો રસિધો છે અને રત્નો સાચો
છે અને તે શોધી મહાનાગ થો । હોય છે (ભાઈબલ)

જે કમવાની તારી હમ્મ હોય ને વરવાના પોષી નહી પૂજી દેવો મુખના વખાણ
થી કમવી લેને (શોક્તપીત)

પુરતી રીતે આનંદ ઉપર્જનનું તેવી સારી વર્તેચીત કરવાની શક્તી અથવા જોન મહેવાની
પુરતી અક્ષરનો અર્થ એ મોટું દુર્ભાગી છે (૧૮૨૨ બટ ૧૨)

ગ્રીક 'Thariti' કરકસર સમ્પત્તિને 'Tharvo' (આમાદ થતું) થાતું
પરથી નીકળે છે તેથી તે પોતાનો અર્થ જણાવે છે (૩૬૨)

જનને જીવે કમાણીદાર બાપુ ન હોય તેને કરકસર તે એક બાજુ સમાન છે
(નીતીસાગ)

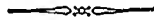
ઝેર એ મોટું ઝેર નથી પણ મોટું ઝેર તો 'દેહ' છે કારણ કે ઝેર તો એકનોજ પ્રાણ
લે છે પણ દેહ તો યુગ અને પ્રપુત્રોને પણ લે છે (સહતન)

સારી વર્તેચીતની પહેલી અનુવંશીત વસ્તુ સત છે જીવ સારી અક્ષર ત્રીજી સારા સ્વ
ભાવ અને ચોથી મર્મક છે અને પહેલી ત્રણ આમતો કોઈ પણ રીતીએ દરેક માણસની
શક્તિમાં છે (વીજીયમ ૨૫૫)

તમે કોની મોખતમાં રહો છો તે કહે એટલે તમે કાજ છો તે હું મ્હીશ
(સ્પેનીશ મહેવત)

તમારું જે કાજ હોય તે કરાવો નીશ્ચય કરો અને જે નીશ્ચય કરો તે નીશ્ચયતા વીના
સીધું કરો (કાકલીન)

જો મનુષ્ય કશું જીવર આગળ રાખનારે મારે આ જાનથી થતું કુલ સંકલન કર તે તે
પ્રમશીન છે (સેટ પીટ)

વાણીવલાસ

કાચી નામની રાજ્યધાનીમાં સુપ્રતાપ નામે રાજા રા ન કર્મો હતા તેમાં એક દીવસ આ
ગ્રામ્ય એક શાહુકારનું ઘર દાગતા પચાડ ગયા તેમને રાજા પાસે લાવવામાં આવ્યા રાજા
એ જલાળોને આજ્ઞા કરી કે આ ચારે ચોરને ગામથી બાહાર લઈ જઈ સુળી પર ચાલી મા
રી નાખો કેમકે—

સવર્જન ચ સાધૂના દુષ્ટાના મર્દન તથા
રાજધર્મી બુધા પ્રાહુ દંડનીતિ વિચક્ષણા

અર્થ—સાધુઓનું રક્ષણ અને દુષ્ટોનું મર્દન એ રાજાઓનો ધર્મ છે એમ કીર્તીને જ
જુનારા પુરો કહે છે

રાજાની આજ્ઞાથી જલાદ લોકો તે ચારે ચોરને ગામ બહાર લઈ ગયા અને તેમના ત્રણ
ને સુળી પર ચાલી દીધા ત્યારે ચોરો વીચાર કરવા લાગ્યા કે—

પ્રત્યાસન્નેષિ મરણે રક્ષોપાયો વિધીયતે

ઉપાયે સફલે રક્ષા ભવસ્યેવ ન સશય

અર્થ—મરણ પ્રાપ્તે આ યુ દોષ તો પણ રક્ષાનો, જીવાન કરનો નેહએ કેમકે ઉપાય ન કરી પાવતો રક્ષા થાયજ એમા સશય નથી વળી —

વ્યાધિના પીડ્યમાનોઽપિ માર્ય માણોપિ મૂ મૂજા
પ્રત્યાયાતિ યમદ્વારાત્ પ્રતિકાર પરો નર

અર્થ—વ્યાધી પીડા કરતો હોય અને રાજ મારી નાખતો હોય તો પણ જે જીવાય કર મા તત્પર હોય તે યમદારથી પણ પાછો આવેછે

આ પ્રમાણે વીચાર કરી ચોર મોઢ્યો કે હે જલદોડા ત્રણ ચોરને તમે મારી નાખ્યા અને હવે મને મારી એક વાત રાખને જાહેર કરીને મારો હું એક મોટી વીધા જાણુ છું અને હું મરી ગયા પછી તે વીધા નાચ પામશે માટે મારી પાસેથી તે વીધા લઈ રાજ મને મારી નાખશે તો તે વીધા મનુષ્ય લોકમા રહેશે જ નહો એ વા કે હે અધમ ચોર વધરવાનમા તને આરોગ્યે છતાં તું હજી જીવવા છજોડે તું કઈ વીધા જાણેછાં અને તારા જેવા અધમની વીધા રા ન શીરિતે ગ્રહણ કરશો ચોર બો ચો અને જ નહોડાં તમે શુ મોલાછોડાં રાખના કામ મા વડતર નાખવા છજોડોડાં જે રા ન જાહરો તો અવશ્ય આ મોગી વીધાને નહણુ કરશે અને તમે આ વાત કહેશો એટલે તમારા જીવર પણ રાજ પ્રસન્ન થશે પછી તે ચોરના વચન થી રાખના મમા બાધ ન થવો નેહએ એમ ધારી જાહરોએ તે વાત રાજ પાસે ફીડા જાએ એ તો સામળી ચોરને બેનાવી ધુઝુ કે અને ચોરાં તું કઈ વીધા જાણોડે

ચોર—હે દેવ! સોનાની ખેતી કુતા જાણુ છું

રાજ—તેની શી રીતી છે

ચોર—હે દેવ! સવ જેવડા સુવર્ણના બી કરીને ધરતીપર વાવવા તે એક મીઠી સવ ના જેવા છેડ જાગી નીકળશે આપ તસલ દેખશો

રાજ—હે ચોરાં એ વાત તાચી છે

ચોર—આપની આગળ ખોટું બોલવાની કોની શક્તી છે જે મારા વચનમા શરક પડશે તો એક મળીના પડી પણ મારે મરુ છે અને સારે પણ શીક્ષા કરવામાં કે પ્રસા કરવામાં આપને સમર્થ રહેશો

રાજ—હીકછે સારે સુવર્ણ વાવ

પછી સુવર્ણ ગળાસી તેના સર્વેવ જેવડા બીજ કરી રા નના અતપુરમા ફીડા કરવાના ત જાવને કોઈ પરમ શુભ સ્થાનમા ધરતી ખેડી ચોર બો ચો કે હે દેવ! ખેતર અને બીજ સી દ દયા, તો હવે વાવનાં કોઈ જાણને આપો

રાજ—તુજ કેમ પાવતો નથી

ચોર—જે સુવર્ણ વાવવાનો મનેજ અધીકાર હોયતો હું દુખી કેમ ચાલી પણ હું ચોર છું તેથી મને સુવર્ણ વાવવાનો અધીકાર નથી જોકે કોઈ દીવસ કાઠાજી ચોર ન હોય તે

વાવે આપજ સારે વાવે

રાજા—આરણેતે દેરા સાર મે આપતું ધન ચોરું હતું

ચોર—ત્યારે મંત્રીઓ વાવે

મંત્રીઓ—અમે રાજ્ય ઊપર જીનનારા તેથી અમોએ ચોરી કેમ ન કરી હોય?

ચોર—ત્યારે ધર્માધ્યક્ષ વાવે

ધર્માધ્યક્ષ—મે પણ આ રાત્રીયામા માની પાસેથી લાડુ ચોરી લીધા હતા

ચોર—તમે બધા ચોર છો સારે મને એકવાનેજ કેમ મારો છો!

ચોરનું એ વચન સાંભળી સભાસદો સમૂળા હસી પડ્યા રાજાને પણ હાસ્યરસથી કોથ હ તરી ગયો એટલે તે હમીને બોલ્યો કે હે ચોર! હવે તમે નહી મારીએ હે મંત્રીઓ! આ ચો ૧ હુલુદી છે તોપણ હુલુદીમાન છે અને હાસ્યરસમા પ્રવીણ છે માટે તે મારી પાસેજ રહેશે અ ને પ્રસંગોમા મને હસાવશે તથા રાજ કરશે એમ કહી તે ચોરને રાજાએ પોતાની પાસે રા ખ્યો

ન ચૌરાદધમ કશ્ચિત્ સહિ હાસેન વિદ્યયા

મૃત્યુપારા સમુચ્છિય રાજો વહ્નમતા ગત

અર્થ—ચોરથી અવમ કોઈ ન હોય પણ તે હાસવીવાથી મૃત્યુના પાશને માખીને ગળતે ખારો થઈ પડ્યો

પ્રેમ મહિમા

નારાયણ છંદ

મનેહની સુનાતાન્યારી જાણવી જરૂરી, અપાર છે અધિષ્ઠા કર્તા ન જાણ જાણી મુજણ કોઈ જાણતા વિચારિ વાત અતરે ન જાણતા જરૂર મૂર્ખ ખાની જોગતા ફરે પ્રસુતિ કેરિ પીઠ વાઙ્ણીજ જાણિ શુ શકાં ગવો મધુરી રાકેરા સવાદ માણિ ના ગકે અમાપ તાપ ગ્રીષ્મતો ન મરઠ જોગણી રકે અસહ્ય તેજ સુવર્ણ ન હુ બુદ્ધિમા ઠકે, ગિ રીત કાયરો મ્હોજિ સુદ્ધ રિતિ જાણુશો દિલે ન હુલ માર્છ નેક નીતિને પિછાણુશે સતીતિ શુદ્ધરીત શ્રેષ્ઠ મૂણિકા મએ નહી, સિ રીન પદ ગાત ચાા કામતી કળા મહી કુના તણા ન મચખો સમુદ્ર સત્તર માનશે મ્નીન હુદ જલુ રવાદ હીરતો શુ માણુશે પડે ન ધા નમ્રપરે ન પીઠ તેનિ જોગખે સહી શકે શુરો સા ન મચરો કદી લખે મહુર સ્વાદ મૂઠ જોમ ચિતમાજ જાણુશે વિના સુનાણિ કેમ જાણુતા જતા વખાણુશે સુનેમ પ્રેમ કેરિ અતરેજ પ્રેમી જાણુશે નુ અ ન કોઈ પ્રેમિ વીણુ પ્રેમને પિછાણુશે કમુખી ગમથી સુચેત વજ રમ્ય લાગશે કદી ન થાય રગ તુ પ સામ્યથી ઘણુ બરો અધીક પ્રેમ ભાવના ચડેજ પ્રેમી ચિતમા, કદાપિ નુ થતા તથી ન રમ્ય ત્યા પ્રતીતના

ધડો સુપત્ર જેમ નીર ગ્રાહી તો ગણા છે અપકવ ના મહે કદી જરર એ જણા છે
બન કર ન પ્રેમ હીણુ ચિત આલિ થૈ જશે રવપણુ પ્રેમ પ્રેમિ ચિતમાયિ ૨૨ ના ખરે
દોહરો ૧ :

પ્રેમ પુનિત પાત્રસ મણી આઢ કરે સહુ કોવ
પામે પુગવ પુન્યથી, પ્રેમ અસ ૭ હોય

ભાવિક પ્રેમ

આ વિશ્વમા અનુસર્ગો સિધ્ધ સમાજ મ્હા સુની કષ થયા
સહિ કષ તપ દત આદરી યજુ અણની શરણે રહ્યા
પ્રદયાદ પ્રેમી પુણુ યજુમા પ્રેમ અનહદ લાવિને
ગીઓ નની તર લાગયે વળી મટરી તન તાવિને
વળી પ્રેમનો પગાથ કુનના અગમા અવધિ થયો
તજિ ગાત્રો વમન લાંબા બાળાપણે વનમા ગયો
તપ આ યો અક્ષય પણે યજુ પ્રેમ વશ થમને મળ્યા
આપ્યુ અવગ રદ આવનીમા પાનદ મદ હરી રમ્યા
ધરીમે પરીત ૮ પ્રેમ ગોકુળ બાનિમ હારિ સમગ
તજિ લાત્ર માંયા રમીત રૂક્ષ સજે રગમા
અનિરૂદ્ધ ૫૦ ધરિ પ્રેમ બોખા પશિ તેને ત્રિતથી
સુતના દુત પણુ દષ્ટિ થયા એ રીતથી
આતુર અતમિત થમ મન માવિકાધિ મેગ યુ
સોદયતી અતી ઉર્દશી શરી પાત્રથી સુખ કેગ યુ
યજી વત્સરા ૮ વીશાગધી પ્રેમી ગણાયા પૂર્ણ છે
તે તાવિ નાસવતાપરે સુખી થયા સપૂર્ણ તે
અપુર્ણ

હરપાલદેવ અને શક્તિદેવી

વીર અને આશુત રસવી ઉલ્લસામ જગુ
ઐવાનહાસિમ નોવેલ

આ પુસ્તકના નારક હરપાલદેવના રસાઓનો વશ ૧૧૨૦ ક્ષત્રિયને શોભાપદ ઉચ પગા
મો તેના પ્રવાસમા આપ્યુ અને આ આશુરના વણનો મો જગદબાની ભક્તિ તેના મત્રોનો પ્ર
વાન જગદબાની કૃપા દ્રષ્ટિનું કુળ દેવીને શક્તિદેવી રૂપે અવતાર તેમના દેવી પાકમો અને
અજુન કામે વિગેરે વિગેરે વિવેચનો ગસ ભરીરીતે આ નોવેલમા સમાવેશ કરવામા આયા
તે એ પ્રતી કીમત ૩ —૮— (પા ૨૮ કુદ)

મગવાનુ ઠેકાણુ — શ્રી અભિકાવિજય ઓશીસ ચુડા (દાડિયાવાડ)

साहीत्य

देहा

कवीर नाम हृदे धर्यो, भयो पापको नाश,
मानू चिनगी अगनकी, पडी पुराने घास,
कामीका गुरु कामहे, भोगीका गुरु दाम,
कवीरका गुरु सतहे, सतनका गुरु राम
कपटीके मन कपट वसे, साधुके मन राम,
गाडु लोकतो भग चले, सुराके संग्राम
नारी पुछत सुमकु, कहासे वदन मलीन,
कहा गाठसे गिर पडो, कहा कीसीकु दीन
नहि गाठसे गिर पडो, नहीं कीसीकु दीन,
देना देख्यो ओरकु, वहासे वदन मलीन

कवीर

कुडलियो

साचो झेर अफीन हे, खरच रुपैया खाय,
सूधेथी कडवो लगे, खाधे अग सुकाय
खाधे अग सुकाय, मित्रसे वाधे दावो,
घरमे सपत घटे, मागतो फिरे ज्युमावो
कहते करसनदास अफिनसे कबु न रांचो,
अवगुन करे अपोर, झेर अफीन हे साचो

कविते

१ होती जो विधवा तो साँस्य के सिद्धांतहुँसो,

ध्यान धर इश्वरको मनमें मिलावती
 होती सती सिधवा तो रसके उद्दिपन सो,
 प्रेम लपटाय कर पतिको रिझावती,
 होती जो कुमारिका तो लखति न अंग नर,
 योगव्रत ब्रह्मसे परम पद पावती,
 हाथ नहि विधवाना सिधवा कुमारिका न,
 जमली पतिते गति एको, नहि पावती

करशनदास

दोहा

जगल जट्ट न छेडिये, बजारे बकाल,
 कस्वे तरक न छेडिये, उन्हाळे अगर
 पान पुराना धी नया, तिसरी कुलवती नार,
 चौथी पीठ तुरगकी, सरग निशानी चार

गंग

छप्पय

तरुनि काज रघुवीर, विकटवन वनवन रोण,
 तरुनि काज लकेश, शीश दश अपने खोए,
 तरुनि काज कैकध, कूल नीकदन कीनो,
 तरुनि काज सुरपति, शाप अपने शिर लीनो,
 चतुरानन भये ए तरुनिथें, मदन काड शकर दही,
 कवि गद्द कहेरे तरुनिथे, कोनहिकी पत ना गइ?

गर

“શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ” ની સ્થાપના

ચતો ધર્મસ્તતો જય

વેદોક્ત આર્યધર્મોનુસાર પરમાત્માનું અસ્તિત્વ સ્વીકારી ગતા તેમા રહેલી અનિનામ્ય શક્તીની માનતા પણ સ્વિકારવીજ પડે છે પરમાત્માનું ગ્રન્થ કલ્પતા ક્ષિયાર્થ ભાગ પરમાત્મા રૂપ પુરુષ મહેનાય છે અને વામાધ ભાગ શક્તિરૂપ પ્રકૃતિ મહેનાય છે અગ્નિમા જેમ દ્વાજ શક્તી છે અને તે અગ્નિથી માધ જુની રહેતી નથી તેવીજ રીતે પ્રકૃત પણ પરમાત્મા —પર બ્રહ્મથી જુદી રહેતી નથી અને તેથી જેના પરમાત્મા છે તેવીજ તેની શક્તિરૂપ પ્રકૃતિ પણ છે પ્રકૃતિનો અર્થ કરતા પ્રત્યક્ષ અને કૃતિ એટલે સૃષ્ટિ અર્થાત જે દેવી સૃષ્ટિમા મુખ્ય છે તે અર્થના પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપ કૃતિ એટલે સૃષ્ટિ અને તિત્તમોપજી અર્થાત ત્રણે ગુણોની સામ્યા વરના કે જે અપાર શક્તિવાળી અને સૃષ્ટિ કરવામા મુખ્ય છે તે અર્થવા પ્રત્યક્ષ અને કૃતિ=સૃષ્ટિ અર્થાત સૃષ્ટિથી પ્રથમ દાગમા જે દેવી છે તે પ્રકૃતિ મહેનાય છે જામતોના અનુગ્રહને માટે પ્રકૃતિના મુખ્ય પાત્ર ગ્રન્થ અને તેના બરા અશર અને કલાઓ રૂપ અનેક સ્વરૂપ યથેલા છે મુખ્ય પ્રકૃતિ જે પાત્ર છે તેમા એક માનવી કે જેનું વેદોક્ત ગાયત્રી રૂપે યજ્ઞગાન કરેલું છે તેને ઇશ્વર રૂપિત જેને માનનાર ત્યેક મનુષ્ય માનનિય ગણે છે અને હાલના સમયમા આપણા આધાર્તમા અનેક ધર્મમતો ચાલે છે તે પૈકીના ગમે તે મતને અનુસરનાર પ્રત્યેક દિન પાતાના વિવેક કર્મમાની સંધોષાસનામા ગાનનીતુ આગવન કરે છે પ્રકૃતિનું બીજું રૂપ દુર્ગા જે ગણેશની માતા અને શિવની અદ્વાગના છે તેને દરેક સૌર અને ગાણપત્ય મતાર્થથી માનનિય ગણી તેનું આરાધન કરે છે પ્રકૃતિનું ત્રીજું અને ચોથું રૂપ ગદા અને લક્ષ્મી છે તેને મનુષ્ય સપ્રદાયી પ્રત્યેક ભક્તોએ પોતાના પ્રાણ ગણે છે અને પાત્રમુ રૂપ જે સરસ્વતી છે તેને દરેક વિદ્યાવિલાસી મનુષ્ય વિદ્યાની અધિષ્ઠાત્રી રૂપે પુજે છે જીવરોમા પાત્ર સ્વરૂપ શિનાય ગંગા તુલસી મનસા દેવસેના અર્થવા પટ્ટી મગલત્વડી મળી રવાહા સ્વધા દાસા, દક્ષિણા સ્વમિતિ મુદિ, વૃદ્ધિ, સપતિ પ્રતિ, દયા પ્રતિષ્ઠા, ખર્તિ, ક્રિયા, શાન્તિ, લક્ષ્મી,

ભરતખંડની પડતી દશાના કારણરૂપ મહાભારતના તુલ્ય સુદના અનેક જ્ઞાન વીરો સાથે અમંગલ્ય પડિત ધર્મતાત્તા બ્રાહ્મણો પણ આજ વીરગતિને પ્રાપ્ત થયા અને સાર પછી પણ અદર અદરના દલદલી ક્ષાનતેજ નરમ પડેલું હોનાથી વિવર્તિ થયેન રાજકર્તાઓના હાથમાં આ દેશની સત્તા જઈ પડી અનેક શ્લેષ્ઠ આદ્યમણે અને પરદેશી મત્તાની ઝુસરીને લઈ સ નાતાન શાસ્ત્રોના અમુલ્ય ગ્રંથોનો લય થયો આ તેને લઈ વણાશ્વમ ધર્મ પ્રમાણે કૃતવ્યને પ્રમાણતા શાસ્ત્રોનો અગ્રામ છુટી જવાથી આગરે વણના લાગીયો સકુ એક મરખા સાકુ ત જિંકે ગણાના લાગના અને તેમની મુગમનિનો વિવેક કે નિચાર પ્રજ્ઞવગમા ન રહ્યા અને તેથી યથાદેહ તથાદેવે એ સુનાનુસાર જેઓન મવમમસા નો નિષેધ નહોતો તેઓની સા સગિમ નિહતા વડે યોગ્યતાના નનાદ ગ્રંથોના પચમકાગિ કુલ્મત આચાર વ્યવહારો દાખન થયા મનુષ્યના મનની વૃત્તિઓનુ નલપુ સર્વેન સમગ્રુષુ મરતા રુપ તરફ વધારે હોનાને લી ધે ટેવ્યાક ઉચ્ચ વગના વિદ્યોતો રુષુ તને અનુભવ વાનમગને નામે આ મત નિદાયો અ ને જ્ઞાત શાક્તા ઘરિસેવા ભામ યેચ વેષ્ણાવા એવા એવા પાખડો પ્રવર્તિ રહ્યા તેના મા વળી પાત્રમાત સત્તા અને જીવણીના નમાવે કહેનાતા સુધારાના અનુપાથીઓ આકરો વ ખત આરતા આ મનો આશ્રય લે તો તેમા કાંઈ નવાઈ નથી હવ ખરીરીતે જોતા નીતી અને ધર્મ એ બે વ્યક્તીને એટલો તો જવો નીમટ સબધ છે કે પરસ્પર નામ બદલો કર્યો દોષતોપણ આની શરૂ જમા અનીતીનો લેશ પણ હોય તે કદાપી ધર્મ મ્દી રમયજ નહી અને તેને માટે આ પુરાણુ ધર્મપદ્મનુ સ જોધન મ્દી માછપણુ મનુષ્ય પોતે પીમમ્ત છે એમ કહેતા સંગવાન નહી તેવો તેમતને શુદ્ધ નીતીમય દુનીયાની ધટીએ દેખાડેનો એ દેશનયે માછક પણ શ્રદ્ધા ભરતી ધમવતા દરેક મનુષ્યનુ કૃત ય છે

દાવતા સમગ્રમા આપણા ગુજરાતમા સર્વિન ધર્મના યાત્રાના રથાનકો તરફ નિટી મ્દીશુ તો ફક્ત અબાજ બહુચનાજ અને પારાગ્ર છે અને લા બુધા ઘણા યાત્રાગુઓ અપેલે તેથી આ મતની ઘણી જટીલતાથી બહારથી દેખાયછે પણ તે યાત્રાગુમાના ઘણા લે બાધા ર આખડીને માટેજ દેવશુ વાજવામાટે આવેછે ટેરનાક શયોમાની બનાઈ વિગેરે મોજ ગળ માટે આવેછે ટેરલાક શ્રદ્ધાધારક — પણ તે એવી અધ શ્રદ્ધાકે તેમા પ્રસાગ વિગેરે મોજ શોખનો દેવ મિશ્રણ થયેલો હોનછે ટેરનાક શુદ્ધ સારિત્ત વૃતિથી આવતા હશે પણ તેઓ પોતાના નિજાચમ દીને લીધે સહુને પોતાના સાગ્યા ધારી અન્ય વિષયથી વિરક્ત રહેછે આજ્ઞાન નીચ્છેના ધર્મમનો જેષ્ઠશુ તો જણાશેકે દરેક દરેક પોતાનો સરદાય વધાર વાના કામમા અને નનાનવા સુધારા રનાના મમમા કટવા મચ્છાછે અસારે માછ મ્દેછે કે હુ વૈષ્ણુ ન હુ કોઈ મ્દેછેકે હુ ચરતુ, કોઈ કહેછેકે રામાનુજ હુ માછ કહેછેકે મયાદીકુ કોઈ કહેછેકે કમીગયથી હુ, માછ કહેછેકે ખીજાપથી હુ કાંઈ કહેછેકે વ્યામીનારાયણના પ થયો હુ અને માછ મ્દેછેકે આયમમાજ હુ વિગેરે વિગેરે તો પણ જે દનિને આપણે જ ગજ્જાહુની ગાનીએ છીએ અને તેમા મધુષુ શ્રદ્ધા નામીએ છીએ તેને અનુમરનાર માછ હુ શાકનજુ એમ કહેના ગણી આવતો નથી એ જોઈ જાણને મમેદાગર્પ નહિ યાન ઉરના

રેક સપ્રદાય વાળા શક્તિને બેઠે માન આપે છે અને મામ પડે ત્યારે વાખીયા મુછનીમી શ્રી બાધા આખડી રાખે છે અને કુપુત્રો જાયત્ત ઘાચિદાપિ કુમાતા ન ભવતિ પ્રમાણે જમ પા સર્વના મનોરથ પુર્ણ કરે છે તેથી કાર્વ સર્જન થયે યાત્રા કરે છે છતાં જે દુષ્ટ દેવને પોને માનતા હોય તે કરતા કાષ્ઠક ઓછી વિનિત દ્રષ્ટિ આ ધર્મપથ તર્ક કરે છે તો તેના સર મ શો શોધી કાઢી આડખીલીઓ અટમવી પુનરુદ્ધાર કરવા ની આવશ્યકતા છે

અ માછ જેવા શક્તિ ધર્મના યાત્રાના મથકનો લાભો અનુભવ જલ્દાવે છે કે નહીં અનુષ્ઠામી સ્થીતીમા દેવીની બાધા અખડી રાખે છે પણ અસ્તો યના નીયમ પ્રમાણે અનુષ્ઠ મામની અગ્ની પ તી થયા કરે છે તે પ્રમાણે જ્યારે બાધા પુર્ણ કરનાનો સમય આવે છે ત્યારે કાતો તે અનુષ્ઠની સ્થીતી ન માછ ગયેલી હોય છે અવવાતો કુટુમ્બ પોતણુ પ્રનાર રાજા ાગ્ની વીક્રમ આગમા ભસ્મીભૂત થયેતા હોય છે ત્યારે બાધા પૂર્ણ કરનાનો બોલને અનાય વીધવા ઉપર આ વી પડે છે તેવે વખતે તેને જતા આવતાવુ રેલવે ખર્ચ પણ મહા મુઝ લીધી મળી ચકે છે ત્યારે વળી ત્યાના પુ નરી વીગરે ॥ લાગ્યા અને મુઝ વિગે વીગરે જરના કેટલા આ રા યદ્ય પડે દીગ્ગીરીની વાતતો એકે કે બહા થી ધાર્મિક જ્ઞાના તે લાગા લેનાત અનુષ્ઠા એટલાતો ની ષુર હોર છે કે તેને ગરીબ યાત્રાગ્રીની જીવન દયા આતી નથી આે તે વખતને દેખાવ દરેક સહુદય દ્રઢાને વજોજ ત્રાસ પક ચક્ય પડે છે આના ગરીબ યાત્રાગુઓને પણ બધુમારે જનતી મદ આપી જગદભા નયે ત્રદા ધરાવતા હરોને દુખી અને નીરસાહી થતા અટા વવાની આવશ્યકતા આ સમાજ સ્વી રે છે

શ્રી અધિકારિ ૧૪ નામનુ દેવી ધર્મ સ રધે પ્રજા એકજ માસિમ આઠે વર ઉપર શ્રી અખાલમા પ્રગટ થના લાગ્યુ હતુ અને તેમા દેવી ધર્મ સજધી લેખે ચર્ચનામા આવતા તે મ ૧ લેટો તરિકે દેવીના ચરિત્રના તાદસ્થમાય તેવા ફાટાબદાર પ તા હતા તે ॥સિ આતુ રા અનાતેના પ્રોનાવટ રાનગ માધનનાત કુમેત્ત ની વણી ઇચ્છા છતાં પ્રેમીક વ્ય વારિક અ મનડો અને આત્રમહિન દયાને લઈ બે વર ચયા બધ પડી ગયુ છે છતાં આ દેવીધર્મમા ના ઉપર ૧૫ વેલા અવતારપાના અને ઉત્ત અત યો દુર કરી આ ધર્મને શુદ્ધીતિમય મા ઉપર સ્થાપન રી તેનો પુનરુદ્ધાર નીરીતે કરી રાકય તેના વિચ રા તેમના શ્રી જગદભા ત

• શુદ્ધ રધાધા બરેલા અતકરણમા અસ્પશિન પદો ઉભરાવા સાગવા તેથી તેમજ દયરી તરથી પ્રેરણા થયેલ એક મહાનંદ રા જે સદ્ગુણ અહનિત મહાત્મા ની દુશાન ૭ ના આ દેશથી હાનગુમછે પણ યોગ્ય પ્રમ પ્રાપ્તમાર દવીબ નામાના યોગ્ય અધિ કરિયોને જલ્દાવનામા આ વશે તે ઉ થને લઈ આ શક્તિ ધર્મોદ્ધારક સ્ના ની નરુતિ તેમણે રેલી છે અને ૧૫થી આ મમાજના મિનેજમ તરિક તમે કામ કરશે તેમજ ઉપગેકત ગારિક પ ૧ સમાજના ઘાલન તરિકે સમાજ તરથી પ્રગટ થશે

Memorandum Of Association Of

Shri Shakti Dharmodharak Samaj

શ્રી શક્તધર્મોદધારક સમાજનો કર્તવ્યલેખ (સંક્ષિપ્ત)

૧ દેવી ધર્મ સખાયે સાહિત્યોમાં જોયું તે પ્રમાણે શ્રીમદ્ બગવતી ભાગવત ગ્રંથો અતે કેટલાક છુટાછનાયા સ્તોત્રો છે તે શિવાય કેટલાક તંત્ર ગ્રંથો છે તે ગુપ્ત અને કુસ્તિત વ્યવહારવાળા કહેવાય છે તેનું સંશોધન કરી સમાજના પ્રમાણે અને જગદાના શ્રી સુખે તેનો મૂલ્ય નિરૂપણ આપી શકે તેને શુદ્ધ ઇતિહાસ રૂપે પ્રવર્તાવના તેમજ વૈદિક મંત્રો કેટલાક અશુભ ગ્રંથો અસિદ્ધ છે તે પ્રગટ કરી દેવીભક્તોમાં તેનો પ્રચાર કરવો

૨ દેવીધર્મમાં આજકાલ પ્રસાદી રૂપે મળે અને માસાદારનો રિવાજ અતિશય પ્રચલિત છે અને તેમાં કહેવાતા મુદારાના સંખ્યા દ્વારા અને મોટા શહેરોમાંની હોટેલો (પેન્સિયન) ના હિસ્બોમાં પણ જતા અવધાન નથી) ને ક્ષીરે તેમાં અમયાદ ઉમેરેલા યાવજ છે તેથી દિવસ દિવસ અધિકતેના જલદી અગ્રાપ કરવા જ હોવાથી તેનું ખડન કરવાના આયુર્વિદ્ય વિદ્યાના અભિપ્રાયો અને શાસ્ત્રની આગાઓ લખ્યા હતા તેમજ તેવા યાનાના રચનાઓ અને જગદ જણાતા બીજા ગ્રંથોએ નીતેના આદર્શ સત્યાગ્રહશાળી ઉપદેશો રાખીને તેમના બોધ દ્વારા જલદીમાં સુખી વર્તમાન રિયલિતા મુદારા માથે બધિષ્ણની શ્રદ્ધાને અટકાવવી

૩ આપ દેશની આત્મી દોલત અને દિદીપ્તિના રતન હજારો ગાયો વિધર્મી મામાદારી મનુષ્યોના બળીદાન રૂપે કતલખાતાનો ભોગ થઈ પડે અને માટે કેટલેક રથજો ગોઠવેલી થઈ રચાઓ સ્થાપન થયેલી છે તેમજ આ સમાજે સુરભિદેવી તરિક્ષિ ગાનને જગ જાનું આ શ સ્વરૂપ સમજી તેમના કાર્યમાં ખનતી મદદ કરવી અને તે સાથે પોતા તરફથી પણ આ કુળ પ્રમગે તેનું ખાતુ સ્થાપન કરવું

૪ યક્ષિતના અનુયાયી તરિક્ષિ યક્ષિતનું મેવન કરવું જોઈએ અને તેના અજ વે તનમન થી નળાળી રમ્મ હાલી કમી ચનીશક્તી નથી માટે ગ્રંથમાત્ર — બ્રહ્મચર્યના બોધમાથે બ વીષ્ણની પ્રભ મુદારણાથ ગૃહસ્થાશ્રમના સત્સંસ્કારો પ્રગટ કરવા

૫ ગરીબ યાત્રાગુઓને કેટલાક તીથ સ્થળોમાં હેરાનગતી ભોગવવી પડે તે દુર કરવા ના ઉપાયો થોડા અને તેવા યાત્રાના રથજોમાં ધર્મોદાર તરીકે દલી બંને તરફથી આવી એ કર થતું દેવ દ્રવ્ય અન્ય માનવ વપરાતા દેવીધર્મની ઉત્તીમાં તે વપરાય તેના ઉપાયો લેવા

૬ આ સમાજનો વાગ્દાન તરીકે અબ્દીસવીરવ માસીક ૫૫ મહાજ તરફથી પ્રગટ કરી રાખીની બંકો, દેવીનતોના કર્મ સ્વરૂપ ઉપાસનાના મુલ્ય રજતા અને ચાંદના સાવન, માત્રા ના સ્થળોનું સ્વરૂપ સ્થાનો નાથે બંનેનું મત્ત વીગેર વીરો વીજાન લેખકાલ અર્ચના અને દેવીકેતમાં પ્રચારના

૭ આપાવત ૧ મોડ જણાતા ન્હાના મોટા શહેરોમાં આ સમાજની ગાયો ઉપાડવી

અને તે પ્રાચીની સમાજોમા જેવીધર્મની ઉત્તતીના વીજ્યે અચવાસ

૮ ગ્રામ હરકોઇ અમુકરણે સમાજ તરફથી તે વાના સમાજના મેમ્બરોની એક જન
તલ મીટીંગ (કોનવેન્ટ) બરવા અને આખાનપમા જેવી ધર્મની ઉત્તતી અથ કરેન મયવાતીના
વાર્ષિક રીપોર્ટ પ્રગટ થ્યા તાદ આનતા ર્ધમા મરવાના કારો તેની યોજનાના બહુમતે પસાર
યાવ તે કરાવે તેમ જ નેતાઓ સમાજદો વાગેરેની નીચવણા રી વગી તે વાના પુરાવેય
વાર્ષિક ધર્માદા ઇનામી ફરુ તે મીટીંગ સમયે પ્રગટમળી ઇનામો વહેચી આપવા

ઉપરાંત કારોને માટે સમાજને નાણાની ૧૩ હોઇ એ સમાજક ૧૬ જોલવામાં આ
વુ છે તેનુ બધારજ નીચે મુજબ છે

The Constitution Of the Samaj Fund

આ સમાજને માટે મેમ્બરોના પાચ વર્ગ રાખવામા આ મા છે

વર્ગ ૧ હો પેટન ૩૫ એકી વખતે સમાજના ફરુમા બરના ૧ મેલ મુદરચ

વર્ગ ૨ જે લાઇમ્ ૧૨ ૩ ૧ એકી વખતે

વર્ગ ૩ જે વાપિ મેબર ૫ દરર બરના—

વર્ગ ૪ હો વાર્ષિકમેબર ૩ ૧૧ ૨૨૫ બરના—

વર્ગ ૫ હો સબ્સ્ક્રાઇબર ૨૧ ૧ બરના

ઉપરના ચાર વર્ગોના મે રાને દરવસે શ્રી અબ્દીનાવીજ્ય માર્શીક તેની બેઠ સાથે વગર
પેરેન્ડ ફી (મફત) આપવામા આવશે ઉકત વર્ગો પરી ચોથા વર્ગને બાદ કરતા આકીના ન
ચમ વજુ વર્ગોના મેબરોને સમાજ તરફથી તે વખમા દેવીધર્મ સબ્ધી પ્રગટ થએના પુસ્તકો
ફ્રાટાઓ અને ધર્મપ્રચાર અથ સ્ટાફીલો ફક્ત પેરેન્ડ લાઇ ફી (મફત) આપવામા આવશે

શ્રી અબ્દીનાવીજ્યના પ્રથમના ગ્રાહકને આ સમાજ તરફથી રિનિતિ કરનામા આવેછેકે
માસિકનું લવાનમ પ્રથમ રૂ ૧—૪— હવુ પણ ઉપર જણાવેલી કેટલીક ધાર્મિક ફરતે
નવનાની હોવાથી તેમજ સમાજ હવુ ઉછરતી હોવાથી આપ સન વા ૪ થો વાર્ષિક મે
બર ૩ મા રૂ ૧—૮— ભરી દાખલ થશે એમ આશા છે રન રૂ —૪—૦ વધારે
બરવાના છે પણ તેના બદલામા સમાજ ને જે દેવીધર્મની ઉત્તતીના ધાર્મિક તથા બજનવા
શક્તિવાન થશે તેનો હુણ ભાગ મળશે તેમજ નવરત મીટીંગમા એ મેમ્બર તરિકે મળ
આપી શા શા

ઇનામી ધર્માદા ફર

ઉપરના ચાર વર્ગના મેમ્બરોની શ્રી બિપરાત સમાજો વધારે નાણાની જરૂર હોવાથી એ
ક ઇનામી ધર્માદા હવે વામા આ યુ છે આ ફરમા બિપરતા ચારે વાના મેમ્બરો ભાગ
લેઇ સમયે એટલે કે પોત પોતાના વગના મેમ્બરો ગણાતા છતાં પોતાના વગની શ્રી બિપરાત

ધમા । ૩ — ૮ — ૦ બરી ગમે તેટલી દીકાટા ખરીદી શકશે અને
આ સમા હજોતો ધનામ મેળવી રાખશે

ઉપરના ચાર વગો શીખાયને ૧૨૦૮ માણસ આ ધનામી ૪ ની એક કે વધારે દીકાટા ખ
રી ગે તેને ૩ — ૪ — ૦ બગના સખરકા ૪૫૦૦ તરીકે પાંચમા વગના મેન્બર ગણવામા
માડશે

આ ૮ ની દરેક દીકાટ ૩ ૦ — ૮ — ની રાખનામા આવીકે દેવી ધમની બીતતી
૪૨૦૦ નાર હજોતો મુદરચ આ ૬ — ૮ — ગમે તેટલી રકમ બારગે તેો દર ચાગના દીક એ
દીકાટ આપનામા આગે વરસ દરમીઆન જે દીકાટા ખપગે તેનુ વરસ આખરે ૧૫૦૦૦
તથા મેન્બરોની જનરન મીટીંગ ખોલાની તે સમક્ષ તે દીકાટ પાછળ રાખ ૧ ૩ ૧ થી માડી
૧ ૫૦ સુધીના ધનામ નગ ૪૦૦ હાપનામા આ પા છે તેનુ ૧૦૦૦ ધનામા આગે
ખોટામા ખોટુ ધનામ રૂ ૫ નુ છે આ ધમા ૩ ૧ રૂ ૦ — ૪ — ૦ ખેરીય
ત તરીકે બર્થની દીકાટ ઉપર રૂ ૫૦૦ નેર ચા સહે તે ૫૦૦ જેવો તેવો નથી કદાચ ધનામ
નહી આવે તેો પણ જે ધાર્મિક માયમા તે નાણાનો ઉપયોગ થવાનો છે તેનો પુણ્ય બાગતો
આ ૧૨૧ મળશેજ

अनित्यानि शरीराणि विभवो नैव शाश्वत नित्य सन्निहितो मृत्यु कर्तव्यो धर्मसंग्रह

શરીર અનીત્ય છે મરેતી પણ અચળ નથી અને મૃત્યુ સર્વદા નીકટમા છે માટે ધર્મમ
મદ કરવો આવશ્યક છે

ચાર જ્ઞાના જેવી નહી રકમ આ ફેશનના જમાનામા દરેક મનુષ્ય હારતા ચાલતા ખ
ચી નાખેછે તેો આવા પુર્ણ રસ્તે ખરચવામા કોઈ મુદરચ સમયાશે નહી એમ આશા દે
માટે જગદળા પ્રત્યે શ્રદ્ધામક્તી ધગવતા દરેક મુદરચને પોત પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે આદ
ડની ધનામી દીકાટા ખરીદી સમાજને મદદરૂપ થઇ પડવાની બીતતી દરવામા આવેછે

આ માસીક જે સદમુદરચો તરફ મોકલવામા આવ્યુ છે તેઓ ઉપગોગ ૧ શ્રી સમીધર્મો
ધ્યાન સમાજ સખધેનો લેખ સપ્તુલ્લસપુર્વે નાચી શ્રી જગદળા પ્રત્યે કાશ્વક પણ શ્ર
ધ્ધા બામી હજો તેો આ ધાર્મિક કાર્યમા પોતાથી બનતી મદદ આપશેજ એમ આશા રાખ
વામા આવેછે

આ સમાજના પેટ્રન સાહરમેન્બર થવાનુ મામતો દેવી પ્રત્યે અનન્ય શ્રદ્ધા હોય અને
તેની સાથે શ્રીમત પણ હોય તેવા મનુષ્યનુ કત ૧ છે પણ વાર્ષિક મેન્બર ૧ કે ૨ થયુ તે
દરમજ સામાજીય મનુષ્યથી પણ બનીકે સખ છે વાર્ષિક મેન્બર ૧ ની રૂ ૧ ૫) છે ૫
થુ તેને ૧૦ અખીમનીજ તથા તેની જોના મળી રૂ ૧૧૦ અને તે ઉપરાંત ને વરસમા સ

માન નથી ત્રગ થયેલા પુસ્તકો ફોટા તેમજ અન્ય સાહીત્યો મળી બાળી રહેતા હા આ થી પણ કાષ્ટ/વીરેશ ક્રિમિતાના મળશે માટે બનેતો ને વગમા દાખલ થવું નહીતો હેન પાત્રિક મેમ્બર B મા દાખલ થવું એટલેકે શ્રી અબ્બીકા વીજ્યના આ ૩ તરીકે ના શા બ રી સમાજને આત્મ આપવો આનંદરહે

આ વાની અભીકારી/ચની નીચેની બેઠ પપ્પુ અમુ વ છે ગઈસાન તે મ્હાર પાત્રા ધારેલી તેથી આદેશના ટેટલામ્ આ રા પણ લીલીકમા છે માટે શ્રી અબ્બી વીજ્યના પાત્ર આદેક બેટ શીરાય રતી ન બન તેના માટે તલદી નખાના વીનતી છે બેટ ત્યા મેમ્બર વી પપ્પુ સર્ગીશીક વી પી થા પપ્પુ મો નરાની વ્યવસ્થા રાખી છે તો બપેરોમ્ત શીના મા મનીઓડર ખચેનો રૂપ એકબાનો વધારે પડશે

શ્રી નવરાત્રની કથા

મુદ્રાતોક સરન દીકા સાથે

નવરાત્ર તત્તો તમાર મહાત્મ અને જગ તાની ભક્તિવ્રતિપાદન કરનાર મુદ્ર આપ્ત્વા નો મધે ધર્મ અથ કામ તથા મોક્ષ એ ચતુર્વર્ગ પુત્રાચની સિદ્ધિ આપનાર આ કથા છે માટે તમદબા ઉપર તદ્દા ગખનાર દરેક મુ રથે આ ક ન લ તો અવશ્ય તાખવી / નોંધએ વળી શીમાનને માટે તો—

ય ક્વદ નવરાત્રન્ય કથાયા પુસ્તક મુદ્રા
દદાતિ દ્વિજધવાય વિદુષે દક્ષણાચિતમ્
પૂજ્યલોભમકુમાર્યો યથારાત્તિ સુમતિત
લમત દેવિલાક ચ સુખ મુચ્ચવા ન સપથ
દ્વારા પુસ્તક દાનસ્ય દેવિમતિ તનાતિય
પ્રસાદ લમતેડમ્યાયા સાડય નારાયણીપ્રિય

વધારે પુસ્તકો ખરીદી દાનદાર મહિતનો ત્રયાર ૩ વા કન્ય છે

માવ નવ અવાક અને આસેના નવરાત્ર તસિદ્ધ છે માટે આવના નવરાત્ર ના ઉપયોગ માટે દરેક દેવીમહતો તરફથી આ પુસ્તકની વિશેષ માગણીનો સભવ હોતા થોડી નકલો હોવાથી તુરત ખનાસ થઈ જતા પાઠ્યથી ગળવી મુશ્કેલ છે માટે વહેનો તે પહેલા કીમત ફક્ત રૂ —૮— (પા ૮૮ ૧૬૬) (શ્રી અબ્બી વીજ્યના આદેશને બેટતરીકે મહત)

મળવાતુ કેમપ — ની શક્તિધર્મેશ્વારક સમાજની આશીર્સ મુદ્રા

૧) આ મામિકપન અગાજી સાત રૂપી સુધી રા માધવનાન તરથી પોતાના ખાત્રી
 ચરસાવ તરિકે પગટ થયુ તેના ને ને આદોનાનું મીઠ લેણુ રૂપ હોમ તો તે મગજ તર
 વખવાથી તે તે મગની ખીચી સુધીના તેમના તરસી આજ સુધીમા કી જગદખાના પ્રગટ
 થયેના ટોગજો માથી ને માગજો તે આ મામા આત્રી આદકોના પાછલા કીરક તમા કિ
 આમ જોતા મણા આક્રમ પામે અમુક ચોરી ચોરી રહ્યો તેમની લેણી ગ્દેછે તે પતરી મુશ્કેલ
 હોવાથી તેજો છોડી દેછે અને જાર રકમોને માટે જોયો તેમના આટલક વર્ષે પ્રયાસ અ
 ને પરિણમે માત્ર આપી ગોળી આપવા પાકરશે તો તે આમાર સાથે આ સમાજ જિંદ
 કાગી તેમજ તરફ ઉ મદદ ના કે માનરો

૬૦) એકદર ગીને આદખના કાક અમા ખાત્રી લાક સખધે નીજળતા લેણુની રકમ ક
 તો નાકક પામે તેમની લાલી ગુફેદને મ ત્રોલ વિશેષ છે પણ તે પતવામા અતનત પરિત્ર
 મ સાથે ચુરથી પગ છે તેથી તે આગળતા વાદનારનો હાન છે તેજ રિયાતમા નધ વાગી
 તરેથી નવે પામે દર દેસીમકત આ તમાજ સાથે વ્યવહાર ચલાવેતો સાર એવી આ મમાજ
 જતામથુ મ્દેછે થયુ આથી કરી જોતાની પામે પધારે રમ્મો છે તેો માવ નથી આતો રકત
 પરચુ છુ લેણુદેછેને માટે છે

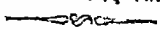
૬૧) મ માત્રની વ્યવસ્થામાટે આ વરંનેમાટે નિચેની ગીઠાય કરેથી છે
 રાયરેક્ટર્સ — શ્રીયુત્ત ગજવંદ કમાનનાય પોપટલાક (મિનીટર યુ ૧) શ્રીગોમારીમ
 મોમાગી અને મોનાટોર સનાતનધર્મ ઇંગીશ ગુ રા યુગ અને ૨૦ ૧)
 શ્રીયુત્ત મોમન્દ લાક હમ્દશીલાક (૧૫) ગુ રેટના તમ ગેક અને ઘ
 માના સરકારી મમદાર માલેખ)

ગ રા માધવનાય કુળેરજી મનળ (એકસ ઓરીસીઓ)
 મેન્કર્સ — વી સ્પીરીટી બેન્ક (સમાજ તરફ નાણા આપવા માગેથી અનાગત રકમ
 માટે આ સ્વેચ્છા બે કમા ખાતુ રાખવામા આનરો)
 એનારગી એકેટગી — ૧૦ રા હરીશકર કુળેરજી માવળ (શ્રી અખાજીના માલક થા
 લુદા સારેગ અને હાસ યુ ૧ રેટ ચોટકી ડીવીઝન વહી
 વટદાર માલેખ)

મેનેજર્સ — રા. રા. માધવનાય કુળેરજી રાવળ
 પ્રોપાઇટર શ્રી જોગવમિલજી પ્રિ ટીંગ પ્રેમ
 એડીટર્સ — રા. ગ. કેશવનાય કુવચક શાહ
 વેડીવટદાર માલેખ યુગ

રા રા મોતીનામ પ્રાણજનન ગુકલ
 કીપર યુગ ગેટ

સુખ્ય આરીસ — શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજની આદીન યુ ૧ (દાઉપાવાક)
 ઉપરની વચ્ચેના કમ આ વાને માટે છે આ વચ્ચેની આબરે સમાજની જનન મો
 ટીમમા આનતા વર્ષ માટેની નવી સુદણી કરવામા આવો જોનજ અનુકળતા થતા આ સ
 માજને સરકારમા રૂપટ કમાવા માટે સુખ્ય આરીસ અનુકળ પ તે રથાને રૂગી નાખતામા
 આગે... સિવાય યોગ્ય રથાનોએ સમ રની આયોજકુ જીરાડવામા આનો

શ્રી અધિકા વિજય ઓફીસમાં મઠતા ફોટોગ્રાફ (જીવીઓ),

(દરેક પોષ્ટરે શ્રી વી પી ખર્ચ હું મળવું)

જહાંગીર—આજની સગવડ સાથે વચ્ચે પડેલાં મી અજાણ્યે માણવામાં આવતા મહુસરના સૈફ ખખેચદ બેરનનું મહાસાગરમાં ફળવું વગર શ્રીમુખ વડે ગયાની તેને સદા પતા ફરી તે વખતનો આજે ૬૬ દેખાવ આ ફોટામાં છે કે ઈનેટ સાઈડ સાદી કિમત આઠ આના સોતેરી દસ આના

ખજૂરનાશિની—ગળગળા મહાતપમાં શ્રી અજાણ્યે હીચેને વિતાવવાનું થયેલા છે તે વખતે એક નવારી જેણે માતાજીની ગાય ખાઈ ના સુધી ચારી છે તે ચરતો હોવા આવેલ તે વખતનો તા ૨૫ દેખાવ આ ફોટામાં છે કે ઈનેટ સાઈડ સાદી આઈડ્યાના સોતેરી દસ આના

શાલ ૨૫૩૫—મી અભિમતેની પદાસી વિતાવવાનું થયેલા છે તેના બંધ સ્વરૂપનું તો ૨૫ બાકાતજનના મનને આર્પણ કરે તેવું છે કે ઈનેટ સાઈડ સાદી આઠ આના સોતેરી એક રૂપીયા

શ્રી અજાણ્યો ખામ ફોટામાં—મી અખીડેરીનો આ એક અમુલ્ય ફોટામાં છે તેનું મહાતપ જે હીચે ને આપું છે—કુન સાઈડ બે રૂપીયા ઈનેટ એક રૂપીયા આ આના કુન સાઈડ સોતેરી દસ રૂપીયા ઈનેટ સોતેરી પાંચ રૂપીયા માંડ સોતેરી બે રૂપીયા

૨૫ વાહિની—મી અખીડેરી પોતાના સૈફ અને વાંધ જેડેલા અને જંગમ સંપત્તી બહુકે રોડ છે એવા બાહ્યુન ૨૫માં બેસી આગે ફરતા જગતમાં વીહાર કરે તે વખતનો આવેનો મોટા સાદી ઈનેટ આઠ આના સોતેરી એક રૂપીયા

કે ૧. પત્રવિજયન પ્રદાન—પરમાર કુખોન દેહાસીક પોતાના મીત્ર સાથે પાત્રીક અથવા ૨૫૨ થઈ આસામમાં આવેલ જરીકાવના નામને ગારી મણી લઈ અદર નાગકન્યાના થા પરી અપદ્ધ થઈ મરણ પામતા દીપચ દની રતુની પરધી શ્રી અજાણ્ય મુરતીમાન રાકે દસ આગી તેને સજવન કરે છે તે વખતનો આજે ૬૬ દેખાવ આ ફોટામાં છે કે ઈનેટ સાઈડ સાદી આઠ આના

શ્રી રામચંદ્રજીનો અજાણ્ય—શ્રી રામચંદ્રજીની પત્નિ મહામાયા સ્વરૂપ તીર્થાત્રી તપસ્ય હરણ્ય ફરી જતા તેમને પાછા ખેળવવાનો ત્રાસ સદા કરવા માટે શ્રી રામચંદ્રજી ડિ બેંકમાં પદાડી પ્રેરવા પોતાના બાઈ-સિદ્ધમણ સહિત અજાણ્ય નામનો મત્ર કરે છે તે વખતે પત્ર જરામાંની જગદ્યા પ્રમદ થઈ શ્રી રામચંદ્રજીને વરદાન આપે છે તે વખતનો આજે ૬૬ દેખાવ આ ફોટામાં છે કે ઈનેટ સાઈડ ફાં મત્ર આઠ આના

એ વિગત ચડતુ મહિની સરસતી અને સકળા ફોટામાં પશુ મળે છે દરેકની કે ઈનેટ સાઈડ આઠ આના અને મોટેરમાં રહેતું ફોટામાં મહાતપનો કાંડ સાઈડના ચાર આના

મજાતુ ડેમણ—મી રાહિયોદાસ નવા નવી આશીશ બુદ્ધ

શાક્ત પ્રકીર્ણ ૧

અક ૨

દ્વિ દુરંધાનમા બહાણો ફેલાવો પામેલુ, શક્તિધર્મના તેમજ
કાવ્ય સાહિત્ય, કળાકોશલ્ય, નીતિ, જ્ઞાન, વીરર સભાષી
રસમય અને યોધકલેખો સચવુ અને સર્વન
સન્માન પામેલુ માસિક પત્ર—

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુત્રને બ્હાર પડે છે)

પુસ્તક ૮ મુ.

વાલપ, પુર્ણિમા, ૧૯૬૬

અક ૨ ભો

શક્તિ ભક્તિમાર્ગ નૂતના કથા
કાવ્ય નૈપુણ મુવાર ચિત્તજામ
પાંચકોરુ દિગ્ગતા રહનિરા
અંબિકાવિજય નામ માસિકમ

શ્રી અંબીકાવીર્ય નામનુ માર્ગીકપન
૧ ॥ વાલકોમા ઉમેશા શ્રી આદિયકીર્તી
બેકતી અભીનય કયાઓ કાવ્ય, રસાલ
કાસીની અભીનુના અને ઉદાર (સદા
રજાદીકરુ—જિઆધીકારનુ) રીસાયુ આ
૨ ॥ (ફેલાવો) તથાસ્તુ ॥

પ્રગટ કરનાર —

શ્રી જગત્તિ ધર્મોદ્ધારક સમાજ

ચુડા, (કાઠીયાવાડ)

(સમાજના ૧ થી ૪ વર્ગ સુધીના મેનરને પોરેજ અને બેટ સાથે મળત)

વાર્ષિક લેવાજમ અગાઉથીજ રૂ ૧-૮-૦ સેરતા પોરેજ સાથે,

(પાંચમી ૨ ૨-૦-૦ સેટ થીના) પુર્ણનકલના રૂ ૦-૩-૦

દેવી તત્વ દીવાકર

(ગતામ્થી આતુ)

દ્વિતિય રાત્રિ

કાળ સ્વરૂપ

દરેક પદાર્થનું જેમ સ્થુત સુખ વિવિધતા અનુભવ કરવામાં આવે છે તેવીરીતે માનુષ પણ અનુભવ કરે છે એટલે કે જગત્તે આ રૂપ આ યકત સ્વરૂપ કાળ પણ પોતાની પ્રમાણ આદિ અનુભવોમાં ન્યાયિની વ્યવસ્થા પદાર્થોને પરિચયે રહે માથના વિભાગોમાંથી જે અનુભવ ભાગ છે એટલે કે જોના પત્રી રિનાગ યદ્યપ્તે તો નથી એવા કાર્યોનરથા અને સમુદાયારથા થી હિન સર્વથા સ્થાવી જે પદાર્થ છે તેને પરમાણુ કહે છે જે કાળ જગત્તે પ્રપચની પર માણુ અનુભવો ભોગવે તે પરમાણુ પ્રમાણુ મળ હેનાર છે જો જે તેની સમુદાય અનુભવો ને ભોગવે તે માત્ર પરમ મહાન કહેવાય છે જે પરમાણુને એક આણુ ત્રણ આણુને એક સરેખા ત્રણ નસરેખાની એક પુટિ સો પુટિને એક વેષ ત્રણ વેષને એક લવ નણુ લવને એક નિમિષ ત્રણ નિમિષને એક ઠાણુ પાચ દાહની એક માટી પદર કાટાની એક લઘુતા પદર લઘુતાની એક ધડી જે ધડીને એક મુર્તિ સાગસાગપડીને મનુષ્યોને એક નદર ના ર નદરને એક દિવસ અને આગ નદરની એક રાત્રી એરીતે આઠ નદરને એક અભાવ થાય છે પદર અહોરાત્રનું એ પખમસડીયુ તેના શુકન અને કૃષ્ણ એના જે ભેદ અને જે પખ વાડીઆવાને એક મહિના થાય છે વાર સાત છે તિથિઓ સોન છે મહિના બાર છે, રુઝો છ છે અને અપન જે છે જે મહિનાની એક રુઝ, પગામતુ એક અપન અને ઉતરાપન તથા દિશ્ણાપન નામના જે અનુભવો એક વખ થાય છે મહા નરજ અને તારામહા મધ્યવર્તીકા જરૂર પ્રજા સુચ પ્રમાણ આદિ જાગતા અનુભવોથી વાર માસમાં બારરાશિરૂપ સુવન કોષમાં સમથુ રહે તે વખ કહેવાય છે અને એ વર્ષના સનત્તર, પરિવત્સર છાપસર અનુવત્સર અને વત્સર નામના પાચ ભેદ છે મનુષ્યોના એક વખને દેવતાઓને અહોરાત્ર થાય છે એટલે કે ઉતરાપન એ દિવસ છે અન દિશ્ણાપન એ રાત્રી થાય છે એ પ્રમાણે મનુષ્યોના ૩૬૦ વર્ષોના એક વર્ષ થાય છે

જોના એના દિ ૧૨ વર્ષો સધ્યા અને સધ્યાંય સહિત સત્યયુગ ત્રેતાયુગ અને કળીયુગ એના ચારયુગ કહેવાતા છે એ ચારયુગોનું પ્રમાણ કમલ ચાર, ત્રણ અને એક હજાર દિ ૧૦ અને હજારોથી બમણા સેકા જેટલા વર્ષોના તેના સધ્યાંય ધ્યાંશ ગણાય છે એટલે સત્યયુગ ૪ દિવ્ય વખનો અને તેના સધ્યા સધ્યાંયના ૮ વર્ષ મળી ૪૮૦ દિવ્ય વર્ષોના છે ત્રેતાયુગ ૩ દિવ્ય વખનો અને તેના સધ્યા સધ્યાંયના ૬ વર્ષ મળી ૩૬૦ દિવ્ય વખનો છે કાપરયુગ તેજરીતે સધ્યા સધ્યાંય મળી

છાપસના કોષ કાણાઓમાંથી સપ્તે તાડકા વરમા પડે છે જોને માકજુ આદરુ કહે છે તે જ છાપસથી તે જગત્તે પર આવે. રૂપે પડેલ તાડકા વચ્ચેની સીધી સીટીમાં હડતા રજકોડેઆય છે તે પ્રસરે છે

૨૪૦ દિવ વષનો અને તેવીજ રીતે ઠળાયુગ ૧૦૦ દિવ વર્ષો ગણાય છે મનુષ્યોના વય નમાણે સધ્યા અને સંધ્યા સહિત ગણતા સતયુગના વય ૧૭૨૮૦૦૦ ત્રેતાના ૧૨૮૬૦૦ હાવગના ૮૬૪૦૦૦ અને ઠળાયુગના ૪૩૨૦૦૦ વય થાય છે અને ચારે યુગના મહીને ૪૩૨૦૦ વરસ થાય છે આવીરીતના ચાર યુગ મળીને એક ચોક્કડી કહેવાય છે અને આવી એક હજાર ચોક્કડી એટલે કે ચાર હજાર યુગોનો બ્રહ્માળનો એક નિસ મહેનાય છે અને તે કલ્પના નામથી ઓળખાય છે બ્રહ્માળના દિનમના મગ જેટલીજ તેમની ગતી પણ થાય છે અને તે પ્રલય કહેવાય છે પ્રલય પાત્ર પ્રકાશના છે નિત્ય આત્મીય નૈમિત્તિક પ્રાકૃતિ અને મહાપ્રવૃત્તિ

બ્રહ્માળના એક દિવસમા ચૌદ મનુષ્યો થયા કરે છે આ પ્રત્યેક મનુ ૭૧ ચોક્કડીથી માંડી અધિક કાળ બોગવે છે અને તેના વશજ રાજ કમથી થયા મરે છે આ ત્રિનોખને ત્રણ મરના રી બ્રહ્માળની રાજરોજની સહિ મહેનાય છે અને સતી પડે છે ત્યારે ભુરાદિ ત્રણેય તિરોહિત થઈ જાય છે આ પ્રલય ઉપર જ પાત્ર પ્રકાશના પ્રલય મહી ગયા તેમાનો નૈમિત્તિક પ્રલય ગણાય છે નિસ પ્રલયને માટે સુદમન્યુનારા વિદ્વાનો મેહેકે નદીનો પ્રનાહ અને દીપકની જ્વાળા વિગેરે પશ્ચિમી પર્વતોની જેવી ક્ષુદ્રક્ષમા હેરેગધરા — વિગેરે અવસ્થાઓ છે તે વીજ અવસ્થાઓ માગરૂપ પ્રવાહના વેગથી તુરતા તુરત ખેંચાતા દેહની પણ નોવાડ આવે છે અને અવસ્થાઓ ઉપરથી ક્ષુદ્રક્ષમા તે પાંચોનો જ મ અને નામ થતો નેરામા આરે છે આવીરીતે સત્ર પર્વતોની ઉત્પત્તિ અને લય ક્ષુદ્રક્ષમા થયા મરે છે આ લય તેજ નિત્ય પ્રલય મહેનાય છે આત્મીય પ્રલય વિશે એમ કહેવાય છે કે જેમ મેઘ સ્વપ્નની ઉત્પત્તિ થયેન અને સૂર્યજ પ્રમશિત મરેન હતાપણુ સૂચના અગરૂપ નહુને સૂનના દર્શન થનામા પ્રતિબંધ કર્તા છે તેમજ અહ કાર બ્રહ્મ સ્વરૂપ જગદબાધીજ ઉત્પત્તિ થયેન અને બ્રહ્મનોજ પ્રમશિત કરેન હોનાજના પણ બ્રહ્મના અગરૂપ જીવો બ્રહ્મ અગરૂપ જગદ રાતુ ધ્યાન થવામા પ્રલિપ્ત મરે છે હવે વાદળા વિખરાઈ જાય ત્યારેજ ચમુ પોતાના સ્વરૂપ જાત સૂચને જુએ છે તેવીજ રીતે સદ્નિચાર દ્વારા ઉપાધિરૂપ અહ કાર નારા ચર્મજ ત્યારેજ જન પોતાના સ્વરૂપજાત બ્રહ્મને જાણે છે અને આવીરીતે રિવેકરૂપ સસ્ત્રથી માયામય અહ કારરૂપ પોતાના જાંઘને કાપી નારે જન પરિપૂજ્ય આત્માને અનુભવ કરે ત્યારે આત્મીય પ્રલય (મોક્ષ) થાય છે

ઉપર બ્રહ્માળના એક દિવસ સંતીતું પ્રમાણુ જણાયુ તે પશિમાણુસાગ તેના સો વય જતા બ્રહ્મા પડે છે એટલેકે બ્રહ્માતુ આયુષ્ય સો વયનું છે બ્રહ્માળના આયુષ્યના અર્ધા બા ગને પરાધ્વ કહે છે આપણે જેમા વસીએ છીએ તે બ્રહ્માળના હાનના બ્રહ્માળનું પહેલું પત્રાધ્વ યજ્ઞ યુગ્ય છે અને આ ખીજી પરાધ્વ ચારે છે પહેલા પરાધ્વના પ્રારબમા બ્રહ્મ નામનો મોરો કલ્પ થયો હતો તે કલ્પમા વિષ્ણુના નાભિ સરોવરમા થી લોક રૂપ મગ જીત્ય મધુ હતુ ખીજા પરાધ્વનો પહેલો આ સ્વેત વારાહ નામનો કલ્પ ચારે છે અને આ કલ્પમા વિષ્ણુ એ જગદબાની પ્રેરણાથી વરાહાવતાર ધારણુ કરી પૃથ્વીનો જીદાર મ્યો હતો બ્રહ્મા પડે છે ત્યારે પ્રાકૃતિક પ્રલય થયો ગણાય છે આ પ્રાકૃત પ્રલયમા પૃથ્વીનો જળમા જળનો તેજમા એવા અતુકમથી સધવા કાર્યોનો પોતપોતાના દારણુમા લય થાય છે આરબમા પૃથ્વી જળમા હુલ

વાથી અત્યંત યાચછે સવ જગત પશુ જળમા હુમી જાયછે જહા વિષ્ણુ અને શિવ આદિ દેવતાઓ તથા જ્ઞાનવાન સપગા રીઓ મત્વજૂન ચિદાત્માના લીન થાયછે નૃતિ (મહાત્મ) આ કાર અને પાચત માત્રા રૂપ નૃતિ)પશુ પરમાત્માથી અભીન પછે રહેછે તથા તે સમે પ્રાકૃત પ્રલુપ્ત થયો મણુપછે જહા પડતા પ્રાકૃત પ્રલુપ્ત થાય ત્યાં સુધીનો કાળ જગત જાને એક નિમેષ દહેરાય છે આ પ્રમાણે સપગા જહાડો નષ્ટ થાયછે અને પાછા નિમેષમાત્રમા સદ્વિના કમથી ઉત્પન્ન થાયછે આ પ્રમાણે ટેલીસ્ટિ યદ્ય ટેલા લપ થયા ટેલા ક પ ગવા અને ટેલા મ્દપ આખ્યા એ સખ્યાને માં જાણું ત્યાં જહાડોમા જહા ટેલાડે એ પશુ કોડ જાણું ત્યાં સર્વ જહાડોના નૃત્યજૂત ઇશ્વર એમ્દછે કે? સર્વો પરમાત્મા અને મત્વ ચિત્ત તથા આનંદ રૂપ મ્દરાયછે જહાદિક જેના અશીઠે અને હુ વિરાટ પશુ જેના અશીઠે એવો મહા વિગટ પશુ તેને અશીઠે ડિપર ? પરમાત્મા મ્દલા તજ સુજ નૃતીછે । શુકે પ્રગ પરમાત્માને નૃત્યપશુ ધરતુ ત્યાં પશુ માપાવીશીડનેજ ધરેછે એ સુગ નૃતીમાંથી પશુ મહાજૂત ઉત્પન્ન થયા પછી અર્ધનારીશ્વર થાયછે કેને શ્રીકૃષ્ણ મ્દેવા પછે એનું શુભ અને ખીનુ ચતુર્મુખ એવીરીતે શ્રીકૃષ્ણના એ રૂપ થાયછેતેમા અતુનુજ વ કુદમા અને શ્રીજૂજ ગાસો મા ગ્દેઠ આી સુખી કે જેનું વર્ણન પ્રથમાધ્યાયમા કરવામા આવે લહે તેના પ્રલુપ્ત સમો સર્વ પદાર્થોના તીરાનાવે રહેલ વામના રૂપી ખીનના પ્રભાવે રૂપાય તેા આ સદી કમ દવે પદ્મીના તીજ અધ્યાયમા મ્દેવામા આવસો ઢાકતો એટલુજ જેનું જસ યદ્યકે જહાથી તે નૃત્યપયત સવજુ કાપ પ્રકૃતીમયછે જેને કામ નૃતીમયછે તે સપજુ ઉત્પત્તી અને વીનાચારાડ છે સુનીનુ જે પરમ નૃત્ય છે તે તેા સત્ય નીત્ય સનાતન રહે હા મય નીર્ણુજ અને નૃતીથીપર પરમદરૂપ જગદ ઠાજલ એ પ જહા ઊપાધી રહીત અને તી ગાકાડે માયા વીશીટ પજાને લધને ભક્તો ઉપર અનુમદ કરવામા તત્પ છે કમજથી ઉત્પન્ન થયેલા મહા એને જાણુવાથી જહા ને સજેછે ચુધુ ત્યાં સર્વો જાતા અને સર્વોના ઇશ્વર સદાશીવ તપ મ્દેઠ અને તપથી એને નૃત્યને સદાર દેરેછે ગોત્રી વીજુતીવાગા સ વ સ ૦ યાપી અને સપગા સપતીએના પ્રલુપ્ત થી વીજુતુ એની ભક્તીથી અને એની સેવાથી સંતુ રક્ષણ કરેછે

સવ જ્ઞાતિમય મહાસગર અને હામાયા હેરાગા નૃતિ છે તે / સત્ ચિત્ત અને આનંદરૂપ જગતની ક્રેયા છે હેરાગાએની મા અને વે ના અધિષ્ઠાતા સાવિત્રી એને જાણુવા થી એના ઉપર તપ કરવાથી એની ભક્તિથી અને એની સેવાથી વેદને જાપાનારા અને જ્ઞાન જોના પૂજ્ય થયેલા છે સપગા વિરાએના અધિષ્ઠાની સરસ્વતિ એ ને જાણુવાથી અને એની એવાથી વિરાએના પૂજ્ય અને ઉત્તમ થયા છે સવગા મામોના અધિષ્ઠાત્રી લક્ષ્મી એને જાણુવાથી અને એના જીવ તપ કરવાથી સર્વોના ઇશ્વરી મર્ત જગતમા પૂતએના મધળી સપ તિએના પ્રદાન સપગાએએ નમના યોગ્ય અને સર્વગાએને પુત્ર આપનારા થયા છે સપ ગાએ એની સુની કરે છે એવા દુર્ગા એને જાણુવાથી અને એના ઉપર તપ કરવાથી સવજુ અને મધળી વીરમ ખીમ મરામનારા થયા છે - શ્રીકૃષ્ણના વામ ભાગમાથી ઉત્પન્ન થયેલા આ ને તેમના પ્રાણના અધીષ્ઠાત્રી રાધા પશુ એને જાણુવાથી અને એના ઉપર તપ કરવાથી કૃષ્ણ ને પ્રાણ કરતા પશુ વધારે ખાગ મર્તેરી અધીક રૂપમા સૌઆમ્યવાન અને મ્દેવાઈમાં

પણ અધીકતાનાળા થયા છે એ મૂળ પ્રકૃતીની સેવાથીજ પત્ની યદને શ્રી કૃષ્ણ ના દક્ષ સ્થલ મા રહેના છે પૂર્વે રાધાએ શ્રી કૃષ્ણને પત્ની કે વા સારે રાતસુગનામના પર્વતમા દેવતાઓ ના હજાર વળે સુધી તપ કર્યું હતુ, યદનીની કૃપાથી ની કૃષ્ણ તેમના પત્ની થયા અને ચંદ્રકળા સ આ તે રાધાને જોઈ તેમને છાતીમા લગ્ન કૃપાથી રોના માગ્યા હતા શ્રી કૃષ્ણે કોઈને પણ ન મળે એવું માર્ગત વરદાન રાધાને આપ્યું કે તમે કે જે ભાગ ભક્ત છો તે હમે શા મા । વક્ષસ્થળમા રહે તમે સધળી સ્ત્રીઓમા સૌભાગ્યવાન, પ્રેમ અને મોટાઈમા શ્રેષ્ઠ છો અને મને પ્રાણ મમાન છો તમને ઊત્તમ મોટા માનીને હુ પણ તમારી સ્તુતી અને પૂજા કરીશ હે નાણુખારી હુ સર્વદા તમારે આધીન અને તમનેજ વરદ ગ્રહીશ શ્રી કૃષ્ણે આ પ્રમાણે કહીને તે તારાને પોતાના નાણુખારી પત્ની કર્યા અને વળી શોકોથી રહીન પણ કે વા પાંચ પ્રકૃતી ઊપરાત ખીછ પણ જે જે દેવીઓ છે તે સધળી મૂળ પ્રકૃતીની સેવાથીજ પૂ પ થયેલી છે જેણે જેવું જેવું તપ કર્યું તેવું તેવું તેને ફળ મળેલું છે દુર્ગા દેવતાઓના હજાર વળે સુધી હીમાનયમા તપ કરી અને તેમના ચરણાર્પિતું ધ્યાન કરી સધળાઓના પ્રભુ થયેલા છે સત્સત્તી ગધગાદન પર્વતમા દેવતાઓના લાખ વરસ સુધી તપ કરીને સધળાઓએ નિશ્ચય મંગલ યોગ થયા છે સાવીત્રી મનપાયળમા દેવતાઓના સાઠ હજાર વર્ષ સુધી તપ કરીને તેમના પ નુ ધ્યાન કરીને પૂજા અને વલ થયેલા છે લક્ષ્મી પુરુષર ક્ષેત્રમા દેવતાઓના સો મુગ સુધી તપ કરી અને વેવીની સેવા કરીને સધળી સપત્નીઓના નદાતા થયા છે પૂર્વે શમ્ભુ પણ દેવી ઊપ મો મા તપ સુધી તપ કર્યું હતુ અહ્યાએ સો મળ ના સુધી શક્તિનો જપ કર્યો હતો વીરણ સો મન તપ સુધી દેવી ઉપર તપ કરીને જગતના કાક થયા છે શ્રીકૃષ્ણ દશ હજાર મન તપ સુધી બારે તપ કરીને દી પ ગોલોક પામ્યા છે અને હજુ સુધી ત્યા આનંદ ભોગવે છે વર્ષ પણ દશ મન તપ સુધી બક્તી પૂજા તપ કરીને સર્વોના નાણરૂપ, સર્વોના પૂ પ અને સર્વોના આધા ભૂત થયેલ છે આ પ્રમાણે સધળો દેવીઓ સધળા દેવતાઓ મુનીઓ મનુઓ ગજઓ અને બ્રાહ્મણો મુળ પ્રકૃતીનું આરાધન કરવાથીજ દુઃખ ધરેન છે

શેષનાગ પોતાના સદૃશ મુખોથી સદાસીવ પાંચ મુખોથી જગતના તથા વેદના મર્તો યના ચાર મુખોથી આ કાર્તિકેય છ મુખોથી પણ દેવીના મદીમાને મપૂણપણે કહી શકે તેમ નથી સત્ત્વ વીરણ અને ગોપીકા ના ગુરના ચાર મણેય પણ એનું સપૂણાણે વણન કે ના શક્તીવાન નથી સધળા રાસોના મુગભૂત આગ વેદ અને પડીતો દેવીના શુભો ના એક જાગતુ પણ પુરુષન કરી શકતા નથી સરસ્વતીએ પણ દેવીના શુભોના વણન મા જડ થઈને પોતાની અસક્તતા જણાવી છે સનહુમારે સનાતન, સનદન સનધ ધમ કપિલ સ્થ, અને બ્રહ્માના ખીજા દુરો પણ દેવીને મદિમા થી શમ્ભુ પુત્ર સમથ નથી ત્યાગે ખીજા જડ બુદ્ધિનાગોઓની તો વાન કના કરસી મિધ્યો મુનીકો અને ચોગીઓ પણ દેવીના શુભોનું પુરું વણન કરી શકતા નથી બ્રહ્મા વિશ્ણુ અને શિવ વીગેરે દેવતાઓ દેવીના ચરણાર્પિતોનું ધ્યાન કર્યા કરે છે એ ધ્યાન બક્ત લોકોને સુમાધ્ય છે પણ ખીજાઓને મહાદુલ્લભ છે લોભાગ કોટક પુરપજ દેવીના શુભોના મધ્ય વણનને જાણે છે બ્રહ્મા કે જે વેદમા વિશ્વેશ્વરના ધરાવે છે તે ચોના કરતા રધારે જાણે છે, યાનીઓના ચાર મણેય બ્રહ્મા કરતા વ

ધારે જાણે છે સવત્ર સદાચિત્ત સત્તા ક તા વધારે જાણે છે પૂર્વે જોલાક્ષના તત્ત્વમ જમા નિગ્મન વનની અદર પરમાત્મા શ્રીકૃષ્ણે મદાચિત્તને જન આપ્યું હતું અને તે અમરેન્દ્ર દેવીના ગુણોનું કાષ્ઠક શુભ વણન કર્યું હતું સદાચીત્તે પોતાના લોકમા ધર્મની પામે તે વીજ્ય મા તો સ્વયં પુજા ધર્મ એ વીજ્ય તેને કલા નો સ્વયં તપથી ભગવતીનું આ જન મરીને તે મના સ્વરૂપી પામ્યા છે યમને પ્રથમ દેવતાગોએ યમપુરીનો અધીષ્ઠાત આપવા મા રોહારે તે અધીષ્ઠાત લેવા ની આગ્રહપૂર્વક ના પાડીને વૈરાગ્યને લીધે તપ કરના સાર વનમા જવાની તેમ ની ઇચ્છા થતા તે સમયે તેમના પીતા મૂર્તિ તેમને યાત્ર પ્રમાણે દેવીના ગુણોનું વણન મળ ણા થ હતું અને તે દરમિયાન દેવીનું સ્વરૂપ જાણી નીભનવણથી યમ પોતાનો અધીષ્ઠાત મદાવે છે તેમ આકાશ પોતાના અતને જાણ્યું નથી તેમ દેવી પણ પોતે પોતાના ગુણોના અતને જાણતા નથી તારે જીવન મોની તો વાત ર શી મરી? પગમા મા કે જે સપ્તમા સ્થિતિમાં મરણ મારજોના કાણુષ સ ના આદી સ ના કષ્ટ નીત્ય નીચળ નીરાત્ર સ ના છ અને પરથી પણ પરછે એ પોતે માયા વીણીત પગાને લીધ ભગવતી મુગનકૃતી કહેનાર છે એ નકૃતીના ૭ વી ગોઠે તે નાકત કહેવાય છે અગ્ની અને અગ્નીની શક્તી જેમ મરી પણ બી જ નથી તેમ એ પરમાત્મા અને નકૃતી પરપરથી બીન નરી એ મદામાયા અને સ ધીના નદશ્વ નકૃતી પોતે રૂપ રહીત હતા પણ જ નો પર અનુચ્છ ૨ નાસાર રૂપ ધરે છે

અહા એમના કાયથીજ જગતની સૃષ્ટી કરે છે શબ્દ સ ના કર્મોને અતુમરી લેખ લખે છે અને પુણ્ય પાપમાય કર્મોના ફળ આપે છે વીજ એમનીજ બીકથી એમની આજ્ઞા મુજબ ક મેશા સરવેનું કાષ્ઠ રે છે અગ્ની જાણતી કદ પણ એમનીજ બીકથી સરવે જગતનો મહાર કરે છે ગાત્રીઓના ગુરુઓના ગુરુ યોગીઓના ઇશ્વર જ્ઞાને જાણનાત સમયે પગમાનદ રૂપ રૂપ મત્યુજ્ય અને બમ્તી તથા વૈરાગ્યના સદાચીત્ત પણ એમને જાણનાથી જ્ઞાનનાન થ યા છે શીત્ર આતનરાઓમા ઉત્તમ પવન એમની બીકથી વાસ છે સુ કોનની બીકથી તપ છે છે એમની આજ્ઞાથી વૃષ્ટી કરે છે મૃત્યુ એમ ની આજ્ઞાથી પ્રાણીઓમા ફરે છે એમની આજ્ઞા ની અગ્ની માગે છે જળ શીતળ રહે છે રીકખાને દીધાઓ રહે છે મહેા ગરીબોમા ફર્યા ક રે છે વૃક્ષો ફળ આગ પુષ્પ આપે છે અને ગા પણ સરવેને વણ રે છે જળ સ્થળમા રહે નાગ પાણીઓ એમની આજ્ઞાથી પ્રાણ છોડી દે છે રજાગણમા અથવા વીરમ સ્થળોમા ધવા યા છતા પણ એમની આજ્ઞા વીના કોઈને મજા પ્રાપ્ત થતું નથી એમની આજ્ઞાથી વાણ સમુદ્રે સમુદ્ર કૃષ્ણે કૃષ્ણ જોનામને જોપનાગ પ્રથ્વીન પુત્રી પતિને તથા સમુદ્રે ધરી રહે ન છે શબ્દ રત્ના વસ્તુધરા ક જેમા સરવે પાણી રજા છે અને પાછા લય પામે છે તે પૃથ્વી પણ એમનુંજ રૂપ છે

ઉપર પ્રમાણે દેવીના ગુણોનું સાચે નીત્ય નૈમીત્તિક આલ્પતીક અને પ્રાકૃતીક વ્રતયનુ વર્ણન કરીગયા હવે મહા પ્રદન્ય ત્યારે યાચ છે ત્યારે સરવે દેવ વીગેરે અરાચર, ધાતા અને વીધાતા વીજના નાભી કમગમા લીન યાચ છે ક્ષી સામરમાં સચન કરનારા વીજ્ય અને વૈ કુકમા રહેનારા વીજ્ય શ્રીકૃષ્ણ જ્ઞાના પ્રકાશમા લીન યાચ છે જ્ઞાનના ઇશ્વર સનાનન સદા ચીન તેમના જ્ઞાનમા લીન યાચ છે સઘળી શક્તીઓ વીજ્યની આધાર્ય દુર્ગામા લીન યાચ છે

બુદ્ધીની અધીષ્ઠાના દુર્ગાદેવી શ્રીકૃષ્ણની શુદ્ધિમા લીન થાયછે નાતાયણના અશરપ મર્તિએ
શ્રીકૃષ્ણની છાતીમા અને શ્રીકૃષ્ણના અશરપ મોટાદેર ગણપતી શ્રીકૃષ્ણના બાહુમા લીન થા
યછે લક્ષ્મીમા અશે લક્ષ્મીમા અને લક્ષ્મી રાધામા લીન થાયછે ગોપીઓ અને સધળી દેવ
તાઓની સ્ત્રીઓ પણ રાધામા લીન થાયછે શ્રીકૃષ્ણના પ્રાણની અધીષ્ઠાતા રાધા શ્રીકૃષ્ણના
પ્રાણમા લીન થાયછે સાવીત્રી સય વે અને સરવે શાસ્ત્રો સરસ્વતીમા લય પામેછે અને સર
સ્વતી શ્રીકૃષ્ણની હાથમા લય પામેછે ગોરોકમા ગોરાળીઆઓ શ્રીકૃષ્ણના રવાણાઓમા
લય પામેછે સરવેના પ્રાણનાયુ શ્રીકૃષ્ણના પ્રાણમા લય પામેછે અગ્ની તેમના જઠરાગ્નીમા
લય પામેછે, જગ તેમની હાથમા લા પામેછે ગમ્તી મધી બીજનયલા પૈ શુવે શ્રીકૃષ્ણ ॥
અરણ્યનિદમા લય પામેછે તુલસીચીરાટ મહાવીરાટમા લય પામેછે આ મહાવીરાટ શ્રીકૃષ્ણમા
લય પામેછે અને તે પોતે શ્રીકૃષ્ણ પદ્મ ઇશ્વરીઘઠ્ઠાથી આ લયના રાગચમા પ્રકતીમા લીન
થાયછે વેદના જ્ઞાનાઓ કહેછે કે પરશક્તી અને નીળણુ પરમ પુરૂષ એકજ છે સૃષ્ટિથી પ
હેના આ જગત સત્ત્વગેજ્ઞ હતું અવ્યક્ત અને અવ્યાકૃત શબ્દથી મહેવાતી એ મૂળ પ્રકતી
પ્રથમમા રેત થયો અગ્નિન પણે રહેછે તેજ સત્ કહેવાયછે એવી મુળ પ્રકતીના સપુર્ણ શુ
ભોતુ વર્ણન દ્રવ્યને મેઘપણુ સમર્થે નથી મુક્તી ચાર પ્રમારની છે એમ ચારે વેદમા મ્હુંછે
પ્રકતીની બક્તીમા એટલીતો મહત્વતા છેકે તેને મુક્તીધી પણ અધીક માનવામા આવેછે પ
હેના પ્રમારની મુક્તીમા દેવીના લોહની પ્રાપ્તી થાયછે બીજા પ્રમારની મુક્તીમા દેવીના જોવા ર
પની પ્રાપ્તી થાયછે ત્રીજા પ્રમારની મુક્તીમા દેવીનું સમીપ પ્રાપ્ત થાયછે આ ત્રીયો પ્રમારની
મુક્તીમા નીર્મણ પ પ્રાપ્ત થાયછે દેવીના બક્તો દેવીનું સેવન છોડીને મુક્તીઓને ઇચ્છતા
નથી શીવપણુને અમરપણુને પ્રહાપણુને આ જમા જગ મનુષ્ય જરા વ્યાધી બચ
તથા ઉદ્ધેગ વીગેરેનો નાશ થઇને રૂપ રસીતી પ્રાપ્ત થાયછે આના નીર્મણ મોક્ષને પણ
સાચા મમ્ત લોકો બક્તોની આગળ તુચ્છ મહેતે આ પ્રમારો કાગરવરપણુ થયા શક્તી વી
વેચન ક્યાપછી જગદાના પ્રબલ રૂપે ચાનતા સદી સયા નનું વર્ણન નીજ અધ્યાયમા
આવશે

Grains Of Gold

કચન કણ

જે માણસ કહેછે કે દુનિયામા મોટ પ્રમાણિક ત્થી તે માણસને નિશક લુચ્ચો સમજ
વે (ખીશપબકલી)

જે સદ્ગુણને માટે મુઓ તે કીર્તિરૂપે જનતા છે (શંકસપીથર)

સસ એ ઇશ્વરનું શરીર છે અને જે પ્રમાથ છે તે તેની હાથા છે (પ્લેગ)

આ દુનિયામા સૌ અમલકારનું મૂળ મહેનત છે (ગ્લાસરટન)

મા એ શબ્દ સધળી બાબમા પહેલો શીખાય છે અને છેલ્લો વિસરાયછે (સ્માઇલ્સ)

ગાતકી ગોરાઈ દેશિ ભુલિ સુધિ પુરોહિતકી,
લગી ટકટકી ટકા ગોમતીમેં ગિરગો
મોતીરામ

ચતુર્વર્ગ પુરુષાર્થ ગતક

હરીગોન

૧ ધર્મ પચીશી —

મલરૂપી ગાયો છાપા કામા મુળ શીખમણી
છે પાવો શુભસત્તા વેદિન લતા સ મતિતણી
ગાઈ પુણ્ય પવિત્રામિ કુમળ મશ્કામૃતે મિયાયતુ
તે વૃક્ષ ધમરૂપી શ્રીકળત સન । મરને બહુ

ઉમર લોષ શુભરક્ષ છે ધર્મ તિમિરાપય વી
મ જન જનેને નિધિસમો હાની હરેછે જુ પી
રિકટ વાળે બધુ સરખો સુહૃદ નિશ્ચળ જાણવો
મર જુમિરત સસારમા મુ વૃક્ષ ધર્મ રમાણવો

તે કથા સદ્ધર્મની વાણી વિમળ ધનયુતા
ચિ તે મનેતર્ય ધર્મના સત્ત્વ ધર્મે સયુતા
ધર્મ મયાગે પ્રિતિ નિરૂદ્ધ ના કોઈ કિના
ગામન્ય એના પુરુષને શુભ સત્ત્વ ના દી વિદિયા

મહા મોહમય વૃક્ષાદિ લામસ જ મ નિધ અપાર છે
રસરૂપ જ મ મનુષ્ય પણ નિષ્ક શુદ્ધિ પશુ સન માગ છે
તે બદ્ધિ પક્ષ પાડિલ નિષ્ક છે જ્ઞાત મારામાગમા
પાડિલ પણ પાપટ સમુ નિષ્ક ધર્મ આ સમાગમા

અદ્વૈતાર માહે આમળા પુરોહિતપૂ પાડિલ જે
હ કૃષ્ણ પરનો નદ મગા જાદ આચારો સગે
પરશક્તિથી ખટ મહા દુર્જય મસર મન ધરે
પાડિલ એના પુરુષ ગજસ્થાન વિનિમા રે

૨ અર્થ પચીશી —

વકરો સવા નિજ માણનો વેપારો જ્યારે-આર્દ્રમણે

યુક્તિ પ્રયુક્તિ વડે મનો આમ્પતો કલ્પકપણે ૧
 નિ ગુણ નૃપતિ વૃદ્ધા સમ શુણી જનોને જે ગમ્યુ ૧
 ઐશ્વર્યના મનર ૩૫ વન એવું જે તેને નમ્યુ ૧
 નાદિ ધર્મ અનેમ્તુ છે સુખ ધનમા સવયા ૧
 દુનઃ મળા કારીગરી પણ્ય મુકિ વીણુ જાયે વૃદ્ધા
 ધનથીજ ધન પ્રાપ્ત્ય નિણુ ધન મામ બોલ નો આશ રીતી,
 નિવગતુ છે સુખ તો ધન મેળવે કમળ કમી ૨
 કુદ્દ સમા સુમરે તણી કિ । જુએ કર્મ ક્ષીણુ જનો
 મિશ્રેપ શુભ આનાપમા આનંદતા મુરખ મનો
 ઉચ્ચ સેવક હય પલાણી પ્રિય ધનિત્ર ખેડતા
 ધનમ તણા નાટક દિનાસની માહિ ન્દાતો યતા ૩
 ધનગીજ જન છે પ્ર પ પખ સત્તુગૌરવ છે વૃદ્ધા
 નિકમન નિશે જાતિ નહો ધનમાજ કીતિ સવયા
 યૌવન વડે નહો ૩૫ પણ્ય છે ધનમહિ સો યતા,
 સત્તમ ધનથી થાય તે ચીરઆયુષી કહી ના યતા ૪
 પતિ દોષે પૂર કે જુગર કુળ પ્રસિદ્ધતા,
 ચાલો અનુભવી વૃદ્ધ કનિ શ્રુતિય ના સદ્વતા
 તિમ જનો એવા મધ ધનનાને મ્હો સામે જુએ
 જયનત જય જીવે કહે મન ભાગ્યને માગે ૩૫
 અપૂર્ણ

૩ કામ - શૃંગાર પચીસી -

તીના લસિત લોચન મળાઈ જના સમુદની કાતિયા
 ફવમત પતની હાન સમ અવિષ્ટ શુને જાતિમા
 આશાન પુષ્પાયુધ પી હળા શ્યામ સરખી મોભતી
 એ દિવ્ય શ્યામાની કૃપા આપો સદા રૂપ સપતિ ૧
 અનિ શુજ દનનીમય કેતખી ત પત્ર સ ખી છે પ્રભા
 મણિનીલ મસ્તક મેર નપુ મુકતા લવા સૌદયતા

*ધમ કામ અને મોક્ષ ફુનપુસક નરકમ ફલીલાથી પ્રયુક્તિયથેલા નેન
 કમળના (સુખ સ્ત્રી ઉપર હનરો પુરપના નેત્રો હપ । ઉપર પડે છે તેથી
 આશ્રપ ગમદેનની શ્યામ મુર્તિ જાણે કમળથી પુન્નેલી હાય એવી શોભા ધા
 વ્ય કહે છે) સમુદની ચળમતી કાતિવાળી ફેંચે નેનકમળની જાતિમા આ
 કપાઈ શુભરવ કરતો જમર સમુદ જાણે વસતશરૂના પેલની હાથ પડી
 હોમીએવો જણાય છે.

મૃગતોયનીના દગ હયે છે કાગકુટ*અમૃત છટા
 શયીની કળા સમ મુખ જ્યમ વિપુત નજ મ ન થટા ૨
 મુદરીના બહ નિલામે ક્ષોભ પામો ચ આ ૧
 વાંકો વજ્યો ધરી નમૃતા પ્રતિદી(ન) વયે મગ્ગો થના
 તે પુર્ણિમાએ પામિયો પુરી કળા પજુ દારિયો
 ચિતાથી ચ પીતરખી પ્રતિદીન દિશ્યુના ધરતો ગયો ૩
 કુનીલ બ્રહ્મી ચાપથી જે ચેમ માનસુધી બજે
 મુકેન બાળ કટાક્ષથી બેટાઇ ક્યમ ચિત ના મજે
 પશુ પુરુષ જે તે બાબુ સહી નિજ વૃત્તિથી લગ ના લમે
 એ લોભન હલ્યે ખચીત વગગન વ જ મગો વમે ૮
 ચચળ અપાગે કમળમય બક્રી ત ના વારિના
 વર્ગો દાસ્ય દીમજગમિકુ વત બાટુ મ્મલ અણ્ણાનિના
 આવરોહ અમૃતના કરા ચત્યેન ચદન હય હર,
 છે સકળ રીતગમય છતા મનને તપાને । અરે! ૫

અપૂર્ણ

૪ મોક્ષ પચીરી —

કામ ને કમલેયો આ જાદીન ભોગ બધાન છે
 સમીગ પશુ વિરમ વિરો મુખત એમ જળાય છે
 વળી ગંગ પરીણામે ના વિનય વ્યથાને જે હણે
 નરા પ વૃક્ષનુ મુળ એક નિવેક નમણુ તેહને ૧
 ઉવાનમા મધુ ચદ્રિ એ શલીમુખી ગીન શુશ્રિયે
 દમ્ભેસ દાસ્ય વિનોદ નીનિ પ્રેમ રસ જગ જાણિયે
 પશુ એ બહુ ખગત્રેમ પ્રેા પાગ પનકા પુરથી
 પતંગ રગ મમાન ચચળ પેખો પગતુ દૂગથી ૨
 બાલ્યનય અશાનમા ચાતનવયે રાગાધતા
 વળી સકળ ભોગાભાન રાયે જદતા વિધર્ષ જતા
 જીવન સમગ્રે રમતા નિસાર આ સસારમા
 વરાગ્ય નિષ્કુ તો છે નામુ જાન સારાસારમા ૩
 દિવ્ય દીપક સ્નેહ— થી જ મે મરે છે હરનિશ
 ધરના પદામ નકાશ કરવા રૂપ કમ્મે લાગશે
 સદ્દુ કુખનુ મુળ સ્નેહ છે અજાન આગારે રહી
 સસારમા સ્નેહે કરી જન જ મૃતા મરતા કષ ૪

*તાપચક્રે શ્રી રીડે તો અમૃત સમાન અને ખીજે તો કાળકુટ—એરની
 ચેડે પ્રાણુ હરનાર છે —તેનથી પ્રેમ—રાગ—આસક્તિ

તીન નૃપ્ત્યારૂપ મનને શાંતિ, રૂપી જળ વડે
 સીચન કરી વિગ્રમીયુ છે વન્ય નર રણ ના પડ
 —એના જનો ન કરે કદી સુખ જે દયનીવહિન અને
 સુખ ધારા વ્યાપ જનની સ્તન વિગે આસક્ત છે

અપૂર્ણ

પાય પગની ગાય અને માહોદેવજીનો પોઠીયો

નમજી બાજતો ગો પુર્વાપર વીચાર રી અસત જિતમ માદા સ જ અને નીદોષ ની
 યમોના બધાણુને સર્વ આપણા આર્ય ધમ શાસ્ત્રો ઉત્તમ મનાધના છે આય ધર્મ શાસ્ત્રમા
 ગાયને પરીત્ર પ્રાણી નાનેન છે તેમા કેટલુ ગણુ હાંપણુ રહેલુ છે, તે તો બારીક વીચાર
 રી તેના બપયોગી પણુનો અને સારાસારનો વીચાર મરી જુએ તેમનેજ માનમ પડે છે જે
 પ્રાણી દુધ જેના પોતમ પદાય વડે મનુષ્ય માનનુ પોષણુ કરે છે જેના દુધથી માડીને સુત અ
 ને છાજ જેવી વસ્તુ પણુ નીરર્થક જતી નથી અને જેના પુત્રો બપરહીદના રૂપી શાસ્ત્રનો સુ
 ખ્ય અધાર છે તે પ્રાણી પૂ પપણુને પ્રાપ્ત થાય એમા શુ આશ્ચર્ય જણા જેદની વાત છે, કે
 ધર્મના પ્રતીકધર્મપણુને લીધે જે ગાયને હીદુઓ પવીત્ર માને છે તે ગાયના ખીજા વચન લો
 કા અ મધી અને દોમથી વધ કરે છે પણ તેઓ મમજતા નથી કે જે પ્રાણી માન હીદુઓ
 ઉપયોગનુ છે એમ નથી પણ તેતો હુનિમાના સવ પ્રાણીઓ બપર ઉપમાર કરવાને પગમેષ
 થી નિર્માણુ થયુકે જે પ્રાણીની હજારો રાણીનું રક્ષણ ધાર તે પ્રાણીનુ રક્ષણ કરવાને બદ
 લે બદલણુ માય એના જેવી કૃતમતા અને કૃપણ બીડુ કયુર ધર્મજનુન અને પ્રતિસ્પર્ધિતવા
 ને પ જ વચન લોમના ચકુતટ આડે આતી ગયેનાં છે તે દૂર કરી પાયાન્યારની નિષ્ક્રિય
 બીડીમા નિચાર મરમાર્મા આવેતો તેનુ પરિચાગ શુ આવે તેની મત્પના કરતા અમને અ
 કચરના રાજનગાં ગાનનો થયેનો વાય વાદ આવેકે તેને અમો સક્ષિપ્તમા નાયમટદ સમ
 ક્ષ સુકીએ છીએ

હિદના જગપ્રમિદ શહેનશા' મહાન અમ્ય થી બાએજ માઇ અગ્નિપ્રવા હરો અકનરનો
 અલ્લ ઇતસાઈ સમદ્રષ્ટિ દયા અને ઉત્તમ રાજવીતિ, એ હિદના મહાન તપ્તપર બેસનાર
 મન બાદશાહો મરતા એટલ દતા 'સો શુ હેગારો બચીત્તય એ બહેનર છે પણ એક બીન શુ
 ન્દેમારને શંકા નજ થવી જોઈએ" એ ગમદાની મરેણી તેલે ગોખી રાખી હતી તેલે સરી
 ગામ ગરતા પરના પોતાના એક મહેલમા ઘટ બાબો હતો અને ઘટની દોરીમા એક લાકડ
 વગગાડી બહેર સ્તાપર તે ખુલ્લું મુકવામા અગ્નિ હલું અને બહેર ક્યું હલુંકે માઇના પ
 થુ જુદમની ધોરણસર દાદ જોઓ ન મેગવી સકે તેમજે એ ઘટ વગાડવો એટલે બાદશાહ

— દયનવિહીન — દાવ વમરનું અને દુધની ધાગઓથી ભરપુર માવાના સ્તનમા આસમ્ન છે
 એવુ મોહુ એવા પુરુષો કદી કરતા નથી (એવુ મોહુ બાગકનું દોષ છે મનતજ કે કરી જ
 ન્મ લેતા નથી)

पडे तेने पोतानी रज्जुरमा जोवावी तेने जनेन ६ साक्ष अरे ओक दिवस अचोरा पछी
ह्मकज पोताना मानिता मनी धीरमन साथे जात्य जक छी वातो करतो ते महेतमा रगे
रतो तेनामा रत्ना पछी कोछजे ७ । पट वगा रो के लग अकज बोझो अने धीरम ।
लने पुछथु

धीरजलज देओ वो केन विग्याह करता हे ?

धीरजने जारीभायी नीचे जेयुतो ओक गाथ गमेसी दीडी अने ते साक्ष ने धसाधने आ
लवाधी पट वागो दतो पछु ते गाथना आक्षर जराजर जेतान धीरजसे पोताना विद्या
नी साक्ष साधी दीधी अने ७ । जने म्हु के ' नीचे ७/११११११ वो अगला ओ अमा
(अम गजधी उभाया वाणा माता) हे उमके पर जेनेन गीतम हुवा हे उमसे वो हगम
रमेमे पानी । नती हे मे नके उमके सीतम । जमान पुछता ह् ओर आप पु विह
आपणी नेक नजरसे ये ओपमे मे वो पुत्रम अमाझी राजगपे निधा छीछजे ह्यो म
वो आपनी पुत्रगोसे मेहनत उपर नहि आ मकती हे ओम कही धी जत नीचे उगा
ओ अकजरे गोभगायी जेयुतो ओक म्हावर । तारगती गाथ दीगी तेना मार पम अने
पुछाना छे । ना नाग सदे दना अने कपागमा न्दजे मदनतु मरी सुकसु होय तेतु धीर
साधु कु गती निमक रतु तेनी आभोभासी ह् ३ आसु प ना दना आवी निर्भय अने
गामणी गारि पुत्र जेह अकजने सदेन दना गीछ पछु हवे धीरमन शु युग्मि करेछ
अने ह् ७ तेनी राद जेतो उगे रये ।

धीरजय सल आवयी जे गारती आ ७ भागवता जतो होय तेम न्द तेना मन
मा कान ह्नु ओगसे गार रमाविक रीने न्दजे हा । देता होय तेम मायु नीयु नमायु
सारे धीरजने गारना मे । पासे पोतानो । जेहो हा धयो अने द्रित अत करेधुपी न्दजे
हा भागजने होय तेम मायु दतावर साग्या पछे पातु गारना । नमा कान ह्नु अ
रे हरी तेनु करेनु सामग्या भातु । पछी प्हाछाहे न्दज उभासी ह्नु के

पुनविह । ये अमाजी अज ओगी गलर हे ओर ह्मके पर छाना । अ । गितम
हुवा हे के आरही नेक सतनके धीर ओर म्हावर । ओसा म । उनम नदी हुवा हो
मा वो उनम भो । जमेमे होता गहा हे बेझन म्हा नेक आदराहोने छस अमाझी पुत्र
जती नदी हे पछे अमाने आपझी म्हेत नेझी जनीधी उमने आप निमहा धनसाह ३
हे । अमे न्दने रे आन हे । सारे आदराहे धी रने उपर आवना दशरथ करी अ
ने ते कर गयो सारे पुत्र के । मोल धीरजन । उस अमाझी ह्मा अज हे ।

धीरजय — वो अमा कहेती र नी —

(७५१)

नित न चरत उज्जर काहु निगार न करहु,
दापस दाहें दानि, दित द्वप उदर सुमरहु,
हम सुत हल नित महत, विश्वका काज, सुधारें,
ए उपाय संप जाग, घरनिमं अननुन धारें,

સરિતા તલ્લાવ જલ પીવતે નિજ દત્તન તૂન ધારદો,
તક્સીર વિના અક્ષર સુનો, મૈય મ્લેચ્છ કયા મારદો?

આ અપ્પયથી તેમજ બનેલા બનામથી અને રીતમર બેતા ન્યાયથી અઘરે ખુશી થ
હને તે હીનમથી સુગલ શહેનસાદતમા ગૌ વધ ન થાય એવો કરાવ કર્યો અને એ
ધારે અઘર પછી કેટલોય વખત ધણે અરે પળાયો હતો પણ પાછળથી થયેલી ગયતી
અવસ્થાને લીધે કાંઈ નીશ્ચય મ્લો હોતો ! ધ વરે બીજાનની વાત ચાતુર્યતા અને ધાર્મિક
હતી ? તેમજ ધ રે અઘરની ન્યાય પરાયણતાને ?

અરે આજ ગાયોની બહારે ધાનાર હબને લોમગાથી ઓછ બીરબલ થાયો ! અને આ
માના જેની યાત્રી ક્રીડા સરખર પાસેથી ગો વધ ન થરાની મનદ રંગે ! આનંદની વા
ત છેકે લોકોની વાર્મિક વૃત્તિ પ્રવાહ વરાં થયા જાગૃત થઈ એને પ્રેરક ગો રક્ષણીય મ
આગો રથપાઠ તે દ્વારા ગોરધ અટકાવવાતો અને ગાયોનું ક્ષણ પ્રવાતો પથારકતી પ્રયાસ
કરામા આવેછે ! હવે તે વાત એક બાજુ પર રાખતા આ લેખને મથાને પાંચ પગની
ગાય અને મહાદેવજીનો પોલીયો ! લખનામા આવ્યું છે તે અળધે હજુ માંડ લખનામા આવ્યું
નથી તેને માટે વાચકો તાણુખીમાથે રાહ જોતા હશે તો બીજી બાજુ હવે વધારે ન લખા
ના મુગ વાત લેવું આનીએ છીએ

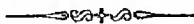
ઊપર પ્રમાણેના જાહેર ગોવધ શીરાય એક બીજે રેથી ગરીબડી ગાયો અને બગરોડ
પર જે જુનમ ગુજરવામા આવેછે અને જેમા પ્રેક્ષી દોસાઓ પણ થાય છે તેનાથી લોમ
તમ્ન અમળ્યા લોવાથી માંડ કારણોના વીચાર ન થતા ગાડી ધર્મ રેલમ્બામા તેરા કુનીલ
કોના કરનારાઓને ધર્મને બદલે ઉત્તેજન આપે છે તેને માટે મલ વાત જાહેરમા મુકી લો
કા એ ધાનકી કોનાના રાખા થાય અને ધમને બદલે તેમા મગતું ઉત્તેજન તેથી અટકે તો
ગાયો અને બગરોડ પરનો તે જુનમ માંડ નહ થઈ જાય એ હેતુની સીકત સ્વામી મળી
દેવજી સાધુ એ એક લેખ લખ્યોછે અને ‘માતાપ્રસાદી નીવેદી — છટાના તેમજ ગો કટ
નીવારણાય પ્રગટ કરેલ છે તે અમારા માથામા આનંદા બોલે અમારા સુર વાચક હ
માટે તેના કાલક સારને આ માસીમા ધ્યાન આપીએ છીએ

આરા બાધઓ અંતે બહેનો !

આપે અને વાર પેચુ હરોડે તીર્થોપર મેળામા તથા સહેરોમા ગેરવાળા બગવા કપડા પહે
રેલા પાળડી લોમ પાંચ પગની ગાય અને બગવાલો પોલીયો અગર બળ દેખાડી દોહસોમ
પામે બીજા માંજેછે આરા પ્રકારની ગાયો અગર બગદ ને જોઈ હાડુ લોકો દામા પૈસા આ
રેછે તેમા વીશેષ કરી સ્ત્રી જન વધારે માનની નજરથી પૈસા આપે છે પણ બાધઓ તથા
બહેનોએ જાણવું જોઈએ કે પાંચ પગનાળા ગાય કાથી આનંદી હશે અથવા તેને કચીરીને
બનાવતા હશે અને બનાવનાર પાળડી લોકો પાછું તે લોમને તેવી ગાયો સાથે સુ-સખધ
છે તે વીશે આપણું બીલકુલ વીચાર કરતા નથી એ મોગી જુલ છે

તે લોમ અને તેમના કામો સમર્થ તપામ કરતા જણાય છે કે તેઓ મધુરા સુખદોહ
મુરાદાનાદો રહેવાવાળા છે અને તેઓ આપણા ધર્મનો દેગ મેરી દોહસોમના બોગપણનો

લાભ લેછે આપના પાપ પગ અને બળદની પીઠે જીમ રાખધે લખના ધણી કમકમાત્રી લેવ
જેછે છતાં સંસવાત જાહેરમાં મુકના અને તેમને મળતો આત્ર નધે ચાલતો ધણી સારી
વાત છે એમ ધારી લખવું પડેછે કે જેમ લામુ ન્યામ ૧૧ ગી વીગેરે વૃક્ષોની કલમ એ
જા માથી બીજાના નાખનામા આવેછે તેવીજ રીતે ગાના બચ્ચાનો એમ પગ ૧૧ બીજા
બચ્ચાની ખમરમા ચાનડી ચીરી તે લગાવી ન્યામ આવેછે આવીરીતે ગામા એ કે નવા
હું કેસ જગ તા હોઈ કોઈ જ કેસ સુધરે છેએટલે જે બચાનો પગ મારી લગામા આવેછે તે
તો નીરથક હોવાની તેને મળી તે મગાઈ લોકો ખાધ જમીએ અને જે બચાને ચાખી નીમ
પગ લગાડનામા આવેછે તેને પણ જરા ૧૨ પગ લાચુર ચઢાવ્ય તેવો સભર થોડો હાથ
જેમા સડો કે માંઢ નરવાયો નડે છે તેને માટે પણ તેઓ પગ ૧૫ ૧૧ બચાના જેવીજ ૫
વરયા મરેછે ૭ અને માટે પણ ૧૫૨ જેવીજ હડી ત છે અને એકદર રીતે તેઓ આત્ર
પાપના મર્ત છે હુદરતનો વીચાર કરતા કેટલીક અસબબીત ગાનો અને છે તે ખર ૧૫
કુદરતની બાનતોમા કુદરતનો હાય સ્પટરીતે જલ્લાઈ આવતો હોવાથી દુરીમતા સહેવાઈથી
જલ્લાઈ આવેછે ગામે બગદો સમધે આપણા દશના લા ૧૧ પુષ્પ અનુમન છે અને તે જોની
લોકો શીરાય બીજે કોઈ દાખલા ૧૫ ટેકાએ થો સભગાયો નથી એ સકા લેવામાટે પુત્ર
છે આ લોકોમાના મેટના ગાય કે બગદ સાથે ન રાખતા ફક્ત ઘટા ગળી માદાવેને માથે
બીજા માગેછે પણ આ સજલોકો કસાઈની એનાદ છે અને દરેક ટેકાએ મુમનમાનોની તેમનો
જેનાર હોયછે તેઓ ગમે તેમ જનારની વાતો ૧૧ રીતે મહે તો પપુ ત પર બીલકુન શ્રદા ન
કરતા જે ધર્મ કાય સબધે શ ૧૬ રયાન રહેલું ન હોય તેવા કાયમા પોવાના ધનનો સુધ
યોગ કરવો થય કર છે અને તે લોકોને આના પાપ મા ઉતેજન મળતુ બધ ઘશે તો તે
ઓ જે જિમ્દથી પાપાયથુ કરતા અચમતા નથી તે ઉમેદ જર ન આવવાથી તેઓ તે કાય
કરતા આપ દે આટલો આપણા બારતર્યાના સ્ત્રી પુરુષને સારાસાર સમજવા જેટલી અંત
આપવા અખીન વીજ્ઞાનીયતાને અ ૨ રતા આ લખ ખનમ કરીએ છીએ

વાણી વિદ્યાસ

અકબર બાદશાહ જેવો ન્યામ ૧૫મા નિપુણ હતો પાતાની સમમ વળો સુખ આનંદ
જિત્તુક હતો અને સારામાર વિચારોએ મોધક અને પ્રવતક હતો તેવોજ વિચારવિવારી હોઈ
અનેક ગુણીજનોની દર મરી તેવોતાની પાસે રાખતો અને ગજકાવમા તેમની સલાહ લવા
ની સાથે અવકાશના વખતમા તેમ ૧૧ સાથે વીચારીતોદ કરી આનંદ મેળવતો આવીરીતે
એના દરબારમા અનેક નવરત્નો હતા એક વેળા સમામા બાદશાહે પુછ્યુ કે મરનારની તીથી
એ જમવા જમાડવાનો ધારો હોઈએમા રાજીપરથી નીકળ્યો દરો મહએ કબુકે મરજીતીથી
માદ રાખવાની રીત મુસલમાન વીગેરે બધી ઝમોમા સામાન્ય જલે એ રીતે તાએ પેલપોતા
ની મુલ્કી પ્રમાણે જવાબ આપ્યા પણ બાદશાહના મનનું મમુધાન થયુ નહીં, એ કહેકે એ
ચીતો માણસનો જ મ દીવસ બારાખયો જલેતર છે બીજાને કાજકા રહીને જિતાર આપ્યો
કે સાદેજી માનીએની સીખામજુન છે કે

જન તુ અપને જન્મ દિન, કર લે ઉચ્છવ આપ,
મરન દિન તો સવહિ મિલ લહુ સ્વાયમે વાપ

આ શાહ મ્યુ કાઠ માણમના મગ્ધના દિવસે ઉત્સવ કર્યો એ તુ નહીં ખીરવસે દ
મીને મ્યુ મના જા સમાર જા સોની કે અને તેથી જગતન પાપ મ્યુ જાણી તેના ગરબ
થી લગ્યા છે વિચાર કરા કે

આયા કહુ લાયા નહી, ગયા ગયા જગ રોગ,
એસે જનકે મરન દિન, વિન કહા સુમરન જોગ

જે માણસ જગતમા આ રો સાથે કાલ પોતાની સાથે લા રો નથી અને ગો ત્યારે બ
ધાને એમ જાણુ કે જગતનુ પાપ મ્યુ, તેના માણસની મગ્ધતિથિ મિવાય બીજુ યા ગ
ખરા જોમ શુ છે ? તાત્પર્યકે એસા માણસનુ મગ્ધન જગતને લાભગરી છે અને તેથી
તે દિનમનેજ તેઓ મગતાથી યા રાખે છે

જગતામ પતિ મો ના કે જગત મહાપુરુષાને તો જ મ દિસજ યા રો છે પણ
એસા મહાપુરુષ થરા મુક્તિન તેથી મસાગને જદાર મગ્ધતિથિ યા રાખરાને જણાય
છે

ઉચ્છવ સવકે મરન દિન, નિજ ઘરમેહી હોય,
જગમે ઉચ્છવ જન્મ દિન, એસા વિરલા કોય

એ ઉપરથી મહાપુરુષો વિશે વાત ચાલી બાલ્યાદ કહે કે વાજળી છે જેના જ મથી
જગ ના લાભ થાત તેનોજ જ મ દિસ યા આજે જ્યુ તો એના માણસનુ નમાયુ
છે

બીજાસ — અને બી ન માણસોનું મ જુજ નમાયુ છે

આકબરશાહે કહ્યુ પતિતાજ એવા મહાપુરુષા વિરતાજ નીકળી આવેછે તેનુ મરણ શુદ્ધ
જગ સાથે જવામ આપ્યો, આખા જગતનુ પ્રિય માણસથી શીરીતે ચર્ચ શર્કે ૧૪૫૫ એના
નીકળી આવેછે એજ નવાજ જણુની ધોજાખરો મસાગ તો પોતાનો મ્વાય માધરા પાળના
મચેતો છે, અને તેમજ ગત દહારો મરી મચેતો તો પણ મન માનતી રીને તે સાધી શકતો
નથી દળગમા જાગેજ એક એવો નીકળે છે કે જે પોતાનો સ્વાય સાધતો થમ પોતાના કુ
ળની ઉન્નતિ બાળન પણ કાઢ શીખ રાખેછે અને એવી શીખ ખનાગ દળ માથી એજ
બાગે તેમ કરવાને શક્તિવાન થાય છે જો કુળ દીપક થવુજ આટલુ બધુ હલમ છે તો દેશ
દીપક થવુ એ કેવુ હલમ હોવુ જોઈએ? ભરતખ આથી — દેશદીપકપણની તો આ હજી
કુમા મુક્તિ જાતી રહી છે અને નથી મર્વ શુદ્ધતાને પડ્યા છીએ પણ એતો દેશદીપક

પણની માત્ર થઈ આખી જગતનું ત્યાજી કરે મેના મંદો કન્યા કમવાળા પુત્રોના એક
પણ પર જાય ॥

**કુલ દીપક હોના કઠિન, દેશ દીપક દુર્લભ,
જગ દીપક જગદીશકો, જરા મનુષ્ય જલમ્બ**

જગનાથ પતિ આ પ્રમાણે ગુણવર્તી કરવા લાગ્યા તે જલુગદીનથી ખમી શકાય નહીં
તેથી તે જગનાથની નિદા કરી ગાળા દેવા લાગ્યો આ શબ્દો પુત્ર દે પતિરાજ તમારે એ
જલ મુકા ॥ જોના તરફ જોવા નહીં તે ઉપથી સા જો ના એ સ્વયં જો (એ) નીચે
ફોડા મ્હી જધાના મન રજત મ્યા

**લગત જગતમે નહિ કદા, ગુનિકો ગાલી સાચ,
રશિ રશાક મૃગાક સ્વ, શબ્દ સુધાકર વાચ્ય**

કોઈ ગમે તેટલી નિ. કરે પણ જે ગુણવાન છે તેને તે ખરેખર લાગતી નથી ૭મ
કે અમાને કોઈ જાનાથી મસનાવાળો કે હરણીયાની છાપવાળો એમ મ્હે અને એ મ્હેનું
ખદ્ધ છે તો પણ જગતમા તેને તે ગાળ છે એમ સમજનાતુજ નહિ અને લાગા તો તે
ગાળના શરૂ તે પ્રથમ મુકાર વાચ્ય જણવાના કમ તેમા સાદ્ય શિવગતાદિ આશુ શુ
જો રહેના છે

જગનાથને કાલક રીસ ચા લાગી હતી તે આથી પ્રસન્ન થયા અને જો ના

**દોષદર્શી ગુન અધકો, ગિન, ગુનિ, અધમ અમાગ,
શર્દ સુધાકર શુદ્ધમે, જગ શોધત રસ ત્યાગ**

જે દોષને દેખે અને ગુણ જોવામા પ્રવળ આગેજ છે તેને જો શુદ્ધિનું તુ અધ
મ અને અમાગિજ ગણુ મતલ કે મુખડીકાર જીવર મીકાયુ નહીં પણ ઉલટું તેનું રસમા
પામરપણું જોઈ જેની દના ખાવી એના મુખ ટીકાર મેનાગરા છે કે માઇ મુખ એમ આ
મત્યુ હશે એ મા ॥ સસનાને આ ર દેખાર છે તે જીવરથી શરદ રતુમા પુણુ ૨ પ્ર
કાશી રહે છે તે વેગા આ નીની મશા લેવાને જલ્લે તેમા સસતુ મ્યા છે તેજ શોધવા લાગો
એવીજ રીતે મુખ ટીકારા રસ છોડીને સમયા રથી અ પ દોષને જોવાને શો છે કમકે તે
ની આપે રસ તો દેખાતોજ નથી

શ્રીયુત્ રાજ્યવૈથ પોપટમાઈ વિઠ્ઠલજીનો શોકજનક સ્વર્ગવાસ

વૈથરાજ પ્રવર્ણન સુન, તન તલપ્રત વિનુ'ચેન, ૧૨ ૬

લલપ્રત કરસે લેલિનો દપ દપ દપકત મન

મહયોગી સ્વસ્થ સ્વાસ્થ્યે, મદકત દિવ્ય દુઃખ દ્વદ,
 ધવણ દૃષ્ટ્ય દયમી મયે, — મયપ્રદ વાસર ચદ
 દત્ત રચ્યો ધર્મરાજસો દાનમેં હૃદય રચ્યો દરિયારજ સુતી,
 સત્ત રચ્યો સુરરાજ જિન્મા મનુ વ્યાસસુ ચિત્ત રચ્યો મજલુતી,
 સાયુદ્ધકો સ્વન મહાનિકા કતા સરાઈ તે વત પ્રમૂતી,
 સુમ્મતા મગસા મગ રચ્યો મનુ મગપ રગ રચ્યા મદમૂતી

આર્પાર્તના આધુનિક કાળના ધનતરીસરૂપ લેખાના મરુમ સ્વગત ઝુખાનું જીવન આ
 ધ અને અનૈના તથા વત્તાય રોટની સુપ્રસિદ્ધ । ત્યવેધ પોપટમાત્ર નિલસજ ગયા આવ
 થ ૫૧ ૧૦ મોમરારે આ કાની દુનીયાનો લાગ ખરી આહીની સનમ પ્રાપ્તને તેમજ તેમના
 પરિચયમા જેને આત્મા હશે તે સર્વને ગોપ્તાગમ્મા ડુખાવી આ દુનીયામા જેનો અપજ
 તેઓ મુજા જામનગરના વતની હતા પણ આહી સુ । મા ધણીઓ યયા પોતાના વલન રમા
 જેજ રહી રાત્ર પ્રજા ઉભયને મધુર્થુ સતો । આપરા મારે હેરા પ્રનામ વપ વત્તાય રોટ
 ના મરદુમ મહારાજને મળ્યવ તિની પોતાની નોકરીયો સતો । આપ્તો હતો । મત્યુગ
 માતા મહેવાતા સદ્ગુણો કે ને આ મળિયુગમા જન્મેને જોનામા આવેજે તે સવતુ દમનિય
 મ્યાન આ મહાપુરુષ હતા લામે વખત સુ । મા રહેતા અત્રેની પ્રજાપ્રતે તેમના અનેક ઉપ
 કરો છે અને પોતે વદવાયુ રોટની નોકરીમા જોડાયા તારે તે ઉપકારોનો સતત પ્રનાદ આ
 નિમિષનપરે પ્રથમ મરતા નધારે પ્રમાણમા વહેતો રાખે જોવી પોતાની પ્રતિભુતિ — આત્મિ
 ૫ — પુત્રસ । રા કેશવનામઘની આહી નિયતશા કરી તેમની પદોપમાગ વસિને અનુભો જા
 પોતાના અમૃતજ દ્રવિપાત તેઓ નારવા નાખ્યા કરતા હતા અને અવસાનમાગમુધીમા
 તે તરફનો મધુર્થુ સતો । સપાદન મ્યો હતો આ રોમ્મનમ મૂલ્યની નોધ લેતા હૃદયજન્ય
 ઉદ્દગારોનુ કિચિત દિગ્દશન કરાવી તે મહાન આત્માની ઉત્તરોત્તર ઉચ્ચ ગતિ અર્થે મધરી
 સત્તા અદર્શિય ઉતુક્ત ગહે જોજ અવ્યયતા । । ।

મહારાજીનું ભવિષ્ય કથન (તોલેલ)

(ગયા વગસના ૪ થા અ પી થાનુ)

“ તમાગી હમિત અને હયીવા વાપવાની આવાકી વખાણના લાયક છો’ મહાસિદ્ધ
 મોલ્યો, “પણ અમલસિદ્ધિ આગળ ચલાવો તમાગી વાત બધકર આમરુ શમિ ધરાવે
 છે ।

હુ હશેનો હતો કે’ અમલસિદ્ધિ આગળ ચલાવુ’ કે મહારી પ્રજાએ એકાએક ખીણ
 જેનુ યપ જતા હુ ઉપર હેમક યપ હશે લા સારે એક પગને માટે માર મગજ બમવા

લામુ પછુ દુ તરતજ સારથે ધન્ય થયો આ મારા મંગલો બધ કો દેશ અને ત્યા વરીર
દારે આપેન ચેતવણીની જરૂર પણ સમ સમા મને મધ મુખેની જણાઈ નહા હુ પાગે
રી થકુ તેમ નહોતું કારણ કે કુદી જવા માટે બાગ ઘણુ પહોચો હતો વળી જે પગથીએ
જ મને નાશ ॥ ખીપુધી અવગ રાખ્યો હતો તેના પા દુ ઉભો હતો એ વિચારે મને બન
ની કપારી આરી ગઈ કારણ કે જેને માગ કારથી તે પગથીએ પણ નીમળી પડે એમ
હુ બંદીના લાગ્યો તે પગથીએ નીચેના કાંઈ આધાર શીવાય અને ઊપરના પગથીઆ ૭ હ
દુ મો ઉદ્ધ હતો તેનો બાર ખમનાને અસમય જેતુ કુનાયી બહાર લટકી રહેલું જણાત ત
ગથી હુ ઉપર ચડી ગયો અને માળ પર પહોચ્યો અને લા ફક્ત એમ જ ઓડો હતો એ
ત ૧ ખરી વાત હતી પણ ઓગળા બહાર લાખી પરસાળ હતી તે મનના ધીબા ભાગ આ
ને પણ સબધ થાવતા હતી તે જગ્યાએથી હવે જેમજેને તેમ પાસી છુટવાનો મા
ત્વગિનિ નિ ૧ થયો મ થકે મને રસનાદિક રીતે જ વિચાર થયો કે જે મો માર મસા
આન દાર પાળીએ ૧૧૧ ૭વી રીતે —

ત્યાર શુ તમારા મ્હોતથી તેને ૧૭ લાન ચાર તેમ હતું ૧ બહારુસિદ્ધ નવ
તા બે રો

હા— તેને લાભ હતો અમ્યસિદ્ધે કહ્યું પણ હુ કહેતો હતો કે જે હુ તેના
મ લખા રહ્યા તો સપુલ રીતે તેના રાધમા હતો એવી મારી ખાત્રી થતાં હવે નાશી છુટ્યા
શિવાય ખીજે ઊપર ન હતો હુ તેની મુઠીમા હતો ૧૭૫ કે મે વિચાર મ્યો કે તાર
તેને માનમ પ રો ૨ તેની જગ્યાથી હુ છટખી જના પામ્યો છુ ત્યારે તે પોતાના માણસો
પાસે માર ખુન રાગે વળી મે તે ૧૭ સનાહ આ મ માગી હતી તેને લીધ પણ
દુ તેના રાધ તરે હતો પણ હવે બમ મેટલુજ હંડુ છે કે છગ કપર અને ખુનની બધ
કર જમ્યાએથી નાસી જવાને હુ અધીરો થઈ રહ્યા હતો જતા ક્યે ગસ્તે કી ના હોડવો ૧
ઓર ૧ બહારની પરસાળ મ્યા હતી તરે કારણ કે મારે તમને જણાવતુ બોધએ તે
માનનો માનીક મારો સંગો હતો પણ હુ લા પહેનરહેલો જાયેલો હતો ઓર ખી અદની
ખાતુએ મે માનમેટ મુજી અને કાંઈ અના ૧ ચા શિવાય છાનો માનો પરસાળમા ગયા પ
ખ તેજ પળે પરસાળને સામે છેડે અજનાણુ જરમણુ અને મારો સંગો ન તરે પ થો તેની સા
થે જે આમરો હતા અને તેના મ્હોર પર ૧ ૧૨ ૫ થો ત્યારે જાણે તેના મનમા સશય અને
પ્રવાતાપ મિત થયેના હોય તેમ તેના મ્હોરપર આણુ તમ અમર મને જણાઈ મારો સંગો
અને બે નો રો પરસાળની આ ખાતુએ આવેછે કે કેમ તેના સશયમા અને બે આવેતો
જરૂર પડો મરુણીઆ થનાનો નિવધ કરતો હુ એક હાત્રી કખાન તમ ત્યગથી ખમી ગયો
પણુ મારો સંગો તરત ૧ તે પરસાળને સામે છેડેના એક ઓર ભા પહો અને ચા મે માન
એ તેને અદરથી બધ કયુ એટલે પરસાળનો તેણી ખમો તોરતો બીલકુલ બધ થઈ ગ
૧ મારા મગાખોર સંગો અને બે નો રો ૧૨ હુમલો કરી તેમને હતાવ્યા શિવાય તે તરુથી
ની જા શકાય તેમ નહોતુ આ વિચાર માર મનમા થોગાતો હતો તેનામા પરસાળમાતુ તે
તમકુ એક ખાતુ ધધ થુ અને એ ત્રોમે આમ અદર રહેના માકરની ગળા માગી બહા

તીર્થો આવી રીતે મ્હાર અવિશે શામ્ એક બીજા ઓરખા ગયો. અને પછી પરજા
જમા બધે શાંતિ પ્રસરી રહી પણ તેને ગને ખાત્રી થઇ કે જી નાના તે જાગમા મારા સગા
ના આ નોમરે હતા તેથી મધ પ્રકારનો મસો કે બગ નો વાપરવાનો વિચાર હવે તદ્દન
અમી ગયો પણ હવે મારે શુ સુરુદ્ધ ખાંડો માગ ઓરખા આવ્યો — અતિશય સાધ
ચેતીથી ખારી પીણી અને ખાર લેયું — મ્હારના મેદાનમા જીગેના એક વૃક્ષની ળાળી ન
જાદીકમા જાણી નીચે મધ નહોતું અને ખાંડાના કાં પગ ચડી કુદ્યો ! અને હું સનામ
ત રીતે ખાંડા ની રો

અભયસિંહ બોનતો બધ પ રો અને મ્હાદુ સિંહ તેની વાતને માટે તેનો આખા મા
નતા મો થો ' ખરેખર તમારી વાત અશ્રુત વિલક્ષણતા નાળી છે. તમારા નસીબ તેથી બ
ધુતભાવવાગો વહીનરદામ તમને મળ્યો તમે તમાગ દગાખોર સગાને ન્યાયના પળમા ન
ઓખો તે બાનતમા હુ ધાર છું તેમ તમે તેમ મરના જેવી સ્થિતિમા નહોતા એજ દયા ખા
વા જોગ

સરદાર કેમરીમિગર તમાર કહેવું થયાર્થ છે હુ તેમ ખરી શકુ તેની સ્થિતિમા નહો
તો પણ કદાચ ન્યાયના પળમા તેને સોખી શકુ તેવી સ્થિતિમા હોત તોપણ મારા મગો
અને હુ જે કુળના છીએ તે કુળની ગેરઆનર થાય તેને લીધે હુ તેમ કરત નહીં મારા દ
ગાખોર સગાને ન સોગખી સકાય તેને માટેજ મે આ વાતમા મેદાના નામ ધુલક ક્યાં ન
થી તે પણ જોજ મારજુને લીધે છે

હુ તમારા જાણુને માન આપુ છું ' ખ્હાદુસિંહ બો રો અને તારી જીમદા
વતણુકને વખાણુ છું હુ ખાત્રી પુનઃ કહેવાની હિમત મર છું કે તેને નમે ખરી કેની પણ
નમાગ આ દગાખોર સગાના માનમા પગ નહિ મુખે

તેથી બીની રીતે બેદરમાગજો અભયસિંહ બોલ્યો હમણા મારા તેજ સગા
ની ફરી મુનામત વેરા જાઉ છું

શુ' ખ્હાદુસિંહ આનય પામતા બો થો જે માણુસ દરેક પ્રકારના દગા ફટકા
મામા સકાયાય તેનો નથી તેના હાયમા ખરી પ ના માટે તમે મ્હોના નથી ?

અને મુન્સાન કરવાની તક તેને આપના હુ ધારતો નથી ' અભયસિંહે જવાબ આ
પ્યો તેને બીજેથી નાળી છુપાના બનાવ મારે તેની ખેલી રીતે છુપી મુખાકાન લેવી તે અને
શીખવ્યું છે તેનો સુવાનો ઓગડો ક્યા છે તે હુ જાણુ છું અને ત્યારે મારી ખાત્રી થશે
કે તે એકોજ છે અને તેના મેફરો સુધ ગયા છે ત્યારે હુ તેની સમજ જલગ મો વખી
સારી રીતે મદદ ખરી શકે એવી સ્થિતિમા તે હજી છે અને જે દુપા યોડાં વખત મદદ
તેના મમતાગણમાથી મેળવવાની હુ આગા રાજતો હતો તે હવે તલના ની ધારે મપાદત
કરીશ અને તે માગ માથે જે નીચજોગે રમ્યો છે તેનેમારુ આ એક વણી અમગમરક પર
નૃપિની રીત છે

અભયસિંહ ' હુ મારા અતમરુ પુનઃ મ્હું છું કે તમો તમા હાયમા આ

દાતા સપાદન થાઓ ! બ્રહ્મદુરસિદ્ધ મેન્ટો ' તમેયોમા મળિના આગઉ તમા । સમા
ની સનાદ ઓ મદદને માટે પ્રયત્ન કર્યો હતો તેના જેવીજ વિધિમા દાન હુ ૫૫
કુ

તમારા કહેવાની જુ મતનજ છે ? અમ્યસિદ્ધે તમાથી પુઝુ અને મરી તેના કાળા
મેત્રા તેન સાળતી ત ર તિક્ષણપણે કર્યા

મારા મહેવાની મતનજ એ છે કે મારે પણ એવો નસગ આ પો છે કે મારે માત્ર
એક સગાની સનાદ અને મ ની જરૂર છે અને જે તે ધારે તો બંને આપી શકે તેમ છે
પણ નથી ધારતો કે ઇમનહાર્ય કમ્તા બ્રહ્મદુરસિદ્ધ બો યો કે તેનામા મધ દગો કે
તેના મકાનમા કાંઈ કપટ જાગેનો મારે અનુભવ લવા પ જો

હમણા તમે મારા માટે તમારી સદ્ બ્રહ્મજો ન શિત કરી તવીજ રીતે ૮ પણ ત
મારી માય સાર થતા મિષ્ટુ છુ પણ આપણે આ મેધપુરમા આવી પડે-યા

મુસાદરની ટોળા મેધપુરના મુસાદર ખાનામા દાખલ થઈ મોટુ થઈ ગયેલ હેનાથી કુ
સાદરખાનું બરચક બરાણ ગયુ હતુ તેથી જ પાના સક્રિયને લઇ બને ટોળાના સારે / જમી
અને એક ઓઆમા બ્રહ્મદુરસિદ્ધ પોતાના બે નોકરો સાથે મુતો અને અમ્યસિદ્ધે તેમજ
કુ

બ્રહ્મદુરસિદ્ધે સનારમા ઉડી અમ્યમિદની ખખર દાવી તો તેના બાશ્વય વને તને મા
લમ પ યુ તે તો પ્હો કાપતાજ પોતાના બે નોકરો સાથે આ મો ગમે હતો બ્રહ્મદુરસિદ્ધ
દીન જરા દુખાડુ અને તે મનમા બો યો અમ્યસિદ્ધે આ જાણી જોઈને કુણો સાવચેત
રહેવુ એ એક બા ૧ છ અને સશરામક રહેવુ એ બીજી બા ૨ છે આ ૧૫ પાસુ છુ
કે તે ૧૫ દરો

સાર પછી નાસ્તો મી લઈ મુસાદરખાનાના ની ગતા પસા ચુમ્મી આપી બ્રહ્મદુરસિદ્ધે
પોતાના બે નોકરો સાથે પોતાની મુસાદરી આ ૧૫ ચનાવી

પ્રકરણ ૧૩ મુ

સોલકીના કીલ્લો

મુસાદરને રસ્તો રીવા કાથી જોકે એક મનને આશરે આડો પથરાયેલો હતો તોપણ
આડ આનતા ટેકરા જે રીઓ નટારસ બેલ ગાડીઓની સગવળ માટે ધોરી રસ્તો આપો પા
છો ચાયાથી વખતે વખતે ખીનારાની નજીક નીકળતા વિસ્તાર સંસ્કૃત દ્રશ્યમાદાએ આકા
શમા મળી જતો જણાતો હતો મુસાદરીની સામાનમા બ્રહ્મદુરસિદ્ધ મંજિરપણે વિચાર કર
વા લાગ્યો કે પોતાને આ મુસાદરી અદર ને અતર ડાખનાવુ હતુ તે પોતે તેજ દિવસે પુર
કરવુ કે વચમા એક રાત્રી મુ ૧૫ કરવો પણ આગળ આવતા રસ્તે જતા આવતા મુસાદરો
ને પુઝાતો પોતાને પળાયવા ધારેલ સ્વર્ણતુ ચોક્કસ અતરે જણાના જોકે ધોડાઓ તદન યાજી
નાય તેમ હતુ છતાં તેજ દિવસે આ પહેલવા નિશ્ચય કર્યો

યો ! જાને હમણા હમણા ને મુસાફરીએ મરી પડી હતી તે લક્ષમાં લેતા આ વખતે તેમણે ધાર્યા કરતા વિગત શ્રમ સહન કરામાં અકાચ રાખ્યો નહોતો. સંધ્યામંળ થઈ ગયો હતો પણ શુકલ પક્ષ હોનાથી ખુગનુમા થઈ ચાલીના મુસાફરી લખાવતા કાંઈ નિલક્ષ્ય આનંદ તેમને થતો હતો. રાત્રીના નવ દશ વાગ્યાની દમ્ભીઆનના વખતમાં એક કીલાનું મકાન ધીમે ધીમે બહારગાઉ અને તેના નોખરોને દ્રષ્ટિગોચર થવા લાગુ તે ખીલ્યો સોવ કીનો મહાતો હતો અને તાજ આપણો મુમાર જતો હતો મરણ કે ત્યા ને તેનો સગો મહેતો હતો તો તેને મેલાક સુભેગોને લીધે પોતાના બચપણ પછીના વખતમાં કદી મજેતો નહોતો તેમ છતાં તેણે પોતાની બાંધવગથામાં આ મગાને — આપણને મહેલા દો કે ગુના બસિદ સોનકીને જોયો હતો પુનારથી તેની અરણ્યકિતમાં તે સગાના પ્રેમાગ મહેરાતી છાપ પડી રહી હતી અને તેથી તેને દરેક પ્રકારના સારા સત્કારની આરામ હતી એટલે તે કીલ્લો નિરુગચ થતાજ તેને આનંદ થયો આપણે અત્ર કહેવું જોઈએ કે ગુનાબસિદ સોનકી રિધુ હતો તેને રક્ત એમજ યુગ હતો કે જોને હમણા યો ! સમયથી મહારાણી કમળા બાઈના દમ્ભાગમાં ઉચા દમ્ભાગી તોફારી મગી હતી અને તેથી ગુનાબસિદ પોતાને કીલ્લે એમ્બોજ તોફાર ચાકર વિગે સાથે રહેતો હતો અને કીલાની આસપાસ આવેલ પોતાની જ મીન જાગીરીની વાવરથા કરી ઉજા સજાગતો પોતાના દિવસ નિર્ગમન કરતો હતો.

કીલ્લો આવી પહોંચ્યો મુદર પણ જુની ફેશનનો પોષાખમાં સજા થયેલા એમ મગો દ વાગે ઉવા યો અને તરણ મુસાફરને બે તોફારો સાથે જોતા તેને તેણે નમીને સલામ કરી મુલાગસિદ ખીરને છે કે નહીં તેવો પ્રશ્ન બહાર રમિદ તરફથી યુગના હકારમાં જવાબ મળ્યો અને પછી દરનાને કહ્યું કે 'મહાર સરદારને દુ આપવું નામ હું જણાવું ?'

તમારે કહેવું કે ' બહારસિદે જાગ આપ્યો ' કે મોગટી સોનાનો સરદાર કેસરી નિદ આપની મુનામત ઠગે છે જો કે તેઓ માગ નામથી અર્પા ચિત છે તો પણ મારી ખાલી છે કે તેઓ મારી માગણીનો અનાદર નહીં કરે.

ચોખ્ખા આટા દતા એમ તોમરને રાત્રે આ પ્રગણે પોતાના સરદારન જાહેર મ વા જણાવ્યું અને તોમર મરદાર કેસરીસિંગને મોનાની લાસનાની કામગીરી સાથે થોડી વાગમાં પાછો ફર્યો બહારસિદ જે અત્યાર પહેલાજ થોડેથી ઉતરી ચુક્યો હતો તેને નેહરની પહવાડે ચાલ્યો ચોખ્ખા પટાવી તેઓ એક વિગાગ પણ આજ પ્રકાર વાળા જોરમાં આ થા આ જોર જામાનો ફનીથર જુની ફેશનનો — એટલે કે આપણે જે સમયની રાત લખીએ છીએ તે વખતનો તો સરસ ગણાવો — હતો અને એ પીતમતી મહેલાનીમાં દીગે બળતો હતો ગુનાબસિદ પોતાની જગ્યાએથી ઉઠ્યો અને પોતાની મુલાકાતે આનંદારનો સત્કાર કરના એ કે કેમ સામે આપ્યો, તેની લીમર અત્યારે સાંક વચની હતી — મે ઉચો અને પાનલો હતો તેનો મહેરા શાત અને ગભીર હતો અને તેની રીતમાત ઘણી સભ્ય હતી તેના દયાળ થી થોડે ઉચે માથામાંની પડેલી રાજ અને તેની બે નાજુના જા તારા મેદ થતા વાળ રમદના વાળા હોઇ જ્વેનારના મનમાં મારી હર્ષ, પાત્રા હતા અને જેના દાની શુદ્ધ હજુ તેમની અમલતી મગાસ સામવી રચા હતા.

જાદુરમીક માથે રાધ મેળવતા તેની કાળી આંખો — ૭ કુ રતી સીંચી હતી
મગ દત્તી ને — તેના ઉપ તીક્ષ્ણપણ દરી દત્તી અને તરણ પણ એક પણ હતું ન
વના રમીત દાસ્યપુરિક તે ગોવક પ્રિતી નિઃશ્વા કરતો ઉભો

હા — હુ તમને આગળ હુ તે તમેજ હેના નેહએ યાદી પગ પછી તે
વિજ્ઞાનમા પણ નરસ પહેલા ને છોડાને નેહો દતો નેજ અરેજ તમને દમણ
બહુ તેવેજ થવો નેહએ

તેજ હુ ૧૩૪૧ વહા રસીહે જવાન આપો તમે મન યોગખી સંગ્રહ કે
તે નેવા મારો વીચાર દતો દવેદુ આપો રાધ નેરી પ્રણામપુર આપ તર ની આશીષ
આદુ હુ

અપુષ

શ્રી નવરાત્રની કથા

શ્રીમદ્ભગવત્ સરન રીકા સાથે

નવરાત્ર નવનો પ્રભાત મહાત્મ અને જગદળાની બક્ષિતપ્રતિપાદન કરનારા સુખ આ
ને માથે ધર્મ અથ કામ તથા મોક્ષ એ ચતુર્વર્ગ પુરુષાર્થની સિદ્ધિ આપનાર આ ગા
માટે જગદળા ઉપર થકા રાખનાર દરેક શુદ્ધસ્યે એકે નકત નો અવગમ ગણવી નેહએ
વધી ભીખાનને માટે તે—

ય इव नवरात्रस्य कथाया पुस्तक मुदा
ददाति द्विनययाय विदुषे दक्षणाश्रितम्
पूज्यलोभमकुवाणो चमपाकि सुभाकित
कमते देविलोक च सुख भुक्त्या न सण्य
द्वारा पुस्तक दानस्य देविभक्तिं तनोति य
प्रसाद कमतेऽम्बाया साऽय नारायणीप्रिय

વવારે પુસ્તકો ખરીદી દાન તર બક્ષિતનો નવાગ ક ના કન્ય છે

માથ ચેત્ર અશાક અને આમોના નવરાત્ર પ્રસિદ્ધ છે માટે આવતા નવરાત્ર
નારુપમેગ માટે દરેક દેવીભક્તો તરણી આ પુસ્તકની વિશેષ માગણીનો સંભવ હોતા થોડી
નારો હોવાથી ગુરત ખવાસ થઇ જતા પાઠ્યપી મળવી મુશ્કેલ છે માટે વહેવો તે પહેલે
કીમત રૂપ ૩ — ૮ — (પા ૧૦૮ ૬૬) (શ્રી અમીકાવીજ્યના આદકોને ભેટતરીકે મફત)

મળવાહ કેકાણ — શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજની બોલીસ સુદા

સમાજનું વંધારણ

The Constitution Of the Samajik Fund

આ સમાજને માટે મેમ્બરશના પાંચ વર્ગ રાખવામાં આવ્યા છે

વર્ગ ૧ સે. પેક્ટન ૩૧ ૫૦૦ એકો વેખતે સભાના દરનાર દરેકાઇ ગૃહસ્થ

વર્ગ ૨ એ લાઇફમેમ્બર ૩૧ ૧૦૦ એકો વખતે " "

વર્ગ ૩ એ વાર્ષિકમેમ્બર ૨ ૫ દરવર્ષે બરનાર—

વર્ગ ૪ થો વાર્ષિકમેમ્બર ૩૧ ૧૧૧ દરવર્ષે બરનાર—

વર્ગ ૫ મો સબસ્ક્રાઇબર ૩૧ ૦૧ બરનાર

ઉપરના ચાર વર્ગોના મેમ્બરશને દરવર્ષે શ્રી અબીકાવીજ્ય આસીક તેની બેઠ સાથે વગર પોસ્ટલે ફી (મફત) આપવવા આવશે હવે વર્ગો પૈકી ચોથા વર્ગને બાદ કરતાં બાકીના ત્રણ વર્ગ વર્ગોના મેમ્બરશને સમાજ તરફથી તે વખતે દેવીધર્મ સુબધી પ્રગટ થએલા પુસ્તકો દ્વારા અને ધર્મપ્રચારક અન્ય સાહીત્યો દ્વારા પોસ્ટલે સહ ફી (મફત) આપવામાં આવશે

શ્રી અબીકાવીજ્યના પ્રયત્નના આદરે આ સમાજ તરફથી રિનિતિ કરવામાં આવેલે મામિકતુ બવાજમ પ્રધાન ૨ ૧—૪—૦૦ હવે પશુ ઉપર જણાવેલી કેટલીક ધાર્મિક પ્રત્યે બળવવાની હોવાથી તેમજ સમાજ હવે ઉઠતી હોવાથી આપ સર્વે વગ ૪ થો વાર્ષિક મેમ્બર ૩૧ મા ૨ ૧—૮—૦૦ બરી દાખલ થશે એમ આશા છે ૨૫ ૩ ૦—૪—૦૦ વધારે બરવાના છે પશુ તેના બદલામાં સમાજ જેલે દેવીધર્મની ઉત્તરિના ધાર્મિક કૃતિઓ બળવવા કમિવાન થશે તેનો પુણ્ય ભાગ મળશે તેમજ જનરલ મીટીંગમાં એક મેમ્બર તરિકે 'મત આપી શકશે

સમાજની લોઠરોની ૩૧ ૦૧ ની દીકર બરીદનાર દરેકાઇ માણસ પાંચમા વર્ગમાં,

હરપાલદેવ અને શક્તિદેવી

વીર અને અદ્ભુત રસથી ઉભરાઈ જવું.

ઐતિહાસિક નોવેલ

આ પુસ્તકના લેખક હરપાલદેવના વડવાઓના પંથ ગૌરવ, સ્ત્રીપને શોભાપ્રદ ઉચ્ચ પરાક્રમે, તેના પ્રવાસમાં આવું અને આરામરના વધુનો, શ્રી જગદલાની બાકી, તેના મત્રોનો પ્રભાવ, જગદલાની કૃપા દ્રશીનું દુન દેવીનો ચક્રીદેવી રૂપે અવતાર, તેમના દંતી પરાક્રમે અને અદ્ભુત ત કાર્યો વીરે વીરે વીરોનો રસ બરીરીતે નોવેલમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે એક પ્રતની કીમત ૩૧ ૦ — ૮ — ૦૦ (પોસ્ટલ ચુદ)

મળવાનું છેલ્લું — શ્રી અગિલાવિજય એડીસ. ગુડ (કાઠીવાવાડ)

જાહેરખબરના ભાવ.

૨	એક પેન	૨	પાંચ પેન	૨	એક વખત માટે
	૬ વર્ષે ૨૪		૧૫		૨ ૧ ની લાઇફ આર
૧	૬ માસ ૧૫		૬		૨૫ બરવા ભાવ.
૨	૩ માસ ૬		૬		

આદુરનીક મારે હાથ મેળવના તેની મળી આપો — જે કુદરતી રીતના
જરૂર હતી ને — તેના ઉપ તીક્ષ્ણપણ ધરી હતી અને તારણ પાપ એક પાપ જેવું
વળા સ્મીત હાસ્યપૂર્વક તે ગોપક ટિપી નિરિક્ષા કરતાં જશે.

હા — હું તમને ઓળખું છું ને તમેજ હોના જોઈએ યાદી પણ પછી તે
રિજાદગ માં ઘણા સમ પહેલાં ૭ દોશગને જોયો હતો તેજ અગેખા તમને હમણાં હું
જીરુ તેવોજ થવો જોઈએ.

હું તેજ છું મગડાં ૫ । ત્સીદિ જવાન આપો તમે મને ઓળખી શોભો કે નહીં
તે જોના મારો યાગર હતો હવે ત આપો હાથ જોરી વરામપુનઃ આપ તમની
આહુ છું.

અપુર્ણ

શ્રી નવરાત્રની કથા

શૂન્યજોડ મરણ દીકા સાથે

નરાયણ નવતો રતના મળાલ અને જગદ શાની ભક્તિરતિપાદન કરનારા કુદર આ
ને સાથે મધ અથ કામ તથા મોગ એ ચતુર્વર્ગ પુરુષાર્થની મિદ્ધિ આપનાર આ હમણાં
માટે જગદના કપર ગ્રહા રાખનાર રેક ગૃહસ્થે અગેક ન ર નો અવગમ્ય અપીજા જોઈએ
વળી શ્રીમાનને માટે તો—

ય દ્વ નવરાત્રસ્ય કયાયા પુસ્તક મુદા
દદાતિ દ્વિતથવાય વિદુષે વચ્ચણાવિતમ્
પૂજ્યજ્ઞોભમહુવાણો ચચારણિ સુમાક્તિ
હમતે દેવિલાલ્ક ચ સુધ મુક્ત્યા ન સયથ
દ્વાય પુસ્તક દાનસ્ય દવિમર્તિ સનેતાતિય
પ્રસાદ હમતેડમ્શયા સોડય નારાયણોપ્રય

વધારે પુસ્તકો અરીદી દાન રા ભક્તિનો ન્યાય તો હતા પ છે

આપ ચેત્ર અક્ષાઃ અને આમોના નવગન પ્રમિલ છે માટે આવના નવસર
ના ઉપરોળ માટે રેક દેવીભક્તો તારણી આ પુસ્તકની વિશેષ મારાણીનો સમય હોવાથી
નક્કો હોવાથી ગુન ખનાસ થઈ જતા પાઠગથી મળવી કુરકેલ છે માટે વહેલો તે પહેલો
કોમત રૂકા ૩ — ૮૮ (પેન્ટેજ ૩૬) (શ્રી અમીકા વીળપના ગ્રાહકને બેટલરીક મળ

મગરાલ કેકાલ — શ્રી શક્તિધર્મોધ્ધારક સમાજની ઓફીસ તુલ

જાતો વ્યવસ્થા પરિશિદ્ધિ સ્થિતિ મુજા સામાન્ય માત્ર કુલે
 નિ શેષાયનિવૃત્ત્યર્થે પદવી લખ્યા પ્રત્યપોષત
 યદિદ્યાધર વૃદ્ધ ઘડિત 'પર' શ્રી યત્સરાજો ભવ
 દેવે ત્વચ્છરણાવુજ પ્રણતિય સાય પ્રસાદોદય

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બાર પડે છે)

પુસ્તક ૮ થી આશિન, પુર્ણિમા, ૧૯૬૬ અંક ૩ નો,

[સ્વગરથ વિરાજે દેવીદાન કાષાસાધની તારદથી ભરેલ ભગેય
 તસિ હજી પ્રતાપસિંહજીએ મોકલાવેલી]

શ્રી અંબિકા સ્તુતિ,

દોહા

{ સકટ નિષ્ટે નિનાશિની, બાધી વિધન વિહાર,
 સોનકળી પુનર સુની વીસ હથી કરનાર

છંદ સારસી

કરે વાર ભગ પુકાર સુનકે ભર સકટ જરાની,
 મમ રોગ ચિંતા મેટ માતુ, ઇશ જાની દયાળાકી
 દારીદ્ર છોળે દરશીન્દ્ર; અભય કોળે ઇશ્વરી
 ભય, શત્રુ મજન ભીડ મજન મેર મર માહેશ્વરી
 મરપુર આનંદ દેખનારી જૂલ આપને ભાંપકે
 યુ સુની શીઘ્રહી સાદ અમે આશ પુરો આપકે
 જળ જુડ હસતી મૂલો જળમે રીર તણ કુજર કરી
 અળહીન મળકો પેખ આવીંદ, હાકે સુન આયે હરી
 માતંગ દુખ શ્વરનાર મેટન, જુડ મારો કટ તહી
 પ્રતીપાળ કીની અહર પુરન કટ તનકો ઠટતહી,
 તતકાગ ગીરધર મેદ તાયો, અક ધાર અલાયકે
 યુ સુની શીઘ્રહી શરૂ અમે આશ પુરો આપકે
 મયો દ્રૌપદીકી ખીડ જાની, દુરત ધાયે શ્રી પતિ

પાયાનીકા પદ અર્નત પુરે, અનુગ્રહ કીને અતિ
 ૩ સમાજ ઠોરવ કેર ખીચહો, આપ વિષ્ણુ આપહો
 દીગર સનમુખ તુરતમેકે શામ કીની સાયહી
 નવસે નવાણુ દીએ અબર જગત ખાત જનાનકે
 ૩ યુ મુનિ શિદ્ધહો શાદ અબે આશ પુરો આપકે
 સાગરામે બીચ બેડી છુડને લાગી જબે

ક ૧૮ મરકે જહોજ મડ ત તજત નિય આશી તમે
 ત ફડત સગ જન ધડક ધુજત બનત ગત એશીમની
 ધાનએ અબે વાર ધણુ વિધ શાહખી શાનળ સુની
 ત્રિહો બેર નૌકા તાર લીએ સમિત બાદ પશાય
 ૪ યુ સુની શિદ્ધહો શા અબે આશ પુરો આપકે
 ત્રૈશુળ લીએ હાથ અભર મહીર માતો મારહો
 શેનદ માર જનાન પુર સગ છેક કીને હારહો
 ખાખનો સો હરપે બચાયો બાણુકા રથ થબીઓ
 એમૃત પેશ પચાય આ યો મેરકો અમ્મર નીઓ
 બડને એસે આપ અબે બાળ લીન બચાયકે
 ૫ યુ મુનિ શિદ્ધહો શાદ અબે આશ પુરો આપકે
 અમરા રાજ શરપ શકિત સમારાજ સમર્પિઓ
 ખાખરો વાહન કરી ખેડયો સિધુકો જળ શાશીઓ
 લો સોસીએ કુખ દદ તનમે જનન અપનો જનકે
 ૬ દેવી સુવિચા દાન દીને માત અનુચર માનકે

વિરાજ કાળી રા કીનો મહામ મિટાયકે
 ૬ યુ મુનિ શિદ્ધહો શાદ આવડ આશ પુરો આપકે
 સર સિધુ સરવર સધન સરિતા અગમ જૂમિજહો અતિ
 વિ રાજ રવ હર વ્યાનહોતે, સાલ કર લીને સતિ
 જિનકોર મક્ષ પિશાચ યોગણુ તૈસ વ્યતર ૧૫ણી
 સખ પખ તેહી સચોટ કરકે પીડ દેવત શાકણી
 ધન જગહ આખ પડત અબે ધીર દીએ ધાનકે
 ૭ યુ મુનિ શિદ્ધહો શાદ અબે આશ પુરો આપકે
 હોળી દેવજ તુંહો હરજ રસીદ તું પરમેશ્વરી
 માગીકા બાયર તુંજ કરનડ બારતી બુવનેશ્વરી
 ચારક નેચ તુંહો ચામુંડ મોહ દાનવ મારની
 આસાપરી ત્રિડ તુંહો ખોડલ છુટ અસર વિદારની
 રવરાય માલણુ તું રવેચી નમુ નિન શિર નાપકે

યુ સુનિ શિવદ્વો સાદ અબે આશ પૂરો આપકે ૨૮
 જગ હજત જોત વિકાશજાદીર અગર મુખ ઉભસીત
 શિરજી કર મૈથુજ સોહત, તેજ અતુપ પ્રકાશીત
 સુરલોક કે નરનાર માનત, વિમલ પદરજ વદીત
 એ પાનહો સુખ સુમશ સપતિ વેદ જીતજ બદીત
 ત્ય તાપ મેદણુ તુહિ ત્રિપુગ કહત યુતિના ગાયકે
 યુ સુનિ શિવદ્વો સાદ અબે આશ પૂરો આપકે
 તુ આશ માત્ર આપ શક્તિ ત્રિપુણુ જે વિસ્તારી
 તુ ગગન જૂજળ તેજ વાયુ પચ ભૂત સુધારની,
 સુ નાગ સુનિ નર મરત સુમરન ગુણુ તિહારા ગાનહો
 કરને વિનતિ કરે દેવો પ્રગા પિરયા પાનહો
 નિત પ્રતે ચરનન પરા માણ મેર મહુ નિભાપકે
 યુ સુનિ શિવદ્વો સા અબે આશ પૂરો આપકે ૧૦

છપ્પથ

અબે પૂરો આશ દાતક મહા પદ દીને
 મર્યા દીને શક્તિ ભક્ત બચ માણુ છીને
 કરો સકળ સુખ કાજ વિવન દારીડ નિાની
 દીઓ માત વરાન બીડ આદીક પરજગી
 બાદ દેર દૂર દીને વિપત કૃપામિધુ મગગ મરન,
 જુગ પાનિ જોડ દેવો જાપે નમસ્ત્ર અચરન નરન ૧

દેવી તત્વ વીવાકર

(ગતામ્થી ચાતુ)

તૃતિય રશ્મિ

જે આત્મસ્વરૂપને સુલીઓ ચૈતન્ય જ્ઞાન અને પરબલ ધીગેરે શમ્પેથી રહ્યુવેછે તે આ
 ત્મસ્વરૂપે સંપ્રીથી પહેના જગદબાજ હતા એ આત્મસ્વરૂપ કેવ જગ બા અતુમાનથી જણા
 વ તેમ નથી તેમજ જાતી ગુણુ કીના અને મગાઓથી પણ યુતીઓ તેને બતાવી શકવી
 નથી અને પ્રાપ્તી ઉપમા બાણ પડતી નથી એ તત્વમા કાષ્ઠપણુ નીકાર નથી એ જગદબા
 ના આત્મસ્વરૂપમાં પ્રાપ્ત રત સીદ્ધ યજ્ઞી છે કે જે માયા કહેવાય છે એ માયાને બલગાનથી
 સોધ થાયછે મારે સત્ત્વી મહેવાતી નથી તેમજ એમા બહારીક સત્તા હોનાથી ખોળી પણ જ
 હેવાય એમ નથી પરસ્પર વી દ્વ ધર્મો એક સ્થળે રહેતા સભવે નહીં તેથી એમા સત્ત્વપણુ
 અને અસત્ત્વપણુ અને રહ્યાં છે એમ પણ કહી શકાય નથી એ મારે એ પ્રાપ્ત શક્તિ આનન

અનિય છે અને સવદા બાવરૂપ છે. આમનીની ઉચ્છ્વાતની પેઠે સૂર્યની પ્રકાશ પેઠે અને ચંદ્રની ન્યોત્તરની પેઠે એ શક્તિ જગદબામા રંગભાવિન અને અનીયમ છે જેમ દિવસે દીવમે સુતુ પિત્તમા સધગો વ્યદનાસ્તીન થાયછે તેમ પ્રત્યમગમા જીવો જીવોના કર્મો અને મગ એ સ ધગા માયામા અભેદથી લીન થાયછે જગદબા નીરુણ છે તો પશુ એ શક્તિના યોગથી જ ગતના કારણરૂપ થાયછે એ શક્તિનાં માયા અને અવીદ્યા એ નામના બે રૂપ છે તેમા મા યા પોતાના આશ્રયને મોહ કરતી નથી અને અવિદ્યા પોતાના આશ્રયરૂપ જીવને મોહ કરે છે માટે અનીદ્યા દોરરૂપ મહેવાય છે એ માયામા પ્રતિબિંબિત જે ચિદાત્માસ છે તે જગતનું નીમીત્ત કામ્યુ છે અને માયા પ્રથમરૂપે પરિણામ પામેછે માટે માયા જગતનું ઉપાદાન મારુ છે સર્વના અધિદાન રૂપ બીજબૂત શુદ્ધ ચૈતન્ય તો જેમ દોરડી (ગજગુ) સખનું વિરતાપાત્ર છે તેમ વીવર્તોપાત્ર છે

આ ચતન્યરૂપ આત્મા સવદા જ્ઞાનરૂપ સુખરૂપ સત્ય પૂજા આસગ અને તત્ત્વાથી રહિતછે જગતના પહેલા અનુભવથી થયેલ સસ્કારરૂપ હેતુને લીધે અને કૃણ દવાને ઉન્નુષ થોલા કર્મોના પરિપામરૂપ હેતુને લીધે ચોવીસ તત્ત્વોને નોખા પ્રગટ કરવાને વારને તે આત્મા ને મમ જીવો જીવોના અ જો અને મગથી જોડાયતી પોતાની માયાથી સૃષ્ટિ કરવાની એ કંટિપત ઇચ્છા ઉત્પન્ન થાયછે જગદબાનુ આ માયારીશિષ્ટ અનૌકિક રૂપ છે તે રૂપને સપ શાન્તો અ વૃત્ત અ ચક્ત અને માયા શમન વીજ નામોથી વસુવેછે સચગા કાચોના મ ગ્લરૂપ તત્ત્વોના આદિરૂપ સચ્ચિદાનંદરૂપ સધગા પ્રાણીઓના કર્મોના અધિદાનરૂપ હીમા ના અચક્ર અને ઇચ્છા જ્ઞાન તથા ક્રિયાઓના આશ્રયરૂપ એ તત્ત્વને આદિ તત્ત્વ કહેછે જે તત્ત્વમાથી શ ક ત માના રૂપે આકાશ ઉત્પન્ન થયુ આમામાથી રૂપશ ત માત્રા રૂપે વાનુ ઉ ત્પન્ન થયો વાનુમાથી રૂપ ત માત્રા રૂપે તેજ ઉત્પન્ન થયુ તેજમાથી રસ ત માત્રા જે તેજ ઉત્પન્ન થયુ અને જળમાથી ગધ ત માત્રા રૂપે રહિત ઉત્પન્ન થઈ આ ત્રમા એમ્લો શ ક જ ગુણુ છે વાયુમા રૂપશ અને શબ્દ એ બે ગુણ છે તેજમા શબ્દ રૂપશ અને રૂપ એ ત પુ ગુણુ છે જળમા શબ્દ રૂપશ રૂપ અને રૂપ એ વાગુ ગુણુ છે અને પદ્મિમા શબ્દ રૂપશ રૂપ રસ અને ગધ એ પાચ ગુણુ છે ઉપર મ્હેના સુદમ જૂતોમાથી જેને સિંગ શરિર મ્હે છે તે તાપક સૂત્ર ઉત્પન્ન થયુ એ સવરૂપમય લીંગ શરીર આત્માનો સુદમ દેહ છે આમાનો અવ્યક્ત નામનો કારણુ દેહ જેમા જગત બીજરૂપે રહેલુ છે અને જેનાથી સિંગદેહ ઉત્પન્ન થાયછે તે વીશે ત્રયમજ નીરૂપદ્ય યદ્ય ગરુ છે ઉપર ત્રમાણે અપચીકૃત સુદમ ભતો ઉત્પન્ન થયા પછી પચીકરણની રીતીથી પાચ રચુન બૂત ઉત્પન્ન થાયછે

૮૫૩ કહેના સુદમ જૂતોમા ત્રતેકના બળે વિભાગ કરવા તેઓમા પાંચ એ એક ભાગ ત્રાર ભાગ કરીને પોતપોતાથી નોખા જૂતના અવશેષ રાખેના બીજા અર્ધ ભાગો મેળ વી દ્વએ એટલે પાંચે પદાર્થો પાચપાચ અવશેષોવાગા થાયછે એ પચીકૃત જૂતોમાથી વિંગ દેહ થાયછે કે જે આત્માનો રચુગદેહ મ્હેવાય છે

પાંચે જૂતમા રહેના સત્ત્વગુણુદા અશોધી ત્રતેક પ્રોત્રા આ પાચ જ્ઞાનેદ્રિયો ઉત્પન્ન થા યછે અને એ સધગા અજ્ઞા બેગા મજાને તેઓમાથી અત કરણુ ઉત્પન્ન થાયછે એ અત

પણ જોડે એમાં છે તો પણ વૃત્તિઓના બોદથી ચાર પ્રકારના ચાપણે અને મન, બુદ્ધિ ચિત્ત અને અહ કાર એ ચાર નામે ધારણ કરે છે પાંચે ભૂતમા ગહેના રમેગુણના અશોધી પ્રત્યેક કર્મદ્રિયો ઉત્પન્ન થાય છે અને એ સધળા અશો ભોળા મળીને તેઓમાથી પાંચ પ્રમારનો પ્રાણ ચાપણે પાંચ ગાનેદ્રિય, પાંચ કર્મેદ્રિય, પાંચ પ્રાણ છુદ્ધી અને મન એ સત્ત્વ તત્વો મળીને સી ગશરિર કે જે આત્માનો સુક્ષ્મ દેહ કહેવાય છે તે બને છે

જગદબામા રત સૌંદર્ય રહેલી શક્તિ — પ્રકૃતિના માયા અને અવીધા એ નામના બે રૂપ વિશે આગળ મ્હી ગવાળીએ શુદ્ધ સત્ત્વ પ્રધાન છે તે માયા મ્હેનાય છે અને માલન સત્ત્વ પ્રધાન છે તે અવિધા કહેનાર છે એ એ બેદમા જે માયા છે તે પોતાના આશ્રયનું આરણ્ય કરતી નથી જગદબારૂપ બીજભૂત પરમાત્માનું એ માયામા જે પ્રતિનિધિ પડ્યું છે તે ઇશ્વર કહેનાય છે એ ઇશ્વરને પોતાના આશ્રય રૂપ પરબ્રહ્મનું ગાન છે ઇશ્વર મવનો કર્તા સનય અને સવપર અનુગ્રહ કરનાર છે બીજભૂત પરમાત્માનું જે કાંઈ અવીધામા પ્રતીબિંબ પડ્યું છે તે જ હેનાય છે એ જીવ પોતાને સવ દુષ્ટોના આશ્રયરૂપ માને છે સવનો સ્વામી ઇશ્વર જીવને મોક્ષની સનય મ્હી દેવા તાર અનેક ભોગના આશ્રયરૂપ વીરીધ પ્રમારના જગતને ઉત્પન્ન કરે છે પ બ્રહ્મરૂપ જગદબાની માયા શક્તિની નીલ પ્રેરણાને લીધે ઇશ્વર એ સધળું કરે છે અને એ ઇશ્વર મનુષ્યમા મંપતી પેડે જગદબાના રૂપ પમા કલ્પીત છે

ચૈતન્ય શક્તી પ્રતીબિંબરૂપ અને અદ્વીતીય ઇશ્વરને અપચીકૃત પચભૂતરૂપ હીરણ્યગબની ઉત્પત્તિવારા પચીકૃત પચભૂતરૂપ બ્રહ્માની ઉત્પત્તી થનાપછી પોતામા રહેના કાળની પ્રેરણાને લીધે જાગના પ યોના અધીટાતા દેવતાઓને ઉત્પન્ન કરવાની ઇચ્છા થતા તે પોતે સૃષ્ટી કરનામા ઉન્મુખ થયા જી મુખ યદને એ ઇશ્વરને ઇશ્વર પોતાની ઇચ્છાથી બે રૂપ થયા । બા ભાગમાથી સ્ત્રીરૂપ થયા અને જમણા ભાગમાથી પુરુષરૂપ થયા જોડે બે રૂપે થયું એ પ્રકૃતીનું માય છે તે પણ પ્રકૃતીનો આભાગ આરૂપ મ્હીને આત્મા બે રૂપે થયા એમ કહવાય છે એ અધ્ધનાગીસ્વરૂપા જે પુરૂષ શ્રીકૃષ્ણ થયા તેમજો કામના આધાર રૂપ નારીને દીડી અલસ તરૂપાળી મુશોભીત કમળ સરખી, ચદ્રમીજથી પણ અવીધ રોબાનાગા નીતબો વાળી અતી સુદર ન્દળીરૂપ બ જેના સાયમનાળી બીના મરખા જે સ્તનોમગી, પુષ્પોની મા બાએથી વીભુષોત પાતળી ટ્રેડાળી નીનલી અકીત પેટમાળી મનોહર ચાત કુટીર ગ કાવાળી, અગ્નીથી ધોવાયાના વસ્ત્રોથી સન્નિજત, માલતીના પુષ્પોથી શણગારેલી અને ઉત્તમ છ નીન મણી સરખી કાળા વક વેણીને ધારણ કરતી પતીની ઇચ્છાવાળી કરે ચદ્ર સગ્ખી સ્વ-જ મતીવાળી અને રાજક સની ચાનને બુઝાવતી એવી તે નારીને જોઈ રાસના રનાગી અને રામવીનાસમા મહા ચતુર શ્રીકૃષ્ણે ગસમગ્ગમા તેની સાથે રાસકરી । કરી જગારસની મુતિરૂપ શ્રીકૃષ્ણે બ્રહ્માના એક હીરસના કાળ પવત અને પ્રમારના નગારવાળો મુખ સબો ગ કર્યો પછી યાદી ગયેના એ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને પરમ આનંદ ભરેલા સારા મમયમા તે નારીમાં ગર્ભાધાન કર્યું સમાગમ પુરો થતા યાદી રહેલી અને ઘણા દાયથી મુઝાયેલી તે ન રીના શરીરમાથી પસીનાનું જળ ચાતવા લાગ્યું અને નીલાસ પડ્યું ચારવા લાગ્યા એ પમી

નાતુ જળ સધળા જલ્લામાં વ્યાપ્ત થઈ ગયું અને જે નીચાસનો વાધ હતો તે સવ પ્રાણી
ઓનો આધારૂપ અને સવને જીવન આપનાર વાયુ થયો.

એજ સમયે પ્રકૃતિએ પ્રાણીઓના નીચાસના અધીનતા દેહધારી વાયુદેવને પણ ઝગડ
ચો એ દેહધારી વાયુના ડાંગા અગમ્યાથી તેનાં નાથ કરતા પણ પ્યારી સ્ત્રી જિત્વત યદ્ય એ
આ માથી વાયુદેવના મમાગમને લીધે પ્રાણીઓના પાત્ર નાજરૂપ તેના પુત્રો થયા જે પછી-
નાતુ જળ હતું તેનો અધીનતા મોગ વરજુદેવ અને તેની સ્ત્રી પણ તે સમયે જિત્વત થયા.
પછી કૃષ્ણના તેજથી પ્રગટતી કૃષ્ણની અત ધ સક્તીરૂપ પેલી નારીએ પોતાને રહેજ મર્નન
એ મ ન તર સુધી ખારણુ યુ તે સમયને ગતે તેણે સુખર્ણુ સરખો અને સવ આધારૂપ
પણુ આધારૂપ એક જિત્વત બાગજ જણો તે બાગજને મોટા ઈંદર અને ભયકર જોદને
તે નારીનાં મનમાં બે અને ધાપ જિત્વત થયા પછી તે નારીએ ધાપને લીધે તે બાગજને
જલ્લા ની અદર નજમ્યા કે બી દીધો તે સમયે કૃષ્ણે હાહાકાર કરી તે નારીને યોગ્ય શ્રાવ
આપ્યો કે ' હે કોંધી રતબાનવાળી ! હે કોર મનવાળી ! આ સત્તાનનો તે સાગ કર્યા મા
જે આગથી તું સત્તાન વગરનીજ રહીશ એ નીચન છે તેમજ તારા અશોરૂપ જે જે દેવીઓ
યદ્ય તેઓપણુ તારી પેઠે સત્તાન વગરની અને અખડીત યૌવનવાળી રહેશે એ મમયજા
તે નારીનાં જીવનમાથી એ મનોહર કન્યા ઝગડ યદ્ય સવ સાચોના અધીનત્રી એ મેવ
વારાણા સરસ્વતીદેવીએ મેવેત નસ્ટ પરીધાન કર્યા હતા વીણા તથા પુસ્તક હાથમાં તેમજ
બવ અંગે આપુપણુ ધરા હતા પછી કેટલાક સમય વીતતા પેલી ત્રીકૃષ્ણની નારીના મે ર
પ થયા તેમા જાયા અગમ્યાથી લક્ષ્મી થયા અને તમણુજાગ તપા રૂપ થયું

એ રીતે પ્રથમ જિત્વત થયેલા સર ની અને પછીથી દીદ્ભવેલા લક્ષ્મી એ બનેને પો
તામા મનારાગા જોઈ ગરાતુ ઠારવ ખરા માટે એ સમયે કૃષ્ણના પણ બે રૂપ થયા
તેમા તમણુ અ । બે ભુજરાગા કૃષ્ણરૂપ થયું અને ડાણુ અગ ચાગ ભુજરાગા નાગરૂપ
રૂપ થયું બે ભુજરાગા કૃષ્ણે સરસ્વતીને અને લક્ષ્મીને જુકે તમો બને આ ચાર ભુજ
વાળા નાગરૂપની સ્ત્રીઓ ચાઓ અને આ અભીમાન વાળી ગધા મારી પાસે ર રહેશે ઘમ
ર વાયુ યશે આગ કહીને એ બે ભુજરાગા કૃષ્ણે ઝસનતાથી લક્ષ્મી અને સરસ્વતી
નાગરૂપને આપ્યા એટલે તે નાગરૂપ પોતાની બે સ્ત્રીઓ સારે વૈકુઠ લાકમાં ગયા પાતા
અશધી જિત્વત થએલી તે બે સ્ત્રીઓ સત્તાન વગરનીજ રહી પછી નારાયણના અગમ્યાથી
આ ભુજરાગા તે રૂપ અને શુભોચી નાગરૂપ જેવા ર પારો જિત્વત થયા અને લક્ષ્મીના
અગમ્યાથી લક્ષ્મી જેની કરોડો દાસીઓ જિત્વત થયું અને તેઓ વૈકુઠમાં વૈકુઠ દ વા લા
ગરા

અપુર્ણ

વાણી વિલાસ

અકબરની પસે ખીરખસ પ્રથમ કવી તરીકેજ રહ્યા હતા પણ જેમ જેમ તે ભારસાહબ

વધારે સદાસમા અપનો ગયો તેમ તેમ તે ક્ષીણ તરંગની સાથે બહારી મમમા પશુ કુશળ તર્કબાજ અને ચતુર માનમ પડ્યો અકબરે તેને સુગામીરી બક્ષી તેથી અદેખા લાગે અને જાતની તેને માટે ખટપટ કરવા લાગ્યા અને તે લાચ ખાયછે ઉચાપત કરેછે બુલમ કરેછે વીર સુગર્દીઓ મર્યા લાગ્યા

બીરબ્ય દરેક બાગતમા ચોખો હતો તેથી તેને આ સમળી બાગમીઓ સામળી હમરુ આવતું તો પશુ તે પોતાના જાતીબાઈ નાગરોનેજ બધે વર્તાવેછે એવી સુગલીની બેને બાતમી મળી હરિ તે વધારે ખુરી થયો અને પ્રથમ મતા રધારે મહેલની પોતાના નાતીના પર સખવા લાગ્યો એક વેળા તે રોપની પૂનમા બેગો હતો તે વેળા મઠ બ્રાહ્મણ નીચે પ્રમાણે 'ટન નાખતો આ પો તેને માન સ માન આપી મ્વેરી એમી કરીને જાહેરરીતે પાન કરી નાખ્યો,

સાગરકો જલ સોસ ધર, જ્યા ઘરમે જ્યો તોપ, નાગરકે મર કોષરુ, ગાગર ગરીવ પ્રદોષ

અર્થ— રખારપી સમુદ્રના પાણી તું સોધીને લાઇ જા, તારા ધ મા બરામ તેટલા મર કિમરે તે કાઇ ખુટવાના નથી નાગર સોધના બરામ મર અને હુ ગરીબની આ એક ગાગર તું પ્રદોષની વખતે મરી આપ

આ વખતની સુગલી બાદશાહને કાને પહોચતાજ બાદશાહના મનમા પશુ આબુ કે આતો હવે છે કાટયો તેથી તેને પોતાની હજુગમા બોલાવ્યો બીરબન ધારતો હતોજ કે મને બોનાવશેજ તેથી જાણે લમમા જતો હોય તેમ આનંદથી દીલ્લી આવી પહોચ્યો તુરતજ દરબારમા ગયો અને તેને આટલો વહેતો આવેતો જોઇ સદુ આશ્ચર્ય પામ્યા એ તુત તખ્ત આગળ જઈ નમ્યો અકબર તો તેના મ્હો સામુજ જોઇ રહ્યો અને વીચારમા પ પો કે શુ મગાર હોયતો આહુ દસતુ નીદોષ મ્હો રહે નહી છેવટ અખર મોલ્યો કે બીરબન ! આ ટલો તાપ છતા તાર મ્હો કેમ સુમયુ નથી ? તે વખતે ખરો ઉનાળો ચાલતો હતો તેથી આ પુછતુ પોચ હવું છતા તેનો ખરો મર્મ બીરબન સમજી ગયો અને બો પો કે મારા શુ રજનોની આ પ્રમાણેજ શીખામણ છે

દુખમેસે સુખ હોત હે, ડર મત દેખહિ દુરં, જિતનો દુખહિ તાપકો, તિતનો વૃદ્ધિ સુખ

એ ડોસો ચાલુ મામલાથી અનણ્યો હતો તે બોલ્યો કે ખરી વાત છે જેમ તાપ ન વધારે તેમ વરસાદ પશુ વધારે પશુ બીજા બધાના ચીત તો બીરબલતું શુ થાયછે—તે તરફ હતા તેથી સાવીસ ચર્ચા લખાણી નહીં તેની બેપરવાઈ જોઈ સુગલીખિરાના મ્હો શીકા પડી ગયા પણ તિમાના એકે કબે કબે પેલી ટેલની વાત કાઢી એને બી હસે બોલા હોય તે મ બધી વાત કમુન કરી એણે કહ્યું કે તુ તે બીચારો બ્રાહ્મણ છોઢરી પરણવાને માટે તારા લઈને બપોરનો ગામમા રખડતો હતો અને મને ખબર મતા માતાથી બન્યુ તેટલું આપ્યુ જે

મહેનતી ખુબી એવી હતી કે હું ને ભીમત હાનતો "

બરી આપત."

અહીં અગણ્યા યજ્ઞ ટહેન ત્રી હતી તે પુછ્યુ તારે ખીમ

સાગરકે જલ સોસધર જા ઘરમે જ્યે

નાગરકે ભર કોપલ, ગાગર ગરીબ પ્રદે

પના ખોરાએ ધાર્યું કે હવે એ લખ માંગે તેઓ ખોલી દયા

ના મહેનતીજ કષ્ટવાત આવી ચુખી હવે આપ ધણી છે ચાહો તે કો

યયો હતો દવા મળી તાથી એ થો કે બીજાના તને આ ટહેનમા સો

તે બીપર તું આટલો શીદા થઇ ગયો છ

ખી મપ એ થો નારી મ્મ સમ દ ખાસે કે મને સુઝે છે તે ખુ ધુ મ્મ

નાનાશમા તાપ પડે છે તેના નોરથી પાણી દયા ચરે અને તેના વાળ

ખાલ તે પૃથ્વી ઉપર પડે છે તારે નરસા મહેવાય છે એ બીપર મા સાહીય છે

તાપ પ તો હશે તે વખતે મહ -નીએ સંતિ આ ખાસે ચુ તું તપે છે તેની વ

ત તાગી મગજમા આવે તેદણ મહુ તુ પાણી સોરી લઇને તાગ ખમા (વા ગમા)

મા તો અમે નામના નગરસાસીએના એન મહેવા દા ઓ બરી નખ કે અને હું

બા રો આ એ ગાગર મુકી છાડીશ તે બરી આપને એને યજ્ઞ પ્રદોષ દેવાતુ મ લ

સા આપનાનો વખત વાણ રીને ના દ છે

આ સામળી મધા દમિજ યજ્ઞ મયા ખટપગીપાના હો તો તમા મેરા નેવા દેખાયા અને

એકો ઉચુ જોઈ શમ્યા નહીં અમરશાહ પશુ સાનદાવધી ખીરજની સામે જોઈ

ખખમા અપુ । તાહાવી કમળી હમુ

અ રીતે ખીરજન સામા ને તરે ઉચુ હુ તે તુગી પ મુ અને આ સાહન

નવમ તો વધી બધા દરઆરીએ ખીરજની સન ના વખાણુ મરના લાગ

અને તો આ ખાજીનીજ બહુતા હતા કે બી બવ એવુ મામ મે નહી ખટપ

માસમાં ચાલતો ગયો માં એક અક્ષર (ગ) વધવાથી નાગર એટલે સાપતુ એર થઈ
જાત અને ચતુર મા

ની તેને માટે ખરું
સુગર્વીઓ કે જે મધુ કે સાદની સમુખ સાચી રીતે બીજી હુ બો ૧૧ મા
૧ દરેક બાળક ૧૭ અને એ ટહેલીયો પણ મારે કહેથી આ થો હતો એ હુઆઓ
પણ તે પોત મુકના મધ વીચાર કરતા નથી અને તેમાં મગી મસાલો બમરાવી
તે વધારે મીઠીઓ ખાયછે તે દિવાનુ પા વા આ ખેલ કર્યો હતો તેને માટે હુ
એ એક શપથ ખાતે મુહુ કે મે એક દમડી પણ દરામની ખાધી નથી
ખેતો એતો મારી ખાત્રી છે મારે તે વિશે બોન નહી પણ જરા કહેવું પડેછે
મીઠાવાથી ચાત્રો હોત તો કીમ ટોડમત બોલ્યા કે, નહાપનાદ । ઉત્તર-
એવું છે માગે તે માટેને પિંગલાગે નહીં બાદશાહ કહે એમ તો કેમ કહેવાય
તેમાં પ્રાગેની ઉપર છે પણ માછલે અમાર વાકુ બોનતુ નથી ટોડરમ ને હસીને
કેરડો કપીઆ આના ઉઘગતદારોજ પેદા કરેછે અને તેને તો કોઈ ગાળોનર રહે
મ તો એ પેમા અગ્નવાનુ તુ એટલે આપની ઉદારતા વખણાય એમાં કામ
મા આપજ વીનાર મૈત્રી કે શીત્તલ ને પસા ઉવરાન્યા તે કોને સાર

કૌરવી મરની કરત સો, વિન ઘન કિસ્કે કાજ,
'સુલી સુલી તને, રાજા રાજધિરાજ

એટલે ત્યાં ને તપી તપીને ઉનાળામાં પાણીની બરણી કરેછે તે વરસાદ થીવાય
વામ્તે તો પચુ જગતનો ધારો છ કે મહેરુલ ઉધતનના । માણસ સીને સુળી
અને તંજ પસા ખર્યનાર ૧૧ તે મહાકિર અને રાજધીરા / મહેવાન
હુ મહેરુલાનુ દાન તો એકું ખરુ તોપણ મીઠાઈ રખી દોનતો કામ રર પડે
૪૪ીને મધુ કે કમ નહી સગ્ગના છાત ઉપ થીજ વિચાર કરે

સહસ્ર જલ ચૂસે રવિ, ઘન વરસે જતિ ઘેર,
તપિ મેન મહારાજ રુ, દિનકર કઠિન કઠોર

હસી હસીને જાન મુગી રેડ અને વ માદ મધુ બયાન ૩૫ મા હુ મરીને વર
પણ વગસાદ ને મે રાજાજ મહેવાય છે અને સુગ્ગ દીનકર કહેતા દીવસનો ને
જા તો તપેડે લાગે તેને વીરુ કૌર એવાજ વીરોપણા અપાયછે કહેવત છે
૧ શા મમના અને હુકની બેમની પડુ પચુ સારી

વિશ્વ વાટીકાના પુષ્પો

(બેકા શુરે આહી બેકા શુરે આહી — એરાક)

ખીયા શા પુષ્પો (૨) વાનારે ફરતા સુદીર વિશ્વ સાગ
ખીલ્યા શા પુષ્પો ૨૦

લાલ મસુખી શુનાખી કેસર નવ રંગ કોમળ જલતે
દનમુકતા મી પરખાતે (૨) ખીલ્યા

લીલા લહેકે છાક રૂપણી તે પર આનીવ હીચોજે
નીજ રૂપે મદમત ડાવે (૨) ખીયા

સાગનાન મોગી ઉમેદે હાથ લાગે તે સવા

સા હાન ચપા હુ કેવા (૨) ખીયા

અ કતા આગળાએ લાગ્યા રાત કટ અણીયાગા

પદ વીધ્યા યુગ યકોના (૨) ખીયા

કુમળી નાચુક જાલ હુધ બેકા જો મસ્તી સા જોઆ

સુધી માળી લોચન જોયા (૨) ખીયા

ભના વખારી આમ આવગણીતે પ ભમમા બૂ ના

પપુ તાપીયોરના કુના (૨) ખીલ્યા

હુ કેતકી હમગ હશી કહે જુના ખાલ જગ માહે

જેશન ભસમે જૂલાતે (૨) ખીયા

ચુનીપન પરપદ હુ ના તુસે મોખાજન ના તુવે

ઉદ્દજ વા લાજ તે ઉધે (૨) ખીયા

વિનન તુન્વ વાયુ તડ રીઝે સ્પષ્ટ માતલુ શાન

તયા હુધ અવજુજુ બાન (૨) ખીલ્યા

કલુ ચયુ તમે ભેટ ર લીધી જાતે અનુભવ ખોધો

અમરેતો તોરે ઠીધો (૨) ખીલ્યા

વિશ્વ વાટીકા અનળ રંગીમી જાત નતના કુલો

દ દાન માત્રે ના જુરો (૨) ખીયા

રંગ કુગધી કમળ પુષ્પ નાત છે જીતે

છે સ્વગ જૂતાવન તેને (૨) ખીલ્યા

ચતુર્વર્ગ પુરુષાર્થ શતક

ગતા થી આહુ

હરિગીત ૭૬

૬ ધર્મ પચીરી—

સ્મરથી શુભિન મીન ના જતા પાનિય પૂરે રમણુડ,

પશાચ્યાના જે વડે ધૈય ધૈય તેને જાગતું
જગ હનનાગી અસ્તિ ગાના પાત્ર મુક્ત પ્રવિણના,
મ સાગના મરગા પગમર નટકો એ વિદ્વાતા ૬
મલ્લાશ્વ અને ના સુલો તે અધ સાગમાગમા
અર્થિ પરે કોપે નિર્યમ રાહવના સસાગમા
હાના સુલોતો જર ન શે અમ્મર યશસ્વિ જાખના
નર્મો દુર્ભમા વન ધર્મ તે રમુ પુરુષલીન પ્રમાણના ૭
વહિત લેર સમાય ના તે નિસ એજે જાળવો,
નગા નલ બાણુ ના બને તે રખત વ્યથ રમાધુવો
દેનાય ના મર હાયથી દીન માયમને દાનમા,
એ મય શોભાકુર પ્રસંગો ર ન મમજો સાનમા ૮
ધર્મો અ ર દાન સમાન સુખદ ધનજીવો આ જાગમા
મનારતનય નહિ પુણ્ય જે રાત્રીના મ પાગમા
વગા ક્રેટ રીયજગત મમુ નયે કાછ મદિયે શુભવદા,
દાન ર શુધ્ધ દામા ર જો ન ન કિતકારી મનદા ૯
મિત સમુદ્ધ ડાલિ મરે એવી પ્રમનતા ગેર મે
જન મેલ મારજી માવાતી ગેર જુદિમાં લગે
ર ઉપમરે ઉદયી છે હાય કલો નામા
માર ર ના ન તેલુ છે અ ર જોખા શામમા ૧૦

૫ ૩

૦ અર્થ પચીસી—

પાપાચ્યુતિ પેઠ નિવન ના છે ના કુવિનના
પ ૧૦ માનિતારા પરે પામક તા ની ગાવિના
એ તા ધનિ આગત કા કુવિનના કિંમો જોડિને
લુગિ કો મેસા પેઠા મના રક નિજની લોડે ૧
એ માક ધન રા રા રક વલ આદ રા ધણા
ધન મેગન્યા પડી રાસમા મેખતી રક ના મણા
મેસા ધન પડી રહિ ન વા પલગીગ રેલુ મદા
એ રહિ ન ધન મેખતુ પડી યોગ્ય રથાને અમય ૨
નજા ન ધનીને મટ અટાગા પ્રમગો આગખ્યા
ધન મંથી બધ ન છેલ્લો એવો દરામર મિ ન ન
ધર્મ(૧) જો જાખર્મ(૨) કુવિન(૩) અદિમા(૪) સાધન
મિત(૫) મમુ(૬) મના(૭) રથાને મા(૮) કલે વાપના ૩
પુત્ર ન મેખમા(૯) વાપના નિ લ્યમ(૧૦) શુભ ર મમા(૧૧)

વિદ્યા(૧૨) કળા(૧૩) નાપ્ત્યર્થ ને કીર્તિ કરણુ આદાયમા (૧૪)
 અવસાન કાળે ઉપયોગી થાય એવી સુકિતમા (૧૫)
 નિજ પ્રાણ રક્ષા(૧૬) ભાગ(૧૭) ને કો કલેશકરી સુકિતમા (૧૮) ૮
 શીલચર્જિત બનવતી છે કામિની ધરને વિશે
 કુચ્છદ માદિ પુત્ર બધુવગ શઠ દુષ્ટા દિમે
 સુરજન વિશે સતોષ ના છે ચોર આગસુ મેડકા
 વર્ણો મિત્રતામા કુપટ છે ત્યા નહર ધનકોરે ધકા

૧
 અપૂર્ણ

૩ કામ—શ્રગાર પચીશી

ચત્રાદિ ધાર્મિક માયમા છે ધન તણી સાધના,
 ઝાંઝા ચત્રનું રંગ એજ સુદર પુણ્યની વાધે લતા
 એ પુણ્યથી પ્રાપ્તવ્ય છે શુભ સ્વર્ગ ગિદ્ધિ અવનતી
 એ સ્વર્ગનું રંગ સુદરી — દિ રાગના આલિંગવી ૬
 કુળીય બકુળી ચાપ બાણ કટાક્ષ વેષક ચિત્તના
 ફૂલોપાચ વેણી શીરની દિ કુચ મેઝ ત્રિતા
 ઉર રબના છે સ્થબ વર્ણો સુવણુ અગ અનુપ છે
 સ્મર મારિયો અવક અરિ પણુ સ્ત્રીજામ સ્વરૂપ છે ૭
 શુભ સુદરીની ભુજનતાની મુદુલ કાતિ આગળે
 બિપદા ય પામી કમલિની નિજ અગ સતારે જળે
 નિહાળી નેત્ર કટાક્ષ પકળ સ્યામના ધારણુ કરે
 નર્થો અગ ઉપમા યોગ્ય વસ્તુ મોઝ આ ભુમિ બિપરે ૮
 મારવ રી મિત્રાઇ કણની સાથ લુખ્યા ગણુવિશે
 બહુ શૌર્ય રાખી સેત્યથી અતિ પાડવો પિડમા દિમે
 મૃગનયની ચક્ષુ રૂપ કારવ કણ મરીમા રહી
 કટાક્ષરૂપી સૈ થયા ઉપમ જગનનન પીડે નહોત ૯
 છુતી થયેલી સ્યામ વેણી હાયમાઠી ધરેલ છે
 લજ્જા થકી લાવણ્યવતીએ સુખ વક કરેલ છે
 સ્નાનાતરે પનળેય વસને રપટ અગો શોભતા
 અવિયોહી મુવતિ ચિત્ત કાના કાન વસન નથી થતા? ૧૦

અપૂર્ણ

૪ મોક્ષ પચીશી—

ખગ ચાંડિયાથી વ્યાપ્ત થઈ કષ્ટ મન્યભુવનો લપ થતા
 મક્કરવડે વિદ્યા વળી ધન નાશ બહુ લોભે જતા

કુળનાશ કુપુત્રો ચતા ચિતનાશ ચિતા હૃદયમા
ઝોલે મલિન નન માય એજુ શાંતિ વિષ્ણુ નિદોશ ના ૬

મસાગ્મા સ માનછે મ્હા ધન મનુષ્યો ભણુતા,
મુધા સમેા મુખકાગ તે સતોા મનથી માણુતા,
તો પશુ મનુષ્યો સૂમ બદલે દુખ લેવા દોડતા
આશ્ચર્ય એછે મહત કે પરમેશ્વર તન તોડતા ૭

વિવેચ સ્વાધિનતા પ્રવર્તે વિવન સ્થાને છે ગતિ
વર્ણો જ મ મૃત્યુ નાશર પ્રેસાય જે થકી સ મતિ
તે વિમળ વર્તન વ્યસનરૂપે જીનનમા જોગાય જે
વિદ્યાર પ સમાગ્મા દુખનટ શ્રદ જીપાય તે ૮

જ મમમયે ધારી બાળક શીંગ નિજ પાણી ધરે
તમ આપના આશીર્વાચન સદૃ મત પશુ એટલ દરે
તે મતને પશુ શીંગ સ્ત્રીર સ્થાપનાનું જો બને,
તો પતિન સાધુજીવન એવે વ્યર્થ જોતા જ મને ૯

કેને મરી આડુગ વર્ણો રૂધીર પ્રતિરમ્ભા ભયું
છે પ્રગટ અસ્થિ ત મ જ મેદ એ માડે બધુ
પર પાયથી છે વ્યાપ્ત તે સ્ત્રી અમ રૂપ સ્મયાનમા,
કામી પુરૂષ રૂપ કાગ નો સમુદ્ધ અતો તાનમા ૧૦

અપૂર્ણ

સાહિત્ય

કુડલિયો

સાડ અપને ભ્રાતકો, કવહુ ન દીજે ત્રાસ,
પલક દુર નહિ કીજિયે, સદા રાખિયે પાસ
સદા રાખિયે પાસ, ત્રાસ કવહુ નહિ દીજે,
ત્રાસ દિયો લકેશ, સાહિકી ગતિ સુનિ લીજે
કહે ગિરિધર કવિરાય, રામસોં મિલિયો જાડ,
પાય વિભીષણ રાજ, લકપતિ વાજ્યો સાડ
ગિરિધર

(કવિત)

આયા હૈ કલકા દોર, ઘર ઘર કાગારોલ,
 પોલ પોલ ઠોર ઠોર, પાપ વેલી જાગી હૈ,
 કેતીથી રિધ્ધ સિધ્ધ, કેતીથી ગહો મુખ,
 ટ્રેડા હિદુવાના તરકાના હૃદ લાગી હૈ,
 જૂઠેકુ સચ્ચા કરે સચ્ચેકુ જૂઠા કરે,
 માયાકે લોભસે દુનિયા જલ્યાગી હૈ,
 રાજનની રીત ગડ પચમ પ્રતીત ગડ,
 અજમત ગડ અતીતનસેં અનરીત હોને લાગી હૈ
 ચૌરામલ

સમસ્યા મુદ્દા

નીચેના મતુ પેની સ્તીનાશુ એમ એકુ સ ૩ ૭૫૭ નાર વસ્તીની ની ૧૨ રૂપ છે
 અને કેટલીક ના બેઠા દોર છે લાઈના વખતના સ્તીનાશુ અને કેટલાક વખતના ૬ ૧૦
 રૂપ છે

એક પોગામ પોગામના રૂપેરી માપ પડે છે અને તેના મોટા તો એકોની ૫૫૫ ૫ ૬
 ન છે પોગામના બેરેતો પ્રાચી તે માપનો ખોરા છે અને તે સાથે પડેતો ખોરા છે પોગા
 મો ખોરાક નાર ખુરે છે તારે ૫ ૫ એમ પગના મરી નથ છે

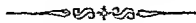
પોગામના તેન અને રૂની વાટ પી બગતો નીવે

તે પોગામના સ્તીનાશુ છે તે દુગધ વાળા હવા હવા તેન ખુબજીવત મા એ પથ ખાપ છે
 તે પોગામના અને પોગા પોગામ પડેતો છે અને તેને મારી નાખે છે તારે મારનારને તેને માટે
 રાજુજ પડે છે

એક એકુ પ્રાચી છે કે જેને ૧૦ આગળ છે અને દસ પગ છે પથ તે માન આઠ ૫
 ગયીના અને છે તેને પાચ માથા છે પથ છન ચાર છે આ પીચીજીવત દુનીયામા સ્વત્ર પ્રતી
 દ છે

ચાર માથેતો નત્રીસની સારે લડયા અને લડ્યા લડ્યા મજા માખા તારે તેઓ ને સા
 કડી ખીચુમા લ ૧૬૫ તે તેઓના લોહીથી બરાબ ગમ પાનથીથી પાન કયો મુનો સોપારી
 ત્રણ લોહીની આ છે હવા પગે ૪ ને તી જાય છે અને કપુર નેવા મરેક હોન પર મુ

ગી જેવી મળાતા છાટતી ભય છે સરીર ગી છે તો પણ મ્હો તો હમણી જેવું કાણુ છે અ
 જે મ્હો ઠેકાણે રહી મલન પ્રદેશ પર રતા ચવાવી શકે છે હૃદય.
 એ જોવી વીચીન તોર છે કે જેમા પાણી નીચે રહે છે અને અમિ માયા પર મ્હો છે હૃદય.

કચન કળ

જો આપણે હાથ પર ચવારીયુ તો હમણાં વખત કીમ છે, જે માલમ આગા હર
 રહે તેમજે મો છે મહેનત વગર લાભ નથી થાતો. જો આપણે વોગી હીડુ તો મ્હો
 લુણે મગ્યુ નરી (સાકીન)

માગ દાકરા એજ મારો હવે પછીનો અવતા (એ ૧)

મતો! એ મોગી કિમતુ મોતી છે અને જે માધુમ પાનાની હળો ઇન્દ્રિયોતો મો
 ગ આપીને પ્લ તેને મોવે છે તે ધળીજ ગાલી અને સામગરી મોગી મ્હો છે [મિન રી]
 ન્દાની મોગી સામગરી એજ લિમગનપણી મોગી નીજાની છે [મિન પીનર]

જો પોતાના દેને માટે આપણા મ્હો મ્હો પોતાના નાની હુમમ સપ્નામવ મો
 આપણી પોતાની સાહજ મળી કો છે (પિન ૧૭૬)

મનનતાનો રતો પ્રેમ મન માકડો અને જા મયડો જણાય છે પણ જેમ જેમ તમે
 આમજ વધતા જાઓ તેમ તે વચાર માફ અને મ્હો દીમતો જો [આપ]

મ્હો દો ત અો વજનનાના તોર અને મોટા લિમગનમાના મ્હો હુમોને મરીમ ન
 માળીક માથુસ મ્હો તા પણ જમની મોતા હોય છે [કીકન]

જો આપણે રાખતા આવડ્યા તેને મમ પાર પા તા આન યુ અતથી વગરો નો જ્ય
 થી મગ શો [મેષ]

દેક કરેસીયા માખસો પરાપકારી ગણુવો અને દરેક બાકને અનતીતો અરી પ્રમાણ
 મો [મા/સ]

મહારાણીનું સવિણ્ય કથન

(નોવેન)

(ગતામ્થી અડ)

તે આશીશ હું મારો અત મ્હો યુવ તો આપણુ ચુરામસીદ મોમો " હા!
 બાતર જનીમ? તું આલી ભલે આપો.

તુઆલી મ્હો સ્થિતિમા આલ્યો છે તે પૂછવાની મારે જરૂર નથી પોતાના જનીમ તરફ
 દીનસોજ ભરેલી કટિ મ્હો તે પાછો યોડી વારે મો મો માથુ કે મ્હો પાની છે કે ત
 સરદાર કેસરીસિના નામથી પોતાને આગખાવતો હોવાથી હજુ તુ જ મો — રાજોહી
 નરીકે ગણાવતો'

‘વાત બધે રીખો—જ્ઞાનાકાકાણી આજીવ પુર્વક જ્ઞાદુરસિદ્ધ વચ્ચા બોલી જાયો, જેદ રકરીથી બોલાવલો એક પણ સખ્ત માફ સલાનાશ વાળો નાખવા માટે ગસ છે’

ખરે ખાખ ખર” ગુલાબસિદ્ધ બોલ્યો. દુ તને કોઈપણરીતે ખુલ્લો પાડીશ નહીં અને તેથી તમે સગદાર કેસરીસિદ્ધ છો તે યાદ રાખવાની દુ સભાગ ગખીશ તમારી સાથે કોઈ નોકરો છો.

હા વાધ અને નારના નામથી એકજાખાતા બે વિશ્વાસુ નોકરો મારી સાથે છે તેમની પણ સારી સરભગ થાય તેમ બદોગસ્ત કરશે.

એવી માગણી કરવાની કાંઈ જરૂર નથી ચોક્કસ રીતે માગણી રમીત સાથે ગુલાબસિદ્ધ હે જવાબ આપ્યો. મ્હારે લે મ્હારો બનીએ ગખ્ય સત્કારનો દકદાર છે અને તેના નોકરો નો પણ તવીજરીતે સત્કાર થશે.

ત્યાર પછી ગુલાબસિદ્ધ પોતાના એક નોકરને બોનાવી દેશુ કે સરાર કેસરીસિદ્ધના બને નોકરોની બરાબર સગમશ કરાવે અને જીવાને હલે કે એકદમ જમવા યાગ લાવે.

નોકર સલામ કરી આ પો ગયો અને હવે ગુલાબસિદ્ધ પોતાના બનીજ ત દ વાતસલ્લખા વધુવક દ્રષ્ટી રતા ગોળ્યો. મને યાદ છે કે તું જ્યારે સાત આઠ વખતો હતો ત્યારે મે તને જોયો હતો તે નખતે વને જોતા તું જેવો થવાની આશા બધાતી હતી તેવોજ તુ થયો છે તે વખતે તુ એક સુખર બાળક હતો અને અરે નીધાસમુકતા ગુલામસીદ્ધે જોધેડું તમા રે આવી કુખી ડદગી ભોગવવાની છે એવા બધિધની તે વખતે કાને ખમર પડે.

મારી વાલ્યવરયામાજ માસ મા માપ મરી ગયા તેને લીધે માફ કુખ બેનગાયુ છ — બાળવયમા માખાપ પ્રમાવવા તે દરેકને માટે ઘણુ ખગમ છે પણ જ્યારે આમા કુદતી જીછરનારને અમાવે બીન અતુમવી બાળકને માફ એવા સગાની સભાગ તમે જીજરુ પડે કે જે સગાના વિચારો નીલિ રીતિ અને હ શા—

ગુપ અને ગુના રસિદ્ધે એકદમ પોતાના હોઠ જીપર આગળા લાઇ નાકે અડાડી.

તેજ પછે બારણુ જીવડયુ અને કટલાક નોકરો જમવાના સાદિલ્યો સાથે અદર દાખલ થયા અને શ્રીમત મરદારોના ધરના તે વખતના રીવાજ મુજબ કીલાનો વહીવટદાર પોતાની સરમરાની યુગી (કરજ) જાવવા તે નોકરો સાથેજ હતો વહીવટદાર કહે પક્તજો દીં જી. અને વૃદ્ધ તેમજ સાલાક અને રેક કામમા ગાયુ મારનાર જણાનો હતો. જ્ઞાદુરસિદ્ધ તેના સામે એક નજરે તાકી રખા અને અબયસિદ્ધે તેને જે વિચિત્ર બધકર વાત કરી હતી તેગ વણુવેલ ગભીર દેખાવના વહીવટદારથી આ વહીવટદાર કેટલા બધો જિલટા દેખાવતો હતો તે વિચાર તેના મનમા આ યા શિવાય રતા નહીં આ વાતના વિચારે અડી જતાં વહીવટદારની દ્રષ્ટિ પોતા તરફ થયેલી જોઇ કોઈ અનીચાર્ય દૃષ્ટિની પ્રેરણાથી જ્ઞાદુરસિદ્ધે તેના તરફ પોતા ની ગુમ્મ ધર્મસ રા કરી પણ તે મંજાનો કાઈ જવામ મળ્યો નહીં— ખરેખર તે વહીવટદાર તે ધર્મથી પરિચિત નહોતો તેમજ ગુલાબસિદ્ધ પણ નહોતો. દારણુકે જ્ઞાદુરસિદ્ધે આ ઘાસને લીધા વહીવટદારને અજમાવી જોમા પછી તેને પણ અજમાવી જોયો હતો.

જાન્યેની દાળવામાં આવ્યા અને તેના બિપર સુદ ચાહીના થાળે ગોળવામાં આવ્યા
લોગ પછી વહીવટદાર બધા નોકરો સાથે આ યો ગયો

કાકાજી હુ બાગક હતો ને રખતની વાત બિપર તમે તમારી સ્મૃતિ શક્તિને ટોરી જતા
હતા પોતાના સગાસાથે એમનો પડતા બહાદુરસિંહ બો યો 'તે સમય મને જરાગર યાદ
છે અને કદાચ કાકાજી તમે અટકળી થકો તે મ્હતા મને વધારે સ્પષ્ટ રીતે યા છે તમારા
મા માઠ વધારે ફેરફાર થયેલો અને લાગતો નથી તમારા મ્હેરાન પ્રતિબંધ મ્હારી યાદ ઉપી
અરીસામાં બગાડ પડેલું હતું હા આહી આવતા જોવો ચિતાર મારા મગજમાં આવતો હ
તો લેવાજ તે છે તે મ્હેરો દયા અને મમતાથી ભરપૂર છે — અને મને ખાતરી છેકે મારી
માગણી નિષ્ફળ નહિજ—

૧ 'સુધા ફરી શુભાખસિંહ બોલ્યો કારણકે તેના પોતાના કીધાની અદર થતા અસંજ
અને પરાગી તેના કાન પરીચિત હોવાથી બહાદુરસિંહના ધાર્મિક પપુ નહોતું કે માથુસો
આવેછે તેમ છતા તે જાણી શક્યો હતો

વહીવટદાર અને નોકરો ફરી દાખર થયા અને બાળી રહેલા જમવાના ટેબલક સંહિત
સુધા ગકો ભરીજો જમવા બેઠા અને વહીવટાર દારનો સીમે બોલી તેમને વારા ફરતી
ગાળ આપના લાગ્યો

રમોઈ ઘણી ઉચા પ્રકારની બનાવી હતી અને જમતા જમતા તરણ પોતાના મનમાં
વીચાર કરના લાગ્યો કે 'આહી મારો સગર થશે એવી જે મે ધારણા બાધી હતી તેમાં
મે ભુન ખાવી નહોતી

વપરાતો દાર જે કે ઘણા ઉચા પ્રકારનો હતો તોપણ આદરમતકારમાં વપરાતા વીવેકની
ખાતર શુભાખસિંહ બોલ્યો કે 'માનસીજ હજી મારા કોઠારથી બગાડર જાણીતો નથી જે
કે તે પોતાના મમજાજા કુશળ છે છતા મારી નોકરીમાં નવો છે કોઠારમાં એમ ઉચા પ્ર
કારના મથાનાનો દાર છે તે હું તમને આપેલો છુંજોતો હતો પણ—

૧ 'સાહેબો નોમરોની સમક્ષ પોતાના કાકા સાથે અંતી રીતથી બોલવાનું છે તેની સભા
બ મખતા બહાદુરસિંહ બો યો 'વધારે દાર ન મગાવતો હું આજીજી કરું છું અને તેને
માટે ક્યનાયતિ કાઠ કરણુ નથી, કારણકે આ રૂપી હું સગુટ છું અને તમારો આ ચા
લાક વહીવટદાર માતસીજ મ્હારી જે બરદાશ લેછે તેને માટે તેને પણ હું આભાર માનું
છું'

કદપીત સરદાર કેસરીસિંહ પોતાની તરફેણમાં હમણા જે માર્યાણ સમ્મો બો યો તેના બ
પકારમાં વહીવટદારે તેને નીચા વળી નમન મ્હુ અને બહાદુરસિંહ પોતાની આગળ પીરસેલા
જોજનને પુરેલો ન્યાય આપના લાગ્યો જમવાનું પૂરું થતા તેના સાક્ષીઓ પાછા નોમરો લાઠ
દયા ત્યાં પ્રીધાની ધડીઆળમાં અગીઆરના ટકોરા થતા હતા

૧૧ 'બહાસા ભરીના' દુ દાર છું કે' જેવા અને એવા પચા કે ગુલાબસિંહ બો યો "આહી

રાખવો ના યુક્તિની રીત આ રહેતો બતાવતી નહતી આવી ચાલચાલવાળા માણસની નોકરીમાં તેનાં હુમ્મ પ્રમાણે ખુનનું મમ કરના પશુ ન સકાચાય એના માણસો હોય તેમાં શુ નવાઈ વળી પોતાને માટે મામલાનો એક કરતો હતો તે બદ્દાસિદ્ધ જાણતો હતો તેમજ નીસરણીના નાશકારક રમથીઆની પશુ તેને ખાતમો હતો

મળા મા કનનારા નીચર માયાની લાગણી જરૂર જણાતા શાત નહે તરફ દ્રષ્ટિ કરતા તે મનમાં બોલે

પરજાળના છે તું બાગણું આ યુ ગુનામસિદ્ધે તે ઉવા યુ અને માગ ઉપર જવાની સીડી નજર પડી બદ્દાસિદ્ધની ત્વરિત દ્વિ મનથી ગણતી ગણતી તેરમે પગથીએ ચાટી ત્યારે તને મ્પારી છુતી પપુ પોતાની વૃત્તિ ખુરી ન પડી જાય તેની તેણે સમાગ રાખી હતી અને આટલે સુધી તે પોતાની જાનન અકુશમા ગમરાના પ્રયત્નમાં જળીશુત થયો હતો

બદાર વહાના બચિ ન પહેના તેને મમતાળુ લાગતુ હતુ તેના શિમન સાથેની દ્વિ બદ્દાસિદ્ધ તરફ કરતા ગુનામસિદ્ધ બોલે હવે હુ વધારે આગળ ન આવી શકુ તો તેને માટે તું ફરજીબર કરશે એમ મારી ખાતરી છે હું તારી સાથે બપર આવુ તોપણ ધર્મી પછી મારે મારા પોતાના શયનદરમાં જમાને માટે પાત્ર ઉતરવુ પડશે વળી વૃધાવસ્થાને લીધે મારા અપવે—

કાકાજી મારા માટે વધારે તરફી લેવાની જ નથી અને તરફી પોતાના શરસાને મહા મહેનતે દામમાં રાખ્યો

તારે મુઠા માટે ૭ ઓરડા છે તે તુ જુવી ત્ય તેમ નથી કાગળકે પહેલ માટે તે એક જ ઓરડો છે અને તેનુ બાગણું બાગર દા રા સામે ૮ છે ત ઓરડો ખાસ મોઝા ૧૦ મ જુમો માટે ૮ હુ દીપકાગમ લાઉં

તેવા ઓરડાના બપોળ લેવાતુ માન આપવા વાગત અને તમે ધારણો તેને માટે હુ તમારો બપર રે મળુહુ

૮ રમ લજીહુ અને તને શાત નિદ્રા જાગે એમ દી હુ હુ

આ શ દો શિમન સાથે બોનતા ગુનામસિદ્ધ પાછો વળી ઓરડા બદાર ની બ્યો અને તે ૧૨ બધ ક્યુ તરફે તે તરફ કાન માડ્યા તો બદાર સાકળ વસાતા સામળી એટલે જોકે આ રીતે રહેતો કોઈની દાવાન કુમળી નાસી છુવા તેનો ઘરાંઘ ન હોત તોપણ આ તરફથી તો છુમ્મતાને સભવ નથી એવી તેની ખાતરી થઈ એ પગને માટે તેને બધ ૨ શરમો થઈ આ રો પશુ શાત થવાની તર જણાતા તેણે પોતાની વૃત્તિએને અકુશમાં આપી પછી એ કદાપિ વાનસેદ લઈ ખી ૭ હાથે સીડીની બાજુની લાખાની સીધ મળ્યુત પડી તે દો બરે લી સીડી એ વા લાખ્યો

એક—બે—ત્રણ—ચાર—અને તેજ કમે જાડ સુધી તેણે ગણા—બધ કર રીતે નાશ કરે રક થઈ પડે એવી બુનની સમયતા ન થાય તેની ખાતરીને માટે તેણે ધણીજ સમાધિથી અને સાવધાનીથી બાર સુધી ગણ્યા પછી તેરમુ પગથીજ—બધ કર તેરમુ પગથીયું— અપૂણુ

શ્રી અંબિકા વિજય

(૨૨મું પુત્રમે ખંડાર પાંચ છે)

પુસ્તક ૮ મું.

કારતિક, પુર્ણિમા, ૧૯૬૭

અંક ૪ થો

આનંદ લહરી

(શ્રી મચ્છકરાચાર્ય પ્રાણિતા)

ચિત્તરિંગી વૃત્ત

ભવાનિ સ્તોતુ ત્વા પ્રમવતિ ચતુર્ભિર્ન વદને
પ્રજાનામીશાન સ્ત્રિપુરમથન પચભિરપિ
ન પદ્મિ સેનાનીર્દશશતમુલ્લેખ્યહિપતિ
સ્તદાન્યેપા કેપા કથય કથમસ્મિન્નવસર ?

॥ હે ભવાનિ પ્રજાના અધિપતિ — બ્રહ્મા ચાર મુખે કરીને, ત્રિપુરાસુન્દરા નાશકરનાર —
શકર પાંચ મુખે કરીને દેવોના સેનાધિપતિ — કાતિક ૭ મુખે મરીને અને અપાધિરાજ
શેનાશયણ હળાર મુખે કરીને તમારી સ્તુતિ પ્રવાને શક્તિમાન નથી, તો કહેવા વા ! ! !
આ બાગતમા બીજા — આધારણ કદા પુરોને અવકાશ મળે શકે ? ૧

ઘૃતક્ષીરદ્રાક્ષામધુમધુરિમાકૈરપિ પદૈ-
ર્વિશિષ્યાનારયેયો ભવતિ રસનામાત્રવિપય
તથા તે સૌદર્ય પરમશિવદ્વમાત્રવિપય
કથકાર ત્રમ સકલ્લિંગમગોચરગુણે - ૨

સર્વ-વેદોપાધિપતિ તુલ્ય અનુભવ છે, એવા હોવાથી તમારી વાણી, ધી, દુષ્ટ, ક્રોધ, આદિ
અને અવગતી મીઠામ જેવા વાણી નહીં વિશેષો આપોને પણ વલણી શકાય, તેથી, તે
મળ તમારું સૌદર્ય — ૩૫ પણ મુખે પુરોને દૃષ્ટિ રિપય છે તો તમારું વાણી તથા ૩૫
ને અમે (અમાની) કેમ મરીને વલણી શકીએ ? ૨

મુખે તે તાવૂલ નયનયુગુલે કજ્જલકલા
લલાટે કાશ્મીર વિલસતિ ગલે મૌક્તિકલતા
સ્ફુરત્તાચી રાટી પૃથુકટિતટે હાટકમયી
મજામસ્ત્રા ગોરિં નગપતિકિશોરીમવિરતમ્

હે અમદાવાદ ! તમારા મુખમાં તાવુલ — પાનમીડી રોમે છે અને ગોરામાં કજ્જલકલા
લા — કાશ્મીરનાં મોઢાં સાંઠે બાતપદેશમાં કેમરની પીળા માગી રહી છે અગામાં મોની
મોઢાં રમણી રાજ્યા છે મોઢાં કીરોદેશ કીપર ચળકતા સુચર્યતા કોરો સાથે જરીઆની
સાડી શોભી રહી છે એવા દિશાવધના પુત્રો છે હરે ! આપને અને [મજામસ્ત્રા] અદર્શ
ઉપામીએ છો ૩

વિરાજન્મન્દારદ્રુમકુસુમહારસ્તનતટી
નદદ્વીણાનાદશ્રવણવિલસત્કુण्डलशुणा
નતાઙ્ગી માતઙ્ગી* રુચિરગતિમઙ્ગી ભગવતી
સતી ગન્ધોરમ્બોરુહચટુલ્લજ્જુર્વિજયતે ૪

જેણીને વસ રવળ દેવરક્ષના પુષ્પોના હારમાં નિમગ્નિત છે, (મોગામાં રાખેલ) વીણાના
દના ત્રવણને માટે જેણીના કુહળની સાકળી શોભીત્તી છે જેણીના અગામય નમેશ છે
જેણીએ લીધીરૂપ ધરેલ છે જેણીની ચાવવાની ઠા મોઢાં છે જેણીના નેત્રો કમળ જેવા
મોઢાં છે એવા મહેશ્વરના સમર્થ સતી દેવી જવતતા રહો ૪

નદીનાર્કઞ્ચાજન્મણિકતકમુપાપરિકરૈ—
ર્વતાઙ્ગી સારઙ્ગીરુચિરનયનાગીકૃતગિવા
તટિત્પીતા પીતામ્બરલલિતમઙ્ગીરસુભગા
મમાડપર્ણા પૂર્ણા નિરવધિસુલ્લેરસ્તુ સુમુલ્લી ૫

જેણીએ જિલ્લપામતા ચપલા જેવા ચળકતા મલિઓરી જડિત સુરણના અલકારોના
સમુદયે શરીરો સજ્જારેલ છે જેણીએ મુખીના જેવા મોઢાં નેત્રોથી સરસને આશીન

* માતઙ્ગી — તપશ્વરણ રતા સરસને કળવા માટે જમદયા માતઙ્ગીકણ્ણ — બી
જુબી — બીવડી યથેશ હતા.

કર્ણ છે વજનાની મારક પીળા પીતાબર અને હમણાં આઠરથી મનોહર આકૃતિ વાગત નિ
રવિ સુખોથી પૂર્ણ અર્પણ — પાર્વતીદેવી માતા હાથે પ્રસન્ન મુખવાળા થાઓ ૫

હિમાદ્રે સન્મૂતા સુલલિતકરે- પલ્લવયુતા
સુપુષ્પા મુક્તાભિર્મરકલિતા ચાલકભરે
કૃતસ્થાણુસ્થાણા કુચફલનતા સૂક્તિસરસા
રુજા હૃત્રી ગત્રી પિલસતિ ચિદાનન્દલતિકાદ

અહીં આ કવિ હતા રૂપમા દેવીનું ૨૫૫ બનાવે છે

દિમાવયથી હાથનયયેલી સુદર હાથવડે પદાંગાની મોતીઓવડે સુદરમુખવાળી, અ
મોહાવડે બગવાળી ચિત્રરૂપરૂપે ચડેલી જ્વલનરૂપથી નમેલી હિતમવાણીથી સરસા — લી
લી રોજીની (સસારૂપીરોજીની) નાચ કરનારી ચંદનચક્રિત્રાંગી ચિદાનંદથી વેલડી
શોભી રહી છે ૬

દેવી તત્ત્વ દીવાકર

ચતુર્થ રાગિ

(સંદેશ — ગત કથી ચાલુ)

પછી ગોવંદના સ્વામી જે સુખનાળા સુખના સાના છીસમાથી અગ્રણ્ય નાળાઓએ
કમળ થતા તે ગોનાળા નાળા અગ્રણ્ય, તેજ રૂપ ગુણ બળ અને પગદંડથી કૃષ્ણ જેવાનું
થવા અને કૃષ્ણ પાર પડુ કરતા હાળા રાસના અગતા રૂવાગઓના છીસમાથી રિષ જે
હનાની રાધા સરખી / અને ગિયર ચોનાચાળી ગોપકન્યાઓ કમળ થઈ એમના રાધાની
રાખીઓ થઈ અને પ્રાદુર્યુદા આપો લીરે પિતર સતાન નગર પિત રહી નેઓ મન ગોલોકમા
થયેના સીદાર કરતા હાળા

એ સમયમાં થી કૃષ્ણની હાથ દેવનરૂપ પરમાત્માની સનાતન માથે મંદિર દુર્ગારે પ્રગટ
થવા કીડ કરનારા નાળાથી, હૃદયથી સરળા શક્તિઓ રૂપ, સમર્થિ તથા વ્યર્થિ પ્રદાતા ની પુ
દ્ધિની અધિનાતા દેવીઓના પોત રૂપ નાળે ને ત્યાં અત્યંત પરિપુષ્પ એ દુર્ગા દેવી હાથથી સન
રૂપની ની પડે રૂપાળા બાળાનાર રૂપ નથી પણ નાદાન ગૂન પ્રકૃતીનાર પૂર્ણવતાર રૂપ છે
એ દુર્ગાને વધુ તપાસતા સોના સમયો એ પ્રમા કરેલા ચૈત્તિય જેવી હાથે કમળ મ
રહાસ્ય વીમુચિત છે હાળેરે બૂળ હાથે કડી છે આગે અગ્નિ વચ્ચે મૂલ્ય કાલા છે નેર
વધુ છે અગેની ધોરતા વચ્ચે પડેરવા છે અને મનાના આગુનાથી રજવાસવા છે

* અર્પણ — ત્યાં અર્પણમાં પાર્વતી તપસવતી ના હતા તે વખત રહેતા ખુશ
એમ સુખ વાદ પલ્લ મોહનથી સેના નહતાં ત્યાંથી નમન નામ અર્પણ પડેલું છે.

સાગી જીવો જોના, અશોધી અને અશોની પ્રાણીઓ તપન થયેલી છે જગતમા રહેલા
સા લોકો જોની માયાથી મોહ, પામેલા છે કામનાવાળા ગુરુથ લોકોને જોન સવળા અ
શ્વ આપે છે વજ્રુવોને શ્રીકૃષ્ણી બળિ પશુ જોન આપે છે તેમજ સુમુખોને મોધ અને
સુખની ઇચ્છાવાળોને સુખ આપનારા જોન છે લક્ષ્મીડા પછ એ / છે સ્વમયા રમ
લક્ષ્મીરૂપે ધરેભા ગૃહલક્ષ્મીરૂપે તર્પરવજોમા તપસ્વીરૂપે અને નાભજોમા રાજલક્ષ્મીરૂપે એ
જ રહેલા છે અગ્નિમા દાહકશક્તિ સૂર્યમા રક્ષા ચક્રમા શોભા અને પામા કાનિરૂપ પછ
એ / છે શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્મામા સગી શક્તિરૂપ પશુ જોન રહે ॥ છે આત્મા જોને લીન ત
કિવાળા છે એ જગત પશુ જોને લીને / શક્તિનાગ છે એ / દુર્ગા સસારરૂપી વૃક્ષના
ખીજ ૨ ॥ સાતત્ય ત્રિયતિ રૂપ બુદ્ધિરૂપ અને રૂપરૂપ છે સુધા પિપાસા યા નિ ॥ ત
। ક્રમા ક્રતિ શાંતિ લ મ તુષ્ટ પુષ્ટિ ક્રાંતિ અને ક્રાંતિ આદિ પશુ જોમનાજ રૂપ છે
એ દુર્ગાદેવી સવળા ધધર શ્રીકૃષ્ણના વખાણુ મરીને તેમની પાસે ઉભા ત્યા ગવિ નાં રત્ન
શ્રીકૃષ્ણે જોમને રત્નનું સિદ્ધાંત આપ્યું તે ઉપર દુર્ગાદેવી વીરાજમાન થયા.

। એ સમયમાં પોતાની ત્વી ગામત્રી મદિન ચાર યોદ્ધા ॥ નાગા બ્રહ્મા શ્રી કૃષ્ણના નાભી
મગમારી ની બ્યા કમડુને ધરનાગ રોભાવમાન તપસ્વી નાનીયોમા ઉત્તમ અને જનતે
જ્યો દીપ્યમાન એ બ્રહ્મા પોતાના ચાર મુખથી બે જુગલવાળા શ્રી કૃષ્ણની સ્તુતી કરવા ના
બ્યા તે સમયે કલ્યાણી માથે સગળપના મો ૨ ના સગળી મતિવાળા અગ્નિથી વાવાવડા
વસ્ત્રા પહેરનારા ગતસુપગોથી સુરોક્ષિત અને બદ્ધ રૂપાંગાં ગાયત્રી દેવી મવળા મગળરૂપ
શ્રીકૃષ્ણની સ્તુતી મરીને પોતાના રવાખીની સાથે ત્રીનીપુવક શ્રી કૃષ્ણની સાથે ત્રીનીપુવક શ્રી
કૃષ્ણની સાથે રક્ષના રમણીર મિરાસન ઉપ બેઠા એ મર્મયે શ્રી કૃષ્ણના ૭ રૂપ થયા તમા
ને ॥ શુ અગ કલ્પ તે મહા ॥ રૂપ, યયુ અને જમણુ અગ નાધાના પત્ની શ્રી હૃષ્યુ રૂપે ૩

મહાવેનો વર્ણ શુદ્ધ રૂપીમા ૭વો છે ૨મા મો કરાઃ ચૂર્તાને જેવી છે ત્રિશુભ અને
પૈથ ધરતા છે વારના ચમ રૂપી ૪વો પહેલો છે ૫લતા તપાવેલા મોના સરખી છે મો
યે મોગી જ્યા ધરેલી છે ગળિમા જમરૂપી મધુગાર ધરેલો છે મુખમા ચક્રમા છે સમય
પર નમ પશુ રહે છે ૬ઠ રાગન કે સર્વરૂપી મુરજો પહેરે છે જમણા હાથમા ગર ૧૦ જા
પલી આમળા વગેરે અને પામે મેળાની ૧૧વણુ અને માયા ખીજ આ મેળોને ૧૨
રૂપાં કરે છે એ મહાદેવ સત સ્વરૂપ શ્રીકૃષ્ણ પરમાખાની સ્તુતિ કરીને તેમની પાસે રમના
મ ૨ મિદાસન જીર બેઠા પડી શ્રીકૃષ્ણ જોમવાને મહાદેવન દુર્ગાદેવી આપ્યા શ્રીકૃષ્ણ ૬
જે નહુને પશુ ગારનાર ૭ તેમની સાથે અલેદે ૮ ૯ મહાવેનું મત્તવપ નામ કરેલા
જે

૧૨મ રાખાએ જે ધારૂ પાવતો નાગ ૧૩મ દેહી દોષો હતો તે સમય પ્રાતઃ
તાતે છુટુ છુટુ ઊઠાના મધ્યમા સો કરા નાના સરખી મતિવાળા એક જાગકા જોવામા
આ પો પીતા અને માતાએ છોગી દોષો જામ્યા પીપલા અગી રાગપાવના છુટી રહે
એવો એ જાગકા અનાથ હોવાથી જમના મધ્યમા હાથે ૧૪વે બદ્ધ રેવા જુઓ એ ચેતે
અમરૂપ જુદાગે અધિપાન હાથ છતાં એવી ફરેલા મો અનાયની ૧૫ જોએ જોવા

જાગે પગાણુ જેમ મધના સૂત્ર પાગેડી પગ આ રત સૂત્ર છે, તેમ સવળા સુત્ર પ
દાયોથી પણ અત્યંત સુત્ર એ મદા પીતર નામનો બાગરૂપ દેવ 'મને કૃષ્ણ પાગરો એમ
વીચાર કરના સાગે સાધાથી કલ્પ થયેલા એ લીસાટમા કૃષ્ણ પરમાત્માની શક્તિનો મોતમે
બાગ રહો છે એમ સમ જાનનો આધાર છે અને મદારિષ્ણુ કહેવાય છે એના પ્રત્યેક ર
સાગ્યોના છીંખા તથા મદારો રહ્યા છે એ બધાકો ક્રોધ છે એવી નીશિત સમ્યા
કહેવાને કૃષ્ણ પણ મમથ તથા પૃથ્વીના રહેલી ગતી કમીએની સમ્યા કલ્પ - થઈ શકે
પણ એ વિરાગની આદર મદેના મુત્ર બધાટોની અંતે બધા વિચ્છુ ત્યાં સિંધ વિગેરેની સમ્યા
કદી પણ થઈ શકે એમ નથી કુ બધાકોની પણ સમ્યા થઈ સમ્યા નથી ત્યારે તે પ્રાગે
બધાકામા રહેના બધા વિષ્ણુ અને સિંધ વિગેરેની સમ્યા તે કમજ થઈ શકે પ્રાગાગથી
મદારોક સુધીને શાગ બધાકા કહેવાય છે બધાકથી ઉપર વૈકુઠ લોક તે બધાકથી બધા
જ છે વૈકુઠથી ઉપર પચાસ કરોડે વચ્ચેનો ગોળાક છે એ લોક કાશ્મીરે રહે પ્રાકૃત નીચ
થતા સુધી વિષ્ણુ અને સત્ય છે પૃથ્વીમા મનુષ્ય માન સમુદ્ર અને ઓગણીયાસ ઉપર
છે પવેનો અને વનો તે બધા છે પૃથ્વીની ઉપર બધાકા સહીત માન દેવતાક છે અને
પૃથ્વીથી નીચે માન પાગા છે એવીરીત બધા ની ચના છે પૃથ્વીથી ઉપર માન લોકમા
૧ જુતા ૨ જુતાક ૩ જુતાક ૪ જુતાક ૫ તપોલોક ૬ સત્યલોક અને ૭ બધાકો
એ ગીત એક જા તથા કાર ઉપર છે આ તપાલો બધાકથી બધા અને બધાકાની અ
ને મા છે તે મધ્યુ બધેક છે બધા નો વિનાય થતા મધ્યુ લોકનો વીનાય થઈ બધા છે
મધ્યાનો અદ્યન ને પચાસ છે તે તે મધ્યુ જગત પરોગની પેઠે અનિત્ય છે વૈકુઠ
લોક અને ગોલોક કલ્પેના સવલ અકલીમ અને નીત્ય કહેવાય છે તેઓ પણ પ્રાકૃત તપ
મળ સુધીને મેક મનગિગટના પ્રત્યે જગતના છીંકામા મળાગે રહ્યા છે એવો નીચ છે
એ બધાકોની સમ્યાને કમળ પણ બધતા નથી ત્યારે જીવનોના વાનજ તી કચીર પ્રત્યે
બધાકોમા મળા વિષ્ણુ અને સિંધ આદી તલ મેક દેવતાગે કેવા છે દીશાઓના આથી
વિકાસ નમત્રે શ્રદ્ધાક પૃથ્વીનાના આગે જો પૃથ્વીની નીચેના માનેકા અને સત્ય તપ
જગત એ કમળ બધાકામા અનર્ગલ છે પછી એ મદારીસા નામના બાગે જાયુ ને
યુ તથા પેલાના રથીરીતગા ઉપાનો અદર પણ બધેકે તે ત્યાં માન મુન્યજ નેવામાં આ
મ્યુ આમ થતા જુઓ મધેકો એ બાગક મીતામા પડ્યો અને વાર વાર તપા મળો પ
છી રૂં કમતા સર્ગાગે લીરે મા) ઉપર છે એ જગત તપ થતા તે બાગ ૧૨મ પુરુષ
મીકજીવનુ સ્થાન કરના જાગે માન ક્રોધ તેને બધાકોનીરૂપ મીકજીવનુ દર્શન થઈ પેલા
ગે કલ્પ કર તપ તે ઉપર નેક ને પુરુષ રાજપાગો દમવા ભાગે પછી મીકજીવે તે
વરાત આપું કે 'દેવતા' જ પ્રાપ્ત થતા મુધી જુમ તપ આગે રહી, મનવાને
અસ્ત્ર બધાકોના રાજક અને મુધી સમનતા મળાનાગે થા નીમાન નીતવ, સમળ
એ વરદાન દનાર અને તપ મુધુ રોગ, શૂક તથા પીંડ વીરેરતા રહીત થા ' આમ
કદીને મીકજીવે તેના માનમા વેદના જીવ અગર, કમ કલ્પાય સ્વાદ્યા એવા છે અત
તામા મદામનો વધુ તપ જોઈ

આ પ્રમાણે ત્રીપત્રનો ઉપરોક્ત કાર્ય પછી શ્રીકૃષ્ણે તે મહાવીરાનો નીચે પ્રમાણે આદા
ર કરાવ્યો. પ્રત્યેક પ્રજામાં વધુથી જન જે કાંઈ નૈવેદ્ય કરે તેના સોળમો ભાગ વૈકુંઠરાસી
નાર ભુજવાલા તીરતુંના અને પદર ભાગ એ મહાવીરાના હાથ પાંચેને જે ભુજવાલા
થી કમ્ય છે તે ત્રીપુણ અને પરીપૂજ આપ્યા રૂપે તે મહાવીરા દોહાને લીધે તેમને નવે
થઈ દાઢ પ્રવેશન નહોતું થાયું અને જે નૈવેદ્ય આપે છે તે સઘળું વૈકુંઠના અધિપતિ ચિષ્ણ
અને મહાવીરાદે આપી જાય છે.

શ્રી કૃષ્ણે જિતંગ મન આપીને વળી પણ તેને કહ્યું કે, તને ખીનું, પશુ જે વસ્તુને
મનુ દોષ તે કહે એ પ્રમાણે થી કૃષ્ણનું વચન સામગી એ ખસક રૂપ મહાવીરાદે એકલા
કે 'મારું આયુષ્ય લગુમાત્રનું દોષ અથવા કષ્ટુ લાગુ દોષ પણ તે ભાંસુધી દોષ લાં શુ
ધી અને તમારા અણુપિંદમાં અત્યંત વાકાતી પ્રાપ્ત થાઓ આ લોકમાં જેને તમારી વાકાતી
દોષ તે સર્વદા જીવનમુક્તિ છે એવી જે મુખ્ય તમારી વાકાતી રહીત દોષ તે જીવતાં જાતી
પણ મુલેલોજ છે સરીરમાં જ્યાં મુખી આપ્યા છે ત્યાં મુખી સમિતિ રહેજે આપ્યા મયા પછી
સઘળી વાકાતી પોતાની મેળે જાતી રહેજે તે શ્રી કૃષ્ણા વાકાતી પર રહેજાગય સવધી
આગે સનાતન અને અલ્પ જોતી રૂં તે આમ તમે છે.'

એ જાગક એટલું જોઈતે બધું પતા શ્રી કૃષ્ણે તેને મધુર વાણીથી વસ્તુતર આપ્યો કે
હે પુત્ર! તું ધણા કાળ મુખી રહી રહે અને જેવા દુઃખ તેજાજ થા કુદ્ર પ્રજાઓના અનેક
પ્રજાઓનો નાશ થતા પણ તારો નાશ થશે નહીં તું પોતાના અશોધી પ્રતેક કુદ્ર પ્રજાઓમાં
કુન્વીરાદે થા (જ્યાં ઉપરથી જણાય છે કે આ મહાવીરાદે આ કુદ્ર પ્રજાઓમાં રહેલા કુ
નીરાદેના સમટી અધીપતી છે) અને તારા નાશીકમગમાંથી જન્મને જન્મનાર ખીન સલા
પણુ જીવન થકે સહીને સદાર કરવાને વારતે ત્યેક પ્રજાઓમાં રીતના અથ રૂપે અલાના
સલાટમાંથી અગીઆર રૂં ઉત્તર થશે એઓમાં એક કાલામી રૂં સઘળા જગતનો સદાર કે
કરશે વીજ્યોના જોગનામાં વીષ્ણુ પણ પોતાના કુ અશોધી પ્રતેક પ્રજાઓનું રૂંદણુ પ્રનાગ
કુદ્ર વીષ્ણુઓ રૂં થશે માગ વરદાનથી તને મારી અમીનીતર રહેશે તું પ્ધાનના વ
અવધી કુદ્ર આકાતીવાવા મને અને મારા વક્ષ રથમમાં ગહેલી તારી કુદ્ર માને નીર તર
દેખીશ હે પુત્ર! તું આવી રહેજે અને કું જોસોકમાં જાવું

આમ કહીને શ્રી કૃષ્ણે તુરંત અવદાન થઈ મયા તેમજ પોતાના સોહમાં જાતે સહી કે
ગવામાં સમય પ્રજાને એ સદાર કરવા સમયે ચકરને કર્યું કે, હે પુત્ર! તે નામીકમ
માંથી ઉત્તર થશે પ્રજા સહી કરવાને વારતે તમે મહાવીરાના રૂવાઓના ઉદોમાં રહેજા
પ્રત્યેક પ્રજાઓમાં રહેનારો કુ વિરાટના નામીકમમાંથી કુદ્ર પ્રજાઓને જિતન થતે હે મહા
દેવ! તમે પણ તમે અને મહાવીરાદેના રૂવાઓના છી (મા પ્રત્યેક કુ પ્રજાઓમાં રહેના
ગ અનેક કુદ્ર પ્રજાઓના સલાટમાંથી કુદ્ર, વીજ્યે, ઉત્તર થતે અને મયા કામ મુખી તપ
જાતે

આ પ્રમાણે આઈઝી કરીને શી કંઈ ભગવાન સુખ રહ્યા પછી કલ્યાણ આપનારા યક્ષ
ઓ શીવ તેમને પ્રણામ કરીને ત્યાંથી ગયા શી કંઈ જેમ બ્રહ્મા તથા શીવને કહ્યું તેમજ
ચાર સુભવાના વીંચીને પછી ભગવાન પાતળને વારતે પ્રત્યેક બ્રહ્માદેમાં બીજ બીજ સુદ્ર ર
યે ઉત્તમ થનારી પ્રેરણા કરી હવે મહાવીરસટ પોતાના અસથી બ્રહ્મા ના જલમ્ નોખનાખ
સુદ્ર વીરસટ રે યયા કે જે પીંચમા બ્યાપક જલશાથી નાગાયણ કદેરાયણ એ નારાયણ સ્વામ,
જુરાન, પીલા યજ્ઞને ધનનાર અને મેદહાસ્થથી રોજના મુખનારા છે એમના નાભીકમંલમ્
થી સુદ્ર બ્રહ્મા ઉત્તમ યયા એ બ્રહ્મા કમલના નાભમા લાખ મુગો મુધી કયા પશુ તેમને તે
નામનો અત જડપો રહી

સુદ્ર વિગટની નાશિમાથી જિમ્મ થયેલા કમળના નાગનો અત નદી આપના બ્રહ્માને સ્ત્રી
તા ઉત્તમ યજ્ઞ પછી તેમણે પાછા પોતાના સ્થાનકમા આવીને કંઈનું મણાવિંદુ ધ્યા કર્યું
ધ્યાના પ્રભાસથી તેમને દિવ્ય ચક્ષુ પ્રાપ્ત થયા બ્રહ્મા ગોળમાં જળની રાખામ સુતેલા સુદ્ર
વીરસટ જેના રૂપાં બોના છીંદ્રોમા આંકે બ્રહ્માડો ગલાછે એવા મહાવીરસટ તેના પીતાશ્રી કંઈનું
જોસોડતું અને સ્વા રહેનારા ગોરાલીઆ તથા ગાંધીઓનું પશુ દસન યજ્ઞ શી કંઈનું સ્તુતી
કરી વરલા મેળવીને બ્રહ્માએ સંદિ કરી બ્રહ્માના મનમાંથી સનક આદિ પુત્રો ઉત્તમ યયા
તે પછી શીવ ના અસકપ અગીઆર રૂદ્રે પશુ જિમ્મ યયા કુન્ડવીગટના વામભાગમાંથી લો
હું રક્ષણ કરનારા ચતુર્ધન વીંચી જિમ્મ યયા અને તે સ્વેતોરમા રહ્યા કુન્ડવીગટના ના
શિશમળમા યયેલા સુદ્ર બ્રહ્માએ સ્વર્ગ મુલમેકે, પાતાલ તથા સમરાચર પ્રેક્ષોકપર જગત સ
ખ્ય મહાવીરસટના રૂપાં બોના છીંદ્રોમા જે અતલ સુદ્ર બ્રહ્માડો રહ્યાછે તેઓમાં પ્રત્યેક બ્રહ્માડમા
આ પ્રમાણે સુદ્રવિસટ સુદ્ર બ્રહ્મા, હંદ્ર વીંચ અને સુદ્ર દિવ્ય વિમરેની રચનાઓ થાય છે

અપુષા

વાણી વિલાસ

(ગતોકાવ્ય ચાલુ)

અકબરજીવ યસનરદને જોડ્યા કે આજતે પાછો કવિનવિલાસ હીક ચાલ્યો ફાજદારી
કાઈ તપાસાઈું ઓ તેની નેડે જીન્દગાના મુરજની કવીના યજ્ઞ જગનાપરામ, હવે એ વીધે
તમે પશુ કાઈ કાઈ કરો કે સમાજખરખાઈ કરીએ

જગનાથ પડીત કવીતા રચેછે એટલામા તે દીવસની સજીકત મુરી કરવાની અણુમ રચમ
પોતાના મુનશીને તાજીદ કરી, અને ધમકાવ્યો કે હું મખાલુકું તે સખતા આજ કેમ આટ
લી વોર લગોછે તેણે કહ્યું કે હજારો, હુઆનુમો પાણી નાખી નાખીને યાકયે પછ આ તા
જને લીધે જાણી કાઢાજ જલપછે આ મહાનો અનાજ ખાદ્યાઈને કાને મેલો તેથી કુબકુ કે

તે જાણ સહેલ શું હવે જગતમાં બેસી ઉઠ્યા કે મહારાજ એ વાતનો ખુલાસો મારી કવીતા
મા નાવરો એમ કહી નીચે પ્રમાણે કહ્યું

‘હર્ષ અર્ધદે અર્કકો ॥ નરધર્મિષ્ઠ પ્રમાત

તપે દુપો’રે તવસવી ॥ દરિયા અરુદુઆત

જે ધર્મસુદિવાળા માણસો છે તેનો પ્રમાતમાજ દરખાથી સુરને અધદાન દેશે પણ એના
ચોક્કસ હોય છે ધર્માખરા તો અપોરે સુરજ તપીને જગતમારે લેમની પાસે પાણી ગમેલે ત્યારે
જ આપે છે—પછી ને દરીયા હોય કે દુઆત મતલમ ધનવાન માણસને આપવું મનનું નથી
અને તેની પાસે લેવાને માટે જગતમારે દરવો પડે છે માટે દસ વાની ચહેલી મહેસુલ
વસુંધર કરવાનેઅર્થે આ શીખત શીધાને કેદમાં મોકલવો પડ્યો હોય તો એમાં કાંઈ નવાઈ
નથી.

આ સામગ્રી બધી સમાનો દિવરજન થયા અને બાદશાહે કહ્યું કે આ શાસ્ત્રી મહારાજ
તો તારા પક્ષનો તાલાથ પણ ની આપ્યો ખીગન કહે મહારાજ નડોરને માટેનો મોદ્યુ
રત આ પ્રમાણે વતા ગાથી પણ ચાલતું આવે છે

કવીએનો ખી ને મગાડો પદેક દહાડો પછી થયો કેમકે એ દુખમાં બાદશાહ બારી
ધમચચામાં શુધાયો તો એ ‘ધર્મસબામાં પણ ખીરખય બાદશાહની હુકમને હજુરમાં
હોતા અને વખત લાગ એક બધાને હમાવતો તોપણ કવીતાવરગ કિશવવાની દિ મત આ
ની નહી જગત થ રૂની વોરે ને સપળા વીરપત્ર કુશળ હતા તેતો ધમચચાના રજે
ના હતા તેથી બાદશાહને આ કે કવિતા વિનોદનું મન થઈ આપુ હતું

મળા મળ્યા પછી બાદશાહે કહ્યું કે તે દાસે જગમાને ખુ સારો હુકો કલો હતો રૂઝી
ઉમગાથી બોલી ઉઠ્યો કે એમાનું ‘હર્ષઅર્ધદમકકો’ એ ચરણતો મારા કાનમારખાજ
દરેકે અને મણુ જાણે એમા જો અમરાર છે તે કહી સકાતું નથી બાદશાહે કહ્યું કે તારે
મને સરળા ગસમાચીએ મળી એનો વિચાર કરો

પેતા મેલી—કવીએ કહ્યું કે મારી જનજરમાં એમ આવે છે કે એમ પણ પાસનો યડમરા
આ ગા છે તે કારણથી એ ચરણુ મનોહર લાગે છે

રૂઝીએ કહ્યું કે એમતો નથી સખ્તતા જોડવાથી કાંઈ આટલો રસ જામે નહી એતો
ખાજખેલ મહેવાય જોડીએ કહ્યું કે એ સા, મારો ચખાવકારની પણ મજા લીર છે રૂઝી
હે એ ખુ ખુ, તોપણ અગમના અમગાથી તો ખાજક હોય તેજ ફીકે જોડીએ ની
વાઈને જવાબ દીધો કે એમ હોય તો નિહાને, એને અલકરમા સા, મારે ચલે છે

આ રીતે તકરાર વધી ત્યાં આવતી હતી પણ જગમાય પડીત બોધવા કે આગાના ક
હા સમજ્યા કીવાય નહામાં શું કામ વહેણા રૂઝી કહે છે તેપણ ખૂં છે અને જોડીવાવા કહે
છે તેપણ ખૂં છે ખૂં વીવાઈયળ એકે કે અલ વાના રસની કીમતી હોયજ નહી અને તે છતાં કબા
લ કાર સા માટે કાંઈ શોલાવે છે એ પ્રમતું વીવેચનકેરુ જોડીએ આ સાંભળી બધાને જોડુ

કે વીવાદચળતો ખરેખરે એવું છે, પણ મગધાન 'સુ' તે કોઈને 'સુ'એ નહીં જગન્નાથ પરીતો આદ્ય કહી જણી જોઈનેજ સુખ જોઈ હતા જાદગોએ ખીં જમને દહુ કે તું મેમ કાઈ આ વિરે જોઈતો નથી

બીજમલ જોયો — મહારાજ હું શાસ્ત્રજાગ્રમાતો કાંઈ જાણું સમજતો નથી પણ જો અહીં અને માડે લાગે છે તેવું કાણું મારા મગધાન તો એ છે કે, 'હૃલ્લેખ્યદેવકૌ' એવી ની પુટપાસ સામગતાજ જાણ્યો ત્રણ અર્ધ આપે છે તે મારી જાણે દેખાતું જાય છે

જગન્નાથે કહ્યું શાગામ મગરી થીરજન તુતો હસનામા અને સદજ જાણીને જોયે છે પા એવ જગલ મરના શાસ્ત્રુ' હાં છે પૃથ્વીપતે રમી રમી રહે છે તેમજ જગમગના જમકા રા જાતે કાઈ મગના નથી અને તેથી જાણક શીરામ કાંઈપણ રીકે નહીં, પરંતુ જ્યારે તે જગની ધની જાણથી કાંઈ અર્થની વ્યવના નીખ લારે તે રમતુ કારણ થઈ પડે ઘણા માણસ એવી વ્યવજા રપટ સમજ થતા નથી તોપણ તેના અતરમા કાંઈ એને આમામ પડે છે અને તેથી એને આનદાયાંપણે જે 'સુ'ની ધનીમા મલ વ્યવજા રહેલી નથી તે માન જાગજેવજ છે એવ કારણથી એકે કડીની જ જમકાથી વીદાનો રીકે અને બીજાની જ જમકા એની હોન છે તે સામગી 'હૃલ્લેખ' આવે છે શાસ્ત્ર કાર સારા જો ને નકારા કયો એ જોગખવાગા જહુ મારીક પુહિતું મમ પડે છે અને તેથી ગામડીખાઓ તો ચોર ચમ્પા મગમા વધારે મેળવેલા હોય તો તે જોઈનેજ વધારે રાજ થાય છે

આ પ્રમાણે જગન્નાથ પરીત જ્યાંજ્યાં કરે છે એટલામા આમરમા વાં જ ચડી જાણ્યું અને ચોમિર બનધારે થઈ રહ્યું 'આ' જોઈ સધજાના મન ગણ થયા, અર્થે 'દનાજા જાહે ચો માતુ જોઈ હતું અને લોકો કપરના, વરસાની, શીર કરતા હતા સધજાના હરખથી આમદામ શ્રી જોના લાગ્યા જાદગોએ કહ્યું કે 'ફેમી' તું કાંઈ આ પ્રસંગને અનુસરતી કહીના મ રેમીતું અત કારણ આ વધરવીના જોખને ઉમરાઈ રહ્યું હતું અને તેથી તે નીચે પ્રમાણે જોયો,

તપિત, ધરાકે શિર, ધરા અધર 'ઉઠાકે' આન

સાગર ક્ષારા કર, સિઠા, ધન્ય ધની મગવાન

માનાથ — આખી પૃથ્વી તપાતર, થમને પાણી પોણી રમી હતી, તેથી પરમેશ્વરે અધર જીવાળીને તેના મામા ઉપર દરીયાનેજ લાકીને મૂક્યો, અને, વળી ત, ખારો હતો તેને મીઠા કમો ધન્ય છે સેના' મહાદેવાણુ ધણી મંથરના

જાદગોએ જોયાં કે 'ફેમી'એ જહુ મગેની વાત કહી ખીરજન કહે મહારાજ એ સાહીસના જરેલા વખાણુ કમીએ તેટલા જોઈએ એમા ને લુ-તે જોઈએ, અરે અને મી જોતેમો લામ રસ છે દરીયામાથી પાણી મીઠું થઈને હવે સુ-ને મધરુ અધર આપણે મારે આવીને લીતુ રહે છે એમા કાંઈ જોઈ નથી ખરી કમીએ જોઈએ, તે આતુજ નામ

ચતુર્વર્ગ પુરુષાર્થ શતક

ગતાશ્રી આશુ

દરિગીત ૭૬

૧ ધર્મ પત્રીકા—

પર પ્રાણુ રમણ કાળ જુદી રવાની છે જે માનવે
તેવા પુરુષની જીવદયા અમૃતમયી શુભ આ ભવે
છે માનવજી નેહને એવા મુનિ મુખથી વરે
મહા પુણ્ય તદ્દ એકજ અદિ સા દોરતી તપસ પડે ૧૧

નાણુ રક્ષણના ત્રવત ત્રાણની મપણા દિવા
નથી વિશ્વમા વરતુ વિશે ત્રાણથી આધિપતિ પ્રિયા
તે પ્રાણુને જે અભય આપે પુણ્ય પાગવાર છે
છે જત અદિ સા સિદ્ધ જી મુ સદ્ગત જગ આધાર છે ૧૨

જલુગાર સત્યે શોભતી નિરોધતા અગે સસે
જેવી સરસ્વતિ વદન કમળે નિલ ન્યા વાસો વસે
તે પુરુષ પ્રાણી માનવ છે જુગલુ સ્થાન તતાપતુ
આધાર અરનિ ઉદરણ વર્ણો પાન મુખ આસાપતુ ૧૩

ઉપયોગિ યાચકને નહિ ચિત સદ્ય પેડે સાનતુ
ઉદ્દેગ કલેસતુ કરણ એનુ દ્રવ્ય તે ઊં સપ ચતુ
જુભાર સ્વાર્થોસક્ત વર્ણો દોષો તણો જ ર ને
અણુર્થો સવ નન આદ્ર એવુ શરીર પશુ નિ સાર છે ૧૪

જેની સકળ ક્રિયાવડે બહુ કુપ્પ એરો પ્રગટના
તે પુરુષમાં સબળ સુર સમગ્ર વદન જુલપતા
જન વૃદ્ધ પર ઉપકારરૂપ આશુ રૂપી શોભતુ
છે જરીર જેનું એ પુરુષનું જીવન સારરૂપે મળુ ૧૫

અપૂર્ણ

૨ અર્થ પત્રીકા—

સદવાસ આરણુ એહિ વિરથી — એતિ નેરુપાધી જરી,
સાધુતણો વિરોધપ્રમ — સુવેચમાં સ્પર્ધા હરી

~ પશ્ચીમી જાણ પ્રસંગેથી ~ સાક્ષ પ્રસંગેથી વિરોધ એવન સામગી

નિજરતિમા યજ્ઞ ધરીને ત્યાગી મહામાનથી
ને લક્ષણે ધન નામનો છે સર્વે સમજે સાનથી ૧૧

સ પતિ ઉવાન જળસિંચન સમી^૧શુભ નીતિ છે
વન વ્યમન કેરુ સમું^૨મૂર્ખન સવને જે પ્રીતિ છે
મી^૩ રક્ષણે શુભમત્ર દુર્જનસંગ^૪ ત્યાગજ નાથવે,
ધનવનનસિને^૫ નાથકર આવરણ હીમ પ્રમાણુવે ૧૨

રતિ તાપ ભીતિ દીપ્ત પેશુ કરી સદન જરિ ના થાયછે,
માર્ગે જતા જનની પ્રતિક્ષા ક્ષણસંપ્રજાત્વે^૬ રૂપાયછે
લજ્જાતણું અભિમાન વર્ગી નશ્વરચર્ચા^૭ આત્રુ
ધન સમઢે એ અતરાપો મુક્ત તેનાથી ધનુ ૧૩

ખટ્ટ કંદેશ જ્યાં ખટ્ટ ધનતણી વિશેષ અભિચારા વમે
પરમુખ દક્ષિણ રાખવુ^૮ નિશાસની અદતા લશે
નદી વેગમાહિ પડેલ રૂગસમ ધન ભીપેક્ષા આદરે,
અવલળતા એ સવ કર્મો જરૂર ધન હાની કરે ૧૪

દારિદ્રતાથી કુળ કુચગતો^૯ વળી અહ કારથી
દેવેકરી વિધાનુદ્ગ શીઘ્ર દુર્જને વ્યહવારથી
મલીનાચરણથી ધરણ પશ આસરવથી ધન નાથ છે
વર્ગી રક પેરે માગનાથી સવ ગુણ નિરાથ છે ૧૫
અપૂર્ણ

૬. કામ—શ્રૂગાર પચીશી—

છબ્બા કરી સ્ત્રી નેનની કુરંગ વનમાલી વમે
મુવર્ણુ ખનવા સીસમુ મુરણ અનિમા ધમે
શુભ સાસથી લલિત મધ માનગ માથે ધુગ મ,
નસમ થઈ પરમેશ એ આશરે ના ધમિત રે ૧૬

જલદી^{૧૦} ધનરથી કમગરનો નાશકરતમા આગસ હિમ પડવા
પરાખર છે^{૧૧} તહેવરોના કલિપન ભાવો બજવવા^{૧૨} જ મોનરી, વ
પરગ, વાર મુદ્દત તીથી નક્ષત્ર લીમુરેની ચર્ચા પ્રમાણે ચાત્રુ^{૧૩} પા-
રક મુખ દક્ષિણ રાખવુ^{૧૪} એવેકે દવાણા આસાળી કનેયે તો જ્યાં
લેવા ધારીશુ ત્યારે લક્ષ્ય કારણુ એતો આજ્ઞે વહ છે એવા વિધા
મનો અહ કાર રાખવે ૧૭

પુણ્યકુળ પ્રકૃષ્ઠ નવનો રાજ્ય છવ ગણાય છે ।
 વર્ણી મદદાસ પ્રભાત ચામર ભાદપીઠ મણાય છે ।
 મદ્યતી મૂન ખેાપ દડ સુખ ય આસન ચિન્દ છે ।
 રાજ્યે જ્યા રૂપ સુખ આ રાજ્યે વિધિ વિહીન છે । ૧૨
 પુર્ણ ચંદ્ર વાસ મમ શુભ મુખ કાંતિ શોભતી,
 પ્રમદ કમળની કુપળી વપુરખ મેરો છે અતી,
 સી રમણ આસકત સ્તનધન રેટ પદાદાર છે,
 એવી મુ'વાપી સ્ત્રી હૃદે તે જન જન ધિકાર છે । ૧૩

અપૂર્ણ

૪ મોક્ષ પત્રી—

જનવદ મોક્ષ । ૪૧ આગર ને તુષ્ટ નથી ।
 વર સો । ૪૨ જાતા વરારથ જાણીયથી
 છે વિદ્ય નામ । ૪૩ મુખી કુમરારથ પ્રેરે,
 સ્ત્રી નવને સામાપી દર જનાસને । ૪૪ જન ખરે ૧૧

અપૂર્ણ

આવકાર હાયક નોધ

અત્રેના નામદાર દાકાર સાદે । શ્રી જો । ૧૨ મદ્ય ગના છમાસ સુખી પોતાની નજીતા
 શ્રી પોતાના રાજકીય જ્ઞાનના વદ્ધ । શ્રી મો । ૧૩ વના કુશળ નૃપવર પાસે રહી તાલ—
 ૧ — ૧૦ના રાજ પોતાના સ ગાવ । ૧૪ તા અત્રી સમય પ્રેન તર થી તા ૨૦ના રાજ
 એક મેગાવડો કરી પોતાના ૬૧ । ૧૫ જાનર રવા એક માનવન રૂપાના દામગાના તે નામદાર
 ને એાપત કરવામા આ પુ । ૧૬ મને તે જ્ઞાનપતના જવાન વાગતા તે નામદારે દૈવત હ
 ખરના કેટલા । ૧૭ જાણી કરા માદ્ધપાના પોતાનુ । ૧૮ દીવદસી આપુ હતુ તે દક્ષી
 ત બેકે કેટલાક આવાડી અને દી । ૧૯ પેપતમા સપુર્ણ વીગતે પ્રમદ થઇ ગઇ છે જતા તેઓ
 નામ । ૨૦ શ્રી શક્તિદેવી નામે પોતાની, કુમરેવી તરીકે અપરિમિત બદા હોવાથી દેવીધર્મ સખ
 મી આ મારી । ૨૧ એક નય । ૨૨ પતિના દેવીમકત તરીકે તેઓ નામદારના હિંદર શુભેની એ
 જમાણુ અમારા આદક । ૨૩ આપના મારે તેમજ પોતાનુ મશરિ નામ અમારા એસ સાથે
 જો । ૨૪ દેવા । ૨૫ પરવાન । ૨૬ આપવામા અને । ૨૭ સારપછી પણ એસની જિજ્ઞાસાને મોટ પોતાની સ
 મા સિધુ સમી કુપા દિ પોતાનામા અમારા નામે તેઓ નામદારના ૭ જીપારો છે તેની કૃત
 ગતા જતાવના મોટે આ સદિશ નેલ ધણુજ આનદ સહ સેતા આનુદન વળના મગજન
 ૫ દીવસે તેઓનીની મશપ્રભાનો પ્રતીદીન અપીક લીધ । ૨૮ પછી પે । ૨૯

નામદાર દાકાર સાહેબનુ સદૃશુષ્ણ । જનનનરિત અને ફેરા આ વર્ના એકા અકમા
 આપી સુવ આકાશને તેઓ નામદાર થી વધારે પરિચિત કરવર અમારી મનેઆ છે અને છપ
 રી તે મદ્ય મોટ એમ આશા

એકીટર

કંચન કણ

મીઠા માણસની બાજણી વીરો આપણે તેની જગ્યાએ હોઈએ તો આપણને જેવું લાગે તે ઉપરથી મત બધાવો ન જોઈએ હંદરતા દરમા આપણી નજરથી ગમે તેવું અધાઈ જણાય પણ તે પ્રાણીને તો પોતાનું રહેણાણ પુરતા અજવાળામાં જણાય છે

પ્રમાણી માણસ કશરૂત સૃષ્ટિ માર્દવનો સરસમા સગસ નમુનો છે

બધા ધર્મ એ વાતમા એક ખીજાને મળતા આવે છે તે એ વાત એ કે પોતાના ધર્મના ગમ્યાને પણ માનેના અને સામાના ધર્મની ખરી વાતોને પણ ધિક્કારવી

ઉદ્યોગ એ નસીબદેવીનો જમણો હાથ છે અને ક કસર એ ડાંગો હાથ છે

અવિચારીપણે ખોટામાંથી કશી નાખેલ શબ્દ માર ઘોડાની બગીચી પણ પાછો આણી શકાતો નથી

એક ખરી કીમત અનેક અભિપ્રાયોને પહેાવી વળે છે

આત્મારૂપ પાદકુ સુરેન્દ્રીઓરૂપી વાનાઓમાં ઉડીને અટવાય નહીં એટલાગરદિ તેના પર કશરે ધૈર્યથી બાર (અંશીસોમા કાગળો, દુઆનવાનો વેટ જેને કહેડે તે) નિર્માણ કરતા છે

અધિકાર મળ્યો અને પછી કોઈના ઉપર ઉપમાર ન થયો તો પછી તે શબ્દમાંથી અનીકળી જઈ હોને કપાળે બાકીનો અક્ષર ધિક્કાર રહી જાય છે

પાપ તથા કરજ કરનામા જે માણસ પ્રથમ સુખ માનુતો, હશે તે કેવળ સુખ ખાપ છે કારણ કે તેનું પરીણામ મોટાંઓને પણ હતપ્રાપ્ત કરે એવું ગુહન છે

સાહિત્ય

કવિત

શુદિર શરીર હોય મહા રણધીર હોય,
વીર હોય મીમસો લરૈયા આઠો ચામકો,
ગરવા ગુમાન હોય વડો સાવધાન હોય,
સાન હોય સાહેવી પ્રતાપી પુજા ધામકો,
પઢત અમાન જૈપ મઘવા મહિપ હોય,
દીપ હોય વશકો જનૈયા સુલશ્યામકો,

सर्व गुण ज्ञाता होय यद्यपि विधाता होय,
वाता जो न होय तो हमारे कहा कामको

रविराज

दुहा

वीर पराक्रम ना करे, ताँसाँ डरत न कोय,
बालकहुके चित्रको, बाध खिलौना होय
भली करत लागे विलव, मिलन न बुरे विचार,
भयन बिनावत दिन लगै, डाहत लगै न बार
बुद्धिवान गभीरको, सगत लाग नाहि,
जोचदन डिंग अहिरहत, विप नहोय तिहिमाहि
मुख श्रमण इग नासिका, सबहीके इक ठौर,
कहवो सुनवो देखवो, चतुरनको वहु ओर
इक कामिनि अरु कवीवचन, दोऊ रसकी ठौर,
वेधकको मन वेधइ, ये कामिनि कवि ओर
पिशुन छल्यो नरसुजनसों, करत विस्वास न चुब
जैसे दाध्याँ दुधका, पीवत अछहि फूक
भाव भावकी सिद्धि है, भाव भावमे भेव,
जो माने तो देव है, नहीं भीतको लेव
जैसा गुण दीनो दइ, तैसा रुप निवध,
ये दोऊ कहा पाइये, सोनो ओर सुगध

મહારાણીનું મૈત્રિપ્ય કથન

(નોવેલ)

ગતાઠ્ઠી માધુ

પદ્માર કરતા તેનો જમણો પગ યોગ્યે પગથીએ થયો — તે તે । પગ નીચે દશ્યુ એવી કપવાએ તેના કપાળ પર પરમેશ્વરના મોનાયા ખાલી મયા — લાખાની ચીપ તેણે વધારે મળ્યુન પકડી — તેણે ઠોકર ખાધી — ગનગાદમા તનો પગ તેરમે પગથીએ અડકી અ — ચો — કાર્ધક પડવાનો અરાજ થયો — પણ દશ્યુ તે પોતા ની ડહમી માટે લાખાની ચી પને મળ્યુન વળગી રહ્યો અડકક કામ ના દમ તેના પછારાટે નીચે ચડ્યો મયો — (તે નીચે છેક લીડાખુમા પાણીમા પડવાનો અવાજ થયો) નીચેની ખાડમા ખેંચીજવા સાર પકડ વા માટે કાગને પડોડોના તરફ લ માયવો હોય તેમ તે એકજ મળાટે છેએક પગથીઆ પડાવી ગયો તેમ જના તેને હવે પાતે સમાવત છે એમ લાખુ તેણે પાણુ દરી જોયુ — અને ખસીયુ નીચે ઢોઢા ફાડી ગઈ હતી અબધસિ હે કહેવી વીગત પ્રમાણે બધુ — નવીનદ દારે હીતરવી તરીકે આપેલી એતવણી શીવાય બધુ — બધુ હતું અને સુમાએ જહાદુરસી હને આ એતવણી ની જરૂર નહોતી

પાણુ ફરવાના સંભવનો નાશ કરવાર અપકર અખાત પર તાકતો તે થોડી વાગ મળરા દમા હોમો ત્હો અને તેના હાખોર મયા સામેનો દોષાની તેના હાથમા ફગી પ્રત્યક્ષીવ મયા લાગ્યો પણ દરી તેર પોતાની પત્તીએને અકુશમા રાખવાની જરૂર અણુઈ અને તે ત્રાજ જીર અડી ગયો એક ડાનું ખારણું તેની મામેજ હતુ અને જાણુ પર લાખી પરચાઈ હતી એમએક નેને વિચાર આવ્યો કે પોતે જો નાશી જગેને પોતાના વીધાસુ નોકાને પણ ૨ દમાખોર હે ના કંઈશે તેઓ શુ રાજાદમા પોતાના સત્તાની મામણી નર્ગ કરે તેઓને ખાત ગુમ થવાનું તે શુ જ્ઞાનુ જતારહો તેઓને સાર રાખવા તે શુ શુ નહી કરે

પણુ ના બીજે વીચાર આવતા જહાદુરસીદના મનમાં જોઈયો, તેમને કાઢ ઇજ્જ થયો નહોતો મારા જમાખોર સમાજ શા વીચારે છે તે હું હવે જાણુ સમજુ છુ સીડી તુગી પ અને તે અદરમાત હતાવશે તે પણ ઘણીજ દીનગીરી જતાવમે તે તેમને કહેશે કે તેમને કમનસીન મરગર કીલાની નીચેના પાણીમા ખરી ગયો તે તેઓને કાંઈ ઇજ્જ શીવાય જવા જ રોજ કારણુ કે માગ મળ્યુના તેને જ મજવાનો સમ્ભવ છે તે કારણુને લઈ શ ૫ તરદયો ખાત મોત સખ મે કાંઈ શક આણવામા આવે તો તે અને તેની જાનમાં મુકાવાના માણી વ રીકે કામ આવે અને પછી તે પાંગેલો દશે કે માફ રખ ખોજાનવુ — તેને દહ માફથી અબીહાદ કરવો — સારી રીતે પાછળ કીલા હતી — શાક પાંગવેલ ખરખર માર નો રાને કાંઈ ઇજ્જ થઈ, શકે તેમ નથી નવીને હું તેમને છોડી કહી નજ બજી

આ સપત્તા વીચારે જહાદુરસીદના મનમાં અંખના પવકાગ જેટલા પખતમાં આવી ગ મા અને પરચાઈ તરફ દલીલાત નાખી પોતાને કાંઈ મયામદ નથી તેની ખાતી કરી તેણ

— જોરડાનું બારણું ઉઘાડ્યું પણ તેજ પડે જોડાડી ખારીમાયો કુની એ પાણસ જોરડા માં પડ્યો.

બનેના મ્હોમાયી જિઆરો નીડજો ગયા અને તે માણસના આનખાથી તનવાર ઉઝા પછુ બ્હાદુરસીદના મગ તમા તે વખતના ક્ષણિક આવેશને લીધે અને જોરડાના તે ભાગમા ના ઝાખા અધકાને લીધે તે માણસને જોરડાથી રાખાવાની પડેલાજ વિનજી જેવો તવાયો મંડક ચાલ આરો અયુ

અમવસીદડાં ૧૦ ૧૬ મીંદ બો યો

“શુ આ સંજનીન હા” તે માણસ બો યો “સરાર મસરીસીદડાં”

હા હાવેરી મોના તમારી તનવાર આન કરો” હવે માઈ ભરીખ તમારા ભરીખ સાથે સ ગાયનું છે” અને તેજે સામ્યેતીથી જોરડાનું બારણું બધ હું તેમજ અમવસીદે ખારી બધે ફરી

ધમરા આતી મના ૧ શુ છે અમવ અને અરેશાથી અમવસીદ બોલ્યો

મેનો મના ૧ એ છે કે બ્હાદુરસીદે તવાયી જવાખ આપ્યો કે તમે મને જે વા ન ફરી ફરી તેના તવાયે દુ હમણા બપહર મીડી ઉપર સવાપત રીતે ચડી જાઓ છું”

હારે તમે—

અને તમે—

પણ અમવસીદ અને બ્હાદુરસીદ એક યી નને તીકશુ “હીએ તવાસના વચમાંજ આ ફી મયા

આખોર શુ તાજસીદ” અમવસીદે બોલવા મા પુ તમારે—”

“મારો કાઠો છે— અને તમારો પણ છે” ૫ બ્હાદુરસીદ વચમાં બો ૧ હાર્યો

“હારે તમે સરાર—

અને તમે મરાર—”

શુજીસીદ સામકી અમવસીદે જવાખ પાલ્યો

અને દુ રવાપસીદે સોડાશી બ્હાદુરસીદે જોયે

પછી બને શાકાના દીકરા બાહજો— હા છુકે અરેખ તેઓ શાકાના દીકરા બાહજો કે તા— જુ બને રામજારી સરારો — એક ખીજની બામમા પડી બાહજો રમાજેવા ખારથી મતલ

‘આપણને આવીરીતે એકઠા કરવામાં હર્ષમ્ હાય છે। રણજીતસિંહ બોલ્યો

“હા પહેલા જે શુચરણ હરેલા અને જાણવાને અશક્ત હતા તેવો ઉપાયો વડે, હજાર પોતાનું ધર્મ કમ જાવછે। પ્રતાપ સોનકીએ જવાબ દીધો

અહા ગઈ કાલે આપણે સાથે મુસાફરી કરી ત્યારે મારા મનમાં હતું કે ધાર્મિક વાત જાણ કરતા કાદમ વધારે — આપણા સંબંધને જોડી દેનાર રીંગીન આપડો —”

‘અને મારું હૃદય પણ તમારો તરફ ખેંચાતું હતું” પ્રતાપ વચમાં બોલી ઉઠ્યો ‘અને પોતાની છુપી વાત તમને મેળવ્યાને તેમજ તમારી છુપી વાત જાણવાને આવું હોય તેમ જણાવું હતું, અરે આપણે પરસ્પર નીચપટ વીધામ’ સુકવાને દોરણએ એવો એક પણ શબ્દ તમે કેમ ન બોલ્યા?’

“હું કહ્યું નહીં છું કે હું ધણો માનવ — ધણેજ સાનધ હતો, રણજીતસિંહે જવાબ આપ્યો ‘પણ અરે દગાનો અસત બધ હતો’ — અરણ્યકે આપણુ બંનેને જેમ આપણા સગા તરફ થીજ દગાનો બંદર પુરવો મળ્યો તેમજ — જો રાગ અને મમતાણુ જાણતા અને તો ધી નીચી આવેછે એમ મારા મનમાં રહ્યા ક્યુ વળી તમે પણ ધણાજ સાનધ હતા —

“તમારી યડી રીતનાતેજ મારા હૃદયના તમારી તરફ બિછળતો ઉભાને નરમ કરી ગયા” પ્રતાપે જવાબ દીધો

શુ! રણજીતસિંહ બોલ્યો ‘આપણે અહીં એ જીજ્ઞાસુ કંઈક આપતાજ’

‘ના, — ના આપણે તેમ કશું નહીં। અને ફરી ને સગદારો એ જીજ્ઞાસુ ભેગી પડ્યા

પ્રતાપે પછી પોતાની તમામ વીગત વાત દુકમાં કહી જતાં તો બીજે ક ‘અને મારે તમને મહેતાની ભાગ્યેજ જરૂર પડે કે હું આહી ગુનાશિલ પાસે’ તેના પુત્રની રાજ્યમાં જે સામંત છે તેનો લાભ લેવાની આશામાં આવ્યો હતો”

“અને મારા વાતા ભાઈ” રણજીતસિંહ બોલ્યો ‘તમે જાણો છો કે મારો પણ તેજ છે હું —”

પણ આહી તમે રાત્રી ૧૧ વખતે છુપી રીતે કેમ આવ્યા! પ્રતાપે પ્રુછ્યું ‘આપણા ક મુખિય સગા પાસેથી તમે તલવારની અણીથી શુ મગવવા ધારો છો’

તેના પુત્ર બીરનો કક્ત એક પત્ર કે જેમાં એવું આગ્રહપૂર્વક લખેલું હોય તેમજ કે મારો, કેસ હાથ હાથ ધરવામાં તે મહારાણી સાથેની પોતાની સંબંધી લાગત વાપરે અને આવો કાગળ મળ્યો કે ગુરતજ હું અને તે જોખમે વિજયનગર જઈશ —

‘પણ પ્રતાપ વચમાં બોલી ઉઠ્યો, આપણો દગાબોર કાઢો પોતાના પ્રથમ લખેલા કા મળને રદ કરા જેવો બીજો કાગળ પાછળ મોકલેલો કેમ માયા’

તેના—તે, તેમ કરતા વિમલ ન ચલાવે' રણજીતસિંહ બોલ્યા. આપો કારણકે આજ તરફનો તોય ધોતણી ધરાશે તેમજ તેની પ્રાણુધાનક સીડીને ધુણે ભેદ જાહેરમાં, બાવવાની કું ધમકી આપુ તેથી તે તેમ નહીં કરે."

હું નમજો પ્રતાપ બોલ્યો. હજી આ પ્રક્રિયા સાત રૂપા છે અને એક કામજ ભેર કુ કામ જાળવશે ખરું કે નહીં?

હા બાપુ—રણજીતસિંહ બોલ્યો. આજથી આપણા બનિશ્ય સકળાવણા છે અને આ પછે કામના ગીરો બાધજો છીએ છતા મગા બાધજો પ્રમાણેજ વળ્યું.

ફરી તેમણે એક ખીજને બધામાં ઘાડી કરા. અને પછી તેમની વચે યોડી તરિત વાત કરીત થઈ પ્રતાપ પોતાના ગીર અચળ અને ત્યાર કીડનામાના કોઈ જાગમા કોણ જાણે કે વી સિયનિમાં દરો એમ જાણાનુ ત્યાર રણજીતસિંહ જણા કુ કે તેણે પોતાના બને નોકરન યોડે દુર આવેના એક ગાડી નેચે યુક્યા છે.

આપણે આજણા કામેર સત્રા પામે. કામજ મેળવીશું તેજ વખતે તમારા નોકરની તતામતીની આજણી કરીશું" રણજીતસિંહ બોલ્યો.

ચાલો પ્રતાપ બોલ્યો. હવે એકાદ કામ જાળવીએ વખત ચા રો જાય છે—

એક શ બાપુ રણજીતસિંહ બોલી બોલ્યો. એમ બને કે આપણે ઘડવાને પ્રસમ આવે—અને આપણામાને એકાદ કપાઈ જાય—અથવા પકાવ અને ખાંડો ના થી છુટો જાય તે તમારે માટે બને એટલે કે તમે કપાઈ જાઓ કે પકાઈ જાઓ તો તમા રે કાઈ બનામણ કરવાની નથી. હું તમારે માટે કું તેવું કાઈ નથી.

ત્હાને સરદાર-દીગીર વડેને યોડીનાર વિચારમા પડ્યો અને પછી બોલ્યો. હા—છે ખરું!

બને મારે કાઈક કહેવાનું છે રણજીતસિંહ બોલ્યો, સામજો વિજયનગરની પુવડીસાએ જેવ મેદાનમાની ગાઝમા મારા જે બાધજો સતાઈ રહેમા છે અને કુ મરી જાવે કે પકાઈ જાવે તો તેવા સમાચાર નેમને એમ બને તેમ જાહીથી રેવા.

હું નિશ્ચય પુનઃ કહું છું કે મારું માલસો ત્યાં સુધી તમારી તે ઇચ્છા કું પૂરી પાડીક નતાપે જરામ દીધો.

અને હવે રણજીતસિંહ પુછ્યું તમારે શી ઇચ્છા છે?

પ્રતાપે પોતાની છાતીમાના મજવામાથી એક મખમલની કાથળી બેચી કાઢી અને તેમા થી રેશમ સરખા સુવાળા કાળા કેળની એક કદ દાદી તેમાથી તણે ૧ વીજામ કર્યા તેમા નો એક તેણે પોતાની છાતી કીપરના મજવામા પાડા મુક્યો અને બીજો પાછો કાથળામા મુક્યો અને ને કાથળા રણજીતસિંહને આ સત્તા કાગણીથી કપતા રવરે તે બોલ્યો. મેં મા કુ બલિશ્ચ અરામ માય—આ રાજાના સાહસીક બીમલો જા ક કપાઈ જાવો બધવાનો જો.

નીચે હસાઈ અદર કપાઈ જવા માટે પડાઈ જાડતો તમારે નમરોહની પુત્રી કમળાની મુલાકાત લેવી—તે વાળની લટ જે છેના ગાર વર્ષ, યથા આગ લલપતી નજીકમાં પડી છે તે—મારા પ્યારની નીચાની તેને આપવી કહેવું કે—કહેવું કે—તેનો પ્રતાપ પ્રાણાન સુધી તેની, પ્રત્યેના પ્રેમમાં સાચો હતો!

હૃદયના કસગ લેઈ કુ કુટુંબુ કે રણજીતસિંહ બોલ્યો, “કે તમારે કાંઈ બળવતા માટે શમીતુ જોખમ વેઠવું પડશે તોપણ કુ બળવીશ અને તેલે મખમલની ફાયળી પોતાના ગળવામાં મુકી

એકાએક ઓગળુ નારણુ ઉપાધુ અને હથીઆરખ માણસોની એક કુહડી અદર ખરી આવી બી મરદારોની તનનારો આનમાંની ઉછળી અને યોડી પગતી અમાધારણુ કપાઈ પી રાઈ થઈ ગુલાબરસી ગના તણ ચાર લડાઈયા લોહી વહેતા ભોપ સુધતા થયા પણ આકર્ષિત રીને બહાદુર તપાની તનનાર મુન્તી નજીકમાંથી ભાગી ગઈ અને તેને પકડી લેવામાં આ બે તો ભોલી ઊડ્યો નારી જાઓ વહાલા બાઈ નામી જાઓ”

પછી, જે બન્યું તે એક પગતુલ કામ હતું રણજીતસિંહે જોયું કે હવે આવી બ મુછો અને તે બારી ત કુઠો આખના પનકાર નેટલી વારમાં બારી ખુલી ગઈ—આગળ ઊભે હો ગુનાનસિંહને માણસ તેની પછવાડે દોડ્યો પણ ગરબ મુધી મે દાડીયા થયેલા થયે તે પાછો પડ્યો—અને રણજીતસિંહ બારી દાગ ગ્રમ થયો તેમાં પ્રતાપ પ્રાણાની પાઠ માં બોલ્યો ‘મારો સંદેશો મુકતા નહીં

પ્રકરણ ૧૫ મું

ખુલાસા—બગીચો

મુખા સ્વદ્રવિહાર નજીકના રહેને ધીમેથી ચાલ્યા દુરાજો જાઈ કરતા તેને જરાપણ ખ ખાદર થતા ન હો અને જો કાઈ બગત બીજાર કર્યા તોયે આવી જો રહે નો તેને તેના તણુગનો રચમ જીમારના ઓરડા સુધી પહોંચ્યા પહેલાં જીખ આપી જલદી વિદાર કરે સખત મદનામાંથી ભેડી થયેલ તે શીક્રી પણ સુદર બાગાન તાપચી અકાશ ગયેલ મગજ શાત પડે એવો સાજનો ખુશનુમા પવન આનંદ દેવા માટે તે ઓરડાની બારી ઊધાડી ના જો તેને આતમ ખુશીપર મુગડો મખમલના નરમ ઊંચીકા તેને અડી ગયા માટે મુકા અ ને બારીના ઊખમાં સુદર પુષ્પના મુઝો ગોઠવી તેની તકાતે ખુશનુમા બનવા દો અને અ દા અલવાડીયાઓ થતા જે દુદશે ચિતાશસ્ત્ર બનેલા છે તેમને પણ તે સાચેજ આનંદ થ ના દોઝો ધારણુકે વેધોએ હવે આજ આપી છે કે બાપી બચકરપ ધારણુ કરે એવી હને શીકર રાખવાની નથી

નમરોહની પુત્રી કમળા અને પ નમીયર ની આવેલ પાઠમાં આનંદો પુન પહો

છ એમના લગ્ન એકાએક અટકવાની વાતને પાપ અઠવાડીયા બિપરાય વખત પીતી ગયો હતો અને તે દરમિયાનના વખતમાં સુદર બાગા કાળના ગયાસુધી પહોંચી ગયું હતી તે સ્મરણિય રમજે તેણીએ અનુભવી વૃત્તિઓના આવેશને લીધે તેને તાપ આપી આ પો હતો તેનો પીતાનુર પિતા શહેરમાં પોતાની દુનિયાથી એકાત અને શાપ અદ્વિદાર મહેલે કે મળાને મોકલી આપવા; બાગેજ સજિતવાન થયો તેટલામાં મહારાજે તેના બિપર આપી રીતે હુમલો કર્યો હતો અને તેથી મદદાને ખાટલેથી બાગેજ પાછો બાગેજે એવો બધા દેહીક વખત રાખવામાં ગયો હતો આ મદદાક દરમિયાન તેને વારવાર બમણા અને લવાંગે યર્ષ આવતા હતા પણ મયપજુથી તે જોના માટે આવતો થો વીલક્ષણ એમ ધરાવતી હતી તે ની મનનર મુતિની જાણ તેના કામમાં પ્રદેશમાં કેટલી બધી જાડી બેઠી હતી તે આ બમણા અને લવાંગે તેના પીતા કોઈ અને લક્ષીતાને સાળીત કરી આપતાં હતા અને એક વખત તેણે પોતાની પુર્ણ શુદ્ધિમાં પોતાના પિતાને પુછ્યું હતું કે સમય થતા અટકાવવાને બખતર પ હેરેને પુરુષ એકાએક પા આગો હશે તે પ્રતાપ હતો કે નહીં ત્યારે તના પીતાએ હવે શું ને વધારે વાર બુના પા નાખવાની અથવા જોનાપર લગભગ એટલા બધો બોલે પડે તો તે મગજને ઊશરે વાનીમહીમત કરી નહીં અને તેથી તેના પીતાએ મુ કે કમળાબય જુથી જોને તાપ ત્રિકે ઓળખતી હતી તેજ તે ખરખર હતો અને આ કમળાસીક સત્યથી તેના મના બિરો વધો બોલે એટલો મધ ગરેને જણાયો તેણીએ તે પ્રસંગે વધારે કંઈ પુછ્યું નહીં કદાચ તેણીએ ધણું હશે કે પોતાને જેમણે તેટલો નીર્ણય થયો છે અથવા કદાચ પોતાના હમણા વીચાર માટે તે પુરેનો બોલ છે એમ તેણીને લાગ્યું હતું પણ એ બીજી રસ જે પોતાના પીતાનુર પીતાના શ્વેરાના બાપથી તે શરીયી પણ પોતાને સત્યજ હશે એમ તેણીને લાગ્યું તાર તેણીએ પુછ્યું કે પ્રવાપ અને બાહુસિદ બને એકજ બ્યકિત હતા કે કેમ અને તેણીના મનની સાતી ખીજ બધા વિચારોની બાર છે એવું જોઈને તે જ નામા એ જ સ્મિતા જેવાનું બુન મુરુ મુરુ બાગને માટે આ સમય અને અદ્દા માથી બોલે છુ રો હતો અને અદ્દા આથી તેના વીચારોને ખીજે કેટલો બધો બોલે મયો તે જણતી હતી કે બહુસિદ પોતાને આહતો હતો—અને બહુસિદ પ્રતાપ હતો—અને આવી રીતે ૭ આ મહી બમે તે જમે તેટલી અસબવીત આપી અને અમમમ મય હતી હતા તેણીએ કરેલી દરેક અટકાવ ખરી પડી

હા—પ્રતાપ હતું તેણીને આહતો હતો—અને હોઠવાનું હેત મનુષ્ય એમમાં પસદાઈ ગયું હતું આ ખાનીમાં એટલું જુદું મુમ હતું અને તેમાં જોના વિચારો માટે એટલો બધો બોલે મ હતો કે આ અદ્વિદાર બનેલા ગુદા બુદ્ધ બનાવોમાં તેને શા માટે હેતરવામાં આવી હતી અને જાણે તેઓ ગુદા ગુદા સખમે હોય તેમ બહુસિદ પ્રતાપની વીરહતાને માહકા માટે બજાગે હશે તેને માટે તેજ વખતે પુછવાની તેણીએ તરકાર કરી નહીં

આપણું

The Constitution Of the Namayik Fund

[illegible]

० 'हरपाळइज' या ने 'गमितवेधी'

[illegible][illegible]

‘अहो भयभरना जीव’

१) १०५२-६३
 २) १०५३-६४
 ३) १०५४-६५
 ४) १०५५-६६
 ५) १०५६-६७
 ६) १०५७-६८
 ७) १०५८-६९
 ८) १०५९-७०
 ९) १०६०-७१
 १०) १०६१-७२
 ११) १०६२-७३
 १२) १०६३-७४
 १३) १०६४-७५
 १४) १०६५-७६
 १५) १०६६-७७
 १६) १०६७-७८
 १७) १०६८-७९
 १८) १०६९-८०
 १९) १०७०-८१
 २०) १०७१-८२
 २१) १०७२-८३
 २२) १०७३-८४
 २३) १०७४-८५
 २४) १०७५-८६
 २५) १०७६-८७
 २६) १०७७-८८
 २७) १०७८-८९
 २८) १०७९-९०
 २९) १०८०-९१
 ३०) १०८१-९२
 ३१) १०८२-९३
 ३२) १०८३-९४
 ३३) १०८४-९५
 ३४) १०८५-९६
 ३५) १०८६-९७
 ३६) १०८७-९८
 ३७) १०८८-९९
 ३८) १०८९-००
 ३९) १०९०-०१
 ४०) १०९१-०२
 ४१) १०९२-०३
 ४२) १०९३-०४
 ४३) १०९४-०५
 ४४) १०९५-०६
 ४५) १०९६-०७
 ४६) १०९७-०८
 ४७) १०९८-०९
 ४८) १०९९-१०
 ४९) ११००-११
 ५०) ११०१-१२
 ५१) ११०२-१३
 ५२) ११०३-१४
 ५३) ११०४-१५
 ५४) ११०५-१६
 ५५) ११०६-१७
 ५६) ११०७-१८
 ५७) ११०८-१९
 ५८) ११०९-२०
 ५९) १११०-२१
 ६०) ११११-२२
 ६१) १११२-२३
 ६२) १११३-२४
 ६३) १११४-२५
 ६४) १११५-२६
 ६५) १११६-२७
 ६६) १११७-२८
 ६७) १११८-२९
 ६८) १११९-३०
 ६९) ११२०-३१
 ७०) ११२१-३२
 ७१) ११२२-३३
 ७२) ११२३-३४
 ७३) ११२४-३५
 ७४) ११२५-३६
 ७५) ११२६-३७
 ७६) ११२७-३८
 ७७) ११२८-३९
 ७८) ११२९-४०
 ७९) ११३०-४१
 ८०) ११३१-४२
 ८१) ११३२-४३
 ८२) ११३३-४४
 ८३) ११३४-४५
 ८४) ११३५-४६
 ८५) ११३६-४७
 ८६) ११३७-४८
 ८७) ११३८-४९
 ८८) ११३९-५०
 ८९) ११४०-५१
 ९०) ११४१-५२
 ९१) ११४२-५३
 ९२) ११४३-५४
 ९३) ११४४-५५
 ९४) ११४५-५६
 ९५) ११४६-५७
 ९६) ११४७-५८
 ९७) ११४८-५९
 ९८) ११४९-६०
 ९९) ११५०-६१
 १००) ११५१-६२
 १०१) ११५२-६३
 १०२) ११५३-६४
 १०३) ११५४-६५
 १०४) ११५५-६६
 १०५) ११५६-६७
 १०६) ११५७-६८
 १०७) ११५८-६९
 १०८) ११५९-७०
 १०९) ११६०-७१
 ११०) ११६१-७२
 १११) ११६२-७३
 ११२) ११६३-७४
 ११३) ११६४-७५
 ११४) ११६५-७६
 ११५) ११६६-७७
 ११६) ११६७-७८
 ११७) ११६८-७९
 ११८) ११६९-८०
 ११९) ११७०-८१
 १२०) ११७१-८२
 १२१) ११७२-८३
 १२२) ११७३-८४
 १२३) ११७४-८५
 १२४) ११७५-८६
 १२५) ११७६-८७
 १२६) ११७७-८८
 १२७) ११७८-८९
 १२८) ११७९-९०
 १२९) ११८०-९१
 १३०) ११८१-९२
 १३१) ११८२-९३
 १३२) ११८३-९४
 १३३) ११८४-९५
 १३४) ११८५-९६
 १३५) ११८६-९७
 १३६) ११८७-९८
 १३७) ११८८-९९
 १३८) ११८९-००
 १३९) ११९०-०१
 १४०) ११९१-०२
 १४१) ११९२-०३
 १४२) ११९३-०४
 १४३) ११९४-०५
 १४४) ११९५-०६
 १४५) ११९६-०७
 १४६) ११९७-०८
 १४७) ११९८-०९
 १४८) ११९९-१०
 १४९) १२००-११
 १५०) १२०१-१२
 १५१) १२०२-१३
 १५२) १२०३-१४
 १५३) १२०४-१५
 १५४) १२०५-१६
 १५५) १२०६-१७
 १५६) १२०७-१८
 १५७) १२०८-१९
 १५८) १२०९-२०
 १५९) १२१०-२१
 १६०) १२११-२२
 १६१) १२१२-२३
 १६२) १२१३-२४
 १६३) १२१४-२५
 १६४) १२१५-२६
 १६५) १२१६-२७
 १६६) १२१७-

શ્રી ગંગિદાસ વિજય ઓફીસમાં મલ્લતા ફોટોગ્રાફ (છબીઓ)

(૧૯૧૧ પોસ્ટલ અને શ્રી પ્રી અર્થ શુદ્ધ સમય)

જ્યોત્સનાદેવ—આજની યમનગ સાથે વરસ પડેલા શ્રી અબાજીને ગાજામાં આવેલ મહાસરના કોઈ અભેદ અવગણી દાનામ મા ફુલો વડાન વીધુન તરીકે ખયાલી તેને સદા જતા રી ત વખતના આનેદન દેખાવ આ ફોટોગ્રાફ છે કેબીનેટ સાદજ કાઢી કમાવ આ આના સોનેરી કમ આના.

ગજાદમાસની—મનરના મહાસપ્તમા શ્રી અબાજી લીસોને વરા આન થયેલાં છે તે વખતે એક નવાગી જેવે તાજી ૧૧ માન આ વરસ સુધી ચાલી છે તે માં એવ આવેલ ને વખતનો તાલમ દેખાવ આ ફોટોગ્રાફ છે કેબીનેટ સાદજ માં આ આના સોનેરી કમ આના.

શાત સ્વરૂપ—શ્રી અબાજીની પદામને વગળામાં થયેલા છે તેના અમ સ્વરૂપનું કાંત વ વખતના મતને આપણુ કરે તેવું છે કેબીનેટ સાદજ સાદી આ આના સોનેરી એક રીઓ.

શ્રી અબાજીનો આમ ફોટોગ્રાફ—શ્રી અબીકોટીંગો આ એક અમુક કુપાનસાદ છે તેવું મદન ને કીમ ત આફુ ર ક—૬૯ સામજ ને રીપીઆ કેબીનેટ અક રીપીઆ કાઢ આ આના કુલ સાદજ રો રી કમ રીપીઆ કેબીનેટ સોનેરી પાચ રીપીઆ કાઢ સાનેરી એ રીપીઆ.

કમ જ હિની—શ્રી અબીકોટી પોતાના સીક અને વાપ નોડેશ અને નેના ફારીક બટુક બંધ છે એવા અણુ તથા બેરી આરસરના જ સના વાદાર કરે છે તે વખતના કે આવેના ફોટો સાદી કેબીનેટ આ આના સોનેરી અક રીપીઆ.

કે-૧૨ પુનરિવન મદાન—પરમાર કુળે સન કેમસીક પોતાના મીત્ર સાથે પાચોક અમ વર સ્વાર કમ આતાસરના આવસ જાતવાવની ના તે માં મળી નાક અકર નામકવાના અ પાચી સ્વાર કમ અમ સમતા દીપચ રની સુતી પાચી શ્રી અબાજી મુરલીમાન સ્વરૂપે રહે ન આમી તેને સદાવ કરે છે તે વખતના અભેદન દેખાવ આ ફોટોગ્રાફ છે કેબીનેટ સાદજ કાઢી આ આના.

શ્રી રામચંદ્રનો અબાજી—શ્રી રામચંદ્રની પ્રત મહામાયા સ્વરૂપ સીતાલે પાવણ કરેલ કરી જતા તમને પાછા અવગણી પ્રયાસ સુલે કરવા મારે શ્રી રામચંદ્ર નિ અપાન મહાકી પ્રદેશમા પોતાના સ્વાર્મ રામચંદ્ર સદા અબાજી નામ ૧ વડ ૧ ક તે વખ તે વડ જવાળામાથી જમદના અમદ કમ શ્રી રામચંદ્રને વગદાન આવે છે તે વખતનો અભેદન દેખાવ આ ફોટોગ્રાફ છે કેબીનેટ સાદજ કાઢી આ આના.

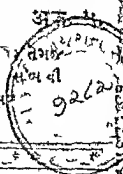
એ સિવાય અમુક મિની સમગતી અને સરના ફોટોગ્રાફો અમ મળે છે કેબીનેટ કેબીનેટ કાઢવાના અમ આના અને કોથરમાં રહેલ કુપાપાની મહામાનો કાઢ સોફીકલ વાર અમુક

અવગણ દેખવું—શ્રી સુકિનપોદારક સમજની મિનીકા સુધા

શક્તિ પ્રકીર્ણ

શિ હરનામ આજીવો દેવાવો પાડે
લાલ્ય ગાહિત્ય, કૃપાદૈશ્ય, નીતિ,
સમય અને જોનાવેણા ચર્ચેતુ જન સમ
ગન્ધાત પામેતુ આસિક પત્ર —

શ્રી અંબિકા વિજય

(દ્વિતીય પુસ્તક ૫૩ છે.)

પુસ્તક ૮ થી

મા ૧૭૦, પુસ્તક ૧, ૧૯૬૭

શક્તિ મક્તિમપિનૂતા કાપા
કાચ મેપુણ મુદાર વિચાર
વાચકેપ દિયતા દહનિય
મમિકાવિનય નામ માસિકમ

શ્રી અંબિકાવીજય નામતુ ગાહીકા
તેના વાચકોના દેશા શ્રી ગાંધીજીની
મહત્તી અબીના કયાઓ, માન્ય ન્સાન
મરાઠી શ્રી અભીનુ અને કિદાર (મદદ)
રથાનિકુ — જિન્માવીમરતુ વીક્ષણ આ
પો ૧૧ (દેવાવો) તથાસ્તુ ૧૧

પ્રગટ કરનાર —

શ્રી ગમ્પિત વમાદ્વારક સમાજ તરફથી

ભાવલેલ કુચેજી સુવળ

કુળ (મઠીયારાડ)

(સમાજના ૧ થી ૧ વર્ગ નથી મળેને પેટરેજ અને બેટ સાથે ૨૧)

વાર્ષિક લવાનમ અગાઉથી ૨, ૧-૮-૦ જોના, પેટરેજ આથે

(પાછાવી ૨ ૨-૦-૦ બેટ વીત)

કુલક નંબર ૦-૩-૦

ग्राहकोने छरु विरसि

મગ આકાશના સતત દિગ્ગમ ચલિત પુષ્પિંગા આપણા દાસી બોલના અને અમી
આપણા દલીલ કે દરેક પુષ્પિંગાને જાણના વિચિત્ર રહે જ્યારે તે ઈલા આ એક વખતને
ગાઉ કેટલીક અસાધ્ય સિદ્ધિઓ નજર આપણી મુગા પાડ આપી તેથી જન લોક ના સા
વિદ્યુત્ત યોગે છે તેથી માટે મુગ આ ના દરજી પર કરશે એમ સંજ્ઞા બંધ થો છે ।

[illegible]

આસિફનો નેા તુકમાન સમાજને છે અને આસિફને જામ અ રખી ૧૫ પછી બેઠુ
પુસ્તક બી જી દરબાખા આવે તારી રીત્તુક કી સ ૧૧ તે તુકમાન કી સમાજ કરવા મા
ય ધાર્મિક કાવચા અલગ ૩૫ એકે નહીં ૫ ૧ આસ વીજીતી છે તે તમા ત નરે નહ
બની ૫ ૧ નરે દરે મુદરથ તાન્વ દરે ૧

આગ્રીક મે વી વચમખલધ સ્તુ તેને લીધ આદકો પછા ધ્વા યજગરા છે માટે કામ ?
 અર્થ છે તેના તરફથી જગદ પાના નામ ધીર આશા ખચગા અર્થિ ૩ દેષ દેક
 આદક રધાર નકાનો ક્રમ તે એક અર્થ ૮ નેસી ખાતરા અમ લગે તો અમારા ધીર
 ગવાન કીધ ૧૨ યદેરો સમક ? તો તે સાથે જગ પા તખરો બદલો અનીમિ છે

કતામી ધર્મ । ની દીગટા આપણા આ પી શીરો પશુ ગીમ સદેહમો ત ફરી
પુરુષ અપ રવા યત આપે મથે અને લામ જને સમા ૨ છે શન કાઠગને પહે ૬
કત ૧૨ આના ૥ ૩ ૫૦) નો આ સ હોષ રહી વિવ સતા સભવ છ ૨૫) મીકીમ
એક કુકે ૩ ૧ ૧ કનીવતી કેમી ૩ ૫) મોકવત્રા પહે બને ત જીવત ૩ ૧ ૧
આ સ જગા જે રી દીગટા આપવામા આપે ને ૧ જગેરા લામ નધી સદૃશ રોન ગાર
કમા ને ૨૨ નદી તે શન જગદવા પ્રિવન આ ૧૫ગા મ ૧૨૨૨ થોમ છે તે આ વિવ
મી ધ્યાનગા દેમ દરેક દેમ આલક બધારે હો નો જગા એકે એ કુક મ ૧૧૧ અપારી
આપણે લા મમાજની ગોતા અલો જગદ ૧ ૧ ન ન ર દો

सुलोषु कि बहुना ।।।

જગ્યા બાના લક્ષ્મણી મોટી માટી ચેવાચો મજલના સમાજે આશાશય છે પણ તે કાયોને માટે સમાજને ધાયક કરવી એ જગત બાત લાખાના હાવમાજ છે

માયા કુડલિની જિયા મધુનતી કાલો કલા માલિની
 માતંગી વિજયા જયા મગવતી દેવો શિવા શમ્ભવી
 યત્તિ યકરવલ્લુમા પ્રિયત્વા વાગ્યાદિનો મૈરવી
 દોંકારી ત્રિપુરા પરાપરમથી માતા કુમારીત્યસિ

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર પડે છે)

પુસ્તક ૮ મુ

માગશ, પૂર્ણિમા, ૧૯૬૭

અંક ૫ મો

આનંદ લહરી

મતામી આતુ

સર્પર્ણામાકીર્ણા કતિપયગુણે સાદરમિહ
 શ્રયત્યન્યે વહ્નો મમ તુ મતિરેવ વિલસતિ
 અપર્ણેકા સેવ્યા જગતિ સકલૈર્યત્પરિવૃત
 પુરાણોઽપિ સ્થાણુ ફલતિ કિલ કૈતલ્યપદવીમ

આ જગતમાં કેટલોક જગો પાદ ૧, વાળી કેટલાં શુભોથી શરપુર એવી, વેવડીનો આદર
 સહીત આજન કહે છે 'પરપુ' આરી કુદીરો આપ કુકુ ૧૧૭ છે કે સવ જગતે એક અપર્ણા—પાર્વતી
 સેવવા લાયક છે કારણ કે જણીએ સ્વીકારેલ પુરાણ—૪૬ એના પશુ થકર અવશ્ય મોક્ષ મા
 કેને દુલેકે અર્થોત મોક્ષ માગ આપવાને શક્તીમાન યાચે

૭

ત્રિધાત્રી ધર્માણા ત્વમસિ સકલાન્નાયજનની
 ત્વમર્થાના મૂલ ધનદનમનિયાત્રિકમલે
 ત્વમાદિ કામાના જનની કૃતકર્પવિજયે
 સતા મુક્તેર્વિજ ત્વમૃતિ પરમનહ્મમહિષી,

વમે સવ મર્મના ઊપજાવનારા છે. કારણકે સિવે શાસ્ત્રે તમારાથી નીચ તો જ દેવિ! કુમેર પણ તમારા ચરણકમળમા વદન કરી છે. કારણકે સવ સપતિઓનું મૂળ તમે જો છે. આ બાં આપે કામરેવના પરાભવ ક્યો છે છતાં સવ અભિલાષાઓના પૂરક છે. વળી પરમજ્ઞાના પટરાણી છે. માટે આપ સત્યરૂપોની ભક્તિનું ખીલ—શીત્પતિ રથાન છે. ૮

પ્રભૂતા ભક્તિસ્તે યદપિ નમમાલોલમનસ
સ્ત્વયા તુ શ્રીમત્વા સદયમવલોમ્યોઽહમધુના
પયોદ પાનીય દિશતિ મધુર ચાતકમુખે
મૃશ શકે કૈર્ગામિધિભિરનુનીતા મમ મતિ

જોકે અનેક રથએ ભટકતા ચિત્તવાણા મો આપની પુષ્પ બક્તિ નથી તોપણ આપ મ હૃદમાને તો હાનમા અને દયાભાવે જોવેજી જોઈએ. કારણકે વરસાદ બપૈયાના મ્હોડામા પ રીપૂર્ણ મધુર જગ આપે છે અને વહેમ આવે છે કે મારા કોઈક શાગ્યના યોગેવડે આપ ત રકે મારી પુહીનું વતણ થએલ છે—અન્યથા અતિ ચપલ ચિત્ત ભક્તિલીન થવું મુશ્કેલ છે. ૯

કૃપાપાગલોક વિતરતરસા સાધુચરિતે
નતે યુક્તોપેક્ષા મયિ શરણદીક્ષામુપગતે
નચેદિષ્ટ દદ્યાદનુપદમહો કલ્પલતિકા
વિશેષ સામાન્યે કથમિતરવહ્નીપરિકરે

હે લિતમચરીત્રવાણ્ય મારી તરફ જલદી કૃપાકટાક્ષને કેમ કાવમને માટે શ કો આવેલ મારા ઉપ આપ ત મેદરકારી વ્યાજબી નથી. અહોળા જે કલ્પલતા—કલ્પવૃક્ષ તલદી મને ન આવેતો. પણ ખીજ સામા પ લતાઓના સમૂહોમા અને કલ્પલતામા— દ્વપરશેખા શો તણવત ગણાય. ૧

મહાત વિશ્વાસ તવ ચરણપકેરુહયુગે
નિધાયાન્યન્નૈવાશ્રિતમિહ મયા દૈવતમુમે
તથાપિ ત્વચ્છેતો યદિ મયિ ન જાયેત સદય
નિરાલલો લલોદરજનનિ ક યામિ શરણમ્

હે પાવતી! આપના ચરણ કમળ પુગતમા મહાન વીશ્વાસ રાખીને આ જમતના બોલ દે

વનો આશ્રય મે લીધો નથી તોપણ દયાળુ એવા આપના ચિત્તની લાગણી મારા શિર ન
 દોવતો હે મહેશજીનના નીરાશ્રય એવો હું કેને ઘરણે ભડે? અર્થાત્—ખીલ દેવ તમારા
 જેવા દયાળુ નથી ૧૮

અય. સ્પર્શે લગ્ન સપદિ લભતે હેમપદર્શો
 યથા રથ્યાપાથ શુચિ ભવતિ ગગૌઘમિલિતમ્
 તથા તત્તત્પાપૈરતિમલિનમતર્મમ યદિ
 ત્વયિ પ્રેક્ષ્ણા સક્ત કથમિવ ન જાયેત વિમલમ્

પાત્સગણીનો સ્પર્શ થયે ભોદુ જેમ કુચળ બોલે અને ગગાના પ્રવાહમાં મળેલ શેરીઓ
 નુ જળ જેમ પવિત્ર થાયછે તેવી રીતે અનેક પાપોથી અતિ મલીન મારૂ આત્મકરણ પ્રેમથી
 ને તમારામાં ભેડાણુ હોયતો પવિત્ર કેમ ન બને મારૂ? અર્થાત્—આરસ્ય બર્તન ૧૮

દેવી તત્વ દીવાકર

મતાકથી ચાનુ

પચમ રશ્મિ

શ્રી જગદ્ગ્યાએ પ્રાયમિક સંદિગ્ધ કર્મજોના પરિપાક રૂપ નામના રૂપી ખીજાની કાન
 સ્વરૂપના પ્રજાધમ્ય જે સંદિક્ષક બાધ્યો તેને અનેકાનધિકાગ વ્યતિત થઇ ગયોછે. મળકમે અ
 નેકાનેક પ્રણયો મહાપ્રશ્નોની દશા ભોગથી જળને ઠેકાણે રથળ અને રથળને ઠેકાણે જળની ક
 રપના કરવાનું કારણ મળેછે તેમજ અકના આરા પેડ ચાનુ મતિમાં પડતાવાના સ્વભાવવાળા
 કાગાતરના પ્રતિધોય રૂપ કોઇ કોઇ અપર્યાય કથાનકો આપણા પ્રાચીન મહર્ષિઓના જ્ઞાન પ્રમા
 વને આભારી થયેલા આપણી દ્રષ્ટિમાં દેખાય છે. શ્રી જગદ્ગ્યાને આપણે પરમાત્મા સ્વરૂપે
 જાળખીએ તો પણ તે માન્ય છે કારણકે જે પરમાત્મા છે તેજ શક્તિ છે અને શક્તિ છે ત
 જ પરમાત્મા છે. પરમ પુરુષ પરમાત્માથી તેની શક્તિ અભિનજ છે એટલે કે એક રૂપ છે
 પરમાત્મામાં જે ક્રોધ શક્તિ છે તેજ શક્તિ છે અને તે શક્તિને રહેવાના સ્થાનરૂપ પરમાત્મા
 છે પૃથ્વીની સપાટી પર ચાલતા દરેક ધર્મનુ તત્ત્વ જ્ઞેશો તો જાણી ક તેઓ સવ એક અ
 ભિનમતે એકથર. આસ્તિત્વતા ગ્રહણ કહે તેમજ તેમાં શક્તિની અબીજતાને આદર આવે
 છે શુણ્ઠ કર્મ કરી પરમાત્માના અનેકાનેક નામો ગણાયલા છે. તેમજ આખ્ય ધર્મે એટલે કે શ
 ક્તિને પરમાત્માથી અભિન ગણતા શક્તિતા પણ શુણ્ઠ કર્મે કરીને અનેકાનેક નામો પ્રસિદ્ધમાં
 આવેલા છે. આથી પરમાત્માના શુણ્ઠ કર્મે કરી ને નામો છે તે શક્તિતા છે અને શક્તિતા છે
 તે પરમાત્માનજ છે દાખલા તરીકે વ સુધ્ધે જગત્ કર્તુ ઇક્ષોતિ સ શક્તિ જે સવ જ

મત બ્રહ્મવદાના સમય છે તે પરમાત્માનું નામ ચક્રિ છે. એ ક્રિયો નવત સર્વેણ ન. ૧
 તા વિદ્યન્દ્રિ યોગિમિલ્યમ ધીરોદ્ધર નેનું સેન સવ નગતુ વી ન અને યોગી યોગી
 રહે તેથી તે પરમાત્માનું નામ શ્રી છે.

હવે આપો મુઠ વીચપર આવતા પરમામાએ પોતાની અબીમ શુક્રામાં ચીરામાએ ૨
 મળુ કરી વીરા ૨૧૧ મા મકીળ રો ગ્રાન્નિય થઈ અને ૧૦૦ ના ૧૦૦ ૨૧ છે ક્રમક્રમે
 અનેકનો લા થાય છે અને અનેકો ૧૦૦ ગ્રાન્નિય થાય છે આ રીતે આ ત બ્રહ્મમા અનેક
 બ્રહ્મા અનેક વીચપુ આંક અનેક રૂપ, અનેક અ આંક છે અનેક દેવ દેવતાઓ
 અનેક મનુષ્યો આંક હૃદિપતિઓ અને અનેક લોકો પેલા છા પાળામે સર્વ એક ચક્રિ
 અથવા તો પરમાત્મા પિતાર આ ૧ કાષ્ટ છ નરી તે ચક્રિની પ્રમાણી અનેક વચ્ચા—મ
 હારીઓ થયા કરે છે અને સદનો આત્મનાં તીરોમાર થયા કરે છે અનેકોક બ્રહ્માંકમા આ
 પદી બુદ્ધિ પિયગ મતિ નરી છતા અર્ચાદી સમસ્તમા સરોવર કરતા પ્રાચીન મહર્ષિઓ
 ના વા રો પ્રમાદ તા વચ્ચા છે કે આપો ૧૦૦ ગ્રીમે તે પ્રમાદના ક્રેષા મહાવચના
 જગમા પિયુ પાતાની વચના પા ૧૨૫ થ ૧૧૦ મુઠા સુધી પાતાના પચો અગ્રુકો મુમનીવા
 બ્રાહ્મોટા કરતા વના તે વખતે દુ કરા કાળ્યથી આન આવે રહેતા છુ દુ મરુદ્ધુ કરા અ
 તન્ય પુ રો મને નાવેતો છે અને કયા પાચથી નાવસાહે એ સમગ્ર દુ કે પી રીતે બધા
 એમ વિચાર કરતા હતા ત્યાં દેવીએ સવ અર્ચ આભાર વાકર આવી પ્રાકથી અતરીક્ષમા
 કુકુ કે આ સમગ્ર મત દુબ છુ મા ૧૦૦ પી ૧૦૦ ના ૧૦૦ એ વાકર વિષ્ણુ
 એ કદબુ કુતુ અને મના વિચાર કરતા મકીળ ૨ ના વા રો દેવાર પુર છે સ્ત્રી છે
 કે નમુમક છે એ દુ લીરિતે નહુ આ ૨ જો ચિતા તા તમજો તે અધરોકામક આ
 મનન મન ૧૧ જગમા માં મુ અને તેમા ૧ ચિત ૧ પી વાગાર તે ૧૦૦ વિચારકુ રવા લા
 આ વચના પા ૧૧૦ સુનેના વિષ્ણુ આ પ્રમાણે ૧૧૦ કરતા હતા ત્યા મહા મગવચ જગ
 દયા નાટ થયા ગાં બુ ૧૧૦ મા સખ અક મ અને મહમદ મુદર પા ૧૦૦ થતા ૧
 દિ ૧ વચ્ચાગા દિ ૧ બુઝોથી સખ માત્ર ૧૧૦ માત્ર વિષ્ણુ નરપ માત્ર સમાન સખીઓની
 વીરામનાં મદ હાર્ય કરતાં આ સુર સુખમા ૧૧૦ દમી તે અંધાર લેજવાગા વિષ્ણુની
 આ ૧૧૦ વગદ થયા જગમા માત્ર આભાર વાર તે પ્રમાણે ઉમેરા ને અનેક દેવીને બધ
 વિષ્ણુ વિષ્ણુ માત્રા રતિ શૂનિ બુદ્ધિ મનિ કીત રચન પ્રતે બ્રહ્મા મેધા રવા રવા
 હા કુધા પિ ૧ દયા રતિ બુદ્ધિ તુટિ દા ૧૧૦ લ ૧ ૧૧૦ આંકો તદ્રા એ ચક્રિઓ આ
 રેમાર દેવીના પડખામા નોખનેખી બિલી હતી એ સખગી ચક્રિઓએ ઉત્તમ આયુષ ધર્મા
 હતી અને મોનીના હા ૧૧૦ શોશતી હતી એ પ્રથમ સમુદના ૧૧૦મા દેવીને આંકો તે ૧૧૦ ચક્રિ
 જોને બેઈ વિષ્ણુ વીચારે કરવા જાગ્યા કે આ સમગ્ર સ્ત્રીઓ સખા ઉપનાથક દુ વડે
 ની સમામા શાંતિ સુને છુ આ બચકર પ્રથમના સમુદમા વડ કમ ઉ પા હા ૧૧૦ મને મુદરવા
 બક બતાવી આ પાદકામાકોએ મુકો છે આ મારી મા છે કે કોઈ કુધ માયા હા મારે

અહીં સુ મોતુ કે મુગાજ રહ્યું આ પ્રમાણે વીજ્ઞાન વીચાર વંચનમાં અટવાતા હતા તેવા મા દેશીમે મહારાજ પુરેક કૃષ્ણ કે હે વીજ્ઞાની વીરમ્બ કેમ પામ્યા હોઈ મદાસમ્પત્તીના પ્રમા વથી તમે મો જુની યગતો જગતી સુચી ચતા અને પ્રાપ્ત યતાં તમે વાર નાર જ મેતી છે. તે પરચકની નીચુર્ણ છે અને તમે તથા હું મગુણુ છીએ જે સાત્વીકી સમ્પત્તી છે તે મારી છે તમારા સમીપમાં હું સર્વ ગ્રહીય હું તમાગા હૃદયમાં રહેનારી છું

હે દેશી' વીજ્ઞાનુ જોલ્યા 'મે સુત સુત' અક્ષગનાગો અર્ધશ્લોક સભલ્યો તો તે પરમ મગારૂપ શ્લોક મણે કહ્યા એ વાતનો અને સરાય છે માટે હે સુ રી મારા મહેલ મારો નીધન ગાણુમ વાતવાર ધનને મજારે તેમ હું એ અત્યા શ્લોખને વાગવાર સભારૂ છું'

હે વીજ્ઞાન' સુ ર હારપુરેક મહાનદમીએ જવાળ આપ્યો હું મગુણુ છું તમે મારૂ મગુણુ સ્વરૂપ દમણુ જળ્યુ પણુ નીચુણુ સ્વ પ જળ્યતા નથી એ નીચુણુ 'રીએ વેદના સા ર રૂપ અને સુમ આનાર તે અધ્યશ્લોક મક બાગત પ્રગટ કર્યું તું દેશીએ તમારા ઉપર કૃપા કરીને તમારા હીતને માટે એ પરમ ગુણુ મત્ર હો એમ હું માનુહું મદાસીદાએ પ્ર કાશ કરનો એ સર્વ શાસ્ત્રોનો માર તમારે નીરતર નીતમ્મા રાખવો મરીણુ ભુલવો નહીં એ થી અધીક મરગા જગતમાં કાઈ જાણુવાનું નથી તમે દેશીને પ્યારા છો તેથી તેમણે તમને ઉપદેશ આપેલો છે

તારપછી વીજ્ઞાનુ તે મત્રને સર્વોત્તમ મા ડી જપવા લાગુ હતા ત્યારપછી પ્રત્યેક ક જો વીજ્ઞાનુ શાગીદ્રાગી વસ્ત્ર યજ્ઞ રોષનાગ ઉપર સન કરી મહાનસનના જગમાં (મહા રામુદ્રમાં)સુ તા હતા ત્યારે તેમ ડી નાગીમાથી કમળ ઉત્પન્ન થઈ તે કમળ ઉતર યજ્ઞા ઉત્પન્ન થયા હતા અ ને ચારે બાજુ જોના માટે નજર કરતા યજ્ઞાને ચાર મો : થયા હતા અને તેમણે આ મહા સાગરના જળમાં હું સાથી બિસ્ત્રન થયોછું અને ઉત્પન્ન કરનાર પાલન કરનાર અને અતે ના સ મરનાર કોણુ ડો આ જગ જોના આધારે રહ્યું છે તે પૃથ્વી કપાલ દેખાતી નથી અને કમ જ કાલમાં ઉત્પન્ન થાયછે છતા કાલ પણુ જાણુતો નથી મા' નીએ પૃથ્વી દેશી જોઈએ આવો વીચાર કરી ખાણીમાં ઉત્તરવામાં યુ પણુ ધણા વરમો સુધી પૃથ્વીનો કાશ પતો લા ગો નહીં ત્યારે તપ કર એવી આમગરાણી થઈ તથી પાજ મળપર આરી યજ્ઞાએ દળ ર વધ સુધી તપમર્ચી કરી ત્યારે સુધી કર એવી આમગરાણી થઈ યજ્ઞા વીચાર કરા લા ગ્યા કે કાશપય સાધન શીરાય સુદી શીરીતે મ્મવી આવો વીચાર યજ્ઞા કરતા હતા તેવામાં રોષનાગ પર સુનેલા વીજ્ઞાનના નામ મેલગાથી પેદા થયેલા મધુ કૈટ નામના દાયોએ તેમો બીહવાડ્યા તેથી નેઓ અગના નાગની અદર ઉતરી ખવા અો તા વીજ્ઞાનુને સુનેલા જોઈ તેમની સુની કરી પગ વી પુ યોગનીકાના દનાદુગા હોરાની નમ્યા નહીં ત્યારે યજ્ઞાએ જા દામ યજ્ઞ હવે શુ કરડુ એવો વીગાર મરી હવટ ડી પેરીની મુતી કળા તેઓ ડી પના દેશી થી નીકળી એક બાજુ ડીયા લા લારે વીજ્ઞાનુ હા થયા અને તેમણે તે જો 'તે સારે પા અ હમર વધ સુધી મુદ કરું દેશીએ દટાસુ મુત કટીત્રી તે દેશીનો મોહીત કર્યા એટલે ડીજ્ઞા

એ પોતાના સામળા વધારી તે ઉપર તેઓનાં આધા દાખી નાખ્યા પછી જહા અને વીનય
 ઉભા હતા ત્યાં રૂઢ આ પા અને તેઓ ત્રણે જણાએ એ મનોદર દેરીને જોઈ તમના મુ
 તી કરી સારે તે પરમશક્તિએ તમના તરફ દયા છી કરી તેમને કહુ કે હે જહા હે રીજી
 હે રૂઢ આ બે દેવ મરી ગયા તો હવે તમે ત્રણે જણુ આગસ રહીત ઘણ સદી રિયતી અ
 ને વ્રતવના કાર્ય કરો અને પોતપોતાના સ્થાન રચી તેમા મુખથી રહો દેવીનુ એ માન
 મધુર અને મુખરૂદ વચન સાંભળી તેઓ બોલ્યા કે અમે અશક્ત છીએ તો વ્રતને શીમતે
 સજીએ? હે મા સારે બાલુ જગ દેનાઈ તુમે પ્રથિ દેખાતી નથી ભૂત મુતો ત માત્રાએ
 કે ઠિયા કપાઈ દેખાતા નથી તેમનાં એ વચન સાંભળી જગદબાએ મદ રચ કયુ તેમા
 દરનજ આકાશમાથી એક દી પ વીમાન આ યુ દેરીએ તેઓને કહ્યુ કે હે જહા હે વીનય
 હે રૂઢ તમે ત્રણે નીભવ યદને આ રીમાનમા બેસો હુ તમેને અદ્ભુત વસ્તુ તાતુ છુ ” દે
 વીનય વચન સાંભળી તેઓ ત્રણે તે સુર વીમાનમાં ચડી બેઠા તેઓને તે રત્ન રહીત વીમાન
 પર જોડવા જોઈ દેવોએ તે વીમાનને પોતાની શક્તીથી આસનું કયુ એ મનસગમ્મા વેગરાગુ
 વીમાન ને બીજા સ્થાનમા મયુ ત્યા રજજળાકાર દેખવામા ન આવતા તેઓ ત્રણે પરમ આ
 અવ પામ્યા એ સ્થાનમા રજોરી લચી રહેવા અને કાપલાગતા મુદ્રા મારી ગોબી રહેતા
 જહા હતા પ્રથી પવતો નો ઉપવનો સ્ત્રીઓ પુરુષા પશુઓ પક્ષીઓ નગીઓ વા રા
 કુવાઓ તામાવો અને કરજાઓ એ સધળા ધણુ મુદર દેખાતા હતા આગ એક રમણીય
 નગર જોવામા આવ્યુ તે દી પગદરી દેગમ્માન અને બનેક રકારના ધરોથી મુરોભીત અને
 અનેક યદશાગામોથી રપુરીત હતું એ નગરને જો નેઓને આ રંગ છ એવી ઝોળખા
 છુ પડી પશુ આ આ મુત વર્ગ કોરુ બનાચુ છે ત ખાર પડી નહી ત્યા એ દેવ સરો
 ગ ન વનમા મૃગા કરા સાર જતો હતો તે તેમના નામા આ મો અને ને અમીકાને
 વ્રત જોયા હતા તેમને પશુ વીમાનમા બેઠેના જોના

મિત્ર

A Friend in need is a friend indeed †

(નોંધરો)

અ જગમા ને ક્યારે કઈ હોત ના મિત્ર

જનને જીવન આપવા મોતજ કોણુ પવિત્ર

આ વિષયમા બહુધા રકારના મિત્ર હોયછે—યાપછે પરતુ તેમા ખરા રપના તો વિરતજ
 હોયછે હવે ખરા અને નહીખરા મિત્રોનું રપટીકરણ કરવા અર્થે આપણે મિત્રના એ વચ પા
 ડીએ (૧) મુદ વી પ્રેમ વાળા અને (૨) સ્વાર્થી

પ્રથમ આપણે ખીજ વગના મિત્રા વિશે વિવેચન કરીએ સ્વાથ એક પ્રકારનો હોતો ન

૧ રૂઢની બીવતી જહાના બહાટમાથી છે એમ કહેશે રથજે કહેલું છે તેથી આ રૂઢ વ્રદા
 હવે એમ જણાય છે

યો પરણ તેના પ્રકારે ભિન્ન ભિન્ન અને અનેક હોયછે કેટલાક રક્ત સાથે ખેસી આનંદ વિહાર કરનાના—કેટલાક સગા કરના તથા રમવા જવાના—કેટલાક ધનની સાલ્યે—કેટલાક ગ્રામ માય (માઠ કે પછી નરસુ +) સાધવા અર્થે—કેટલાક ખાવાપીવા અર્થે—કેટલાક આશ્રય—મદ અર્થે—કેટલાક શીખવા અર્થે—કેટલાક આપણા વિરુદ્ધના પક્ષના કોઈ માણુમના કહેવાથી આપણી હકીકત કે અન્યથા ખબર મેળવી સેવા કે દાર આવ્યે આપણો કેદ પ્રકારનું નુકસાન કરી દેવા અર્થ—એમ અનેકધા ભિન્ન થાયછે આના મિત્રોમા સ્વાય કે દુષ્ટ બુદ્ધિ—ભાવના શીવાય અર મધ હોય નથી આવા મીત્રોની વાણીમા અતિશયોક્તિ—પ્રસશા—માન—અનુદર્શિત્વ અને પ્રુચામત આદી અભાવેલા હોયછે તેઓનું વતન—તેમના હાનિભાવ—અભિનયો આદિ સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિમા જોતા તત ન કૃત્રિમ માનુષ પડેછે અને સ્વાર્થ સાધનાર્થેજ એવી રીતે કરતા હોય અને જ્વળ સગાત્મકજ હોય એમ આભાસ જળાધ આવ્યાવના રહેનો નથી આવા મીત્રોનો સગ અતિ ભય જરેલો અને કુખર હોયછે માટે તેમનાથી દુર રહેવું એ અતી ઐયરકર એછે

હવે પહેલા વર્ગ વિશે વિચાર કરતા સહજમા જણાઈ આવેછે તેના મિત્રોતો વિરલાજ હોયછે—તેઓ અપ્રાપ્ય—ફલેમ હોયછે આના પ્રકારનો મિત્ર સહોદર કરતા પણ વધુ કામનો મધ પડેછે આવા મીત્રોમા પરસ્પર અખણિત સપ્રેમ વાસ કરી રહેલો હોયછે તેઓ ના વધુ વ્યતીરે જતા તદ્દરૂપજ હોયછે આવા મીત્રો પરસ્પર દરેક કાયમા રહાય—ટેકા આપેછે—સદા હિત અને અબુદ્ધય જાહેર છે—સમભાર રાખેછે—તેમના હયામા અદ્વૈત સવદા વસતું હોયછે—શુભ કાયમા પ્રેરી ઉતેજીત કરેછે—શુદ્ધ જીતી હોયછે સહટ સમયે મદદ કરેછે—એક બીજાના મદયાજી અથ પોતાનું સવગવ અપણુ કરી દેછે—સહીષ્ણુતા તેમનામા સદા બધુલ—બ્રાતૃભાવ—ઐક્ય હોયછે તેમના મન કર્મ—આચરણ અર્થાત રેણીકણી—વાણી હૃદય અને વચન શુદ્ધ અને સરલ હોયછે તેઓનામા સમગ્ર જીવનનું શુભ રક્ત અને અખણિત—અરીમીત અર્થાત નીરતર આ યાપણ હોયછે આવા મીત્રોમા એક બીજાની અતીસંપોક્તી—પ્રશસા—માન સ્થાન સેવા પામતા નથી કારણકે તેઓનો એમજ સમજે છેકે—

(અનુક્રુપ)

જ્યાંછે પ્રેમ સાચો ત્યાં, રજા ના આદર તણી
પ્રતીતિ પ્રેમની કાળે તૃષ્ણાના કષ્ટ માનવી
હરે દિ જ્યા મળેલાછે સ્વ રસના રી ભમી
સરીરોની સ્થિતિ જુદી પણ ના એવી જીવની

એકબીજા મળે સારે આદર આપ્યો તોય શુ અને ન આપ્યો તોય શુ જમજમ — જ્યાર — ને ગોપાલ — રાદેભજ — Good morning — સલામલેકુમ કીધા તોય

+ સહટ સમયે કામ આવે તેજ ખરે મી + foul or fair

શુ અને ન કીધા તોય શુ ઘેર આવે સારે બાણ વીનય વાળી સુત્રા કીધી, તોય શુ અ
ને ન કીધી તોય શુ પરતુ તારે એકબીજા મનશે સારે નેમના શુત્ર પ્રેમા લક્ષ્યેનું
ચિત્ર તેમના નેત્રોમા આમેદુજ પછે તિથિચિન્ન દેખાશે — વાણી પશુ નીર્મળ — મનુ
અને પ્રભય પીડારમ વર્ષાવતા માનુષ પ શે તેઓ કાંઈ બાણાશ્રેય દર્શાવતા વીરક અને
અવનવા કૃત્રીમ અમીનનો કરી મીનાઈ જતાવતા નથી તેમના ઉ । દલપાનો પ્રેમનુ વીપુલ
અણુ સતત વણાઈ કરે છે એક બીજાને મળતા તેમના રિલ હમેઠે પરતુ તાલા રીતે દર્શા
વવા સાર વહન હસતા નથી અને આખોમા રમેશ તાના આરિર્માન માનુષ પડે છે

મરી મીનાઈ સારેજ હોવાય કે પોતાની કર્મને સમજ તેવું પચાઈ પ્રતીપાદન કરે
ઉદાહરણ તરીકે આપણે જાણશું તો દુધ અને પાણીની મીનાઈ આપણને અસરકારક દાખ
લા બેસાડશે દુધ જીખતુ હોય છે સારે તેમની મીનાઈની કમોગી થાય છે દુધ અને પાણી
એકઠા મળે છે ત્યારે તારા પ / ચંદ્ર જાય છે દુધને જીખતુ નેઈ પાણી રના રખ કરે છે એટલ
દુધને બચી પોતે જાગવા માટે છે — પાણીને પોતાને વા તે જીખતુ નેઈ હવે સાતન
અગ્નીમાજ પડવા માટે છે કારણકે એક બીજાનું દુષ તેમનાની જોઈ સદન કરી શકાતુ
નથી

મનુષોમા પણ ત્યારે આવી મીનાઈની બાવનાઓ ઉદ્ભવી વસ્તુ મતીને પ્રાપ્ત કરશે
ત્યારે સસાર — વ્ય હારતુ સાર્યકે કરવામા મનુ યો પરસ્પર રહાયમ્ન ચંદ્ર પાશે.

મિત્ર પરીક્ષામા પ્રજ્ઞા માણ્યો હમાય છે ખુશામનીઆ અને સ્વાર્થો મીત્રોની વાણીથી —
વર્તનથી—ઓ અભીનયથી અનુદન જાહે તેને પેતાનો સાચો મિત્ર ગણી કાળમા જીલયાપ
ખાવે તે તેમને મુખ મીત્ર નેમનમા કપટ સ્વાય લગી સગાઈ છે એવા જાણ્યોતો નથી પ
રતુ આખરે એ માણુ ડરે છે—પોતાને નુકસાન થાય છે ત્યારે જાન આવે છે અને પછી પચાતાપ
કરે છે તત્કારણ મનુ ય મત્રીય શખલામા સધાતા પૂવ —હવે અને પ્રેમનો વિનમય કરતા
પૂર્વે —પાન અને તેના શુદ્ધ આશય તિ દીવ અને સુદ્ધ દૃષ્ટીથી ગદન વિચાર કરવો કે જોયો
પાજાથી વિમાસજ કરાનો સમય ન આવે પડે. દરેક મનુષ્યની જનના અનુભવની પોધીમા
આવા અનેક દૃષ્ટાંતો રચાન લેવા પામ્યા હશે અને બરિષ્યમા સારવેતીર પદ પજા હશે
આવા અનેક દૃષ્ટાંતોનો સમૂહ અને અનુભવ થવા છતાં ઘણા મનુષ્યો હવે પણ પૂન જીવ
ખાઈ જાય છે

દરેક મનુ યે જિવ્ય બાવના — વીચાર અને સત્કર્મ કરવાવાળા મીત્રનો સંગ કરવો
કારણકે જેવો સંગ તેવા રમ આવે છે સમીશે કલુ છે કે

કાળી જાળા અને / ધારી ઘોગીઓ વસે

વળે ન વાન તોર સાન સંગ જેવા શીખશે

એક સમયે કોઈ ગાનને પણ કુદા ના પરીણામે કાંઈ થવાની પીટજણા સદન કરવી
પડી હતી અને એ વીશે ચાલની દાખના રૂપ કદાપી કુસંગા સંગ દાયણ જાણ્ટ ઘંટા
ચિટમ્વણા સવકાને સુધીદીત છે માટે સતસંગ કરવામાજ મનુષ્યને કલ્યાણ સમાચેદ છે અને
તેને નીચેનો આક પુટી આપે છે

અઘૌઘ પ્રાચીન વિઘટયતિ પુણ્ય પ્રથયતિ
 પ્રસૂતે સદ્બુધ્ધિ નવનવફલા પલ્લવયતિ ॥
 હરત્યજ્ઞાનાન્ધ્ય દિશતિ પરમાનન્દ પદવી
 સતા સગ કલ્પદ્રુમ ઇવન કિકિ વિતનુતે ॥

અર્થ — સત્યરોનો સગ કે પટ્ટશી સમાન છે તે શુશુ નથી કરતો તે ધણા
 જુના પાપના ઓપનો નાશ કરે છે — સત્યુદ્ધિ આપે છે — નવની કેનાઓનો વોતાર કરે
 છે — અજ્ઞાન કેપી અધારને દરી લહે છે અને પરમાનન્દની સ્થિતી આપે છે.

આ શ્લોક ઉપરથી સદજ્ઞા સગજ સજ્જો કે સત્ભીતનીસાથે સમ્પન્ન રાખવાથી શુશુ
 કાય છે

અતમા આપણે દરેક મનુષ્યે મીત્રાર્થનું ખરૂં કર્તવ્ય સમજી તે પ્રમાણે અન્યો પ રહાય
 રૂપ થઈ પડતું એની બાબત કરી આ લઘુ લેખનો અનસાન આપીએ મસ્તુ

શ્રી કેકલુપુર — ઝાલાવાડ }

“શીશો”

વાણી વિલાસ

(ગતાકથી ચાલુ)

એવામા મદ મદ પવન આવવા લાગ્યો અને મેઘરાજા લાનલસકરની સાથે પધાર્યા એ
 મજા લેવાને બાદશાહ હરખામા જઈ બેઠો, અને ખીનઓ ફરતા ફરતા ત્યાં જીભા રહ્યા સવ
 બાના જીવમા આવદ આવદ થઈ રહ્યો અને યોગ વખત સુધી કોઈને મદ પથ વાત ના
 નું સમજ્યું નહિ, પછીથી રાજા તોડરમલ બોલ્યા કે વાહવા ! ફુનીયા આખાદ થઈ ગઈ ! અક
 મરશાહે કલ્પ કે રાજા સો મેઘરાજા જૈર રાજા કાયમ” એમ બે ખેલાય છે તે ખરૂં છે
 ખીન કોની મગદૂર છે કે એમ પતકમા ફુનીયાને આ પ્રમાણે આખાદ કરી શકે ?

જગત્રાયે કલ્પ કે મહારાજા ખરૂં કહોછો રાજનીતીમા પથ મેઘરાજાનેજ વખાણ્યો છે

કેસો રાજ ચલાવનો, મે’સો શીખ સુજાત,

મયા ૪૪ ૮૬ ની ટીકા

— જાલાવાડમા જોતે ડેશ કહે છે તે તે રખડાજી વા હરાસા ટો ને કાણુમા રાખવા સાર,
 મજામા નાખવામા આવે છે અને તે એક જાડા લાકડાનો ટુકડો હોય છે અને ગજાથી તે આ
 ગજાના મે પગ સુધી લગતો ધસાય છે નેથી ટોર ડાનગથી આતી કે દોડી ચાલુ નથી

હે સો લગે ન લાગવો, દે સો સુખ સાક્ષાત

અર્થ — હે કુચા કુળના ભણુપુત્ર ભણુપુત્ર અધાવણુ તે તું મેઘ । ની પાસેથી ની લે
તે લોકો પાસેથી લહે તે કાલને કાંઈ પણ જાણું નથી અને આપેલે તેનો બધાને નાશ
સુખરૂપ માનમ પડે છે

તોડરમલ કહ્યું એ । તાર વાત છે મેરસાળ રાગરૂપે જ્યાં પાસેથી પાણી ખેંચી લે
છે તે માંડને કાંઈ જાણું નથી, પરંતુ બધારે જાણે તેનું તે પાણી ભગવને પાણુ આ
પેટે સારે વાળા થઈ રહે છે વગેરે કથાગરસાં બરી રીતે એજ છે એના પહેરો ની
યમ એવો છે કે તે સરળ પામથી લેવા અને પક્ષાદીની માંડને તાલ રાખવા નહીં એ
બાબતનો પડીત જો યથમજ કહ્યું હતું કે “હરિયામનુજ્ઞાત” યૌની પાસેથી મેઘ । ન
ની મહેસૂન લવાય છે બીજો નીચમ એ છે કે નધા પાસે રતુ ખરૂં પશુ જેવી જેનો શક્તિ
મા નીચમ પ્રમાણે બરાબર કંઈ રા નથી રહી જાય નથી પણ સવના યજ્ઞના હાથમા તો
આદન દારો છે સાગરમાથી માગર પ્રમાણે તે આ રામાથી માગરના પ્રમાણમા જાગ હવે
નયંત્રે ત્રીજું તે ખરૂં દલીએ તો મુખ્ય વાત એ છે કે સરળ પડેવે । મના તે લોકના લા-
ખને માટેજ તેના એ માનમા પણ મેઘના જેવું પરમાયણ આ । જનુ ડિજનાનું હતું
જોરો નીચમ એ છે કે શક્તિ પ્રમાણે મહેસૂન લેવું એટલું જ નહીં પણ કે કે કે એવું લવું
કે માંડને જરાએ બાર પડે નહીં એ વાતમા જ, મેઘ । ની રાગરી કાંઈ કરી શકે એ
મ નથી એ એટલું જોડું જ છે કે કાંઈથી દેખાતું નથી મતલબ કે જેમ જેમ વીમાર કરી
એ છદ્દએ તેમ તેમ મેઘ । ની નીતી સ્વેચ્છા માનમ પડે છે એ બાબત કાંઈ કવી કદ
છે કે

સાગર ગાગર સર્વકી, શક્તિ વત સુખ મૂલ, અલ્પ અલ્પ અદ્વૈય રૂપ, મેઘ લેત મેંસુલ

વરાહપુત્ર વધે ખીજ બધાએ કપીતા જાણી પણ ખીરમલ કાંઈ જો તો નહીં તેથી પાદ
સાકને આશ્રય લાગ્યું એણે કહ્યું કે ખીરમલ તું કેટલાક દીવસથી કેમ મહામાન મન મૂકીને
ખોરનો આવતો નથી । હ જવાબ ન દેતા ખીરમલ દીવગીરી બરેલે એકેરે નીચુ જોઈ ર
લા પ્રેમાગ ૫૭એ કહ્યું કે સા જ ને દીવસથી એના ઉપર પેલું આગ આવ્યું હતું સાર
થી એ પહેવાના જેવો હસમુખો દેખાતો નહીં

બાદશાહ બોલ્યા કે જો તે જાતનો ખખરો હતો એના મનમા રહેવા દેતો હોય તો
એને તરો જાણવો એ અમારી તપાસમા કેવળ નીરોર થયો છે અને અમારી નીતી એના
ઉપર હતી તેથી પણ કાલ અધીક છે ખીરમલે તપાસાયા ધણી ધણી તાજમની સાથે કહ્યું કે
મુદાવદ સહમે તો આપના હમેશના કૃપાળુ સ્વભાવ પ્રમાણે મને પાછા તોડીમાં સેપુર્ણ
રીતે દાખલ થયો છે તો પણ મારી ને ફરેલી યદ તે મારા મનમાંથી હું જઈ રહ્યું તો

પણ દૂર ચલી નથી

પેલા જોધીએ કહ્યું મહિબ, ખીરમત ખર કહે છે બદનામીકેબદ્ પુરી ચીજ છે અને તે સારા માણસના અત મરણમા રાત દહાડો સાલ્યાજ કરે

વદનામી વૂરી વહુત જગમે જાન નિશક એક કલકે કારને ક્ષણ ક્ષણ ક્ષિણાહિમચક

અથ — નીશ્ચય જાણેકે જગતમા બદનામી બહુજ ખરાબ છે ચદ્ર આવો રડો અને મરં શ્રીર છે તોપણ એક જુજ કવક લાગુ છે તે કારણથી તે પળપળ (પોતાના દીલમા મળીને) ક્ષીણ થઈ જાયછે

અપુર્ણ

કચન કળ

ધણા માણસો પોતાની પાસે પુષ્કળ રૂંસો હોવાથી પાવગાય થઈ જમા છે
એરીસ્ટોટલ

જે ખીજનને માટે થોડામા થોડુ જાણે છે તેજ પોતાને વીશે ઘણામઝ ધણુ અખીગાન રાખે છે
(કોલ્ટોન)

આપણી પામે બલે સાધારણ પ્રતીતિ દર્શાવાર હોય પણ જો આપણે તેને અમાધારણ ખ તથી વાવરીશુ તો જે ધારીશુ તે આપણે મરી શકશુ એમ મારી ખાત્રી છે
(ફિલેલ જકરટન)

જે માણ સધળાનો બેદરકાર હોય તેનો ચોરોજ વીશ્વાસ કરને જે સધળાની ખો કાઢે તેનો તેથીજ થોડો વીશ્વાસ કરને પણ જે અધળાની ખુશામત કરે તેનો તો ખીજકુલ વીશ્વાસજ કરતા ના
(રોકસ પીરર)

થોડુ મન એજ મનુષ્યનું મહત્વ
(પિપીઝ)

અખાવત એજ સ્વમની કુચી છે
(સ્માઇલ્સ)

જે સુખ હુ એકસો ભોમણુ એવુ હોયછે તે સુખમાં મને કશુ જેન પડુ નથી
[માહસ આરલીમ્પસ]

પ્રમાણીકપણુ એજ વ્યવહારની જીવન શક્તિ
(જોન સ્ટર્લિંગ)

સૈથી સરસ કિપદેત એજ કે જેનાથી તેનો મેતા પોતાની જાતનોજ વીચાર કરતા રહીએ જીવન મામમા ચાલતા નાનામાં નાના પરોપકારે કરવા પણ આવશ્યક છે કારણ કે કાઈ પણ નીરચક તો જર્જુલ નથી પુષ્પ કિપર પડેલા અજીજના દીવા બરબાદ જતા નથી પણ પુ ખપમાં પેસી તને વધારે મધુર બનાવે છે
(ફેમીલી લીટરસ)

અપુર્ણ

ચતૂર્વર્ગ પુરુષાર્થ રાતક

ગતાકથા આપુ—હરીગીત

૧ ધર્મ પચીસી—

પરદાર જોવામાં ન કુદ્દલજ દ્રવ્ય પર નીચ્છલતા
પર પ્રભુપમા વત્સન વળી પર રત્નતી માહિ પ્રવાણુતા
પરગાદ માહી છે ક્ષમા પરપીડ હરવા પ્રેમ છે
છે સહીતું સૌ ૫ એવા પ્રુપ સધલે ક્ષેમ છે ૧૧

લક્ષ્મી કમળને આપ્યે ત્યમ સચુષ્ણતા સત્પ્રકૃપમા
હોય મજેદ મદઝરણ ત્યમ દાતતા ઉત્કપમાં
વળી શુકલ પડે સશીકળા સમ દાનશીળતા વાંધતી
થાયે ન કહીયે તુ ૫ તે પણ માન્યદ નતીગી મતી ૧૭

લક્ષ્મી તાણું ફગ દાન વીધાવ્યાસતુ ફળ શાતી છે
છે હાયતુફળ કેવપૂજન સ ૫ મન ના ભગતી છે
મોટા નતાપતી બિલતીતુ ફગ જગતતુ શુભ કરે
આતી વીચારે પ્રેમ ખુદી વદનન રીદી કરે ૧૮

પાણે બતે શીશને વળી મર્ગદ કુળની સાયવે
ત્યાગી કપટ વીચારી ગુણ અનેક મનમા ચીતવે
રાખી ક્ષમા પાપે સમાવે તત્ત નીત નવજે ધરે
પણ સવ રતાં શ્રેષ્ઠ પર ઉપકાર પ્રુપ્ય નદા કરે ૧

અતીશય પરીત્રમ સાધ્ય એવા તોયમા નર બટખ્તે
બટુ દ્ર વધી છે સાધ્ય મતાડ ખરેથી અટકખે
વર્ગી કરીર શોપણુકાર એવા તીવ તપ ત્યાગે બધે
પણ સાયવે એક / અહીસા વ્રત છે ખખરો ખળે ૨
અપૂર્ણ

૨ અર્થ પચીસી—

રાત્રીયતા સર કમલીની સમય પામી જાડછે
લમ સ્પીર સપતી પચ્ચેવરા કાવતા દુર યાવછે
૧ ૨ ૩ ૪
આલસ આરાધારીપણુ કુસંગ ને વહી મુખતા

૫

દલેશેયકી મન જાય વસે એ પચ દોષ પ્રસીધતા ૧૬

રાગ રૂપી ઉડા કુલે લાળા ચર્ષ પુરુષ ઘડા,
ધન ખેત્રી કરતા એકું પથ તે મહી વીધો વ ।
ઇદ્રીયતણા છાના કુકર્મો છી મટમા યાયછે,
દાશે ઘડે જલ નમ સવે સમ દ્રવ્ય આત્મ જાયછે ૧૭

સુનર્ણ, મૃગી મુઘતાગા રામ સીતાને ખુએ
ઓખા મળવે આનસે સમ બાણ મનન દુખ જુએ
બલીરાય આર્જનતા વડે ત્રીલોક રા ય શુભાવતો
જુગારથી નહ દુખી સર્વ વૃતાત ખોધ રૂપે થતો ૧૮

સુગંધમા આસક્ત અક્ષી અણુજીવે બીડાય છે,
આસક્તરૂપે દીપમા પતંગી મૃત્યુ પજાય છે
શબ્દે મૃગો રૂપે ગળે આસક્તી આવે દુત બની
કરવા બબર પહેલેથી રાણી વીપત્તી આગમનની ૧૯

વાયે ક્ષત્રીન કુલ ત્યા વલી સ્વરૂપ ઊજ્જવલતા નહી
ગરવા મુલોના સમુદ્ર યાએ તુર્ત તરણા તુલ્ય તહી
પોતા તણા ધન માવને જો પુરુષ સાચની ના શકે,
હાજીપથ રૂપી કુદારે માનવક જરી ના ટકે ૨

અપર્ણ

૩ કામ—શૃગાર પત્રીશી—

હરિણીસમા છે દીર્ઘ નેત્રા મુખચંદ્રે માનીની
પત્તી વીરહથી પીતારા દામાગ્નિ સૂચક વધતી ધણી
અહનિશ અશ્રુ બિંદુથી છે વ્યસન નેત્ર અપાગુજો
અદ્રવ્ય મુખપામુખનો છે મુર્તિમાન પ્રતાપ તે ૨૪

છે દીનતાનું સદન ઉરનું દમન કરનારો અર્તિ
પતીસ્નેહથી વર્ણી પુષ્ટ છે જ્યા મદન દારાનન ગતી
ચોતા દુખે યમરાજ સમ નજ અચન રે ધિરજ પાવે
એવો પતીનો વિરહ કોઈ દુઃસાગીને કહી ના યાએ ૨૫

રૂપ અગી મુખા સમ ઇચ્છા કરામીએ મનમા ધરી
બલથી ભરીને બાય કટીની મેખાને દુર કરી ।

- પતિકક વયગેલી નવે । નેત્ર અબુ ૮ વીંગના
 માં માં બિચારે અદારે અમિરમ ગવખમા સીચના ૧
- પતીકક દટ્ટાભીંગને નીચલ સતા પડે રદી
 સુ ૧૧ કરે રરામીતર કર મેઘ બટ બવચી ગદી
 અમૃતગમેના વ્યાપ્ત પદ્મ અપક ૩૫ કરે જરી
 સુબ સાધના સગથ મ મથ મત્ર સાધિ ચુદરી ૧૭
- કુમ રમેથી આર્ મત ગડેદ્ર મ ગથા સમા
 સ્તી રતન રહેગે પાતી બીડી મમીન વર્ગી શાસમા
 રામા તણી બાટુના રૂપ પી રે પદ્માધરે
 છે ધન્ય જે શ્રી શ્રીમીત નર કણ સુવે ચીત ગાદીને ૧૮
- કારે ન સુધેયુ દહ તે પુષ્પ મમ તુ ૮ રૂ છે
 નખથી ન હેદાયવ નવાકુ જેયુ એદ આનુપ છે
 વર્ગી પુષ્પવલી ફગસયુ અબુરીધ રત અમોત છે
 નર બાગપસાજી દોજુ જો ૧૨૦ અદા ચીત ચોગછે ૯
- ચદી સમ વદન છે નેત્ર અબુ ૮થી અધીક શોભન
 વપુવર્ણ અપક પુષ્પ ફળીધર રયામ કરો છક યના
 રતન મરમ ગદરયા પદી નીતબ ગુર આકારમા
 મુદુ વાણીમા છે રમ્યતા સ્ત્રી ૧૮ આ સ સા મા ૭
 અપૂર્ણ

૪ મોક્ષ પચીશી—

- માતાપીતાના મોદમાં જાયે શાશ્વતા બેલમા
 જુવા જતી રામા રસીલી સગની રસ સમા
 વર્ગી નીચ પુત્ર કજર જે વપ જદ તેમા સાલતા
 છે સર્વ મીથ્યા વાદના વીચીત્ર મોમે મ્હાલતા ૧૨
- છે રીય વસ્તુ પ્રાપ્તી સ્વખાનુભ્ય આ સસારમા
 આ બમની ૧૬૨૧ જરી વૈનન ખરેખર ખારમા
 વર્ગી કાગ — રૂણીધર જીવન સુમીખાય જન જોતા હતા
 આશર્ષ એ મન મદત કે મા મુક્ત મોદે ના યતા ૧૩
- રામ સ્વેત નકુષ આદી સમ । રાજાં ૬૬
 ગાંધો વડે જે રાત તે લીધુ સર્વ જુ સાધ ગઈ

નજરે નીહાળ્યા કહ ધની દુર કાન ફેરા મહીયા
છે સવ મીથ્યા થાતીવીણ ચૈતન્યદીણા બોલીયા ૧૪

લક્ષ્મી જણાયે નૃપ રણગણ રંજલતી દનોણી સમી,
નમદનસ્થા દ્રશ્ય જે તે સ્વપ્ન ગ્રેષ્ઠા રહી રમી
નપુ મેવમડન તીજણી જેરી જીવાનો લાગતી
તો મુખ વીણ હા કોણને થાતી ન સસારે ધની ૧૫

સૌદર્યતુ અત્રીમાન વૃદ્ધા રાક્ષસી આ ગણા ગધ
સમૃધ્ધીવતા વીસ્તીર્ણતા પણ ક્ષીણતા પામ્યે ગદી
જન કજ આયુ પરાગ ચુમે કાન આની જાળુ યદા,
જીવશમ વીરો ધરી ધેરો મીથ્યા જગને જાણુ તત્ત ૧૬

વય જાય તેની સાથ વીચય રોગ નષ્ટ થનો રહે
લમ ભોગ ભાગે દુર તે િ જામના પલતી ગ્રહે
વડ ક્ષીણતાની સાથ મીથ્યા મોડ ઓગા યાયછે
એ કમ પુર સગ માર્ગ એ પણ મોક્ષદારે જાયછે ૧૭

મુગધી પુષ્પો પ્રગટકર રૂપ વસત બહે બવે
આ જ્યોત મલયાયલ પનન વાયે નીગત જે હવે
સ્મર સ્ત્રી મટાસે જનસમુદતુ ધૈય છોડાવ્યા કરે,
પણ નીર્વિમરી મમ ચીતે શાતી સદા હે હય ધરે ૧૮

પાયુ વડે રજ ઉડતી અનુસાર ચચમ ચીત છે
અધ્યાસમય જ્યા નીકટ એ દીનકર પ્રભા સમ વીત છે
પરીવ્રતાધર મદીરે જ્યમ દીપ તેવા ભોગ છે
ચી તે મનન પ્રતીપન દવા સસાર રૂપી રોગ છે ૧૯

છે કુસુમ જેવી આ જીવાની ક્ષણ ખીલી કરમાય છે
ખાધપતણો સયોગ પણ જ્યા સ્વપ્ન દુષ્ટ જણાય છે
પ્રસાદીના માર્ગમા છે પરજ જેવું શરીર આ
સસારમથી છુટતી મન મનન આપુ સ્વીર જ્યા ૨૦

અર્થ

સાહિત્ય

પ્રસ્તાવિક — દૈવ્યતિક — દોહા

વચન તજે નહિ સતપુરુષ, તજે પ્રાન વર દેસ,

प्रान पुत्र दुहु परिहर्षो, वचन हेत अत्रधेस
 तासो नहि कहु होत जो, वकै वृथा वहु वार,
 पूरन जल वरसे नही, ज्यो धन गरजनहार
 विनु धन बुध अधिकै सजै, नही वृषिन धनवान,
 सहजहि सोहत केसरी, नहि भूपनयुत स्नान
 तजि मुक्ता भूपन रचै, गुजनके वसु जाम,
 कहा करै गुन जोहरी, वसि भीलनक ग्राम
 जैसे धूम प्रभावते, गगन होत न मलीन,
 तथा कुतगति पायके, मलिन न होहि प्रवीन
 भाग्य फलति है सकल थल, नहि निद्या बलवाह,
 पायो श्री अरु गरलको, हरिहर नीरधिमाहि
 बुरे भले पर है न कहु, औसर सवै प्रमान,
 चना लगे प्रिय भूखमें, नहि पीछे पक्वान
 निरवल जुगल मिलापकरि, काजकठिनवनिजाय,
 अध कध पर बैठि करि, पयु यथा फल खाय
 सुकृत साधुमें बढत है, नीच बीच लय होय,
 पसरत जलमें तेल ज्यो, क्षार माह क्षय होय
 गहै दोन गुनहीन प्रभु, नहि गरवी गुन पूर,
 छेडि केतकी कूसुमको, हर निर धरै धतूर
 दीनदयाळगिरि

—
जाणवाजोग

વામા આવી છે તેની કીમત ૧૯૦૩૦ ૦ ૦૦ પાઉં અને આશરે અઠકળામા આવી છે, આટલી કીમતના ચોખા સોનાના તોલ ૨૬૨૩૭ ટનને આશરે ચાવ અને તે ૨૭૦૩૯ ધને પુટ જેટ લી જમા રોકે આટલાથી ૨૦ શીટ ઘેરાવાનો અને ૮૬ શીટ હિચો, સોનાનો નકકર ખીનારો મધ્ય કાંઠે

આખી દુનીયામા જે સુગંધી વપરાય છે તેમાંની નેવુ ટકા માસેલ્સના દૂરમા જૂમધ સ મુદના કાઠા સુધી કાસમા ફરીયાઈ અત્થપમ નામનો પહાડી પ્રદેશ ગણાય છે લાની પેદાશ છ જમીનની ફર્ફુપતા આમેલવા અને ફક્ષિણાપનના સુખ સામેની પડાડી દોળાવ પ ની કાંજો ને લીધે આ જમા પુષ્પોના વાનેતર માટે ધણીજ અતુકુગ છે અને લા દર વરસે ૬૦ લાખ પાઉં ગુલાબ ૫ લાખ પાઉં નારંગી ૩૦ લાખ પાઉં કારનેશન, ૧૦ લાખ પાઉં વા ચોનેટ, ૮૦ લાખ પાઉં લીલી ૬ લાખ પાઉં ટયુબ રોઝીઝ (ગુલાબની એક જાત) અને બી જા પુષ્પો તેથી ઘોડા જથ્થામા એ રીતનો પાક થાય છે

એમ અઠકળામા આવ્યું છે કે આખી દુનીયામા ૩ કાતરાના રૂપી લોની સંખ્યા ૧૦૩૧ ડબ્બે ૬ લાખની અને શાગોની સંખ્યા ૧૩૫૦૦૦ ની છે આમાંના ૪૪ ૦ ૦૦ રૂપીડો અને ૬૫૦૦૦૦ શાગો એટલીટનમા છે આ રૂપીડો અને શાગોના ખોગક માટે એટલીટન તથા વપની સરાસરી કામતા દર વરસે ૩ કરોડ ૫૦ લાખ પાઉંનું ૩ આવાત મે છે અને તેમાંથી દર વરસે ૯ કરોડ રૂપીઆનો માલ નીકાસ કરતા ૫ કરોડ ૫ લાખ પાઉં નફો મળવે છે

લખવામા પીછાની કલમોનો ઉપયોગ વહેલામા વહેલો છડી સદીથી ચરૂ થયો અને તે મા સુધી રૂપીવેતો [સોનાની] બનાવવામા આવી લાં સુધી ચાલુ રહ્યો અને તેથીજ પેનને માટે લાટીન શબ્દ પેના એ રૂપર છે વસત રતુમા છવતા પક્ષીઓ ઊપરથી ઉતારેલ પો હા સૌથી સરસ છે અને હસ પક્ષી તે ધણીજ જથ્થામા પુરા પાડે છ છતર રાજહસ કામગે મરડ અને મુરના પીછા પશુ દલમ માટે વાપરી રખાય છે

રસુજ

હાલે દેના પહાડી પ્રદેશના વતનીઓ નેઓ હાલે ૩૨ કહેવાય છે તેઓમાંના જે પહેલ વહેતાજ આમગોમા ગયેલા હોવાથી શહેર નેરા માટે ૪૨તા હતા તેરાના એક શરીયામ સ ૩૬ ઉપર આનતાજ પાણીના એક બબાથી પાણી છટાવું નેજ તેઓ ધણા આત્મચક્રીત થયા આ પાણી છાટવાની કીયા પ્રથમ કદી નદી નેપેલી દોરાથી તેમાંનો એક નેવુ નામ દોખલ હતું તે જુલ બરેલી સ્થપનાને લઈ બબાની ગાડી પછવાડે દોડ્યો જન દાકનારને જુમપાડી કહેરા લાગ્યો કે “અરે ઓ બલા માજસા તારૂં પાણી દોળાઈ જ્યાં તેનો મેળ તો દોખલના અઘાનથી નાખુલ થઈ તેની પછવાડે દોડ્યો, તેનો હાથ પહાડી િઓ રાખ્યો અને જરા ઉપકામરેલી રીતે કહેવા લાગ્યો કે, દોખલા દોખના તારૂં અઘાન દર્શાવતુ જુલ મરડા હું નોતો નથી કે હાજુઓને ગાડી પછવાડે લાગતા બધ રખના માટે, આ પાણી

માનવી યોજના કરેલી છે—

તમે કહેાડો કે દારૂ તમારી કુખરિયતીના કાલુજ દને. નેન નેના આર્ય
માયાનુ માણ્ય બોલો 'હા માટેના કદીએ જ્યાં આપો એક મુદત્ય કે ૭૫
જોજ પીધતા હોવાથી પોતાના પૈમાંની સજાન ખવા માટે અરજ દતો તે અને અન્યો
અને સાક્ષ્ય ધણી પ્રગળ હતી

મા નાની છાડી જોલી ખારા પીતા ખરખર ધણાજ શ્રીમત હોવા જોએ
બ્હાની દોકરી તુ તે આ ડિપરથી કહેછ

હું સાબળની હતી તેજ તમે આ? મેના દતા કે તેઓ આને અમદાવાદ પોતા
(ભાવ) ખરીદા માટે જાયછે

લેખાપર રીજમીના એક સીપાજન પોતાના દાય ડિપર કાષ બ્હાડમપ દાવવા માટે
સરજન પામે જવા જરૂર પડી તારે સર અને પોતાની રીજ તુ અ તને કારોમાં મુઘા ના
ધ્રિયા દર્શાવી સીપાજએ બ્હાડમપ મારે જોવી છે એમ કહી કોરિગિર્મ મુરવા ના કહી અને
પોતાને હાથ ટેજન હાર મુઘી ના કા ક ના રુડ તેમજ કોપરેશન દરમીઆન દાલ
સજનદ જીમી ગમ્યા કુખરાત તેણે કાષપણ કુખ મવાના મીન્દ જતા પા નળો તેથી છુટી ન
ક સજનન બોલ્યો બ્હાડુર મળુરુ ! તુતા એક સત્તનન થવાને સાધક છું।

હું લરકરમા જોડાયા પછે પા તેનાથી ખીર નબરેજ હતો

'શુ' ખરખરા તે શુ દતા

'ખારડી સાહેબ

માહરાણીનું મનિષ્ય કથન

ગતકથી માયુ

પણ આ સધળા મુચવાડા ખુદા થવા કમળા આપણેન ચક્ર એવો વખત દવે આ પા
તજ આ વીરી લલિતાને કહ્યુ અને આ બધા રવખારા તા પુએ મગાગાન કહ્યુ કે તે
આપણે આપણી બ્હાની કાગાના તનદુરતી અને માનસિક સોન દમજા દાંબલ તો કરે
માનવ તેની પાસે ખુદી કરતી જોએ— અત્યાર કુધીમાં ૭ છાનું છે તે તમામથી સેને દરે
અ નમ્બ રાખરી જોઈતી નથી"

મારા મત પ્રમાણે તેા મનાખાએ જ્યાં આપો તેને દવે ખુદા દાવથી ન
પણ જણવનું તેજએ પણ તમારે મારા માધને કહ્યુ જોએ"

તલિતાએ આ દર્શીત ધુનાથ નગરોને કહી તારે તે બોલો કે ને કુખરિયત
અને આપણી હતી તે આપો છે પણ તે દુર કદી ચર્ચા તેમ નથી મારી બ્હાની કમવાન

સુબધમા મે ૧૧મી જુલ બારેસો ગ્લતા લીધી છે એમ અને જાણ છે વરસો થયા હું જુતાવા બધાં હો જુ 'મરે' નાચતી જન જ્યારે જુ માન છે તારે તેને લેઈ ય મને તેવો સારા કાપ કે ન કી રીત જરૂર નહીં આ પ્લીડન સમી વેસા છે તે ત ૨ કાન જોનારું નથી પણ રીપ્પામ એ આવ છે કે તે નધાર રધારે સુચનાકા બારેવી થતી જાય છે

“ હા તમારો જી રીનામો લગાનેય છે લમીના જોવી અને પછી એક દીધ પીચા સ યુક્તા તણે પીપુ 'મરે' નાચતી જન જ્યારે જુ માન છે તારે તેને લેઈ ય મને તેવો સારા કાપ કે ન કી રીત જરૂર નહીં આ પ્લીડન સમી વેસા છે તે ત ૨ કાન જોનારું નથી પણ રીપ્પામ એ આવ છે કે તે નધાર રધારે સુચનાકા બારેવી થતી જાય છે ”

‘આ સન દવે છાટ આસરે’ નમ જોઈ જોયા જે સત્ય હુપાનનાથી તે તેની સધ જી મગજ સ આ માધ મેમરાના મ બા છે તે કરતા વધારે સારું એજ છે કે તેણે જાણુ જાણ કે — ત જોન આ છે તે ત મુ એક દેસ નિકાલ થાસો રાજ દાહી છે — નામ કે પે । વગર । અહ રાખી — દુનીયા । રાજા પડેનો એક કગાલ પ્રાપ્તવચ મનુષ્ય

અને દવે વચન શુભી એક સુદર સારું આપ્તી સૌદ્યમુર્તિ બિમાર પોતાના એગ્રાને જાગે શીશ મનીર નદરીએનો આનંદ જોગાની ઓ પોતાની જીવનનાહીઓ તનદુરનીને મ ગવરે જો । રોડ । દોડા । ખાત્રીથી વધારે જીતી થતી એક આગમ જુગરી પર પડી હતી — તે પ્રમગે જુગાગાને બગે છુતો બેઠ જુના મરાનો દતો પ્રથમ લમીના ધીમે પ મને જોરકામા ચાની આગી ઓ આપણી રાતાની નાચિકાના ખીવના જુવાન જેના ગાને એક યુવન કરતા છુતો બેઠો જુનામો સામગરા તૈયાર થવા સુખ્યુ પછી મગાવાઈ પોતાના કમેશના મભિર મરે આવી અને પોતાની વડાની મજીજની તખીલના સમાચાર પુછી એક પનમપ જોવી છેવર નમ રોડ આગા અને પોતાની વડાની પુત્રી કે જેની જી ગીની આસા તેને ઘોડા વખત ઉર મુકી હતી ત દવે તમામ બાથી જમી મરેવી જાણી જુતી થતો તેની પામેવી એક જુર । પ જોઈ પોતાને જે જુનામા આપવાના હતા તે બા બન કાપ ધગના પડેના પોતાની જાનિમે કાજુવા મજવા માટે નમરજોને યોગે વખત લેવા પડેલો અને પછી જ્યારે તે જાનત કહ કહવાને તે તથાર જમ્પારે ત્યારે લાગી ગ્લતાનાથી તે જા ૨ ૧૫ તજે જોગ્ય ધારું

એકમ મુદાની વાન જીર જાનુ વધારે કાફ છે મગાગા મોડી
‘તમે મારી પામે શુ કહેવગવરા મજાન’ પોતાને મારેથી જુનામને જોતો પોતા ની જડેનના પ નામી દેવા । તક જાણી લેવાને જુતી થતા નમરજો પુછુ

“શુ કહેવું મામરો સાચુ કહી કેવું” રહ મગાગાએ જવાબ આપેલ ‘આપણી ક જાને કો કે રાગી એવોનો ખરામ રસાજીનો મજા રી । કે જે તેને ન્દાની વધમાજ સહમા દોરી મરો —

તુ કેવી રીતે ના પાળી શકે. પણ તે તને યાગ આપી કે તે એક નાની મનુષ્યના મારા
 યજ્ઞ ના નાના મે તેનું ના દે તારા માફ કરુ. નાના જાતિઓ આજિવનથી બદાન મનસુ
 રાખે મન ગાળવી ન સુધી જાય ના પાળવા કે તારા પોલીંગને દાયે પદાસ કામને છાકે
 બદલાનું જે મન પમદ મ્યુ પણ દે તદન દુઃખ હવના ન હતો અને મે તેને આશરો આ
 પસાના ના દ કોઈ જગ તેની આરે દે તેને જેટલી મરતો જવાવુ તે પાળવા સોમદસી ન
 ધાત્રાન તેની સામે ની વચન નીકુ અને દવ મારી બ્દાની પુત્રી બ્દાનું મિ દના જનકરી ના
 મના છુધા વા તજ રેવાની રવા ન રીકેતી ખરી વતણુ તણે મ્વી રીને ખુશી હતી તે
 નાજમા મરણાધુ ન બેદી કુચી તરીકે આ તેના મોગદ દતા

નગરોક યાદી પણ અટકા તે દલીયાન દવે કુ હમી ત આનશે તે જાગતમા તની
 પુત્રી ગણાયુ હી ના તેના મેનું ની મન કરતી હતી

હાની પુત્રી તણે જાગર ચલાયુ તારે સમજતુ જોઈએ કે જાગવનો મારો આદ વા
 પદેના ૭ થ તે જો હો દના તે મારા દવરમા યાદી રડે ખુશતા કહી અધ પ થા નથી
 અને મે મોગદ લીધા — હા મે સોમદ લીધા કે કાષ્ટાનુ રીને તે તને પત્ન્યે નહીં પણ
 વળી આ નીશય હ તાત એક પિતા તરીકે મ્દારે જીજી જાખનો પણ વીચા વાની હતી મા
 હવેયાની મતલબ એ છે કે પ્રતાપ એના મારમા હો ના મયો હતો કે તેનું દવર નાચ —
 તેનું આ ના મત્યુ આપવા વીના રદજ નહીં મા કુ કે તેણે મારી મપુષુ ખાત્રી કરી આપી
 છે તેમ કાવત્રામા સામલ ચલા તેની તદન નાખુચી દારા છતા તાર દીઓ સાથે તે ભેગો
 હતો અને શીમાનુ ચક તેને મારે શરતું હતું એવુજ જમ હતું વાર કમળા તારે દવે તન
 આશય નહીજ લાગશે કે આ જધા કામને છક તમે મગાએ મને જમન આપુ — તમે
 અને જ્યારે જાગક દતા તારે જનેશી — અને જેને કુ મુખામ બરેથી વીવમજતા સેષુકુ
 તે તારા મનમા પાછી તારા યાપ એવુ કાષ્ટ જને તે વીચા થી મને જમ કામો અને તેરી
 મે તને જ્યારે સાવધ કયા અને આપણા વરનો આનય રિવાસતવા આનદ કયા તારે તે પા
 લાના સોદાનહી તોડે જોવો પ્રભાણીક દેવાની અને ખાત્રી દાગરી તેની પાસ મોમદ લે
 વધારા કે તે નમને કાચ મળે તો જેણે પોતાની ઓગખાવ ન પાડી — પોને રવાપા
 વાની ના કમ્બી — રવાપનું નામ ન વાપરુ — બ્દાદુરસિ હતું જોડુ નામ ધાણુ હતું—
 અને એકદર રીને પોને માણ છે તે કાઢને પણ જાણવા ન દેતુ

આજ અને તે તેણે કેવા અપુષુપણે પાળ્યાં કમળા મણમણી અને કું નીચુ મી
 તે ખુશવા આ પડી હતી — અમરો અને અનિશ્ચિત ધાણુ જો મારું ક્રદવ કુખદ રિવાતુમ
 ધિરામ મળુ હતું

અપૂર્ણ

જાહેરખબરના અમાનામા તત્ત્વવધે એક મલામણી

જાગ્રદાસ દરેક જાગતાની એટલીનથી નદેરખખરી ઠેઠેઠાને પ્રસિદ્ધ થતી જોવામા આવેછે

કે દ્વારો સમય જાહેરખબરોને જાણો એ નામે આગળના લાગે છે હરેક દૈનિક, આ
 વાર્ષિક કે માસિક પેપર જોઈશું તો તેમાં સમગ્ર અર્થ ઉપાત્ત ભાગ જાહેરોથી જરૂરે
 જાણો એ શિવા રહવે જુનોના ડાહ્યામાં રહેતી ગીલ્ડીસના મોટા સહેરામાંના જાહેર
 રસ્તાઓપરની દોરાતો ઉપર અને દુકાના ક્યા ક્યા લોક મુદ્દાપત્રી દ્રષ્ટિથી સમય ત્યા ત્યા
 અતિશયોક્તિ ભરેલી અનેક આવી જાહેરોતો જાણમાં આપે છે જુલુદા પુલર ધધાની
 યોગ્ય ખાસો માટે જોકે આ રસ્તો સરન અને રસશીલ છે તો પણ વૈધ્ય રિપવની જાહેર
 રાતો તેમાં અમરના ધરાવે છે અને તેમાં શક્તિની દવાની જાહેરોતોએતો દલ્લ વાળી
 દીવી છે તેમાં પરીણામ એ આશુ છે કે દિદાગી દરેક મનુષ્યના મનમાં પોતાના શરી
 રમાં નમગા હોરાનો જમ પેરી ગયો છે અને તેનીમાયે એક દાખા અનેક
 થી દશાતી જાહેરોતો માયી રાલાસલ્તનું મોધન થતુ દુષ્ટાપે હોષ એક વખત બીજા
 માયસ સમજ જાહેરોતો માટેના નિર્મિત અભિમાયનું ઉત્તરિ રધાન બનના સારે જાહેર ખબર
 આપનારનું અજમાયસ તરિકે ખરીદનામાં એક શક્તિ તરિકે ઉમેરાય છે આવી અનેક
 અતિશયોક્તિ વાળી જાહેરખબરોમાં જોકે કેટલીક સય રસરે પણ હોય છે અને તેના બી
 રાદ્દ જોને તેના જોર વેચાય, મીઠા ભેગા ખાટા પણ અપી જાતે એ ધાગણું રમરણ
 કરી જાહેરના આપનારોને માટે જનમુદ્દાનો ગમેતેવો મત હોય છતાં તેની દરકાર ન
 કરતા તેમાં જોવાયા છે અમારું આ કહેવું શક્ત દવાની જાહેરોતોને જાણીતો છે કાગળ કે
 તેમાંના એક આનાતાં અમુક નજીક આસડીયા એકા કરી તેનું શાસ્ત્રી આગળનાં ના
 મ પાડી એકજ દવા દુનિયામાં હસ્તિ ધરાવના તમામ રોગોને નાશુ કરી શરીરને હમેશાં
 માટે આરામ રાખે છે છતાં અનેક અતિશયોક્તિ વાળી જાહેરોતો તો તેના પાયસ ૩
 પીચા ઉગમથી જાહેરોતો રમ કરવાનો મખત આજ હમેશને માટે બની શકના સંભવ છે
 અને તેથી સુકો ગાગર ગારી થોડા ધણા વૈવગાને ઓ વૈધ્યાઓના નામ આપણી
 દ્રષ્ટિએ પડે છે અને તેમને જોઈએ એવોજ દાખ છે કે દિદાગી કે કોડ વસ્તીમાંથી દર વર
 એ દર એકનાજ માણસે ફક્ત એકજ મનુષ્ય અજમાયસ તરિકે પોતાની દવા નાપરવા (દવાના)
 પ્રેરાશે તો પણ દરવરસે ૩૦૦૦ ગ્રાહકો મેળવી શકે જાહેરોતોની આસો રચાતીથી વજાન
 ખરા મનુષી જાણીતા છે છતાં અનુભવના અનાવે એકાદ વખત જરૂર પડેયી અજમાયસ
 કરવા પ્રેરાય છે અને તેમાં જે જાહેરખબર રજાના રા વખતથી તરિકે પેપરમાં નજરે પડતી
 હોય તેના ઉપર તેમાં પાછળી ઉત્તર છે આવી કરીને જાહેરના આપનાર સમગ્ર વૈવમુદ્દા
 તરફ જે અવિશ્વાસની દ્રષ્ટિથી જોવાય છે તેની ગણનામાં ગણાવાતી રિયતીથી મેદકાર રહી
 જાહેરખબરના રહેના લાભો ત દુજ દ્રષ્ટિ રા બી આરગ્યા આરામતમાં વધમગમાં સર્વોત્કૃષ્ટ
 રધાન ભોગવતા ફક્ત એક કુદુમ્બ ધિનાય ત તમ વૈયો લતમાયાએ હતા સલાસલના અના
 વે તેમની રા જાહેરોતોમાં તો આ સગજ નામથી ગયેલી છે એક દર રીતે જનમુદ્દાપ
 તે એક સાચા વૈધની શોધમાં અનેક અજમાયસોમાં જોગ આપી કટાણવું પડે છે હતા દુષ્ટ
 પ્રાપ્તિને શામલનાત ધર્મ શકે છે આગા મુઝ આદકાના સળધમાં આવી એક મુસ્લેલી
 દર કરનાનો પ્રસંગ અજામે હાય ધરીએ છીએ આપાવતમાં ધ વતરી રવરપ ભેખાવ
 રવગરથ મહાદેવા કુદુમ્બના નામથી બાગેજ કેહ અગણ્ય હશે તેમના કુદુમ્બમાં પરપત
 થી જે વૈવધીયા જામવાઈ રહી છે તે જો દારના સમયમાં હયાતીમાં ત હોતો આપરેદક

શ્રીમદ્વત્સલ યથા અર્થે મણિ મુકુટ દાન તે પ્રખ્યાત વધકુટુંબની એક આશીર્વાદ
 અર્થે મુકામા મણિ વા ચપા હોઈ રાત્રી રાત્રી ગીમથને અસત સામદાના મર્ધ પડેલ છે
 સમય રીતે તદન નિદ્રા અને શુદ્ધ વનરપતિમણિના શાસ્ત્રાવધીથી વૈધાર કરેલા એ થીને
 સપુત્ર સમૃદ્ધ આ કુટુંબની એકવચાગાઓ શિશુન બીજે પરીપુષ્ટ પત્રે દેવાના સ્વભવ
 અમારી કથનાની બહાર છે હતા આ જલદેખવાના અમાનાના નહેરાત આપવામા આ
 વના સામે મમજતા હતા જલદાન આપનાર એ હસી પડના વધ જા મની જોવા
 મનુષ્ય સાથેની સરખામણીમા ઉતરવાના સ્વભવને લઈ પોતાની રીતઠાને ખત આ કુટુંબ
 ની કોષપુત્ર જલદેખનાર કાષ્ટ પેપરમાં લેવામા આવતી નયાર જા રજવામાં આ પ્રતિ
 દિન ગૃહમોખા આ વધ કુટુંબ જાણીનું હોઈ તેઓ તે જા જાન લ છે હતા થવાખરા અ
 પરિચિત મનુષ્યો સાત વૈધની રવાને અમારે એકાદ ઉતરેલની અજમાયશને વાગ મધ પડે
 છે તે મહુ દ્યા ખાવા જોગ છે અવસ્થામાદામા જુજુના બાક અત અંગેની અને વરવા
 નુ સરેરની આવધશાળાઓના સરથાપક રા વરધ પાપજાઈ વિદનન ન જોઈજનક મુકુ
 ની નોંધ આપજા મારીકના ગયા અકામા લેવામા આવી હતી તે મર્ધ આકાંક્ષે સુરિદિત
 હશે અને હવે તે આવધશાળાઓ મગકમ વધમદાતાના સુપુત્ર વધવધા વિચારે રા કેક
 વધાવમાઈ ત રથી અવાવમા આને છે રેક પાપારી કાવમા તેમજ અમ થાન દેવાસાઈ
 માં નૈતિક અને સામાજિક બાજનોમા રેક રજદાશાળી મનુષ્ય ત કે તેમની મા તો દાવ
 સન લખારો રહે છે અને આપજુ સવ થી જગદાના અંગેએ જોર પ્રચીયવાતે છે
 કે આપજુ કી રૂકિત ધર્મોદારક સમાજના ગણેરુ પદ તેમજે રિકમગે છે આ જાને
 ખવરના જાનામા જલદેખના બાબતે સબધે અને ત હા તમના જવળા વધક ગાંતેર
 સામ જન મડગને આપજા સબધે તેમની સાથે વાગ પિત થતા સારા વધાએ જલદાન હા
 ગમેતેવા નામના વધની સરખામણીમા ઉતરવાનું જોખમ મેરામા પોતાની રીતઠાને દાની
 કારક સભવે કે જે આ લેખમા આજ રજાઈ ૧૨ છે તે તેમના જિજ્ઞાસા અમાર
 જાણવામા આ વાધી જલદેખ દારા જનમડગને સામ ગાપરાતે અમદ અમે મુકી દધે
 હતા અમારા જુઝ આકાંક્ષે નહેરાવે વાની અજમાયશમા લિપ વાની મુશ્કેલી દરે કરવામા
 કે અમા લલામજુ કરીએ છીએ કે કેકવવાલબામતી આવશ્યાકાઓના અનુષ્ઠ નિ
 દોષ ભાવપેલુ લીરે તેના મુકુ અને કીમત સાથે તેમની અમદપૂરક મેળવલ રજા
 રમદ કરી આ અક માથે વહેવેલ છે તે રેક રેક મા કે તે કામગ સાચી રામતે એ
 થી આશા છે અને હમરી અમારા કોષ આકાંક્ષે એકવ આરાગ રસજન ન આપે એક
 અમા હજીએ છીએ હતા કોષ જાતના આવધની ૨૨ પડ તો જલદેખના તેની જોષ
 જોજ કે અજમાયશ તરીકે એક વખત પછ મગાવવાનુ મોકુફ મળી રા ઉત્તરવાલબામતે
 ત્યાં જોઈની દવા મગાવી થવી અથવાનો આપવી આ થી અખડાવ તપ જોરીદમા લ
 ખવાથી પછુ અમે તેમની આવધશાળામાયો જોઈતી દવા મોકવાવવા લા આવીશુ એ દિ
 વાવ આપજા આકાંક્ષાના કોષને કોષપુત્ર રૂકને મો કાઈ સલાહ જોઈતી હશે તો રજા
 હરીકાદ લખી મોકવવાથી મદદ સળાઈ આપવામા આવશે

શ્રી અવિકા વિજય ઓફીસમાં સત્કર્તા ફોટોગ્રાફ (છવીઓ)

(રેન્ડ પોર્ટ્રેટ અને વી પી ખર્ચ જુ. સમજાવુ)

જાહેરાતો—માનવી લગભગ સાઠ વ મ પહેલાં શ્રી અબાજીએ આગરામાં આવેલા મુ. અ. ૧૧ રોક અખેચ દ જોડાયેલ મહામાર્ગમાં હુણતુ વહાણી પોસ્ટના વડે ખચાવી તેને સહા યતા કરી તે વખતનો આજે હુ. દેખાવ આ દોઢાગ છે કે ઈનીટ સાઈઝ સાદી આંખ આ ૧૧ સોતેરી દસ આના

ગર્જનર્યાસની—ગર્જનના મહાનચમાં શ્રી અબાજી હીએજે વગજમાન ક્રયેલા છે તે વખતે એક ગારી જેણે માતાની ગાર જાગ રમ મુધી ચારીછે તે અગર જેના આગેલ તે વખતનો તારસ્ય દેખાવ આ દોઢાગ છે કે ઈનીટ સાઈઝ સાદી આંખ આના મોઝી દસ આના

મોટા સ્વરૂપ—શ્રી અબાજીની ૫ ૧૧મને નરજમાન ચયેલા છે તેના અવ્ય સ્વરૂપનું આ મનમાનગમના મનને આજે ૫ ૧૧ છે કે ઈનીટ સાઈઝ સાદી આંખ આના મોઝી એક રૂપીઆ

શ્રી અબાજીનો ખામ ફોટોગ્રાફ—શ્રી અબાજીનો આ એક અમુલ્ય દુપાયમાદ છે તેણે મહાન જે દેહીએ તે ઓર્ડર છે—હુન સાઈઝ જે રૂપીઆ ઈનીટ એક રૂપીઆ કાંડ આંખ આના હુન સાઈઝ સોતેરી દસ રૂપીઆ ઈનીટ—સોતેરી પાય રૂપીઆ કાંડ મોઝી જે રૂપીઆ

રૂથ વાહિની—શ્રી અબાજીનો પોતાના સીડ અને વાંપ જોડેલા અને જેના સાચી બરુદ બેરવ છે એવા આજે ૧૧ ચના જેસી આરસુના જગનના લીટા જેછે તે વખતના જે ખામનો ફોગ માદી કે ઈનીટ આંખ આના મોઝી એક રૂપીઆ

કેલર પુનર્જીવન પ્રદાન—પરમાર કુણેલા કે ૧૨ગીલ પોતાના મી. ૧૧ પાનો અમ્ય પર સ્થાર ચઈ અગસરમા ગાનેવ જરીયાન ૧૧ નાગને મી. ૧૧ નથી નહ અહ નાગસન્યાના ગા પરી મર્પે ય ગઈ ગગજ પામતા દીપચ દત્તી સ્તુતી પરથી શ્રી અબાજી મુરતીમાન સ્વરૂપે દસ ન આપી તેને કુ. નવ મરેજે ૧૧ વખતનો આજે ૧૧ દેખાવ આ દોઢાગ છે કે ઈનીટ સાઈઝ સાદી આંખ આના

શ્રી રામચ દહનો અબાજી—શ્રી રામચ દત્તી પાત મહાગાયકા સ્વરૂપ મીતાજીતુ તવજી હરજી કરી જતા તેમને પાછા મેળવરાનો પ્રયાસ સમજ કરના માટે શ્રી રામચ હુ નિ પદવાના પદ્મી પ્રદેશના પોતાના ભાઈ લક્ષ્મી સહત અબાજી નાગનો યજ કરને તે વખ તે યજ જવમાનમાથી જગ આ પ્રગ ચઈ શ્રી રામચ દત્તને વન ન આપે છે તે વખતનો આ જોડે ૧૧ માવ આ દોઢાગ છે કે ઈનીટ સાઈઝ મી મન આંખ આના

એ સિવાય ચેડમુડ મીની સર્ગસતી અને ચકરના દોઢાગમાં પણ મળે. દરેકની ઈનીટ સાઈઝના આંખ આના અને કેટલેકમાં રહેતા દુધાવાની મહા માનો મ. આજીતા ચાગ આના

મળતાત કે ૧૨—શ્રી શુભવર્ષેદ્ધારક સમાજની ઓફીસ, રુડા

શ્રમિતનો અપૂર્વ ખજાનો આત્મનિગ્રહ ગોળીઓ

શરીરના તમામ અંગોને અપૂર્વ તામત આપવાનો આ એક મિત ફરીફ દલાજ છે
જાહેર ખાતર હાથી અપાર ધરૂં રોમે પોતાની રા માટે એના શુભોત્તુ રા આપથી
અનુકરણ કરે છે પણ તાની ખરી રૂતેદમા તંતુ અનુકરણ ત્વા સહિતમાન થતા નથી

રમરશુ શ્રમિતો આખા શરીરની ઠાળીતો તથા શરીરના દરેક અવયવોના અંગનો વધારો
કાનામા બળ વાઘ દરસાક તેમજ આરોગ્ય સુતરી આપવાનો અપૂર્વ સમકાર તાતપામ
અને મોલ પુરતવને તાલુ લાવી આપવામા આ ગોળીઓ અમૃતની બરાબરી કરે છે
કિમત — ગોળી ૨૭ ની ૨૫ ૧ ની ૨૫૦ એ

વેદશાસ્ત્રી
મણિરાજ ગોવિંદજી

ભારત — આત્મનિગ્રહ આયુર્વાદ્ય
જામનગર — દાવિયા તાલુકા

કામ શાસ્ત્ર

શરીર સ દાસુનો રૂબોતમ સ્વચ્છતા આપનાર અને નીતિમા હયા નીયમો સિખવનાર આ
સ્વચ્છતા ગુણનો આ / સુખીમા જુદી જુદી દત્ત બાપાઓમાં આત્મ આદરિમા મળી સુખ
અમ સાત લાખ નમન ધરૂં છે જે કાઈ મજાએ તેને આમારેજ અર્થે પોતાની દેવામા આપેતો
વેદશાસ્ત્રી મણિરાજ ગોવિંદજી
જામનગર — દાવિયા તાલુકા

ગૌરિ પ્રથમપાતિ પાર્વતિ સતિ ત્રૈલોક્યમાન શિવે,
 શચાણિ ત્રિપુરે ભવાનિ ઘરદે રુદ્રાણિ કાલ્યાણિનિ;
 નીમે મૈરવચ્છિ સર્વઘરદે કાલેચર્યે શબિનિ,
 ત્વત્પાદ પ્રણામનન્યમનસા પયાકુલ પાદિ મા

*****

શ્રી અંબિકા વિજય

(દરેક પુનમે બહાર ૫૩ છે.)

*****

પુસ્તક ૮ મુ

પૌષ પુર્ણિમા, ૧૯૬૭

અંક ૬ છે

આનંદ લહરી

મતાડપી આલુ.

ત્વદન્યસ્માદિચ્છાવિષયફલલાભેન નિયમ-
 સ્ત્વમર્થાનામિચ્છાધિકમપિ સમર્થા વિતરણે
 इति प्राहु प्राच कमलभवनाद्यास्त्वयि मन-
 स्त्वदासक्त नक्त दिवमुचितमीशानि कुरु तत्

સનાતન એવા બ્રહ્માદી દેવો પણ આવી રીતે કહે છે કે આપ શીવાય જીવનદેવ પામેથી
 તેા ઇચ્છાવી નપદ્ધતા લાભનો અર્થ છે અને તમેતો અથતી ઇચ્છાથી પણ અધીક આ
 પવામા સમર્થ છે. માટે હે બ્રહ્માના મારા અત કશુને અહર્નિશ યોગ્યરીતે આપશીમા પ્રત
 તેલુ કરે. અર્થાત્ — સાધવી રૂળ દેનાર જીજ દેવતો ઉપાસના મારે કરવી નથી

સ્ફુરન્નાનારત્નસ્ફટિકમયભિત્તિપ્રતિફલ-
 ત્વદાકાર ચચચ્છશધરશિલાસૌધશિખરમ્
 મુકુદ્રદ્રહ્નેન્દ્રપ્રભૃતિપરિવાર વિજયતે
 તવાગારં રમ્ય ત્રિભુવનમહારાજગ્રહિણિ

હે ત્રિશુવનના રાગધીરાજના પટશણી જેની અગ્રતા નાના પ્રકારના રત્નોથી જડીત સ્વર્ણમણીની દીવાસેભા તમાર પ્રતીમિષ પડેલ છે જેના શીખરે અગ્રતા ચક્રકાંત શીલા જોના છે જેમા મુકુટ, અક્ષર ઇ વીગેરે પરીવાર રૂપે છે એવો રમણીય તમારો મહેલ ન વતો વતે છે

નિવાસ કૈલાસે વિધિરાતમલાદ્યા સ્તુતિકરા
કુટવ ત્રૈલોક્ય કૃતકરપુટ સિદ્ધિનિકર
મહેશ પ્રાણેશસ્તદવનિધરાધીશતનયે
ન તે સૌભાગ્યસ્ય ક્વચિદપિ મનાગસ્તિ તુલના

હે નગદ્ર તનયે — પારતી! આ ના રાણનાથ મહેશ્વર જોકે દેવાસ નીવાસી છે છતાં મહેશ્વરી દેવો તેમના સ્તુત કરનારા છે જેને તથા પાત પોતાને કુટમરૂપે છે અને પોતે સિદ્ધિઓના બગર છે, છતાં (બીલાપાત) કરાજથી કરેલ છે તે તમારા સૌભાગ્યની સ આછ કાષ્ઠપથ્ય સ્થાનમા જરાપણ જણાતી નથી અથાત — સૌના સૌભાગ્યના પ્રતાપથી પુરુષ નિર્ભળ સ્થિતિમા હોય તેમણે તેને મોટા મોટા આશ્રયો મળે

વૃષો વૃદ્ધો યાન વિપમરાનમાશા નિવસન
રમશાન ન ક્રીડાભૂર્ભુજગનિવહો ભૂપણ નિધિ
સમગ્રા સામગ્રી જગતિ વિદિતેઽ સ્મરરિપો
યદેતસ્યૈઽવર્યં તત્ર જનનિ સૌભાગ્યમહિમા

વાહનમા વૃદ્ધ બગદ છે એ તમા જેર — હનાહન છે વસ્ત્રમા દલ દીરાઓ છે કી । જૂનિ સ્મશાન છે બુધશુનો બગર સપસમુદાય છે મહેશ્વરની જાપર ગણાવેલી ધરખરીથી કેવી શુદ્ધચાતા રણમ તેવો ત્ય પ્રસિદ્ધ છે તથાપી દેજનની જેમણ જે અંધ્ય છે તે તમારા સૌભાગ્યનો મહિમાજ છે

નિરોપાય — સતી સીઓ પોતાના પતિની દુર્ભગસ્થિતિથી કાષ્ઠપથ્ય રમરે પ્રેદ કે નિદા મરી નથી પરંતુ આન માંતી પોતાના સતીત્વ ધરને ખરો અનુભવ કરતી પતી સેવામા ત તપર રહે છે અને સતી સીઓના પતી પોતાની દુર્ભગ સ્થિતિ છતાં જરાપણ માન્યતાના પાત થ અને મહત્ત્વ અંધર્ય મેળવે છે આમ અનુવાર્ત કારણ સતી સીજ છે

અપુર્ણ

હે દિમાસવના પુત્રી — ક્રીડામ્ — મોતશોખ કરવાને આનમીરમ અથવા જાગજગીયાઓ

દેવી તત્વ દીવાકર

ગતાઝથી ચાતુ

પષ્ટમ સ્તોત્ર

પવનથી પ્રેમયુત્તુ વીમાન વળી કાશ્યપાનમા આગળ આમણમા ચાતુ અને યોડી વા
મા ખીજા મનહર પ્રેમમા પહોચ્યુ હા તે જુ દેવોએ ઊત્તમ નદનવન દેખ્યુ અને તેમા
પારીખાન રક્ષની છાયામા હોનેના કામરે જોનામા આ ના એ ગાયની પાસે ચાર મત વાળો
ઐગમત હાથી જોનો હતો હા મેનકા વીજેરે અમખ અપસરાઓના ટોળા વૃક્ષ ગાયનાનીથી
અનેક પ્રકારની કી। કરતા હતા મેકડો યજ્ઞ, ગધવ અને વિધાત્રેના મદારવાગીકાગા
ગાતાહતા અને ગમતા હતા હા છાણી સહી ઈ પચ જોનામા આ યો તેઓ તો તે સ્વ
ગને તથા હા વડજુ કુબેર યગ સૂર અને અગ્નિને પશુ જોઈને વીરમય પામ્યા તેઓ
પોતાની સંતિરી જુ। આ દરતાઓને જોઈને આશ્ચર્ય પામતા હતા તેવામા છા જોનો એ
પ્રળય રાજ પાવખીમા બેસીને તે રમ્યનગરમાથી જાદાર નીકળે। તેઓ તો ત વિમાનમાજ
બેસ હતા તેનામા વળી તે વીમાન તુરત બ્રહ્મચોડ્યા ગયુ હા બ્રહ્માને જોઈને સીવ અને વિ
જ્યુ વીરમય પામ્યા એ બ્રહ્માની સભામા વે તેઓના અગ, સમુદ્ર, નદીઓ પવતો અને
સર્વો દેવધારી થઈને બેઠાહતા સીવ અને વીજ્યુએ વીમાનમા પોતાની સાથે બેઠેલા બ્રહ્માને
મુછમુ ૩ આ વળી ખીજે જના કોણે સારે બ્રહ્માએ મ્યુ કે આ બ્રહ્માને હું ઓગમતો
નથી હું કોણ છુ આ મયુ છે અને શા માટે છા એમા અને બ્રાતી છે કાશ્યપાનમા વળી
તે મનસરમા વેગરાણુ વીમાન નાવતું થયુ તે યજ્ઞોના સમુદનામા રમણીય નૈનાસ પવતના
સીખગમા પહોચ્યુ મદાગના જગીચાઓથી સુદોષીત પોષ્ટ અને કાયલની ધ્વનથી પ્રચુરીત
અને પત્રીત એના એ સ્થળમા વીમાન આ યુ સારે વૃષભધર જોના ત્રણનેત્રનાળા પાનમેળા
વાળા દશ ભુખરાગી અન્યદ્રના મુકુત્રાગી બનાર ખર્મના વજ્રનાગી ગન્ધર્ભના જીતરીય
વસ્ત્રવાગી સદાસીન નીકળ્યા ગણપતી અને કાર્તિકેય સ્વામી નામના તેમના બે મદાળગવા।
પુત્રો રક્ષાને માટે સાથે જતા હતા પારો અગ પારોમા મુખર નદીમ્બર નય નયતુ અવી
જિન ઊમ્મારજુ કરતા પાળગ નાનતા હતા આ મદાસીનો જોઈ તેઓ નજો અલત આશ્ચ
ર્ય પામતા હતા અને સગરની વેગમ દીગમુ યજ્ઞ મંસી રલા હતા તેવામા વળી તે વીમા
ન આગળ ચાલ્યુ અને કાશ્યપાનમા વૈકુઠ લોકમા પહોચ્યુ જે લામ્બા અમ્બનીય વીજ્યુતી
તેમના જોનામા આગી એ ઊત્તમ પુરને જોઈને વીજ્યુને તો મદાન આશ્ચર્ય જિપજ્યુ તેવામા
તો ક્રમગ સરમા નેત્રનાગી ચપાના કુલ સરખી કાળીનાગી પીતલમ્બ ધારજુ મેરા ચાર
ભુજવાગી, ગરગર દીપ્ત જુસરોથી દેદીપ્યમાન અત જેને સદાશીલ ચમદથી પવન
ઢાળતા હતા, તેના એ લોકા વીજ્યુ તેમના જોનામા આન્યા એ સામા। વીજ્યુને જોઈ ત્રણે
જણુ એક ખીજા સામે જોઈ વીરિમત થઈ રલા હતા તેવામા પાણુ તે વીમાન આગળ
આ યુ, વીમાન આગળ ચાલતા મધુર જગના મોટા તરંગોરાબો, અનેક જળ જલુઓથી બ્યા
અ અને પવનને અતુસરતી લહેરો વાળો સુધા સુમુદ આ તો અગ એ સમુ તી ગધ્યમા એ

ક અતી અદ્ભુત બેટ જોવામા આયો એ બેટ મદાર અને પારીજાતના ઘટ રક્ષાથી બ
 યુજ શોખતો હતો અનેક પ્રકારના ચીત્રાથી વીચીત્ર લાગતા એ બેટમા ધોતીની તેમજ બી
 ૭ પણ અનેક પ્રકારની માળાઓ શોભી રહી હતી આસોજાનવ, બોનમરી, કુરખક કેતકી
 અને ચપક છતાંદી મનોહર રહેા ફરતા છાંઈ રહ્યા હતા મારોના ટોકારા અને જમર ગણ
 ના શુભર । યષ્ટ ગહા હતા તેમજ ઘેરો દીપ મુગધ વાપી રહ્યા હતા એ બેટમા તેઓ
 એ દુરથી એક મનોહર પનગ જોયો એ પનગના ચાર પાયાને ડેખણે બ્રહ્મ વીચુ, રૂદ્ર
 અને ઇશ્વર હતા અને ફળકને ડેકણે સદાશીવ હતા રતોના સમુદોથી જડીત અનેક નકારના
 રતોથી શોભારમાન અનેક પ્રકારના ઉત્તમ ખીજાનાઓથી આચ્છાદીત અને વીવીધ નકારના
 મણીઓઓથી ઈધનુખ્ય જેના વીચીત્ર મનોરજક રંગનાગા એ ઉત્તમ પનગપર એક સુરો
 ભીત ઉત્તમ સ્ત્રી બેઠેના હતા એ સ્ત્રીએ રાત્રા કુત અને રાત્રા વસ્ત્ર ધારણ કયા હતા રાત્રા
 ચદનનું લેપન કર્યું હતું નેત્ર અત્યંત રાત્રા હતા કરોડ વીધુત જેવી કાતી હતી મુખ અ
 તીક્ષ્ણ મનોહર હતું રાત્રા હોઠ રોશની રહ્યા હતા કરોડ લક્ષ્મી કરતા પણ અધીક કાતી હતી
 અને સવળ શરીર શુષ્કતા મિત્ર કરતા પણ અધિક તેજસ્વી હતું તેમણે ચાર હાથમા વર
 પાશ અકુશ અને અમય ધારણ કર્યા હતા મદ હાસ્ય શોભી રહ્યું હતું અને તેઓએ કોઈ
 દીવસ નહીં જોયેના એ સુંદરી શ્રી જીવનેશ્વરી દેવીને માયાખીજના ૮૫માજ તંત્રીન ચઇ ગ
 મેના પક્ષી સમુદો સેવતા હતા એ કોમળ નરીન મુનાવરયા વાગા અને કશ્ચાની સાથે સુ
 તિંશ દેવીના વણ રાત્રા હતો સ્વ નારના સણગારયુક્ત વેશ ધારણ કર્યો હતો મદહાસ્ય
 કરીરહ્યા હતા અને સેનાના બાચુમધ ઇયુ અને ખીટથી શોખતાં હતા તેમનું મુખાર્વ
 દ અત્યંત દીપ ત્રીપુર સુંદરીના નક સરખા કુલોથી ચળકતું હતું હાથેમા અને જીવનેશ
 રી એ નામનો જપ કરનામાં લાગેલી સમીઓ તેમની નીરત્ર રણ્ણી કરતી હતી અને હાથે
 મા આદી દેવકન્યાઓ તેમજ અન । કુસુમા વીગેરે દેવોઓ તેમને વીડીને ઉભી હતી એ
 જીવનેશ્વરી યત્રરાજની ઉપર ૭ ખુણાના મધ્યમાં બીરાડેના હતા તેમને જોઈને તેઓ ત્રણે
 વીરમય પામીને જિતા રહ્યા અને વીચાર કરા હાગ્યા કે આ વળા કોણ છે અને તેનું ના
 મ શુ છે? આપણે આહી ઉમા છીએ તો પણ તેમને જાણતા નથી તેનામા તેઓને તે દ
 વી નીસલપરીતે હજારો નેત્રાણા હજારો હાથવાગા અને હજારો મુખવાગા રમણીય વીરાટ
 રૂપથી દેખાયા આ અપ્સરા નર્ત્ય ગદ્ય ની સ્ત્રી નથી કે દેવામતા પણ નથી એમ સહ
 ય પામેલા તેઓ સા ૮ જિમારજ દેવામા વીખુએ તે સુદર હાસ્ય વાગા અભિમાને જોઈ
 પેતાના સ્મરણથી મનમા નીચક કરી કહ્યું કે આ ભગવતી દેવી આપણુ સહજાઓનું મા
 ગ્ય છે મહામાયા મહાવીરા પુર્યું નક્તી વીનાશ રહીત અપ બુદ્ધિવાગાઓથી અગ્રેય થો
 ગથી જણાય એવા કુટ્ટા રહીત પરમાત્માની ઈચ્છારૂપ નીલ તથા અનીલ સ્વરૂપ વાગા
 વિશ્વના હૃદયરી મગજરૂપ વેદને ઉત્પન્ન કરનારા સર્વના આદીરૂપ પરમ પ્રકાશમય વીશાકાક્ષી
 જગદેશ્વરી હૃદયરી છે હે જલ્લા હે રૂદ્ર આ દેવીજ નલ્ય હાગમા સર્વેના લીંગ સરીરોને પો
 તાના સરીરમા રાખી સહજા જગત્નો સહાર કરીને કીડા કરેછે હમણા આ દેવી સવ ખી
 જમય રૂપથી શોભેછે જુઓ તેમના પડખામા અનુક્રમે કરોડો વિશૂતીઓ ઉભેલી છે દીપ

આમરણ તથા વેશવાળી અને દીવ્ય ચ દનના સેવન વાળી આ સવળી વિભૂતીઓ એમના મેવનના લાગેલી છે આપણને આ ભગવતીનું દર્શન પોતાની મેળે મળ્યું તેથી આપણે ધન્ય ભાગ્ય અને કૃતાર્થ થયા છીએ આપણે પુવ પલપુવક તપ કર્યાં આ ગિતમ રજ છે નહીં તો આપણને આ દર્શન મળ્યા હોય પુણ્યના સમુદરપ અને ઊદારતા વાળા તપસ્વી લોકો આ મગગ રૂપ ભગવતી દેવીને દેખે છે રાગી લોકો દેખતા નથી આ દેવી પરમ પુરુષની સાથે મળેલા મુગ પ્રકૃતીજ છે આ દેવી આપણે જ્ઞાત કરનારીને પરમાત્માને દેખાડે છે દે જ્ઞાતા દે રૂપ દ્રશ્યરૂપ જીવ દ્રશ્યરૂપ સધળું જ્ઞાતા અને દેવતાઓ એ સવનું કારણ આ સ નશ્વરી માયા છે અને એ માયાજ સવરૂપ અને મગગરૂપ છે હુ, સધળા દેવતાઓ અને લક્ષ્મી આદી દેવગનાઓ આની આગળ કોણમાન છીએ લાંબા ભાગથી પણ આના જ માન થવાને કદી સમય નથી હુ જારે બાગક રૂપ હતો વડના પાદગરૂપ પલગમા મુતો હતો હાથમા પગનો અંગુલો લેધ ચાટતો હતો અને અનેક પ્રધરની બાળબેણ કરતો હતો હારે જે મને જુનારતા અને ગીત ગાતા હતા તેજ આ દેવી છે જે મે પુરવે અનુમન કર લો હતો તેજુ સ્મરણ આજ મને આના દરશનથી થયું છે તેથી મહુ મહુ કે આ દેવી અવસ્થ આપણી મા છે આપણે વારંવાર પ્રણામ કરતા કરતા આ દેવીની પામે જમ્મએ તે ઉત્તમ મહામાયા છે અને તેજ આપણને વરદાન દેશે માટે તેમની સમીપમા જમ્મ સ્તુતિ કરીએ કાર મા ઊભેલી દાસીઓ આપણને અટકાવશે તો આપણે કારમાજ ઊભારી દેવીને સ્તુતી પાઠ મણીશુ

આ પ્રમાણે વીજીનું વચન સામળી જ્ઞાતા અને રૂ રાજ યધને સ્વસ્થ થયા અને દેવી પામે જન્મને બહુજ ઉત્સુક થયા બધા એકમત થયા પછી ત્રણેજણ વીમાનમાથી ઊતરીને મનમા બહુજ ખીતાખીતા કારની પાસે ગયા તેઓ સધળાએને કારમા ઉભેના જોઈ દેવી ભગ, વતીએ મદદાસ્થ કરીને તુરત તેઓને સ્તીતુ રૂપ ધરનારા મીઠિયા સારા રૂપવાળી અને સુ ૨ મલ્લ માર વાળી સ્ત્રીઓ થઈ જવાથી વિશ્વમ પામેલા તેઓ જગદવાની પાસે ગયા અને દેવીએ પોતાની પ્રેમભરેલી દ્રષ્ટિ તેમના તરફ કરી તેઓ નજી તે દેવીને પ્રણામ કરી તેમની સમક્ષ હલા અને સ્ત્રીરૂપ થઈ જવાથી પરસ્પ એ ખીજના ત્રામે જોવા લાગ્યા એ દેવીના ચરણનું આસન કે અનેક મણીઓથી શણગારેલું અને કરોડ સુધે જેવું દેહાખમાન હતું તેની સામે જોઈને તેઓ નજી દાસીને વેડે ઉભા રહ્યા એ મહામાયાના પગમા સ્વળી શુભ આકાર વાળી અને વીચીત્ર વસ્ત્રો તથા આમરણો વાળી ખીજ દાસીઓ સેવામા તત્પર રહેલી શામતી હતી એ હમરો અનુચરીઓમા કેટલીએકે રાતા કેટલીએકે સ્વામ અને કેટલીએકે પીળાં વસ્ત્ર પહેર્યા હતા કેટલીએકે આનંદથી ગાતી હતી કેટલીએકે નાચતી હતી, કોઈ મે વા કરતી હતી અને કોઈકે વીજા વિગેરે વાજમ વગાડતી હતી આ પ્રમાણે દેખાવ તેઓ જોઈ રહ્યા હતા તેવામા તેઓએ એક અદ્ભુત દેખાવ જોયો દેવીના અઘ્યાનિદના નખરૂપી દરપણની અદર સરણ સ્થાવર જગમ જ્ઞાતા જોવામા આજુ જ્ઞાતા વિષ્ણુ રૂપ વાધુ, અ ગ્નિ, વમ, સુપ, વરુણ ચદ્ર ત્વષ્ટ, કુબેર ઈદ્ર પરતો સમુદ્રો, નદીઓ મંધર્ષો અપ્સરા ઓ રિષભવસુ, સીતકેતુ, શ્વેત, સીત્રાગા નારદ, તુમર, હાંગ હુદ્ અશ્વિનીકુમાર, વસુઓ,

આપ્યેવ રીધે પીત્તો, શેષઆદીનાગ સધળા ખીતર રાઠસો, વૈકુંઠ બ્રહ્મલોક દેસાસ
એ સધળુ તેમના નખની અદર પશુ રે'તુ જણાણ મહાની જ મળુમીરૂપ કમળ તે ઉપર
જેઠલા બ્રહ્મા શેષનાગની જપર સુતેલા વિષ્ણુ અને મધુકટલા દેવો પશુ નખની અદર જો
વામાં આયા આ પ્રમાણે ચરણ કમળના નખની અદર રહેલું એ સરગુ જોવામા આવ્યું તે
થી આ શુ છે એમ શમ પામીને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તથા પરમ શીરમખ પામી ગયા અં
એ દેરી / જગતની ખા છે એમ તેઓએ માન્યુ આ પ્રમાણે સુધામય અને મગજરૂપ એ
દીપમા અનેક પ્રકારના વીતાર જોવા જોતા તેમને પુરા સો વરસ નીકળી ગયા પ્રસન્ન મુ
ખાનિદવાળી અને અનેક આભરણોથી શજાગાયલી દેરીઓ તેઓ ત્રણેને સખી સમાન મા
નવા લાગી અને તેઓ પશુ અન્યત્ર મ્યતાથી મોત પામી ગયા અને પ્રમજ્જીને રહેવા લા
ગ્યા

અપુર્ણ

વાણી વિલાસ

(ગતામ્થી આડુ)

આદ્યશહે કહ્યું કે સમારો ત તો દીક છે પશુ એ ને ખીરખત બને મને તો ઘેમા
જપ્તાર છે જગતાય તમે કામ બનેને શીખામધુ રૂપ જોતો કે તેઓ પોતાની ગામજ મૂકી
દે / જગતાય કહે એ ને તો આરબમા / પોષ મળો છે તેથી ક્ષિણ થાય છે તો ખરો પશુ પા
છો પોતાની મેજ સમજને વૃદ્ધિ પામે છે અને મને આજો છે કે ખીરખત પશુ તે જા કરશે
તે હતા આપની આરા છે તો પડેના એક દુહો મારે પોતાને માટે / કોઈ હતો તે બોલુકુ

क्यौहि किहू क्षिण सव कला? सुन गठके कटुवैन?

रसदर्रीकी नज़रमे अमृत पैं तू एन

બાવાય — તે તારી સધળા કળા ક્ષિણ કેમ કરી નાખી? શુ શક માણસના ક ના બો
લ સર્ગજોને? એમ તારે કહી પશુ કર્યુ નહી કેમકે રસના સમજવા વાગાની ન / રમા તો
તુ સદા અમૃતથી પણ સરસ છે

આ દુહો ચદ્ર અને વી એ બંને સરખીજ રીતે લાય પડે છે શરદ પુનગની મનિએ
કેટલાક માણસો જોવા મળેને ચાદની ખાતા હતા બધા આનંદમા તલ્લિન ચઢ ગયા છે તે
વેળા તેમથી કોઈ નીરસ માણસ જોવી હકેમે કે ચદ્ર ગમે એવો ખાલે પણ, એમા પેલુ
કલક છે તે કામ હામ્યુ રહેલું નથી આ પ્રસંગે આનુસચન બધાને વસમુ લાય પશુ મંદ
બોલ્યુ નહિ પદર દહાડા પછી તેઓ પાંજા દીવાળને દી સે રાતને સમે મળ્યા તે, વેળા
શુએજે તો ચદ્રની સધળા કળા નાશ પામી ગયેલી અને આકાશમાં અધાર ઘોર તે જીપર

થી તેમાના કોઈ રમીક માણસે કાષ્ટક રીસ તથા બી.વી.ની સાથે ઉપલો દુહો કલો.

કવી પક્ષે તો એનો અર્થ સ્પષ્ટ છે સહ સોકનો અનાદ્ય જોઈ મનમા મુગાધને કોઈ કે પી પોતાની માન્યજ્ઞા પ્રકાશતો બધ પડ્યો હશે તેને કોઈ રસના સમજનારે બી તેજન આ પવા ઉપર પ્રભાણે મ્હુ

ખીરખન અત્યાગ લગીતો સુખ ખેસી રહ્યો હતો પણ આ પ્રસંગે તેનાથી બો-ચા વીના ર દેનાયુ નહી એણે કહ્યું પડીત ૧૭ બે અર્થ તો બરાબર લગા રા પણ હું ધારણુ કે જે અર્થ એ જોમણે એ દુહો મુગ રચ્યો તે તો કાષ્ટ જુદોજ હશે, જગનાથે હમીને કહ્યું કે ખીરખન પરીક્ષા તો સારી મ્હી એનો અર્થ શ્રગાળ પક્ષે પણ થઈ શકે છે એમા ખડીતા પ્રતી સ્ત્ર નાયમ્ની ભક્તિ છે

પછીથી સમામા અર્થો ચાલી કે સોકમા નિ ૧ યાચ તેથી જી રહેવું એ સાડ કે પોતાની ન જનમા જે ચોગ લાગે તે કર્યાજ નરુ કોઈ મ્હે કે જગનનો અભાવ તો છીર શોધવાતોજ છે અને તેના બોનના જિપર કાષ્ટ લક્ષ આપવું જોઈએ નહી કોષ કહે કે પચ લા પગમેશ્વર તે પાચ માણસ કાઈ ખોડ કહેતો તે ખરીજ બાણવી ખીરખનના સામાનજીનામાથી કોષ તજ બીજથી એમ પણ બોલ્યો કે ચદ્રમા કલક છે તોજ કોષની પણ તે કહેરાની હિ મત સાથે છે કેનીર આ ઉપરથી ખીરખનને મુખે ચડ્યો ને તે નીચે પ્રમાણે બોલી ઉચ્યો

મૃદુમયક, કલક જન, તાકત માલત મુલ,
દુષ્ટ દષ્ટિ નહિ કરરાકે સુર સુર સન્મુલ

અર્થ — ચદ્ર કામળ સ્વભાવના છે તેથી તેનું કલક માણસ તાકી તાકીને જુએ ને મોટે પણ કહે છે પણ શુભ સુખની સામા જરા નર પ્રરાની પણ તે દુષ્ટી દિ ચાલતી નથી

બાલશાહ આ સામળાને રાજ ચ્યો પણ એ ખીજને મહેશા ટોણા મારતા બધ યાચ એમ ધારી નાત ફેરવી અને કહ્યું કે આ સુ ૨ વર્ષો રજા ચાલે છે તે મુખને તમે ખીજ વીધ પ ઉપર શા માટે કવન કરીહો? કોષ મોલ્યુ કે દરીયામા આ રખતે જોવા લાયક તમાશે થઈ રહે છે જીવથી મુશળ ધાર વધા પડે અને નીચેથી દરીયાના મોળ બીજમા મારી વા બને જઈ અ કે તેથી આપુ જગત જગમય પ્ગાય છે જોવી — કવીએ કહ્યું કે એ વીરે મે કાલક કવીતા કરી છે તે સામળો

જાવાદલકો 'સિંધુજલ' ઉછલહિ મેટત આપ
ઘર્વાકૃત મે હર્વસે, દેલ સ્વસુત પ્રતાપ

અર્થ — વર્ષો રજમા દરીયાનું પાણી બીજાને પાળતે જઈ ભેરે છે, કેમ કે મેમ ને પો

તાનો પુત્ર છે તેનો આ વેળા આવેા પોરો પ્રવાય જોઇને પછો હરખ ધાપજો મેથને દરીયા
નો પુત્ર કહેવાનું કારણ એ કે તેના પાણીની વગમ ચવાથીજ તે ચિત્પત્ર ધાવજે

જગતાયે કહ્યું કે જોષીએ કવીતા દીક મ્હી મનગાવી કેમકે એમા વર્ણવેલના વચનની
સાથે વાતરસ પથ્થ આ યો

વરસાદના ઝીણા ઝીણા ટપકા પ તા જોઇ કાઠએ કહુ કે આકાશમા આટલુ બધુ પા
ણી બધુ છે તે છતાં વરસાદ કેવો કૃપાળુ છે કે ટીપુટીપુલ આવે છે.. રાજા રોહરમશ્વે કહ્યું કે
આ પ્રભાજોર મુખી સોડા ૧૫૫ ગળત્રાઓની નીલ કરે છે પણ તેમજો મધ રાગની ટૂટી જો
ઇને દીનારો સેવો જોઇએ

बूढ़ बूढ़ घन देत जल जदपि सिंधु समकोष,
अखंड अवनीपाल क्यौ करे अनीति दौष

અથ — મેઘરાગની પામે દરીયા જેવડા મોરો મઝાર છે તો પણ તે ટીરે ટીરેજ
પાણી આવે છ જેને આખી પૃથ્વી પાગવાઈ તે તે અનીતીના દોર કેમ કરે?

એ સામણી જગતાય પડીત નીચે રગાજો ખો યા —

नदी नआ जल पावके फूली किया सब रवार,
फिर ग्रीस्म के खपवखत धूल हुई निर्धार

એનો અથ એવો છે કે વરસાદનુ નવુ પાણી એક નાની નદીમા આવ્યું કે તે એ દમ
ની ગઈ જોટલે મોટું પુગ આ યુ અને ચોતર રેલાઈ મઝ તેથી આસપાસ ખેતરો બાગબગી
આ ને ગામો હતા તે પણ સધળા ખતાર થઈ ગયા એ રીતે પોતાની આગાહીની વખતમા
એ નદીએ પોતાનું કે પારકુ કાઠ બધુ મ્યુ નદી પણ ઉલગી બધાને દુખ રૂપ થઈ પડી
પછી બ્યારે બે હાજામા પાણીન ખપનો વખત આ યો ગારે તો પોતે / મુકામ મઝ /
સા ધુગ જીડવા લાગી તો બીજાને તે વગા તે રો શયદો કરી રહે? મતનખ અણુસમણ
જીડાઈ માથુસો બો નો કાઈ પણ શયદો કરતા નથો પણ પરીણામે પડને અને બીજાને તે
ઓ દુખ રૂપ થઈ પડેછે

આ કવીતા સામણી સધળાના દીસ બહુજ રજન થયા બાદકાહે પ્રસન્ન થઈ કહ્યું કે
જગતાય કવીની પાણીમાજ મીઠાશ રહેલી છે હવે તો ખીરખસ એનો ખેદ મુખી કે અને
કુલિત ચી તે વર્ષો રૂનું વીરે કાઠ કરાવા કરે તો પડી આપણા આનંદમા કાઠ ગુન હે
નહિ

આત્મ હિતાદર્શ

૧

“જેવું કરીએ તેવું પામીએ અને વાતીએ તેવું લણીએ” એ કહેવત સત્ય માનીએ છીએ. જ્યાં અધમ વીચારના પી વાવતા આપણને એ સત્યનું જ્ઞાન કેમ નથી રહેતું? દલકી ઈચ્છા યોને આવીને મતા આપણે કેવા ફળો આપવા પડશે એ કેમ જાણી જવાય છે? નીચ કમો મનુષ્યોની આખમા કુલ નાખી પ્રવૃત્તિમા આવતા ભવિષ્યમા મળનારી શિક્ષા કેમ જાણી જવાય છે?

દરકારના કાપદા તમને છૂટા નથી ચુકતા તો ઇશ્વરના કાપદા તમને યોગ્ય શિક્ષા કેમ નથી દેશે? કરશે તેવું જોગવરો એ વાત જાણવાની નથી કારણુ ઇશ્વરના દરબારમા યોગ્યતા જનું રાજ્ય નથી.

૨

તમારા પાટે બીજાઓ અયોગ્ય વીચારો દર્શાવે અથવા અશ્વેદીત મતો બાધે તેથી ગુસ્સે ન થશો તમને બીજા ધિક્કારે તેથી તમારે તેમને ધિક્કારવા એ કાઈ તીવ્રકાર જોડો કરવાનો બિપાવ નથી બીજાઓ તમને ધિક્કારે ત્યારે તમારે તમારું વતન તપાસી જોવું અને જોખી જાણવું કે તેમા મજબૂત અથવા અધમતા છે કે નહીં. જે અધમતા દુર કરવાથી તમારા ત રહેતા તીવ્રકાર દુર થઈ જશે.

બીજા મનુષ્યો આપણે માટે શું કહે છે તેની ચિંતા કરવા કરતા તમારે અંતર તમને કેવા કહે છે તેની તપાસ કરીએ. આત્મમા મેલ રહી જાય અને મનુષ્યો તમને સારા કહે તે સારય, મેલા વખતની છે.

૩

માનસી સદ્ગુણ શક્તિ અને વિરાજાના જગલોમા શરીરે દ્રઢ બનેલાઓને માટે પોતાના કે મળ બનેલા દ્રવ્યમા સ્નેહના બીજા વાવવાની ઊત્તમ તક તૈયાર છે એ તકનો સાજા બુદ્ધિયુ વેદ વેદ્ય તેમજે સુવ જીવેલા ઐકમનુ મેળવેલુ જ્ઞાન આની તક મળતાંજ ઉપયોગમા લેવાનું છે જેમ પરસેવો વાગી મેળવેલ પેમાનુ દાન ઉત્તમ ગણાય છે તેમજ સુખદુખના જુદા જુદા પ્ર સગોથી જાણલા મનનાચાનનુ દાન વળી સર્વોત્તમ લેખાય છે માટે એ ઉત્તમ ખલનામાથી સર્વ મનુષ્યને બિપયોગી થઈ પડે તેથી રીતે જ્ઞાનનુ વહેન થવા ધો. સાથે સ્નેહને પણ વહેવા દેજો નહીં તો જ્ઞાન કુખ્ય લાગરી અને યોગ મનુષ્યોજ સાજા લેશે.

૪

આપણે કાંઈ મનુષ્યને કોઈકી સિધ્ધિમા મુકાવેલો જોઈ ખાખા દસીએ છીએ — તેને જાનારીએ છીએ — તેની મરકરી કરીએ છીએ જય ખરી રીતે જિતા એક સારા મનુષ્ય; તરીકે અપણી એ રીતમત યોગ્ય નથી કારણુ કે એવા સ જોખામાં આપણે પોતે જો પોતાને

जो शक्य होनी मुझमें भी होनी भवतीसी जानो करेछे पक्ष तेभा काछ पहलो के नसका
 भणवानो हेतु रहेसो ऐसाछे पक्ष आ साह सोडाभा तेभानो ओहपक्ष छेद रहेसो नदने
 तेभने मनभी ७ ओह धर्मिह दीया रती तेरा पक्षवानो तेभनो हेतु छेद ते पनाव डोह
 पक्ष रीते प्रसिद्धिभा सुम्बामा आये नदने तेभनो प्रपक्ष पक्षयो भाषुस त्या दाजरे न
 होतै तेभा काछ छग कपड ३ कानो छपयोम नदने समकार सजीन दने आने आ प
 री बात ही आभारी टाकी प्रतीया पुनः साहेदी पुनः आये दुष्प्राम्य आने पीछपक्ष देखाव
 के ७नी आ १२ प्रसना डेही पेपरने पक्ष मणी नहोती ते देखाव जेवानी पुनः मन्थानी
 भरेनानीनी छपकार प्रतीया आये त्यागी पाठा रक्षा आने रणी ओही वीरेश आजीसाये के
 मनुष्यमा ओवु काछ छे के ७ सधणा आणनेने सभापीन पनावे छे

जो रीया जेरीन

साहित्य

प्रस्तावक — दत्तक — दादा

लखि भूपित गज पथविपे, भूसत स्वान अजान,
 तैसें खल जन जरत है, सहिमा देखि महान
 राजभ्रष्ट लखि भूषके, त्यागिजाहि सब दास,
 ज्यो सर सुखो देखिके, एस न आवहि पास
 जो मन प्रिय सो प्रिय लो, गुन अरु रूप विहीन,
 त्यागि रतन हर जतनसो, पक्षग भूषण कीन
 दोष गहे गुन नहि गहें, खल जन रहे अधीन,
 लगी पयोधर रुधिरको, पिये जोक नहि छीर
 पराधीनता दुख महा, सुख जगमे स्वाधीन,
 सुगो रमत शुक् दन निपे, कनक पीजरे दीन
 तहा नही कहु भय जहा, अपनी जाति न पास,
 काठ मिना न कूठार कहु, तरुको करत विनास
 भीर परे जो बदनको, वारि सकें नहि नीच,

गिरिंदव घनहीते बुझे, नहीं घटनते साच,
 बाधेहो पालन करे, अकूत धरको नाग,
 फिरत स्नान स्वाधीन निज, भरे न उदर अभाग
 प्रिय अश्रिये जाने नहीं, जे समरथ है लोक,
 सभु जरायो कामको, नहीं जरायो सोक
 खल जनको विद्या मिले, दिन दिन बढे गुमान,
 बढे गरल वह भुजगको, यथा किये पय पान
 दीनव्यालगिरि

अथ विनोद

(गजल)

जगावा आत्मनी ज्योति

सुप्ती ससारमा रहेता	तज्जेने मोहनी वाते।
हृदयमा भरुम ज्योतीदो	जगाना आत्मनी ज्योति
जनावी जु पडी मननी	अनी ऐकानता वासी
निरतर व्यादरे तपने,	जगाना
ललुता लक्ष्मीनी छोडी	विषयनी वासना जाबो,
छुटावो साधनो सुभना	जगावा
मण्डीने दुभना पाहो	हृदयने राप्तीने
जणधीने सुधारी ह्यो,	जगावा
जरातो स्नेह वरसावो,	दुप्पी हृदये कीज्जनाते
जनावो सत्रुने भीत्रा	जगाना
जरापपु राग के द्वे	इसातु जेधने मनने
जमारे छुडीनी अजयी	जगाना
स्नेहा स्वभना रोडरे	मकानो आग के गाडी
समा पशु तेम मानी ह्यो	जगावा
तज्जेने 'माई ने ताई',	जिसारे कसेखनी वाते।
जीवावि सुदृग दृष्टीने	जगाना
विसारी वासना च्छाडा	अवो मनने छिगारी ह्यो।
अयावो भाव अतरने,	जगावा
अभीरी के 'क्षत्रीना	अगे ते बेशमा रहेता
अजवले पाड भेदानो,	जगावा

અમર છે જીવ અણી	બિપાધીના મરણ માટે
યતી ચિતા વિસારીલા	જમાવા
વિચારી ચિત્તમા નેના	વસે તેડું વસે ભાવી
ગણી અકુચ મનોને	જમાવા
પલક પલક યતિ વૃત્તિથી	ખલકના બેલ બૂલીને
ધરોને ધ્યાન કેરવડું	જમાવા

તજ્યો સસાર શા માટે?

હજી ને પેટને માટે	મરો ધરનીખ માટે ત્યા
તિરસ્કારે વધે ગુન્મે	તજ્યો સસાર શા માટે?
જરા પણ ટાઢ કે તડમે	વળી વર્તી લણા વારી
બિપાધીને યુગલે તો	તજ્યો સસાર
હજી બાજો બગીચા ને	હથોળિત મ્હેનને માટે
રહી અતર જરા પ્રીતિ	તે થો સસાર
દુઃખમા જે સદા રહેના	હજારો નોકરો તારા
વખત પરવાદ આવે તો	તજ્યો સસાર
મયેલા અથ ગાડી કે	રૂપેરી હસ્તિના હુદા
મડીબર ધ્યાન રોકે તો	તજ્યો સસાર
મધુ સ્વાદિષ્ટ પકવાનો,	મધાના દમ્બુ સુગંધે
કરે રા આર્ રસનાને	તજ્યો સસાર
કુસુમેના સુગંધીથી	મધુરા માનને નાદે
બનેછે ચિત્ત ચમળ નો	તજ્યો સસાર
જતી કેા યુગ્ધ બાગાના	નયન કે ભાવની સાથે
હજીનું ને હૃદય ભાઈ	તજ્યો સસાર
તજ્યો મિત્રને માટે	સનેલા વેશને સાર
હૃદયમા ક્લેશ બ્યાષે તો,	તજ્યો સસાર
સગંના સ્નેહ સાંભરતા	પ્રિયાની પ્રીતિને માટે
નયનથી જો વહે વારી	તજ્યો સસાર
નથી જો નિમા ગમતું	વને ને ખીક લાગે છે
ચહે ને સગ માનવનો,	તજ્યો સસાર
મૃતીકાની પયારીમા	મુજી પાયાણુ જોશીકે
સુતા ને નીક નાવે તો	તજ્યો સસાર
સમાધિ સેજ સાધે ત્યા	ખીને સસારના ચિત્રે
વધે વિશેષ ધ્યાને તો	તજ્યો સસાર

તજ્યો સસાર ને વહાલા

હમણિ અજ માગે ત્યા હૃદયમા જાસના વખતી

સમય ને ટેવ બુલાવા ત થો સસાં મે બ્હારા
 શિયાળે કે હિનાળામા ગમ આપો અગમ વચ્ચે
 વિન તનને નિભારાને તંચે
 મમતો ને ખગીયામા મુખામોના સમુદોધી
 મનગ મધન જણાયાથી તંચે
 ઉપાધિ નાહનો ગાહે ક્ષેત્રી મેજ નોવાથી,
 ચરણવી આનશે જણી તંચે
 અંત રસાદિત મિછોત મુમધી સૌ મરાના છે
 નકામા તુમને માતી તંચે
 મુમધી પુષ્પ ને વાળ ગવિયા ને મુણી આ
 જણાવા મમતા મગી તંચે
 વસેવા જાગ મુખાના ચકિત નપને વિવિધમાને
 ગણીને મારવા ખણી તંચે
 હૃદય મુહુદ તથા કેરા રહેશે યોગીને માટે
 અનુભવથી સમજરાને તંચે
 સંગા ને રનેહના સગી પ્રિયા ને પ્રાકુમા હુમ્મ
 હુમેલા રનાયમા જોતા, તંચે
 જૂંમિતી મુખ સૈયામા વિમ્ત આઝાદની નીચે
 જમીરા ગાદ નિ ને તંચે
 ધરીને ધારણા ધ્યાને સગવ કરવા સમાધીને
 જગાયા આ મે જ્યોતિને તંચે

માહરાજીનું સવિવ્ય કથન

ગવાડથી આનુ

'એ, ખલુ સખ હવુ એમ મનવવાની અમારી ધારણા હતી' નગરચેઠ જો ના આ
 ને અખાળો અતીથી-કે જોને મહેનમા દાખન કરામા આ થો હતો તે ક્રમ જે તથા
 લાખન અત્રે રોઝાઓ હતો એમ તને કહેવામા આવ્યું હતું હવે ખડ એ હતું કે સપરી ન
 હાથના નાખુદા કાચે મે તેને લઇ જવાનો જદોનરત મરી આવ્યો તે દરમીયાનના થો
 દીવસ પ્રતાપ ચક્રવીહાર જોઈતો અને પછી પ્રતાપનો કારો. કેટલાં રાજદ્રોહીઓ સારે
 પકડવાથી શમીને લાકડે ચડી મૃત્યુને ચખ્ખુ થયો અને પ્રતાપ તેનો પારસ કોર્ડે પથ્રુ લાગ
 પછી તરતજ માઇ દા જુને લઈ દાખ્ય સસાંની ખાત્રી યહ કે ખડેરમાની રાજદ્રોહી ટોળીમા
 પ્રતાપ હા તર હતો હજુરમા તેની ગેરહાજરીમા તેને માટે શાસીની શીક્ષા નખી મરી અને
 મહુમ સોલકી સરદારની જાગી જવા વાગસની વતી જતીના લીધી આવીરીને ખીચાજો
 પ્રતાપ ને ગુન્હાને માટે ત ન નીદેશ હતો તે ગુન્હાને માટે શીક્ષાખાત બ થો. ૧૭ વન વધી
 ગયા અને આ વખત દરમીયાન તરણ મોલકી મરદારે સરદાર કેસર શીંગના નાખી મોગ

છી સેનાના નોકરી કરી છેવટે તેણે સરદારના આવવા નીચ ક્યો અને આ મહેન છુટવા ના કુચ્છાત બરેલા પ્રપચમાં સકરી વહાણના ચાચીઆઓને તેણે કેવીરીતે મ્દાત કર્યા તે નું જાણે છે આ જનાવે પ્રતાપને કરી આ મનમમાં આરો અને પ્રથમ તેણે જ મોગદ લીધેલા હતા તે આ વખતે કરીને પણ પાગવા મે તેને વીન મે

હા — અને કરી તેણે તેમજ ક્યુ! કમળા બોલી અને પછી વીચાર વદનમાં ત જ્ઞાના તે પોતાના મન સાથે બોલવા લાગીકે અહાં અમારી છેલ્લી મુસાફત વખતની વા તચીતમાં તેણે મને પ્રતાપ માટેના વીધાસધાર જેમનું હમેશને માટે પેલણ કરના ઇચ્છી બધી આપુરનાથી મુચ્છુ હતુ તેનું કાળજી દબે મને સ્પષ્ટ જણાય છે હા — અને તેજ અને કુતુ હતુ કે મારી બાધાવસ્થાથીજ ઉદ્ધમવેલ આવુ પ્રમાણુરીત — મુદર — સ્વન તેમા બ આજુ પાડુ તેમા પણ પાપ છે

એ બીજે પ્રસંગે પણ મે પ્રતાપને ચ વીદારથી પુરત રમ આપી નગરશે આજ અજાન્યુ અને પછી, કમળા તારી રીતમાળથી મે ધાયુ કે તાર મન તદન રમ હતે— બહાદુરીદ અને પ્રતાપ એ બને પ્રથક પ્રથક બાકી હોવાનુ સ્વીકારનામા તે સતોત મા ચો છે — અને તેથી પ્રતાપ વીરોના કાષ સમાચાર કરી સામજનાની આશા તે હમેશને માટે છોડી દીધી રશે અને અરે! પ નમી વેધારી ગુલ ધ બની આવેલ કુચ્છા ચાચીયા પહાણ સાથે તારા લગ્ન દુ' કરતો હતો તે બાળત રક્ત કથરજ જાણે છે કે હુ જે કરતો હતો તે તાર મુગાપ જવન સ્થાપીત કરવાની ધારણાથીજ હતુ પણ આત્રી મે તને— અ રે! આપણુ સખને દુખસમુ મા કેના હુતારી ગયા હોના અને માર કર બહાલી દીધરી તારા વદ પીતાને મા— શ — જે બુલોને માટે હુ તારો ગુ હેમાર છુ તે સખ જુનો રક્ત તાર પ્રત્યેના વાસ પ પ્રેમને લઈ તેમજ સારા ઉદ્દેશોને લીધેજ બિદમવી હતી

હુ તે જાણુ છુ હુ તે જાણુ છુ કમળા બોલી અરે બહાલા પીતા તમે રમોગે તમારા નેત્રામાંથી અશ્રુ પડતા જોવા હુ ખમી ચકતી નથી રાલ યાઓ હુ તમને આજુ ૩ છુ!

મધુર સ્વમાન ની બાળા પોતાના પીતાને મળે બાકી પડી અને આશુ છુટતા બોલી હુ ચ્છા પહાણ ચાચીયા વીરદ તને લગનમડપમા લેત ચા તે માણુસ શુ પ્રતાપ પોતે ન હતો!

હા તે તે ન હતો આખે કરી બખ્તર પહેરેલ તરણુ સોલકી સરદાર!

અને વાગેશ મુચ્છો જનાગેને કમળા ગજગણી કે જે બાર વધ પહેલાં તેણે મારે ચાચેથી તપી લાગી હતો! અહાં જના પીતાજી વધને બધાયલી પ્રીતમા તરીકે તેણે મારો હાથો કર્યા હતો! વતી મતભ શુ આજ હતી!

મો તુ તને આહુડ — પલ્લેજ આહુડો કાષ બોલસ પોતાના પોતાના મનમાં જાકવનો નાગોડ બોલો

કમળાએ પોતાના પીતાના જ્ઞેશ સામે ગભીરપણે તીક્ષ્ણ કરી દેવી ધીમાપણુ મધુર સ્વ રે જનામ નાખો વરસો યયા મે તેને આજુછો હા — બહાદુરીદના નામથી મને

હતવા માગતો હારે પણ તે જણ પ્રતાપ પોતેજ હોય એમ માર દાસ તેના પ્રતી આર્થો તુ હતો પણ, અરે! મારા વ્હાના પીતાજી મારી વૃત્તીઓના પ્રસાદને આરીરીતે હુ ખ્હાર મડવા દઉં છુ તેને માટે મારા તરફની માઇ અસજમતા કે નફરાઇ ગણતા ના”

‘ના, ના’ નગરશેઠ વચમા મોલી ઉઠ્યા એક પુત્રીએ પોતાના માત પીતાને સ્વ કહે તુ જોઇએ અને જો — અને જો’ ધીમા વીચાર પ્રવાહમા તણાતા તેજે આગળ ચલા પુ ‘જો ત જુ ઊભેરાન રાજદ્રોહી તરીકે ગણાઇ શીશાપાત — પૈમા વીનાનો દુનીયાની સપાળી પરનો બપોરનો સાહમીક ન જ યો હોતતો તેના ‘અબીમાની કાકાના અપમાન’ કારક સમ્મે ના ગુસ્તાથી મે જે સોગદ લીધા છે તે જુલી જવા માટે હુ સહચાત — ’

અહા પીતાજી આમાનવૃત્તીની ઉડી સમજ્યા બીમાર બાળા ગણુગણી ‘તમારી સ મતી આપત?’

‘મ્હારી વ્હાલી પુત્રી! કમળાના માથાપર હેતથી હાથ ફેરવતા નગરશેઠ બોલ્યા ‘મારા મુખાંધ નરેના કાર્યોથી તને આટલી દુખી કર્યા પછી જેનાથી તુ સુખી થવા સમન હોય તે મરુ એ મારી ફરજ છે પણ અણુમટલી આશાઓને તરંગે તુ મરીશ નહી — મારણ કે જોડે તુ નગરશેઠ છુ પૈસાદાર છુ અંતે મુલેહનો અમલદાર છુ છતા કોઈમા મારી લાગન મ ધણીજ ઓઝી છે વળા મદારણી પોતે વૈર વૃત્તીમા “બહુ બીચ છે અને તેમનો કોઇ ધણા વગેરે મુખી ખર કહીએ તો સદાચને માટે કદી નરમ પડતો નથી તેમ છતા વ્હાની ક મળા’ પ્રતાપનો ટેસ હાથમા લેવાતુ — તેની માશીયત મેળવવાતુ અથવા ખરીરીતે બેનતા તે તદન નીચે હતો અને રાજદ્રોહી કારનામા તે જીલકુલ સામેલ ન હતો એમ સ્થાપીત કરવાતુ —

અહા જો આટલું કરવામાં આવે તો તુ કેરી સુખી થાજી! કમળા વચમા બોલી જી હી ‘જે કુકુળી તેના અબીમાની કાકાએ તીરકાર કર્યો હતો તે કુકુળના એમ મનુષ્યના રાજ તેના પદવી અને પૈસો ભોગવવાતુ છુટાણુ રુ પાદન થયેય છે એ પ્રતાપને કહેવામા મટલો આનંદ’ પણ આ કામ કેરીરીતે પાર પાડુ તે કોણ — મણુ બતાવે?

આ મુશ્કેલીનો પિવેડો લાવવા ચોગ્ગ વીચારથી જાણે જી તેજત થયેલી હોમ તેવી ચોક સ માર્ગિકતાનો પ્રકાર એ એક મ્હેરાપર આરોહીત મતા પોતાને ઠેકાણેથી ગગાનાઇ સફા વ્યા જીવી પણ પછી જેવી તરણી તે વીચાર ઝડપી લોધો હતો તેનીજ તરણી તેને હોડી હત ત પોતાના મનમાં કાજક ગણુગણી અને ધીમેથી મેસી ગઇ

‘અચરને ખાતર, કુધમા,’ તપ્ત આતુરતાથી કમળા બારીડી, ‘તમને મ્મ થો ત્ના સુ જી હોય ને—

‘ના, દીકરી તોહડાકથી છત્તા હેનામ હર્ય સદ તેજે હુ કામા પતાવ્યુ તમે અજેબર કાજક વીચાર —

ના દીકરી ’

‘બહેન! તેના તમ અથમ્યમ દ્રષ્ટી મરી અને પછી કમળા તરફ તારીજો જાણે એમ સુચવતો હોયની કે આ વ્હાની દીકરીને ખતર જો તેટલુ મુ જોઈએ તેરીગને ના

રોકે બોલો, જે તમે તે પા માં મુક્તિથી ખરેખર ઉતર્યા થયા હોવ તે—

ના ભાઈ

લલીતાએ પોતાના મુદ્દા ગોઠા વૃદ્ધ રેલી તરફ આજીજી બાંધી રીને ઠેર પા આંધીમા
ન મ અનાને બોલી રીથી વીચાર કરી શુભોદા વખતે દ્રવીમા ખરેખર કાંઈ સુખી
હતી”

ના, લલીતા’ અને મ્હેરાના કાષ્ઠિયુ ફેરફાર વીના ગગા સહ બેસીરહી.

સુધ્યા સમયને આઠો અ વગર ધીમેધીમે વધતો જતો હતો નીગસાથી સમય થમ
ગયેલુ કમગાનું સુદર મુખાર્પિદ છુપાવી ગમ્મતો હતો લાભો વખત સુધી દાગ મુખાર્પિદ દ
લાઈ રહી અને થોડીવાર પછી લલીતા ટી અને મ્હેરાનાથી બહાર નાલીકા

નગરશેઠ ત્યારે સમજેદ ખુ તો કરતા હતા ત્યારે લલીતા કમગાના મુખનું નીરી ત્રુ એક
દ્રવીથી કરી રહી હતી અને તે પોતે જોઈ પ્રેમ મથમા ખીન અનુભવી તદા આગળ હતી
છતા મગા પ્રગાપને પ્રેમ તીર પ્રેમથી મ્હાતી હતી અને તે ની ગાયે તેના લખ થયા ઉપર
તેનું સુખ કેવું સપુષ્પવલે અવલખી તેનું હતું તે તે એ સ્ત્રી તરીકેના સ્નેહા હલથી
અપુર્વ ગમતું ચકી હતી અને તેથી આ વખતે મમન્યતામા કેદા અતગમે ઊપારિયત
હતા તે વીચારથી તે અત્યત શોકમઅ હતી જાગતી મુદર ટીલમેજી તરીકે ખુબ હલે
આડુ વહેવ તવા ની આવશ્યકતા તેને જણાઈ અને તથી તે પોતાની જતીઓ મુખા થા ગા
રે ત્યારી ઉડી ગઈ

તે જગ્યામા ગઈ તેના નેત્રોમાથી અરીમ્મીન પહે અનુવત્તદ મ્હેરા હતો અને તેથી
તેની બરછ ગયેલી છાતી કાઈ હલકા પવા લાગી છેવટ તેજે આજુ દોઈ નાખ્યા અને
ખીમાર જાગાના મ્હેરામા જનેલી તજી ત પર વીચાર રતી આગળ આવા લાગી અમમર
વધતા હતો હતો અને સુધ્યા સમય તરીતપહે તરીની સરઆવમા મળી જતો હતો

એકાએક લલીતાને જણાય કે મા’ મો આ તર— તેને લાગ્યું કાંઈ પ્રગાનો પ્રમામા
સીટગાયવા આમર — તે આમતી હતી તે રગાને હોઈ થઈ પસાર થયો પછી તે તર
ગયેલોખીય દ્રવીમા કપ નો ધસારો તેજે સામખો દો તેમ જણાડુ બધને લખને ટીલી

ગઈ પખુ તેજ પને પુન ત્યા શાતો રમી રહી તેજે પોતાના નેત્રો ઉપર મુદર તાથ
પો અને પડી છે બહી છુ ન દોવારી મનમા મોટીકે, મ્હારી આખ ફરતી હતી

છતા તે તે રતે આગળ ચાલી નહીં પણ તરતજ એક દેડીએ સમને બીજે તે તજી
થોળી પામા તે આ અકરમાન જીતીગઈ અને કરી કમગા પીરેના વીચાર વમગમા ટી
મામા મેરાએક જોડેમા અ ખમટ થયો અને બીજે પો એક જ જામા વીટગાયલા પ્રાર
તેની સામે આ ની ટીલા થા —

બાઈ કથિમને ખાતર જમ ન થા તો તે માજુસ મોત્રો એક સમ્મત મનુખ તો
કે દુ વનન - ૧૫૫ કે દુ તને કાઈ હલ મથા મામતે નથી

આધારે તરુણાકર્ષિવચરિ સોમગ્રમ વાગ્મવ
 વીજ મ મયમિદ્રોપકાનિમ હૃત્પકજે સસ્થિત
 રઘેવ્રહ્મપદે ચ શક્તમપર ઘટ્ટ પ્રમામાસુર
 યેધ્યાયતિ પદત્રય તવ શિથે તે યાતિ સૌર્ય પદ

શ્રી અંબિકા વિજય

(દ્વેકા પુનમે ૦૫૧૨ ૫૩ છે)

પુસ્તક ૮ મુ

આદ્ય પુર્ણિમા, ૧૯૬૭

અંક ૭ મો

આનંદ લહરી

ગતાંશી ચાતુ

અરોષવ્રહ્માડપ્રલયવિધિનેસર્ગિકમતિ
 ઇમશાનેજ્વાસીન કૃતભસિતલેપ પશુપતિ
 દ્વધો કઠે હાલાહલમ્ખિલભૂગોલકૃપયા
 ભવત્યા સગત્યા ફલમિતિ ચ કલ્યાણિ કલયે

સમગ્ર બ્રહ્માડના પ્રલય પ્રકારમાં સ્વાભાવીક જુદિવાળા અને ઇમશાનોમાં ગેનાગ ભરમ
 નો લેપ મનારા ચક્ર સર્વજ્ઞ મડળની કૃપાને લીધે કઠમા હામ્બલસ ઝેરને ધા જુ ક તા
 તા છે મ્હાણી એ શક્તિ તમારી સગતિ — મોખતનુજ રાજે એમ હુ ધાડ હુ
 વીરોનાથ — મનીશ્ચીનો પની અમેગપ મામ દરે છે તે તેને કાષ્ઠપશુ રીતે — આ લાન્
 કે પરદોકમા દરમત ન આવતા, ચડતીના વાન યાપજે તે બધો મદીમા સતીઓના મહવામ
 નોજ છે

ત્વદીય સૌદર્ય નિરતિશયમાલોમ્ય પરયા
 મિયેવાસીદ્રગાજલમયતનૂ સૈલતનયે
 તદેતસ્યાસ્તામ્યદુવનકમલ વીક્ષ્ય કૃપયા
 પ્રતિષ્ઠામાતેને નિજશિરસિ વાસેન ગિરિજ

જગદામા મા દીકરાની પેઠે તમારી અને મારી આ બાવના મારમ રહેશે તમે કે જેમ છે
 લી કાગિની સંઘિતા પરીપુર્ણ છે તે આ સધળા અલ્લાહના રૂપ અને જલ્લાહ હુ કે જે પામ
 ર છુ તે શુ નીવેદન કરા ૭ તમો યોગ્ય જણાય તે તમે પોતેજ મરો અલ્લાહ સદિ કરેછ
 વીંધુ પાનન કરેછ અને રૂઢ મહાર કરેછ એ વાત લોકમા પ્રસિદ્ધ છે તે શુ સાચી છે
 સાચી નથીજ કેમકે અમે તમારી હૃદયથીજ તમારી સક્તીથી યુક્ત થઈને એ કામે રી
 ાકીએ છીએ હે માં આ દૃષ્ટી જગતને ધારણ કરતી નથી પણ તમારી આધિક્ષતિ /
 ધારણ કરેછે મુય પણ તમારી પ્રભાથી યુક્ત હોનાથીજ પકામે છે ારણ કે સંધી પતેના
 તમેજ નીરજીવ આત્મારૂપે પ્રકાશે છો અલ્લાહ હું અને સાર્થક પણ તમારા પ્રભાથીજ /
 મેલા હોવાને લીધે નીલ નથી ત્યારે દીકાદીક અથવા દેવો તો માથીજ નીત હોવાં પુરાણ
 પ્રકૃતી રૂપ તમે / એક નીત્ય હા હે છતરી હુ કે જે પુરાણ પુરૂષ હેવાઈછુ તેનાપર તમે
 દ્યા કરી તેથીજ હમણા હું તમારી પામે આરિને યથાર્થ સમજ્યો નહીંતર હુજ યાપક છુ
 હુજ અનાદી છુ હુંજ કીયા રહીત છુ હુજ છતર છુ અને હુજ સંઘિ છુ એવો અહ
 કાર મને સંઘિ ગ્લા મરત વીધાનાગા પુરાણી વીધા તમે / છે અને સક્તિનાગા પુરાણી
 શક્તિ તમેજ છો મનુષ્ય લોકમાં પ્રતિ કાતે સક્તી આ નીર્ધન સતોર રૂપ તમેજ છો
 પ્રથમ વેદની દેગારૂપ ગાયત્રી સ્વાહા સ્વધા સમ્યુ અને અર્ધ માત્રારૂપ બાગવતી તમેજ
 છો દેવ આગી ઝવેના ગ્લાપુને માટે આ મોક્ષને માટે શાસ્ત્રરૂપ વેદ તમે / રચ્યો છે તમારે
 પોતાને પ્રયોજન નહીં હોરાછતા પણ મહા સંગરના તરંગોની પેઠે આગી અત રહીત અલ્લા
 ના જે અશો ઝપણું પામ્યાં છે તેઓને મોખની પ્રાપ્તિ થવા માટેજ તમે આ સો પ્રપચ
 રચ્યો છે હવ જ્યારે પોતામા જે કલવ્યાદી ધર્મો છે તે તમારા / કરેલા છે અને એ સંતે
 નટ કરનાર પણ તમેજ છો એમ જલ્લાહ ત્યારે મોટ પ્રભા વાશોં તમે (મારા) ૭મ અતિ ૨
 હસ્ય રૂપ મીથ્યા ચમત્કાર યતાં નટનું રચેતુ નાટક પોતાની મેળેજ બધ પડે તેમ પોતાની
 મેળેજ બધ પડે છે હે અમીકા આ મોહમય બવમા રમાયો માર રક્ષણ કરનાર નમેજ
 છો એવલા માટે મે તમાર શરણ લીધુ છે તમ દેહાદીકથી સ્વાયસો અને મહા પીડાકારી આ
 મીથ્યા સસાર હમણાં ચાલે છે તે સમયમા અને મત્તાદુષ્ટ તદ પ્રત્ય કાશમા પણ સબદા ત
 માર રક્ષણ કરને હે દેવી હું તમને પ્રણામ કર છુ હે મહાદેવ હું તમારા ચરણમા
 હું મને સંઘિ ગાનનો પ્રકાશ દેજે

દેવના દેવ અને મોહને પ્રમાણનાર વીંધુ એ પ્રભાજે સ્પર્શ કરી બધ પડ્યા પછી આગ
 ન ઉમેના સદાશીવે નજા કરી જગદાની સ્તુતી કરવા લા પા કે —

‘હે દેવી’ વીંધુ પાર તમારા પ્રભાથી ઉત્પન્ન થયેલ છે ત્યારે વીંધુ પછી થયેલા
 અલ્લાહ પણ તમારા પ્રભાથી / થયેલ છે એમ સીદ્ધ થાય છે આ જ્યારે એમ છે ત્યારે લખો
 મુણવાગો હું તમારા પ્રભાથી ઉત્પન્ન થયેલો નહીં તમે સંધી લોકની રચના કરવામા સ્વરૂ
 છે માટે અમેને પણ તમે જિત્પ કર્યો તેમ કાલ આ ર. નથી દૃષ્ટી જળ વાણ આકાશ
 આગની હીંચો બુદ્ધિ મન અને અહકાર એ રૂ પણ તમેજ છો આ ‘સમ્યુ’ જગત અલ્લા
 રૂ અને વીંધુએ કરેલ છે એમ જ્યો વાગ દરે છે નેઓ સાચા સીદ્ધાંતને જણાવજ ન
 થી ારજુકે તમારાજ દેના અમેજ પણ દેવ સારાચર જગતને ગમીએ છીએ

હે માં પૃથ્વી વાયુ આગ સ્પર્શ અને જ્વાળામીના વીધયો અને શુદ્ધો થીજ નો જગત
ચતુ દોષ અને તેમા તમારા ચૈતન્ય રૂપ અશ્વો ઉપયોગ ન દોષ તો તે દ્રશ્ય પદાર્થ વીના
કસ્યની સીદ્ધિ કેમજ હોન ?

અપ્રાર્થ

વાણી વિલાસ

(મતામ્થી ચાતુ)

ખીરખલે કહ્યું કે આપના હુકમ આગળ ખેડ કે દીલગીરીની શી તાગાદ છે કે તે ટકી
શકે એમ કહી મ્થીતા દરવા સાર આકાશ ભણી એણે સહજ નજર કરી જોયું તો આમ
શમા મનોહર લીના યજ્ઞ રહી હતી મૂર આયમવાનો વખત હતો, પશ્ચિમ દીશા અવનના
ગોથી દીપી રહી હતી માયા જીપર મેષ ધનુષ્ય જગમ રહ્યું હતું, અને પૂનમ હતી તેથી
પૂવ ભાગી ચંદ્ર પશ્ચ ઉગ્યો હતો મહેમના પામમા માડ્યા નીચે એ તારે એમ હતી તેથી
વનમ્પતીની શોભાનો પણ મધ પાર નહોતો જી જન તો આ મૌન્યસિધુમા ગરમજ યજ્ઞ ગ
મે અને શુ કર ને શુ મૂકી દહાં તેની એને કાંઈ મુજ પડે નહી

એમા ઘોડો ફેકતા મીયા અણુન ફજન લા આવી પહોચ્યા અને તેના દેખાન બીર
થી જાણીતું કે કાંઈ અમલની ખબર લા વા છે એણે તુર્ત આવીને ખા શાહના હાથમા કાઢી
જામળ આપ્યો, જા શાહ અપાગમા તે દમગ જીપર નજર ફેગવી ગયા ફરોક્ષ વીચાર મ્યો
તે પછીથી જાહેરમાજ કહ્યું કે અણુનફજ એમા મધ ગમરાવા જેવું નથી. કાલે અમે પ
ડેજ ફજા એ હજાર ગાગ સહને એ ગળ ઉપર ચડીશુ પણ મને આશ્ચર્ય લાગે છે ચંદ
રાગની જીપર દુ આટલી બધી રીતી રાખતો હતો તે જાણ એણે જા શા માટે કે
યુ હરી

આ મામળી બધા નીચુ જોઇ રહ્યા કેમકે બધાના જાણવામા હતું કે કેટલાક વખતથી
સપ્તમા રજપુતો ધુવનાઇ રહ્યા હતા, અને તેણે કારણ એ હતું કે કેટલાક વખતથી નમ્બર
ચાહના જનાનામા દર મુકારે મોની મોની રજપુતાણીએને મોલાવવામા આવતી લા જના
ર બરાતો અને વખતે પાદશાહ પડે તે જોવાને નીમીને લા જતો એમા જગાડો તો કાંઈ
નહોતો પરંતુ રજપુતાના જાન એથી બહુ કચરાના હતા. પણ આ વાત પાદશાહને મોઢે
કાણુ કહે રાજા રોડરમરે ખીરખનને ઈશ્વરત કરી કે તું બટક મોતો છે તેથી તાગથી કહે
વાય તો મરકરીમા કહે એણે માયુ ધુણાવી કહ્યું કે હીક છે

પાદશાહ તો ખીજ દીવસની કચને માટે અમુરદને સુચના આપી રહ્યા કે જાને કા
જ નવીન બનુજ ન દોષ લેમ હસતે મ્હોંટ ખીરખ તર જોઇતે કહ્યું કે કેમ હજી તારી કે
વીતા તૈયાર યજ્ઞ કે નહી હાજ એમ કહી ખીરખ નીચે પ્રમાણે ગેમી

રગ વિરગે મનો હરી પતરિ પયોધરી વૃદ મિત્ર ઠરા થિર રક્તહો ચાપ ચઢાયા ચદ

ખીરખની આ ઝડામ સામગતાજ સજામ સધગએ નીચુ જોયુ બને યો ।। સજ
સુધી કોઈ કાઈ પણ બોલી શક્યું નહિ બધા વીચારમા પચા કે હવે બાદશાહ કોયુ જાણે શુ
કરશે પણ અકલગ્યાહ મોટા મનનો હતો અને તે સમજી ગયો કે પગેણે મો બોધ કરવાને
સારજી ખી ગલ આના કાપુ વચન લાગે તેથી તે એટલુંજ ગો યો કે ખીરખ મહે તને
વસીરતુની પ્વીતા કરવાનું મ્લુ હતું તેને ઠેકાણે હું આ શુ બાધે ।

ખીરખે પોતાનું માથું જમીન સાથે લગાડી ઘણી નમ્રતાથી મુ કું જઠા પના એ
વસીરતુની સાપકાગુજ વણુન છે એમા એમ કહ્યું કે માનજાતાના રાથી મનને હરવાવાળી
પાનળી વાદળીઓના ટોળામા મિત્રનામ સુધે રાતોચોળ થઇને થાગ જોમા છે મેધ ધનુષ્ય ચ
ધ્યું છે અને ચ મા સામે આ યો છે

બાદશાહે કહ્યું કે એ અર્થે તાજરખધ બેસનો નથી કેમકે સખ ધીર હોમા રહેએ વા
ત બોગી છે ખીરખે જવામ આખ્યો કે સાહેબ ખરેખરોતો સ્વ હમા રહેતો નથીજ, પણ
જો આશમતી વેળા આજાને જોઇએ છઇએ તો તે જોમા રહેતો હોય એમજ દેખાય છે
જગનાથ પડીત વોરે ખીખ સુની સૌદ તાના અન્યારીઓએ સાક્ષી પુરી કે સામે એ ન
માણે દેખાય છે ખર તેથી એ રાતતો સાખીત યદ સારે બાદશાહે ખીજી રામ કાગી કે
વાદળીઓને પાવળી કહેવાનું રચેજન શુ

આ સવાલનો જવાબ શી રીતે દેવે તેનો ખીરખ વીચાર કરતો હતો એટલામા જોરી
કવી (જે પાછળથી ખીરખનો પરમ મીત્ર થયે હતો તે) બોલી જાયો કે સાહેબ આ
આ દુહામા એજ વીરખ જોવાની પ પક્ષે ખરેખર સખીપ્રાપ છે વાદળીઓ જાડી ધડ હો
મ તો તો તે મનધીર દેખાય અને વરસાદ આવે જ્યારે વાદળીઓ પાવળી હોય સારેજ
તેને બેઠીને સ્વના કારણ આપણી તર આવી રહે અને આકાશમા રંગવરગી લીલા જમી
રહે

બાદશાહ પડે / જુદા કાદવાને ચાહેડ એમ જાણી ત્રીયા લ જે લા ખુદમા બેઠા હતા
તેણે ધણીધણી લગાસની સાથે બારે કાઢેલુ ચનાનુ પણ તેનો સાર એ રતા કે એક કા
એજ સ્વ ને ચદ્રતુ વણુન ક્યુ છે તે અસંકલે ખીરખ હસીને એટલુંજ ક્યુ કે ત્રીયા ત
મારી અકલમા હમેશા ન આસજ રહે છે એટલે તમે પુનેમતુ વણુન કપારી સમજી ચકો

કાઇએ કહ્યું કે ચા ને આના એ લે શ ની સાથે સધી કરી નાખી છે
તેમ પ્રાકૃતમા ચતુ નવી જગજાય પડીતે જવામ આખ્યો કે આ દુહામા રક્ષ છે તેથી એ
દાય મળુપ નહી પણ એટલું બોલીનેજ તે અચમત્ત બધા કગકે વીચાર આ યો કે બાદશા
જો રા ૧૫૭ એમ પુછી તો મારે જગની વીરહનો અર્થ કરી બતાવવો પ્રયત્ન પણ

ખાદ્યાદિ તો મુળથીજ એ અથ સમજી ગયો હતો. તે છતાં પોતે કાંઈક ગુરસાતુ ડોળ કરીને કહ્યું કે બોલ, ખીરમલ, એ દુહો શરીયા અને એમાં બીજો શો અથ રાખ્યો છે તે કહે

દુકમ થયો એટલે કાઈ આવે નહીં તેથી બીજાને તે દુહો શરીયા ત્રિચે પ્રમાણે બાંધ્યો.

રંગે ચિરંગે મનોહરી પતરી પયોધરી વૃદ,

મિત્ર ઠરા થિર રક્તહો ચાપચઢાયા ચદ

અને ષષ્ઠી એના અથ કરતી વેળા જ આઠવી ઉમેળા બાદશાહે કહ્યું બીહી નહીં ને જરાજર અર્થ કર કેમકે અહીંના ખાસગડગજ બેહુ છે એ કપરથી ખીરખનને હીમત આવી અને તે ધામ્મી દીનતા આજીજી એવો અથ ભાતભાતના રંગથી મનને દરણ કવવા સાચી પાતળી સ્ત્રીઓ ॥ મધુ ભખા મારો મીઠા આગમન થઈ રિથર હોમો છે અને તેના સામો ચદરાળ ધનુ ॥ ચાલીને ધમી આ પો છે એ રીતનો યાવડે એમ કહીને એણે પણી ધમી આજીજી દીતા તના તલવીજથી પોતાની બે અ બીને માટે માફ માગી અને કહ્યું કે આ આજી મડગ ગારો એ બામત દેદેતાને ઇચ્છતું હતું તેથી મહે આપતું બહુ ચાહી મે ગાર માથુ આપી તરવારની ધારપર મુક્યું છે તે ચાહેતો માખી નાખો કે મને એ રીતપેચ બધાની મુજામીન કરો બીજા સમાસદો પણ પોતાની તરના બે રાખ આ પ્રમુખે લાગ નેજ બેળ્યા અને સગળત્યુ કે રાજના હીનો માટે આટલી એતવણી આપવી આપને જરૂર હતી

આજરતો મુળથીજ સઘળો બાવ સમજી ગયો હતો તે તો ખીરમતની હીમત હીતમુદ્ધિ તમા અતુરાઈથી ધણોજ પ્રમત થયો હતો તેથી તેણે રાખના મીત્રના તથા તેમના વીરો કરીને ખીરખનના જહુજ વળાણ મ્વી અને તેમનો અત કરણથી પાક મા પો એવો મ્લુ કે માગ ધનમાગ ગમતુહુ કે મને તમારા નેરા મત્રીઓ મળ્યા છે બધાએ જવાબ આપ્યો કે એ આપની લાપરી છે કે તમે અમારો ગુણ માની સોડો અને કદાપી અમારામા માગ મુજ છે તો પણ તેની કદર કરનાર આપના જેવા આ જગતમા માણ મગાર છે

અમુખ

આત્મહિતાદર્શ

(ગતાકથા નાથ)

૯

હવે વસ્તુમાટે વસનસો ભલે ન હોય, તને, યશ માટે કંઈક ભલે ન હોય સત્યમાટે ગો હ ભલે ન હોય, તો ગત્તા માટે મોહ શરે ન હોય પણ તામુધી તો બીજા મનુષ્યોથી

અલગ કોઈ ઉત્તમ સ્થિતિમાં બોધાવે રહેવાની ઇચ્છા છે સાંકુષ્ઠી તારામાં સ્વાય છે અને એ
સ્વાયની અંતર તારા આખા જીવનને નીરસ બનાવશે મારે જ્યારથી સ્વાય, સાચુ જીવન
બાળવાનું યત્ન કરો સારથી દુનીયા સાથે ધ્યાનમાં જાળવવાનું પણ યત્ન કરશે દુનીયાથી ય
દા પશ્ચિ આગળ વધવા પ્રયત્નો નો પણ મુખેદુ જગતને આગળ દેરવાનોજ હોવો જોઈએ

૧

૧૦

એક પછી એક પગથીયુ કવીરીતે ઉતારા છો આપણા અવર જાતીના મીઠની સમિ
તરસાપાણીની છુટ થાયતો કોઈક દીવસ તેને સા જમવા પણ બેસી જવાય મોઢ અન્ન
પર મનુષ્યની અથવા આપણા દુસ્મનની પણ નીંદા સાબળતાની ટેવ પડેતો આપણા મુ
ખની તથા શીત્તજની પણ નીંદામાં આનંદથી ભાગ લેવાય મસ્કરીમાં કે વાતમાં રસ લાવવા
જુદુ બોલતા શીખાય તો આપણા કુશુલો છુપાવવા અનેક વ્યુક્તિઓ ભીમ કરતા શીખાય પ
રસ્તીને નીચ વૃત્તિથી જોઈ લેવાની ટેવ પડે તો પોતાના પ્રાણ ગણાતા સ્વીચ તરફ કુદિ
કરાવતો વખત આવે કોઈક દીવસ ગુસ્તરીને ખ આઈ લેવાનું પગલું બાંધ તો પછી બધી
બધમાં છે એક ખાં ખાતા યત્ન ન આવે મારે એક પણ અયોગ્ય પગલું ન બચાઈ જાય
તેને મારે સમાજ રાખશે

૧૧

ભાઈ તારામાં અનેક ગુણો હોય તોપણ જો બીજાના ગુણોને ગુણુ રૂપે જોઈ ન શકે તો
તારામાં એવા મોટા ગુણની ખમી છે કે તે પુરે પુરે મુશ્કેલ પડશે બીજા મનુષ્યોમાં રહેલા ગુ
ણો જોઈ આનંદ માનનારા અને બીજાઓની નમગાહથી દીનગીર થનારા માણસો ધણા થો
ડા હોય છે સાધારણુરીતે સદ્ગુણી માણસ ભીજની અને પોતાની વચ્ચે એકાદ પગથીને
પણ અંતર પસંદ કરે છે આતુ નામ જાતુમાય નથી આતુ નામ અકયવા નથી એવો કો
ઈ દ્રષ્ટિ છે એવો દુદાઈ છે બીજાની તરસાઈમાં ખુશીયદુ એજ ખરી મહત્તા છે

૧૨

આગે લાગો રૂપીયણુ કરજ કાગુ અને યદી રાત્રે સુઈ જાય તે કાઈ કરજમાંથી
છુટવાનો રસ્તો નથી સવારમાં ઉઠવાથી પાછા તમે કરજદાર છો એવુ તમને બાન થશે તે
મજા એક જ મમા નીચ કમોડી ઝટ ઇચ્છાએને ઉતેજન આપી વીપથી વીચારાને પ
ળગી રહી તમે જ કરજ કરો છો તેમાંથી છુટવા મરણુ એ કાંઈ રસ્તો નથી જ્યારે ફરીથી
જામ લેશો કે કરેન કમોડો વ્યાજસુદ્ધા ખાલો વાળા દેવો પડશે કર / કરીને જાણી જવા
થી કરજમાંથી મુક્ત થવાય તો / સારા વા માફા કમોડી કરી મરી જવાથી કમોડા કર / માથી
મુક્ત થવાય મણી જ મના ફેસ કરી કરીને અનેક જ મોખા કરેલા કમોડોના ફળ ભોગ પા ની
ના છુટકો નથી થવાનો

:

૧૩

પરમાત્મા સર્વ વાપક, મવન તથા સર્વસકલિતમાન છે એમ મોઢેથી બોલવુ નવા મનથી

માનવુ હતા આપણી આમપાસ રહેનારા મનુષ્યો, પરંતુ પદ્મીઓ વીગેરેમાં સમભાવે રહેલા કૃષ્ણને ન ઓળખતાં તેમના તાર વીચીન રીતે તત્ત્વ એ કેવી જાતનું જ્ઞાન!

પણ હસકા ફૂલ અથવા વાણીને આધીન ચતા મનુષ્યને જોઈએ બાપ લાગેછે તેટલો પણ કૃષ્ણને જાણ ન લાગતો હોય તો તારા અને મારા કૃષ્ણર કયા સત્તાઈ મધ્ય છે આપણા જ્ઞાન આપણને સારેજ કામ આવેછે કે જપારે તે જ્ઞાન વલતમા કુધારો કરવાનું સાધન થાયછે

૧૪

તમો એવી ઇચ્છા રહેતી હોય કે કર્મના બંધનમાંથી મુક્ત થઈ જવું તો તમો યદુ જાતની માકળોથી બચાવા છો તે ગોવી કાળે કારણુકે તેમ કયાં સીરાય જન્મ મરણના ટેંગમાંથી છુટી શકાશે નહીં કરેલા કર્મોના કળ મેળવવાની ઇચ્છા " કપી તમારી સાકળો તો જાખના માગતા હોતો તમારા સત્કર્મો ઇશ્વરપર્યંતુ કળતા સીજો ધ્યાન તાપને કે તમારા ઉપરી અધીકારીને તમે કાઈ અયોગ્ય ભેટ નથી આપતા તો કૃષ્ણરો તમારા અશુભ કે મોટા મોટા આપી શકાય હતા કૃષ્ણર એવો દયાળુ છે કે તમો કર્મો તેને અર્પણ કર્યો અને કૃષ્ણની ઇચ્છા નહીં રાખો તો કૃષ્ણજ તમાગ ચક્રને રહેશે

૧૫

જેમ આપણા બગીચામાં જુદીજુદી જાતના ફરેલા તથા પુષ્પો ને ફળો હોય છે અને દરેક ફરેલા, ફળ તથા પુષ્પની કામગીરીના પ્રમાણમાં મળી તેની સભાગ લીધે છે તેમ ઇશ્વરના બગીચા રૂપ સંસારમાં જુદીજુદી જાતની કામગીરી ધરાવનારા મનુષ્યો વસે છે માટે એટલું ધ્યાનમાં રાખજો કે જો તમે મનુષ્યની પરીક્ષા કરવામાં દુશીયાર છો તો પછી મોઠ કામગીરી હાથના મનુષ્યને તમારી કઠોરતાનો અનુભવ ન થાય મીઠી વાણી અને જીતમ રીતમાતને માટે કાંઈ તમારે પૈસા ખર્ચવા પડે તેમ નથી માટે કોઈનું દીલ ન દુઝાય તેટલા માટે તમારી વાણી તથા કીયા નીહોય પરીત તથા ટીપ્પણીની જુનાવને

૧૬

આપણે કોઈ કામ જવા નીકળીએ અને જતા પહેલાંય ત્યાં ઇચ્છા હોયતો ગસ્તામાં ગમે તેવા ગમણીય સહેરો, બગીચાઓ સરાવરો, વીગેરે આવે તો તે જણ જોવા રાગતા નથી એટલુંજ નહીં પણ માગમાં આવતા સહેરોમાં આપણા નજીકના સગા પહોંતાઓ રાગતા હોય તો પણ તેમને મળવાની તકદા દબાવી દબાવે છીએ આ બધું શા માટે? ધારેલી જગ્યાએ જઈ પહેલાંય ત્યાં માટે દબે મોક્ષના કામમાં જવામાટે નીવૃત્તી માર્ગે અડધા જતા વચમાં આવી મોજ જોખના માધનોમાં ઝૂંદર વરતુઓમાં રનેલી સગાઓમાં સ્વાર્થની દોરીથી બંધાઈ જાય તો પગ કામમાં પહેલાંય ત્યાં પહેલાં કટકા છવનો આસ્થા નથી!

અપુષ્ટ

કાવ્ય વિનોદ

(ગઝલ)

જ્ઞાન જ્યોતિ જ્ઞાત્રી કેમ થઈ?

યદ આ જ્યોતઃ જાણી કા
ત્રિપથ પવને રમાધને
તાત્રી પાત્ર પ્રેમથી
ચુરોની જ્યોત ઝૂનેથી
ગદ્ય શુ પાત્રતા પવમા
ઉજ્જામિદુ મલીનજલનાં,
ગયો શુ સ્નેહ અતરથી,
બ્રજવી ૫ / અતરની
વણી સદ્ગુણની દોરી
હૃદયના સ્નેહમા બોળી
નથી એ પાત્રતા જોતી
જગાવીશુ અસખ યોતિ
જગાવો સિન ધતા એરી
બળે કે એ ઠપાં જેવી
સમુદો ચુણનાં સાને
નમાર્ધ પાત્ર કરવાને
તાત્રો પાત્રતા એવી
બરીને સ્નેહ ૨ દેવી

જશે બની પુઝાર્ધ શુ
જશે બતી પુઝાર્ધ શુ
બરીને ગાત્ર સ્નેહથી
જગાવીને પુઝાર્ધ શુ
વચી શુ વાચના દીધમા
તમસથી તથા શે શુ
વધ્યો વિશેષ અતરથી
બચાવીને પુઝાર્ધ શુ
બનાવી વાટ રેરેરી
મિ જગ્યાથી પુઝાર્ધ શુ
યદ પાત્રમા હતી દોતી
પછી પતી પુઝાર્ધ શુ
રસિક વિનયે વધે તેવી
રહે પતી તથાપિ શુ
પીવાછે સ્નેહ એ બહાને
તમે બતી જગારી શુ
વિ રચારી રહે તેવી
ચુરોયા એ બળે તો શુ

સ્નેહ સરિતા કેમ સુકાળી

અચાનક આમ આચારી
ખીનારા પ્રેમના વારિ
ચૂડને નીલ ચારમા,
વસેયા એ બિચારાના
પિરીવર ખીપુ કે રણુમાં
નથી સહવારી એ જનના
સરિતા પિર ચૂડતા
તૃપાથી કક રૂપાતા
નિર નર નીર દેનાર
સુકાળા એ હલારા

સુમાળા સ્નેહના ઝરણા
નૃતીત આતુરછે હરણા
સુશોભિત આ કિનારામા
સુકાશે ધાસના તરણા
વમેના એ સદા વનમા
વિચારા મના જશે હરણા
નથી નિજરથાન મુકાર્તા
કરે વ્યાકુલ રાક્ષસા
કુખી આ પ્રેમ ખીનારા
હૃદય પાનાણ રે ઝરણા

હૃદય સુહૃદ તળાણવા

શીઘ્રીને સ્નેહના વારી બરીને પ્રેમના ખ્યાલા
 પીએછે પ્રેમીને પાછ હૃદય સુહૃદ તણા એવા
 કવિતાની સરીતાળા વિચારોના તરંગોના
 તણાતા સ્નેહની સાથે હૃદય
 રહે સાનિધ્ય કે છેટે વગેછે મેલ કે વનમા
 હમેશા મીઠને સ્મરતા હૃદય
 સતત સંસારને તરતા સુખે કે દુઃખમા સાથે
 રહીને પ્રેમમા મસ્ત, હૃદય
 ગ્ની આનાસ આકાશે, વસાવી રોહની વરતી
 અનુભવતા સુખીરૂપનો, હૃદય
 મનોમનગુણ યીબાધ્યા નથી એ સ્થુનના સંગી
 વિરહમા મોજ માણેછે હૃદય
 સગાએ સ્નાયનાશુખ્યા, સગધી દશના દર્દી
 નિઃતર સ્નેહમાં લુપ્ત, હૃદય

માર્ગ વતાવો

રૂપી સન્માસિ કે સાધુ, તપસી ઘાની કે યોગી
 યથા જો મુખ માયાથી અને પણ માર્ગ અતલાવો
 બધીને માન પામુ ને કહો ના કેમ પાપલુ
 અનુભવ શુ કહેછે તે મને પણ
 લલુતા લક્ષ્મીની રૂપી કદી જો મેળવી નાહુ
 બચાવુ કે ઉણુ તે મને પણ
 કદી સત્તા હુકમ સાથે, મને બદ માનની માથે
 રિઆયા કે બચાવા તે મને પણ
 મનેતો જગત આપુ આ જણાએ સ્નાયમા તરતુ
 તમે જો સ્વાય ત્યાગીને મને પણ
 અનુભવ જોગ કેછે કે મારેને સ્નેહ વરસાવો
 નિરર્થક એ વહે વારિ તમે શુ માર્ગ અતલાવો
 વસુનું વ્હાલ છાંતે, બદ મે લાગણી મારી
 દ્રવે નહીં કે કીન હ થો, તમે શુ
 મનોસ્વાય ત્યાગીને પરમ અર્થે વિચરના
 લીધેવા માર્ગ દુર્લભ છે તમે શુ
 મુશીને માનને હેતુ સરવતા મે સ્વીકારી
 નમેવાને નમાને કે, તમે શુ
 ખરી જીવ્ની સાગી, હૃદય તણુ સદા ખુલ્લુ

ના — હું આવી હમણે જ રહે છું

તમારી વાણીમાં એવો બાધ છે કે અભદ્ય પુર પડે છે હું બાગળ બેઠવા કનેજત થાગી છું કે ત્રીમી પુ કે રહે છું કે હું એક પ્રતીષ્ઠિત પુર હું આ દેશમાં માત્ર તેના નામથી જ જાણના બિપરંત વધારે પ્રીતિથી મનાવતો નથી એકદીકર ૧૨૭ કરતા આત્રી ૩૨ છું કે હું તેના પ્રતે કાંઈ અર્થ પહેલું પસારતો નથી

પણ શું કામને, માટે તમે તેણીને મળવા ગામી સકો ? લક્ષીતા કે જેના અનન્ન મહા જ અને સફરી વહાણના બીજા આગળથી તરે તે કપરના સમયેના અનેક ને જી તમે બિપરંત લાગ્યા હતા તેણીને પુછ્યું

“ આ માનમાં હું કેમ ખુવાસો આવી શકતો નથી મારે કમળો કાંઈ વાત કહેવા ની — સદેશો પહેલાં વાતો છે તે અલગ અલગ છે અને મારે તે તેને સમજાવવો જોઈએ ”

આ વાત વીરવણ છે । રાત્રીના અંધારમાં તમે આ જગ્યાએ બેઠામાના રહેવા જોઈ છે તે જોતા —

“ આ સરળ માત્ર વીરવણ બાળે આ નવો પુર વચમાં બેઠી બેઠો । છતાં હું એક સાચો અને તત્ત્વિત મદદ મળે ”

લક્ષીતા શું ચવા મા પડી કારણ કે આ પુરમાં કાંઈક એવું છે । રાત્રીના સ્ત્રી કે સરજી વહાણના આગળથી સ । પી તેના સર સદેશો નટ થઈ ગયા તે વચમાં પડી — અને છેરે બેઠી તમે હજી તમારું નામ પાછું જણાવું નથી ।

કાં નામ ? મારું નામ અમરમોહ છે

સારે અનમિત હું તમને બીનવીને પુછ્યું કે મારી સહી કમળને એવું શું કહેવાનું છે કે તે તેના પીતાની સમક્ષ — અથવા તેની કમળાની સમક્ષ — કે તેની નીકરની સહી તરીકે મારી સમક્ષ કહી ન શકે ?

અહા બાઈ તમે બાઈ બાળ્ય થઈને, સોલકી રસુલતમોદ બેઠો — તમે બગીચા મા બેઠો તેનો આરામ તમને હોય, કાંઈ અટકાવ કરી નથી શકતા કે મો એક મોટા તરફથી બેઠો સેવાપણ — કાંઈ કમળને કેવું હોય, સકે —

અરે ! તે કેને માટે કહ્યો છે ? કમળના રીવ સ । પે સકામો આખા સરીને કેવું તો લીના બેઠી શું તે સમજીત છે કે —

બાઈ તમારી કમળના ગતિ તે હોય પણ સારાર વચમાં બેઠી બેઠો । “ પણ હું તમને આ કમળા કાંઈ વધારે કરી સહીય નહીં મારે જે સદેશો કમળને કહેવાનો છે તે કહતી વખત જેણે પામે રહેવું જોઈએ, તેમના એક તમે, અરેબર, હો, છતાં મહીજ સાવચે

સીરાપના મારે હું બધાયલો છું અને મારે તમે અને દેવિત ને ગણ્યો નો તમે કમળોને
ચકાતા હોતો નેની અને મુલા ત કરાવો — અને મને વીધાસ પુવક 'સોપાયલું' કામ' મે
માગીગતે સપુક કપોની તે તમારી ખાતી કરી આપશે

' સમાચાર મારા કે માતા છે ? અસત આનુતાથી તંત્રીતાએ પુછ્યું

અમરમોહિએક પામુધી વીચાર ક્યોં ચી પછી તે બોલો " હું વધારે સવાલા ન
જ્યાન આપી રાકીય નહીં અને હવે વધારે પ્રત્યો ન પુછો "

હવે શ્રી વીચાર કરાવો 'લલીતા'ના વારો હતો તેણે ધાયુ કે આ 'સાતના બનાવમાં
કાલક ધમ્મીજ જલાર બાગનજે તેના વીચારો સ્વમાર્ગીક રીતેજ તરણ પ્રતાપ ઉપર કપો
અને તેવાજ સમાધિક તકી પરીણાયે તેો લામુ કે આ સદેશો લાવેનાર તે અદ્યાર તરજ
શાન્તિ બાવેલ હાલો જેઈએ પલ્લવળી નો તેો વધારે પ્રત્યો ને પુછ્યાનું દહેવાંગ ના 'આ પુ' નોવ
તોપયુ કાચે આ જતાવ નાયે તેને કામ નીમળત ન હોય એમ જાની આવે અને તેનું ના
જ પુ પુ ચક્ર જ્યુ એવા મીચારથી તે સજધા તે વધારે પ્રત્યો કરત પલ્લુ નહીં ' તેણે
કરી અભાયમીક તમ્મ દ કરી ઉને ચકા ચક્ર ચોવાના કી જો તેના મ્હે । બિપર દેહ્યા
અને તે મ્હેગો માર તના લમના નીજ રમા ઉતરો

' અભાયમીક હજી હું તમારો જ સો કરજી તે બોલી પણ આજે હું કાલ કરી
ચકાતી નથી મતે રાત્રે — '

~ તેણે અધીગતાને દેખાવ મો પલ્લુ ત તજ તે શીરાય ખીજે મતો ન હોતાત યા આ
જતા તે ચાત ચકાને બોલો વાર ઉવટ બોલીસ નાક કાલ રિચત્તાતર કરી ચમ્મી નહીં "

' મલે તાર તે બોલી આજ વખતે અને આજ જગ્યાએ પલ્લુકરીને મળા ત
અને મળશે પલ્લુ એક બાગનમા તમે વાધો નહીજ લેતો — '

ની બાગનમા ?' તેણે પુછ્યું

તે બોલ કે હું આ રંગાં છેડે ઉગી રહીય — પલ્લુ જાતચીત ન સમજાય તેટલો

છે

' અને તેણે જ્યાન આપી ' સુર તગણી હું મારી જાતી તમારે બારસે મુકુંજી
કાલુકે હું ખાતી પુવક કહુજી કે નો તમે મો મજ મીત દમો દેશો તો એમ મતુ પ કે
જેણે સાસા ઉંચી લાલ આ મારમગા જવનાનુ છે તેના પ્રત્યો બોલી વતલકને મારે ત
મો હમેશા પસાવો યા મરો '

' અમરમોહી ! મે કહ્યું છેકે હું તમારો બારસો કરજી — અને તે પુતું છે માર,
નામ લલીતા છે અને નો તમે મારા જાજી તપાસ કર્યો તો મે હી કાલ મહાપ્ર પ્રણીતે
મળ કરીછે એવું સામગવાયા આવશે નહીં

— હું તે ગાનુકું — હું તે ગાનુકું । તે બોલ્યો તમારો મેદાન તમારી નીતિની આ
કે પુરે છે પણ દીવાન કુદીને આલો આજના જોખમ ખેડના દરેક કાંઈ સાથ રતો મને
હવે માટે તમે બચાવી શકશો ?

‘ મારી સાથે આવો સલીતા બોલી

તેણે તો ગીત જણે મા યજ્ઞી એક જુ । પડવા રસ્તા બિપર લઈ મધ અને બોલી પ
જે થોડે છેડે વમે દહી જુઓ છાં ચક્રાવહાર આજના રસ્તાની બાજુ મેદાન છે તેમા થઈ
ને આવી અવાર છે કાલે રાત્રે આજ રખો આજ જગ્યાએ કમળા અહીં આવશે ”

કાંઈ પણ બોલના શીવાર અભાસિદ દહી ત ક સાદો ગયો સલીતા તેના ચાલ્યા બતા
આકાર તરફ દ્રષ્ટ કરતી ત્યાજ બિપર છેવટે નેજે જમ્માબા સીટ ગાયબો આકાર જોવાની દૃષ્ટ
તા અનુભવી હતી અને પામેલા જાડામા અખગત સાબરો કતો તે આજ જગ્યા હતી એ
ડોને એકાએક યાદ આવ્યું પણ જીજ્ઞાસુ જે નેજે માથું કે “ મારી કેવી મુખાર્છ છે । મ
જોયો તે અમયસિદ્ધ હોયો જોઈએ અને મને મળ્યા પડેમા તે ચક્ર આકારે ડોડીએ આ
વા દશે

આ નાજો મનમા ધારણા બાધી હજુ અમયસિદ્ધને કમળા મેદાના સમાચાર શુ હશે
તે વીજે નાચા પામતી ગાને તે સત્યાર અશુભ ન હોવા માટે પ્રધરને પ્રાયતી તે પર ત
દ ધીરો પાલે પાડી ફરી છતા તે ચોક્કસ જગ્યા છેડી ગયાને થોડી પણ વીતી તેવામા
પ્રથ જણે નાતો એક જમ્માબા સીટ ગાયબા ગનુકું હાર નીકળતા મનમાજ અજુ મર્યો
અહાહા ! હો ત્રિ આ વેળાએ અને આજ જગ્યાએ આવશે જોઈશું

પછી તે જાણે તે જગ્યાનો જોખમો કેય તેમ ટી તરફ ચાલ્યો અને તે રસ્તે મેદાનમાં
ચઢીને જગ્યાને રસ્તે ની જા આ કે મયો

પ્રકરણ ૧૬ મુ

મહાદાણીનું એકાત જીવન

રા ૧ જુવનના એક એકાત જીવનમા હાગણી કમળાબાઈ એડેના છે જુવેગના ૧૧ અને
૧૨ ની રમ્ય નો વખત હતો છતા વખત જોડે વહેસા હતો પણ રાજકીયસ્વારો ચર્ચવાની
એક એક વધુ ચુકીલતી અને બાના પ્રમોગમા પોતાની હમેશની ટેવ મુજબ આરામને બંદા
તે દરખા થયેલા સ્વાલા બિપર દીખીયા ગનન કરેલા તે માટે મહાદાણી પોતાના ત્રણ
ચાર સલાહ રો રાત્રે પોતાના જોતજીવનમા આ પા દતા મહાદાણીની ઉમર અત્યારે
સાઠે જગ્યા વર્ષો વર્ષો હતી છતા તદ્દન તનદુસ્ત જણાતા હતાં તેમ ૧ જુવકીય સ્વાલો
નું બારીક નીરાદેશ કરેલા પુત્રી સમજ સક્તિ ધરાવતા હતા તેમના શરીરમાં જહાવરયા

નીચાક અસર જોકે દેખાઈ આવતી હતી છતાં તે પોતાના પોશાકોના બપકામાં અને હાથમાં
મા કાંઈ કસર રાખતા નહોતા. પોને સુદર છે એવી તેમની હંમેશાની માન્યતા હતી અને હજી
રહસ્યમાં પણ પોને ધણીજ ખુશી હતી છે એમ તેઓ ધારણ કરતા.

ધણીજ વીરશય કોન? કામગાળી એક આગ ખુશી કિપા તેઓ હંમેશા પડતા હતા
અને મહાનારો પામે જીના દત્તા વાતગીત દ ગીઆન જે સુખીની હતી તેની હેતુમાં મ-
હાનારી તાલગુરુને એ રા સારાણનો મળ કે જોજો વેદાન્તિક મત વેદધર્મો માટે આદ્ય
આદ્ય મ ન હુકુ છે અને જેને માટે ને આદ્યથી બધી બદાદુરીયા લડ્યો છે તે સુ બેધધ
પરો રીકાર કરશે આ સુ ખર દરો

" અમને જે જે જાન્યોએ મળી છે તે હવેથી અને કેટલાક આગળી પત્રો કે જે હ
મણીજ આપ હજુ વાંચી બાજવામાં આગા છે તે હવે થી ' સમાધાર્મીઓ એકે મ '
બીર મુખાતી વાંચી જુદ બોલ્યો " તે હવેથી અને તે લાગે છે કે જે આવા હોઈ તે
ચરીજ દોષી જોખ્યો "

' અને હુ પણ તેમના મનને મનને હુ ' સમાધાર્મીઓ જોજો બોલ્યો

' આની રખતે " રાજદારી પુરુષની દુરેસીયા અને તેમણે મહા જી પોતે સમજી
છતા ખીજાનુ જણાવ્યું સામગ્રીનુ નન હમેશા પસંદ નહોતું તે જાણ્યો દારાળી બ્હીતા
બ્હીતા જીવન રસાઈ મારે ઉમેયું, અને તા પણ — તે અ/વા કાલક પવાદાર બધુલા પ
દેખા આપ નામ ન તેને માટે કામ જવાન પામી શકે નહી

હમણા જોતનાર જીમવાયે બધ દઈ મહાદેવના જે તોડાન આપે ગયું હતું તે જોકમ
શાની નીચળુ મહા જીના કૌતરપર ચુસ્તાની રવાય મરી આવી અને પોતાની કષ્ટિની સર્વ
શક્તિ તે જોકમ મુખમ જીવ કેટલી શકે તે માટે ખુશીમાં તેના ત દૂરી બેમતા બોલતા
" આ હુ સુ સાનજીકુ જીવની વાતો જવાન ન મળ્યો " તેજ જવાન અરેખર માગવા
મા આવશેજ અને વળા મારી પોતાની મરીયાજ આજે સો હો તેની કાન્યકુન્જ સા
થે રી લડાઈમાં મદ શા માટે આપી હ આપો સુ કાન્યકુન્જની બ્હીતા દત્તા તે મારી
ના, માતા જીમવાયે " ના ' દવે તેની જુસ્સાની રવાય અભીમાનના જુમામાં જેમજેમ આગળ
જોલતી ગઈ તેમતેમ ફેરવાતી ગઈ

આપણે કાન્યકુન્જની બ્હીતા નથી જતાવગતુ કરકરે સુ જોડુ હતી આપણુક સે
જતે માખરે થઈ મે જે આપણુ આપણુ હતું તે દીવસ સુ આપણા ના અગલમાં જુબી
કોપ તેમ હ અને પ્રતાપદત્તા સીન્યની પછી કેવી રદા થઈ આપણને કાંઈ હા પડુબજ
ની બ્હીક નથી પણ આજેનો સોનાની ફાત જાનો નાન નીક ધર્મનો વહાદાર અતુલાથી
દેવાથી મદદ આપી છે આપણા પુત્રન ધર્મને માટે મદદ આપીએ છીએ ધારે માટે લ
ડીએ છીએ — એ રા રૂપા આપણે મદદ આપીએ આજે દ મહુબકની બ્હીને કે પુત્ર

પાથે-સરનામા ગૌરના-આપણા ત દુ દક્ષ આપનાં પુખ્ત-તને ન મળેલ દેવાની દમ્પ ॥
 મેં આપણે સારાઈને મદ કરીછે એમ નથી પણ મ પડુ-મ બૌદ્ધમાર્ગ અવગણે છે તેથી

મહાગણી યોડીવારને માટે શાન થરાં પણ ત્યા હાજર હતા તે બાગવોએ તેમુ કે
 આ વખતે કાંઈ માત આપવાનો સમય ન હતો તેથી સુખ રહ્યા અને યોડીવાર પછી મહા
 રાણીએ આગળ ચલાવ્યું

અને આપણે માણસો અને દ્ર વતી મદદ મોઢી તે — આપણી આજુર રમતી
 જીંદગીઓ અને આપણા અનતામાની મોના મરેરાતુ બાળાન આપણુ તે સુ રક્ત અત્યંત
 સમયાર સામગરાને માટેજ મેં ના સારાટા રા ના વારી આપરી જોઈએ કે જાતીલાભ
 અનેરવાઈ વીચારોની પટે / મદદ હારે પ્રેરે પછુ ફરને દોષછે જેને માટે તે લડતો હતો,
 તે, વેદિક ધર્મ છોડી આત્મધર્મને અનુર તુ તે ફક્ત એક સુલેહને માટેજ અને એમ દોષને,
 તે આપણી તરે ન માફ કરી શકાય તેવો શુદ્ધ કરેડે

અપુણ

અમારી અપીલ

ગ્રાહકોને અને અન્ય દેવી મંત્રોને-

શ્રી જગ બાના સેવકો !

પરમાત્માના જે અનીતા ન સક્રિય રહેલી છે અને જે સક્રિય એ આ સ્થાવર જગ
 સચરાચર જગત સુ રક્ષુ છે તેને આપણે આપણા દહદેવ ગણી પુણ્યને છીએ આપણાં જેવા
 અનેક જગતોના નીવામક તેજ ધધરી છે અને રક્ષ સતત અને તમેણુ સ્વરૂપી બ્રહ્મા ની
 શ્લુ અને અને માદેશ્વર રૂપી ।યુ વક્તિઓ પ્રાયશીક સંસ્થિતી બિસ્તરોત્તર કાલે શ્રી જગદગા
 ની મહાન બિપાસના દ્વારા ઋણુતાને પ્રાપ્ત કરી પાતપાતાની સંસ્થિત રિયતી પાવન અને
 સહાર એ ત્રિપુરીગય ક્રત યો બળ થે જાયછે અનેક ।ગારધિના, અધ્વાસથી તે ત્રણે મ
 હાન દેવોએ પણ આદ્યારને વશ થઈ પોતેજ સંસ્થિત નીવામક એમ ગાની હાથ પોતાની
 ઋણુતા— ઇષ્ટના પ્રવર્તવેલા છે તો પણ સ દ સમયમા તેમને પોતાના જાન્યક્ષુ ઉધારાની
 ફર / પાડી શ્રી જગદા પાતાનો આવૃધર્મ સ્વીકારી તમને સહાય કરેછે તો પણ મોટાની
 વાત મોટાઓજ જાણે અને જેવીરીતે મહેલમા બસી મહાન રાત્રતત્ર ચલાવનાર મહારાજો
 તેની દુરની રમ ન જોગપત્ય કાર્યવાહો ચલાવનાર ચીંહીના ચાકર અમલદારોનેજ પોતાના
 ધણી તરીકે જોગબેછે તેવીરીતે આપણુ આ દુનીયાના અલ્પજ્ઞ વેા આ ક્રમ સુધાને ન
 પંખાવવા પરપતાના પરીમીત કલ્પા પ્રીત્યુ સદાચીવ સુખ અદ્યદ્ કુમેય અગ્નિ વરણ

ત્રીગેરે વંચિત દેવો ભીલ શ્રેષ્ઠા સિંધારી તેમને બળના પ્રવાનલીલ તરીકે કીએ તોપણ, પણ
 હાથે સ્વરૂપી પીડમાં અતર દ્રષ્ટિ હા । અનેક પ્રહારોની જાળ બરીયા પતમાન — એ
 ત્રીકાળ સિંચતીના શાળા કેટલાક મદારીઓ ધર્મ ગયા છે તેમણે મુપ દેવોના, દરજ્જા, ગણી
 આ એટ સત્તા ભી સ્વીતી જાહેરમા મુડા છે એને પીતરોહરતા નાતરુનેહ અધીક દોનાથી —
 એક પુત્રીકે પીવા કરતો માતા તરફના વાતસલ પ્રેમ ભી અધીક આસા હોનાથી તે એટ
 સત્તા — પરમાત્માને સ્તી રસપે — તે પરમાત્મા ભી શક્તિ તરીકે આ રો બજાયે કીએ,
 અને તો પણ રાજપરચાન — બિદેશપ્રાન પહોચવા ॥ સ્ત્રીધા આ વાકાચુક અનેક રૂપા
 હોવાથી એક સુત મતુષ્ય પ્રાણી ભી દ્રષ્ટિ મર્વાદ તે ભી વતમાન છુદીની બદાર હોતી ન,
 શી તે તેનાજોતા ધર્મમુકને રસા ॥ ભોમીયા હોત તેનો બિદેશ પ્રાપ્ત કરી તે રસા ચુદણ
 કરે એ અને તો પરીણામેજ આ રૂ સ્ત્રીધા રીનેજ શ્રદ્ધ સત્તા — શ્રી જગદલાને રાજનારા
 જોતી સંખ્યા ધણીજ યોડી છે અને ધણોનો ને એટ ધણીના રસપાશ જુ । જુદા દેવોમા
 રહેતી શક્તિઓને શક્તિનુ તેટલુજ સ્વરૂપ ધારી તેને તેના દુષ્ટ મારામા બજે છે તેમજ
 વળી આગવતા વખતના ધર્મ ભી ઓથે રહી કુત્સિત વ્યવસ્થા ચલાવતા ॥ ત્રીજી અને છત્રેયો
 ને વધ વતના ધર્મમુકઓ ॥ રૂપમાગહેવા જમ ભગનોએ આપના મર્યાપની ભીતરે મા
 ટે જાહેરમા હનકો વીચાર ચલાવી દોરો છે અને હવે મુપ કેવળા રસ રસપ્રતોષી આ
 જ્ઞાન મનુષ્યો પોતાના રસથી કુમોતે ધમ્મુ સ્વરૂપ આપરામા મદતા મા ભગત ભી ની
 સામાથી બચી જતા ॥ ધરે છે અમુગમા પુર અસારે આ રાજવા ॥ માર્ગ નતાપણુ નથી અ
 ને નેજ તેમ ભી આણે પર્મચુકઓમા કે પર્મચુરના અમળા મળુના કરી ॥ તો બારીકાથી
 વધામતા તેમની રસાર્થી જ્ઞાતિઓ રાષ્ટ્ર જગપ્રાધ આપતા તેમમા બેઠએ તેથી મદા રહેતો
 નથી અને શ્રદ્ધા દશાય રાખીયે તો —

ગુરુ લોભી રિષ લાલચી, દોનો છેલે દાવ,
 દોનો ટુવે વાપડે, વેઠ પથરને નાવ

ઉપરના મંત્રોને લખેજ આણે સપ્રદાય અગત વ્યવસ્થા યજ્ઞ જનાની અણી ઉપર આ
 સી ચુક્યો છે આ સસારના બે ત્રણ લીધ રચ્યો છે પણ ત્યા લોકો દમ્ભ બાધા આખડી પ્ર
 મજે નાપડે ત્થ પણ સરથરને દિતકારક કાષ્ટ ઉપદેશોને પ્રબધ નથી પણ ઉમગી રીતે જ
 ના હૃદયમા સલાસલ જુનતા સળધે કાષ્ટ લાગણી હોત તેના મનુષ્યોને તો ત્યા ધર્મને બદા
 ને મતા મદપાનાદિતેમજ પશુભોગ વિગેરે કુત્સિત વ્યવસ્થા, પુનરી લોકો ભી કનડગત દિ । પ્રતિ
 રોન મુડાવેરા ચોક્કો વીગેરેના વધતા જતા કરો ઉપરથી સનાનાગાઓનો લાભ વિગેરે વિ
 ગેરે જોતા બીરડી અશ્રદ્ધા સાથે કટાગાતો સપુર્ણ સબધ છે , ઉપર જાણિતા સંજોગોના
 આ સમયમા ખીજ ધર્મમર્યાઓ ॥ નગારા દુલ્હનીયા મ મરઘમા આપણા આ શ્રી અંબિકા
 વિશ્વજીતે કાર્યે કૃત, એકે તત્ત્વની આવાજ સરખુ છે, છતા પણ જોઓ જગદલામા અડમ
 મદો છે સલાસિલની ટુસના કરી શકે તેમ છે અને સત્ય વસ્તુજ દ્રષ્ટિ મવાદાનુ મ્યાન છે તે
 વા મનુષ્યોને તો આ ન્હાનકદ્દ ચોપાનિયુ આવકારદાયક છે એમ જણારી તોપણ તેની ઉ

જાતને માટે સમય દેવીભરત મ ની ગદની આગમ્યતા છે આસિની, જુલ અને સારક
 રિયતિ બધો વાગ વાર આકકમળની દિષ્ટિર્માદમા મુકીએ છીએ તેથી તેનાથી કાઈ અગત ન
 થી છતાં ખદારના દેખાવમા સરથાના રથના નેવા બચ્ચાના શયોના નેતા—સધારીએકે એ
 એ અદરખાનેનો હક રથાયને ખાતર સધમા પાનાણ હીક લવાના મુકમ વરાગારી તેમને
 મળતા લવાનમ ખાવરજ સધારીપણું સધારી ખવા ગેર મા ખી રીતે અને તેરલા રથખ
 ખાતા છતાં મુને માટે સદન કરી ચાહે છે તેમ આસલા દીએ છે તેમના તરફ તે આ
 મે કાઈ મદદની આશા નાખતા નથી બલકે મેકુક નુકસાન પશુ ખમી મધએ છીએ પશુ
 નેગો આ મરથાના રાના મુનરામીએ છે તન ની પાસે આ છ કરીને મીસા તરીકે—
 ધર્મને માટે જગ આપા ના ના બંધા મામતા ખમને ઘરમ શાગની ન રોવા ન માગી છે
 હમે છીએ કે રથા આપા આ પરીતાર્ય કાપા રથેલી માગણીઆ પથાસ કા મા
 દ આપરીજ

મારીક વગમા જામ પડપાથી રીતી નથી શરખાત હોય તે પ્રમાણેજ ધણા જોડા માદક
 થી શરખાત રીતી છે રાજી હદામે રચાર કરતાગે પીળ નસીદ પે રો ના જાહેર ખખર
 આપવા માટે પુતા નાદા ખરચવાની પશુ મારીની રિયતી નથી અને તેરલા માદરોના
 લરાજમ જિત મારીક રકાની રાખવુ પશુ મુકેસ છે પોતે છતાં મારીક દરે હમથને માટે
 ચાખુ ખિશા અ રો દક આમદ નાથી આજગ જિત આકમ રવવાની આશાની અમેા મે
 સની ખીટ યામ માલીક ના ખ ની નનાવી લએ છીએ પશુ દવે નેમ અને તેમ વહેશે
 બદારની મદદ નાથ લખાગે નર્મનો અમારે વામન મુકલી વેકરી પડગે તને માટે દરક
 આદ ને વીનતી પુનઃ આમદ કરીએ છીએ કે પાનરીતાયા ખનના આકમ આ ચાખુ માલખાજ
 વધારી આપવા વધારે નહીં દરક માદકે અક એ નવા આકક કરી આપવા ચાહુ રથ
 ના નામ અકર્યજ આ મા રથનાની આશામે મારીક ની ૧૧ કાંખી રપેર—વધારાની દર
 અકે કાનવામા આવે છે રા તેને તેરલા માદક વધી બધ ખેરી ભવતો તેના નુકસાન
 માથી ખમી જવામ પ્રાવમા ન ન ને પુરત નાજખા તદન જગલી હતી અને ને પ્રતદીન
 કુષ્ઠે તી જતા અદનાના રાખર ત દ પોતાની મુસાદરી લખાપતી ભખએ તેઓના મુધારામા
 તેઓ જસ તાસ મુખોના—પિકે જોદગા મી ખમી રહેલા છતાં ધર્મનો મુધારોજ અમમ
 દર સ્થાન જોગને છે અને તેને પગીજામે જોરાને ખાતર થતો પશુમધ—પોતાનું મુખ
 ત્વ ભાગવવા માટે દિવસે દિવસે જોડો કરી વન પતિના જોડા પર અભાગી લરાની વેકરો
 નીચન નનાની—આસકાતા રિયકરિત ભખએ તેમજ મધો પ્રચાર પશુ કાઢો કરતા જ
 પડે ત્યારે તેજ દુડો ક ૭૧ આપણા આપા આજખા પલ તરોતા તે આપણામા કદિ
 ખામતા ભય છે વળા આપા મુધાનુ કાઈ દાય દનશા—પછી વલ તે એક લાગવમ વ
 મરનો અદનો માણમ હોય તેપણુ તન પાતાનું મર્મ સલાવવા માટે પ્રકા મદખખા કરી
 ત્યારે આપણામા તેનો અભાવ છે અને તરી મુદ્દમા જોરાગર રીત ઠોડે દરે પુતવાનુજ
 ૧૧૬ કરીએ આવી રીતે મુનરા મનમાના હદમારા લખતાં પાર ન અપે અને તને માટે

આ ગોવે ૧ કે જે આ રામા હુરકી આવતા ના માટે એક હુ ગી ગોવે ૧ શ્રી ગા
નું છે તેથી ૧૧૧ રવારે જગો વેલસી આર સ્ક છત્રે તેડી જગો આપ લે મામા મપરવા
મકાચ હોવાથી હુ મા જગાનીએ છીએ કે જે મા આદક ૧૧ એ આ ક નધારી આ
પશે તે ૧૧ જગ ૧૧ તેના મપ ૧૧ હુ નો જગો આપોત તે બિપ ૧૧ ગમાસ તરથી

શ્રી હરપાઠદેવ અને ગત્તિદેવી

કે જેમા ગા સી ૧૧ કીરોના અદ્ભુત રાજ્ય જગ મામા નમી બહિન મનમાસા ૧૧ મ
કેનો પ્રમાણ આપુ ૧૦ આસમુ ૧૧ રુતો મ ૧૧૧૧ જગદલાની રૂપાન ૧૧ વીગે
મામા બધને હુ જગ હીરોળી મ પુર અને અ ૧૧ ગી ગોવે તરીકે પ્રગટ નરામા આ
૧૧ કે ન રેમ નવો આ ૧ રાગી આસાગ મનુ ૧૧ જગ તરીકે અપમામા આસો ૧૧
મામે નીસાર રમ આપર આ ૧૧ ગી ગી ૧૧ તરીકે આ નેપુન દર પ્રાકને આસા
સીચા દતોત્ર પશ આ રીને નરા સાદક વધા ૧૧૧ તે ૧૧ કિપો ૧૧ યાપકે તે ૧૧ જગ
આ પ્રિયથેન મેસાથી તે રમ અનુભવ છે

રામા ૧૧ ગી બે ને માટે પલ અત્યા ગી ૧૧ અમે ગોવેનુમા છીએ ગા વરમા
જે ગમાસ કડ મેતુ ૧૧ ગો ફૂત આ આસા ૧૧ માન નામ ઉ ૧૧ ગીગાન તરીકે બ
માગો ૧૧ થી માગી ૧૧ ૧૦ ના ૧૧ મામાગી એ ગીગેટ આપીએ છીએ તે ૧૧ મા પલ
મામી મા ગી ૧૧ મામાથી હુરસ મમતી ને માથી મ્દારગામ ખાને જગ ૧૧ શમા ૧૧
પગ દવે બનેતે જગ સીચા છે પણ અત્યા હુધીમા આપણા ત્રાકો સીચાસના મા ૧૧
તરથી મારી મ આમા પુ ૧૧ ગીગેટ અપારમા આપી છે અને આપ ૧૧ અમે જેને પ
રીચાસ આ ગરાગ કિમગા ૧૧ જગા ૧૧ તેમા આપણા પ્રાકો અન અન્ય ૧૧ ન
એ જગદલા બધે યો વો પાતપેતાથી જાના મમ લે તા ફડા ૧૧ ધણીન મારી ગિયન
યધિનરા મબર ૧૧ અમે માગી ૧૧ પ્રાકને આસા વર્મા એક અમે ૧૧ જેટ આ વા ૧૧
કિપાસન યધમે અમે તેથી જગાસા ૧૧ ૧૧ મા છીએ કે દરેક પ્રાક જે ૧૧ એક
હુ કે જે રપ ગીગેટની છે ૧૧ અતી આ આના લો ૧૧ રા ગી ૧૧ જાની રમ વમુન કી
મારો તે ૧૧ મમો જે તેમા જીગ એક ૧૧ દન દગીશન આસામા આવે ૧૧ તે નહીં લીએ
તે—આસા વરમા માગીનું પ્રાકપલ લમા ૧૧ લીધા સીચા બે ૧૧ (મીજાસામા આવ ૧૧
અમે તે ગી ૧૧ એક ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ નામ વાગી કી રીગેટ ૧૧ રામા આવ ૧૧
તેથી હી ગીગેટ નમ ૧૧ દાન ગુરતમાજ આપમામા આવો અમે આ રમાએ દ ૧૧ દેરાઅન
— માગી ૧૧ પ્રાક મેર કે ૧૧ હોય — ૧૧ જગ ૧૧ પ્રિયથ ગમેન નશે અમે ફડા
દાય મદ્દ ૧૧ લી ૧૧ ના જગદલા ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ગીગાતા ૧૧ થાર તંસ ફેટા નમ ૧૧
૧૧ એક આસ ૧૧ મરી ૧૧ ના રાગ મામે — કે જ દમેશ પુ ૧૧ મા ગપસ લાક મુદ્દ ૧૧
જગા ૧૧ અમામે તે નરા રસી બે ૧૧ તરી નેસા ૧૧ રાગ આવો ૧૧ ને એક ૧૧ અમા
નામે માસીકની ૧૧ ને ૧૧ બે ૧૧ રી (જગ) આવ ૧૧ આવશે

કે ૧૧ અમામા અને પરમાર્થ બને મામે છે તે ૧૧ જગદ ૧૧ પ્રિયથ દરેક દરેક
ગત્તિ અમામા પ્રાકા પ્રવતી મદ્દ આપમા એક અમે આસા રાગીએ છીએ જગદલા
મમામ સુદ્ધિ ૧૧ રતા ૧૧ અમામ ૧૧ ગાર જનાવો ૧૧ ગા ૧૧ ૧૧

ગાત્ર પ્રકીર્ણ ૧

લક

દિ હુસ્થાભા બાલોજો ક્રેવાનો પામેતુ, એમિધર્મતા તેમજ
 મે ય ગાહિય, કળામિશાય, નીત, સા, વીરે મ મધી
 મનય આ જોધમનેજો ચચતુ અને સર્વ
 મન્મા પામેકુ માશિક પેન—

શ્રી અંબિકા વિજય

(પેન પુનમે બાલ પડે)

પુસ્તક ૮ મુ. કોમળ, પુણીમા, ૧૯૬૭ અક ૮ મા

શક્તિ મન્નિમવિનૂતના કથા

કાવ્ય નપુણ મુદાર શિવગન

ચાલકપે દિગતા દદાનક

મીઝરકા ધિવય તામ માનિકમ

શ્રી અંબિકાગીતના નામુ મા તીકપર

તેના વાયમમા હમેશા ધી આવી નીના

મ કી અગીનવ કયાએ, કા ય માન

મ તીક શ્રી અંબિકા અને હાલ (મથ)

કાલીનુ—લિ-ચાલીમાતુ) શીયનુ આ

પે 11 (૦-ચિ) વચાશ 11

પ્રગટ કુન્જાર —

શ્રી ગમ્નિ ધર્મોદ્ધારક સમાજ તરફથી

નાથનવાય કુબેરજી નનજાન ચુન (મીડીયાનક)

(મમાનવા ૧ થી ૬ મને સુધીના મેન ને ખાટેન નને ગેન સાથે 12)

વાપિક લવાજમ આ માડીની ૩ ૧-૮-૦ બેરના પાન્ટેન સાથે

પાળાયા ૩૨ — ૦૦ ને (તા) પુરક નામલતા ૦-૦-૨-૦

અપાયછે.

કિર્તન સાવ્ય મજરી

આ પ્રગટ રાગ રૂપ ગંગાસાગર અનન્ય એ પ્રિય શક્તિનાં નામ હિંદુ ૧
પ્રભાતી બો પદો નિશ્ચય મધુદત્ત ગોપાલ શ્રી લેખક રાગા આવેલ છે તેથી આ
સમય રાગાનો મુખ્યરી તેમજ અનુ સુઓમ મુખાસ રાગોનો અનુક્રમ વાર ૧૦ ૧૧ ૧૨ આ
વન છે નથી હર સમાજની માર ના પ્રીતી મીને હો

દરે રાગા મહારામા આપ પ્રગટ ની જરૂરીયાત હોઈ તેમજ નામગીરી સમય ૨૧
અગાજીથી પ્રગટ થયું પ્રગટ એટલે ૧૨-૮-૧૦ નોંધ પાછળથી ૧ થી ૮૦ લા ૭
મી ૩૨-૮-૧૦ અહ આપરામા આવશે ૧૨૫૫૫ મમાનાને થી રહેશે

આ સુધીમાં આપ પ્રગટ કરના વચ નથી તેમ થઈ જ ના માનના અગ્રેહો ૬
પ્રગટી મહેતા ના ગોપાલ શ્રી અન્ય પાસરામા આપુ છે ૨

મગર ૨ ૧૧૦
અન્ય ૧ ૧૧૦
સુ. (કાશિના)

લચના

૧ ૭ સુધીથી પ્રગટ આ માર્ગેથી અક નર નહ તર્ક ગોપાલના આ ૭ તે
એને માટે આ અક નરે હરેત પોરકા મોટલનામા આ પાસ ને તેમા થી ૧ દક્ષી ન
ભૂતી અમારા ત તે મારે થી પ્રગટ અ તમા એટલે ૧૧૨૧૨ થી થી
થી થી મો ભી લરામ વડત્તે થી આરો

૨ ૭૨૧૪ પ્રગટ તરમો મો મો ૨ ૭ સ્વિકારવામા આવેલ આ લરામ મો
થી થી નામા આવે તરે રીદુત્ત ૭ છે તેને માટે અમે લાખ દીનગીર છોડે ૬ ૧ ૭
૬ પમાતુ પોરકા લખના ૧ ૧૧૬ કે એટલે રી રાખનામા એને મોટા તુમાનમ ૭
પહેલ તે લદ મે ૧૨ ૨ સુધી પ્રગટ તેમ કરના પદેસ અગ્રી આ સુનના પ્રવા
લે એમ પ્રગટ રાખનામા આવે ૭

હરપાલદેવ અને જમિતિદેવી

વીં ૨૧ ૨૨ ભુત રનથી દેવગ જગુ

આત્મહાસિ નાવેન

આ પ્રગટ ૧ ૧૧ હરપાલ વાલ્મીકી રાજી ૧૨ ગોપાલના આપ પ્રગટ અમારો
તેમા પ્રવાનમા આપ અને આરાગુના રાજી ૧૧ ગોપાલના આપ પ્રગટ અમારો
૧ ૧૧૧૧૧૧ પ્રીતુ ગ-જીવો શક્તિની રૂપે અવતાર લેવના થી પાકેલ બો અવનુ
૧ ૧૧૧૧૧૧ વાગે થીવોનો મ ગરીરીતે નેવેલમા નમાવેલ કરવામાં આપ છે એ
૧૧૧૧૧૧ ૧ ૦ - ૮ - (પોરકા ૩) ૧

મગર ૨ ૧૧૦ - શ્રી મેંદિ વિજય આદીસ ચૂરા (મહીયાવો)

[illegible][illegible]

[illegible]

સ ગત પા નામ લી સ્ત્રી દત્તા બ્રહ્માએ તેમને મૃત્યુન ધર્મથી પ્રભુ ઉપભવી સદ્ધી વધારવા આગ્રહ કરી પત્ની બ્રહ્માને મેરૂ પાતના શીખરમા રમણીય બ્રહ્મલોક રચ્યો. વીષ્ણુએ સર્વ લોકની ઉપર અચૂત મનોહર અને લક્ષ્મી તથા પોતાને રંગવાના રથાનુપ વૈકુલ્યો રચ્યો. શીવે પશુ દેવાસ નામનું ઉત્તમ રથાન કર્યું અને તેમા હુનગણ આધે મળીને કયેઅં વીહાર કરવા લાગ્યા તેમ જ શીખ દેવતાઓ ખાટે પણ મેરૂ શીખરમા રંગ લોક રચ્યો.

વાણી વિલાસ,

(ગતાકથા આતુ)

આ પ્રમાણે વાન ચાલે એવાગા અવેરીઓને બોલાવ્યા હશે તે આ આવી પહોંચ્યા અને એકરી ચડીઆતો માન દેખાડા લાગ્યા એ અવેરાત બેઈ સંધાના દીલ રાજી થયા અને બાદશાહે કેટલીક ખરીદી કરવી હતી તે કરી એવામા માર્છએ પુછ્યું કે હીતાથી અધા રૂ અનવાળા થાય એમ કહેવાય છે તે ખરૂ હશે? અવેરીઓ કહેકે આરો હીરો હોતો થાય અને કેવલાક શાસ્ત્રીઓએ કહ્યું કે ન થાય કેમકે રતનમા કાષ્ઠ જાતનું તેજ નથી એ વાતનું પાશુ જોવાને સારૂ ભગરમાથી બાદશાહે કોહીતુર હીરો મગા પેઠે ને પાસેની એક આરડીમા મુકી જોયો તો જગતો માનમ પડ્યો. શાસ્ત્રીએ કહ્યું કે એમ નહીં છેક અધારામા મુકવો જોઈએ તે જીવગથી તેને બોપરામા ભોપરૂ હતુ ત્યા મુખે ત્યારેતો કાઈ પણ તેજ માનમ પડ્યું નહીં તે ઉપરથી અધની ખાત્રી થઈ કે હીરમા જાતનું તેજતો કાષ્ઠ નથી પણ તેના ઉપર થોડુએ અનવાળું પડેતો તે પરા વર્તન પમાડી ધણું પણ દેખાડે મીયા બાબીએ કહ્યું કે ત્યારે હીરામા કાષ્ઠ ખુબી રહી નહીં.

ખીરમલે જવાન આજો ૩ મોરી ખુબી કે માર્છને જતા ગુરુ જોતાજ તેને સો મસો વધારીને જતાવેછે તે જીવગથી રાજા ડોડરમલ નીચે પ્રમાણે બોલ્યા.

ગુન દિનકરકે કિરનકો કીર્તિ પરાવર્તન.

સો જાકી જ્યો પાત્રતા સૌવહિ હોત ઉત્પન્ન

અથ — મુશ્કરથી મુયછે તેના કારણનું જે પરાવર્તન પામવું તેને કીર્તિ કહીએ તે (કીર્તિ) જે પદાય ઉપર પડેછે તેની પાત્રતા પ્રમાણે ઉત્પન્ન થાયછે, એટલે કીર્તિ સારી નહારી થવી એ મુશ્કર ધણીના ગુણ ઉપર આધાર રાખી નથી પણ સામા માણસના સ્વભાવ ઉપર આધાર રાખેછે જેમકે જગતમા પવિત્ર મુઠ્ઠા ટેકી રમેરા આકરુરચા ખુબી મળેછે અને મુલા જાતુનોન જેવા નીલા હરેછે તે અધારૂં કર્યું એવું કે એ પડીને તો એના એજછે પણ એની હર જાણુતારી પાતા જુદી જુદીછ તે જીવગથી ખીરમલ બોલ્યો કે

પૂરન પરાવર્તન કરત કિરન મનીમાનીક झले झरान जलेयदा पत्थर जो अरासिक

અથ —ગળીમાલેક જે છે તે પોતાની બિપર પડેના કારણેને સપુર્ણ રીતે પરાવર્તન પ
મારે અને પથ્થર જે અરાસીક છે તે કદી જણા જાય તોપણ જરાએ જાણે મારતો નાહ

જગતો કહ્યું કે રાત તો રમદને બહુ ઘડી વાત કહી કીર્તિ એ ગુણવત્તુ ખરેખરે પક્ષ
વગનજ છે ગુણ હોય નહિતો પરાવર્તન પડેજ નહિ અને હોયતો પડ્યાવિના પશુ રહે નહી
તેમ કેટલું ને કેટલું પડે તે પાત્રના ઉપર આવાર રાખેછે ગુણની બિપર નહિ

शुद्ध सुगुन रुप सुरजइक विविध कीर्त्ति प्रतिविंब लाललीलम मिट्टीस्फटिक अबुआदि आलव

અથ—સુગુણ રૂપી સુરજ તો નિર્મળ એકજ છે પણ તેના કીર્તિરૂપી પ્રતીબિંબ લાલ
લીલમ કાંઠિ, માટી પાણી વીરે ભુલ્યા જુદા પદ્ધતિ આલખન જામેછે તે ગ્રામ્યે જૂઠા
જૂઠા પડેછે

ઝેઝીએ કહ્યું કે જુન કહી જેમ સુભાના કારણે નિર્મળ છે તો પણ સાલમાથી જોતાવાન
શ્રીયમમાથી જોતા લીલા કશટિકમાથી ચળ તા ધોળા માગીમાથી શૂન્ય અને પાણીમાથી કે
વળ નીર્મળા દેખાયછે તેમજ ગુણી જન તો એકો એક હોય છે પણ તેને જૂદા જૂદા મા
જુસો જૂડે જૂડે જાણે જોવછે

નસગ જેઠ બોલજે અટક્યાણુ કહુ કે મિયા લ એ લાલલીનમ મીટ્ટી સ્ફાગી એમજ
ચી તાને શોમા ગણવા અને એમ બોલતા મીટ્ટી સ્ફા ઉપર એવાં જાર મુકેના કે એના
પ્રશ્નનો જવાબ તેમજ જાણી રહો મિયા સાહેબ તો બીચારા આમાસ પુનેની બાનવમા
પાતાની હુન ચંઈ હતી તેના હૈયા શોદમાજ મિરજતાર હતો અને તેમા આ બીજો મયારો
સામળી છેકજ ઇમારત ગયા તેથી જરાજ દેવા માગ્યો પણ કાંઈ બેવાઈ શકતું નહિ અને
પેલી આમાસ પુનેમની વાત મનમા ધોળાયા કે તી હતી તેથી ગજશરમા કાળી પુનમ દિવાલ
એમજ જોનાઈ ગયું આ સામળી આખી સૂક્ષ્મ અગ્રમ કસી પડી, અને મિયા લએ છેક
રજા જેવો ચંઈ ગયો

એ વેળા ઉપર ખીરખજ પોતેજ એની મદદે આ વેળા એજે કહ્યું કે સાહેબ મિયા
લખ્ખે તો સમજ્યા પૂછે અને દેહે કે છેલ્લું ચરણ કાળાપુર્નિમા રાત્ર આજે એની એક
૧ નસગને અનુસરી કમિના બનાવે

નાશાઈ કહ્યું કે તારે તે હજ બનાવ જેવો દુઃખ એમ કહી તેણે નસગને દહે બોલી

અતઃ ચે

નરમસુખદ સજોગિકો, ગરમ વિજોગી ગાત્ર કર્મ મર્મ ભરી રોગિકો,—કાલી પૂર્ણિમા રાત્ર

અથ—રાત્ર પુનમની રાત્ર સન્નેગીને નગ્ન ને સુખીય લાગેછે તેજ રિન્નેગીના શરીરો
નગ્ન લાગેછે અને રોગીને કાળી વાયદા જણાયછે કેમકે તે રાત્રમાં એના કર્મનો મલકો મ
ર્મ બગેલો છે

જોઈએ છું કે વચ્ચે શાસ્ત્રમાં અમાસ પુનમ રાગીને બારે ગણીછે અને વળતા પાણી
પીવાના દોષછે તો તે વિવેચીજ થતા લાગેછે કે નહિનો તે ચાલતો થાયછે માટે એ રા
ત્રો કેમ નમ જાતી રહ્યું એ ખરેખરે થયાય છે

અપૂર્ણ

આત્મ હિતાદર્શ

અતાકથી ચા. ૧

૧૭

તમે મનુષ્યોની હાલતીમાં ચદ્યુષ્ટી રહી ચકોહો સસ જળવી ચકોહો, જુરમાઓ દયા
વી ચકોહો પથ વ્યારે તમારી ક્રિયા છુટ્કાક વિચાર તમારા પોતા શિનાય અને છુટ્કર રી
તાય કોષ ક્ષેપ શકે તેમ નથી તેવે મમય અથવા રથાન મળતા તમે શા માટે બદલાઈ
જાઓ? તમારા સદ્યુષ્ટો કયા સતાઈ જાયછે? તમારી સસતા કેમ ધોવાઈ જાયછે? તમારા જુ
રમાઓ કેમ શાપી જાયછે જે અસસ અથવા ખોટું છે તેતો મનુષ્યોની હાલતી કે ગેરહાલતી
માં ખોટું જહેજે તોપણ મનુષ્યો ૧૧ જાયછે જે રમુઓને તમે ત્યાગોહો તે રમુઓને એ
કાતમાં શા માટે રમીકા? કરોહો!

૧૮

આત્મ સુધારણા કરવાની આતુરતા ધગનનાર મનુષ્યે શુ ધ્યાનમાં ખેનુ જોઈએ

૧ પોતાના દુસ્ત્રનોના દુષ્ણ તપાસનામાં જોઈલી કાગજ તેટલી કાગજ પોતાના દુષ્ણ
જોઈલી માટે માટે રાખવી

૨ પોતાના શરીરને થયેલી ખસ કે દાગ દાગ માટે જોવા પ્રયાસ કરવામાં આવેલ ને
પાન પ્રયાસ જોવામાં આવતા દુષ્ણો કાળી નાખવા માટે કરવા.

૩ પોતાના બાલ જાઓમાં અનીતિનો અથ જણાતા તેમના ઉપર જોવા અદ્ય મ

ખવામાં આવેછે તે કરતા પણ મખત અકુસ પોતા ઊપર ગાખવો

૪ લાખા વખતથી જડ ધાણી બેઠેલી અસખ ટેવેને સતત પ્રયામથી ઠાળી નાખવી

૧૮

અધમ રતે જતા અટકવું હોય પણ જી જતા જાયવું હોય વીધતી જળમાંથી છુટવું હોયતો એટલું ધ્યાનમાં રાખો કે સહજ કરેલી જુમ અથવા પવમાત્ર યરેનો નગાસ વીચાર એ તમારી પાસેથી પોતણુ ન મેળવે વડના વાના બીજમાંથી અતી મોટું વક્ષ થાયછે તે પો વણુથી છે અને જે નીચ વીચાર ધમ્મા અથવા કિષાદ્ધી બીજને પોષણ આપી વક્ષ થવા દી ધુ તો પછી તેનો નાશ કરવો જલુ કહીન યદ્ધ પડશે માટે એવી જાતની હલખી ટેવમાંથી જ યી સદ્ગુણોના બીજ વાની પોષણ આપો તો બલિષ્ઠતા એમાંથી પણ મોટા વક્ષો થશે અ ને તેની છાયામાં ઘણા સત પુરો આત્મ લેશે

૨

આપણને આપણા પોતાના વખાણુ કરના તથા સાબજવા ગમેછે બીજા મનુષ્યોની નિ દા કરનામાં આપણે આનંદથી ભાગ લીએ છીએ બીજના સારા કૃષોને પણ સામા ય એ લી કા'ના પ્રયત્ન કરીએ છીએ છીએ અને દુઃખમાં આપણી સાથે સરખામણી કરતા દુનીયા ના સવ મનુષ્યો ખાખી વાળા જણાયછે આવી રીતે પગલે મહત્તા મેળવવાના પ્રયાસથી રૂળ એટલુંજ મળેછે કે આપણે આપણી પોતાની તેમજ બીજની દક્ષિણ હલકા પડીએ છીએ બી જના દુઃખોને દાહી તેવી નબળાઈમાંથી મુક્ત થતા તેમને મદદ કરી તેમના સમુદ્ધોને દુની યામાં જલેર કરવાવાળા વિરક્તા યોગજ હોયછે

૨૧

દુનીયામાં એક પણ વસ્તુ એવી નથી કે તે કાયમ એક સ્વરૂપ તથા સ્થિતિમાં રહી એક મનુષ્યોના મન પણ ચલ્યા છે અને તેથી આપ પણ એકજ સ્થિતિ જોવામાં આનતી નથી હવે તું જે જે મનુષ્યોના સહવાસમાં આવેછે તેઓના વિચારો તેમજ તાત તરજનું વતન ત ને હરે હરે સમયે જુદુ જુદુ જણાય તો તેથી તારે નીરાશ થવાનું નથી તારા પોતામાં ય જુદુ દષ સોડ ને શાતી દીરસમાં સેકડા વખત આવેછે ને જાહે તેમજ સામા ય ત્વસ માજનુ પણ મગજનુ બીજા મનુષ્યોને એકરંગી રાખવાનો સારો ઊપાય જોજ છે કે તાર પોતે તેવા થનુ કામ કહીનછે ધનામ જીતમ છે

૨૨

ચવ આપક ધમ્મરની સવ શક્તિઓ તારી અદ્ધ તેમજ બહાર ત્રી રહીજ તારી શુખ વા અશુખ ધમ્મા થતા તું તેમનો યોગ્ય કે અયોગ્ય હવેલોમ કરેછે અને ને હવેલોગના નમા જુમા તારે માટે સ્વર્ગીય શુખ કે નર્કનુ કા' તપાર થાયછે હરે જે તું તારા અતર્મા બીની આગને અનુસરી એ સવ શક્તિઓ તારી પોતાની સુધારણા તથા જનસમાજની લીન

તી માટે વાપરીશ તો એ સકિન્નોની સકિત ત્યાં જીવસાગ માટે ધણી વધી જશે કારણકે તુ
 ઇશ્વરને રહેતે ચાલવા માણ્યોહુ તેથી ઇશ્વરી સકિન્નો તારી ઘણી બનીને રહેવીજ નોંધએ પ
 યુ વિરુદ્ધ રહેતે જતા એ સકિન્નો તારો પરાભવ કરશે

૨૩

અમારી મિત્રોની પમદમી તથા તેમના તત્ત્વનું વર્તન કેવું છે અમને જ્ઞાને રહે જ્યાં
 અમારા જે મીત્રો મળ્યા એક અમારો બાળ મીત્ર હતો કે જે અમારા કાળા ધોળા કર્મોમા
 ભાગીદાર હતો એક અમારો માતેજનો મીત્ર હતો કે જે અમને સ ગામેં ચણવરામા હતો
 હી હતો બાલમિત્ર સાથે અમે ખુબ દુશી બોલી નવી જુની વાત કરી કોલેજના મીત્રને મા
 નસાહેબજી સલામથી પતાવી હોધુ તમે પુછશો કે એમ કેમ જણાય સહેસોછે અમા
 રો બાલમિત્ર અમારા છીદો જાણેછે વળી દળાછે, તેને છોરી હતા અમારૂં નાક તેના હાથમા
 ફાંવાથી કપાઈ જવાનો બચે છે જ્યારે અમને નીતીને રહેતે દોરના મિત્ર જિવ્ય દીલનો હોવાથી
 અમારા દુષ્ટો જાણતા હતા બહાર નદી પાડે તેની અમને ખાતી છે અને માનસલામથી મ
 તેજ માનશે

૪

આપણી સમજણની બહીદારીતો જુઓ આ? આપણે એક ભુલ કરી તેથી દુખ થયું
 પશ્ચાતાપ થયો અને તેવું નહીં કરવા દૃઢ નિશ્ચય કર્યો જીવન દોષસત્તુ અવાર મતા તેવીજ
 ભતની લાલચોમા લપટાતા વળી એજ જુમ શરીરથી કરીએ છીએ વળી દુખ અને પશ્ચાતાપ
 થાયછે જ્યાંથી આમ ચાલને ત્યાંથી આજ્ઞાથી આગળ કેમ વધારે? પશ્ચાતાપ એવું ના
 મ કે જને પરીણામે તેવી ભુતો કીધી ન યાવ પણ આપણો પશ્ચાતાપ તો સ્મરણ રાખના
 નેવેછે આપણા જીવર હજી ચાપાનો કાણુ એટલો બધો છે કે જીવના પ્રયત્નો જીવર સખતો પ
 ખન પાણી ફેરવાય છે માટે દ્વંદ્વાથી માયાની સાથે લગ્ન પ મે

૨૫

સિત્તગુમના ચોપડામા આપણો દરેક વિચાર ઈચ્છા અને ક્રિયા રેની રીતે લખાઈ જાયછે
 ન જાણવાની ઇચ્છા હોખતો અસત્ય મતિવાળા ફોટોમારના યાત્રી કે પના કરો એવું એક
 પત્ર મતારના મનુષ્ય આપણને માનુષ ન પડે તેવી રીતે આપણી વીનીત
 એજાઓના ફોટા પાડી ચક્રે તેવીજ આપણને ન જણાય તેવી રીતે આપણામા આપણા વિ
 ચાર નાણી અને ક્રિયાઓની છબીઓ પડી જાયછે અને એ જીવથી આપણ બંધાય પડા
 છે આ રહી સ્તુત છત્રી પણ જીવજો ન જુએ તો સાફ એમ ઇચ્છા રાખનારાઓએ ક્યા
 નમા મખરાતુ છે કે આ ચોપડામા નમે તમારી ઇચ્છાઓ અને તમારા વિચાર દર્શી તેવા જે
 ઇ સકનારને કેખાને

૨૬૫૧૧ પ્રેશવચાલ પોપજાઈ સુ ૧

શોકજનક મૃત્યુઓની નોંધ

જાનનાને ધણીજ દીલગીર છીએ કે અરુચ પાસેના મારેશ? માગકે જ્યાર મયા છ સ.

સૌરાષ્ટ્રી સેનાના બેઝાઈ લડવું હોયતો તેમ કરવાની છુત્તી જાહેરનામાંથી આપી ને પણ એ વાતની ગદદબ રહેવાય.

અહા ! મારા ઊમરાવ ! મતારાણી બોલી બહુ તમે મને આ વાતની પક્ષી આપી તે થવું સાઈં મ્યું કાણુ કે આપણે સારાકના તાળને જણાવું બેઠાએ કે તેના જુ. નીચે લ ત્રા આપણે મોઢાને લશ્કરી ટુકડીઓ તેમ / આપણી રાજામાંથી તેના લશ્કરમાં જોવાયના માણસોએ તેની જે ગીરીયમ રોડા ઊમરાવલી છે તેનાની આપણે અચાન નથી ધ લડુર્ગની લડાઈમાં જો એક ચોક્કસ રા જે સખજપુરકર ન હોત તો તેના સેનાપતીની કી દશા થઈ હોત !

હા મહારાણી ! સમોદકારોમાતો એક જોખરે. અને મયા વગમની લાઈઝિમા સવોપરી સેવા ટોણે ખાલી ૨ આપણી રાજામાંના કોઈ કેસરીસોંગે

અહા ખરખ ! મહારાણી બોલ્યા તે નાંગ સાબરનાં અમને યા આવેછ તેને મરદારની પક્ષી બક્ષમાં આવી—તેને સધરો તલા મળે તો એટલામાં એમન નેર

હા નામદાર ! અમને પણ એટલાજ ખજાર મળ્યા હતા જે પ્રશ્ન પુછાયા ના યો હોતો તે ઊમરાવને જવાબ આ યો

અને મે નહોતો ટુકમ કરો કે મહારાણી બોલ્યા કે સારા ટી સેનાપતી અમ સોઈ પાસેથી તેના જુ તળે જે કોઈજુનારીઓએ — આપણા પ્ર ન જનોએ નામ કા પ્ર હતુ તે સખમોની યાદી (લીસ્ટ) મગારવી કે નથી આપણે તેની નોંધ રાખી રાખીએ

ખર નામદાર ! આપણી અમત્સીહજીએ લીસ્ટ મોઢાવુ હતુ અંતે તેન મયાનેજ કે મરિસીગનુ નામ હતુ પણ તેનીસામે નોંધ દતી કે સરદાર કેસરીસીએ કાઢક હતાવગા અને કાઢક છુપીરીતે સૌરાષ્ટ્રી સેના છોડી હતી અને ૭ઓએ બધીબધા તેની ઉની સેનાની આસારાખી હતી તેમને નીરાઈ કર્યા હતા .

અને તેથી આ સરદાર કેસરીમીંગ વીરાના કાઢ વીરો ખજાર મળ્યા નથી મદા ગણીએ પુછયુ

ના મારા જાણુમાં નથી જવાબ મળ્યો

પણ હુ ધારણુકે મહારાણીએ ! માર્મિક દટીથી ચલાવ્યુ સૌરાષ્ટ્રી સેનાના નોક રી કરતા કેઠાજુનારીનું લીસ્ટ મ તાવવામાં આપણે એક બીજે હેતુ પણ દતો આપણા સા બગવા ત્રાએ આપણાં . પદારી યુ હે મેરોમાના કેટલાક સોગ ા સેનાના દાખલ થયા હ તા અને તેઓ આપણી સાથે યુ હાએઈ કરવા માગતા હશે તે તો કુંધર જણે પણ તેઓ કોણ કોણ છે એમ જાણવાની આધાર્ય તા' હતી તેમના ધારણુ કરેલ નામો જાણી બનેતો તેમના ખગ નામો શોધી કાઢવા — અને કુદાર્માં તેમને હેતુ જાણી રહે તેમના સખમે આપણુ કેસરીને વતવુ તેનો કાવ કરવા માટે

હા નામદાર જવાબ મળ્યો . આપણે સીસ્ટે મગા યુ તેના હેતુઓમાં તો મુજ આ પણ એક દતો આમ કરવાની મુચના પણ આપતી , હમિયની દુરદેશીને લાકને

૪૮ દેખાવી હતી

વાર મહારાણી બોલ્યા ' પણ તેનું પરીણામ શું આવ્યું ? હું ધારણું કે આ બાબત ખાસ કરી તમારા ખતાને લગતી છે તે લીસ્ટ તમને આપવામાં આવ્યું હતું અરે ! શું કરવું તેની સૂચના પણ આપી હતી '

મેં તે બાબતમાં તપાસ ચલાવી હતી તે જિમ્મશન બોલ્યો પણ તે લીસ્ટમાંના નામોમાંથી રાજદ્વારી ગુ હેગ્ગર ઓગર્મી મદરાનું કામ અસંકેપ હતું ફક્ત બાતમીદારો વારા દરના પ્રદેશમાં આવી તપાસનું સતોષકારક પરીણામ મુસ્કેન હતું વગી ષ્ટનાક રાજદ્વારી ઓ વણા લાલા અમરથી છુપાવવા અથવા દેશપાટ ચંપેલા છે કે સ્મરણ્યકતીની દદ બહાવ થયેના હોય કે પછી સારીરીક ફેરફારથી ઓગળ્યા શકનાનો સંભાન ન હોય? દાખના તત્તિ કે રણુજીતરીક સોનખી અને તેના બે ભાઈએને આપ નામદારે બાગ ના પહેલા દદપોર મેલા—તેના કારણમાં મને જો મો સાચીરીતે વા હોયતો આપ નામ કે આપના મનાદકારક મ મને જણાવવાની અગત્ય જોઈ નહોતી—

'શું? આ હું કેવી બાબા સામગ્રી છું? મુસ્તાથી લાવ્યોગ ચતા મદરાણી બોલ્યા ' શું તમે એમ ધારી શકો છો કે મેં અન્યાય કર્યો હશે—કે તેમાં કાંઈ ચોક્કસ હશે—

મહારાણીને બોલતા જિધરસ આવી મગિર વૃદ્ધ સલાહકારો આચર્યચરિત અને શીમા પ કી ગયા જેના બે લવાથી આવી અસર થઈ હતી તે જિમગવ મહારાણીને પગે પડના બોલ્યો આપ નામદારની કામા માગુ છું જે નામદારને હું મારી છુદ્ધી કરતા વધારે આવુ છું તેની છતરાણ ગારા મનસીબ મસ્તક જીપર માતા કાઠપણ અબીચારી શબ્દથી બેચી લેના કરતા મોનને હું વધારે પસંદ મરુ છું '

'ઊઠો' મારા માનવત ઉમરાઈ ઊઠો વૃદ્ધ સલાહકારને અન્યાય આપવામાં આવ્યો છે એવા વીચારથી તેને જાત કરતા મહારાણી બોલ્યા તમારો કાંઈ દોષ નથી તમારી બોલી પહેલા મને કપકાના રૂપમાં લાગી હતી—અથવા તે બાબતમાં તમારો અમ તોય જણાવો હ હતો પણ હું જોઉં છું કે તે તમારી વીચારની બહારનું હતું

પગે પડેલા સલાહકાર જિઓ ચંપો મહારાણીના ગુલામમાંથી બચી જતા પુરુશ થઈ તેના છિપકારમાં નમન કરતો તે બોલ્યો નામદાર રણુજીતરીક સોલખી અને તેના બે ભાઈને તે મોએ બારેક વર્ષ પહેલા ખરેખર પુરતા કારણોને લેઈ—દેશપાર કર્યા તે વીશે હું કહેતો હ તો તે વખતે તેઓ નાની ઉમરના હતા અને આટલા બધા વય પરદેશમાં રહેતા તેઓએ આપ નામદારની છતરાણ બેઠારી લીધી તે વખતના તેમના મરીનેના ધણે ફેરફાર થઈ ગયે લ હોવો જોઈએ અને તેથી કરી તેમને ઓળખી કાઢવા મુશ્કેલ પડે આવજ દાખલો પ્રતાપ સીક સેલકીને પણ લાગુ પડે છે ચાર વર્ષ પહેલા રાજદ્વારી રાણામાં તે જોડાયો ચારે તે અદાર વર્ષોના તરણુ હતો અને આ ચાર વય થતા તે બાવીસ વખતો ચંપેલા હશે આ ગા બો મનુષ્યમાં ધણે ફેરફાર કરી મુકે છે મદેપર મુજ આવજ દાદી પણ આવે છે ચહેરાની અશીરતા વધે છે વિગેરે વીચીન ફેરફારો થતા માણસ ઓળખી શકાવો મુશ્કેલ છે

આ જામત નવે બધે તાપા અર્ધ તારી જતાજી બોલ્યા 'ને આ જુ દેના જ અપજ્ઞા તતા તરીકે પીલાજીતા અને મદારા તેની અનુપકારી વતણુક વમે સવા બલે હા તેનાથી અને દીલગીરી કાલન થાયલ અદા પારખું કે તાર અને અદાની ગના અને નમસ્તેની પરાજાગ રિંચારી સારે તમે સાથે દતા

હા આપની મેવાગા હાલર દેને નમ કસા લાગતન જવાન દીધા 'અરે પ્રતા પ ને સાગી ને આપે દાન અને આપની કૃપા ખોલ બેરા ન દાન તો આપના મુખગામી ત વખતે મોક્ષ સજ્જે પીલાજી દતા અને તે વીશે આપજી બાલ રતા આ નામદારે અને વાત કો દત્તી તે સમો ખરેખર એક બરિષ્ઠ કથન તરિકે મજાને અલ્લા સુધમા તો પગાલ સુધમા હોન

અદા તે કયા ક હો દતા ના ત્વ યી મગા ખોલે પુલ્લુ માગી માદારાનીના મે ક દોષથી ફરી આપા નાખુલ થવાન કારણ મત્સુ દોષતો તેને મારે નુ બલેગ દીલગીરું

હા હા ત્રિગ દાસસદ મદારાજી બોલ્યા તમ બોલ્ય તે દરેક ક ? અને નામ જ થતા નથી તાલો તમે કહોઠા તે શુ સમો દતા અથવા તે શ હો તમને મો સ માદ ન દોષતો તે વખતે ખાત મોખાથી ની ગેલ ક દેને અપજ્ઞે બારાય દરે

આ નામદારે બરિષ્ઠ કથુ દત્ત કે પ્રતા સેન ખી નમસ્તેની પુત્રી કમળા સાથ પન મુશી

ખરેખ ! દવ અને યાદ આ પુ લમગમ અગાને મદારાજી બોલ્યા હુ તે કુલી જ દત્તી મજારીમાથી વાત વધી પડી દત્તી અને તથી તે વાત માગી મરજુલિખા લાલો વખત રહી નહી

આપ નામદાર ત્યારપછી ફરી અલ્લિદાર પધારા નથી ત્યો હાલ દત્તો તેમાગી એ ક કમ ત બોલો

હી નહી તેના મેવાગા માર્ક મોક્ષ દેતુ રદેલો દોલો બેલે એમ અટકાવ ત મામે નિન કિધી તાગી રહેતા મદારાજી બોલ્યા ત્યારપછી તે બે ત્રણ પન સુધી જાગ વિ ચારમા પડી ગયા તે દરમીયાન તેમનુ માથુ ધીમે ધીમે તેમની ખાતી તરફ નમ્યુ હેવર એ કામેક માત્ર થતા તે બો પા અદા દવે મને મા આવેલે ક નમસ્તેની પુત્રી કમળાના કગા થાય લગન હાઇ વીચીત્ર બનાવ બન્યો દત્તો તે શુ માથુ

એમ સામગવામ આપુ દત્ત ખર કે લગન કિયા રસમયા પછી અટકી પડી પશુ સપુર્ણ વીગત મારે કાને આવી યો

પશુ લગન થઈ સુધાય નથીને ? અમની એ મદારાજી બોલ્યા ના નામદારા મે ૭ કહીકન સાબળા છે તે એટલીજ કે એક પેસાદાર ૫ નમી વે પાગી સાથે કમળાના લગન થવાની કિયા રસ મધ સુખી હતી તેમાગા જેને કમળાએ પોતાના મદમા તે પળ ટી ક ના વધારે રવાન આપુ દત્ત તેવો તેનો મોઢ આચક ત્વા આવી ૫ કોચો અને મગન મચાવી મુશી

અરે આ પુત્રી આવના આચક કોલુ દત્તો મદારાજીએ કહું ' મારે કાને આવલ તમામ દમી દ હુ આપને કહી સુધો છુ

(જિનાવળે મધ ॥ હરમો બાણકે તે આવતા અકાં દરા કરોશ) અપુર્ણ

શક્તિનો અધુર ખંડનો

આતકનિગ્રહ ગોળીઓ

શરી ના સમાપ્ત અવયવોને અપૂર તા ૧૨ આપનાનો આ એક નિઃ કરીક નક્કી કર
બહેર અથવા છપાની અવશ્ય થવા લેખે પોતાની દવા માટે એના જીવો કુખ માંથી
અલુક છુ મે છે પણ વારી ખર્ચી નેકેકમા તેનું અનુકૂળ કરના શક્તિમાન થતા થા

સ્મરણ શક્તિનો આખા શરીરની કાતીયે નયા શરીરના દરેક અવયવોના નુકસાન વધા
ફરગમા જગ ભેદ સાક નેગત આરોગ્ય રા શ્લી આપનાનો અપુવ અમર ૧૨ જતાવતમે
અને ગયેલ પુરાતને પાછુ લાડી આપવામા આ ગોળીઓ અમલતી ને ૧૧ ૨૦ છે
ફીમલ — ૧૦ ૩ ની ખી ૧ નો રીઓ એક

— વૈદ્યમણ્ડલી

મણિશંકર ગોવિંદજી

ગારો — આતકનિગ્રહ આપવાનય

જામનગર — ૧૧૧૧૧૧

જામ શાસ્ત્ર

શરીર સંરક્ષણનો સર્વોત્તમ રક્ષક આપનાર એને નીક્ષિત કયા નારંગો શિખરના આ
ઉપયોગી પુસ્તકની આત્મ સુધીમા જુદી જુદી દસ બાંધાઓમા પાન આપતિમા મળી લગ
મગ સાત લાખ નકલ મળે છે ને મહ મગારે તેને અમારેલ ખર્ચે મોકલી દેવામા આવેલે

વૈદ્યમણ્ડલી મણિશંકર ગોવિંદજી

જામનગર — કાઠિયાવા

બહેરખપરના ભાવ

એક પે

— અલ પેલ

એક વખત માટે

૧ વેલે ૩ ૨૪

૧

૨ ૨ ની સાકા ચાર

૧ ગાસ ૧૫

૨

ફરી અથવા બીજા

૩ ગાસ ૮

૪૪

શક્તિ પ્રતીક ૧.

અક ૧૧ મો

હિ હુસ્માન ૧ બહાળો ફેવો પામે ૩, શુભકર્મ ॥ તેમજ
કાવ્ય સાહિત્ય, કથાકોશદા નીતિ, મુક્તિ મે ૧૨ ૧ મવા
રસમ ૧ અને બોધદેવો ચર્ચા
— સન્માન પામેલુ માસિક ૫૫ —

શ્રી અંબિકા વિજય

(૬૨૬ થુને બહા ૨૫૩ છે)

પુસ્તક ૮ થુ બેટ, થુના મા, ૧૯૫૭ અ. ૧૧ મો

શક્તિ મક્તિમપિનૂના કથા
કાવ્ય નૃપુણ મુદાર વિચરણ
ધાત્વકેપુ દિવતા દર્શન
મંત્રિકા વિનય નામ માસિક

શ્રી અંબિકા વિજય (અમુ મંગી ૫
તેના વાચકોમાં દરેકા શ્રી આદીકર્તી ની
મ ક્તી બની ૧૨ કથાઓ, મા ૧ રચા ૧
મ આદી શ્રી અંબિકાના અનુદાન (મધ્ય
બાદીમુ — બિચ્ચાધીમારુ) શ્રી તમુ આ
પે ૧૧ દિવાલો) તમામુ શ્રી વિજય

પ્રગટ કરનાર —

શ્રી શક્તિ ધર્મોદ્ધારક સમાજ તરફથી

ધાધનવાન દુર્ગેશ સારથી શુદ્ધ (ગરીબાગ)
(મો. ૧ મા ૪ ૭ મુખીય એ સિને પોરેન અને બેટ સચે મળી)

વાપિદ લવાલમ અગાડી ૧૯૩૧-૮૦ બે ના પેરેન સચે
પો. ૧ મા ૨ — — ૧૨ પીના, છા- નકનન ૦-૩-૦

બીજાની ઈંદને મારવા ધનુષ્ય ભણી જાય સભાણુ તે મમયે એમ જણાઈ હતું કે જાણે જ
હાલના હમણાજ કટકે કટકાં કરી નાખે દશે દીવાઓ ડોલવા સાગી અને અથળે માનસા
દેખાવા લાગ્યું જેવા સંખ્ય જલુ તો એક જાણુ રહ્યું પણ જોતું અતી દીન છે એવા અ
સહ વેગવાળા પૃથુને ઈના વધ કરવાનો છતો જણાઈ યશા યશના પશુ નીચા પીઝનો
વધ કરશે અનુધીત છે એવા અબીરાય રડે રૂપી મોએ તેમને તેમ કરના ના પાડી અને બો
લ્યા કે ઈંદ તો આતા યશથી દશાષ્ટક ગયેલ છે છતાં તેને મા વાનોજ વીચાર હોયતો
અમે અમાગ પ્રમળ આવાહન મંત્રોથી અબીમાની ઈંદ આદી જોનાવીશું અને તેને બળા
તારે અગ્નિકુડમા હોખી દઈશું

રૂપી મોને તેમ કરવાની પૃથુરાજી ની સમતી મળતાજ રૂપીઓ કોષ કરી હાથમા સરનાં લેઈ
બાહુતી દેવા લાગ્યા એટલામા જહાતુએ મુનીઓને ચાપો અને પૃથુને પાશુ મોશામુખ આગ
ળ ઈંદાસન તુલ્ય છે તેમજ દેવતાઓના કુમ્ભ બધાયો તો એક યજ્ઞ ઓછો રહેશે તોપણ
શુ । તેમ આ વીઝદથી ઈંદની કુતિવતાએ અનેક નવનવા પાપ ધર્મો વેદધર્મ વીરુદ્ધ પ્ર
ગટશેતેનાથી યતા પાપમા ગાગ મળવા સભર હોવાથી ક્રોધનો ત્યાગ કરના સમજાવ્યો અ
ને ઈંદ સાથે સધી કરાવી મીતવા કરાવી ત્યારપછી પૃથુરાજ પશુત વખતે દીક્ષાના રનાનથી
(અવસ્ય) નીવૃત્ત યરા અને તે જગમા આવેત દેવો પશુ પૃથુને અનેક પ્રાણના વ દાનો આ
પી રવરચાન ગયા

ત્યારપછી પૃથુરાજ રાખના સત્ય ધર્મ પ્રમાણે પ્રજાપાતન સાથે રાજ કરવા લાગ્યા અને
પ્રજાને ધણુંજ સુખ આપવા લાગ્યા આ પ્રમાણે ધણોડ કાળ તા યમુખ જોમરતા બતીત
થયો તેવામા એક સમયે સનક સનદન સનાતન અને સનતકુમાર તેમની મળામા આ યા
રાજાએ તેમનું ધણું સ માન કર્યું અને મુનીધરોએ તેના વિનયથી પ્રસન્ન થઈ તેના પ્રશ્ના ઉ
પર રૂપે તેને અધ્યાત્મ યોગનો ઉદ્દેશ આપ્યો અને ત્યારપછી તે જહાતુની મે અકાશમા
વીદાય થયા પૃથુરાજ પશુ ધર્મપગવણ રહી સસારમા વીચરવા લાગ્યો અર્ચિ નામની રાણી
થી તેને વીજતાધ ધુમકેશ હયથ દ્રવીણુ અને વૃક નામે પાત્ર પુત્ર થયા હતા એક સમયે
તેમણે પોતાની વૃદ્ધ અસ્થા જોઈ પોતાના મનથી વેગમ્બ લાવી પોતાની રોડ કરતી પ્રજાને
પોતાના પુત્રને આધારે મુકી પોતાની સામી ઓ સાથે વનમા તપ કરવા ચાલી નીકળ્યા
ત્યા મયાકમ વાનપ્રસ્થાશ્રમ જોગવના જ્ઞાને માગે જોગસાધનામં ત્રણ થયા અને કોગે ક
રી જ્ઞાને પામ્યા ત્યારે સમાધીદાર મેક્ષને પામ્યા તે વખતે તેમની પતીજતા ઠી અર્ચિએ
તેના શખને દાહાતલી આપી તેની બળતી ચીતા ઉપર ચડી, સદગમન કર્યું અને આવીરીતે
પવીત્ર યુગલ યથાધમ અનેક રાજા વૈમનજાળો સસાર જોગતી નીજતી પરાવણ થઈ રાન
મળવી મોક્ષ સાધી ગયા અને પોતાની પાછળ અમર કીર્તિ મુકી ગયા કે જે હજુ પણ પુ
રાણોમાં પ્રસિદ્ધ છે

પૃથુની પછી તેના પુત્ર વીજતાધ ચાવલિ થયો તેણે પોતાના ચાર ભાઈઓને પ્રેમથી

આર દીશાએતું રાજ્ય આપ્યું અને પોતે પણ પોતાના, પીતાને, પગલે ચાલી પ્રભાપાલનમાં પ્ર
 યત્નથીજ રહેવા લાગ્યો. છે તેના પીતાના વડનો અથ ચોથો તે તે પાછો પાત્રી લાખાથી
 તેનું વીજતાથ નામ પડ્યું હતું અને ઈસ સાથે મત્રી થયા પછી તેણે તેને અવધાનવીવા આ
 પી હતી તેથી તેનું નામ અવધાન પણ કહેવાતું હતું તેને રીખડીની નામની સ્ત્રીથી પાવક
 પવમાન અને શુચી એ નામના પુત્ર થયા આ ત્રણે અમી પુર્વાન્તરમાં દશ વ્રજપતીની
 પુત્રી સ્વાદાથી અગ્નીના પુત્ર હતા પણ વસીટ રૂપીને આપ થયાથી વીજતાથને ત્યા પુત્ર ર
 ઉત્પન્ન થયા અને આદીથી પુન અમીની પદવીને પામ્યા વીજતાથે પોતાની નમસ્વની ના
 મની બીજી સ્ત્રીમાં હવેર્ધાન નામનો પુત્ર ઉત્પન્ન થયો વીજતાથે પણ પોતાના પીતા પુત્રની
 માફક ધણા મરો કર્યા હતા યથા ધર્મ પ્રભાપાલકે કયું હતું તેમજ સોડા ઉપર રહેમદીથી રા
 ખી ધણા કર માફ કર્યા હતા

તેમના પછી હવેર્ધાન માદી ઉપર આ થો તેને હવેર્ધાની સ્ત્રીથી બર્દિષદ ગણ ગુલ
 કૃષ્ણ સસ અને જીવજીત નામે છ પુત્ર થયા તેજ પુત્ર બર્દિષદ કર્મકાંડમાં અને ચોગમાં બહુ
 કુશળ હતા તેણે ગાત્રી ઉપર આવતા તમામ પુત્રીમાં કોઈ સ્થળને યજ્ઞ કથા વગરનું રાખ્યું
 નહીં અને પુત્ર દીશા તર અગ્રભાગમાંના દર્શોથી તમામ વસુધાતળને ઢાકી દીધું તેથી તે
 રાજાનું નામ પ્રાચીન બર્દિષદ પડ્યું હવે પીતૃગણના અગ્નીધ્વાત અને બર્દિષદ નામના બે વી
 ભાગ છે તેમાંના અગ્ની તળને દશની પુત્રી રસધાવી મેના અતે બર્દિષદને પણ સ્વધાવીજ
 ધરણી એરીતે બે કયા યજ્ઞ હતા તેમાં મેનાદીમાલયને પરણી અને ધરણી મેરને પ
 રણાની હતી મેરને ધરણીથી આયતી નીયતી અને વેલા નામની ત્રણ કન્યાઓ યજ્ઞ તેમાં
 આયતી તથા નીયતીને બહુના પુત્ર ધાતા અને રિધાતાને પરણાવી હતી તે આપણે આગળ
 સ્વાયંભુવ મનુની પુત્રીઓના વચમાં દહી ગયા બીજે માછી વેવા નામની કન્યા હી તે
 સમુ સાથે પરણાવી હતી તેનાથી સવર્ણા (કાઈ કાઈએ શવદુતી પણ કહેન છે) નામની કન્યા
 ઉત્પન્ન થઈ તેનો વીવાહ પ્રાચીન બર્દિષદ રાજ સાથે થયો હતો અને તેનાથી તેને પ્રનેતા ના
 મના દસ પુત્રો ઉત્પન્ન થયા તે દશે એકજ નામવાળા એકજ જતવાળા અને બધા ધર્મપ
 ગમણ હતા પીતાની આજ્ઞાથી તેઓ તપ કરવા માટે રુચુ ઉપર ગયા રસવામાં સદાથીવે
 તેમના ઉપર અનુમત્ત કરી રુદ્રગીતોપદેશ આપ્યો હતો તેઓ હજુ તપ કરતા હતા ને દરમી
 આન તેમના પીતા પ્રાચીન બર્દિષદ રાજને નારજીએ જાનોપદેશ આપ્યો હતો અને તેથી
 વેરાઅને પામી તે રાજ વનમાં ચાલ્યા ગયા હતા દસ હજાર વધ સુધી પ્રવેતાઓએ અતી
 વીધમ તપ કર્યું ત્યારે વીજ્ય પ્રસન્ન થયા અને પ્રગટ થઈ બોલ્યા કે હે રાજપુત્રો ! હું ત
 મારા તપથી નસન્ન થયેછું તેથી તમારી મનવાહીત સીદ્ધી તમને પ્રાપ્ત થશે હે રાજપુત્રો !
 એક સમય કહુ રૂપી તપ કરતા હતા અને દરને બધા લાગ્યો કે આનું તપ સીદ્ધ થઈ જશે
 તો મારું જીવન સેરો તેથી તેના તપમાં વિઘ્ન કરવા સાર પ્રમોદ્યા નામની અપ્સરા મેઠાથી
 હતી તેણે કટાક્ષ તથા હાવભાવથી મુર્ચ્ચાને પાદીત કરી તેમની સાથે રમણ કરવા લાગી
 એમ થતા એક કન્યા જ મી તેને જાડોમાં ફેંકી દઈ અપ્સરા સ્વર્ગમાં ચાલી ગઈ ત્યારે રહે

એ તે પાને રાખી અને કુષાળી બ્યાકુળ થઇ તે કન્યા રોના લાગી ત્યારે વૃદ્ધોના રાગ ચદ્રમાએ દયાળુ સ્વભાવને, લઇ પોતાની લગ્નની આગળ તેના મ્હેમા આપી તે દ્વારા પોતામાં રહેલું અમૃત તેને પાઠ તેવું, પોષણ કર્યું તે દીવ્ય મન્યા યોગ્ય વયની થઇ છે તેવું તમે તુરત પાણીપ્રદણ કરો. તમે કે જે એકજ ધર્મવાળા અને એકજ સ્વભાવવાળા છો તે સુને વચ્ચે આ એકજ સ્ત્રી થશે તે સ્ત્રીનું ચિત્ત સદા તમારામાજ રહેશે અને સ્વભાવ મધુર તમારા જેવોજ થશે કેવતાઓના હૃદયો વર્ષોસુધી તમારૂં સામય અપ્રતિહત રહેશે અને પૃથ્વીના દીપ્ત ભોગ ભોગવ્યાપછી અતે વૈરાગ્ય દ્વારા ભક્તિ કરી મેક્ષને પામશે.

ક્રમશીત ૧૨ આપીને વીષ્ણુ અતર્દાન યથા પછી પ્રચેતાઓ પણ સમુદ્રના જળમાથી બહાર નીકળી ચાતના લાગ્યા લાગ્યા રસ્તામા જાણે આકાશને બેઠવા માટેજ ઉઠ્યા વધેના હોય તેવાં જળાતા વૃદ્ધોથી પૃથ્વીને આગ્રહાદીત જોઈ અને ચાલવા સરખો પશુ માર્ગ ન મળ્યો તે એ તપને માટે નીકળ્યા પછી તેમને ખીના મર્દિપદ રાગ પણ વનમા ચાલ્યો ગયો હતો તેથી પૃથ્વીમા કોઈ રાગ ન હોતા ખેતી વીગેરે બધે થઇ જવાથી આખી પૃથ્વી ઝાડોથી બરપુર થઇ ગઇ હતી અને ગાજ જગલ જામી ગયું હતું એ જોઈ પ્રચેતાઓને ક્રોધ ઉત્પન્ન થયો અને તેમના મુખમાથી ઝગટ થયેલ અગ્નિજવાળા વાયુથી પ્રસરીને ઝાડોને બાળવાસાગી થયું ઝાડો, ખળી ગયા અને ધોળા પાકી રસા ત્યારે વનરપતીના સ્વામી ચદ્રમાએ આવી પ્રચેતાઓને ચાલ પાડ્યા અને પોતે પોષણ કરેલી દીવ્ય કથા તેમને આપતા બોલ્યા કે ‘આ મારી કન્યા છે તે હું તમને આપુ છું તમારા વાસ્તેજ મે તેને પોષણ કરી મોગી કરી છે આ કન્યાથી દક્ષપ્રજ્વલતી ઉત્પન્ન થશે તેમા તમારા તેજનો અંશ અને મારા તેજનો અંશ આવશે તેથી બ્રહ્મતેજમય તે ફરીને પ્રજા ઉત્પન્ન કરશે

પ્રચેતાઓએ તે કન્યાનો સ્વિકાર કર્યો અને તેમા દક્ષ નામે પુત્ર ઉત્પન્ન થયો. આ દક્ષ પુર્વે બ્રહ્માનો પુત્ર હતો પરંતુ મહાદેવજીનું અપમાન કરવાના ખાપથી તેનો બીજો જન્મ દર્શન થ જતીમા થયો જે દેવ બ્રહ્માનો પુત્ર હતો તે કાગ મતીથી મૃત્યુ પાતી જતાં બીજા જન્મ મા પ્રચેતાઓને લા ઉત્પન્ન થયો એ દક્ષે ધૃષ્ટરી ત્રેરણાથી ચાક્ષુ મન્ય તરમા જેવી જોઈએ તેવી પ્રજા સરજી તેવું વર્ણન પ્રથમ દક્ષને શ્રાપ યવાનુ વર્તાત કહી ગયા પછી આપીશુ અનુબંધ

વાણી વિલાસ

(ગતાકથા ચા.૩)

જે રોડોને લાઇ પણ ફરીઆદ કરનારુ હોય તે સુવારમા તૈયાર થઇને એ રાત્ર મહેલ ના મરખા નીચે આસીને અગાઉથી બેસી રહેવા અને જ્યારે પાદચાદ ત્યા પધારતો ત્યારે વમસકાર કરી ફરીઆદ ફરીઆદ એમ પોકારતા કે તુરત પાદચાદ તેમને પોતાની ફગાર બોલવતો કોઈની પણ તામાદ નહિ કે એ મારો આનનારને અટકાવી શકે. કેમકે મરખા

થી પાદચાદની નજર અધ અધ ગાઉ સુધી બે તરફ પહોંચે એવો તે મારગ સીધો હતો. અને પાદચાદની એ જાળત એવી મળતી હતી કે રાદર રીને અટકાવવાના વિચાર સ્વાભાવિક પણ ઠાકતે થતો નરિ આવેલા સાહેબે મોટામા મોગ અધિકારી હર પણ ફરીઆદ કરવા ને છુટ હતી પેનાથી પણ મળે અનલે કાઠ અન્યાય થઇ ગયા હોય તો તે જાળતની થયુ ફરીઆદ એર થર ખુશી રી સાથે સંભળતો. હ સાર કરવામા પાતાના સમા પ્રાકર ની પણ ખાતર રાખતો નરિ અલણા દહીકત પોતજ અ મળતો પોતેજ તા રુ કરતો અને પોતેજ એક ધડીમા હ સાર આપના એ વળા કાઠ પણ મહેતા કુતમદીને પાસે રાખતો નરિ કાઠ પણ કામદાર હર ફરીઆદ આવી કે તેને તુતજ ત્યા પછી મ આવતા અને મુ નેહમાર જાણીતો કે તન તને તાજ ઘટતી સળએ પકડયાડતો એમ કહીએ તા પણ ચાલે કે અકમાર પાદચાદની એ ઉચામા હમી એપેરેટ માટે હતી પણ ડેગ એટમો કે ત્યા અપીલ કરવામા પાડતો અમ્ય થતો નહી જુલમ કરવાર નીચતા અધિકારીની મા ફુતે ફર્ડ સાવ પી પડતી નહી અને ઇનસાર તાતકાલિક અને અસ કારક મળતો.

ખાનમાખા પાસેની જાળી લગામ પેતાના હાથમા લીધી તેને ખીજે દીવસથીજ અકમારે રજર ઇનમાજની આવી રીત કાગી હતી અને ત્યા એવા નિ પદાપતપો પાપ કરતો કે અલ જા અધિકારીમે પેનાની કુટા જુની ગયા હતો કેટલેક વરે અકમારચાહતુ જામે એમતુ મા મ નામનુજ છુ દત્ત કારણ એના કામદારો તરુથી બે ઇનમાજ અને ત્યારેજ કાઠ દરખાસ્ત પ્રીયાદ કરવા આને કેતી તોરણ બા સાદ એ રીતમા કાગણ ફર પડતા હેતો નહી અને કહેતો કે હરેજ સવારે વાજીત્રામા ઇનક ફરી જાગ પોકાણ છ તે નીખાળની જાગ કર તા ખુદાને વધારે ખચી છે.

આ રીવાજ મુજબ એક દહાડો અકમાર જાદયા નાહી થોમ નિર્ભગ પણ સાદા વસ્ત્રો પહેરી સવારમા જામે બેડો હતોતવામા ત્યાં એક બેગી આવી પહોંચ્યો તેણે સવારે બરખ લગાવી છે એક સજાગી વાળી ખાધે એક કુટેલું તુંગકુ અને સો યાગાની એક ગોદડી લ રાખી છે હાથમા એક ત્રીશુલ પકડયુ છે કાળે સિદ્ધનુ તીલક કયુ છે અને આખો ફાટે થી ચપકર હે પાપ છે જેવો તે જખાની સામે કપાદીને એ લે ચડીને લેવો કે સા એ રી ખાઇઓ ઉમા હતા તેમણે કહ્યુ કે જે ફરીયાદ હોય તો શ્રીયાદ હે શ્રીયાદ હે એમ પોકાર કરો કે આદચાદ તરત તમને ઉપર બેગારતો તે સામળુ ફરીરીરમે તે નીચે પ્રમાણે લલકારીને બે ને.

ફિરયાદહે, ફિરયાદહે, ફિરયાદહે, ફિરયાદહે,

એના થામાથી શીર્ષક થ દ મુગે નીકળી નહેતો. હા એટલામાતો અકમારે જાન કરી તેરહપરથી ચાર હુરીઆઓ એને ઉપર બેગારવાને દેડા પણ એટલામા એ રજરેતો ખ દહાડની સાથી નજર મળી કે સલામ કરી ચાલેવા ખાડયું અને ચાલતા ચાલતા નીચે પ્રમાણે પોકારતો મેલ.

યહદાદહે, યહદાદહે, યહદાદહે, યહદાદહે

અકચર ખાદ્યાદને આ ચાત ધણી નવાઈ જેવી લાગી તેથી એને તેડી લાવવાને ખીજા ચાર જણને દોડાવ્યા તેઓ એને આંધર સંકાર અને કાઠક બગાડાથી એક દાજમા ઉપર સહ આગ્યા એ જોગી રડેને મકગેને અને આફ્ર કરતો હજુરમા આ રો અને પોદારીને પીનવવા લાગેો કે, 'પાદ્યાદ / ગાફ કર અને અને મારે માં જવા દે હુ બુ રો હવે હુ ફરીયા ફર્કા કરવા આવીય નહી' પાદ્યાદે કહ્યું કે 'એમ શા માટે? માગમા શુ દીકુ કે હું ફરીયાદ કરના આવેલો તે પાંડો જતો રહે છે' એણે જવાબ આપ્યો કે, 'મદાગાની સાવા રતે અવગર્હ કરો છો? હુ તમારી સધળી મુતુમ્મ સમજી ગયો છુ તમે 'ફરિયાદહે, ફરિયાદહે' એમ જો બોલાવો છો તેનો અર્થ શુ હુ નથી સમજતો' એનો અર્થ ખુદતોજ છે કે મુખી હું ફરીયાદ કરવા તો માગની ઉપર નીકળો છે પણ તાર પછીથી શુ થશે તે ત ને યાદ છે? પાદ્યાદ આ સામળી દરગા અને વિચાર કરના લાગેો કે આ માજમ હમ્મ કાઠ અમાર છે કે બહુ અગુર છે પણ જોઈ કે બોજી શુ કરે છે પાદ્યાદે કહ્યું એતો ઠીક પણ ત્યારે 'યહદાદહે, યહદાદહે' એમ શા માટે હુ રોમાતો ગોર? જો તારી સમજ પ્ર માણે હુ ફરીયાદ સામળતો નથી તો તો તારે નહિદાદે, નાહદાદહે એમ કહેવું જોઈ હતું હતું

'મદાગાની મે વિચાર કર્યો કે પાદ્યાદ ફરીયાદી પાસે 'ફરિયાદહે ફરિયાદહે' એમ શા માટે બોલાવતો હશે? ફર્કા તો ફનીયામા હવેરો હજુ તો પણ જો તે સામળી ત્યાર કર વાની તેમની હમ્મ હોય તો એણે ફરીયાદ પાસે કાઠપણ બોનાવવાને બદલ પોતેજ યહ દાદહે યહદાદહે એમ પોડા વુ જોઈએ

આ સામળી પાદ્યાદ પ્રસન્ન થયો અને જાણ્યું કે આ કાઠ વીલક્ષણ યુરપ જણાય છે એ ફરીર કે વેતગીનું બોલવું ન હોય તેથી યુગ્ય કે તમે જાને કાજ છે અને તમારા પર શા જુલમ થય્યો કે આ રમાજી રજીરો લેતી પડી'

જવાબમા નેણે નીચના દુદો કહ્યો

પાયા હોરા લાલકા, આયા વૈચન કાજ,
છિના લિયા છફડ લગા, જોરી દગાહિવાજ

પાદ્યાદે યુસ્સે યહ કહ્યું કે 'જાની તારાદ છે કે માગ રાજમાં આ પ્રમાણે જુલમ કરી રહી તે ઝવેરીનું નામ દે હમણા હુ તેને સળએ પડોઆડુ છુ '

એણે પત્રે વામી કરમરીને કહ્યું કે, 'મદાગાની એ વાત જવા દીધો નામ દીધાથી હુ જાણું જઈતા તમે ગમે તેટલું કહો છો પણ જામ સામળીના કે ઝુરત અને શુળીએ ચાલુ રો

દહાડી કરીતન તાગવવા કે દેવ દયન કરતા જનનાં જતી ધણા થોડાને ધાય છે વેશાઓ
નાં શરીર નાચુ દેખા નારા નાર નાવા મુઠી દમ ધર્મતા નીતીના નાનજો સાગવવા મણ
બધછો આ નામતા કે મદીરાવાનમાં મરત બનેવા જોને બહુ જાન ત ક્યારે એ પડે છે ? નદી
કીનારે નાતી નવન જાઓના અમ જોવાની બિલકા રાખનારો એ દષ્ટાને નજુદશનમા લા
જેલો ક્યારે દેખાવે છીએ માખા તમની પીત કરતાન સાગવવાની વચાલ મેગવનારા
ને નજુના ગુણ ૧ ક્યારે સામળીએ છાંયો ?

૪૪

આપણી અનુકરણ કાની પદ્ધતી કેવીછી શ્રીક્રમની મનહીમાતુ અનુકરણ કેટલાક કહે
વાળા મોટા ગુરુવા કરણે પણ તેના પ્રદાયન્યગથી અમુનાના જળ સ્વભાગમાદત તેતુ
અનુકરણ કરનાતી શક્તિ કયાક ન તાર્ક ગણ છે મનુકે મોપીરોના વસ્ત્ર દરી લીધા તેતુ
અનુકરણ કરનારા મનુષો ગણી આવશે પણ નજુએ પતીવૃત્તા । સદી સ્વ મુર્ખ તે કીધા
કાણ કરી શકે છે પાચાલીના પાચપતીનો દાખલાલછ ફુપીત જોલી સ્ત્રીઆ મળા આવશે
પણ એ સતીની ગાફલ દમેચા અ નીમા જળીમજના બરા બહુ દુલભજે વામામીતના તપો
ના તો માખલા લમ બજ સચેલા બાઠએ જાટક છ પણ તેના તપોમજથી ની । કુ સ્વર્ગ
મુધી જમ શકો તેતુ તાતમજ કેનામા છે ।

૪૫

ગમે નેટલો સ્વાપણ ક્યાં પછી તા । નજીકમા નજી ના સગા તરફથી તારા ઉપર કોઈ
જાતનો પ્રદાર આવે ત્યારે સદન રી લમ નીમ રી લામા । તારી મદતા છે છનાં એટલું
ધ્યાનમા રાખનાતુ છે કે તારા શરીરને બોલો તારે કાઠ કરનાતુ નથી શરીર નદી માચવવા
થી તે ફુતીયાને તારે જીવણીપણુ જોણુ થા અને તેથી જ । શકી ફુતીયાનાં બતાને
અચ વામરનાની દત્ત તે શકીનો નીર્ગ્ય નાથ થરા તારે તારે એટલુ વાદ રાખનાતુ છે કે
જે જે સ્વાપણ કરવા તેમાં કોઈપણ શકીનો બધ બધ ન કરવે ।

૪૬

૭ આદમી એકાગમા અધમ આત્મ જુ માચરેછે અન દાતા મનુષ્યોની દ્રષ્ટી આગજ
દબી તથા ડોળીની રમત રમે છે અન ખરુ જોતા મનુ રોન ઠમવા નતા પોતાનેજ કોઈ
પરણ સત્ત શોધક મનુષ્યની તીવ્રદ્રષ્ટી મામી તેના દ્રષ્ટી ઠમી । થી તેનો મગ ઠમો નથી તે
જે દબ આપનો નથી અને ફુપજો છુ તાવરા માટે ધાગજુ કરેલા સદ્ગુણનો કણ માર વેતધારી
ના જોટાજથ જેવા । કાઈ આવે છે અધમતામાથી બચવા માટે વીચાર અને આ તાર
મુધારા દબની ઉપવક દાપદીપ એ । છ ત્ત મુધારો નથી ।

૪૭

પ્રેશ ત્યાજ કરતી વખતે ગાહુ તાધવા જતા આગવથી મુધીના પસા આવવા પડે છે

આગેગાડીમાં જવામાટે ટીકીટના પૈસા આપવા પડે છે. સુખમાં મુસાફરી કરવા માટે જમણા નાણા અગત્યવા પડે છે, તે પછી સર્ગની મુસાફરી શરૂ કરવા પહેલાં યોગ્ય ટીકીટ સેવા માટે દરીજનના આશીર્વાદ રૂપ પૈસા પાસે રાખવા પડે. દુખી મનુષ્યોને દીલામો 'દુઃખ' તેમના દીર્ઘની ઉચ્ચ જ્ઞાનનાં ભોગી રાખવી પડે છે જેથી માર્ગમાં સાધનની આગીને અનુભવ ન થાય અને મુસાફરી મનગમતી થાય.

૪૮

મનુષ્યોના જિનામાં આવતી શક્તિ કે અશક્તિ, પરીત્રતા કે આપવીતતા, નીતી કે અનીતી, એને માટે તેઓ પોતેજ જવાબદાર છે એટલુંજ નહીં પણ તનદુસ્તી કે વ્યાધી, સુખ કે દુઃખ, મોટાન કે હલકાન એ સર્વે સ્થિતિ પણ તેની પોતાની રચેલી છે જે સ્થિતિ મન પસંદ છે તેના તેમજ અશુભમતી સ્થિતિના બીજાને તેણે વીચારે રૂપે વાવેલા છે કાળ જતા તેમથી વૃથો અને રજો યથાક્રમ જેવા વીચારો કરેલા તેવા કાળ ભોગવે છે, જેના વીચાર કરે છે તેવો તે રહ્યો છે અને જેના વીચારો ક્યાં કરે તેવી સ્થિતિ ભોગવશે.

આપુર્ણ

કચન - કળ

કેમરી ગણીસોમાં પ્રભાકર સ્વતંત્રતા એ સવધી દીધા ગણીસ સમજવી

આ લોકની કાર્તિ પામના કરતા પરોઝની પ્રતીષ્ઠા પામવાને હિત્સુક રહેનાર મનુષ્ય ઉગ્રાચક્રીતિને સપા ન કરી શકે છે

નીચીત સ્થિતિ સીતમાં સીદ ધાવે તારેજ અર્જુનેતા મનુષ્ય સમારના કાષ્ટપણ કાવ કરવા સમય થાય છે

કાષ્ટપણ બાળનમાં કદરતી પ્રતીજ્ઞ જીતમ પ્રકારની સન્ન છે

એકની એક જુલ ત્યાગીએ બે વખત કરવામાં આવતી નથી ત્યા સુધી તે જુલ ન ગણાય.

કરમરની લદ વક્ત જાય તારે એજ મરકસર દુગુણના રૂપમાં જલ્લાઈ જાય છે

સ્વભાવની હીમત યોગ્ય માણસો / જાણે છે

સાધવી ભાયાં એ કરતુ શુભ છે

મરુમરીના દાખલાનો પ્રયત્ન હુ ગાંડ અને રોગતુ મુગ ખાણી અને કલ્યાણ મુગ દાસી

કરીર થુલી એટલે તીરોગીપણ ચાલે ગાયુલી એટલે રદવતન એ અને આત્મજાતીન

તે બાવતા—

જાણતરે જાણી બહુ હોસથી બહુ જ્ઞાનનાન । પા પછી
ચણતરે ચણ્યુ નીતિતપ ગયો સજ્જ નાખ્યા પછી
શુ ઝો બધુ પક્ષમાનના આવેશથી જુલાય છે
તે બાવતા—

મન વાણિ ને તન સર્વને અકુશમા સાજ્યા પછી
જુ બક્તિમા મન શુદ્ધ રાખી એક લીન થયા પછી
પા સદજ આવે જાપકુ લા આમ કા અકળાયછે
તે બાવતા—

(મનહર)

કહોઠો કે કોધને કટાણી કાઢી મુક્યો છે તે
કામને સદારો તોય કેમ ખડ ખાઓ છો
મોદ મદ મત્સર ને ભોમ' ને લાનય વળી
સાચી તજ્યા છે તોય કેમ ખડ ખાઓ છો
નિષય વિસયો અને હિયો આધિન કી
જાસના વિદારી નેય કેમ ખડ ખાઓ છો
મનને ગાર ગણી ગુલામ બનાવ્યું તોય
લાલચ યોજાવે સારે કેમ ખડ ખાઓ છો

અનીતિનો સાગ કરી નીતિસાધે નેદ કર્યો
સતાવે છે સ્વાર્થે સારે કેમ ખડ ખાઓ છો
વાણી વણ કરી બહુ જોખવાતુ બધે કયું
બ જોર કર સારે કેમ ખડ ખાઓ છો
વિચાર વિચાર વાગા વિષય વધારનાર
વિસરાય વિવેક આ જ્ઞાને ખડ ખાઓ છો
મન વાણી કમ્મ થઈ સત્યથી જો શુદ્ધ કર્યા
બદ્ધતા જુલાવે જ્યાર જ્ઞાન ખડ ખાઓ છો

નમગ રહો । ધી નમોલી નકાળી વાતો
કરનાની રૂન ની શીદ ખડ ખાઓ છો
અભુષ પ ના પ્રેમ પ્રીત નેહી સારે
બક્તિન મળા । હવે શીદ ખડ ખાઓ છો
કહા મરોહની રૂન બાન । જુલલનવારી
માર જોગી હવે શીદ ખડ ખાઓ છો
મન, ધરમ માની મનને સુધારવાને

अपुर्ण

साहित्य

(कुडलियो)

राजा रावण मर गये, कट गये कुभकर्न,
 इन्द्रजीत वी उठ गये, हरणाकेश हरन
 हरणाकेश हरन, बाण सरसा बोलाया,
 ऐसे कोटि अनन्त, सबी राक्षस सीधाया,
 कहे दीनदरवेश, प्रगट तुम देखो परखा,
 मानवि केंतिक मान, रहा नहि रावण सरखा
 दीनदरवेश

कवित

सुमनते जसु जाइ गरमते लच्छ जाइ,
 कुनाराते कुल जाइ जाग जाइ सगते,
 भूखते भ्रजाद जाइ लडाएते पूत जाइ,
 साचते सरीर जाइ सीलता कुसगते,
 कपटते धर्म जाइ लोभते चडाइ जाइ,
 मागिवेते मान जाइ पाप जाइ गरते,
 निति विन राज जाइ फोमसौ तपस्या जाइ,
 देवीदास रजपुति जाइ मुरे जगते

देवीदास

મહારાણી તે જા માયા બાર કાચી કાનાના દેખાવ સાતે કરના પરચાળના થોડી તાર રોકવા અને પછી કાંઈ ન આડામાં નવરા કરી, આ સીને બોલતી લાવવા હુકમ કરે. મનસીએ આવવા મદાભી કે જે ખુશ થીજીને આજ્ઞા કરતા તે બોલવા હુકમ આ સીને કે જે કાત અર્ધકારના પખીઆમાંથી કદી જકડા. છે તે વીશના કાંઈ ખબર જોલ સુધી કે કેટ તરફથી. આ કે નહીં !

હવે સુધી કાંઈ ખબર આવા નથી અમરકાંતાના દરેકટરે જીવોન વાલ્યો

પણ મને હમણાં જ ખબર મળ્યા છે કે મારા કાંઈ ન મને જમાદાર હમણાં જ ખબર લેવા માટે ઘોડે સાર વધ મો છે.

મારે મહારાણી બોવા પશુ તે કેદી રજીસ્ટ્રારીક સેલની હોવાના વાત છે એ ન મને સા માટે જાહેર નવાનુ કયુ. તે તમારો સમો છે એટલા માટે—

ના ના મહારાણી બાહેબ ! મનસીક તારી બોલો મારા મમતેલો સુધી પશુ તેના તરફ આપની અજકવા હોવ તે તેન માટે હુ કોઈપણ પ્રકારની કામળ લામણી મરાજી નથી થગી આ કેદી રજીસ્ટ્રારીક સેલની કમે જેવુ તે મારી કમળામાં આ વ્યુ ર્વો આ કાંઈક જુન મની હોવા જલકમે એમ મે પાર્કુ હતું અને તેથી ખરા ખબર મળતા સુધી કુખી દરકાત જ જહેર કી લી

ખરા મ મારી આગળ ખરા દરકાત જ જહેર કરવી એનો મે હુકમ કર્યો છે તે ન આજે તમે ત્યાં

માનસી રજીસ્ટ્રારીક નમન કયુ અને બોલ્યો ' આપનો હુકમ મારી વાદલાતમા તાળે જ હતા

લવીતા મારા જોરકામા ન તેની પાસે જાએ અને એક મુકરમને હાજતી રીતે વન ના ખી તેને એકવા કરાજા ન આવ તેને માટે તેની સાથે આડી અવળ વાતો કરને તે તરફથી મદી જે મે આવીએ તે સખથી વાત ન કરના કારણ કે તેણે જે મહેતજાનીઓ નાગી છે તેના નવવ ઉપર હવે હુ આતી નથી

માનસીએ થાલ આજ્ઞાના રેવારમા કરી નમન કયુ અને મહારાણીની હુકમમાંથી કળી નવીવા જે એકામાં હતી ત્યાં જવા લાગ્યો તેવામાં કુખ્યા કુમારી, પરચાળમાં સામી મગી

' માન કોલ તે બોલી ' મહારાણી લારેલે આને હમણની સહેલગાહને માટે થુ હુકમ કર્યો છે તે તો કમ સકમા ?

હવે કાંઈ હુકમ મ મે નથી માનસીએ જવાબ આપ્યો ' મને માર કોલ થુ ? આજ્ઞાથી લિવાનથી

‘ હા એક પણ પશુ માતાથી રોકાઈ યાવ તેમ નથી હું મહારાણી સાહેબના જોરામાં જ ભરું છું—’

“ મહારાણી સાહેબના જોરામાં !, કૃષ્ણા બોલી કેમાં સા તે એક તરફથી છો મહારાણી ત્યાંથી ગયા કે તરતજ તે મુલાકાતે આવનાર છે કે મધ્ય તે જોવા મેં હમણાં જ ડોકીયું કરી જોયું પણ—’

“ જો તરફથી ત્યાં છે તેજ તે મુલાકાતે આવનારી સ્ત્રી છે ’ માનસીમ વચમાં બોલી ઊઠ્યો, ‘ મને લાગે છે કે મહારાણીએ પણ મને આ એક વીચીત્ર કામ સોંપ્યું—

શુ! કૃષ્ણાકુમારીએ ત્વરાથી પુછ્યું

‘ એક ગૃહસ્થને છાજતી વતણું કે સુદ્ધ મીઠાજતી વાતચીતથી તેને તે જ કામને માટે આવી છે તેના નીવાવ ઉપર મહારાણી આવે ત્યાં સુધી તેને યત્ન રોકાણને માટે કટાક્ષવા ન હોય.

અહા ! આ વધીયા મારે કયુન કાવું જોઈએ કે તે અસાધારણ સુદરતાની સુનિ છે ”

“ આ સુખ સમાચાર માટે તમારો જીવનમાર ! ” માનસીમે હસતાં કહ્યું ત્યારે તેા મારો વખત પણ આનંદમાં પસાર થશે અને હવે ન રોકે.

કૃષ્ણાકુમારીના મ્હેરા પર યકને આવેઠને તરીત જોળો પમાર થઈ ગયો પણ મા નહોતે તે ન જોતા ત્વરાથી ત્યાંથી ચાલી ગયા.

કૃષ્ણાકુમારી તે જગ્યાએ જ લગભગ એક પણ સુધી જિમી મધ્ય રહી તે દરમિયાન પ્રથમ મ ધીમેથી — પણ પછી ત્વરાથી એકમ વીચારે તેના મનમાં પમાર થઈ ગયા અને તે બોલી અહા ! અમજ છે ! હું તે સન્નિધિ પુ પણ જોઈ લેઈશું ! અને પછી તે પરચાળમાં આવગ ચાલી ગઈ.

આ સંબંધો રખત દરમિયાન જ હાર પોતાને જ કોણે સોરેલ કાવ જાળવનામાં જરા પણ વીલજ કરતો ન હતા તત્કાલ મહેવને માગ દેવા નો ધોડેરવાર થઈ ને નીકળ્યો. ટુકે સરતે પર વીધી આમગ લાંબો રકમના જ ગુમા થઈ રંગીલા તરીને એક પુલ ઉપર થઈ પસાર કરી અને જોલ પાંચે પહોંચી ગયો. જ ૩૩૨ નારે ટુકી વાતચીત કરીને પાછો વોડે રવાર થયો અને આવશે રમનજ જનતી ત્યાંથી પાંચ રાજ્ય મહેલમાં અવ્યો. ત્યાં આ જતાજ મહારાણી તેની રાહ જુઓ એમ જાન લાગે ગાંધી તેની હજુના પદાઓ અને નમન કરી જિમો રહ્યો.

‘ કેમ જમાદાર? શું સમાચાર વાંચ્યા? ’

નામદાર સાહેબ! હું સીધાંત રીપોર્ટ લાવ્યો નથી કારણ કે સુધી ટે ડેટ પાતાનું લખ્યું

ના બધીઆમાં બે વખત સ્ત્રીની વેળાએ તમે કુપકુપ સા માટે મળા હતા તે લક્ષીતાએ ન
કુ કુપકુપ કર્યું છે

તે તારણીએ આપને જે કામ કર્યું હોય તેને માટે કુ આપની પાસે કામ કરવાનું કહેતો
છે

તમે કનકાર કરો તે આતે તેમ નથી તો! મહારાણીએ તીવતાથી કહ્યું તમે ને
ના પર મેં આશ્ચર્ય પડ્યા છે તે સમજી તમે — શું તમે જાણે કનકાર કરતા હોય તેમ
ચમકો છો! લક્ષીતાએ કુપકુપ ક્યું છે કે એકે તમારે પીછાંધું થઈ જુડી છે તો પણ તમે
તેના કાનમાં મેંમતુ મૂકત મેંમતુ કરવાનું કાર ક્યું કર્યું!

અહા! રક્ષણસીંદે મનમાં વીચરુ આવી તત કરવામાં લક્ષીતાને કાંઈ શું
બંદેતુ ન હોયો એકેએ કમળાની રજેતી ન ચડાને માટે પણ કામ આમ હોય પણ કાંઈ
કરકત નહીં અને પછી નમન કરતા તે ઉમતર બેસ્યો ' નામદાર સાહેબાં લક્ષીતાએ
? કહ્યું તે સત્ત છે એમ કુ કુપકુપ કરે છું "

આપણી વાતચીત હનજાનો આટલે ધીલ મધ ગળીએ નમ્રસ્વર તે બોલ્યા
તમારા માટેનો મારો ખરામ મત ફેરવ્યો મેં છે અને — ખરેખર — સમજીત છે
? — તમને અને તમારા બાક્યોને કુ હનજાન મારી બદલીત "

હવે છું મહારાણી શ્રી! ફરી નમન કરતા સોલકી મરદાર બોલ્યો અને અને
મારા બાઈ મને કુમ્મ્યા માવસોની નીલાએજ આ નુકસાન આપ્યું છે પણ અમે લખેલી
કામોની માથ નજી જારી રીન ફાદારી કરી પણ —

" તમારે કંઈક હ મારા માન છું મહારાણી વચમાં બોલી લડ્યા " ખીજી ?
હેવાનુ દો ને ત્રીપડી સામજીયુ હનજાનો આલેવા રહો આ સ રો બોલતા અમ
પ્રય હનજાનો ત પ કો જડી ત્યા

તારા મીના ના ના કુપકુપ માનમોમની સમજતામય સોમન વમે લક્ષીતાને કાનજા
વર કનકાર કર્યું ના ના ના ખુલ્લીબજાયા આડી અરજી વાનોથી લક્ષીતાને રીડા
વવા મત કરતા હતા પણ નીતા શોકાતુર હતી તેના લીધારે ખીજી બાબતોમાં કુપકુપ
હતા અને એકે તે આ મની નામીતમર પેલાના પાંચ બનકાત મતલ કરતી હતા તેના
? ફાળે સ તી નકાતી મતલી એકાદ મદયરીન પેલાની પાસે મોકલવાને બદલે એક કુપ
કને મહારાણીએ મોકલવાન માટે તે લીધારે પડી હતી અને ત્રણ કવાક જેવો લામો વજ
ત ને કટાળ કયા લામો હતા પાતાની પાતમીત ઉપર લક્ષ રેવાનું નથી એવું જાણતા
હતા માનસગિતા વાત કરે જતા હતા ઉપરે મારણ ઉપકુપ અને એક નાકરે આવી
માનસમને મહારાણી તરીકે ઉ બોલ દાવાનખાનામાં કુએકે માટે લા જવા કર્યું તેના
પછી મોડી તારે મે મોકરેએ લક્ષીતા આજમ નારનો લાવી મુખે

‘ તમે ક્યાંથી આવ્યા ? ’ પોતાને હવે મન માનસીંગે આવતા મહારાણીએ પ્રશ્ન કર્યો.

‘ નામદાર ! હું આપના એકાંત સુવનમાંથી આવું છું. ’

‘ અરેખર ! અરેખર ! તમે નહીં કહાક થયા લક્ષીના પાસે હતા તે તરૂં વાંચે તમને રા કોયે ખત છે ? ’

‘ અરી રીતે કહું તો મહારાણીના વાતણકા કાલે મહારાજાને લીધે હવે રેને માટે જરા આશ્ચર્ય પામતા માનસીંગે જવાબ આપ્યો, ‘ તમે નાશીય કરવની મે તક લીધી નથી. ’

તે શું સુર નથી ? ” મહારાણીએ પ્રશ્ન કર્યો, “ લક્ષીના માથે સોતલની હરીફાઈમાં હારી શકે એવી આપણા કબજામાં કોઈ સ્ત્રી છે ? તેના સુદર નેત્રો અદ્ભુત દેવપ્રિય, અલભ્ય શ્યામ ચેષ્ટાવાળા, તે સર્વ જોયા ? ”

“ અરેખર લક્ષીના ધણીજ સુદર છે ” જવાબ મળ્યો.

“ સારું તો ” મહારાણીએ દસવના ડોળ કરતાં કહ્યું, “ મે તમારા માટે યોગ્ય પત્ની એળી આપવાનું હમણાજ નાન આપ્યું હતું અને તે સ્વીકારવા તમે બધાવલા છો તે અન્યથે મે તમારે માટે લક્ષીના પચક કરી. ”

માનસીંગ તો તરૂં હેતુજ થયો અને કંઈ પણ બોલ્યા લીધાં માન્ય બોલો રહ્યો.

“ કેમ મનસીંગ ! તમારે માટે યોગ્ય પત્ની શોધી કાઢવાનો મહેનતને માટે તમારી મહારાણીના જીવકાર માનવાના સમયે તમારી પાસે નથી ? કેટલાક વર્ષ અગાઉ હું અદ્ભુત દાર ગઈ સાર લક્ષીના માટે મન પાલક્ય પ્રેમ બીજાનું હતો અને તેનું હીત કરવા મે તમારા લક્ષીના માટે આજસુધી તે તમારો વીરમતીમા પ્રથમ તે આજ નેત્રે જોતાં પાદ બાંધી તની સાથે તમારું પશુ હીત થાય છે તેના હાથ સાથે એક લાખ રૂપિયા હું મારી તરૂં આપું છું તેમજ નગરેક તરૂં પશુ સારી રકમની આપા રાખી ગયા છે. ’

“ નામદાર ! ” ધણીવાર વીચાર કર્યા પછી માનસીંગે જવાબ આપ્યો. ‘ તથા ક્યાંક નેના હુકમ મનના અલ્પ પરીચયથી મારા આપા જીવનની સહચારીથી વરીકે તેને સ્વીકારવાનું માલસ હું હવે દ્રવ્યના લોભથી કરી શકતો નથી વળે મારા બેચારુ પુત્રની આગર—’

“ જિમગવ મુગની આગર ! ” મહારાણી સુસ્તે નહાબોલ્યા, ‘ તમે જે આમની પગરી ધરાવા છો તેજ આગર જોખમમાં છે એમ કહું તો. ’

માનમોગ ચગરો તેના માત પરતી લાલી કડીગઇ અને તે બોલે “આર, ત્યારે તથ મળવાત કરતાં તમા લારે એ રક્ત મરકરી ધારી હતી અને મારી આગર”

‘તમાગી નર્તી પણ તમારા પીતાની આગર જોખમમા છે’

“મારા પીતાની આપની અનકૃપા તેમજે કૃતીનીતે બેઠારો લીધી”

‘મારી અવકૃપા’ મહારાણીએ પ્રતીધ્વની કર્યો “અત્યારે તો મારો વિકાસ તમારા જો તા એક ખુની છે અહા! ચમકો છે કેમ? હુ તમને સત્વજ કહ્યું જાહેરમા નહીં તો ગુપ્ત ખજે એક ખુનીના પામેના એમ માં તમારો ત સગો રજુ-તમીહ સોનકી છે તે તમને તમા જે પ્રીતે એક અમુક સીડીમા ટ્રેની પાત્રીક યોજના છે તે કહી શકશે

“શુ આ સમીત છે” ત ન શીકો પડી જતા માનસીગે ઉજ્જાલ કાગે “તે યોજના મે જોઇ છે—પણ મે કની એવુ ધારું નહોતું—”

“તમારા પીતાએ તે મીડી ખુની કૃત્યને મારે વાપરી છે હજારના શંકા લેઇને હુ કહુ છુ” તે સત્ય છે અને રજુજતરીક તે પુરવાર કરી આપજે ‘તમાગ પીતાને પકડવાને કુકમ હ મજાન—”

‘તેને બચાવો તેને બચાવો’ પણ પડતા માનસીગ બોલ્યો

‘તે ક્રમ એજ સરતે ગચી શકે—જે તમે—”

‘આપ કહો તેમ કરવા તવાર છુ પણ તેને બચાવો—’

‘ત્યારે આ લલીનાને હાય કયુન રાખો’

“હુ તેના હાય કયુન રાખના બધાઉ છુ” અરધી પણ વીચાર કી પછી ધીમા ચ મારે માનગી જે કહુ

“મારે ત્યારે તમારી લગનકીયા આજેજ શરૂ જશે” અને પછી તમતજ મહારાણીએ પા તાના કદમ બકાતબુકન ત ક વાગ્યા

જેને લલીના માગળ મુકવામા આવેલ નાનું પગીજ નવાટીટ હતો હતા તેજે પોતે હડી ગમગીનીમા હેઈ પુરતા કનનાર આપ્યો “હી યોડી વારમા મહારાણી તેની જર આ બા અને વાતરાતમા માનસી ની માત હડી તેની સાથે તેના સખ કરવાની વાત બધાની લીતા તદ્દન ગણરાઈ ગઇ અને માતાના મામાય સગાંધીની ગુપ્ત હડી બને લઈ તે સમય મા ગંગામાહની સલા આપરયક હોવાનુ જણાવ્યું.

રાગી ગજ ૪ મી ગજ રોશન મલુ છે
રોગીય ૮ મલુ ૨ ૧ મલી સીમા ૩

અમુ ૨ - -

આતકાનગ્રહ ગોળીઓ.

ધી અસક્તિના તમામ કાળાને ફર મરી રોગીને મટાડીને તમા
વિલે ને તમા અર્થે શક્તિ મ અડાર છે કિમત ધમીજ
તમે તમ અકાલીયા મરે માત્ર ખેજ ગળી અને એક કળાની
રોગી

ગમ મરી દીવતો કલાકારથી અસક્તિ અને રોગનુ બાધ વધે છે મા
ત્રે મોગાના મગાવો અને તુ ત અગવાન તમા પુત્ર બા

પ્રાપ્તો જીવાતોની બરબાદ થતી છ ગીતે સુધાગી
મુખી કરનાર
કામ શાસ્ત્ર

૩૧ મગા થતી બપટર સુધાગી ૧૬ પરીબાગનો આમેદુન નીગાર આ
મી ૧૨ ૧૩ મન ઊભતીને ખરો સ્તો તાન તર આ પુસ્તકની જુદી જુદી
દશ લાયા માત્ર મળે આજસુધી આત લા મથી વનારે તકવો વહે નરા
મા આતી છે

જે ને તમારા વાયવામા ન માનેવ દોરતો નાથે જથાવેન સરનામે
માજે ૧૨ લખી તે મગારી નો નેમ તેના કીમત વેરામા નથી આન
તી તેમ તેવુ પોરેજ પજુ મેવમા ૧૧ આન

દેશશાસ્ત્રી

માજાના ૨ ગોવિંદ

૧૧ ૨ - ૨૧ કલાવા ૧૬

અગત્યની સૂચનાઓ.—

૧ જુલાઈ આજે પૈસા જનરલ ગ્રામ્યોનું સમાજમ બાવીશ તેમજી રૂબે રૂપા કરી બને તેમ જનરલની લગભગ પાંદસી બેટ મળાવી લેવી અથવાતો જેમના લગભગ બાવીશ તેમ જ આ અઠક સારે કાડ પી રાત્રી આ પાંચ તેમજી જોડની દફતરનું મરી રીં પી કરવા નો જોડનું આપવો આગાનો જોમા ૧ તપાસી આ વાંકુરે મળાં મુખીયા મુ સેલું રહેશે તે જીલ્લા કાં માં મનાવેલું છે

૨ ફેરવા ૧૨૧ આજેને આ વપના નયમ મઠ્યીન મામિક સાર ફરેલું છે તેમજી ૧ જે ગુરુચીનું લગભગ ૬૫ આ મુ નથી તેમજી ૫૫ કારી રી રીમાં આ રી છે તો તેમજી ૫૫ બેટ વી રી થી મોકલવાનો જોડર તેમજી આપવો.

૩ નવા આજેમા ૧૧ ફેરવાની વાં અથવાથી માસિક સાર કરેડ છે તેથી જે અઠકથી ૨૩ કુ તે મહેલતા આ વાંના બાકો તેમજી મળનાન જોવાથી પુસ્તક તુરક રહેશે તેમજી અથવાથી નાચન સર ૧૧૫ નથી મારે જે ગુ રચીને આ વાંના જે જે અથવા જોવા ૧ રોડ તે તેમજી ૧૧ ૧૬ સાથે તે નિ ૫૫ ૨૩ પી રાખા આપ્યા છે તેમાં જનરલ મુ અને બેટમાથે રી પી થી મોકલવા જોડર આપવો.

૪ જોડર મળા શિવા ૧૫ મળ મુ રચને થી પી કરામા આરજો નર્મ તેમજી આ વપનુ સમાજમ મળે શિવાય નવા વપના માસિક ચાલુ રાખવામા આપશે નર્મ અને તેમજી નવા વપની આર અપુવ લેટો નો લામ મુખાવનો પચો મારે આ વર્ષનો કિસાન ચુકતે કરવાની દરેક ગુ રચને અપારી નમ્ર નનનિ છે

૫ આનના મર્યા દરેક આજે ૧૨ બેટો આપનાની છે તેની લીગન આ અઠકમા આ પેલીએ તે જોતાં દરેક સુગ ગુરુચી નો વાંકો કે આ વાંકો થોડી મામિકની અનિયમિતતા અને કરાગાં ગરમ ડાનખાથીદલપેસ ચરાટનો પુસ્તો ૧૬૫ રાખી આપેશે છે આ ને તેથી આ વપના મળેપ અસતો ૧ મળેપ અમને દેવા આપશે એમ આમા રાખવામા આવે છે

૬ સમાજનો પાંદસ રીવાઈ અને કે નો લીસાવ તા ૧ જુલાઈ એ પ્રમુ કરવા ૬૨ થા છે તો તે જનરલમાન જેમોડ સમાજમ બાવી છે તે જનરલમા રીં પી ૦ નો જોડ આપી લીસા ૧ મુકતો કરવા પાંક વી આ અઠક એકેક તુરતન વા પા નો જોડર આ પી રેવો કે જ્યો તે વપનુ થયેસ નાજીનાં લીલાય વાર્ષિક રીવાઈમાં આવી રહે

૭ ઉપર જનરલ વાર્ષિક રીવાઈ અને ફોનો લીમાય ખાસ ફી અઠક ૧૬૫ જનર પાખામા આવી જોને તે આપણા તમાગ આજે તેમજી જીલ્લા પચુ જે જે રીં બંને આમારી તથા ૧૬૫ તેમજી મોકલવામા આપશે

૮ ૫૫ ૫૫ નાવજી રી સાર મુ નોવા છતાં એક માસની મુદત વવારી માદપદ મુખી નાએ સાર કરવાનું ૧૨ કરવામા આ મુ છે તે ખાસ નાસ-ચનોગ આદે ૧ની મળવડને મારે છે તેમજી અમારે પચુ મેઆનુ ઘસાઈ થિય દાદપ બંદસ ૧ નવા રાખ સાવવા લીમેર ના બપરાયમા રીસાવનું જોવાઈ મારે છે

૯ મામિકમા લામ મેળવવાનો ૧૩ સ ન રાખવા ફક્ત આજેને સર્તોવ મપાદન કરવા મારેલ આર લેટો કે જે કરવા કરતાં માતમણી રધારે છે ન દરેક આજેને આપવાનું સાક ૩ કરીએ છીએ તો ૧૨૩ દરેક આંક સમાજ નયેનો પેલા ૧૧ જેમ પનાથી આપ ૧૧ જેનન અથવા તો આપ્ય તરીકે પેનપેલાથી બનતાઅમે ઘણાકિત નવા આ કે વધારી આપવાકુપા કરશે એમ આજે

શ્રી શક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ

၁၈၄၆

આપી તક વારવાર મળતી નથી માટે તુરંતજ ઓડર આપો બહેનો તે પહેલે.

આ વર્ષમા થયેલા નવા ગ્રાહકોને વિજ્ઞપ્તિ

૧. આ વર્ષમા અધવચથી જે ગૃહસ્થો તરફ અડા મોકલવામાં આવ્યા છે તેમણે તેમને પહેલાના ન મળેલ અડા એટલેકે આ વર્ષમાના તુરંતજ અડા કપા કરવા અડા નવી મળ્યા તે જાણવી ભેટ શ્રી નવરાત્રી કથા " સચે મ આવી લેવામાટે વીં પી કરવાનો આ ૦ આસાથે અગાઉ રીપ્તાઇ કાઢો એક વા છે તેમાં અથાડ વદી ૧૧ પહેલા આપી દેવો આ વર્ષનું લવાજમ ભર્યા શીશય આવતા વર્ષની ચાર ભેટો મેળવવાનો હક થનો નથી

જે ગૃહસ્થોને આ વર્ષના પ્રથમ અઠ્યાજ્ય મારીક કરે કરેનું છે તેમણે પણ લવાજમ નમુલ થવા વી પીં નો ઓરડર આપી ભેટ મગાવી લેવી અને આવતા વર્ષની ચાર અ મુખ્ય ભેટના હકદાર થવું

મેનેજર, શ્રીશક્તિધર્મોદ્ધારક સમાજ

દેવી તત્વ દીવાકર,

(અત્રાંકથી આણુ)

એક વખત દુર્વાસા મુનિ જાણુના રસની નદી કે જ્યાં સુવર્ણ પાથણે લા ગયા હતા એ રથાનકમા જાણુનદેશરી નામના દેવીના દયન કરીને તેમજે માયામીજનોજપ થયો તેથી પ્રસ ન થઇ દેવીએ તમને પ્રસાદ રૂપે પેતાના મગામા પહેરેલી માળા આપી મરદ દેવીમદથી વ્યાપ્ત અને જેના હીપર જમરાઓના ગુજારવ યઇ રહ્યા હતા એવી એ માળા દુર્વાસાએ માથે ચડાવી સાધી નાંકળી એ તપસ્વી આકાશ માગથી સતી કે જે પેતાના પીવરમા હતા તેમના દયનને માટે બ્રહ્માના પુત્ર દક્ષને ઘેર આવ્યા અને લા સતીના ચરણમા નમ્યા એ મુનીને દરે પુછયું કે હે સ્વામી! પૃથ્વમાં મનુષ્યોને ન મળે એવી આ અલોકીક માળા કોની છે અને તમને શી રીતે મળી છે? " એ રીતે દક્ષના વચન સાંભળી જેના નેવમા આનંદનું બરાઇ આ વા એવા દુર્વાસાએ પ્રેમમય મદ્દમદ વાણીયાં તેને જવાબ આપ્યો કે જગદળાને આ મોટા પ્રસાદ મને મળ્યો છે મુનીના જવાબ સાંભળી દક્ષે એ માળા માગી અને સધળા ત્રેલોક્યમાં ચક્રિતા બકાને ન દેડા જેવી પ્રપ વરતુ નથી એમ જાણી ને દુર્વાસાએ તે માળા દક્ષને આપી દક્ષે એ માળાને માથે ચડીને પેતાને સુવાર્ણ રમણી ૧ રથજમાં ત માળાને રાખી પછી એ માળાના ગળથી વધારે કામણર ધકને રાત્રે તે રથ જે પેતાની ઓનો સગ થયો એ પાપને હાથે તેને કુચુદિ ધઇ અને સ્વર્ગીય તથા જતી

જાપર દેશ કિપરથી થયેા તેનું 'અનીષ્ટ ફળ' તેને નીચે મુજબ મળ્યું

પોતાને પીંચરથી સતી પોતાને ઘેર સદાથી વ પાસે આવ્યા અને એક વખત દેવ દેવો વીએરે સમરે તા દસ વારતે કીમાલયના રીખર લીપર મયા દતા તે વખતે દક્ષ પ્રભુપતી પ મ્મુ કેટલાક દેવતાઓને સાથે સહ કીમાલય ઉપર ગયેા ત્યાં સદાથી વ તથા સતી મનોહર આ સન ઉપર બેઠા હતા તેના દસ વાર તમામ દેવગણે ક્યાં આ વખતે સતીએ તમામ દેવમંથુ દ રતા પોતાના પીતાનું કાષ વધારે મ માન ક્યું નહિ તેમજ સદાથી વ પશુ દક્ષપ્રભુપતીને આ વતા બેઠ કાઈ સ માનના ચબ્દો બોલ્યા નહ તારે દક્ષપ્રભુપતીએ પોતાને લિપરેલ કુખુદિ ના 'ગેએ' અપમાન માની લીધું અને પોને સદા ાવને સસરો તેમજ સતીને પીતા દોરા થી તમની પ્રવુતા 'શુની જઈ માર્દયા પોતાન નેમનો વડીવ ગાનતો દક્ષ કેવિ બરાધ કેટલા ક કુવચના 'બોની' સાધી આશો ગયેા અને પોતાની પુત્રી તથા જમાધ સાથે વેરમાન ગમ્મ વા દાગ્યા આ મુરખને લઈ તેણે જ્યારે મરુને સમાર મ ક્યો ત્યારે સતી તથા મહાદેવને આમ તમ્મ ક્યું નહો પંથ ખીજી પુત્રીઓ તથા જમાનેને તેડાવી તેમને સારીરીતે સત્કાર ક્યો (અલ્પમા ના દ મુની પ્રગતા શરતા શકર પાસે ગયા અને દક્ષપ્રભુપતીના ધરની દહીકત જાહેર રી તે સામળીને તેમજ ખીજ દેવતાઓની ઓળીને મધ્ય નવનવા વિરીધ વસ્ત્રાલકા રા મહેરી યગમા જતી બેઠ સતીએ પોતાને ઘેર જવા પતી પાસે રમ માગી શકે આમ મધ્ય ન હોવાથી ન જના માટે ધણું સમજાવ્યા પશુ સતી દુરામદને લીધે ન સમ વા તેથી અનીષ્ટફળનું ભવીજ જાણુતા હતા લામરીએ રમ આપી પોતાને ઘેર જનામાટે નાના નકારના રત્નોથી જડીત દી મ વીમાન મગાવી મનોહર સખીમધ્ય સહીત મતી તેમજ બેઠા તે વીમાન ની અંદર મોતીનો બરેલો ચદરો હતો ચારે બાજુ મોતીની માળાઓ લટકાવી હતી રત્ન જડીત સો રથજ ઝગડી રહ્યા હતા, પુસના ગધીયા તળાએ ખીજાવેના ત્તા વીમાનની બા રીએમાથી હી ઓળી સુધે જવેા પ્રમાણ પડતો હતો, તળામુ મણીથી બાધેલું હતું બદ્ધાગના બાગમા નોરણો લટકાવેલા હતા મણીનો રથજની મનોહર અને બગદના ચીન્દરી અક્રીત સુંદર પતામ કીપરના બાગમા ફરકતા હતા અને વીમાનના બાગજીઓમા કીનખામના જમા પહેરી કાચમા શલ્લ લઇને મોટામોટા મણુધરો લીબા રહી ગયા હતા વગી તે વીમાન ફરતા અનેક વાજન વગતા હતા અને જુદા જુદા દેશની બાપા બરોલી અનેક ઓળો હતાવર તી હતી દેશની બે કન્યા આમર અને વીજીએ લઈ સતીને પવન દે ગતી હતી આ વખતે બે આમરની ચંદ્રમા ગદેમ સતીનું મુખાવિદ લગ્નજ કરતા બે દસ વચ રહેલા કમળ પેટે શોભતું હતું સુમાલીનીએ દેશી કપર છત્ર મધ્ય હતું અને તે રેત રમના છત્રની ખીનારીએ મોતીની જાતર શોભી રહી હતી આમળ બેઠેલી સુમાવતી નામની સખી મતી સાથે મોપટ બેસતી હતી અને સતીને પહેરવાની રત્ન જડીત આખડી બોળામા રાખી સાચવતી હતી કાષ ઓળા દાઢમાં રત્નને અરીસો હતો કાષએ તાગવને વીજી સાચવેા હતો કાષએ પાનની પેટી દાઢમા રાખી હતી કાષના દાઢમાં મોપટ દેવે કાષના દાઢમાં મુખેથી પુખેા હતા કાષના દાઢમાં ધરજાતી પેટી હતી અને કાષના દાઢમા સુખેથી પડાયો હતા આવી

શીતે પોતપોતાને અધીમર સાચવી તમામ સ્ત્રીઓ સતીને ચારેખાજીયાં વીણાં વળાં દળી
 તેથી ચઢતી જ્યોત્સ્ના જેમ તારામગ્નમા શીમેછે તેમ જોમવા દતા પછી જામને નાદ થયે,
 એટલે ચાત્રવાતી તે તારી ચર્ધ મગ પપટડ (ટોન) વાગનાં લાગ્યો મધુર સ્વરના અનેક
 વાજાંતોનાં મુસ્વર નીકળવા લાગ્યા અને એક લાખ સાઈ હજાર મહાધરે હાથમા આપુધિ
 હર્ષ આમળ ચાલવા લાગ્યા આ સવમણોને મોખરે સોમનદી નામનો ગચ્છ બળધ ઉપર બે
 સ્ત્રી આમળ ચાલ્યો અને વીમાન ચાલતાં ઉપરથી પુષ્પ વૃષ્ટિ થઈ ઘોડા વખતમા સતી દેવ
 ગચ્છ સાથે પીતાને ઘેર પહોંચી અર્ધા દ્વાપદ્મપતી સતીને જેમ વધારે રીસે બરાણો અને
 બીજા પુત્રીઓનો આદર સત્કાર કરવા લાગો પશુ સતી સામેતો વાજત્ય બાવતી નજર સ
 ખી ન કરી તેથી દેવી ગરીબા બની જઈ સભામગ પોતાની માતા સાથે વેરેલા પીના દુઃ
 ને કહેવા લાગ્યા કે, હે પીતાજી ! બ્રહ્માદી દેવગચ્છ પશુ જેની સેવા કરેછે એના ચક્રને
 તમે તીરસ્કાર કર્યો એ વાતનો બાજુપર રહી પણ મારો પણ તિરસ્કાર કરી બીજા પુત્રીઓ
 નો આદર સત્કાર કર્યો તે તમને યોગ્ય નથી તમારો જેના દુષ્ટ પીતા થી બંધાવવા આ દ
 હના સગથી મારો આત્મા પશુ અપવિત્ર થયો એમ મારી માન્યતા છે '

હે મુની ! કષ કરતા દશ મોડો તારા કરતા જીતમ શુભવાળો મારે મણી કુ
 ત્રીઓ છે અને તારા પતી કરતા તમના પતીઓ પશુ શુભવાન અને સારા છે તારો પતી
 તમોચ્છી અને વળાં કુર્ખ છે અવા પતીને તું વળગી રહી છે માટે તારો પણ હું તિરસ્કાર
 કરજુ કારણકે તારા પતિ મારાથી આડો ચાલે

" અરે શીવ અપરાધી ! સતી બોલ્યા ' મારા પતિમા કાઢ પણ દુષ્ણ નથી અને
 સવ લોકમા સાક્ષાત મહેશ્વર કહેવાય છે તેને તું વળોડે છે તો વેદમાં પણ કહ્યું છે કે —

વિદ્યા ચૌરો ગુરુદ્રોહી દેવેશ્વર વિદૂષક.

ન एते बहुपाप्मान, सद्यो दडध्ना इति श्रुति

વિદ્યાનો ચોર ગુરુ દ્રોહી દેવ અને ઇશ્વરની નિંદા કરનારો એ સધળા પશ્ચાન્ન પાપી સ
 ાગવા અને તેને તરત દડ પડ આપવો તારા સરખા કુટિન દુર્જનના નામથી અને સજ્જ
 બાવેછે મહાત્માનો અપરાધ કરવા માટે જે જ મ છે તે ન અને પિંછાળે તારાથી જે આ
 મારો દેહ જીવતુ થયો છે તે આ નીચ જ મવાળ 'દેવનુ' મરે કાઢ કામ નથી બમવા
 ન વૃષભધ્વજ શિવ કદાચ દરુતા બાકે છે કે હાંસ સુગંધ અમ કઈ તા ! સંજાવતું તામ
 લેછે તારે અને હાસ્ય અને મસ્કરીનો ભાવ થઈ કદાચ કલશ થઈ મારે તા થી કીત્તમ થયેલ
 આ શરીરનો હમણાં ત્યાગ કરીશ '

આ પ્રમાણે સતી રક્ષને કહી મુખ ઘણ ગયા અને જીતમ દિશાવાલ હ મરે ખપી રૂંડ
 જર બેસી જઈને આશ્વિન હર્ષ અપ્પો વીર્ય મેઘ મારું સંધવા લાગ્યા નિદ્રાપૂર સતી આમ

છતી પ્રાણ તથા અપાન વાયુન સમાન હેરી કદાન વાધુને નાભી ચક્રમાં જિહ્વા બુદ્ધિને સા
થે હૃદયમાં લાસી લાગ્યા ઉપરાંત જિહ્વાને ધીર ધીર ૬૬ માર્ગે બ્રહ્માની મધ્યમાં લાગ્યા
આ પ્રમાણે મહાત્મા જીનેને પરમ પુત્ર સદાશીવે જેને આદર સ માનથી ખોળામાં રાખેલ
એવા પોતાના કેમળ શરીરમાં મન રચના સતીએ પવન અને અગ્નિને ધારણ કર્યો અને જ
ગત ગુર પોતાના પતિ શ્રી મહા રાવના ચક્રમાં લઈને મહારાજુ ચિતવન કરતા ખીણ કાંઈ
પણ ન જોવા સમાધી દ્વારા પોતાના દેહને ત્યાગ કર્યો. આ આશ્ચર્ય જોવાવાળાએ જાણકાર
કરવા લાગ્યા અને દક્ષા શીખાર તારા સામ્ય એકતામાત્રે સતીના પ્રાણ ત્યાગ જોઈને મ
હાદેવશ્રી પાર્વતી આશ્ચર્ય જિહ્વા દક્ષન મારા માટે દોડ્યા પણ બગરૂપીએ યચનો નાક
કરવામાં જોના નાક કરવા માટે વંદના મંત્રથી દક્ષણમાં આહુતી આપી કે તર
તજ હજારે રુપ નામના દેવતાઓ ઉત્પન્ન થયા અને જાલ તેજથી દેહધ્માન રૂપ દેવતાઓ
જે બજતા લાકડાથી મારેલા સતિપતિના પાંદો ચારે દીશામાં બાગી ગયા.

ઉપરની હકીકત સામળી સદાશિવના કેપાગ્નિની કાઈ સીમા ન રહી અને તેઓ એકદમ
પદમા કે જ્યાં સતીનો દેહ પડવાથી મંત્રમાત્ર અતર્પન થઈ ગયા હતા અને યત્નો નાક થ
યો હતા તે રથને આવ્યા અને દક્ષ તથા પ્રમાદી મુનીઓ બિપર ક્રોધ કરી શાપ આપ્યો
કે, હે દક્ષ ! તે દેવીનો તિરસ્કાર કર્યો માટે અત્યારે તો તું અપયશરૂપી ચત્રથી હનપ્રાણ
થયેતો છુ તેથી તને ન મારતા તે પાપના પરતાવાયી તારા હૃદયને હમેશને માટે કંઈ થવા
જીવતો મુકુ છુ પણ બીજે જ મે તુ પ્રાપ્તિ જર્ણિયા પુત્ર પ્રયેગાનો પુત્ર થઈ અવતરીશ
અને તે વખતે હુ તારા ધર્મ અથ અને કામના કામના વારવાર વીધન કરીશ આ જન્મક
દી મુની ગણો પણ વૈવસ્વત મ વતરના જાલપદમાંથી જીવન થશે

આ પ્રમાણે શ્રાપ થવાથી દક્ષપ્રજાપતિ આપણે મયા અધ્યાપમા હરી ગયા પ્રમાણે આજી
નમનવતરના પ્રયેગાને સા જ આ તેમજ જગત્તિ મુનીમુણે પણ જાલપદમાં વરણ પાસેથી
શરીર મેળવી ઉત્પન્ન થયા હતા.

સારપણી સદાશીવ તે પદ મુખીકામાના સતીના મૃત દેહને જોઈ ' હાય સતી હાય સ
નાં એમ વાર વાર શોઝાત સ્વર કાઢતા તે મૃત દેહને પોતાના ખમા બિપર અડવીને બિ મત
નીતથી અનેક રથને ભંજવા લાગ્યા તે વખતે સગે દેવતાઓને ધણી ચિંતા થઈ અને બી
જી વીચાર કરવા લાગ્યા કે જો સતીના અવધવોને કાપી નાખી હુ નોખનોખા રથને
નાખી હજીતો મોઢને લાંબે સદાશીવ તે તે ઠેઠાણે રહેશે નહીતો જાણ ની બહાર જતા રહ
કે " આવો વીચાર કરી વીધ્યુએ સારમ હાયમાં લઈ સતીના અવધવો કાપી નાખ્યા
તે જુદે જુદે ઠેકાણે પડ્યા જે ને રથાનકામાં સતીના અવધવો પડ્યા તે તે રથાનકા દેવીની
બીડ ખીડો થવા અને સદાશીવ પણ તે તે રથને નોખ નોખા મુર્તિઓથી રજા પછી સા
જાને દેવતાઓને કહ્યું કે " જે મનુષ્યો આ રથાનકામાં બાકા પુર્વક દેવીનું પુજન કરશે તે
જાને શાંત પણ દુલભ રહેશે નહીં દેવી પોતાના બનેમાં સર્વદા રહેતા છે માટે આ રથા

કોના ને મનુષ્યો પુ ક્ષર છે તેઓને મત્ર સીદ થશે તેમ પક્ષ માયાખીનના પુરેકરજીને
જોશે અમતાર થશે આ પ્રમાણે કહીને વી દી આતુર થયેલા ચક્ર તે સ્થાનકોના
જપ ધ્યાન અને સમાધીની મલકોના કરના લાગ્યા

તે દેવે રચેલાને ત્યા ઉત્પત્ત થયેલ દક્ષ જગપતિના સર્વ કાવતું જતાત આમજ સલાવવા
દેવા સતીના અવવો પડેલી આ ભિદ પીટે કયા કયા છે અને ત્યાં કયા કયા રૂપ દેવી રહે
લા છે તે મગજ કાપક જતાત આવતા વચન પ્રથમક્રમજ આરશે

મધુર્જી

વાણી વિલાસ

(ગતાકથી આતુ)

જરીયાન અને જવાદીર ગમે તે સે પક્ષ તેની ખરેખરી આદક સ્ત્રીજ છે પુરુષ સે છ
તાપજુ તે સ્ત્રીઓને ગારેજ ને જગતમા સ્ત્રીઓજ ન હોય તો જરીયાન અને જવાદીરને
કોઇ જાન પક્ષ ન પુછે તેમજ વિદ્યા કળા વીગેરે ને કોઇ ગુણ છે તેના આદક રાજ લાક
છે કેમકે રાજ્યના નદાણાએ વિદ્યા કળાની જરૂર છે અને કવીતાશી ને અમુલ્ય હીરો તેના
આદક તો જોજ રાજના નેવા સ્ત્રીક હુપતીઓજ મોઢ સમય નીકળી આવે છે આપની
ખ્યાતી તેવીજ છે અને તેથીજ હું આહી ધાઇને આ યો હતો પશુ મદારાજ હું ધરાયો અ
ને આપ પશુ માતા લવારાથી ધરાઇ ગયા હશે કેમકે મારી હકીકત તો હવેલી હતી ખાહી
જ રહી અને તે કહેતા મા યા મીજલસી રીતનું મીઠું બોલવું પશુ થઇ શકે એમ માનતું
નથી માટે મારો ગુનોહ માર કરો અને મારે મારને આધ્યા જવાની ત્ત આપો તો ગોઠી
મહેરખાની

હપથી વાંતથી બાજાદને રસ લાગ્યો હતો અને તેથી તે દને તેને રાજ આપે તેમ ને
હોતું આ બધું જુત ઉજુ કચુ છે અને મારી હજુરમા આવવાની મોઢ કવી તત્તવીજ કરે
છે એમ તો અકચરને ક્યારની સમજ પડી ગઇ હતી પશુ જોઇએ કેવી તત્તવીજથી એના
બોલ એ સાચા પાડે છે એમ વીચારી ગુસ્સાને ડોળ ધારણ કરી એણે કહ્યું કે જપ
અને કહ્યું છે તે બધું પુરવાર કરી આપ તેજુપરયા જવી જવાપ હની મરજી એ
મ કહી ખીરમલે પોતાનું બોલવું જરી રાખ્યું કારણકે તે દુરત ચેલી મયો હલો કે બાદઆદ
એના અવ કહ્યુંમાં રીજ્યો છે

સાહેબા હું મરીજ આદજુ હું મે મારી ગરીબાઇ રાજવા એક શીતથી અમીઆર ન
રસ કુધી સરસ્વતીની સેવા કરી અને આ મુઝવ સાહેબુ તારે અને રવમમા તેમની દરજી
સેવા આદરેલી હું ન ધરાયો અને કહીને તપશ્વર્પી ચાલુજ રાખી ઉવટ માર વરસ પુરાય
તા તેણે પ્રસન્ન થઇ અને સાક્ષાત દરદન દીધા અને પોતાનું સ્વદરજ સખેલું એક જોજપવ

આપી હતું કે " આ હે અને સુખી થા એમાંના હરેક શેઠાની લાખ લાખ રૂપીયા હીમત
 છે પણ તું રાજદરબારમાં જવાના હો ત્યારેજ એ ગાયલે અને એક દરબારમાં ગમે તે હરે
 તે પણ એક કરતા વધારે હોકરો પ્રગટ કરેનો નહી " આ આજ્ઞા હુ માથે ચઢાવી દરબાર
 તે દરબારનો રાજપાવાએ તારાએ કેમકે જેના જવા બલતર હોય ત્યા તે ચીજ ખપે માત્ર
 ગંગા ઘેરી રહે ઘીરા ઘેલી અપતા નથી રાજ શાહુ તુમચી કચીએ પોતાના છોકરાની મી
 આજ્ઞા હીધી છે કે

**હીરા ગિરાકી ગઠડી ગવારમે મત્ત खेला
 હૌરી બિન કૌરો ન મિલે કૌસ્તૂભકામી મોલ.**

હીરા રૂપી ગીંગ નામ ટપ્પટની ગાઠડી ગમડીયા લોકમાં તું હી પશુ ખોતતો નહિ, હૈ
 રત્નમ ચાપો અમુલ્ય રૂપી હોય તો પશુ જલેગી વીતી તેની હીમત એક કાડી પશુ મરુત્તી
 મળતી નથી વળી કોઈએ એમ પશુ હતું છે કે

**હથ્થી હીરા કાવ્ય હૈં? દે જાકે દરવાર
 મા કર મૂલ અમૂલકા, મૂલ નમિલે ઘઝાર.**

પુછે છે કે તારી પાસે હાથી છે? તારી પાસે હીરા છે? કાવ્ય છે? ની એ વસ્તુમાંની
 કોઈ પણ વસ્તુ હોય તો દરબારમાં જઈને આપી આવ. પેસો પુછે છે કે તું હીમત ડેરાંબા
 વીના? આવી અમુલ્ય વસ્તુઓ એમને એમ કેમ આપી અચાપ? પેસો અનભવી કવી કહે
 છે કે જાણ, જો અમુલ્ય છે તો તેનું મુલ દરબારનો રાજ માટે વીચાર કરેછે એમ કર્પાથી
 તેનું માન ધરેછું માટે એવો દરબારમાં જઈને અજબોજો આવીજ આવ જો અમુલ્ય વસ્તુ
 એ લાજ શોભે અને તેજ તેની હીમત/જલ્દે એને તું બંજારના દુશ્મન માડીને લીગતી પે
 કે વેચવા બેસીશ? તો કાઈ પણ હીમત કવલતાડ નથી એ વાત પણ માત્ર રાખલે.

એ પ્રમાણે વીચાર કરી રાજદરબાર તરફ જવા હુ મારે મામથી તીકલ્યો, પણ મેં વીના
 હું કે હાથને સમે અકળગ્યાહ મકરતિ કદવાય છે તેથી પ્રથમ ત્યાં જલુજ લીજમ છે એમ
 વીચારી હું દીકો તર જલ્યો અને વાટમાં આવતા તારીક સાંભળી કે હુ મારા મનમાં ત્યાંથી
 જ પોતાને લક્ષાપીવતી ઘણ મથેતો મજાવા લાગ્યો પણ અહીંયા આ વા પછી તે સમજવા
 લાગી. દુરથી જુગર રળીઆમધ્યા જેવું થયું આપનો જાનન દરબારમાં પેસવા કે નહી અને
 આપને બહાગમાથી લાખ રૂપીયા કાઢવા પડે નહી પુકતિતો મહુ સારી દુન મુર્ખે કે રા
 જસ્તાન મુખી આણી તર આ થો આપ મને અવા જગુર અને વીચારના પોલોદા હો, નવાથી
 અન્ય ધર્મી અન અ ય બાપાના આજ્ઞાતર 'તમારાથી તે મે લીડીતર લાખ રૂપીયા અહુ મ'
 રર હિ દુને અપાત? એવો જાનરીર જ્ઞાત્યોનાં હામાં તે જગા આંદેખાજ હુ સમજીને માણો

ગયો હોત તો કાઈ હરખત નહોતી પણ મેં મુખીએ સરસ્વતીની આગા ઉલ્લસન કરી વગર આહરે તેમનાં એક દુહો દરવાનને આપેલ કહ્યું કે જા પાદશાહને આપી આવ પણ અગા બધી ચેતવી મુદ્દેસો આપને દારપાળ તે રૂમ ચુકે તેએ કાઢી તેના કડકા કરી નાખ્યા અ ને હું રડતો રહ્યા તે દુહો મેં બરાબર ગોખી રાખ્યો હોત તો પણ કીક”

અકબર પાદશાહ કાંઈ કરીને જોશ્યા કે એવા ઠગારાને તો મેં જાણ દીધાજે એવા ફેન થી હું ઠગારાનો નથી તાર એક કામગતુ મીચર કાઢી નાખ્યું તેને ખાટે તુ મારી પાસેથી લાખ ફેપીયા કઠાવવાની તંજવીજ સા યો છે કે ચુરે એમા ને દુહો હતો તે જાણ્યા પછી યો મ હોત તો લાખના બે લાખ આપત ખી બસે ધીટપણે ઊતર વાળ્યો કે જા પનાદ! એ સખખને સીધજ હુ મા! નચીખને રોજીધુ કની! જો તે દુહો બધો વાદ હોત તો અહીં મા નહીં તો ખીજે કાઠ કે જા! પણ એના દામ ઊપ જાતજ પણ આતો મેં મારો લાખ ર પોઆનો હીરા ગમા યો! હમ્મક મારીને છીનવી લીધી! ઝવેરી ખરેખરો દમાખાજ મળ્યો! હવે જોગ નહીં લઈતો ખીજુ શુ કરે? ખાટે મદતાર તો રામ રામ ત દી માફ કરજો એમ કહી જવાની તૈયારી કરેછે અને એટલામા જાણે કાઠ સામરી આન્યુ હોવ તેમ મુદ્દેસી જીજ્યો કે તે છતાં મને તેના ત્રણ ચરણુ તો વાદ છે ત્યારે તો અકબર પાદશાહે કહ્યું કે

જેતુ ચોથુ ચરણુ માતા કવી મ જમાયા કાઠ પણ પુણુ કરી આપજો અને પછી અમે જા તાર મતરજન કરીશુ જોલ તે ત્રણ ચરણુતો કરે દસીને ખીજસે કહ્યું કે સરસ્વતીના ર્યોહતુ પાદપુરણુ કવાને કાણુ રમય છે? તે છતાં જોજો માખો પુત એવો કાઠ તમારા દરબારમા વસેછે? કેમકે ચોથુ ચરણુ હુ છુલી જોણુ તે છતાં કાઠ કહેશે ત્યારે તો મને વા આવશે ખરું ખાટે સા બસે, તમારા કવીઓની ચતુરાઇ તો જોજી એનાં ત્રણ ચરણુ આ પ્રમાણે છે

અહોરાત્ર જાગ્રત સ્વદે, સમ રક્ષક મહા રક્ત,

યૌં કહ સુલે સુંવે સદા,—

અકબર પાદશાહનો સ્વમાન આટલું હતો અને તેથી તે ને કામ કરતુ પારે તે કરવામા સંજનો પણ વિવખ કરતો નહીં જોજો તુત જાસુસો દોડાવ્યા અને કહા શુ કે આજ બપોરે કાઠ પ દેસી કનીની મમર્યા પુરવાન મોટુ દરબાર મગનાર છે બપોર થયા નથી એટલામા પોને ખાણુ ખાઠ તવાર થયો અને કચેરીમા ખાતો જુજોછે તો લોકાથી તે ખીજોખીચ બેરાઇ મજીજ મેટા મેટા મૂલાજો મુશીંગા પડીતો અમીરો દારબારીજો અને જેના થી આવી શકાય તે સરખા ત્યાં આવીને જોડાવતા આ જોડ પાદશાહ રસલ થયા અને જો યા કે યો! વખતમા કચેરી મારી બરાજા ઇ એ સાજળી મુશા રજીએ સાત સલામ સુગમજ અદખવી કરીને કુતુક

ચરત્ત ચમક રામરોર રક્ત, તલજા જડ હો જાત,

એસી જિસ્કી સૈન ડક, કહા ચૈનકી વાત

આર પાય ને આગેવાન ગણતા હતા તેઓ માયુ નમાવી મોલી લેવા કે ' સુવ કહો જહાપનાહ, સચવાતહ ' અને બાઈના બધા એનો અમ સમજ્યા કે નહિ તે ચપચપ વક ઠહી ચકાતું નથી પણ તેઓએ પણ અમારો એજ મત છે એમ જણાવવા હસતુ મો રાખી ખુન છટાથી ખુનસ બનતી ખીરખન મનમા ગભરાયો કે જ્યા એક મુસલમાન જુ વાન આવુ ભીતમ કાબ કરેછે ત્યા ખીજ કવીઓ તે કેવા હશે અને માર તે અહીયા શુ ચાલશે તોપણ દરબારીઓમા અનશ્ચનો પુણ ને પીટપણ તે એનામા પુજળ હતું અને તેથી એનો અમ સમજાવીને પણ આગળ પાવાના હેતુથી તે અ મની સાથે બોલ્યો કે આ ક્રિના ખુન મહેતી વાત ઠહી ! જેની માત્ર એક નજરથી હજારો તબારો અમકીને ચાલવા લાગેછે, અને (જો કુપાની હોય તો) લક્ષ્મી ત્યાજ સ્થિર થઈને વાસો વસેછ તે પાદશાહ ના મોમાથી એક મોસ નીકળે અને તે પ્રમાણે તેના દરબારીઓ અમલ કરે એમા શુ આશય?

રૈણીની ક્રાંતિ સાક્ષી જંગનાથ પડીતને હમેશા કોષ અગતો અને તેથી આ પ્રસંગે પણ બોલી લેવા કે રસ ક્યા છે પાદશાહે જામ્યુ કે રસ ક્યા શબ્દોમા છે એમ પુછે છે તેથી તે ચમ્દો બનાવનાતુ દરબારી હવે, રૈણી એ ભીરૂષ કઈ તથા પડીત હતો ખરો પણ કાબ્યતુ શાસ્ત્ર સારી રીતે જાણતો નહોતો અને તેમા કછ નનાઈ નથી કેમકે સસ્કૃત સ્મિનાથ કોષ પણ ખાપામા કામ દાસ્ત સપુથુ નથી એ સસ્કૃત સાર અણ્યો હતો પણ જંગનાથ પડી ત આગળ ચાલ કે કાબમા ટકાય નહી, તેથી જામ્યુ કે હવે એ મને સુ યશે અને તે કા રથથી કાઢક જવાળ પનાની તૈયારી કરેછે એટલામા એનો મો ઉપર શીમાય પથરાઈ ગઈ આ જોઈ ખીરખસ તુત એતી મદદે તૈયાર થયો કેમકે રાજતા માનીતાનો પણ લેવો અને પોતાની હોશીઆરી ખતાવવી એને તો એ રાજ દાધારતુ આનિતકજ સમજતો હતો

ખીરખલે કહ્યું ' રજ હાયતો એનો જવાળ દુજ દઈ આ દુહામી ચમત્કાર નો છે કે આ પના હુકમથી હોના જેવા જાંઠ અને મ્હણ પદાર્થ ચાલેછે અને લક્ષ્મી જેવી ચચળ વસ્તુ સ્થિર થઈ જાયછે એમ કહ્યુ એ ભીરૂથી આપનો દુકમ મવમાન્ય સ્થાપન કર્યો અને લેતી સાથે આપના પ્રતાપ તથા આદાયન વળાન પૂણ ચયુ આ વ્યગ્યાય ચ્છવન અને જાહ એ એ શબ્દ ભીખેથી સમજાય છે મારે એમા લીશોપ આ ફેલો છે એમ હદેરાય બાખર એમા ના પદેપદ રસમય આ સાંભિપ્રાય છે "

અમરતી સભામા સૈયદ જલુલુદ્દીન કરીને એક મોટા ઝોલમા હતા પણ નાગ પ્રમાણે એતુ જુનુત એતી લાહીતા જેટલુજ સાથુ હતું જેમ હાલ આપણામા ટેલકાને કારતી અર ની શબ્દો સાથે વેર છે તેમ એને સસ્કૃત શબ્દો સાથે હતું અમરતે દરબારી ભાષા બીદુ કે રી હતી તેને મારે તે બહુજ નારાજ હતો, અને પોતે તો કારતીજ ને વખતે આરખી પણ

પ્રભુના અનેક ભક્તો છે તેનું કારણ શું? તેની મુર્તિઓને અનેક મનુષ્યો પુજે છે તેનું કારણ શું? તેના નામરમરણમા મનુષ્યો પાતાના જીવનનો મોટો ભાગ માગે છે તેનું કારણ શું? કારણ કે જ્યારે જીવનના દીર્ઘ વિશાળ છે તેના દીનમા સવને મારે રથાન છે તેના હાથમા અભાવ અહાંસ કે કોઈ ઈશ, તેથી જ તેના ભેગના વહેતા અણુઓમા બીજાના ભક્તો ના હાથો કાપમ તેના નિષ્કામા ગમન રહે છે તેજ પોતાના પ્રાણ સમજે છે ।

મનુષ્યો કોઈ નવો વાક્યાત્મક ગોણ છે તેનું કારણ એ છે કે તેમના મનથી તે ક્રિયા અથોગ્ય અથવા નિર્વાણ નથી અને પ્રાણ રાજ સામ્રાજીને કે લોકો પાસેથી બોધ રૂપે મળેલ જ્ઞાનથી તેમજ તે જિવા નિર્વાણ છે એમ જણાય પણ એમના અંતરમા તે ક્રિયા ની અપવિત્રતાની છાપ થોળી રી પડી તેઓને તે ક્રિયા દુષ્ટનો આનંદ આપનાર અને સુખાત્મક છે અને તેથી જ તેમનાની તે સુખાત્મક નથી કે ક્રિયા અંતરકારણ પુણ્ય અથમ જણાય તેને માણસ વળગી નથી જે પુણ્ય ભયા મુખી તેમ ન જને ત્યા મુખીતો અધમતામાં મળતા સદા આનંદમા રુ સુખ માય છે

અનીતિના આચરણો મનુષ્યોથી એ રીતે થાય છે એટલે અનીતિને અનીતિ છે એમ ન માનતા નીહોંવપણે યાચ છે અને જીવ અનીતિને અનીતિરૂપે જોગખવા છતા અંતર થી તે જોહુ છે એમ નથી મનાતુ તેથી તેજ રસ્ત રહેવાય છે જેઓ જ્ઞાન લીના તે રસ્તે રહે છે તેઓ ઠોકરથી જાગ્રત યાચ છે પણ જેઓ સાના વખતની રેવથી તથા તે રસ્તામા ના આ યતા વિષય સુખમા આનંદ લીએ છે તેઓ તે છાડી નથી રહતા પણ પારે જોટા રસ્તા તુ કાલુ કાળ પરાણે ચાખવુ પડે છે ત્યારે તેમની આતરદિષ્ટ હપડે છે અને પછી જ એ રસ્તો છોડવા નિવર યાચ છે

સ્વિકાર અને અભિપ્રાય —

સત્યવાદી નિરસિહની ધર્મ ધ્વજ — તેના કર્તા રા વીરસદાસ ગોવિંદાસ મહેતા સુરત એમના વરુદ્ધી અભિપ્રાયાય મળ્યુ તેના ઉપકાર સાથે સ્વિકાર કરતા જણાયવુ જો છએ કે કાચી વયના હૃદયતા બાળકાને મારે સલના પરીણામીક સુખના તરંગોમા રંગાવા યોગ્ય બોધ મુક્ત બનાવવા કર્તાએ સારો શ્રમ લીધો છે ઉદ્દેશ સ્તુલ હોય જીતેલન જીતે છે કીમત રા — ૧ — છે તે વધારે નથી તોના શીત્તાને હરીપુરા, ગુજરાતના સુત સખરામી મળી સકરી

કવન — કળ

હજુ યોગ વખત સુધી તારે મારે પ્રમાણ છે, રખેને તને અંધાર ઘેરી લે, તેટલા મારે
જ્યા સુધી પ્રમાણ રહે ત્યાં સુધી આગળ જાન કારણકે ને અંધારામાં આવેછે તે પોતે
અ્યાં જાયછે તેની તેને સૂઝ પડતી નથી

નીરોગી શરીર કરતા કોઈ સમૃદ્ધિ વિશેષ નથી, અને અત કારણના આનેદથી કોઈ આ
નદ વીશેષ નથી

નિરાંતે મૃત્યુનો પાધનજ છે તેથી નિદ્રારૂપ મૃત્યુમાંથી અને મૃત્યુરૂપ નીદ્રામાંથી જે
તને જાગ્રત કરનાર છે તેની સભાગ નીચે તારી જાતને સોખી દેવા કાગળ રાખજે

સત્યથી ચલાવમાન મનુષ્ય સાનીત કરી આપે છે કે પેહેલે દરજ્જે તે પોતે ધ્રુવરને વિ
ધારે છે અને બીજે દરજ્જે તે મનુષ્યથી બીહેછે

કાવ્ય નિનોદ

(લખનાર—રાત્રવેદ્ય કેશવતાલ પોપટભાઈ મુઝા)

ગદાકથી માનુ

મદાક્રાંતા

જેવા તેવા દર ઘડી મને આનંદા જે વિચારે,
સાગી તેને વિષયી મનની ખાનના સા વિસારે,
ધીરે ધીરે ચપળ મનની / જાન સુધારવાથી,
લાભે કાળે પરમ પ્રભુની જાખી જાખી ધનાની
સાચી જોગી દમ વગરની વાત સરવે તજીને,
સાચે દીલે સરલ જનને વેપ સાચો સજીને
પોતા જેવાં અચર જનને અતરે માનવાથી,
લાભે કાળે—

પથે પથે સજળ જનને આપણે ચાલવાનું,
સરજા તે એ પગ પશુ નહીં સેજ વિસારવાનું
એવી જ્યારે શુભ હૃદયમાં ધૃઢ ઇચ્છા ધરાવી
લાભે કાળે—

વહેણ મોહા સકળ જનને એક માગ જવાનું
કાળુ જોર રસીક તનકુ ખાખ પાગ, ચવાઈ
એવું તારા દૃષ્ટ પડ્યા જાન જોગી / જવાથી,
લાભે કાળે—

માહુ ધીરુ અપજ મનુ' તદ' વેદુ' તરમે
હર્ષાઓથી અપજ મનતા એ રહે છે કુસંગે
સાંધી તેને પડી જાડી તિરક્ષી ભાવનાથી,
લાભે કાળે—

ધીરે ધીરે પ્રજા મનતા વેળે રાજાથી,
ધીરે ધીરે હૃદય જગને ધર્મના ભોજનાથી
મિત્રા મિત્રા અધમ સધળા તકેને સ્વમવાથી
કાળે કાળે—

જાળવા રવાથી અતની ઉપરે પ્રસ એ પ્રજાથી,
જાણુ રવા છે સરીર તાજવા વાન એ ભણવાથી
ગોતાના આ અપર જન આ ભેદ એ ભૂલવાથી,
લાભે કાળે—

રહેડુ પોડુ જમન જનમાં વાન જો એ ખરી છે,
આપ્તુ મુ તે ગરીબ જનને નમ્રતા વાપરીને
કોવા પ્રભુને દરામ કરી રજને જાણવાથી
લાભે કાળે—

જાણુ માળા પદ્મ ભરખા મીઠા ને કામ છોડી,
જાણુ ચાલ્યા ધડીઃ જામો પ્રેમના પાત્ર છોડી
સારા ગાંઠા કરમ કરતાં સુખ એ ભણવાથી
લાભે કાળે—

હોડી જ્યારે અવર જનના રોષ જોયુ અમારા
હોડી જ્યારે અવર જનના વેષ જોયુ અમારા
સાફ માહુ અવર જનનું માની લેયુ અમારું
જાણુ સારે સખજ જનથી હેયુ કાચુ અમારું
હોડીઓની અધમ રસપો સર્વ સાથે તજીને
સાધી લેતા અપજ મનને વેષ સાચો સજીને
ધીરે ધીરે હૃદય વસતા બદમ જ્યારે વિસાઈ
જાણુ સારે—

જોયુ જ્યારે પરમ પ્રભુને વામ સર્વ જનોમાં
પોયુ જ્યારે હૃદય પટના મેળ સાથે મનોના
નિસ્ત્રાયે જો જગત્ જનની સહ સેવા સિદ્ધાઈ
જાણુ સારે—

साहित्य

(कवित.)

धोखा की धुजा है और रुजा है महा दोषनकी,
 मलकी मजूसी मोह-मायाकी निसानी है,
 कहै पदमाकर सु पानी भरी खाल ताके,
 खातिर खराब कत होत अभिमानी है,
 राखे रघुराजके रहै तो रहै पानी न तो,
 जगी जमराजहीके हाथन त्रिकानी है,
 जैहिं लगि पानी तौलें देह नी दिवानो फेर,
 पाना गये खारिज पखाल ज्यो पुरानो है.

पद्माकर

गुरु जनकी रसना और वासना फूलेलुकी,
 बोले बिन खोले बिन, कहा कस जानिये,
 सोदा तो सोदागरका, मिजलसतो मलु कनकी,
 गुनिजन गेवार बाकु बोलते पिछानिये,
 मोती सब एक रंग (पण) मोतीमे अमोलनग,
 मिलेगा झवेरी जब, किमत कर जानिये,
 कहत कवि विरबल, सुनो शाह अक्बवर,
 आदमीको ताल एक बोलतें पिछानिये

चौरबल

માહારાણીનું ભવિષ્ય કથન

(ગતાઘી ચાતુ)

મહારાણીએ પોતાની હઠ ન છોડી અને રણજતસીંહને તેની દ્રષ્ટિ સમીપ દ્રાસીને લાકડે ચાલવાની ધમકી આપી રણજતસીંહ માટે લખીતાને જોડે પ્રેમની લગણ નહોતી છતાં પોતાને માટે એક મનુષ્યની જીવગીની રોરી તુટે તે તેને પસંદ નહોતુ તેથી છેવટ રણજત સીંહ અને તેના બે બાઈઓને સુપુર્ણ માથી બક્ષારાની સરતે માતસીંગ સાથે લગ્ન કરાની મહારાણીની ઇચ્છાને શરબ્ય ચક્ર મહારાણી લગ્નની તપારીઓ કરનાને માટે તે ઓરડા છોડી ગયા પણ તેનું દારૂ દારૂથી બધ કરી તેની કુચી પોતાના ખીસામાં સાથે લઈ ગયા લલીતા ત બધ ઓરડામાં નીરાશ થઈ એક મદી ઊપર પડેલી હતી તેનામાં એમએક દીવાલ માત્ર એક શુભ નાર ઉરચુ કૃષ્ણા ક્રમારી અદર આરી માનસીંહ ઊપર તેનું ચીત ઓટલું હેનાથી આ લગ્ન જેની હકી ત તેણે શુભ રહી સામળી લીધી હતી તેથી તે અટકાવવાના પ્રયત્નમાં તે હતી અને લલીતા ઊપર પણ રાગ રચતો હોવાથી તેને તેણે સહાય કરવા ઇચ્છા દર્શાવી મહારાણી હવે બોજન લઈ લગ્નની તૈયારી માટે યોગ્ય દરમો માધી બીરાતી લરાના હોવાનું તે બજુતી હોવાથી તે બે રણ કલાકનો નીજક ટક પહે ઉપયોગ થઈ શકે તેમ હતું જમાદારને મહારાણીએ રણજતસીંહને જલમાંથી લાવવા તાત્પર્ય આપેલી અને તે પાછી આપતા મહારાણીએ તેને જતા રહેવાનું શ્રમ માધી તે તેનીજ પાસે રહી હતી તે મહારાણીને પહેલ્યા વા માટે તેણે રૂબારૂકમારીને આપેલી હતી તેના ઉપયોગ કરવા નુ તેણે ધાયુ લલીતાને પોતાનું નામ જુ તું ન પા રાની પ્રાતઃ સેવકારી આકરમીક રીને તે રાજમુદ્રા એ મેજ ઊપરથી હાથ આરી હતી એવીવાન પ્રજગ પડેતો જાહેર કરવાની શરતે કૃષ્ણાએ તે રાજમુદ્રા લલીતાને સોપી અને તેના ઉપયોગ પશુ સમજા પો લલીતાએ તે લીધી શુભાર દારૂ કૃષ્ણાની મદદથી ખંદાર નીકળી જે ઓરડામાં રણજતસીંહ કેદ હતો ત્યાં ગઈ દારૂ ઊપર બે સીપાઈઓ ખુરી તરવારે પહેરે બરતા હતા તેમને રાજમુદ્રા ૧ તાવી મહારાણીના નામે કેદીને મારી આપેલી છે તેથી છુટા કરવાનું જણાવ્યું પહેરેજીરાએ તેને માગ આપ્યો તે અદર ગઈ રણજતસીંહને ખુલ્લીરતે મહારાણીએ માથી બક્ષી છે માટે તમો હુદા છો એમ હતું પણ ઇશ્વરતથી ખરી રચીની નુ જાન કરાવ્યું અને જુલુ સાથે ખંદાર નીકળ્યા સદ્ગાએ તેમને કાઢ રજામાં ખુલ પચ કરનાર ન મળ્યું જે કાર્થ મળતા તે રાજમુદ્રા બેઈ નમન કરતા એક બાજુ ખસી તેમને મારગ આપતા રતા નીચે જીતર્મ પછી રણજતસીંહને સનામતીને ખાતર ખીંટ રતે રનાના કચો અને લલીતા પોતે પોતાની સામેના બે રસારો સાથે પોને આરાતી વખત થોડો લાવેલી તે પર રસાર થઈ દરવાજા પહેરે જાતતા જમાદાર અને પોલીસો વચે ચક્રને રાજમુદ્રા ૧ બતાવતી ચાલી નીકળી અદ્વૈતદાર જતા પહેલાં રણજતસીંહે પોતાના બે બાઈઓને શરદે ખંદાર એક એકાત તેતરમાના ગોઠ

સ કુપડે પોતાના સમાચાર આપના સ્વીકારને બનાવ્યું કરેન તેનો અમલ કરના સ્વીકારને
તે કરેનો પદ્મથો

* * * * *

નીશાની આપેન ચોક્કસ કુપડે સ્વીકાર ૨૭ પશુ તેનુદાર જ્ઞાનથી બંધ કરેલું હતું થો
ડી બાર ગઢ જોઈ પશુ કોઈ નવું જણાયું ની છનટ કટાળી તે સાંધી ચાલી નીકળી
ખેનરોડી વાડા વચેનો એક મેજા જોડો કરતો વૃદ્ધાની ચોગાનમા આવતા ચાર સ્વારો સાથે
મજાસણીમાં જમાર આપે મળ્યો ગન્ધુ ૧ સ્વાની કરવાનો અને શરણ યજ્ઞ જમાનો તેણે
હુકમ કરમા રો હવે શુ કવુ તેના વીચારમા સ્વીકાર મુઝાઈ પોતાની શોધણીની આનામની
જોઈ તેડી સાથેના બને મારો દરબારી ચાર સ્વારોની માથે યજ્ઞ ગયા અંતે જમાદારે સ્વી
કારના ઘોડાની લગામ પકડી નેનામા આપેની બાજુથી એ અગ્નિજ્વાલા સ્વારો ધસી આ પા અ
ને ૨૭ પશુ વીચાર મ્હો સીનાય અનગનોજ પક્ષ પકડવાના નીચવથી જમાદાર ઊપર ધસી
આગ્યા સ્વીકારના ઘોડાને લગામ છોડી દેવાની જમાદારો જરૂર પડી તેણે તે નના આપે
સા બે સ્વારોને પોતે મહાગણીના પોર્કોએ છે અને તેમના કામમા નડતરરૂપ ન થવા બધા
સમજ પા પશુ તેમણે તેના બોનવાની કાઈ પરવા ન કરી મામસામી તરવારો અખણવા સા
ગી સ્વીકારના ઘોડો દોડાવી જતા રસ્તાને બંદેલ યોડે દુર ઊભી રહી અંતે કપાજીની જોવા
સાગી

સ્વીકારના મે મારોમાના એકે પોલીસેના ચાર સ્વારોમાના એકને પહેલેજા ઝટકે પુજ
ચાટતો કર્યો અને બાજીના વચ્ચેની ગામે બે દત્તા તેમા નના આવેત એ સ્વારોમાનો એક
જોડાયો એટલે બને બાજુ ત્રણ ૧૫ થયા અને સ્વીકારના ઘોડાની લગામ જમાદારના હાથ
માથી છોડાવનાર સ્વાર જમાદાર માથે બેઠાયો કપાજી સામે વખત ચાલી નહીં પરસ્પર
આક્ષાણીથી શટકા લગાવતા જમાદારના ઘોડાએ ઠોકર ખાધી અને જમાદાર નીચે ઉપલી પ
તા અગ્નિજ્વાલા સ્વારે તેડી તલનાર ખુચથી લીધી જમાદારે પોતાના સ્વારો તરફ જોયુ તો
તેમાના બે જમીન ઉપર પ પા દત્તા અંતે બાજીના બે જોડે લ ના દત્તા છગ પાછા દડતા
જતા દત્તા જમાદારે તેમને લાડુ બધ રાખવા હુકમ આપ્યો અને અગ્નિજ્વાલા સ્વાર સાથે દ
રી દુભવો નહીં કરવાની સરતે પોતાની તરવાર પાછી મેળવી પોતાના ધાવસ થયેત બે સ્વા
રોની સાગનાર કરમા રો ૧૫ સારે વિજયવત રોળી આગળ ચાલી ગઈ રસ્તામા વાતચીત
ઉપરથી અગ્નિજ્વાલા બે સ્વારો રણુજીતસિંહ મોલકોના બાઈઓ હોવાનું જણાયું સ્વીકારને
તેમના ઊપર મળ્યો અને તેમને રણુજીતસિંહ મળધીના આસાર મુધીના સમાચાર દત્તા
સ્વીકારને પોતાની વીતક વાર્તા પશુ જણાવી અને તે સાથે વાતવાતમાં નાપ પકડાવાની
વાત તેણે જાણી સારે તેના બચાવમા રાજ્યમુની હાથ આવેલી તક ન જવા દેવાનો
તેમણે પોતાનો નીચવ જણાવેલ સ્વીકારને મળ ખુણીથી તેમને રાજ્યમુની સોંપી અને ચ
વિદાર નજી આવતા વધીતા તે તરફ અંતે રણુજીતસિંહના બે બાઈઓ દરવાજા છતાની

દીશામા મારતે ધોડે ચાલી નીકળ્યા

પ્રકરણ ૨૦ મુ

છેવટ

૨ । નોવલ જો હજુ એક વરસ ચાલે નેટલું લાખુ છ બા માર્મિક એ વધ બધે ૨૫ તે રો નામી શરૂ કરેલ હતું વળી આમિ ૪૧ી શરૂ થતા નવા પ્રાદેશને તુરં ચલાવી બીની જો તેમ રામચંદ્ર પુનરાગતન કરી માર્મિકના જુના પ્રાદેશને માટે નમણી આ રેકર્ડો ૧ ડી આ રસમા પ્રસાર્ધકતા તથા ફોટા ઊતરત એક નોવલ એવી રીત ચાર બેટો હોવાથી નવા પ્રાદેશ વધારે સખ્યામા વધવા સભન હોવાથી તેમને નાટે, આ નાવત અધવાયની સ્થાનવુ રમતદ નન નાના અભાવ જુના પ્રાદેશની જાણસા તૃપ્તાય નાવતને સા આ છે વટના પ્ર સખ્યા રજુકરી આ નોવલ પુરૂ કરીએ દાંજો અન દવેલા આવતા થય માટે સીક થયુ કુઠા કુઠા નોવલ પસદ કરી તેમનેજ સ્થાન આપવામા આવશે કે નવા કરી વરત પુરૂ થતા માથે નોવલ અધુરૂ ન રહે અને વાચક દૃષ્ટી અખડ રસ જળવાય રહે

આથી આગળ જણાવી ગયા છીએ કે ચાચીયા પહાડજીનુ જયારખત કાય કરી તે નારા જીતસિદને જયારવા જતા કમળા પહાડજીના દાયથીજ પા ૧૭ સફરી હાથમા કેદી ચર્ક પડી અને રતાપને માટે રાજદાની વરીકે પા ૧૫ પછી ૨૪ કલાકમા ફાસીન સા કો મડી તવા જોખજો એવી ધારો હતો છતા ગુલામસિદ સોલકીએ ઉપગના રેખાવમા મ દારાણી તરફ ફરત મોકલી તાથી કુકમ આવતા સુધી હરવાય જહાના સુબેદારને વિનવી કરી રતાપન ફાસીએ ચડાવવો મુલતવી રા થો હતો તથી મહારાણી પાસેથી ફરત પાછો ફરે ત્યા સુધીને માટે પ્રતાપની જીદગીને જોખમ ન હતું

સફરી બહાણુ હ હતો પ્રાકણુ પરીને જીનારે જીનારે સમુદ્રમા તાણુ જતું હતું તેરામા જોકાએક તોફાન ચડી આવ્યુ અને સફરી બહાણુ તેમ સપાટામાં બાની ગયુ હરવાય જહા ના એક બદરે બહાણુ પ્રસરાય ગયુ અને બહાણુ પરના માથસોને જમાવવા માટેના લોડાતા આ સુબેદારના સધળી પ્રવલમા ફક્ત બેરુદ કમળા અને પહાડજીજ નવી ગયા પ્રથમ જનને ચાચામા લઇ જવામા આ મા બેરુદ કમળા પોતાની જીએ એમ પહાડજીએ જણા વ્યુ પણુ કમળા સાવધ થતા ગેલે તેના છ ૧૨ કપોં અન પહાડજીની જુઆય જાહેર કરી તેને કેદ પકડા થો કમળા સુબેદારને ત્યા રવી

ગુલામસીદે મહારાણી તરફ મોઢેલ ત્ત કુકમ લઇ પાછો આવતા પ્રતાપને ફાસી દેવા તૈયારી થઇ કમળાએ પહાડજીનુ જયારખત પ્રતાપનું છે એ રીત રજુ કરું પહાડજીનો તવા સા આવતી હતી તેથી તે કોટમા હતો તેલે તે જયારખત પોતાનુ હોવાનું જણાવ્યુ ૫ ।

તેનું કહેણ ન મનાયુ પ્રતાપને વીરો સુલાખસીદ અને સુખેદારની બાજુમાં ચાલતી હતી તે તામા રમુજીતસિદ સોલજીના બે શાહઓ રાજ્યમુદ્રા લઇ આવી પહોંચ્યા અને મહારાણીએ પ્રતાપને સમર્થ માફી બધી છે તેના મીન્દ તરીકે રાજ્યમુદ્રા આપેલી જણાવતા પ્રતાપને છોડી સુકવામાં આવ્યો.

સુખેદારને ત્યાં સથળા એક દીવમ રજા અને રાજ્યમુદ્રા માટે પાછળ વહાર આવી પહેર્યો ને પહેલા ત્રણ ઠાઠા નીકળી ગયા રાજ્યમુદ્રા લઈજનાર લક્ષીતાને પકડવા માટે એક પોલી સહુકડી ચક્રવિહાર ગઇ પણ તે કુપ્તા જોતડી કે જેન માટે આપજી આગળ હતી ગયા તીજ નામો પેસી જવાથી જ મલાની બાતી લેના જતા તેનો પતો ન લાગ્યો.

હરવાઇ છઠ્ઠામાથી નીકળતા રતામાં પ્રતાપ અને હમજાને કેટલીક વિઠળવાઓ મેઠવી પડી છેનટ મહારાણીના કીરાન માથે પ્રતાપ પડીજવામાં આવ્યો. વધારે સવખમજ આવતા અને રનેહજલ મયા તેના નુકસેદાર અનેક કુતિઓ જોડનાઇ મહારાણીની સુવાવરવાના સુખ વિહારથી ઉત્પલ યથેલ અને રજા જામા પહેનાવેલા એક સોઘીટ સાથે જીલ્લાના દા યમાં સોપાયલી મુત્રી લક્ષીતા હતી તે કોઈ ઠાઠવામાં આવ્યું મહારાણીની આજ્ઞાથી પરચેલી રાજ્યોના મારમુદ્રા પ્રાપ્ત થા તે જાનવજા જણીતા બે ત્રણ કેદીઓને સ્થિત પ્રમુક્તિથી છોડવી સારવામાં આવ્યા મહારાણી સમુખ તબ જામતો તથા હરવામાં આવી જાવવાના પ્રાપ્તિ નહીં એ સુવાનુમાર હવે મહારાણીએ પોતાની છા છોડી પ્રતાપ રમુજીતસિદ તેવડ જામજોને માફી બહાનામાં આવી પ્રતાપ અને હમજાના લખ મયા અને એ સુખી દપતિ સંસાર સુખમાં ગ્લાસતા રહેવા રજા આપજી આ પાર્તા પુરી કરીશુ.

સુખ

જરફનો મેઠેક.

જાહના નાના સુપ્રાથી માફીને પાછાહોના કુશોભિત મેઠેક તરર નજર કરતા માહુમ જાતે પોતાના રહેવાના મહાનોમાં આવર્જીએ કુષારે હરેલો માલમ પહેલે ધાસના કુખ છોડીને કોરો માફીના પર હરવા લાના, અને કાચી મટેડીની બીતો વગ્ગાદના પાણીથી પી ગળીને જલદીથી નાલ ખામતી એક માફીના પહેલી છોડેલા ઉપયોગ તથા માનો આધવા મા હરવા મદયા એથી પણ વધારે તલ્લુવાજ તથા યોગાને માટે તેમજ કાળે કરીને છોડે તે મેઠેકો પથર. ઉપયોગ જો દરો જેમ જેમ હજા કાલસ વજતા ગયા તેમ તેમ પાદ ચાહે અને ધનાદય લોરો દેસની કારીમરી અને પોતાની કાર્તિ પ્રજા રજાસુધી પાછળ મુખી જવા કાર પોતાના ધર્મને અનુસરીને જે પોતાની મોજ મળેલ પુરી પાડવાને અર્થ મકાતો જામજામા કોઈ નવીન અદ્યુતતા દેખાડવાની હિચ્છા તેમના મનમાં નવની માણી એ દા સુર

૨ કેટલાકે મોટા હુશરેને કોતરી ની રીતે તેની અંદર ૯ થ ૫ ૧૦ કે ૨૫ જેટલા બધાના અ
ને કેટલાકે રાક્ષસી કદની પથરની અમતરી પેરામીટો હાવી, એવા પંચાળ ને કારીગરી તથા
અતુરાણથી ભરેલા મહાને જે સુખે ૫ ત્રણના નાનમ નીતી તે કાળે લોકોએ શી રીતે બ
નાવ્યા હશે એ જોઈને દાખલા નિહાળે તાણુજ થાયછે ૧૫ કોઈ કે કો મતર કામ એક
ખારીક જોવામા આવેછે કે તે સુખ દર્શક યજ્ઞ વગર ખુદી આવે ૫ ખર ખેખી પણ કમ
તુ નથી તે જીવરથી જોનારને અમલજુ નથી પગલી કે એવા કોતર મમને માટે એવા પણ
ખારીક જોખર કારીગરોએ શી રીતે બનાવ્યા હશે ૧૮ તોત્ર નજીબના હુશરમા કોતરી મ
ટેલા મકાનો એવા મોટા ને બન્ન છે તેવા મકાનો બાવનામા હાલના સુધરેલા તામીની જો
બી જાનની કળાઓ પણ આમેજ ફટેહ પામે મેડે છે કે એક બાખમાંજ લાગવગર સો વ
રસ સુધી મમે લાગે તે એ મહાન તોષા થા ।

અમનની કળાથી હા ના સુધરેલા જમાનાને કામ ન લાગે એ માટે હાલ કાર્જ નવીન
પ્રકારના અમતર મકાનો ૧૫૧ મા લોકો બતાવેછે આપણી મહારાણીના મરનાર બ મર
પ્રિ સ આનમટના આચારા ૮૯ ૪૫ સાખ કમીયાને ખરને એક મહેલ ન દમ શીકોરો ૧ જ
નાવવામા આ પો દહો જોડે મોટાપમા કે કારીગરીમા તે અમ ના રાક્ષી કદના મકાનોની
ખરામરી કરી શકે નહી જોડે મહાન પીરા મીટો ૩ શુશ્રોના ખરજ આગળ એક ખરજ
કાજ વિશાલમા નથી તેા પણ તેની બનાવટ ખરખર અલૌકિક અને તેની શોભા અતી વી
ચીત્ર કહી શકાય સન ૧૭૪૧ મા રશીઆની આન નામની મહારાણીના મનમા એવા તુર
ગ-જીથોડે જોને રરખે પણ ખ્યાલ ન આવે જે આજ સુધીમા મકાનો બાધવામા વાપરી
શકાય ન હોય અને જેનુ મ ના બધાવુજ અશક્ય લાગે તેવી કાંઈ બી રો એક મહેલ બ
ધાનવો એ કારણુમર તેજે બરજ પસદ હધો નાના છો રાત્રે કહેવાની બારીની કે બેટગડી
બાઈની વાતમા જેમ ૧ ગોળકરી બીગડી ને ગેડી કેગરસા ટોપરડે ઘર છાયા બના બા
થા જીધાડો એવી અશક્ય બાબત અદ્ભુતતા દેખાડવા માટે આજુવી છે તેમ આન ગળી
નો બરજથી મહેન બાધવાનો વિચાર વાચનારને અશક્ય કે આઝાઈ ભરેલા સા શો, ૫ તુ
દેશની અબળબ જોવી ટાંઢને લીધે તથા ચેત્તીના આમલે કરીને અતે તે પાતાના વીચારમા
ફટેહ પામી અને જે મહ અશક્ય દીમતુ હતુ તે તજે શર કયુ

મહારાણી અને પોતાના સોખની ખાતર મેઅતરને એદેલ ખમા પો તેનો નકસા તંથા
અમટો કાદના અમેલીસ કીસેવ હતો એ મહેન સેટથીટસ જર્જમા ની ૧૧ દીને કીનારે
૫થમ બાધવો શર કધો પણ તેનો કેટલોક કામ અણવા પછી બરજ ઝોગળી જવા લાગે
તે કારણુ સર મણીના મેદેલ અને દર્બાઈ સરકરના કીસા યવેની જગાપર તે બાધવો શર
કધો બાધવાની રીત માહી હતી નીવા નદીમાથી પારદશક બરજના છાયા કાંઈ કા પા
તેમને અંકજી તથા ક પામને આધારે ચોરસ બના પા અને તેમના પર કોતર કામ વોરે
સુધગી જાતની નીચમીન જોઈવજુ કરવામા આવી યાત્રીક બળને આધારે એ તૈનાર થયેલા

એમાં હથે ચઢાવ્યા અને ન્યા તેમને મુખવાળા ત્યા પાણી રેડી તે ઉપર જેસતા કર્યા પાણી નસદીથી ફરી ગયું એટલે જેના પથ્થરની માફક એક બીર એક ચોટના ચાસ્યા કોસ ની ગરબ પાણીએ સારી આ રમાણે તૈયાર કરેતો મેહેલ આરસથી પણ વધારે દીપવા માગ્યો કેમકે એના પારદસકપણથી અને રંગની ખુબી વડે તેનો દેખાવ મણીમય મુખ્યો એની રચના દેખાનમા માગી હતી એ મેહેનમા જુદા જુદા ખડ દતા ફરેક ખડમા એક નારી મુકી હતી અને નીલા આ સની નક્ક કરવાને માટે એ બારીનું બાગસાખ રંગવામા આવ્યું હતું બરફ પર ગય પછુ મધુર્ણ ગીતે ચી શક્યો બારીના બાગણા મથતા કર્યા ને ખદ્દે તે પશુ બરફનાજ કર્યા દતા અને રાને ત્યા આગળ રોશની ક વામાં આવતી તેથી તે બહુ ગોમા દેતી, એટલુજ નહીં પણ મધ પારદાક બીતોમા ચહને મેશનીનો પ્રકાસ બધે પ્રસરતો તેથી આખુ મમન રૂપેરી રોશનીથી ઝગ ઝગતું હતું મેહુલ આગળ હગ્વા ધરનાની જગા બાધી હતી તેમા બરફના ઢાંચરી કાપેના નારંગીના ઝાડ મુક્યા હતા તે બીપર પાદા કુન અને ગંગાઓ બીપર ખેડેવા પક્ષી મુક્યા મદવા હતા.

એ જગ્યાની નજીક છ નોપ માડીઓ' પર ચગવેલી રાખી હતી તે પશુ બલનીજ એ તો પો બરેબરી બીપયો તમા પછુ લાની શકની એટલે તેમની અદ્ય લોડાના ગોળા ભરીને તે છાડી ચઢાતી તેથી તોપા કાઢતી નગેતી એ'લુજ નહીં પણ સાક કદમ દુર રાખેલા મ જખુન પાગીનામા એમાપો છુવતા ગોળાવડે બે ધ્યના ભોક પડી શકતા એ શીવાય બે જ બગો અથવા કુમશી તોપો હતી તેમા એસી રાનની દાર બરેની તોગાની ચેલીઓ રહી શ હતી ને તે ચો ખાડન વડે છાડી ચઢાતી.

ગીજી શોમાની પશુ ધણી બીજે ધરમા આવી હતી ઉપર હુમટ સાથે બે પોતી પો ગમક (દીપમાગ) બરફની કરી હતી તેમા પેસવાને આગળ ખાતપુ રાખ્યુ હતું મોટુ અટ બાગલું મંગલતુ શનસ તેમા ગમવાના આ યુ હતું અને તે કોગળપર જુદા જુદા ચિત્ર પાડના હતા એ શનસ સગગાનરામા ખાતનું અને માહે રાખેતો માલુમ તેને ધરજતો જતો તેથી બહારથી જોનાર લોકોના હીમમા જુદા જુદા ચિત્રો અવાર નવાર આવતા.

મેહલની ડામી બાલુએ બરફનો બનચિશે એક હાથી હતો અને તે બીપર એક દરાની હથીઆ ૧૬ માલુમ મેસાડેલુ હતુ તે દરાનીની સામે બે મોગતો ખાના સહીત રાખ્યા હ તા હાથી પોનો હનો અગે તેની સુમાથી લીરા ટુ પાણી ઉચુ ઉછળતુ હતુ ક્યારિં ગ મા થી નળા દારે એ પાણી લાનવાની મુકિત મરી હતી રાતને વખતે પાણી બધ કરનામા આવતું ને નળાઓ દારે નેપયા (સગગી બીડે એવો પદાર્થ) નળાઓને માગ ચાનુ કરનામા આવ તો તેથી હાથી રાક્ષ કે જનામામુખી જવો લાગતો કેમકેપતેની સુમાથી અગ્નિના બ જુઠા હિડતા આ હિયાને વધારે ભય કર દવાને માફ હાથીની માફ છાતુ એક માલુસ રાખ્યુ હતુ તે વખતે વખત હાથીની પડે તરેદ તરેદનાર ગજના કરી બીડતુ આ શીવાય બરફનું

એક દમામ જાણુ પણ ખતા ૩ હુ અને તેને કેમ માલ વાગે જરામા ને વાપરવું
ના પણ આવડુ

મેલેયમા ને સુવાનો ઝોરડો દતો તેની અદર આપના સુધા તથા અદેના કામડા બોલ
મીસા ધડીઆળ, મીસાળતીઓ સમેદાનીઓ એ સરવે જરૂરીજ બનાવેલા દતો પદ્ય
છાંતે, જીમીડા એ નવે પણ જરૂરનું સુવાને સુધાઓ પણ જરૂરી અને જગતખને કેસો
નેપથાના ઉપયોગ કરી તે સગારવામા પણ આવતા, એક ઝોરડો જમવાનો દતો ત્યાં બ
મદન ધડીઆળ હતું તેના ચકર પણ બમ્બના અને તે બદના પાંદડાક ધ (એકાદુ)
ની આરખા ૨૫૮ દેખાતા ફરેક બાજુએ કાય રાખેલા દતો ખુલ્લે મોટા તાવના ઉભા હ
વા દતો અને બીજી પણ કેટલાક સામાન દતો તે સરવે જરૂરનું બનાવેલું હતું આ મહાન
છપન શીટ લાણુ અરાદ પોહણુ ને એકવીમ ફોટાઉંસુ દણુ ખરેખરા મોખરાના દેખાવની
લખામ ૧૧૪ ફીટ હતી

કેટલાક વષ પછી રાણી હસીજાએ એવીજ જાતનો એક મહેલ સેટ ટીટસજમા જણ
બો દતો. તેજીના મહારાના લગન જીપર એ બાજુએ પોતાના જુવા જુવા રાતોમાથી જુદી
જુદી જાતના બને લોરો ત્યાં મોલાવી તે વીમીત્ર મીથનો એક વરધોડો ફાંદો તે ન થે
સાથે નવા ૫ જેના દપતી ને એ જ દના બાધેલા મહેલમા લાઈ જવામાં આવ્યા હતાં એ
મેથેલમાંના સપથો સરસામાંન પણ જરૂરના બના થો હતો અને જુમર તથા ફાંડીઓ પણ
તેનીજ સલામતીન માટે જોડવા સાર તાપા' પણ અખાતી પડે બરફની નાલી હતી આવા
મેલો ફાંદ વપયોગમા આવી શકતા નથી કેમકે જેમ જરૂર રજુ આવતી ત્ય તમ પીગ
જીન ધરસાઈ પડે છે પાદચાદો અભયખને માટે કે પાનાની સેલગાદ માટે અખાલ રેલતને
ખરને આવા મહાકારી પણ નિરપેયે મી મહા મ જીવે તેમ રો લામ 'લેકે

હુદિ ચિન્હ

૫ સાદ આપવાના કેટલાક ત્રય હો કેટલાક પ્રાણીની કીલચાલ જીપરથી અને નિર્નિવ ૫
દાયોના યલાતરથી મણી સફાઈ છ તે નામે રમાજે

જમીન ઉપરના પક્ષા ધોવાટ કરી મુકે અને પોત ના માળા તમ જતા રહે કામલ એ
જમ મલોપ થમ જમ મલીયા નીજે નીચે હો એ વખત મરણી બોલ તથા થાખ ફરકાવ
કેટલાક નાના પક્ષી મા નાદ કરે છઠ્ઠર ધણુ ચચગ દેખાય ખીડા મસા મસારે કુત ન
નીન મોરરે, મધ્ય બુદ, બગદ હવા સુધે પામેલા જનાર અગધિયમ થાય અને જરસાથી
કુદ મેળ તથા ઉદર બારે ત્વરાથી રો કરાજો તમના જનામાથી લટકી પડે જમીનમાથી
પીડા બદાર નીકળે રનાખી પુઠા તરફ રો કીડી દરમા ભરણી જમ માખી મદ દખાવ
અને કેડા ૧ જી પ્રાણ કે તર ધર તરફ દોડે આ જમા વરસાદ આવવાના સંચાલ છે

૧ નિવ પદાર્થો જીપ મા- તાર અથવા સારગીનો તાર હો કેતાવ દેલુ પડી જાય લાઈ
કુડ કુન જરામાંના પા ૧ મેલા થાય અને પદનો આવજ પલે દુર સુધી સંભળાય તે
વરસાદ આવવાના સંચાલ છે (નિ નિ)

ગોપીપલ્લુ એ સીમાનાં દર્શકનું મૂલ્ય છે
રોગોથી દુર રહેવું એ સુખની સીમા છે.

— અમૃતકુલ્ય —

આતકનિગ્રહ ગોળીઓ

હારી માથી અચકિતના તમામ કાલોને દૂર કરી રોગોને મટાડેલ તમા
તરસ્તીને દર્શાવેલે તે અમુક અર્થ સંવિતો બહાર છે. વિગત ધણી /
ઓછી અટકે આર અઠાડીયા માટે માત્ર બેઠા ડગી આં એક ડગી
માત્ર એકજ રીતે.

જાગસ કરી દીઓ પ્રદાવાથી આરમિ અને રોગનું બળ વધે માં
આતક એ ગોળીઓ મગાયો અને તુલ્ય જાળવાન તમા પુટ ખુલે.

સાખો જુવાનોની આગળ ધત્તી છદ્મીને સુધારી
હી કરનાર

કામ શાસ્ત્ર

જુવાનીમાં યત્ની બપુર જોનાના માં પરીણામને આખેલું આગર આ
ખી આરોગ અને જાતીને ખરી તરતો જાતાવનાર આ પુસ્તકની જુદી જુદી
દશ લાખાઓમાં મગસ આજસુધી રાત સાખથી વધારે નકલો વહેચ્યા
મા રાતી છે.

જો ને તમા વાચવામાં ન ગાવેલ દોષતો પિચે જાણવેલ સરનામે
આજેનું પ્રત લખા ને મગારી લ્યો જોમ તેની કીમત લેવામાં નથી આવ
તા તેમ તેનું પેસરેનું પશુ લેવામાં નથી આવતું.

વેલમાત્રી -

મણિરાકર ગોવિંદજી

જાનન ૧૨ — કોઠિયાવાડ.